

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Digitized by Google

Digitized by Google

Maom K.H. 62.

Maom KK.62.

**HISTORIA
ECCLESIASTICA
TOMUS PRIMUS.**

HISTORIA ECCLESIASTICA

PER ANNOS DIGESTA
VARIISQUE OBSERVATIONIBUS ILLUSTRATA

A U C T O R E

GASPARÉ SACCARELLO
TAURINENSIS
CONGREGATIONIS ORATORII ROMANI PRESBYTERO

T O M U S P R I M U S
AB ASCENSIONE JESU CHRISTI

SEU AB ANNO AERÆ VULG. 32. AD AN. 56.

PRÆMITTITUR APPARATUS EXHIBENS COMPENDIUM HISTORIÆ
AB ORBE CONDITO AD AN. CHRISTI 32.

R O M Æ M D C C L X X I .
EX TYPOGRAPHIA PAULI JUNCHI.

SUPERIORIBUS APPROBANTIBUS.

*Historiam communem generis humani magistram , atque doctrinam
jure dixerim . Unde nil præstabilius , quam multifaria historiarum
cognitione mentem refertam habere .*

*Theopb. Simocatta proemi in hist. Mauricii Imp. hist. Bizant. edit.
Paris. an. 1648.*

BEATISSIMO PATRI
CLEMENTI XIV.
PONTIFICI OPTIMO MAXIMO.

GASPAR SACCARELLUS TAURINENSIS

CONGREGATIONIS ORATORII ROMANI PRESBYTER

FELICITATEM.

Si plures, easque sa-
ne non vulgares ades-
se mihi caussas intelligebam ,
CLEMENS PONTIFEX MAXIME ,
cur primum hoc Historiæ Ec-
cle-

^{vi} clefiaſticæ volumen Tuo Nomi-
ni ac Majeſtati inscriberem de-
dicaremque ; quin tamen au-
derem modo , quod jamdiu con-
ſtitueram , & vehementer op-
tabam , multa me magnopere
deterrebant . Videbam equidem
rerum omnium , quas in hoc
libro ſum perſequutus , eam eſſe
rationem , ut ad Te præcipuo
quodam jure pertinere , tuum-
que Patrocinium expoſcere vi-
derentur . Cui enim potiſſimum
Rerum Christianarum origines
atque incrementa , Apostolo-
rum , & Petri præſertim res adeo
præclare ſancteque geſtas , Ro-
manæ Cathedræ institutionem ,
Dignitatem , Jura , eorumque
ab inimicorum hominum calum-

niis vindicia's nuncupandas exi-
stimarem, quam Tibi, PATER
BEATISSIME, qui, uti olim
vere sapienterque Bernardus ^(a),
non Apostolorum modo, sed
Petri bæres es, & orbis bæredi-
tas? Qui es Sacerdos magnus;
Summus Pontifex, Princeps Epi-
scoporum; unctione Christus, Po-
testate Petrus, cuius adhuc in
sua Sede vivit potestas, & excel-
lit auctoritas ^(b)? Recolebam
præterea Cæsarem Cardinalem
Baronium, summa pietate &
doctrina Virum, dum inter hu-
jusce Vallicellani Oratorii Pres-
byteros versaretur, primum An-
naliū Ecclesiasticorum volu-

men

(a) S. Bernardus de Considerat. lib. 2. cap. 8. & lib. 3.
cap. 1.

(b) S. Leo Serm. 2. de assumpt. sua Edit. Ballerio.

men Sixto V. Pontifici vere Ma-
ximo consecrasse; quod admo-
nere tacite videbatur, ut ipse
quoque Historiam Ecclesiasti-
cam editurus SANCTITATIS TUÆ
præsidium operi compararem,
quæ ex eodem inclyto Conven-
tualium Ordine, iisdemque fer-
me virtutum meritis, tam mira
Divini Numinis Providentia in-
tantam hanc honoris & Digni-
tatis amplitudinem evecta est.
Accedebat denique, quod op-
tanti mihi dudum, vehemen-
terque publicam aliquam obse-
quii erga Te mei testificationem
proferre, nullam unquam meis
magis rationibus accommoda-
tam occasionem contingere pos-
se plane cognoscebam. Verum,

eximiam Tuam; PATER BÉATISSIME, in Theologicis præfer-
tim, ceterisque Ecclesiasticis
Disciplinis peritiam, ac cogni-
tionem mecum reputans, con-
cidebam animo; atque ab of-
ficio penitus deterrebar. Vere-
bar enim præstans judicium, sin-
gularemque excellentiam inge-
nii Tui; verebar eruditionem
atque intelligentiam; verebar
in ferenda sententia perspica-
ciam, & æquitatem; measque
lucubrationes indignas esse cen-
sebam, quæ ad Sapientissimi
Principis judicium deferrentur.
Sed enim, quæ tam longe Tuis
ceteris virtutibus excellit in-
credibilis ferme Benignitas, cun-
ctantem adeo, formidantemque

b

con-

continuo erexit; neque solum
magno me animo esse jussit, sed
certam etiam injecit spem fo-
re, ut ad Te humillime acce-
dentem benignissime ac per-
amanter exciperes. Quamo-
brem habe Tibi, CLEMENS
PONTIFEX MAXIME, has qua-
lescumque studiorum meorum
primitias, perennis erga Te ob-
sequii monumentum; ac me
Tibi ad Pedes prostratum, diu-
turnamque Tibi vitam, incolu-
mitatem, felicitatem adprecan-
tem Tuo Patrocinio ne dedi-
gnare.

APPRO-

A P P R O B A T I O.

Reiñ P. Thomæ Augustini Ricchinii Sacri Palatii Aposto-
stolici Magistri voluntati obsequutus, *Historia Ecclesiastica a Cl. Viro P. D. Gaspare Saccarello Congregationis Oratorii S. Philippi Nerii de Urbe Presbytero*, naviter, sapienterque concinnatæ, Tomum primum legi, nihilque in eo,
quod Catholicæ Fidei, aut bonis moribus aduersetur inveni;
quare si iis, ad quos spectat, videbitur, dignum publica
luce donari posse censeo.

In quorum fidem &c. E Bibliotheca Vaticana die 12.
Januarii 1771.

*Steph. Evodius Affemanus Archiep. Apameæ
Bibliothecæ Vaticanaæ Praefectus.*

*Ita censeo & ego Simon Ballerinius SS. Dñi Papæ
a Cubiculo honorarius, & Bibliothecæ Bar-
berinæ Praefectus.*

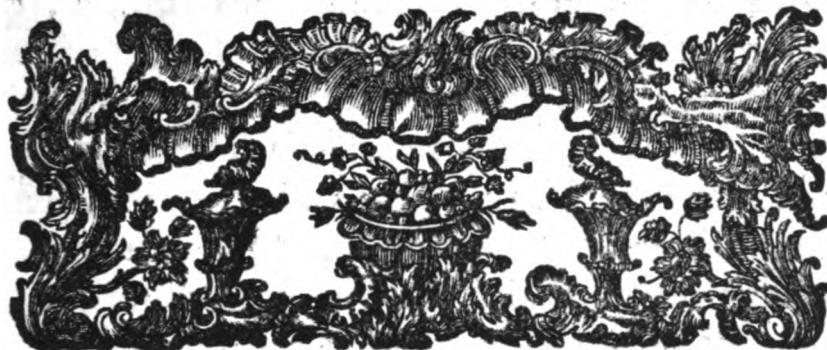
I M P R I M A T U R.

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sa-
cri Palatii Apostolici .

Dom. Jord. Patriarch. Antioch. Vicefg.

I M P R I M A T U R.

F. Thomas Augustinus Ricchinius Ord. Præd. Sac. Pal.
Apost. Magister .

P RÆFATI O.

IN HISTORIAM ECCLESIASTICAM.

Uamquam cum nostra , tum superiore ætate quam plurimi singulari & doctrina , & eruditio ne præstantes viri ad Ecclesiasticam Historiam animum adver terint , eamque innumeris fer me , varia methodo , varioque linguarum gene re clucubratis , editisque Libris illustraverint ; in ter eos tamen , qui eam latine sunt persequuti , si Compendiorum Scriptores excipias , Car dinalem Cæsarem Baronium , & Natalem Ale xandrum , tum nitidum eruditumque Graveson ium , ut præterea Rainaldum , atque Sponda num Baronii Continuatores , utilitate , & usu ce teris antecellere , doctorum omnium judicio com pertum est . Ceterum cum ad Annales Ecclesi asticos conscribendos primus Baronius acce sserit , iisque præterea temporibus , quibus & pleraque magnis

magnis adhuc erant difficultibus obsita , quæ deinceps criticæ facultatis studio sunt illustrata , & plurima , quæ posthac prodiere , ad Historiam probe cognoscendam necessaria monumenta diletescebant ; fieri minime potuit , quin acri ceteroquin ingenio & incredibili diligentia vir , tot tantisque in tenebris pedem sæpe sæpius offenderet , & in multos , eosque non leves errores incurreret . Quamobrem uti eximum quidem Baronii opus omnes adeo sunt admirati , ut eum Ecclesiasticorum Annalium Parentem summa confessione appellaverint ; ita in ejus mendis notandas corrigendisque certatim laboravere quotquot postea in hoc studiorum genere aliqua cum laude versati sunt : & Pagius potissimum , qui Baronianam Historico-chronologicam Criticam quatuor in folio voluminibus evulgavit .

Atque multa quidem , chronologica präfertim , quæ antea dissolvi non posse videbantur , enodavit Pagius ; multa densis tenebris circumfusa in manifestam lucem eduxit ; Baronium perperam pluries ab aliquibus impetum strenue vindicavit ; sæpiissime etiam , & longe quam existimari possit frequentius additamenta e Scriptoribus post Baronii fatum vulgatis exhibuit : Quæ omnia sane dici vix possit quo sint adjumento Baronii volumina evolventibus . Verum Historiæ Christianæ studiosis non omnino , & quantum oportuisset , Pagius consuluit . Tantum enim abest , ut omnes Baronii errores emendaverit ,

ut

xv

ut plures quandoque suis animadversionibus in-
nuere potius, quam tollere videatur; quædam
non raro carpat quæ dubia sunt, nec interim ip-
se meliora fuggerat; & quæ bene a Baronio af-
ferta fuerant, perperam corrigat. Illud præterea
satis incommodum non adeo in hoc studiorum
genere exercitatis lectoribus accidere solet, ut
ipsis scilicet res aliter a Baronio, aliter a Pa-
gio interdum constitutas animadvertisentibus aqua
hæreat; & vix, ac ne vix quidem liceat a dif-
ficultatibus emergere. His accedit Baronii, &
Pagii opus sexdecim adeo spissis in folio Tomis
constare, ut quemque vel ab illorum lectione
fusciplienda facile deterreat. Quod porro ad Na-
talem Alexandrum attinet, hoc unum hic adno-
tabo; ipsum nempe non ad Historiam potissi-
mum, sed ad dissertationes in potiora ejusdem
loca conscribendas animum intendisse atque in
iis elucubrandis ita esse versatum, ut Theolo-
gum potius, quam Historicum egisse plerisque
videatur.

Itaque optatum jamdiu a pluribus, ut Ec-
clesiasticos annales quis denuo refingendos ita su-
sciperet, ut præstantioribus tantum, utilibusque
e Baronii & Pagii penu in novum opus tradu-
ctis, iisque præterea additis, quæ tot deinceps
edita monumenta suppeditant, illud Historiæ
Corpus exsurgeret, quod nec tenuitate deficeret,
neque nimia vastitate satietatem esset lectoribus
allaturum. Mirabatur sane Dupinius, dolebatque
nemi-

Biblioth. Sec.
xvii. To. 1.
pag. 7.

neminem adhuc operi manum admovisse ; postquam potissimum Tillemontius sex priorum seculorum Historiam , docte adeo & luculenter illustraverat . Sed nostra hac ætate dolendum eo vehementius videtur , quo ampliora ad id præsidia magnorum Virorum studio sunt comparata . Quem enim latet uberrimam rerum novarum messem post Dupinium nobis succrevisse ex Dacherii , Martenii , Pezii , aliorumque Anecdotorum Thesauris , Muratorii voluminibus Rerum & Antiquitatum Italicarum , Operis Bollandiani continuatione , Eccardi , Menkenii , Ludevigii , aliisque pluribus hujusmodi Collectionibus ? Adeo Fastos Consulares improbo labore & diligentia ad lapidum ac monumentorum fidem iterum exactos ; Novissimas veterum Scriptorum , SS. Patrum , Conciliorum Editiones Codicum ope adeo emendatas , atque omni præsidiorum genere adornatas ; omnia denique ad Historiam recte pertractandam utilia , postremis hisce temporibus nova luce perfusa .

Rem quidem hoc ineunte seculo aggressi sunt magna ingenii & eruditionis laude apud Heterodoxos præfertim Joannes Clericus , & Samuel Basnagius ; Sed primi tantum , & secundi seculi Annales edidit Clericus ; Basnagius vero in Septimi initio substituit . Præterea cum a Catholica communione ambo essent alieni , id unum in scribendo præ oculis habuisse videntur , ut scilicet Romanam Ecclesiam foedissime proscindentes ,

rent , atque antiquitate ad Gregalium errores tuendos impie abuterentur . Quam effrenis in scribendo Clericus fuerit , nullus ignorat , & quamvis de ipsius religione ab heterodoxorum plerisque fuerit dubitatum , Pelagianis tamen Soci-nianisque usque adeo favit , ut iis merito ad-censeri posse videatur . Calvinianorum castra se-quebatur Basnagius ; & quo se in scribendo æquiorem præbere studuit , eo sane vehemen-tius Catholicorum Fidem , Traditiones , Ritus evertendos suscepit . Et sane moræ veluti im-patiens , vel in ipsa Præfatione virus evomit ; & Nestorium ab Ephesina Synodo Hæresis im-merito damnatum fuisse jactat , ac vetustissi-mum Eucharistiæ servandæ , eamque morituris fidelibus deferendæ ritu in totis viribus impetit , oppugnatque .

Cum hæc igitur mecum sedulo cogitarem , & Antiquitatis Ecclesiasticæ studiis magnopere de-lectarer ; iis me totum continuo dedidi , atque in id unice incumbendum deinceps statui , ut oppor-tunis ad rem persequendam præsidiis comparatis , ea , quam paullo ante innui ratione , universam Ecclesiæ Historiam retexerem . Quamvis enim me tanto operi imparem prorsus esse probe co-gnoscerem ; audendum tamen existimavi , & im-probo labore ac indefessa diligentia curandum , ut sin minus integrum , & omnibus numeris ab-solutam scriptionem proferrem , alios faltem in-

genio magis & doctrina præstantes , ad perfectius & melius quiddam elucubrandum meo ipse exemplo excitarem . Accidit interea , ut me summo Dei beneficio , in hoc Vallicellano Oratorio S. Philippi Nerii Institutis addicerem ; quod dici vix potest quam mihi jam sponte currenti fuerit incitamento . Etenim cum hic primum Ecclesiasticos Annales a Baronio conscriptos , & a Raynaldo , atque Laderchio deinde prosequutos esse mecum ipse reputarem ; hic eosdem refinigi potissimum decere facile quoque intelligebam . Quamobrem in proposito alacrius quotidie permanens , magnam denique post multos annos itineris partem emensus sum , & plures suscepτæ Historiæ Tomos absolvi . Utrum res feliciter , & ex voto cesserit , nec ne , alii facile judicabunt ex hoc primo , quem ad publicum hac de re judicium explorandum interea evulgo ; reliquos quamprimum editurus , si meos qualecumque labores non omnino a rerum Ecclesiasticarum peritis improbari intellexero .

Porro cum Chronologiæ potissimum in Historicis ratio habenda sit , Annalium methodum , qua res gestæ suos quæque in annos referuntur , ceteris omnibus anteferendam duxi , non Baronii modo , sed veterum , præstantiorumque Scriptorum in hoc exempla sequutus . *Quemadmodum enim , inquit vere Chrysostomus , termini fines-*

finesque in agris fundos misceri non patiuntur; ita & tempora res invicem confundi non sinunt: verum ab invicem ea separantia, & secundum debitum ordinem ea disponentia, magna confusione nos liberant. Ut vera a falsis, certa a dubiis, sincera ab apocryphis fecernerem, quam diligenter curavi; & rerum gestarum temporumque rationem ita recensui, ut nihil ferme proferrem, quod non gravibus probatissimisque testibus firmaretur: Quorum idcirco loca vel diligentissime ex accuratioribus editionibus in libri ora adnotavi, vel integra saepe saepius adduxi, ne cui forte dubium suboriretur quidquam a me temere quandoque dictum, & a sincera historiae fide alienum. Neque tamen adeo Scriptorum cum veterum, tum recentium nomini & auctoritati tribui, ut quæcumque litteris prodiderunt continuo amplectenda putaverim; sed omnia ad temperantis criticae regulas adcuratissime expendi, & quæ minus veritati confona visa sunt rejici: *Solis enim*, uti ab Augustino monitum præclare memini, *Scripture libris*, qui jam Canonici appellantur, didici hunc honorem timoremque deferre, ut nullum eorum auctorem scribendo aliquid errasse firmissime credam....

Alios autem ita lego, ut quantalibet sanctitate, doctrinaque polleant, non ideo verum pucem, quia ipsi ita senserunt; sed quia mibi vel per illos auctores canonicos, vel probabili ratione, quod a vero non abborreat, persuadere potuerunt. Ne quem vero con-

Epiſt. 82. ad Hieronym.

temptim , atque inciviliter haberem sollicitate curavi ; & si qua in re , Patres potissimum , titubasse visi sunt mihi , aut ab illis utcumque discessi , tantum abest , ut quidquam inde ipsorum auctoritati detractum velim , ut publice palamque cum Facundo Hermianensi profitear , errores Patrum *luminarium esse defectus* ; *quæ licet nonnumquam splendoris sui detrimenta sustineant* , *non tamen ammittunt luminaria esse quod sunt* . Quamobrem si quæ in eorum libris offendit obscure vel ambigue dicta , quæ ex aliis ipsorum sententiis explicari excusarique possent , tenere hoc potius mihi religioni fuit , quam illis falsæ aliquid opinionis adscribere . Conjecturas interdum adhibui ; verum id ea semper cautione præstisti , ut ne iis plus , quam oporteat , indulgerem . Romanorum , & reliquarum Gentium civilem historiam tantum attigi , quantum ad Ecclesiasticam probe cognoscendam portere judicavi ; Res tamen Judaicas , arcto cum Christianis nexu , primis præsertim Ecclesiæ temporibus , coniunctas , fusius aliquanto sum persequutus .

Præterea cum ægre viderem non modo Clericum , & Basnagium , de quibus jam antea , sed Fridericum Spanhemium , Thomam Ittigium , Jo: Laurentium Moshemium , Jo: Georgium VVachium , Christophorum Matthæum Pfaffium , aliosque plures a nostris sacris & institutis alienos ,

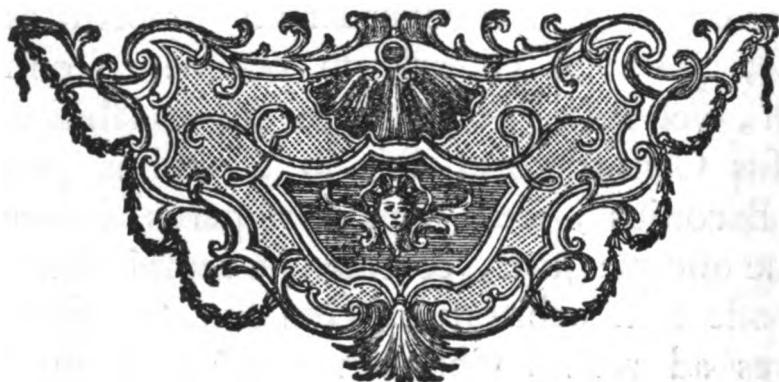
nos , post Centuriatores Magdeburgenses veterem Ecclesiæ Historiam non ita pridem eo consilio descripsisse , ut omnibus perturbatis , ac prorsus inversis , S. R. E. dogmata , ritus , & instituta pene universa labefactarent , ac veluti nova , improba , & superstitione traducerent ; e re valde futurum censui , si variis identidem observationibus , ac veluti excursibus illorum errores repellerem , & nostræ Fidei ac Disciplinæ antiquitatem , sanctitatem , præstantiam pro viribus vindicarem . Etsi enim Pagio facile concedam id ad Theologos & Controversiarum Tractatores potius , quam ad Historicum pertinere ; cum tamen , vel ipso fatente , jure ac laudabiliter adversus Centuriatores suis in annalibus præstiterit Baronius ; idem contra nuperos Novatores a me quoque jure , & sine ulla reprehensione fieri posse sum arbitratus . Denique , ut sensim letores ad rerum Christianarum notitiam manu veluti ducerentur , veterem historiam universam ab orbe condito usque ad Christi Ascensionem , unde Annales exordiar , brevissimo adparatu complexus sum : Etenim vere docteque a Pagio dictum animadvertisi : *Novi Testamenti historiam sine aliqui- li veteris notitia perfecte sciri non posse* .

*Pref. in crit.
Bar. n.3.*

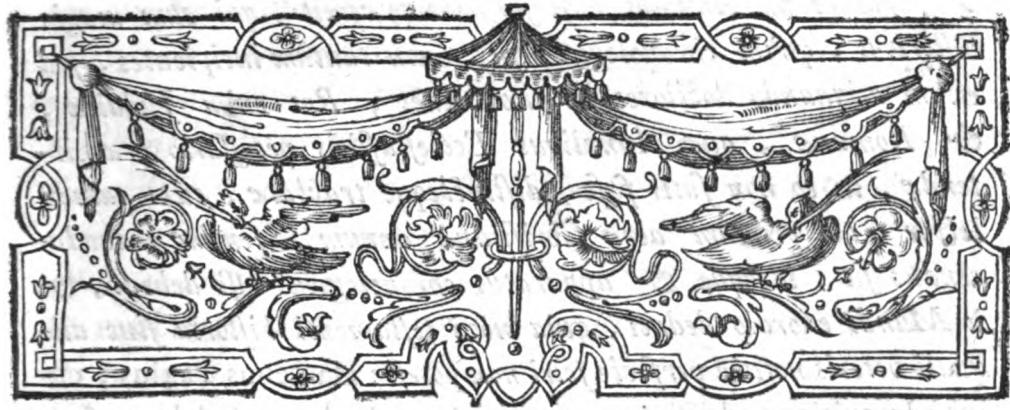
*Loco cit. n.
21.*

Hæc habebam , quæ de instituti operis ratione te paucis Lector humanissime , præmonerem . Tu interea meum de te benemerendi studium æqui bonique consule ; & si aliqua occur-
rant ,

rant , quæ minus accurate minusque diligenter perscripta sint , occurrit autem , ut mihi facile persuadeo , permulta ; fac mihi quam primum omnia peramanter signifies : Sic enim velim existimes , nihil mihi unquam jucundius fore , quam mea errata agnoscere , & diligenter corrigere .

APPA-

APPARATUS AD HISTORIAM ECCLESIASTICAM.

ECCLESIASTICAM HISTORIAM editurus, operæ pretium me facturum arbitror, si celeberrimorum scriptorum, qui in eodem argumento cum laude versati sunt, vestigia sequens, historiæ veteris, seu a Mundi creatione, usque ad Jesu Christi adventum, ejusque in Cælum ascensionem, & Sancti Spiritus supra Apostolos adventum, unde Ecclesiæ Annales exordiar, compendium saltem brevissimum Lectorum oculis exhibuero. Græcorum Historiæ Ecclesiasticæ scriptorum princeps Eusebius superiorum temporum breviarium seu chronicon historiæ suæ præmisit. Sulpicius vero Severus, qui primus inter Latinos Ecclesiæ res ad consulatum usque Stilyconis duobus libris complexus est, ab Adam operis initium sumendum existimavit. Hos imitati sunt deinde plerique, quorum aliqui id ita necessarium putarunt, ut Natalis Alexander historiæ suæ ecclesiasticæ non modo veteris compendium, sed absolutissimum commentarium præfixerit. Pagius vero hæc de Baronio, qui historiam antiquam in apparatu vix attigerat, aduotaverit:

Apparatus necessestas, & utilitas.

A

Baropius Pagi App. ad ann. Bar. pag.
Appa-
259.

Apparatum ad Annales Ecclesiasticos præfixit, qui cum magis historicus, quam chronologicus sit, non tantum incipientes, sed etiam aliquando doctiores irretitos tenet; Res enim Judaicæ, & Romane, quæ Annalibus Ecclesiasticis necessario præmit-tendæ, in eo non satis fuse, distincteque tractatae, cum tamen lector, ad primum aeræ Christianæ annum, sensim manudu-cendus sit, ideoque & apparatus chronologicus esse debeat, & à Mundi exordio deduci, quia novi testamenti historia sine ali-quali veteris notitiâ perfecte sciri non potest: Hactenus Pagius, cu-jus admonitione edocti, apparatum chronologicum ab Adam usque ad Christi ortum, Ejusque in Cælum ascensionem, Annalibus nostris præmisimus. Verum brevitati quammaxime studentes eum ita digessimus, ut sacræ, & prophæ historiæ seriem lector sub oculis haberet; nec tamen prolixitate operis grava-retur. Atque utinam ea de apparatu nostro aliquatenus dici pos-sint, quæ in Paulini Nolani scriptis mirabatur Ausonius quod nempe cum brevitate obscurus non esset, nam contra naturam est brevitas, ut obscura non sit.

Ausonii epist.
19.

Illud porro emolumenti hinc potissimum Lector percipiet quod religionis historiam per tot sæcula, quot ab Adam usque ad nostram ætatem effluxerunt, variis licet signis adumbratam, & sacrificiis expressam, aut sacramentis exornatam, uno ve-luti ictu, ob oculos delineatam habebit, mirabiturque, Unum Deum in unitate naturæ, & in personarum distinctione Tri-num, eundemque Cœlorum, & terræ Conditorem, veræ reli-gionis omni ævo principium, & scopum fuisse: Atque Eccle-siam, cuius Annales scripturi sumus, cum Adamo ortam per singulas generationes & labentia sæcula propagatam ad nos per-venisse, qui eam posteris transmitemus ad finem usque tempo-rum duraturam. In Christo enim Jesu fundata qui ante omnia tempora à Patre genitus, ejusdem cum Patre substantiæ, ipse Al-fa, & Omega, Principium & Finis, per quem facta sunt omnia, in tempore quidem humanam naturam assumpsit, miro-que

que foedere divinam, humanamque hypostatica unione ita con-
junxit, ut nec inferiorem, ut ait Sanctus Leo, consumeret
glorificatio, nec superiorem minueret assumptio: *Cum autem
venit plenitudo temporis, ut ait Apostolus, misit Deus filium
suum factum ex muliere.* At idem licet in temporis plenitu-
dine ex muliere natus, *a fine usque ad finem attingit fortiter,
& disponit omnia suaviter;* Et ab origine Mundi occisus, ut
in Apocalypsi legitur, idemque Christus heri, & bodie, ipse
& in secula. Idemque Deus, qui hominibus olim locutus est
in prophetis, novissimis temporibus locutus est nobis per Filium,
per quem fecit secula, Quapropter, ut uno ore docent
Sancti Patres, quotquot ab origine Mundi salutem aeternam,
consecuti sunt justi homines, a Christo, & per Christum eam
adepti sunt: *Hic, idest Jesus Christus, ajebat Augustinus, de-
monstratus est antiquis Sanctis, ut ita ipsi per fidem futurae pas-
sionis ejus, sicut nos per fidem praterita, salvi fierent:* & alibi:
Ab initio generis humani alias occultius, alias evidentius,
*sicut congruere temporibus divinitus visum est, nec prophetari de-
stigit, nec qui eum crederent, defuerunt: & iterum: Eademque
fides est nostra, & illorum, quoniam hoc illi crediderunt futu-
rum, quod nos credimus factum.* Quod & alibi elegantius ad-
huc, & aptissima similitudine explicat: *Ejus, inquit, Ecclesia
membra erant etiam illi Sancti, quamvis in hac vita fuerint, an-
tequam secundum carnem Christus Dominus nasceretur.* Ipse enim
*Unigenitus Dei Filius Verbum Patris, aquale, & coeternum
Patri, per quod facta sunt omnia, homo propter nos factus, ut
totius Ecclesiae tantum totius corporis caput esset.* Sed sicut totus
homo cum nascitur, etiam si manum in nascendo praemittat, tamen
universo corpori sub capite conjuncta, & compacta est, quem-
admodum etiam nonnulli ex ipsis Patriarchis, ad bujus ipsius rei se-
gnum, manu praemissa nati sunt. Ita omnes Sancti, qui ante
Domini nostri Jesu Christi nativitatem in terris fuerunt, quam-
vis ante nati sint, tamen universo corpori, cuius ille caput est,

A 2

sub

S. Leo epist. 23.
edit. Baller.

Ad Galat. 4.

Sapient. 8.

Apocalyp. 13.

Ad Hebr. 13.

August. Con-
fess. lib. 10. cap.
43.

August. ad
Deogr. ep. 102.
quest. 2.

August. de
orig. anime ad
Optat. ep. 157.

August. de ca-
th. rud. cap. 19.

*Origin. contra
Celsum lib. 12.
& tom. 2. in
Iohann. Euseb.
prepar. evang.
& hist. lib. 3.
& 4.
Grcg. Nazianz.
orat. de Machab.*

*sub capite cohæserunt . Hucusque Augustinus , quibus alia su-
peraddere hoc de argumēto superfluum judicamus , quamquam
& ipse alibi sapius , & cum eo Origēnes , Eusebius , Gregorius
Nazianzenus , aliquie eadē uno fermō ore tradiderint . Cum
itaque veterem Historiam universam in sex AEtates partiti si-
mus , brevi singulas percurramus .*

PRIMA MUNDI ÆTAS.

Axima quidem ac mirabilia nobis exhibet prima Mundi Ætas, Deum scilicet universam hanc mundi fabricam verbo suo constituentem, Sed inter cetera Creatoris opera, primum certe locum obtinet homo, quem Deus ad imaginem, & similitudinem suam effinxit. Huic sociam dedit mulierem e latere ejus educatam; ac translatis ambobus in Paradisum voluptatis, ibi eos collocavit, hoc unum præcipiens, ne inter innumeras arbores unam contingent. Hoc tam facile mandatum transgressi priui nostri parentes, supremi numinis iram tum in se, tum in posteros omnes derivaverunt. Igitur ejecti ex beata illa mansione, ad vitæ hujus ærumnas detruduntur. Ac primo eis nascitur Cain, deinde Abel, cujus munera sibi accepta esse Deus testatus est. Ob id invidiâ ardens Cain, innocentem fratrem peremit. Sed Deus alium pro Abele filium Evæ reposuit, Sethum scilicet, cuius posteri, quia in vero Dei cultu permanserunt, *filii Dei* vocati sunt; qui autem ab eo desciverunt, ut Cainitæ, filii hominum sunt appellati, Atque hic non est prætereundus Henoch Jaredi filius, vivus a Deo sublatus, quo dignus non erat mundus. At vero filii Dei cum filiabus hominum matrimonia jungentes, & ipsi quoque in omne vitiorum genus prolapsi sunt. Nihil intentatum reliquit fidelis Dei Servus Noe, ut eos ad pœnitentiam adduceret, sed frustra. Diluvium itaque immisit Deus super Universam terram, quæ tota corrupta est cum habitatoribus suis, præter Noemum, qui cum familia sua, & paucis ex onni genere animantibus Arcæ inclusus diluvii aquis ereptus est. Hæc præcipua eorum, quæ contigerunt spatio annorum 1656., tot quippe numerantur a mundi exordio usque ad Diluvium. Atque hæc universalis diluvii historia ipsis quoque ethnicis scriptoribus veruissimis cognita fuit, uti ex Berozo Chaldeo apud Josephum, & Hieronymo Ægyptio, aliisque plurimis videre est.

Deus Cælum, & terram, deinde hominem creat. Gen. 2. 3.

Cain Abelem occidi.

129. 2875.

987. 3017.

1536. Diluvio homines perirent.

SE- 1656. 2348.

SECUNDA MUNDI ÆTAS.

Noe area e-
gressus Deo
sacrificat.

1657.

2347.

POst diluvium cum terræ superficies exsiccata esset, Dei mandato Noacus exivit de Arca cum omnibus, qui in ipsa fuerant, ac liberatori Deo erexit Altare, & holocausta obtulit, tum in gratiarum actionem, tum ut eum sibi, suisque propitium redderet. Deus autem rerum naturam diluvio corruptam restauravit, carnis esum hominibus concessit, atque iridem dedit signum fœderis. Altero a diluvio vertente saeculo, cum genus humanum maximum incrementum accepisset, universam terram inter se ipsos partiti sunt tres filii Noe, Sem, Cham, & Japhet. Sed antequam a se mutuo divellerentur, ingentem Turrim in Campo Sennaar ædificare cœperunt, quam imperfectam relinquere coacti sunt ob linguarum confusionem subsecutam. In varias itaque orbis partes dispersi, prima Regnorum jecerunt fundamenta. Ac horum quidem trium gentium auctorum, Sethi scilicet, Chami, atque Japheti diuturna apud populos memoria permansit. Itaque Japheti nomen apud occidentis incolas inclaruit; Chami, & Cananæi ejus filii apud Ægyptios & Phœnices illustre fuit; & Semum perpetuo venerati sunt Hebræi ex illo oriundi. Paucis ab hac filiorum Noe divisione interjectis annis, Nemrodus ex Stirpe Chami, Babylone Regni sui sedem constituit, quod a Successore Nino in Niniven, Assyriamque translatum, annis circiter mille ac trecentis perseveravit. Per idem tempus alibi quoque exigua regna constituta sunt, præsertim in Ægypto, in qua una quatuor fuere Dynastæ; Thebana nempe, Thinensis, Memphis, & Thanica inferioris Ægypti Caput. Huic etiam ætati suppar faciunt plerique initium Regni Sicyoniorum, quod ab Egiaco in Peloponneso fundatum anno ante primam Olympiadem 1313., Mundi 1915., mille propemodum perseveravit annis: Sed illorum origines fabularum licentia corrupit. Hoc interim certum est, ætati huic assignandam esse Abrami vocationem. Hic, cum

Turris Ba-
bylonica e-
dificatur,
homines
per orbem
dispersun-
tur.

Gen. c. 10.
9. 10. 18.

Variorum
regnum
origines.

1771.

2233.

2082.

1921.

Ure

Ure Chaldeorum, quæ Mesopotamia Regio est, moraretur, ex ^{Anni Mua.} Ante Chr. ea Dei monitu cum patre Thare profectus est in terram Chanaan. Sed cum Haran in eadem Mesopotamia sitam venisset, ibi consedit gravi Thare imbecillitate detentus, qui etiam in ea Urbe mortuus est anno ætatis ducentesimo quinto.

TERTIA MUNDI ÆTAS.

A Bramum, defuncto patre, cum adhuc in Mesopotamia versaretur, iterum vocavit Deus, addita fœderis Evangelici promissione, de benedicendis in ipso, idest in Semine ipsius benedicto Domino N. J. Christo, omnibus familiis terræ. Vocantem Deum secutus Abram, assumpta Sarai Uxore sua, & Lot filio Aran fratri sui, & universis quæ Charanæ acquisiverat, profectus est in terram Chanaam anno ætatis suæ septuagesimo quinto. Quo cum pervenisset, transivit per regionem illam usque ad locum Sichem, & usque ad convallem.

*Abrama
Deo voca-
tur.*

illustrem. Ibi apparens Deus Abramo promisit se terram hanc *Ges. 1. 12.
4. 5. 6.*

2084. 1920.

daturum semini ejus, eodemque in loco S. Patriarcha Altare Deo extruxit. Sed fame urgente Anno fere post quam in Chanaam transferat, Ægyptum petiit: Reversus inde, a Loto devellitur, quem paulo post ab exteris Regibus captivum adductum liberat, omniemque substantiam, familiamque ejus recuperat. Redeundi autem Abramo à cœde Regum benedixit Melchisedech Rex Salem mystica oblatione panis & vini; cui ille vicissim decimas spoliorum obtulit. Post annos decem, quam Chananam habitare cœperat Abramus; Sarai sterilem se videntis Agaram ancillam Ægyptiam viro suo in uxorem tradidit; quæ ex hero grava cuncta dominam sperneret, ab eâ male habita, fugit in desertum; Sed Angeli monitu reversa, Ismaelem Abramo pepérit animum agenti *86. xiiij.* post annos Deus cum Abramo fœdus init; cuius Signum circumcisio tunc primum instituta. Eodem tempore Sodoma, Gomorra, Adama,

*Abram Mel-
chisedech
oblationes
offert.*

2094. 1910.

2107. 1897.

& Se-

Anni M. C.	Anno Chr.	& Seboim ob horrenda incolarum scelera igne & sulphure caelitus demissio conflagrarent, ex eoque incendio ut Lothus criperetur Abraham a Deo precibus impetravit.
	Isaac sacrificatio destituta.	Abrahamo centenario, & Sarai nonagenariæ nascitur filius promissionis Isaac, qui virili jam ætate, hoc est quinto & vicesimo anno, a patre immolandus fitatur in monte Moria. Sed Deus Abrahami animo, & obedientia contentus ipsum a filii cæde prohibuit. Isaacus post Saræ matris obitum Rachelem duxit Bathæle natam Nachoris filio fratris Abrahami, ex eâque Esau, & Jacobum suscepit. Paucos post annos moritur Abraham vita anno 175. ante Christum 1862. Circa hoc tempus Argivorum Regnum in Peloponneso cæptum est, & primus apud eos regnavit Iachus. Isaacus benedicit Jacobo loco primogeniti sui Esau, & in speciem deceptus, adimplerat divina consilia. Jacob fratri insidias veritus, in Mesopotamiam ad Labanum avunculum proficiscitur, & divina ope fratrem suum Esau omni virtutum genere excellit, & cum Angelo luctatus, Israëlis nomen accipit, unde Israëlitæ. Ab eo geniti duodecim Patriarchæ, duodecim Tribuum Patres; inter quos præ ceteris memorandi veniunt Levi, a quo Sacrorum ministri; Judas, a quo Judæi denominationem acceperunt, & ex quo Christus
2195.	1896. <i>Gen. 17. 30 ad 21.</i>	<i>Mac. Jacobum bene- dicit.</i>
2233.	1871.	
2248.	1856.	
2245.	1760. <i>Gen. 37. 2. 36.</i>	Jesus; Joseph a patre Jacob præ ceteris dilectus. Hic per invidiam a fratribus venditus, & in Ægyptum deductus, a Putiphare præposito Cubiculariorum Pharaonis Regis emitur, ac varias post vices toti tandem Ægyptio præficitur.
2276.	1728. <i>Justinus ex Trogo Pomp. lib. 36. 2.</i>	<i>Josephus AE- gypto præ- ficitur.</i>
2289.	1715.	<i>Jacob ibi- dem mori- tur.</i>
	<i>Gen. 47. 9. Deuter. 26.</i>	Jacobus hortati filii, ac divinitus confirmatus, cum familia, & fortunis omnibus in Ægyptum profectus est annum agens 130. Vixit in Ægypto Jacob annos 17. ac moriturus Mænassen, & Ephraimum Josephi filios adoptavit, maiorem majori divino instinctu præponens. Convocatis deinde omnibus filiis benedicit, & singulis eventura prædicens celebre illud de adventu Messiae vaticinum edit, ac moritur annos natus 147. Josephus anno vita expleto 110. moritur. Hucusque liber Ge- neceos
2298.	1705.	
2315.	1689.	

nebos ; 2369. annorum res gestas continens , Hoc tempore Jobi historiam contigisse omnes ferme Historiae sacrae Scriptores tradunt , quorum rationes vid. apud Nat. Alex. Hist. Ecc. T. 1. p. 173. Altero a Josephi morte saeculo , cum Hebreos numero & viribus auctos durissima servitute opprimere cœpissent Aegyptii , Deus Moysen eorum liberatorem suscitat . Hunc ab aquis Nili liberatam filia Pharaonis in aula ad spem Regni alit , unde omni Aegyptiorum sapientia informatur . Sub idem tempus Cecrops Aegyptius , Saitarum Colouia in Atticam traducta , Atheniensium Regnum condidit . Ab ejus temporibus Græcorum antiquitates , seu potius fabulas de Deucalionis diluvio , Phætontis incendio , Proserpinæ raptu deducunt Arundelliana marmora a Seldeno edita .

Interim Moyses 40. annos natus , magis eligens affligi cum populo Dei , quam temporalis peccati habere jucunditatem , Aegyptiacæ aulæ deliciis spretis , fratribus suis Israelitis laborantibus subvenit , & Aegyptium quemdam , a quo Hebreus verbet rabatur , occidit . Prodita cœde , & ad Regem ipsum delata , in Madianitidem fugit , ubi ducta in uxorem Sephora , Jetro Sacerdotis filia , alias vitæ suæ annos 40. exegit in pascendo grege . Tandem viso in deserto Rubo ardente & incombusto , & Dei voce audita , qua ad liberandum populum suum a servitute Aegyptiaca vocabatur , divinis fretus oraculis in Aegyptum ad suos revertitur . Commeatu a Pharaone Rege frustra petito , decem plagis Aegyptios afficit , Pascha instituit , ac celebrat , mare Rubrum transit , Pharaonem & exercitum ejus aquis involvit , ac in integrum libertatem universum Israelitarum populum restituit .

Anni Mun.	Ante Chr. I.
Gen. 48.	
Hebr. xi. 21.	
Jacob in Aegypto obiit.	
Gen. 49. 47. 28.	
2369.	
Sever. Sulp. Lib. 1.	
2433.	1571.
2448.	1556.
Diod. Sicul. lib. 1.	
2473.	1531.
Exod. 2. 11.	
Numer. 10. 29.	
2513.	1491.
Actor. 7. 30.	
Exod. 3. 4. 14.	
18.	

QUARTA MUNDI ÆTAS.

Legis Scriptæ tempus nunc incipit. Hæc per Moysen data per Moysem datur populo Hebreo in deserto.

Exod. 20.

Deuter. 5.

Legis Scriptæ tempus nunc incipit. Hæc per Moysen data populo à vocatione Abrahæ 480, a diluvio 856, eodem anno, quo ex Ægypto migraverat. Hæc Epochæ notatu digna: confert enim plurimum ad designanda tempora, quæ à Moyse usque ad Christum effluxerant, quæ scriptæ legis tempora nuncupantur, ad distinctionem præcedentium, idest, legis naturæ, qua mortales sola ratione prævia, & paternis traditionibus regebantur.

Deuter. 9.9. Promulgationem hujus legis, quæ *Decalogus* dicitur, consecuta sunt alia præcepta permulta à Deo Moysi dictata de Tabernaculi, & Arcæ fœderis structura, de Aarone fratre Moysis Pontifice instituendo, de Sacerdotum ornamentis, & consecratio-

ne, de Sacrificiis, Judiciis &c. Post hæc a deserto Sinai, ubi per integrum fere annum hæserant, Deus Israelitas castra mo-

vare jubet, & terram promissam hereditario jure possidendam

Hebrei in adire. Sed cum ingratus adversus innumera Dei beneficia po-
deserto mo-
riuntur. pulus jurgari, ac Deum, Moysemque provocare non desisteret,

Numer. 14. variis affectus plagis, Chananeæ terræ aditu prohibetur. Re-

1. 35.

tro igitur per desertum circumductus, quadraginta circiter annis in eo vagatus est, donec suo quisque fato consumptus esset, præter Josue, & Caleb, qui soli e tanta multitudine in fide manferant. Eleazarus, Aarone patre mor-
tuo, summus Pontifex ungitur, eique Phinees zelo Dei insignis succedit, & Sacerdotum in domo ejus peculiari promisso con-

firmatur.

Moyses mo-
ritur. Hoc tempore ab Ægyptiis varia in loca præsertim, in Græ-

Diód. sic. ciam, ubi Danaus Ægyptius, Agenoridis pulsis, Regnum Ar-
40. givorum occupaverat, Coloniæ deductæ. Sub finem itinerum

per desertum variis cum gentibus prælio congrediuntur Israelitiæ, eisque percussis, eorum Civitates occupant, quas Moyses

Numer. 27. diversis Tribubus assignat. Vir Dei moritur annos 120. natus,
12.13. quem

quem Israelitæ 30. diebus defleverunt. Atque hic definit Fene-
tateuchus, seu libri quinque à Moysè conscripti, historiam an-
norum 2552. cum dimidio ab initio mundi complectentes; &
liber Josue cum anno 41. exitus ab Ægypto incipit. Moysè
ad patres suos apposito, Josue filius Nun de Tribu Ephraim,
populum siccato Jordanis alveo in Chananeam traducit, & ar-
ma circumferens, ac Deo pro Israelitis pugnante, promissa ter-
ra Chanaam potitur, eamque inter Israelitas distribuit; ac 110. 2552. 1445.
annor. senex diem obit supremum. Paulo post extintis quoque
Senioribus illis, qui mirabilia quæ fecerat Deus Israeli conspe-
xerant, quique populum auctoritate sua utcumque continebant,
ætas successit Dei immemor, quæ patria Religione spreta cum
Chanaanicis gentibus conjugia miscere cœpit, & eorum idola
venerari. Quare iratus Deus, in manus inimicorum Israeli-
tas tradidit: Resipiscientibus vindices & assertores dedit Otho-
nielem, Aodum, Deboram, Gedeonem, Jephthe, Samsonem,
qui etiam successivis temporibus judicis munere functi sunt. Res
autem a singulis, vel sub eorum præfectura gestas uberioris pro-
sequi instituta hoc in opere brevitas vetat. Sub Aodo Judice,
anno scilicet mundi 2680. circiter, Pelops filius Tentali Phrygiae
Regis toti Peloponneso, quæ ab ipso nomen sortita, dominatus
est. Belus Assyrinus Babilone post Arabas regnat annos 55. ac
numinis instar à suis colitur. Ninus Beli filius, Debora æta-
te, annis ante Romanam conditam 514. primum Assyriorum fun-
davit imperium; qui 520. annis superiorem Asiam obtinuerunt,
ut in lib. I. c. 95. Herodotus auctor est. Tempore Jephthe dum
Semiramis Vidua Nini, impubere filio Ninia circumscripto, vi-
ctoriis suis Assyriorum imperium propagabat, Troja jam semel
a Græcis sub Laomedonte tertio ejus Rege capta, iterum ab
iisdem, regnante Priamo filio Laomedontis, post decem anno-
rum obsidionem incenditur, & solo æquatur. Tempus, quo
excidium hoc celeberrimum contigit, diligenter adnotandum
est; huic enim referri potest quidquid temporibus fabulosis aut

Anni Mū. Anno Chrī.

Deuter. 34.
8.
Hebræter-
ram Cha-
naam occu-
pant.

2552. 1445.

Judices He-
bræorum.
2599. 1405.
2679. 1325.
2719. 1235.
2817. 1187.

Jofu. 15.17.
Judic. 11. 31.
& Sequen.

Jul. Africani.
Assyriorum
Imperium
fundatur.

Appian. A-
lex.
2320. 1184.

Anni M. C. Ante Chrl.

heroicis memorabilius reperitur. Samsone una cum Heli Pontifice Hebræorum Rempublicam administrantibus, natus est Samuel Propheta, & Judicum postremus, cuius opera Israelitæ ad Dominum conversi Philistæorum jugum excusserunt. Sed non multo post ingratus populus sanctissimi Senis labore insuper habito, & ex pravis filiorum moribus occasione arrepta, regimen ejus rejicit, ac regem sibi dari postulat. Deus regem illis in ira sua dedit Saulem filium Cis e Tribu Benjamin. Iuitio regni populos Hebræis infestos magnis cladibus affecit Saul, sed brevi ob peccata a Deo reprobatus, & familia ejus e Regni successione exclusa, cum Palæstinis dimicans cecidit. Ea tempestate Codrus Rex Atheniensium pro populo suo mortem operiit, eique hoc pacto victoriam peperit. Inter liberos ejus Medonem, & Hileum, de Regno disceptatum. Hac occasione ab Atheniensibus Regia dignitas e medio tollitur, & gentis Atticæ Jupiter solus Rex renunciatur. Postea Præfides, seu perpetui Archontes creati, quibus Regiminis sui ratio reddenda erat. Saule e vivis sublato, David, filius Isai, de Tribu Judæ, statim post rejectionem Saulis a Samuele Propheta clanculum in Regem unctus, iterum a Tribulibus suis, cum 30. esset annorum, Rex ungitur, & super Domum Judæ regnat an. 7. & menses sex. Occiso autem a Sicariis Isbosetho, qui post mortem Saulis patris sui reliquas in Tribus imperium cæperat, David tertio inunctus, super totum Israelem Rex constituitur, ac Hierosolymis imperat annos 33. Tandem senio ac laboribus consecutus Salomonem in folio suo collocat, eumque ad ædificationem Templi, cui cuncta necessaria jam ipse paraverat, hortatur, ac moritur anno ætatis suæ septuagesimo: Rex sane magnus, Imperator summus, Propheta insignis, mirabilem Dei dignissimus Præco, Vir tandem juxta cor Dei, cuius culpa pœnitentiæ lacrymis abluta, in Creatoris laudem, & gloriam redundavit.

Opere 13.10.

*11. Saul Rex
Judæis da-
tur.*

*David Sau-
lis loco Rex
inungitur.*

QUIN-

QUINTA MUNDI ÆTAS.

ANNO orbis conditi 2993. ab egressu Israclitarum ex Ægypto. ^{3. Reg. 6.7.} apto 480. ante Christum 1012. Salomon patris sui Davidis in regno successor Templum magnificentissimum Jerosolymis aggreditur, quod spatio annorum septem ac dimidii absolutum, sequenti anno maxima celebritate dicatum est. Ut sapientia, sic & opibus Salomon ceteros mortalium prætergressus, nominis sui famam longe lateque propagavit. Sed quo major ejus sapientia & gloria fuit, eo fœdior ac gravior ejus lapsus extitit. Tot enim, tantisque bonis elatus, voluptati fræna laxavit, & factus fæminarum mancipium, ad earum Idola deflexit, fanaque falsis numinibus erexit: nec utrum ante mortem, quam obiit, cum quadraginta regnasset annos, resipuerit, hactenus constat. Roboamus ejus filius, & in Regno Successor, duro responso decem Tribus a se alienat: quæ accersitum ex Ægypto Jeroboam Ephraimitam, Nebati filium, regem sibi præficiunt, eoque duce & à domo Davidis, & a vero Dei cultu pariter deficiunt.

Hinc Regno ita distracto, Roboam Tribui Judæ, & Beniamini, annis 17. Jeroboam Israeli, idest reliquis decem Tribus usque ad annum 22. præfuit. Judæi qui lapsos Israelitas exemplo suo ad pœnitentiam provocare debuissent, & ipsi legem Domini dereliquerunt, ac in omnes gentium abominationes prolapsi sunt. Quare iratus Deus Sesacum, quem Sestrim Josephus appellat, Ægypti Regem in eos immisit, qui anno 5. Roboam Hierosolymam veniens, thesauris ac donariis omnibus direptis, inde discessit. Roboam in Regno Juda successit Abia, qui Jeroboam ingenti clade affecit, cæsis hostium quingentis millibus. Asa ejus filius, laudatissima habuit Regni sui initia; nam aras & idola, ac paternæ superstitionis vestigia sustulit, excelsis tantummodo relictis. Erant hæc alteraria ^{2. Par. 12.2.} 3047. ^{2. Par. 14. 16.} 957.

goor.
Salomon
Hierosolym. tem-
plum ædifi-
cat.

2004.

3037. 975.

Israeliti-
cum Re-
gnum divi-
ditur.

2. Par. 12.2.

3047.

957.

Anni Mūn. Ancē Chrl. taria vero quidem Dei cultui, sed passim, & alibi, quam in Urbe primaria, contra interdictum Moysis erecta. Quā in re et si peccaverit, non tamen impius in Deum fuit. Illud in eo notat, atque reprehendit scriptura, quod in hominibus, & non Domino fiduciam habuerit. In Israele post obitum Jeroboami, variæ subsecutæ sunt Regum cædes, donec Amri solus regnare cœpit anno 31. Asæ Regis Juda: Et condita Samaria, huc Regni sui domicilium transtulit. Asam Regem Juda Josaphatus filius exceptit, pietate, zelo, ac opibus insignis. At in regno Israel malo patri deterior successit filius Achabus, qui una cum Jezabele uxore sua perdita famina in omnes gentium impietas prolapsus est. Huic se palam opposuit Elias Thesbites Propheta, pluriusque patravit miracula, quæ Achabus cæcis oculis aspiciens sagitta tandem confossus interiit. Eliæ in Cælum rapto in munere propheticō successit Elifetus futurarum rerum prædictionibus, ac prodigiis nulli secundus. Huic tempori Josephus, aliique Carthaginis ortum adscribunt, ejusque auctorem faciunt Didonem, Pigmalionis fororem; Sed veterum historicorum opinio, qui ejus originem Trojano bello antiquiore arbitrati sunt, illud insinuare videtur, quod à Didone potius amplificata, quam condita fuerit. In Regno Judæ nova rerum facies.

3087. 3107. 3112. 3. Reg. 15. 897. 892. 3. Reg. 22. 892. 3. Par. 20. 31. 4. Reg. 2. Elias in Cælum rapitur. 883. 4. Reg. 3. 1. 2. Par. 21. 25. 3117. 887. Marn. 4. 27. 2. Par. 22. 1. 2. 3. 4. taria vero quidem Dei cultui, sed passim, & alibi, quam in Urbe primaria, contra interdictum Moysis erecta. Quā in re et si peccaverit, non tamen impius in Deum fuit. Illud in eo notat, atque reprehendit scriptura, quod in hominibus, & non Domino fiduciam habuerit. In Israele post obitum Jeroboami, variæ subsecutæ sunt Regum cædes, donec Amri solus regnare cœpit anno 31. Asæ Regis Juda: Et condita Samaria, huc Regni sui domicilium transtulit. Asam Regem Juda Josaphatus filius exceptit, pietate, zelo, ac opibus insignis. At in regno Israel malo patri deterior successit filius Achabus, qui una cum Jezabele uxore sua perdita famina in omnes gentium impietas prolapsus est. Huic se palam opposuit Elias Thesbites Propheta, pluriusque patravit miracula, quæ Achabus cæcis oculis aspiciens sagitta tandem confossus interiit. Eliæ in Cælum rapto in munere propheticō successit Elifetus futurarum rerum prædictionibus, ac prodigiis nulli secundus. Huic tempori Josephus, aliique Carthaginis ortum adscribunt, ejusque auctorem faciunt Didonem, Pigmalionis fororem; Sed veterum historicorum opinio, qui ejus originem Trojano bello antiquiore arbitrati sunt, illud insinuare videtur, quod à Didone potius amplificata, quam condita fuerit. In Regno Judæ nova rerum facies.

3087. 3107. 3112. 3. Reg. 15. 897. 892. 3. Reg. 22. 892. 3. Par. 20. 31. 4. Reg. 2. Elias in Cælum rapitur. 883. 4. Reg. 3. 1. 2. Par. 21. 25. 3117. 887. Marn. 4. 27. 2. Par. 22. 1. 2. 3. 4. taria vero quidem Dei cultui, sed passim, & alibi, quam in Urbe primaria, contra interdictum Moysis erecta. Quā in re et si peccaverit, non tamen impius in Deum fuit. Illud in eo notat, atque reprehendit scriptura, quod in hominibus, & non Domino fiduciam habuerit. In Israele post obitum Jeroboami, variæ subsecutæ sunt Regum cædes, donec Amri solus regnare cœpit anno 31. Asæ Regis Juda: Et condita Samaria, huc Regni sui domicilium transtulit. Asam Regem Juda Josaphatus filius exceptit, pietate, zelo, ac opibus insignis. At in regno Israel malo patri deterior successit filius Achabus, qui una cum Jezabele uxore sua perdita famina in omnes gentium impietas prolapsus est. Huic se palam opposuit Elias Thesbites Propheta, pluriusque patravit miracula, quæ Achabus cæcis oculis aspiciens sagitta tandem confossus interiit. Eliæ in Cælum rapto in munere propheticō successit Elifetus futurarum rerum prædictionibus, ac prodigiis nulli secundus. Huic tempori Josephus, aliique Carthaginis ortum adscribunt, ejusque auctorem faciunt Didonem, Pigmalionis fororem; Sed veterum historicorum opinio, qui ejus originem Trojano bello antiquiore arbitrati sunt, illud insinuare videtur, quod à Didone potius amplificata, quam condita fuerit. In Regno Judæ nova rerum facies.

3087. 3107. 3112. 3. Reg. 15. 897. 892. 3. Reg. 22. 892. 3. Par. 20. 31. 4. Reg. 2. Elias in Cælum rapitur. 883. 4. Reg. 3. 1. 2. Par. 21. 25. 3117. 887. Marn. 4. 27. 2. Par. 22. 1. 2. 3. 4. taria vero quidem Dei cultui, sed passim, & alibi, quam in Urbe primaria, contra interdictum Moysis erecta. Quā in re et si peccaverit, non tamen impius in Deum fuit. Illud in eo notat, atque reprehendit scriptura, quod in hominibus, & non Domino fiduciam habuerit. In Israele post obitum Jeroboami, variæ subsecutæ sunt Regum cædes, donec Amri solus regnare cœpit anno 31. Asæ Regis Juda: Et condita Samaria, huc Regni sui domicilium transtulit. Asam Regem Juda Josaphatus filius exceptit, pietate, zelo, ac opibus insignis. At in regno Israel malo patri deterior successit filius Achabus, qui una cum Jezabele uxore sua perdita famina in omnes gentium impietas prolapsus est. Huic se palam opposuit Elias Thesbites Propheta, pluriusque patravit miracula, quæ Achabus cæcis oculis aspiciens sagitta tandem confossus interiit. Eliæ in Cælum rapto in munere propheticō successit Elifetus futurarum rerum prædictionibus, ac prodigiis nulli secundus. Huic tempori Josephus, aliique Carthaginis ortum adscribunt, ejusque auctorem faciunt Didonem, Pigmalionis fororem; Sed veterum historicorum opinio, qui ejus originem Trojano bello antiquiore arbitrati sunt, illud insinuare videtur, quod à Didone potius amplificata, quam condita fuerit. In Regno Judæ nova rerum facies.

præter Ochoziam jam memoratum, ejusque cognatos quadraginta, Joramum quoque Israelis Regem, Jezabelem, ac septuaginta Achabi filios neci dedit; sicque totam Achabi stirpem radicitus delevit. Sed veri Numinis cultum haud restituit; atque in Vitulorum, quos Jeroboamus posuerat, veneratione persistit annis, quibus regnauit octo & viginti. At Hierosolymis Athalia Joramii Judæ Regis uxor, re comperta, quidquid supererat stirpis regiae sustulit, ac tyranidem invasit. Unus Ochozï filius Joas, adhuc in cunis jacens, ab amita Josaba, Jojadæ Summi Pontificis uxore, neci est ereptus; eumque post annos sex, Athalia necata, Jojadas paternum in solium restituit. Quoad vixit Jojadas, Joas inter optimos Reges censeri potuit; eo mortuo, aulicorum adulacionibus corruptus, patria religione spreta, ad lucos & idola respexit. Nefariæ superstitioni addidit indignissimam necem Zachariæ Prophetæ, filii Jojadæ illius, cui vitam, regnumque debebat, quod is divino impellente Spiritu ejus impietatem argueret. Anno vertente viçtus à Syriis, paulo post a suis in lectulo confosus interiit anno regni quadragesimo. Amasias filius in ejus locum suffecitus est. Israelicum Regnum Syriæ Regum victoriis attritum, sub Jeroboamo II. paulisper redintegrabatur. Osias quoque, aliter Azarias filius Amasias in administrando Regno Judæ non minorrem sibi gloriam comparabat: Verum oblitus postremo sui, dum quæ Sacerdotum erant partes per superbiam usurpat, elephantinus repente factus, ab omni etiam civili functione depellitur, translata in Joatham filium procuratione regni, qui sapienter se gescit.

Regnante Ozia in Juda, & Jeroboamo II. in Israele, celebres fuerunt Prophetæ Isaías, Osee, Jonas, Amos, Abdias, qui tunc primum litteris, memoriæque vaticinia sua mandarunt, quorum archetypa, ut divini eloquii monumenta remanerent, in Templo reponebant. Cetera vaticinia minoris momenti, seu viva voce dumtaxat prolata, juxta morem in Archiviis Tem-

4. Reg. 9.
10. 28. 39.

3120. 884.

4. Reg. 10.

3126.
2. Par. 24.
15. 20. 878.4. Reg. 12.
1. 18.3165.
3179. 839.
825.2. Par. 26.
16. 3194.

810.

Anni M. Ann. Chr. 776. Templi cum annalibus in tabulas publicas referebantur. Ab
 3228. hoc mundi anno 3228. prima Græcorum Chronologorum numeratur Olympias, qua Chorabus Eleus vicit stadio. Atque hic apud ethnicos temporis illud intervallum desinit, quod à Varone in Censorini de die natali libello, quia in eo multa fabulosa referuntur, μυθικὸν fabulosum nominatur, & incipit illud, quod dicitur ιστορικόν historicum, quia res in eo gestae veris historiis continentur. Phulus, aut Pulus hoc tempore Assyriæ Regnum obtinebat. Is Sardanapali pater creditur, more Orientalium Sardanus-Phulus nuncupatus, idest Sardanus filius Phuli. Hic etiam, ut multorum fert opinio, Ninive Rex fuit, qui ad prædicacionem Jonæ poenitentiam cum omni populo suo egit. Is Israelitarum dissidiis illeactus eorum Regnum invadere conatus est.

4. Reg. 15. Ast Manahemus, datis ei mille talentis, in Regno, quod nuper usurpaverat, confirmatur, & decem regnat annis.

Hoc pariter tempore Joram Oziæ filio Judæ Regnum obtinente, Roma à Remo, & Romulo condita cæpta est anno 3250. ant. Ch. 753. Sub finem tertii anni sextæ Olympiadis, ab excidio Trojæ 430. effluxis annis. Circa Romæ nascentis tempora socradia Sardanapali vetus Assyriorum imperium cecidit, opera Arbacis Mediæ præfecti, postquam à Nini initio superiore in Asiam annis 520, ut in lib. I. c. 95. docet Herodotus, obtinuerint. Tria ingentia regna ex hujus imperii ruinis emerserunt; Medorum scilicet; posteriorum Assyriorum; & Babyloniorum. Hæc duo novissima regna prophanis haud incognita in Sacris Codicibus celebrantur. Tilgath, aut Theglath filius Phalaris dictus, cui etiam Nini Junioris nomen accedit, novissimum Ninive Regnum: Baladamus, quem Græci Belesim appellant, Babylonicum condiderunt, ubi Nabonassaris nomine innotescit. Hinc Nabonassaris æra celebrata apud Ptolomæum, & veteres Astronomos, qui suis annis enumerandis hujus principis initium usurpabant. Achaz Judæ Regum pessimus fuit. Maximis cum vicini Reges affecerunt cladibus, Israelitas Syrus,

Roma con-
ditur.

Diod. Sic. lib.
2. Athen. lib.
12.

3257.

4. Reg. 16.
2. Par. 23.
3. 28.

Syrus , & quem adversus hunc magnis incitarat præmiis , Af- Anni Mun. Ante Chr.
syrius ; nec non Idumæi , ac Palæstini . Eo Judæ Tribum regen- 3263. 741.
te , Israelitis præterat Osea , filius Elæ , qui interfecto Phace 4. Reg. 18.
Romeliæ filio regnum invaserat . At qui Achazo patri success- Par. 29.
fit Judæ Rex Ezechias , post Davidem longe omnibus antecel-
luit . Etenim Deorum statuas omnes , ac fana disjecit , lucos
excidit , excelsa sustulit , ac denique Mosaicæ legi obtempera-
vit penitus . Hujus anno sexto , Oseæ nono , Salmanassar Rex
Assyriorum , capta Samaria , Israelitas omnes transportavit in Af- Israelitæ in
syriam , qui gentibus immixti , ita evanuerunt , ut pristini captivita-
status vix vestigium remanserit ; Atque ita Regnum Israeliti- tem ducti .
ticum desit , postquam 254. annis stetisset à Regno Judæ sejun- 3283. 721.
etum . Inter Israelitas , qui a Salmanassare deportati sunt , me- 4. Reg. 18.
moranus venit Tobias vir sanctissimus , cuius historia peculiari 10. II.
Scripturæ libro traditur .

Roma sub Regibus paulatim assurgebat , ac Tullo Hosti-
lio regnante præclarissima illa militari disciplina imbui cœpit ,
qua postea universum devicit Orbem . Salmanassaro in Regno
Assyriæ Sennacheribus successit , qui in Judæam irrumpens re-
gem Ezechiam innumerabili coacto exercitu Hierosolymis obse- 4. Reg. 18.
dit . Verum pii Regis precibus exoratus Deus Angelum suum 13. 3294. 710.
mittit , à quo una nocte centum octoginta quinque Assyrio-
rum millia interfecta sunt . Tam mirabiliter liberatus Ezechias ,
Domino cum omni populo suo ferventius adhæsit . Sed post
ejus mortem , sub Manasse illius filio , populus à Deo aversus est ,
& ad idola se convertit , exemplo Regis , qui contemptu pa-
triæ Religionis , crudelitate , & libidine in sacra pariter , & hu-
mana grassatus est . Sed Assyriæ Reges ultores futuri sub Asar-
haddone filio Sennacheribi invalescunt , Babylonii sub antiquum 3306. 698.
jugum redactis . Hoc regnante Cuthei , Assyriæ populi , postea 4. Reg. 21.
Samaritæ dicti , Samariam habitatum missi sunt . Eodem pari- 2. II. 24.
ter tempore Manassis Regis Judæ captivitas contigit , qui à 4. Reg. 17.
T. 1. C. Prin- tigr. ad hunc an-

Anni Mun. Ante Chr. Principibus exercitus Assyriorum regis captus , & compedi-
 bus vincitus , Babylonem perducitur : ubi ærumnis edoctus ,
 ac tōto pectore conversus ad Deum , ab eo in libertatem , at-
 que regnum restitutus est . Novi coloni Samaritani quum in ha-
 bitationis suæ principio Deum Israelis non colerent , a leonibus
 infestati sunt ; quod resciscens Rex Assyriæ , unum e deporta-
 tis ex Samaria Sacerdotibus ad illos remittendum curavit , qui
 ex omnibus Scripturæ libris solum Pentateuchum eis tradidit ,
 & Deum colere docuit secundum Jeroboami ritum : Atque hæc
 perpetuarum illarum litium inter Judæos & Samaritanos origo
 fuit . Assarhaddone & Assyriis in magna Asia invalescentibus ,
Eyd. 4. 2. etiam Medorum nomen clarum evadebat . Dejoces primus eo-
Nehem. 4. 2. rum Rex , nonnulli eum Arphaxadum in lib. Judith memoratum
Juhan. 4. 9. fuisse autumant , superbam Ecbatanam condidit , prævalidique
Herodot. lib. imperii fundamenta jecit : Propter virtutem ad solium evectus
s. c. 96. est , & sic Anarchiæ , quæ plurima inter eos mala inferebat ,
 finis impositus .

3348. *655.* Post Assarhaddonem imperium Assyriacum simul & Baby-
Erod. lib. 2. lonicum administravit Saosduchinus ; qui libro Judith Nabu-
6. 153. donosor creditur . Is Arphaxadum , seu Dejocem Regem Medo-
 rum acie fudit , & delevit , eaque victoria sublatus , ac totum
 orbem subjugare aggressus , in Judæam irrupit . Judæi exemplo
 Manassis ad Deum conversi , ex imminentि periculo mirabiliter
Holofernes erexit sunt per manum Judithæ , quæ Olophernem Assyriorum
3. Judith. a. occidit. exercitus ducem , capite truncavit . Mortuo Manasse , Amon
Judith. 2. 8. filius ejus scelestissime biennium regnavit . Eo occiso Josias octennis
12. ad imperium est evectus , qui ab infantia sapiens , in eliminandis
4. Reg. 21. pravitatibus , & corruptelis , quas prædecessorum ejus impietas
24. 26. invexerat , strenuam navavit operam . Romani sub Anco Mar-
2. Par. 34. tio quibusdam Latinis domitis , usque ad vicinum mare Re-
 gnum dilataverunt . Sub idem tempus Nabopolassar Babylonii-
10. cum invasit Regnum , expugnata Ninive , urbe totius Orientis
3378. *625.* domina , & in ea Chinaladanum , seu Saracum Assyriorum &
Cedren. ex
Alex. Poly- Chal-

Anni Mar.
3380.

Ante Chr.
624.

Chaldaeorum Regem comprehendit. Quamdiu optimus princeps Josias vixit, humilitate, & precibus supremum Numen remoratus est, ne fæviret in suos. Sed eo defuncto maiorum Ilias Hebrais ingruere cœpit. Nabucodonosor II. superbe educatus, & assiduis induratus bellis, patri Nabopolassari succedit. Victo Necao Ægypti Rege, populum Hebræum firens invadit. Jerusalem ter capta fævitiam ejus experta est. Prima vice obsessa est initio regni ejus; altera quarto anno regni Joakim; tertia tandem Sedecia regnante an. M. 3416. ant. Chris. 588. Tunc Civitas funditus eversa est, & Templum incendio concrematum. Rex, Sarajas Summus Pontifex, aliquique plurimi in vinculis Babylonem perduerti sunt; inter quos eminebant Daniel, & Ezechiel in omni virtutum genere: eisque annumerantur tres juvenes, quos Nabucodonosor ad Statuam auream adorandam frustra impulit. Jeremias autem, qui, Sedecia regnante, insignis Propheta extitit, Nabucodonosoris mandato à Nabuzardane Praefecto honorifice est habitus, facta ubi vellet habitandi copia; cumque a patriæ ruinis digredi noluisse, Godoliæ, quem populi reliquiis Chaldaeus præficerat, commendatur. Illo paulo post ab Ismaele occiso, in Ægyptum a suis popularibus cum Barucho invitus abripitur. Ibi dum Judæorum sceleribus obsistit, multa perperissus, demum ab illis interficitur,

SEXTA MUNDI ÆTAS.

Nabuchodonosor, finitis expeditionibus bellicis Babylonem reversus, somnium illud de arbore mirabili excindenda habuit; cuius interpretationem a Chaldais suis frustra quæsิต Daniel illi aperuit. Dum autem structurarum suarum, quibus Babylonem exornaverat, magnificentiam jactitat, in amoeniam incurrit, ex qua pecudis ritu, ac pabulo vicitans, septem totos annos sub dio transegit; donec recepta mente, ac sceleris exorata venia, in pristinum est restitutus. Moritur dein-

Hierusalem cum Templo destruitur, Ju-dei-Babylonem transferuntur.

4. Reg. 25.

Epiph. de Vit. Propb.

570.

Nabuchodonosor ob superbiā a Deo percussus.

Dan. iv.

Dan. iv. 32.

331

Anni M. Chr. Ante Chr. de postquam annos 43. solus , & viginti circiter menses cum patre regnavisset . Successit illis Evilmerodachus , qui moribus suis perditis , omnium odiis in se concitatis , a Neriglisse Sororis suæ marito regni usurpatore , necatus est . Græcia florebat , & septem ejus sapientum magna erat celebritas . Horum alter Solon dictus , Atheniensium Legislator , ad Cræsum Lidiæ regem profectus , celebre illud de vitæ hujus incertitudine , &

Herod.lib.1. hominis felicitate cum eo colloquium habuit . Tarquinius Priscus postquam Urbem Romam magnificis operibus decorasset , regnandi finem fecit , eumque Servius Tullius Census institutor excepit . Neriglisse Medis , ob nimiam eorum in Oriente potentiam sibi suspectis , bellum indixit . Dum vero Astiages Ciaxari I. filius se ad illud accingit , extinguitur ; ac Ciaxaro II. filio suo , quem Daniel Darium Medium facit , belli hujus curam relinquit Is Cyrum , filium Mandanæ sororis suæ , & Cambysis Persarum Regis , Medorum imperio obnoxii , exercitui suo præfecit . Cyri nomine , qui sub Avo Astiage militans jam autea inclaruerat , commoti plerique Reges Orientis Ciaxari partes suscipiunt . Cyrus Cræso in Urbe principe comprehenso , immensisque ejus opibus potitus , ceteros Regum Babylonie socios perdomat ; non solum Syriam populatur , sed Asiam quoque Minorem victoriis peragrat . Tandem Babylonem contendit , captam Ciaxaro avunculo servire cogit , qui non minus fide nepotis , quam egregiis ejus factis permotus , filiam suam unicam regni hæredem ei collocat . Atque ita Babylonicum Imperium desit , prout ab Esaia c. 14. 15. 21. 43. Habbakuc . Cap. 2. & Jerem. C. 25. 50. 51. fuerat prædictum , atque ad Victores Medos & Persas translatum . Dan. 5. 21. vi. 8. 12. 15.

Herod.lib.1. Sub finem primi anni imperii Darii Medi , ab eversa Babylonica Monarchia deducti , incipit annus 70. Servitutis Babylonica , sub Joakim , anno 1. Nabuchodonosoris cæptæ , illorum postremus qui calamitati huic præfiniti fuerant in prophetia illa Jerem. 29. 10. Qua temporis jam imminentis consideratione in-

3442. 562. *Beros. in 3. rer. Chald. a Joseph. cit. lib. 1. cont. App.*

3445. 559. *Herod.lib.1. a cap. 75. ad 90. Xenoph. Instit. lib. 7. Euseb. in Chron.*

3456. 548. *Herod.lib.1. c. 190. Xenoph. lib. 7. Jerem. 50. 51. 57.*

3466. 538. *Herod.lib.1. c. 190. Xenoph. lib. 7. Jerem. 50. 51. 57.*

3467. 537. *Medorum Regnum exurgit. 536.*

3468. *Digitized by Google*

citatus Daniel promissam captivitatis solutionem ardentissimis precibus a Deo flagitat. Cui Angelus non de hoc solum responsum affert, sed etiam de spirituali Ecclesiae liberatione Messiae morte demum procuranda, nobilissimo illo 70. Hebdomadrum edito vaticinio. Hebdomades erant annorum, ita ut 490. alios completerentur, & haec numerandi consuetudo apud hebraeos erat recepta, qui septimum annum perinde ac septimum diem religiosa quiete observabant. Brevi ab hac visione interjecto temere Cyaxarus, & Cambyses Cyri pater fato concessere, quibus ipse successit, & Persarum regnum haec tenus vix notum Medorum imperio tot victoriis propagato adjuvxit: Sic universum Orientem pacifice tenuit, imperiumque condidit, quo nullum antea vastius fuerat. Verum hic illud maxime notandum occurrit, scilicet insignem hunc victorem, primum Regni sui annum a decreto reædificandi Templi Hierosolymitani, & restaurandæ gentis Judeæ fuisse auspicatum, juxta Vaticinium ab Esaia de eo nominatim editum, Cap. 44. 28. & 45. 13.

Illico post promulgationem edicti Zorobabel, & Jesus filius Josedech sumimus Pontifex captivos reducunt, altare reædificant, & novissimi Templi fundamenta jaciunt, cum seniorum, qui illud prius viderant, planctu, & juniorum lætitia. Samaritæ eorum gloriae invidentes, operis participes esse volunt; sed a filiis Judæ ob eorum idololatriam repulsi, vi, omnique adhibita fraude opus disturbare cœperunt. Cyro septuagenario vita functo, Cambyses filius ejus successit, a quo Ægyptus devicta est, anno imperii sui quinto. Hic fratri suo Smerdi, quem somno oppressum interemit, non diu superstes fuit. Tunc Smerdis quidam pro occiso Cyri filio, cui erat simillimus, se gerens, paucis consciis aliquandiu reguavit, & illusit Orienti; sed detecta fraude sublatus est, eique conspiratione principum septem Darius Histaspis filius suffectus est. Eum esse Assuerum in lib. Estheræ memoratum fere omnes opinantur. Regni ejus an. 6. desinente, structura Templi, quæ pluries ab infen-

Anni M. Ante Chr.

Dan. ix. 21.
2. G. 6.

3468. 536.
3468. 536.

2. Par. 36.
22. 23. Ecl.
1. I. 2. 7.

Judei a
captivitate
Babyl. libe-
rancur.

Ecl. 3. 8. 13.
3469. 535.

Jul. Afric.
G. Euseb.
Chron. 17.
3475. 529.

3481. 523.

Herod. lib. 3.
66. 67. Ju-
stin. lib. 1.
c. 9.
3483. Uſſr. &
Beſſuet. ad
hunc an.

536.
536.

529.

523.

521.

Anni Mm. Ante Chr.

infensis Samaritanis interturbata fuerat , tandem perfecta est : Cujus dedicationem Israelitæ , ex captivitate reduces , cum gaudio , & amplissima sacrificiorum oblatione celebrarunt .

Tempore Darii Romana , Atheniensisque libertas incipit , & Græciæ decus ingens . Harmodii , & Aristogitonis Atheniensium conspiratione , Hipparchus Pisistrati filius cæsus est :

Thucid. lib. 6. *Hinc* orta patriæ libertas . Hippias Hipparchi frater frustra dominationem retinere conatur : quarto anno post fratris sui necem expulsus , ad Darium confugit , quem jam Græciæ invadendæ avidum , hocque bellum adornantem reperit . Athenienses in libertatem restituti , suis statuas erigunt liberatoribus , & jus populare resumunt .

Plin. lib. 34. Romæ pariter ab Urbe Cond. 245. ejecto Rege Tarqui-

Dion. lib. 3. nio superbo , pro eo Consules duo creati sunt , qui Reipubl.

Pop. præsent , prout Servius Tullius statuerat . Expulsi Tarquinii defensoribus non caruerunt . Porsenna Clusinorum Regulus ad eos reducendos Romanis bellum intulit . At hi pro sua tuenda li-

Roma pul- bertate inaudita gessere prodigia , quæ Regem adeo exterrue-
so Tarqui- runt , ut pacem ultro a Romanis expeteret , & Tarquiniis spes
nio Consi- omnis adimeretur . Circa hoc tempus contigit historia Estheræ ,
lius crean- ejus nominis libro contenta . Hippias Dario auxilium pollicen-
tes. te , Regni recuperandi spem conceperat , & Atheniensibus bel-

Liv. 2. Dion. lum atrox imminebat . Dum ad illud se Darius accingit , Ro-
ma , quæ tam acriter vim externam repulerat , suis pene viri-

Tribuni bus concidit . Inter patricios , & plebem gravissima orta æmu-
plebis crea- latio , quæ ut sedaretur , lex condita fuit , qua Magistratus crea-
tus est , quem populus ad sui tutelam violentiæ patrum objice-
ret . Hi Tribuni plebis appellati sunt . Tandem Darius in Græ-
ciam irruperat . Gener ejus Mardonius cum Asiam permeasset ,

se militum multitudine Græcos oppressurum opinabatur . Sed a-

Miltiade , cuin decem millibus Atheniensibus , innumerabilis e-
justin. ex jus exercitus in Campis Marathonis cæsus est . Cecidit & His-
Trogo lib. 2. pius tyrannus Atheniensium , auctor & concitor hujus belli .

c. 9. Par-

Parta autem est celeberrima hæc victoria lxxii. Olymp. an. 3.. ut in lib. 2. Sac. historiæ Severus Sulpicius indicat. Non tamen post hæc diurna Græciæ quies fuit. Xerxes filius & successor Darii, Cyrique per matrem Atossam nepos, Persidem ulturus, immenso comparato exercitu, & classe formidabili (etenim undecies centenis hominum millibus, vel ut alii produnt, septingentis & decies centenis millibus, exceptis ducentis & mille navibus constabat) Græcos adortus est. Laonidas Lacedemoniorum Rex cum trecentis Spartanis in fauribus Thessaliæ, quas Termopylas vocant, viginti hostium millibus deletis, ipse cum suis confossum periit. Paulo post ducet quidem Eurybiadis Lacedemonii, sed Themistoclis Atheniensis consilio & prudentia Xerxica classis prope Salaminam profligatur. Rex timore percussus præcipiti cursu, ac piscatoria Scapha Hellespontum trajicit, & anno sequente exercitus ejus, cui Mardonius præcerat, a Pausania Rege Lacedemoniorum, & Aristide Athenensi ad Plateas cæsus est. Mane pugna commissa, & serotinis horis ejusdem diei ab Jonibus, qui Persarum jugum excusserant, duce Leotychide triginta eorum millia apud Mycalas occisa sunt. Imperator ut suis animum adderet, Mardonium in Græcia fuisse deletum affirmat: tantamque famæ velocitatem fuisse ferunt, ut per tantum spatii, tam brevi horarum momento de Platæensi Victoria rumor ad Græcos in Mycale pugnaturos accesserit. Quamquam Diodorus rectius Leotychidem nihil tunc de Platæensi victoria audivisse, sed ex industria commentum hoc ad animandos suos milites, stratagematis loco adhibuisse censuerit. Hinc omnibus Asia Minoris Græcis libertas acquisita. Pausanias a Persarum jugo Cyprum, aliasque Civitates recens liberaverat, cum de perdenda patria sua occulta cum Xerxe iniit Consilia, sed ab amasio suo proditus, fame necatus est.

Eodem anno Arthabanus Satellitum regiorum princeps Xerxes noctu jacentem in lecto jugulavit, & regno potitus est Artaxerxes; e tribus Xerxis filiis natu minimus, qui Longi-

manus

Anni Mun. Ante Chr.

Cornel. Nep.
pos in Mil-
tiade.Herod.lib.7.
c. 2. 3.
3524.

480.

Herod.lib.7.
c. 224 idem
Nepos in
Themistocle.
Diod. Sic.
lib. 14. an. 1.
Olymp. 75.
Justin. ex
Trog. lib. 2.
13.
Cornel. Nep.
in Pausan.
Plutar. in
Aristid. lib.
9. 31. Diod.
lib. 11. idem
Nepos in A.
ristide.Diod.lib. 11.
C. 99. 130.
cum Justin.
lib. 2. c. 14.
3527.Thucid. lib.
1. Diod.lib.
11.
Diod. Ju-
stin. lib. 3.
c. 1.

477.

Ami. Mund.
 3530. Ante Chr.
 474. Plutar. init.
 Artaxer.
 Euseb. in
 Chron.
 Eyd. 6. 7.
 3537. 467. Jerosolyma
 cum Tem-
 plo restau-
 ratur.
 Eyd. C. 10.
 Uffr. ad
 hunc an.
 Boissier. &
 Dif. Gallic.
 D. Le Blanc
 de 70. Da-
 niel. Hebd-
 mad.
 manus appellatus est, quod manum dexteram haberet altera longiorem. Huic regnare incipienti Themistoclis litteræ redditæ sunt, quibus se inique a civibus suis proscriptum querens, amicitiam illius expetebat, operamque suam adversus Græcos pollicebatur. Tam egregium ducem Rex divitiis cumulatum, Satrapis licet invidentibus, excoluit. Artaxerxis an. septimo Esdras Sacerdos & Scriba, ad Rempublicam Judaicam constitutam, & Ecclesiam reformatam, Hierosolymam missus est, novo instruētus edicto, quo plenissima huic populo concedebatur libertas. Cum advenisset, varia circa Religionem constituit: imprimis alienigenarum uxorum missionem severissime præcepit. Cum autem iterum a Sanballato Horonita Moabitidis, & Tobia Ammonitidis Toparchis urgerentur Judæi, Nehemias Artaxerxi a poculis, anno regni ejus vigesimo, præfecturam Judææ & ædificandæ Hierosolymæ ampliorem, quam hucusque data fuerat, potestatem accepit, qua quomodo usus fuerit, in ejus libro habetur. Hoc Artaxerxis edictum in eo ab edicto Cyri discrepat, quod Cyrus Templum, Artaxerxes Urbem, & mœnia restauranda curaverit. Ab hoc decreto septuaginta Danielis septimanarum initium duci debere existimant recentiores se re omnes Chronologi. Fuit is annus ante Æram vulgarem 454. circa finem 81. Olympiadis & Romæ 300. Nehemias cura, fremente licet Sanballato, aliisque vicinis hostibus, Urbis mœnia perfecta & dedicata sunt, variaque officia tum sacra, tum politica accuratius ordinata. Interim Romæ anno post U. C. trecentesimo tertio, ante Christum 451., ut auctor est Dionysius, mutata est Reipublicæ forma: pro Consulibus creati sunt Decemviri cum summa potestate; qui ex legibus, quas hinc inde legati è Græcia, superiore anno, Romam attulerant, Populo Rom. jura conscriberent. Sed cum iidem potestate sua tyranice abuterentur, fit altera plebis secessio, ad quam sedandam sublati sunt Decemviri, ac Tribuni Plebis, & Consules restituti. Esdras sacros Codices, quos accurate revisit, digessit, & ex

& ex veteribus populi Dei scriptis duos libros Paralipomenon, seu Chronicorum composuit, adjecta sui temporis historia, cui Nehemias ultimam imposuit manum. His temporibus Judaica lingua vulgaris esse desiit, atque ejus loco Chaldaico idiomate, ac litteris uti cuperunt Hebræi, apud quos ab eo tempore Scriptura Sacra chaldaicis litteris scripta extat. Sed vetus scribendi mos, a Samaritis sedulo retentus, ad nos pervenit; unde in eorum Pentateucho antiquos characteres hebraicos cernere est. Artaxerxes, sub quo Judæi pacifice vivebant, a Cimone filio Miltiadis, Atheniensium Præfecto ad inhonestæ pacis conditiones adactus, cum se Græcos aperta vi superaturum desperaret, eorum dissidiis excitandis, atque nutriendis totus incubuit; nec frustra: nam paulo post exorto inter Athenienses, & Lacedemonios bello, utraque gens sibi invicem infensa totam Græciam in partes suas traxit. Pericles Atheniensis Peloponnesiacum bellum conflavit, in quo Theramenes, Trasibulus, & Alcibiades egregiis factis famam adepti sunt. Viginti septem anni eo insumpsi bello, quod tandem Lacedemoniis, qui Darium Nothum, filium & Successorem Artaxerxis conciverant, feliciter cessit. Lysander Classis Lacedemoniorum Præfector, Captis Athenis, eorum regimen, & iura resolvit. Persæ brevi Lacedemonios suis viribus, & auxilio insolentiores factos sensere; Nam juniorem Cyrum adversus Artaxerxem Mnemonem fratrem ejus primogenitum rebellatem juverunt. Hic opitulante matre Parysatide è vinculis, & morte eruptus, ultionem meditatur. Egregia forma, innumeris illecebris Satrapis sibi devinctoris, Asiam Minorem permeat; fratrem suum Artaxerxem in medio regni ejus vulnerat, & pugnæ successu elatus, dum incautius in hostes fertur, a quodam percussus occumbit. Decem millia Græcorum, quos sibi socios adjunxerat, per medios hostium cuneos duce Xenophonte transentes, domum reversi sunt. Lacedemonii Per-

Tom. I.

D

sici

3576.
Thucid. lib. 2.

431.

Xenoph. lib.
3. Hell. sic.
init. Dioc.
Olyn. 94.
lib. 3 Justin.
lib. 5. c. alk.

Anni Mus. Aut. Chrif.

sici Imperii ruinæ jugiter instabant , quod Agesilans Spartæ Rex in Asia Minore graviter percussit . Sed ingravescente Patriæ discordia , ad ejus tutelam revocatur .

3608. 396. s. Roma 2.
Roma 2.
Gallis ca-
pta . 390. Sub idem tempus Roma a Gallis capta atque incensa est ; præter Capitolium , quo se flos Civitatis receperat ; at strenua Camilli opera brevi Romanæ res restitutæ sunt . Durantibus Græciæ dissidiis Epaminondas Thebanus egregiis suis factis maguam sibi gloriam comparavit , eoque duce Thebani semper victores fuere , ac Lacedemoniorum potentia fracta est . Artaxerxi Mne-
moni in Persarum Regno successit filius ejus Ochus , qui Ægypto subacta , cum 23. regnasset annos. , a Bagoa Eunicho vene-
no sublatus fuit , eumque ipsius Bagoæ opera Arsen Ochi filius natu minimus exceptit . His in Perside regnantibus , Philippus Ma-
cedonum Rex totius Græciæ principatu armis obtento , expeditio-
nen in Persas meditatur . Sed paulo post a Pausania interfactus , cum Regno persici belli provinciam reliquit Alexandro filio suo , qui postea Magni cognomen adeptus est . Eodem anno Bagoas Arsen Persarum Regem , ejusque liberos omnes e medio sustu-
lit , ac in solio Darium Codomanum è stirpe regia , ut veri-
similior fert opinio , collocavit . Sic duo novi Reges uno eodemque tempore Regnum auspicati sunt , Alexander , & Da-
rius . Ambo æmuli se torve respiciunt , uterque ad imperium totius Orbis se natum existimat .

Alexander
M. Darium
vincit.

Alexander itaque , Hellesponto superato , Darium ag-
reditur , eumque ter instructa acie fudit . Postea ovans Babylonem & Susas ingreditur : quocumque arma circum-
fert , nominis sui terrore omnia implet : usque ad Indos
vastum profert imperium : demum Babylonem reversus , ibi
fato occumbit , ætatis annum iniens tricesimum tertium .
Ad ejus tempora referenda est Samaritarum Templi in mon-
te Garizim ædificatio , cuius hæc fuit occasio . Manasses Ju-
dæus , frater Jaddi Summi Pontificis , duxerat filiam Sanabal-
lati Samaritæ , qui a Dario ejus regiouis Satrapa constitutus
fue-

suerat. Verum cum ob id Sacerdotio pulsus fuisset Manasses, ad sacerorum confugit, qui ei pollicitus est se novum Tem-
plum Hierosolymitanum simile in monte Garizim ædificaturum,
cujus ipse Pontifex esset. Id autem revera præstítit Sanaballa-
tus, Alexandri auctoritate, cui Tyrum oppugnanti suppetias
tulit, defectione facta a Domino suo Dario. Ejus Templi Pon-
tifex constitutus est Manasses, qui Judæos quamplurimos, præ-
cipue alienigenarum coniugiis implicitos, ad se traxit. Cete-
rum Judæi in Persarum fide manentes, Alejandro auxilia de-
negarunt. Quam ille injuriam dum pergit ulcisci, cum vidis-
set Summum Pontificem sibi obviam factum cum omnibus
sacrificatoribus, quos innumera plebs antecedebat, continuo
immutatur. Vaticinia Danielis victoriarum ejus prænuncia li-
benter audiit, ac Judæis, quæcumque petierunt, concessit. Mor-
tuο Alejandro, ejus scissum est imperium, ac totidem pene
reges emersere, quot erant præfecti ejus, ac duces. Perdiccas,
Ptolomæus filius Lagi, Antigonus, Seleucus, Lysimachus, An-
tipater, Cassander, aliquie sub eo in bellis educati, partem
aliquam armis occupare conati sunt. Universa ejus domus, fra-
ter, mater, liberi, soror ejus quoque mactantur. Cruentæ ubi-
que pugnæ, promiscuæ cædes. Sic dilacerato imperio, omni-
busque tumultuantibus, plures Asiac Minoris Provinciæ se in
libertatem vindicant, ac nova regna formantur, a Daniele Pro- Dan. 6.7. 8.
pheta obscuris significationibus adumbrata. Præcipua fuero Æ-
gyptiacum a Ptolomæo filio Lagi conditum; ac Asiaticum, seu
Syriacum a Seleuco Alexandi commilitonum ultimo. Nam
ad Macedoniam quod attinet, vetus Alexandi M. Regnum, pri-
mi occupantis præda fiebat. In eam Brenno duce penetrarunt
Galli, quibus resistere ausi Macedones ingentem primo cladem
accipiunt; Sed ad Parnassum, quo illi potiundi Delphici Tem-
pli ac spoliandi gratia perruperant, vici denuo sunt.

Dum hæc in Oriente, & Græcia geruntur, suas Italia quo-
que procellas armorum tulit. Galli Cisalpini, & Transalpini,

Anni Mun. Ante Christum

Post Ale-
xandrum
varia Re-
gna ex-
sistunt.

Romano-
rum pro-
cellæ, & vi-
ctorix.

Anni M. Anno Chr.:

a Samnitibus , Brutiis , & Etruscis exciti primo statim prælio Romanos cæciderunt . Sed eam cladem mox ultus est Consul Dolabella , Gallisque profligatis , & eorum urbe capta , Coloniām eō deduxit . Bis iterum acie victi , pars Romanum jugum subeunt , pars pacem orant . Tertio post hæc anno Pyrrhus Epitorum Rex a Tarentinis in auxilium evocatus , Romanis bellum intulit , ac cum eis sex circiter annis vario eventu pugnavit ; vietus tandem , Tarentoque pulsus , Macedoniam invasit , ejecto Antigono . Facta subinde incassum in Laconicam incursione , Argos contendit , quam urbem ingressus , contraque Antigonum dimicans , illisa capiti tegula a muliere peremptus est . Antigonus tanto liberatus hoste , Macedonie Regnum repetiit , quod post alias vices familiæ suæ reliquum fuit ad Perseum usque , quo a Romanis subjugato , regnum Macedonicum extinctum est . His temporibus Judaica gens , ejusque religio inter Græcos clarescere cœpit . Populus hic a Syriæ Regibus bene habitus , suis legibus pacifice vivebat ; non solum in Judæa , sed illis etiam in locis tum Asiarum Minoris , tum Græciæ , in quibus iisdem Syriæ Regibus annitentibus , sua plerique fixerant domicilia . Ptolomæo Philadelpho regnante , sacri eorum libri , ex hebraica lingua in græcam translati sunt , unde celebris illa septuaginta interpretum versio prodiit . Hæc elaborata fuit ab eruditis quibusdam senibus , quos Pontifex Eleazarus miserat regi postulanti . Post S. Hieronymum censem plerique septuaginta hos interpretes quinque dumtaxat Moysis libros vertisse . Residuum Sacrorum Codicum probabile admodum fit , decursu temporis in Græcum translatum fuisse ad usum Judæorum Ægyptum & Græciam incolentium . In hac Judaici nominis dispersione Templi Hierosolymitani fama toto orbe increbuit , & cuncti Reges Orientis in eo dona offerebant .

Bellum Pu-nicum , pri-mum , & secundum . Romani post 430. annos bello insumptos , Italia tandem universa potiti , ad externa bella animum appulere , ac cum Carthaginensibus , qui Tarentinis auxilio venerant , spatio an-

norum

*Plutar. in
Pyrr. Justin.
25.*

*Plutar. in
Sne Demet.*

*Epiphanius de
Ponderib.
Tertull. in
Apolog. c. 18.*

*Buffet. in
histor. Univ.
Dupon Com-
ment. sur la
Bible.*

norum 24. pugnarunt. Pœni terra, marique profligati pacem Anni Mun. Ante Chrif.
 a Consule Lutatio his legibus impetrarunt, ut Insulis omnibus cederent, quæ Italiam inter, & Africam interjacent, ac bis mille & ducenta in annos 20. talenta penderent. Is primi belli punici exitus. Eo perdurante Theodotus Baetriannæ Præfectus Antiocho, cognominato Deo, filio Antiochi Soteris, mille Urbes eripuit: Quod exemplum inter alios Orientis populos imitati sunt Parthi. Nam a Macedonibus defectione facta, novum condiderunt Regnum, quod ipsius Romani succedente tempore æmulum fuit. Alterum subsecutum est bellum Punicum omnium gravissimum ab Hannibale conflatum, ac gestum. Romani pluribus ammissis præliis, ad extrema redacti sunt: Sed maxima Fabii, Marcelli, ac Scipionis virtute superiores tandem extitere. Scipio, ob domitos in Africa Carthaginenses Africanus dictus, iisdem pacis leges præscripsit auctore Senatu, Populoque Romano, ac sequenti anno triumphans in Urbem invectus est. Hoc confecho bello, Macedonicum successit cum Philippo Rege, quem Consul Flaminius acie vicit. Pretium victoriae libertas Græciæ fuit, quam per solemne Isthmiorum ludicrum pronuntiatam voluere Romani, quamque incredibilis plausus exceptit. Antiochus Syriæ Rex, cognomento Magnus, ab Hannibale, qui ad illum confugerat, incitatus, Romanis jam si bi nimia potentia suspectis bellum intulit; sed in eo gerendo Hannibal consilium haud secutus, a Lucio Corn. Scipione Publili fratre superatus est, ac regionibus omnibus, quæ erant cis Taurum montem, cedere coactus. Hannibal a Prusia Bithiniæ Rege exceptus, paulo post quæsus ad necem, veneno vitam finivit. Antiocho M., dum Beli Jovis templum in Elymade deprædari aggreditur, occiso, successit illi Seleucus Philopator ejus filius. Hic Eliodorum unum e purpuratis suis Hierosolymam misit ad ærarium Templi diripiendum, quem ab Angelis flagellatum, ac seminecem Onias III. tunc temporis Pontifex sanctissimus liberavit precibus suis. Seleuco e vivis sublatu,

Antio-

Strab. lib.
11. p. 511.
Justin. lib.
41. c. 5.
3754.

250.

Polyb. 16. p.
73.
3802.

202.

Liv. 1. 31.
Flor. 2. c. 7.
Plutarch. in
Flam. Ju-
stin. 50.

Polyb. 9.
Plutarch. in
bid.
3809.

195.

Livius. lib.
37.
3818.
Corn. Nep.
in Hera.

190.

a. Mac. c. 3.

Anni Mun. Ante Chrif. 3828. 276. Antiochus Epiphanes , seu Illuſtris. Antiochi M. filius , natu- minimus regnum invasit . Eo tempore maxima facta est in Ju- dæos persecutio : Templum Dei , legem Moysis , & omnem Gen- tem exscindere aggressus est Rex impius ac furens . Spe potiun- dae Ægypti Romanorum auctoritate frustratus , Hierosolymam reversus , cæde , incendio , prophanatione cuncta replevit .

*1. Mac. 1.5.
c. 2. 6. 7.* Tunc Mathatiae Sacerdotis e stirpe Phinees egregium in pro- pulsando hoste animi robur effulſit : Occiso enim regio satelli- te , qui ad prophanos ritus populum adigebat , ac collecta Ju- dæorum manu , regis minas contempsit . Moriens filios , quos habebat quinque , fortissimos viros , ad tuendam libertatem ani- mavit , qui & parentis voto optime responderunt . Nam Judas . Machabæo- rum vido- rie . Machabæus nuncupatus , cunctorum fratum , si non ætate , au- thoritate certe maximus , aliquot de Antiochi ducibus victoriis relatis , Templum expurgavit , ac Sacerdotes , divinumque cul- tum restituit . Hinc familiae Asmoneorum fastigium : dira Antio- chi mors , ementito animo scelerum suorum veniam a Deo exor- rantis , a quo non erat misericordiam consecuturus . Eo viven- te Macedonicum Imperium , quod per 700. annos steterat , a Ro- manis extinctum est , Perseo Rege Philippi filio a Cons. Æ- milio Paulo in captivitatem abducto . Antiochus Eupator in Re- gno Syriæ sub tutela Lysia successor , paterni quoque in Judæos odii hæres fuit . Nam maximos contra illos comparavit exerci- tus , quos Judas pari fortuna delevit . Tum pugnandum illi fuit cum Demetrio Sotere , Seleuci filio , qui Roma , ubi diu ob- ses fuerat , elapsus , patrium regnum recuperaverat , occiso An- tiocho Eupatore , ac ejus tutore Lysia . Duces ejus exercitus a Juda Machabæo sæpenumero cæsi , & profligati sunt ; sed tan- dem vir fortissimus , hostium multitudine obrutus , incredibi- li virtute præliando cæsus est , luxitque eum universus Israel dies multos : Jonathas fratri sui , cui successit , famæ haud im- par , octodecim annis circiter Judæis præfuit . Legati , quos Judas miserat ad ineundam cum Romanis societatem , reversi , mu-

3837. 167. 1. Mac. 2. 3840. 164. 1. Mac. 6. 4. lib. 3. 6. 9. 3842. 162. 3843. 161. 1. Mac. 9. 23. 27.

muntuum pacis foedus tabulis æreis inscriptum retulerunt ; & licet nullum adversus hostes auxilium consequuti fuerint Hebrew, tamen Romani nominis gloria magno fuit eis præsidio . Interim graves in regno Syriæ commotiones exortæ . Alexander Bala, extremæ sortis homo , a Ptolomæo Philometore Ægypti Rege incitatus & adjutus , se Antiochi illustris filium esse fingens , in Demetrium arma commovit , eique post biennium Regnum , ac vitam eripuit , duobus adolescentibus filiis post se relictis . Sic Balas regno potitus , ac Cleopatra Ptolomæi filia ducta , in omnes se immergit libidines , quibus in subditorum contemptum & odium incidit . Sub idem tempus Alexandriæ Judæos inter , & Samaritas de sacris ipsorum seditio exorta est , illis Hierosolymitanum , his Garizitanum Templum juxta Moysis præscripta contendentibus esse legitimum . Ad regem Ptolomæum provocantes utrique , petierunt ab eo , ut cujus partis causidici succumberent , morte mulctarentur , juraveruntque se probationes ex lege allatueros . Rex , multis amicis in consilium adhibitis causam andivit , & Judæorum rationibus motus , victoriam iisdem attribuit , adversaque partis patronos morte mulctavit . Idem Rex Oniæ , generis Sacerdotalis , ædificandi in Ægypto templi Heliopoleos , ad instar Hierosolymiani , potestatem fecit ; quod a Judæis juxta legem sentientibus valde fuit improbatum , ac Sacerdotes , qui huic ministrabant Templo , eodem habitu sunt loco , ac Sacerdotes excelsorum .

Eadem tempestate duæ opulentissimæ urbes excise , ac penitus sublatæ sunt ; Carthago nempe a Scipione Æmiliano , & Corinthus , Acheorum Reipublicæ , seu confederationis caput , a Cons. L. Mummo . Hæc Urbs totius Græciæ & voluptuissima , & ornatissima erat , cujus tabulas , statuasque mira arte elaboratas Consul Romam asportavit , ubi cum pretium carum adhuc ignoraretur , neglectæ sunt . Ptolomæus Philometor maximis copiis coactis ex Ægypto in Syriam venit , per spe-

Anni Mun.
1. Mac. 8.
19. 32.

Ante Chri.

1. Mas. 10.
1. 2.
3854. 150.

1. Mac. 10.
48. 49. 50.
Joseph 1. 3.
c. 5. Justin.
lib. 35. c. 1.

Joseph ann.
tiq. lib. 12.
c. 6.

Joseph lib.
7. bell. c.
37. & An-
tiquit. lib.
13. c. 6.
Carthago ,
& Corin-
thus ever-
tentur .

Vell Patric.
lib. 1.
Pausan. in
Athai. 221.

Anni Mun.

Aste Chrif.

speciem juvandi Alexandrum Balam generum suum adversus Demetrium Nicatorem Soteris filium , revera autem ut regnum Syriae illi eruptum adjungeret suo . Repulsus , hostiles partes suscepit , & ablata ab Alexandro filia sua Cleopatra , Demetrio in matrimonium dedit , in regnum paternum restituere eum promittens . Commisso proelio Alexander vicit , suorum manus interemptus est . Sed paucos post dies & ipse Philometor vulneribus in pugna acceptis confectus , interiit : Atque ita Demetrius tota Syria potitus , Jonatham honorifice tractavit , ei que principem inter amicos locum dedit . Jonathas vicissim , audito Demetrii periculo , quod illi gravissimum ex Antiochenium seditione imminebat , cum suis quamprimum accurrens e rebellium manibus amicum eripuit . Sed uti Rex se firmum reputavit , more majorum in Judæos sæviit , majora etiam ministrata , quæ novis obortis seditionibus , perfidere non valuit . Diodorus , cognomento Triphon , Balæ filium Antiochum extulit , infantisque tutorem se gessit . Ob Demetrii superbiam a populis rebellatum . Jonathas cum Romanis , & Spartanis fœdus restaurat . Omnia ei prospere eveniebant , cum a perfido Triphone ipse , & liberi ejus insidiis excepti , interempti sunt . Successit illi Simon frater ejus , qui a populo Dux , & Pontifex electus , suam electionem Romanis per legatos significavit , iisque rescripserunt ad eum tabulis æreis , ad renovandam cum eodem amicitiam , & societatem , quam cum ejus prædecessoribus pacti fuerant . Tripho non minori erga pupillum Antiochum , quam in Jonatham perfidia fuit ; nam eum opericorum necavit , & regni partem invasit . Simon a Demetrio Rege obtenta tributorum omnium remissione , ac tum ex arce Hierosolymitana , tum ex omnibus Judææ oppidis ejus Syriis , Judæos suos a gentili jugo tandem exemit . Qui vicissim egregiis ejus in gentem meritis gratificari volentes , regalia jura , annuente Demetrio , ipsi , familiæque ejus concessere : Ipse tamen diadema , regioque nomine abstinuit .

Hic

3864.

240.

Hic incipit novum regnum populi Dei , & principatus Af-
moneorum supremo Sacerdoti perenniter junctus . Demetrius
Nicator in Mediam profectus ad Parthos oppugnandos , plures
Victorias de iisdem retulit ; at dum regressum adornaret , ut
perfidum Triphonem oppimeret , a Parthis insidiis circumven-
tus , eorum captivus remansit . Quo Triphon audito , se firmum
reputavit , sed milites morum ejus pertæsi defecerunt ad Cleo-
patram Demetrii uxorem . Hæc indignata , quod maritus De-
metrius Rhodogunam regis Parthorum filiam , apud quos ca-
ptivus degebat , duxisset , misit ad Antiochum Sidetem , De-
metrii fratrem , eique suum conjugium , & regnum obtulit .
Novus Rex Triphonem adortus occidit ; Simoni postea per Cen-
debæum ducem bellum intulit , qui superatus est a Joanne
Hircano , Simonis patris sui in Pontificatu successore . Haud ta-
men quievit Antiochus , sed quarto regni sui anno , Hircani
primo , Hierosolymam arctissima obsidione vallavit . Verum cum
res diutius protraheretur , quam vellet Antiochus , qui Parthis
ad fratrem suum liberandum bellum inferre meditabatur , æ-
quis conditionibus , pacem Hircano concessit , obsidione soluta .

Dum ea geruntur , servile bellum atrox , & tumultuarium
in Sicilia exortum est , quo Romani Prætores quatuor perierunt ,
sed demum rebelles , cum Euno eorum duce , a P. Rutilio
Cons. profligati sunt . Paulo post ob hæreditatem Attali Per-
gami Regis , qui liberis carens , populum Romanum hære-
dem instituerat , gravis in Urbe seditio orta est . Ejus incen-
sores Gracchi . Tiberius Gracchus Tribun. Pleb. gratiam po-
puli pretio appetens , seditiones quasdam leges tulit , quem Se-
natus Scipionis Nasicae manu interfecit , quod paulo post & Ca-
jo Tiberii fratri contigit , qui eamdem sectam prosequebatur .
Scipio Æmilianus militarem disciplinam restituebat , & Cartha-
ginis excidio clarus , Numantiam quoque , alteram in Hispania
Romæ æmulam delevit . Antiochus Sidetes contra Phraatem
Parthorum regem cum exercitu profectus est , fratrem suum

Tom.I.

E

Demet.

Anni Man.
1. Mac. 14.
38.41.
Iudæorum
Regnum.
cum Sacer-
dotio jun-
ctum.
Justis. lib.
36. 38.

Ante Chr.

Appian. Sy-
riac. pag.
132.
Joseph. lib.
13. c. 12.
3865.
Joseph. lib.
13. c. 12.
3969.
1. Macab.
XVL. 1. 10.
19. 24.
Joseph. lib.
13. c. 16.
3870.

132.
135.
135.
135.

Joseph lib.
13. c. 16. cum
Diодоро Sic.
lib. 34. in
Biblioth.
Photii Cod.
244.
Livius lib.
36. 59. Val.
Max. lib. 2.
c. 7. Plutar-
ch. in Tib.
Grac.
3872.
Appian. Bel-
lo Civ. lib.
1. pag. 358.

134

3873.

132.

Anni Mun.

Ante Chr.

Juffin. lib.

38. cap. 10.

39.

Demetrium Nicatorem repetere simulans. Tribus præliis victor, nihil Parthis reliqui præter patrios fines fuit. Phraortes, ut Antiochum a finibus suis arceret, Demetrium Nicatorem in Syriam ad occupandum regnum cum Parthico præsidio mittit. Interim cum Sidetes, ut tanti belli molem sustineret, in sub-

Jophph. lib.

13. c. 16. fu.

feb. in Chro.

nic.

ditorum fortunas impetum faceret, exorta seditione a suis oppressus est, & cum copiis toties victricibus periit. Phraortes, hoc audito, Demetrium elapsum, ac regno jam restitu-

3875.

129.

Juffin. lib.

38. c. 10.

Joseph. An-

tiquit. lib.

13. c. 17.

128.

tum frustra deturbare nititur: uxor ejus Cleopatra dominandi libidine ad eum revertitur, & Rhodogunna spernitur. Hircauns, arrepta occasione, longe lateque ditionis suæ fines protulit. Nam Idumæos omnes bello subegit, eosque ritus Judaicos

cum circumcisione coegit accipere, ac Sichem ex Samaritis recepta, Templum Garizim, ducentos annos postquam a Sana-

ballato fuerat extructum, funditus evertit; tum etiam, Ro-

manis opitulantibus, loca ab Syriis erepta recuperavit. Deme-

trius Nicator iterum Regno Syriæ potitus pristinæ calamita-

tis immemor, superbe ac violenter regnabat; quare paucos post

39. c. 1. annos invisus omnibus, & ab Alexandro Zebina vicitus, quem

124. Ptolomæus Syriis postulantibus miserat, ab uxore Cleopatra in-

Liv. lib. 60. terfectus est. Seleucus filius ejus primogenitus, ex Cleopa-

Appian. in Syrac. pag.

131.

123. dem confessus interiit. Antiochus GrONUS, alter ejus filius,

Juffin. lib. natu minor, rebellibus profligatis, victor remeabat, cui Cleo-

39. c. 2. cum patra venenum propinavit; at ille, materna fraude intellecta,

Appian. ibi.

120. jussit eam haurire. Inter liberos, quos ex duobus fratribus De-

metrio Nicatore, & Antiocho Sidete genuerat, moriendo æ-

109. Jofeph. lib. terni dissidii semina reliquit. Sic agitata Syria Judæos ultra in-

13. c. 17. festare non valuit. Joan. Hircanus Samariam cepit; civibus ta-

men ultro in idololatria permanentibus; quinquennio post obiit,

109. Jofeph. ibid. quinque post se relictis filiis; quorum Aristobulus Patri succes-

3900. 104. fit homo execrandus, & impius. Nam & matrem, & Anti-

gonum minimum fratrem sustulit, reliquos tres in vinculis ha-

buit.

buit. Hic primus omnium post redditum a captivitate Babylo-
nica, diademate sibi imposito, principatum in Regni formam
transstulit. Parum tamen vixit; ac post obitum, uxor e-
jus Salome Alexandrum Janneum, unum ex tribus viri fratri-
bus, regem constituit. Hic vero alterum fratrem insidiantem
sibi interfecit, alterum privata, & otiosa vita contentum in
honore habuit.

Circa hæc tempora Romanorum res maximum habuere in-
crementum. In Galliis cum Transalpinis populis primum dimi-
micavere Romani an. U. c. 629. Flaccus Salyos, Fabius Al-
lobroges, Marius Cimbros, Teutonesque profligavit. Jugurtha
Rex Numidiæ a Metello primum fractus, a Mario demum de-
bellatus, ac in triumphum ductus, in carcere fame neca-
tus est. Sic Romani fines suos proferebant, & sensim omnes
terras, & omnia maria noti orbis invadebant. Sed quo splen-
didior Respubl. tot victoriis foris apparebat, eo magis intesti-
nis discordiis, & effrænata civium ambitione discindebatur.
Præter ea, quæ de Gracchis memoravimus, Saturninus agra-
ria lege lata, ut quem agrum C. Marius, pulsis e Gallia Cim-
bris, adquisisset, populo divideretur, Metellum Numidium re-
sistentem sibi mulctavit exilio, ac tandem C. Mario sextum
Consule peremptus est. Eodem pene tempore duo difficillima
bella gesserunt Romani; quorum alterum in Italia, alterum ex-
tra Italiam contigit. Illud *Sociale*, vel *Marsicum* appellatum
est, quod a Latinis, ac Italia fere omni excitatum est, eique
finem imposuerunt Cn. Pompejus Strabo, Magni pater, & L.
Sylla. Alterum contra Mithridatem in Asia suscepturn est, cu-
jus gerendi provincia cum a pluribus expetiretur, civile bellum
inter Marium & Syllam exarsit, quorum furoribus Roma
dilacerata. Immodica dominandi cupidio unumquemque inva-
sit. Sertorius Marianarum partium fautor in Hispaniam au-
fugit, ibique cum Mithridate fœdus iniit. Contra hunc belli
peritissimum ducem frustra vis adhibetur. Quatuor Romano-

Amm. Muu.
J.eph. lib.
1. belli c. 3.
Antiquitat.
lib. 13. c. 19.

Joseph. lib.
13. c. 20.

Romano-
rum, viro-
rum.

3830.

122.

Livius lib.
69. Plutar.
in Mario Ap.
pian. Bell.
Civ. lib. 1.
p. 367. Oro-
sus lib. 5. c.
17.
Liv. lib. 27.
3913.
Diad. Sic. in
Bibliot. Pho.
iii Cod. 244.

99.

Appian. lib.
1. Bell. Civ.
p. 396 cum.
Mithridatic.
p. 206.

3930.

91.

Liv. lib. 97.

Anni M. Ann. Aucte Chr. rum duces contra se missos variis affecit cladibus. Rem confecisset Lucullus Cons., qui secundissimis praeliis terra, mari-
Plutarch. in
lucullo que factis Mithridatem in Pontum primum, indeque in Ar-
Appian. meniam ad Tigranem fugere compulerat; sed a militibus suis
Dio. lib. 35. postremo destitutus, tot laborum, victiarumque fructus Cn.
35. Pompejo cedere coactus est. Hic ob rerum gestarum ampli-
Liv. lib. 98. tudinem *Magni* cognomen adeptus, non solum fortissimum
100.
Vell. Patrc. hunc regem debellavit, ac Tigranem belli socium sola Arme-
lib. 20. c. 33. nia contentum esse jussit, sed Iberos etiam, & Albanos, Sy-
67.
Cic. Vell. Pa-
terc. lib. 2. ros quoque Romano adjecit imperio, maria omnia a Syria us-
Liv. lib. 101. que ad columnas Herculis piratis infesta liberavit, ac gladia-
Dio. lib. 36. torium bellum Romanis formidolosum confecit. Sed quod ad
Orosius lib. nos magis spectat, maxima per ipsum in rebus Judaicis mu-
6. c. 4.
Florus lib. 3. tatio contigit. Nam e Mithridatico bello redux Antiocho A.
c. 6.
Strab. lib. 16.
P. 75.
63. Pompeige. siatico Regi Syriam ademit, ac in formam Provinciæ redactam,
sta.
Joseph. lib. possessionem fecit Populi R; tum in Judæam veniens, capta Hie-
1. Belli c. 5. rosolyma, e duobus Alexandri Jannæi filiis, Aristobulum Ro-
& lib. 14. mam captivum deduxit, Antigono autem Pontifici vanum po-
Antiquit. tentiæ simulacrum reliquit. Ex eo vero tempore Hierosolyma
Euseb. De- tributum Romanis cœpit pendere; ac plerisque urbibus, quæ
monstrat. E- Judæis haëtenis contributæ fuerant, proprio Præsidi permissis,
van. lib. 8. gens ipsa intra veteres terminos redacta. Dum ita a Pompejo
e. 2.
Plutarch. in Romanorum amplificatur Imperium, Romæ nefaria Catilinæ
Pompei. Liv. conjuratio erupit, quæ Ciceronis eloquentia potius, quam Caii
lib. 103. Antonii in Consulatu Collegæ armis dissipata est. Non inde ta-
Sev. Sulp. men incorruptior Romana libertas. Primorum ambitio, ex ea-
Histor. Sac. que conflata discordia civilis extremam ei calamitatem attulit.
lib. 2.
Joseph. ut su- Pompejus in Senatu dominari, magnoque nomine fultus, om-
pra.
Salust. in nium arbitrum se gerere volebat. Galliarum victoriis a Cajo
Conjurat. Cæsare partis nihil utilius Reipubl. accessit. Tam bene de pa-
Catil. tria merito potentia accrevit, qua eam oppressit. Primo Pom-
48. pejum æmulari, postea eumdem superare contendit. Immense
Plutare. in sis cumulatus divitiis Crassus, ut horum potentiaz, ita eorum
Cæs. glo-

gloriæ se parem ostendere voluit. Temere bellum adversus Parthos sibi, Patriæque exitiosum suscepit. Victores Arsacidæ Romanæ superbiæ insultarunt, atque in infatiabilem ducis avaritiam atrociter invecti sunt.

Sed Romano nomini infamia inusta ob trucidatum Crafsum non perinde nocuit; Eo sublato vinculum illud, quod Pompejum, ac Cæsarem, invitatos licet, conjunctos tenebat, ruptum est, ac civile bellum exortum. Hi duo totius Reipubl. viribus firmati, apud Pharsaliam cruenta pugna veterem rixam, & odium dirimunt. Victor Cæsar, sui fama orbem implet: Continuo perlustratis omnibus terris, Ægypto, Asia, Mauritania, omnia victoriis emensus est: Romæ, totiusque Imperii dominus agnoscitur; quem tamen Brutus & Cassius, patriæ suæ liberandæ studio, velut tyrannum, nulla clementiæ ejus habita ratione, trucidarunt. Verum pro eo tres crudeliores insurrexerunt tyranni, M. Antonius, Lepidus, ac Octavius Cæsar, Julii Nepos, ac testamento in filium ab eo adoptatus, qui proscriptione, ac cædibus omnia replent. Hi tres inter se partiuntur Imperium. Morientis libertatis reliquæ cum Bruto, & Cassio occidunt, ab Octavio, & Antonio bello profligatis. Antonius, & Cæsar amoto ab Imperio Lepido, ac Sex. Pompejo Cn. Filio in fugam acto, invicem arma movent. Cæsar navalí prælio apud Actium cum eo congressus viator evadit. Antonius Ægypti, Orientisque viribus, quas secum adduxerat, amissis, & ab ipsa Cleopatra, cui repudiata Octavia Cæsaris sorore, totum se dederat, desertus, se ipsum interemit. Cæsaris victoriis nullibi resistitur; Alexandriæ recipitur, Ægyptus jam provincia Romana; Cleopatra Antonii nece comperta, suisque rebus diffidens, ne ad Victoris arbitrium viveret, mortem sibi consiscit: Roma ipsa Cæsarem unicum totius Imperii Moderatorem sub *Imperatoris* nomine agnoscit. Si qui supererant Romanæ potentiae adhuc infensi, ab ipso Cæsare compressi. Versus Pirenæos montes Cantabros, & Astures rebellantes reprimit: Ethiopes

pace in

Anni Mun.
Cic. lib. 4. de
Divinat.
Dio. lib. 40.
Plutarch. in
Craffo Orat.
lib. 6. p. 13.

Ante Chr.

3961. Civile bel-
lum inter
Cæsarem,
& Pompe-
jum.

Plutarch. ut
supra.

3966. Sueton. in
Jul. Cæs. c.

35. Dio. lib. 42.
A His tuis
de Bell. Ale-
xandrin. Ap-
pian. pag.
1063. lib.
lib. 106.

Flor. lib. 4.
Histof.

Vell. Paterc.
lib. 2. c. 56.

3971. Liv. lib. 120.
Dio. lib. 46.

Liv. lib. 124.
Vell. Paterc.
lib. 2. c. 70.

Plutarch. in
Bruto Ap-
pian. lib. 4.
p. 665.

Sueton. in
Octavio. c.
16. & 54.

3983. Flor. lib. 4.
c. 11.

3984. Dio. lib. 51.
p. 446.

Liv. lib. 133.
Strabo lib.

17 pag. 795.
Sueton. in
Octavio 17.

3987. Flor. lib. 4.
c. 11.

Dio. lib. 52,
p. 493.

21.

20.

17.

Anni Mua.

Ante Chr.

Æram.

Strabo &

Dio. ut sup.

Sueton. in

4000. Octav. c. 21.

5.

Liv. lib. 136.

pacem orant: Perculsus Parthus captivos, & Romana insignia
 Crasso ablata, remittit: Fœdus & amicitiam ejus ambiant In-
 di: Rethii, & Helvetii, licet montibus abditi, armis fulgu-
 rantem eum expavent: Pannonia agnoscit, Germania formidat,
 & Visurgis jura danti obtemperat. Terra, marique victor Tem-
 plum Jani claudit. In conspectu ejus, totus quiescit orbis, &
 Jesus Christus nascitur.

In hoc autem eventu omnium maximo, & felicissimo, paululum immorari, non inutile erit, & antequam nostram de anno nativitatis Christi opinionem exponamus, de uno, aut altero ex divinis Sacrae scripturae oraculis, quæ in veteri testamento leguntur, quæque venturi Messiae tempora designabant agendum est. Prima sit celeberrima illa Jacobi prophætia, quæ Genes. 49. legitur. Quum Sanctissimus hic Patriarcha mortem sibi instare intelligeret, vocatis ad se filiis suis, superno afflatus Spiritu, aperuit eis statum, quem ipsi, eorumque posteri habituri erant in terra promissionis. De Juda vero hæc vaticinatus est: *Juda, te laudabunt fratres tui: manus tua in cervicibus inimicorum tuorum: adorabunt te filii patris tui: catulus leonis Juda: ad prædam, fili mi, ascendisti: requiescens accubuisti, ut leo, & quasi leæna, quis suscitabit eum? Non auferetur scepterum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium: ligans ad vineam pullum suum, & ad vitem, o fili mi, asinam suam: lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uva pallium suum: Pulchriores oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores.* Postrema hæc Prophetæ verba in sensu litterali spectant, ut quisque videt, fertilitatem regionis, quæ in divisione terræ Chanaan sorte obventura erat Tribui Judæ; sed quæ præcedunt, quo modo accipiuntur, intelligi non possunt nisi de illo, qui Dei Nuncius esse debebat, voluntatum ejus Interpres, ac Minister, promissionum Adimplementum, novi populi Rex, uno verbo Messias, seu Christus Dominus. Unum est Verbum Sce-

pirum

ptrum hebraice פָּרָשׁ quod non sine difficultate esse videtur , quum , juxta nostri sermonis proprietatem , nonnisi ad regiam dignitatem significandam usurpari soleat . Sed explorata res est , ipsorum quoque Rabbinorum confessione firmata , in lingua saudita vocem istam designare Magistratum , Præfecturam , Potestatem in genere ; ita ut Prophetæ sensus sit , in diebus Messiae totam in domo Judæ auctoritatem defecaturam , quod universi status ruinam involvit . Duobus itaque characteribus , plane manifestis , Messiae tempora in hac prophetia distinguuntur . Ammissa libertate , ac omni potestate , & auctoritate privati , subjiciendi erant Judæi alienæ gentis dominationi , & novus populus , novumque Regnum ex omnibus terræ populis constans , prodire debebat , cuius Messias esset caput , & spes . Hæc autem revera contigisse circum ea tempora , de quibus loquimur , certum omnino est . Sexaginta vix anni ad Christum usque supererant , quum Hircanus , & Aristobulus , Alexандri Jannei liberi , pro adipiscendo Sacerdotio , cui regia dignitas adjungebatur , arma invicem moverunt : Pompejus a duobus fratribus ad eorum res componendas accitus , utrosque subegit , ac Romanis tributa pendere jussit ; Et licet , Aristobulo in triumphum abducto , Hircanum Judæis reliquerit , regio nomine , ac vana potentia specie , quam etiam imbecillitate sua brevi amisit ; tamen non multo post , 40. scilicet annis ante Christum , Herodes Idumæus Antipatri filius , studio Oct. Cæsaris , & M. Antonii , a Senatu R. Judææ Regnum obtinuit . Novus hic Rex qui exterius tantum Judaicam religionem profitebatur , superbe atrociterque se gerit , ac priscas regnandi rationes immutat : ad libitum Pontificum successionem confundit : Pontificatum , quem arbitrarium reddit , enervat ; & ita auctoritatem Concilii gentis , seu Sanhedrim imminuit , ut ab eo ipsam quoque vitæ necisque potestatem abstulerit , quæ illi semper , & ubique etiam in Babylonica Captivitate conservata fuerat . Cum igitur Herodes & Romani , quibus ipse mancipabatur , jus om-

Joseph. Antiquit. 18. 8.
 1d. 70. 8. 1.
 bell. Jud.
 App. bell. Syriac. Mi-
 thrid. & Ltr.
 l. 5.
 Vid. sup. ad
 en. musæ
 1940.

ne

Anni Mun. Ante Chri.
Æcram

4000.

5.

*Tract. Voc.
Magn. Gen.
Jen. Comm.
is Gen.*

*Joseph. de
Jud. Rep.
VII. 12.*

ne publicum ad se transtulissent, Judaicæ Reip. fundamenta dif-
jecta sunt, atque vastata. Miserrimam hanc rerum suarum con-
versionem videntes Hebræi, non potuit fieri, quin antiqui Ja-
cobæi Oraculi non recordarentur, quo prædictum fuerat, in diebus
Messiaæ potestatem, auctoritatem, Magistratum penitus defectu-
rum. Id annotat vetus eorum Auctor, ac ingenue fatetur,
tunc temporis in Juda, & primoribus populi sceptrum desississe,
publico ab eis jure ablato, ac Judaico Concilio e gradu dejec-
to, cuius membra non amplius Judices, sed privati doctores erant.
Sic ipso eorum sensu Christi adventus instabat. Id divulgatum
est, atque Sacrarum litterarum auctoritate, quæ in Oriente plu-
rima erat, universum creditum, ut Josephus testatur, brevi e
Judæa novum Regem processurum, cuius imperio omnis terra
subjiceretur: Docet nos etiam Joan. Evang. c. 4. 25. suo tem-
pore mulierem Samaritanam credidisse Messiam mox esse ven-
turum. Recte igitur Judæi de suo statu cogitantes, Messiaæ tem-
pora suis detrimentis, & occasu a Jacob designato, cognove-
runt; neque vanis ambagibus se implicantes, eodem, quo ad-
venit, tempore eum esse venturum rati sunt. Quod autem
eum non agnoverint, id immodicæ eorum ambitioni, atque su-
perbiæ referendum est, qua occupati, eam de Messia sibi ef-
formarunt ideam, quæ pravis ipsorum animi cupiditatibus re-
sponderet. Quapropter eum sibi finxerunt Messiam, qui terre-
nis Regibus similis foret, qui que summus Imperator esset, ac
populorum dominator, & gentibus, quarum detrectabant impe-
rium, formidolosus. Cum vero in statu prorsus diverso con-
spiciendum se Christus Dominus obtulerit, obstinato animo a-
versati sunt eum. Ceterum ea circa tempora Messiam ventu-
rum tam fortiter animo imbiberant, ut ea fides uno ferme
sæculo inter ipsos permaniserit. Et postquam præfinitum tempus
omnino elapsum viderunt, ne fateri cogerentur Messiam quidem
advenisse, ab ipsis tamen minime fuisse agnatum, quin potius
rejetum, ac morte turpissima condemnatum, omnem move-
runt

Funt lapidem; ut Sacra Vaticinia Christi prænuncia eluderent, majorum suorum traditione posthabita; ac eo usque progressi sunt, ut dicerent, Vaticinium Jacob ad Christum non pertinere, quod extremæ animi cœcitatis indicium est.

Huic Jacobi prophetæ alteram non minus illustrem jungimus, quæ habetur Danielis 8.9. v. 24. Dum populi sui vicem, Babylone captivi, Propheta commiseratur, ac Septuaginta annos, quibus servitus illa perdurare debebat, secum reputat, Deumque enixis precibus pro illorum liberatione obsercat; continuo ad sublimiora elevatus alterum annorum numerum conspicit, liberationemque multo præstantiorem. Loco septuaginta annorum, qui fuerant a Jeremia designati, Septuaginta annorum hebdomadas videt, quæ incipiunt a sanctione Artaxerxis Longimani de restaurandis moenibus Jerosolymæ, hoc est anno Regni ejus vigesimo. Circa finem harum hebdomadum, *prævaricationis consumatio, peccati finis, justitia sempiterna adducenda, visionis, & Prophetæ impletio, & Sancti Sanctorum uniclo ponitur*, ac perspicuis verbis futura prædictur. Præ ceteris hebdomas una, ultima & septuagesima a Propheta distinguitur. In ea immolans est Christus. *Hæc multis confirmabit paſtum; & in dimidio hebdomadis deficiet hostia, & sacrificium*, procul dubio ob mortem Christi; nam mortis ejus velut consequens quoddam hæc ingens designatur immutatio. Post occisum Christum, & hostiæ & sacrificii defectum, omnia turbantur, ac susdeque miscentur. Civitas, & Sanctuarium dissipatur, in Templo abominatio desolationis conspicitur, & usque ad consumationem, & finem perseveratura desolatio.

Posito igitur, ut inter omnes ferme convenit, quod harum hebdomadum initium a 20. Artaxerxis Longimani anno petendum sit, qui fuit mundi 3550, jam videre est, *Vid. supr. ad hunc an.* earum complementum haberi post quartum Mundi millennium, circa quod tempus Christum in mundum advenisse constat. Atque hæc etiam erat pervetusta Judæorum traditio, Mef-

Tom.I.

F

siam

Anni Mun.	Ante Chri-
Æram.	5.
4000.	

Danielis pro-
phetia de Chri-
sti adventu.

Anni M. C. Anno Chr. Æram.
4000. 5.

Gem. Tr. San. C. XI.

siam circa finem quarti millenarii, ac duobus millibus annorum circiter ab Abraham effluxis, apparitum. Elias quidam, cuius clarum est inter Judæos nomen, quamvis alias sit a Prophetâ, id ante Christum natum docuerat; & hæc traditio extat in libro Doctrinali. Unum tantum obloqui posset: nempe quod, cum certum omnino non sit a prædicto Artaxerxis anno has hebdomadas deducendas esse, neque firmum ex ea erui possit Messiae adventus indicium. Verum præter quamquod paucorum annorum controversia exigui habenda esset momenti, omnis præterea difficultas, si qua subest, divinitus sublata est. Negari enim nullo modo potest ea revera contigisse, quæ Propheta eventura prædixerat post ultimam hebdomadam, in cuius medio Messiae mors futura erat. Prænuntiarat Propheta post ultimæ hebdomadis exitum, Urbem, & Templum dirueendum esse, sacrificia desitura, & usque ad consumationem, & finem perseveraturam desolationem. Hæc autem revera contigisse, quis unquam, qui sanæ mentis sit, negare audebit? A mille septingentis annis & amplius, Urbs, & Templum excisa sunt; diruto Templo, oportuit ut & sacrificia cessarent, quæ in eo tantum offerri poterant juxta Mosaicæ legis præscriptum; demum ad finem usque hanc eorum desolationem perseveratram ex eventu præterito satis certo colligere licet: eo enim docemur, quod quoties Judæi aliud Hierosolymis Templum extruere tentarunt, toties eorum conatus in irritum cessere. Ea Templi instaurazione prohibiti sunt primum ab Adriano, & a Constantino, cum se ad opus illud accinxissent. Deinde opus, imperante, ac impense favente Juliano Apostata, iterum incæptum terræ motus excussum, ac flamarum globi e terra erumpentes, opera pariter, & opifices hauserunt, ut præter Ecclesiæ Patres, & Scriptores, Ammianus Marcellinus testatur. Certissimum istud, & clarissimum factum, scilicet Judaicæ gentis subversio, quæ Christi mortem subsequuta est, nos ab omnibus Chronologorum argutiis abunde vindicat, & vaticinium suisse

ad

adimpletum ipsis indoctis , & rudibus ostendit . Merito igitur ab ipsis Judæis unanimi ore pronuntiatum est : *Adventus Chri-
sti omnia tempora abiisse* . Aliæ gentes Messiam toties promis-
sum , ac tamdiu expectatum agnoscunt : omnis terra benedi-
ctionis Abrahæ particeps fit ; ac novum Regnum exurgit , cu-
jus juxta Prophetas æterna erit duratio : Omnes hebdomades elap-
sæ sunt : Sanctuarii , & populi desolatio , mortis Christi æquis-
fima poena , contigit : Tandem Christus tot signis ac prophe-
tiis demonstratus , prout in Judæorum traditione continebatur ,
advenit ; unde inexcusabiles omnino sunt .

His de Messiae adventu , ex prophetarum oraculis , quam breviter prænotatis , ad historiam nunc revocanda est oratio , ut Jesu Christi nativitas enarretur ; prius tamen adnotandum est , Æram vulgarem , seu Dionysianam , ex eruditorum consensu , verum nativitatis Christi annum non indicare , nec primo ejusdem æra anno Christum revera natum fuisse , ita , ut certo dici possit ab anno , quo Christus natus est , usque ad labentem 1770. , quo hæc scribimus , tot tantum annos excurresse : quot vero ante eam æram annis natus sit Christus Dominus , in obscuro est , & magna animorum dissensione ab eruditis adhuc certatur ; cum alii biennio ante æram vulgarem J. Christum natum esse tradant , alii triennio , quadriennio alii vel quinquennio etiam , aut sexennio . Singulorum opiniones exponere , aut confutare superfluum judicamus , quas post Sene-
schallum in Triade Evangelica recenset Natalis Alexander ; Sed inter varias ea de re opiniones eam eligimus , quæ ceteris , & ratione , & auctoritate præstat ; atque cum eruditissimis viris Dekerio , Petavio , Ussorio , Norisio , Nat. Alexandro , Tille-
montio , Moneglia , Samuele Basnagio , Clerico , aliisque Christum Dominum in lucem venisse dicimus anno a Mundi crea-
tione circiter 4000. Olymp. 193. an. 4. Urbis conditæ 749.
Æra Julianæ 41. Augusti Imperatoris an. 40. Herodis Regis an. 35. Coss. Augusto Cæsare XII. , & L. Cornelio Sulla , an-

Anni Muni.	Ante Chri- stum .
4000.	5.
Gra. San. c. 10.	

De anno quo
natus est Jesus
Christus.

Nat. Alex. dif-
fert. 2. in secul. 1.
Petav. lib. 12. 5.
de doct. temp.
Uff. annal. an-
tig.
Noris. epist. ad
Pag. tom. 2. Po-
664. tom. 3. de
Cenotaph.
Pis. differt. 2. et
alibi passim.
Tillem. tom. 2.
Nat. Alex. ut
sup.
Moneglia Ord.
Pred. differt.
sing. de annis
nativitatis. bap-
tismi et Passione
J. Christi
Basnag. Clericus
in Annal. Ec-
cles. an: 5. ante
æram vulgarem

Anni Mun.
4000.

Ante Chrlf.
Æram.
5.

te Dionysianam æram seu vulgarem an. 5., seu ut alii etiam numerant anno quarto, dum annos integros tantum computant, & paucos dies anni quinti, a die 25. Decembris, qua traditione scimus in Betheleem Christum ortum habuisse, prætereunt. Natus est itaque Dominus noster Jesus Christus ante æram vulgarem annis quatuor, diebus septem, & die octava, seu prima Januarii anni sequentis circumcisus. Hæc autem de Christi nativitate Epochæ, quæ tum ex Herodis gestis, & obitu, tum ex alterius Herodis, seu Antipæ, nummo eruitur, tam certis jam argumentis nititur, ut ceteris de natu Christi opinionibus antiquitatis unica prævalebit, ajebat Norisius epistola ad Pagium de nummo Herodis; Pagius tamen uno adhuc anno Christi ortum anticipat, ut videre est in ejus appar. pag. 370. Hac Epochæ firmata, nunc gesta prosequimur, suis annis singula distinguentes.

Anno proximo elapso, ante æram vulgarem sexto, mensis Octobri cum Zachariæ Sacerdoti contigisset incensum offerre, Gabriel Angelus eidem apparet, filium ex eo mox nascitum promittit; sed cum Zacharias ob suam, & Elisabeth uxoris ætatem, quæ gignendis filiis minus apta erat, de vaticiniis veritate dubitasset, mutus repente evadit, postquam filii sui nomen, & officia ab Angelo didicisset: expleto deinde officio suo cum in domum redisset, uxor ejus paulo post concepit, quæ & occultabat se mensibus quinque &c. ut narrat Lucas.

*Luc. cap. 1. 5.
ad 29.*

Transacto autem mense sexto a Joannis conceptione cum Angelus Gabr. el Mariæ appa- rens, de Filio Dei Spiritus S. virtute conci- plendo certid- rem reddit.

Luc. 1. 26. ad 56.

Mensis Martius ad finem vergeret, hoc anno Gabriel Angelus ad Mariam Virginem, quæ Josepho ex eadem cum ipsa Davidica stirpe genito desponsata erat, a Deo missus est, qui, Virgine salutata, Filium Dei paritaram, & sacratissimo Jesu nomine nuncupaturam eidem annunciat: tunc Virgo ab Angelo de mirabili conceptione edocita cum assensum suum his verbis præbuisset: *Ecce Ancilla Domini fiat mibi secundum verbum tuum*, Dei mater repente efficitur, superveniente in eam Spiritu Sancto, & virtute Altissimi eam obumbrante;

quo

quo etiam tempore ab Angelo monita Elisabetham Cognatam suam a sex mensibus uterum ferre, mox ad eam invisendam properavit. Ut autem Elisabeth domum ingressa est, & eam salutavit, intellexit illico Elisabeth ex filii sui, quem in utero gerebat, exultatione, Messia matrem ad se venisse, hinc benedicta, inquit, tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui, & unde hoc mihi, ut veniut mater Domini mei ad me; cui Virgo concinens hymnum divinum dixit: *Magnificat anima mea Dominum &c. mansitque cum illa;* quasi mensibus tribus, idest usque ad ejus partum, qui Junio labente contigit: quo tempore inter multa mirabilia, quae facta sunt, Zacharias Joannis Baptista Pater, loquendi usu receptio, ac Spiritu Sancto repletus prophetavit, dicens: *Benedictus Dominus Deus Israel quia visitavit & fecit redemptionem plebis sue.* Maria autem domum reversa cum in dies prægnans appareret, Joseph occulit eam dimittere cogitabat; verum ab Angelo per quietem admonitus ipsam Spiritus Sancti virtute concepisse, & paritaram filium Jesum, qui servaturus erat populum suum a peccatis suis: *Exurgens a somno, fecit sicut præcepit ei Angelus Domini, & accepit conjugem suam,* ut ait Matthæus;

Anni Mun. 4000. Ante Christum A.C. 5.

Hoc interea labente anno exiit edictum a Cæsare Augusto, ait Lucas, ut describeretur universus orbis. Hac descriptio prima facta est a Præside Syria Cyrino; cumque omnes nomina darent eo loco, unde originem duxerant, ascendit Joseph & Galilæa de civitate Nazareth in Judæam in civitatem David, quæ vocatur Betbebem, eo quod esset de domo, & familia David, ut profiteretur cum Maria sponsata sibi uxore prægnante. Cumque ibi essent Maria & Joseph, impleti sunt dies, ut pareret; & peperit filium suum primogenitum, & reclinavit eum in præsepio, quia non erat ei locus in diversorio. Ejus nativitas ab Angelo Pastoribus illico nunciatur, qui iestinantes venerunt ad præsepe, ubi invenerunt cum Maria, & Josepho infantem pannis involutum, & reversi sunt glorificantes, & laudantes Deum, ut pluribus narrat S. Lucas.

*Matt. cap. 1. 18.
23.*

Orbis descrip-
tio Augusti
Cæsaris iussu fa-
cta. Iesus Chri-
stus die 25. De-
cembr in Beth-
lehem nascitur.
*Lucas 11. 1. ad
21.*

Luc. 2. 8. ad 21.

Hac

Anni Mūn. Ante Chri-
stum.
4000. 50.

Hæc autem , quæ hactenus de Christi nativitate narravimus , desinente hoc anno , idest die 25. Decembris contigerunt . Tam felicis , faustique diei memoria , qui tantam Deo gloriam , hominibus vero tantam pacem , felicitatemque adtulit , continua annorum serie , maxima cum celebritate ab Ecclesia merito celebratur ; Unde silente scriptura , ex traditione scimus Christum adveniente temporis plenitudine , eas die in terris apparuisse . De festo Natali Jesu Christi , ejusque antiquitate Thomasinus , Baillet , Lambertini , aliique videri possunt .

*Thomaf. de fe-
stis. Baillet: die
25:decem Lam-
bertini Anno:
ad festa, ad eam.
diem,*

JESU CHRISTI ANNUS I. = ANTE ĀRAM VULGAREM . 4.

AUGUSTI CÆSARIS 41. = HERODIS REGIS 37.

AN. URBIS CONDITÆ 750. = OLYMP. 194. AN. I.

coss. CALVISIO PABINO II. ET SASSIANO RUFO

Jesus Christus circumciditur , a Magis adoratur , et , cum in Templo presentatus fuisset , in ægyptum transfertur .

*Luc.2.21. Matt.
2.1.ad 12.*

Die 25. Decembris anni præteriti cum natus esset Jesus , kalendis Januarii hujus anni , postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer , vocatum est nomen ejus Jesus , quod vocatum est ab Angelo priusquam in utero conciperetur : paulo post Magi ab Oriente , Stella duce , Hierosolymam venientes , & ab Herode edocti locum natalem Christi esse Bethelem Iudeæ , illuc festinato profiscuntur , & intrantes domum invenerunt puerum cum Maria matre ejus , & procidentes adoraverunt eum , & apertis thesauris suis obtulerunt ei munera , aurum , thus , & myrram , & responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem , per alium viam reverſi sunt in regionem suam : cumque transiissent a partu Virginis dies quadraginta , Maria , & Ioseph Hierosolymam ascenderunt , ut Puerum Jesum in Templo sisterent , sicut scriptum est in lege Domini ; tunc Maria obtulit par tur turum , aut duos pullos columburum , & cum introducerent puerum Jesum parentes ejus venit & Simon vir iustus , & timoratus , expectans consolationem Israel , qui repon-

*Luc.2.22. et seq.
Levit.12. 21. ad
8. Exod. 13. 2.
Num. 3. 16.*

sponsū acceperat a Spiritu S. non visurum se mortem , nisi Jesu Chr.
an. 1. *videtur Christum Domini , & accepit eum in ulnas suas ,* Ante Chr.
an. 4. *& benedixit Deum , & dixit : Nunc dimittis servum tuum Domine &c. & tum de Christo , tum de Maria vaticinia edidit . Eo tempore in Templo adfuit & Anna Prophetissa filia Phanuel de Tribu Aser , & ipsa confitebatur Domino , & loquebatur de illo , idest de Jesu Christo , omnibus , qui expectabant redemptionem Israel ; & ut parentes Jesu perfecrunt omnia secundum legem Domini , reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazareth , ait Lucas : Diu tamen ibidem* Lucas 2. 25. ad
40. *non substiterunt , nam Angelus Domini apparuit in somnis*

Joseph , dicens , surge & accipe Puerum & Matrem ejus , & fuge in Aegyptum , & esto ibi usque dum dicum tibi , futurum est enim , ut Herodes querat puerum ad perdendum eum , qui consurgens , accepit Puerum , & Matrem ejus nocte , Matt. 2. 15. *& secessit in Aegyptum , & erat ibi usque ad obitum Herodis &c. idest usque ad labentis anni finem , vel ad sequentis initium , nam hoc anno Novembbris die 25. Herodes obiit .*

Interea Herodes Magorum reditu diu exspectato , videns quoniam illusus esset a Magis , iratus est vulde , & mittens occidit omnes pueros , qui erant in Bethlehem , & in omnibus fratribus ejus a bimatu , & infra secundum tempus , quod exquisierat a Magis , ait Matthæus . Immanem hanc puerorum cædem in odium Christianæ religionis dissimulavit Josephus , licet alia Herodis scelera , eaque atrocissima non reticuerit , cui certe ea ignota esse non potuit , cum tanti sceleris fama Romam usque , & ad Augusti Cæsaris notitiam pervenerit ; qui cum hæc audisset , ut & illud , quod Herodes filium suum Antipatrum eodem tempore occiderit , inhorruisse eum refert Macrobius : Cum Augustus audiisset , inter eos , quos in Syria Herodes Rex Judæorum inter bimatum jussit interfici , filium quoque ejus occisum , ait , melius est Herodis porcum esse , quam filium , quo

Infantium ex-
des iussu Her-
rodis Bethleem
facta .

Joseph antiqu.lib.
17. 8.
Macrobi. Saturn.
lib. 2. 40.

Jesu Christi. Ante Chr.
an. 2. Ær. an. 4.

quo Macrobius testimonio, apud incredulos etiam, Matthæi naratio confirmatur. Tres Herodis filii eo jubente occisi sunt, Alexander, & Aristobolus ex Mariamne suscepti, & Antipater, quem quinque ante obitum suum diebus interfecisse Josephus testatur; ii tamen natu maiores erant: sed cum de infantium cæde nuncius Romam allatus sit eo tempore, quo & auditum est Herodem filiorum alterum, idest Antipatrum necavisse; Macrobius, & hunc Herodis filium inter bimulos, per errorem numeravit; cum ejusdem necis causa diversa omnino fuerit ab ea, ob quam Bethlemiticos infantes neci destinavit. Post Innocentium stragem superstes diu non fuit Herodes; nam Deo vindice diuturno morbo afflictus, intestinis & genitalibus putrescentibus, vermisque consumptus, desinente

Joseph. lib. 17. 8. seq.

Novembre, seu die 25. impuram efflavit animam æternis cruciatis destinatam. Ultimum Herodis diem ut festum celebrant

Usser. ad hunc an.

Judæi, uti ab Ussorio adnotatum est ex Judæorum Talmudico Codice.

JESU CHRISTI ANNUS 2. ANTE ÆRAM VULGAREM 3.
AUGUSTI CÆSARIS 42. ÆR. URBIS CONDITÆ AN. 751.
OLYMP. 194. AN. 2.
coss. CORNELIO LENTULO, ET MARCO VALERIO MESSALINO.

Herode defuncto, Augusti Cæsaris auctoritate, inter Archelaum, Herodem, & Philippum filios ejus divisum est regnum, ut pluribus narrat Josephus, quo tempore, ut ait Matthæus,

Herodis Regnum inter filios dividitur.

Joseph. antiq. lib. 17. cap. 10. 11. 12. &c.

Puer Iesu ex Ægypto in Iudeam a parentibus transportatur.

Matth. 2. 19. &c.

Angelus Domini apparuit in somnis Joseph dicens, surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & vade in terram Israel, defuncti sunt enim, qui quærebant animam pueri. Qui consurgens accepit puerum, & matrem ejus, & venit in terram Israel. Audiens autem quod Archelaus regnaret in Iudea pro Herode Patre suo, timuit illo ire: & admonitus in somnis, secessit in partes Galilææ, & veniens habitavit in civitate, qua vocatur Nazareth; quibus alia de Salvatoris infantia non

santia non addimus; silentibus enim sacris Historicis & Evan- Jesu Christus
an. 3. Ante Christum
Æra an. 2.
gelistis, dicendi quoque nobis materia deficit.

JESU CHRISTI AN. 3. = ANTE ÆRAM VULG. 2.
AUGUSTI CÆSARIS 43. = URBIS COND. 752.
OLYMP. 194. AN. 3, = COSS. AUGUSTO CÆS. XIII, ET
PLAUTIO SILVANO.

Rebus ab Augusto toto orbe mira felicitate composi-
tis, fœdu dictu, memoriaque horrenda', in ipsius dono tem-
pestas erupit, ait Vellejus; Quippe Julia ejus filia per omnia
tanti parentis, ac viri immemor, nihil quod facere, aut pati
turpiter posset fœmina, luxuria, libidine infectum reliquit; ma-
gnitudinemque fortunæ suæ peccandi licentia metiebatur, quid-
quid liberet, pro licto judicans. Quamobrem ipsam Augu-
stus in Pandatariam insulam, sub arcta custodia retinendam,
relegavit.

Julia Augusti
filia in exilium
relegatur.

Suet. in Aug.
cap. 65. Vellej.
lib. 2. Xiphili-
anus.

JESU CHRISTI ANNUS 4. = ANTE ÆRAM VULG. I.
AUGUSTI CÆSARIS 44. = URBIS COND. 753.
OLYMP. 194. AN. = COSS. CORNELIO LENTULO, ET
L. CALPURNIO PISONE.

De rebus hoc anno tum ab Augusto Cæsare gestis, tum a
Cajo ejusdem Augusti filio adoptivo (quem Imperii heredem de-
stinaverat, quemque hoc eodem anno cum Proconsulari Imperio Cajus Cæsar in
Oriente in mis-
titur.
tura non addimus, utpote ab instituto nostro aliena. Fusa tamen
apud Svetonium in Tiberio cap. 49. Tacitura lib. 3. annal. 22.
Xiphilinum, aliosque videri poterunt.

Jesu Christi. Chr. Aera
an. 5. an. 1.

JESU CHRISTI AN. 5. JUXTA AERAM VULG. I.
AUGUSTI CÆSARIS 45. URBIS COND. 754.
OLYMP. 195. AN. I. COSS. CAJO CÆSARE. ET
LUCIO ÆMILIO PAULLO.

*Annus Aerae
Uulg. 1.
Pigi appar. in
annal. Baron.
Ufficius, Bas-
nages, Murato-
rius, Clericus,
Noris., aliique.*

Annūm Aerae vulgaris primum , cujus nunc annūm 1770. numeramus , tandem attingimus . Hanc Aeraem biennio antevētit Baronius , etsi ad eam annales suos componere curaverit , uti jampridem adnotarunt viri in Chronologia peritissimi , quorum animadversionibus jam certo constat Caii Cæsarīs , & Lucii Æmilii Paulli consulatum cum ærae Dionysianæ , seu vulgaris anno primo concurrere . Consulatum in Oriente gessit Caius Cæsar ; ibique in Euphratis insula cum Tigrane Parthorum Rege colloquium habuit , cui Vellejus Paterculus , tunc temporis tribunus militum , adsuisse se memorat lib. 2. cap. 101.

JESU CHRISTI AN. 6. AERÆ VULG. 2.
AUGUSTI CÆS. 46. URBIS COND. 755.
OLYMP. 195. AN. 2. COSS. P. VINICIO, ET
P. ALFINIO VARO.

*Mors Lucii
Cæs.*

Mors Lucii Cæsarīs , qui Massiliæ repente morbo inglorius obiit , lugubrem hunc annum Augusto Cæsari reddidit , ut pluribus narrant Florus lib. 4. 12. Dio , Svetonius . De rebus porro gestis a Lucio , & Cajo Fratre , qui octodecim post menses obiit , consulendus potissimum Norisius in Dissertationibus , quibus Pisana horum Cæsarum Cenotaphia doctissime illustravit .

JESU

JESU CHRISTI AN. 7. AERÆ VULG. 3.

AUGUSTI CÆS. 47. URBIS COND. 756.

OLYMP. 195. AN. 3. COSS. L. ÆLIO LAMIA,
ET M. SERVILIO GEMINO.

Cajus Cæsar Armeniam ingressus, Tigranem expulit, & Ariobarzanem Medium Armenis Regem dedit, ut narrat Tacitus; sed cum proprius ad Artagerarum castellum accederet, vulnus accepit.

Cajus Cæsar in Armenia vulnus accepit.

Tacit. annal. lib. 2. cap. 4.

Vellej. lib. 2.

102.

Flor. lib. 4. 12.

JESU CHRISTI ANNUS 8. AERÆ VULG. 4.

AUGUSTI CÆS. 48; URBIS COND. 757.

OLYMP. 195. AN. 4. COSS. SEX. ÆLIO CATO, ET C. SENTIO SATURNINO.

Cum ex vulnera accepto regendæ Reipublicæ minus aptus evasisset Cajus, ideoque Augusti jussu Italiam versus navigaret; ubi in Lyciam appulit, Lymiræ obiit nono Kalendas Martias, ut ex Pisano cenotaphio demonstrat Norisius. Tulit id gravissime augustus; Tiberiumque adoptavit, Imperii postea hæredem, & successorem; qui & ipse posthac Augusti jussu Agripam primo, deinde Germanicum Drusi fratris filium adoptavit.

Cajus Cæsar obiit.

Vellej. lib. 2.

103.

Suet. in Aug. 65.

Suet. cap. 15. Ta. cit. annal. lib. 1.

7.

Dio lib. 55.

JESU CHRISTI ANNUS 9. AERÆ VULG. 5.

AUGUST. CÆS. 49. URBIS COND. 758.

OLYMP. 196. AN. 1. COSS. L. VALERIO MESSALA VOLUSO, ET CN. CORNELIO CINNA MAGNO.

Quamvis Augustus insidias a Cn. Cornelio Cinna Magno ex M. Pompeii filia nato, sibi anno superiore structas cognovisset, ei tamen Consulatum detulit, & reliquos conjurationis socios blandis tantummodo verbis castigavit; quo sane eximio

Aug. Cæsar's clemencia in Cinnam.

Dio lib. 55.

Jesu Christi. Chr. Aera
an. 10. an. 6.

clementiae exemplo omnium animos ita sibi devinxit, ut nemo deinceps in eum conjuraverit.

JESU CHRISTI ANNUS IO. AERA VULG. 6.

AUGUSTI CÆSARIS 50. URBIS COND. 759.

OLYMP. 196. AN. 2. COSS. M. AEMILIO LEPIDO, ET
L. ARRUNTIO.

Archebus Regno ejicitur, atque Viennam in Gallis exulare cogitur.
Joseph. ann. lib. 17. cap. ult. Dio lib. 55. Strabo lib. 16.

Judæi, & Samaritæ Archelai tyrannidem non ferentes, eum missis ad Cæsarem Legatis accusarunt. Quamobrem iratus Cæsar Romam adduci jussit: ubi postquam illum causam suam contra certos accusatores agentem audivit, Viennam Galliarum urbem exulem abire jussit, pecuniaqæ spoliavit.

Deinde Archelai Ditione, idest Judæa Samaria, & Idumæa in provinciam redacta & Syriæ adtributa, Quirinum Syriæ præsidem misit, qui censum ageret, & Archelai domum addiceret.
Joseph. ibide m.

JESU CHRISTI ANNUS II. AERA VULG. 7.

AUGUSTI CÆS. 51; URBIS COND. 760.

OLYMP. 196. AN. 3., COSS. A. LICINIO NERVA, ET
Q. CÆCILIO METALLO CRETICO.

Judas Galileus:
Judeos ad rebellionem excitat.
Luc. cap. 2. 2.

A. 3. cap. 5.
Joseph. lib. 18. cap. 4. 2; lib. 20. 3.

Dum itaque Quirinus Syriæ Præses secundam descriptionem in Judæa ageret (nam altera facta est eo anno, quo Christus Dominus in Bethleem natus est, de qua Lucas: *Hæc descriptio prima facta est a Syriæ Præside Quirino*, idest hæc descriptio prima facta est a Quirino, qui postea, cum Syriæ præcesset, alteram descriptionem fecit) Judas quidam Galilæus Judæorum plurimos ad rebellandum adversus Romanos, ne censum fieri paterentur, excitavit; Verum temeritatis suæ poenas citio dedit.

JESU

JESU CHRISTI ANNUS 12. AERÆ VULGARIS 8.

AUGUSTI CÆSARIS 52. URBIS COND. 761.

OLYMP. 196. AN. 4. COSS. FURIO CAMILLO, ET SEX.

NONIO QUINCTILIANO.

Ascendentibus Maria & Joseph in Jerusalem ad festum Paschatis secundum consuetudinem diei festi, cum iis ascendet & Jesus; consumatisque diebus, cum redirent, remansit Puer Jesus in Jerusalem, & non cognoverunt parentes ejus; existimantes autem illum esse in comitatu venerunt inter dicti, & requirebant eum inter cognatos, & notos, & non invenientes reversi sunt in Jerusalem, ubi post triduum invenerunt illum in Templo sedentem in medio doctorum, audentem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentia & responsis ejus; cui Mater cum dixisset: fili, quid fecisti nobis sic, ecce Pater tuus, & ego dolentes quærebamus te; ait ad illos, quid est, quod me quærebatis? nesciebatis, quia in iis, quæ Patris mei sunt, oportet me esse. Cum eis deinde ascendit & venit Nazareth, & erat subditus illis, & proficiebat sapientia, & actate, & gratia apud Deum, & apud homines, & mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo.

Jesus Christus
in Templo a
parentibus in
venitur.

Lucas cap. 2.
43.

JESU CHRISTI ANNUS 13., AERÆ VULG. 9.

AUGUSTI CÆS. 53., URBIS COND. 762.

OLYMP. 197. AN. 1. COSS. Q. Sulpicio Camerino,

ET C. POPPÆO SABINO.

Ovidius Poetarum celeberrimus hoc anno in Pontum exulare jussus; tulitque legem de maritandis ordinibus Augustus, qua in cœlibes poena sancta fuit, maritis vero præmium constitutum.

Augustus Ovi-
dium Tomis in
Ponto relegat,
legem Pop-
peam edic.
Dio, Suetonius

JESU

Jesu Chris. Chr. æræ
an. 14. an. 10.

Uffr. annal.
p. 611. Dio lib.
56.
Svet. in Aug.
cap. 34.

JESU CHRISTI ANNUS 14. ÆRÆ VULG. IO.

AUGUSTI CÆS. 54., URBIS COND. 763.

OLYMP. 197. AN. 2. COSS. P. CORNELIO DOLABELLA
ET CAJO JUNIO SILANO.

Tiberius Con-
cordiae Tem.
plum dedicat.

Cum Romæ Tiberius ædem Concordiæ dedicasset , suum ,
& fratriis Drusi , licet mortui , nomen inscripsit , teste Dio-
ne lib. 56.

JESU CHRISTI ANNUS 15. ÆRÆ VULG. II.

AUGUSTI CÆS. 55., URBIS COND. 764.

OLYMP. 197. AN. 3; COSS. M. ÆMILIO LEPIDO ,
ET T. STATILIO TAURO.

Proconsulare
Imperium Ti-
berio collatum.

Vellej. lib. 2.
cap. 121.
Tacit. annal.
lib. 1. cap. 3.

Luc cap. 3. 1.
Uffr. ad hunc
an.

Ijac. Voffius
chronol. sacra:
Clericus an. 25.
Pag. differt. hy-
pat. port. 1. c. 3.
ad an. 29.

Proconsulare Imperium cum Tribunitia potestate hoc anno
ab Augusto collatum fuisse Tiberio tradunt Scriptores historiæ
Romanæ . Hæc autem epocha Imperii proconsularis Tiberio
collati ob id etiam notatu digna est , quod viri eruditissi-
mi ad eam respexisse Lucam censeant , cum scripsit anno
Tiberii decimoquinto verbum Domini super Joannem Zaccha-
riæ filium factum fuisse ; ita ut annus Tiberii 15. a labenti nume-
rari debeat , non vero ab anno æræ vulgaris 14. , quo post Au-
gusti obitum imperare coepit . Ex hac sane Tiberii epocha ,
quam Pagius , aliquique tuentur , mors Christi cum anno æræ vul-
garis 29. sub consulatu Geminorum facile componitur , quibus
consulibus Patrum plerique Christi passionem alligarunt ; at
in numerandis Tiberii annis , ad Proconsularem dignitatem
potius , quam ad Augustalem , S. Lucam respexisse inverosi-
mire est . Cum enim & ipsi Romanarum rerum Scriptores vix in-
ter se conveniant de anno , quo Tiberius ab Augusto in so-
cietatem Imperii vocatus est , ut Proconsulare Imperium ex-
tra

tra urbem gereret ; vix credimus inusitatam , & incertam numerandi rationem adhibuisse S. Lucam in computandis annis Tiberii ; atque annum decimum quintum Tiberii a Luca notatum , cum 28. æræ vulgaris concurrisse censemus , ita ut ejus anni initium ab anno æræ vulg. 14. , quo Augustus obiit , repetendum sit . De hoc tamen Basnagium , aut Norisium consulat Lector .

*Iesu Christi. Chr. Ær.
an. 15. an. 14.*

*Basnag.ad hunc
An. n. 3 ad finem.*

*Noris canonaph.
Pisan. diff. 2.*

JESU CHRISTI ANNUS 16. , ÆRÆ VULG. 12.

AUGUSTI CÆS. 56; URBIS COND. 765.

OLYMP. 197. AN. 4.

COSS. TIBERIO GERMANICO CÆSARE , ET C. FONTEJO CAPITONE .

Hoc anno Tiberius cum Germanico Cæsare e Germania redux , de iisdem Germanis Romæ triumphavit , ut Vellejus Paterculus , Svetonius , & Dio testantur .

Tiberis triumphus de Germanis.

*Vellej. lib. 2.
cap. 121.*

Svet. cap. 20.

Dio, lib 56.

JESU CHRISTI ANNUS 17. ÆRÆ VULG. 13.

AUGUSTI CÆS. 57. URBIS COND. 766.

OLYMP. 198. AN. 1.

COSS. C. SILIO , ET L. MUNACIO PLANCO .

His consulibus , cum quartum Imperii Augusti decennium ad finem accederet , in alterum decennium Reipublicæ administrationem invitus accepit ; & tribunitiam potestatem Tiberio prorogavit . Quartum tamen decennium nequidem explevit Augustus , anno enim sequenti obiit .

Imperium Augusto in quartum decennium prorogatur.

JESU CHRISTI ANNUS 18. ÆRÆ VULG. 14.

TIBERII IMP. I. URBIS COND. 767. OLYMP. 198. AN. 2.

COSS. SEX. POMPEJO , ET SEX APPULEJO .

Centum diebus antequam moreretur , censum tertio Romæ

Cæsar Augustus censum aegit, deinde moritur.

Jesu Christi. Chr. æra
an. 18. an. 14.
Svet. in Aug. cap. 97.
Grut. inscript. p. 230.
Vellej. Pater. lib. 2. 123. Svet. in Octav. cap. 100.
Tacit. Annal. lib. 1. 5. & 7.
Dio lib. 56.

egit Augustus; eoque descripta sunt civium Romanorum capita, quadragesies centummillia triginta, & septem millia, hoc est 4137000; ut ex rerum suarum brevario marmori Ancyrano inciso constat: Deinde Nolam in Campaniam valetudinis sublevandæ causa profectus, in domo, & cubiculo, quo Pater ejus Octavius vitam finierat, die 19. Augusti obiit; eique Tiberius successit.

JESU CHRISTI ANNUS 19. ÆRAE VULG. 15.

TIBERII IMP. 2., URBIS COND. 768., OLYMP. 198. AN. 3.
coss. DRUSO CÆSARE, ET C. NORBANO FLACCO.

De moribus
Drusi Cæsaris

Drusus Cæsar, hujus anni Consul, Tiberii Imp. filius impurissimis moribus, ac Tiberio perquam similis erat; testibus historiæ Romanæ Scriptoribus.

JESU CHRISTI ANNUS 20. ÆRAE VULG. 16.

TIBERII IMP. 3; URBIS COND. 769; OLYMP. 199. ANN. 4.
coss. STÄTILIO TAURO, ET SCRIBONIO LIBONE.

Ad rem no-
stram nil nota-
tu dignum oc-
currit.

Multa quidem notatu digna hoc anno exhibent Romanarum Rerum Historiæ, sed cum ab instituto nostro aliena sint, omissimus, ac ad sequentem properamus.

JESU CHRISTI AN. 21., ÆRAE VULG. 17.

TIBERII IMP. 4., URBIS COND. 770; OLYMP. 199. AN. 1.
coss. T. C. CÆLIO RUFO, ET L. POMPONIO FLACCO.

Germanici
triumphus de
Germanis.

His Coss. Germanicus ob varias Germanorum nationes devictas Romæ triumphavit; eumque sibi collegam in Consulatu anni sequentis Tiberius destinavit. Cum tamen illum occulte oderet, sub honoris specie in Orientem amandavit, uti tradunt Tacitus lib. 11. 41. Suetonius in Caligula cap. 1; quo

quo etiam anno Ovidius poeta, anno exilii sui nono, in Pon- Jesu Christ. Chr. A.D.
an. 24. an. 18.

JESU CHRISTI ANNUS 22; AERÆ VULG. 18.

TIBERII IMP. 5; URBIS COND. 771; OLYMP. 199. ANN. 2.
COSS. TIBERIO AUG. III. ET GERMANICO II.

Consulatum Nicopoli in Epiro gessit Germanicus, rebusque Armeniae compositis Fatres decrevisse, ut ovans urbem ingredetur, refert Tacitus Annal. lib. 2. 54. & seq. Germanicus res Armeniae componit.

JESU CHRISTI ANNUS 23., AERÆ VULG. 19.

TIBERII IMP. 6., URBIS COND. 772; OLYMP. 199. AN. 3.
COSS. SILVANO, ET NORBANO BALBO.

Fatalis hic annus Germanico accidit: Cum enim toto Rom. Imperio & carissimus, & celeerrimus esset, ita Tiberii odium, & invidiam in se ipsum excitavit, ut missus in Orientem Pisone, qui eidem adversaretur, ab eodem lento veneno interfecus fuerit. Præterea cum Isidis Sacerdos pecunia corruptus Paulinam matronam per speciem religionis Mundo amasio illudendam tradidisset; & Judæus sycophanta, tribus aliis per omnia sui similibus in societatem adscitis, Fulviam nobilissimam fœminam ac mosaicæ religioni addictam, purpura & auro fraude emunxit: Ægyptia Sacra Senatusconsulto repressa sunt, & Judæi Italia pulsi: Quorum quatuor millia libertini generis in Sardiniam insulam coercendis illic latrociniis vehi; ceteros nisi certam ante diem patrios ritus exuissent, Italia cedere jussi sunt.

Tacit. lib. 2. 59.
seq. & lib. 3.
Suet. in C. Ca-
lig. 1. 2.

Tacitus annall.
lib. 3. Joseph. an-
tig. lib. 18. 3.

Jesu Christi. Chr. Aera
an. 24. an 20.

JESU CHRISTI ANNUS 24. AERÆ VULG. 20.

TIBERII IMP. 7., URBIS COND. 773., OLYMP. 199. AN. 4.
COSS. VALERIO MESSALA, ET AURELIO COTTA.

Germanici ci-
nieres Romam
delati.

Svet. in Tib. 51.
in Cajun Ca-
lig. 6.

Tacit. annal.
lib. 3. cap. 1. ad
25.

Germanici cineres Romam delati magnifico funere in Augu-
sti tumulum conditi sunt. Piso vero, qui venenum ipsi pro-
pinasse ferebatur, ubi ad urbem rediit, capite damnatus suo se
gladio jugulavit.

JESU CHRISTI ANNUS 25. AERÆ VULG. 21.

TIBERII IMP. 8; URBIS COND. 774. OLYMP. 200. AN. 1.
COSS. TIBERIO CÆS. IV., ET DRUSO CÆS. II.

Quirinus obiit.

Tacit. annal.
lib. 2. 48.

Sulpicius Quirinus, qui teste Luca, nascente Domino Je-
su Christo censum in Iudea egerat; cum per plures annos Sy-
riae Præfecturam gessisset, hoc anno e vivis excessit.

JESU CHRISTI ANNUS 26., AERÆ VULG. 22.

TIBERII IMP. 9. URBIS COND. 775. OLYMP. 201. AN. 2.
COSS. SULPICIO GALBA, ET HATERIO AGRIPPA.

Herodes Tibe-
riadem ædifi-
catur.

Herodem Antipam Iudeorum Regem in Tiberii hono-
rem Tiberiadem urbem ædificasse scimus, verum quo id præ-
fertim tempore contigerit disputant Scriptores: Norisius tamen,
de Epoch. Syro-Mac: hoc labente anno exstructam esse conten-
dit.

JESU CHRISTI ANNUS 27. AERÆ VULG. 23.

TIBERII IMP. 10., URBIS COND. 776., OLYMP. 201. AN. 3.
COSS. ASINIO POLLIONE, ET ANTISTIO VETERE.

Aelius Sejanus
Drusum vene-
no enecat.

Aelius Sejanus Tiberio carissimus, omniumque consilio-
rum ejus, & scelerum particeps, ad Imperium adspirans dato
per

per Lygdum Spadonem veneno Drusum Tiberii Filium sustulit ; cujus memoriæ multa a Patribus decreta sunt , & funus imaginum præcipue pompa maxime inlustre fuit . Plura de Judæis ab eodem Sejano ad Tiberium delata fuisse , ut gentem perderet , refert Philo ; ceteris tamen silentibus penes ipsum sit fides .

*Jesu Christi Chr. Æra
an. 27. an. 3.*

*Tacit. an. lib. 4.
8. 10.*

*De Legat. ad
Cajum.*

JESU CHRISTI ANNUS 28., ÆRAE VULG. 24.

TIBERII IMP. II., URBIS COND. 777., OLYMP. 201. AN. 4.
coss. CORNELIO CATHEGO, ET VISCELLIO VARONE.

Ad hunc annum referunt aliqui quod Eusebius in Chronico ad annum Abrahami 2041. scribit ; de Paneade scilicet a Philippo Tetrarcha Herodis M. filio instaurata , quam *Cæsaream Philippi* vocavit ,

*Philippus Te-
trarcha Cæsa-
ream , & Ju-
liadem instau-
rat.*

JESU CHRISTI ANNUS 29. ÆRAE VULG. 25.

TIBERII IMP. I2. URBIS COND. 778., OLYMP. 202. AN. I.
coss. ASINIO AGRIPPA, ET COSSO CORNELIO LENTULO.

Per id tempus Valerius Gratus Judææ Procurator , Simoni exæclorato Joannem cognomento Cajapham , sive Caiphæ , successorem in Judaorum Pontificatu dedit : is Annæ , sive Anni Pontificis , quem idem Gratus Sacerdotio dejecerat , gener *Caiphas Sacer-
dotium obti-
net.* *Joann. 11. v. 49.*
idem est Caiphas , cuius in evangelio fit mentio , qui cum esset Pontifex de Christi passione prophetavit . Gratum tamen sub fine Fræfecturæ , quæ usque ad sequentem annum prorogata est , Caiphae Pontificatum detulisse , innuit Josephus historicus . *Josephus anteiq.
lib. 18. cap. 3.*

JESU CHRISTI ANNUS 30., ÆRAE VULG. 26.

TIBERII IMP. I3; URBIS COND. 779., OLYMP. 202. AN. 2.
coss. CORNELIO LENTULO GETULICO, ET CALVISIO SAVINO.

Valerio Grato , qui , exactis in Judæa annis undecim ,

H 2

Ro-

*Pontius Pilatus
Judææ procu-
rator Romano-
rum.*

Jesu Christi. Chr. Aera
an. 30. an. 26.

*Joseph. antiqu.
lib. 18. 3. de bel-
lo Judæ. lib. 2. 13.*

Romam rediit, Pontius Pilatus successor datur; quantum au-
tem Pilati præfectura Judæis invisa fuerit, apud eumdem Jose-
phum videri potest. Sed & Philo in libro de legatione ad Ca-
jum Pilati crimina in gentem suam admissa pluribus deflet:
*venditas, scilicet, sententias, rapinas, injurias, clades, tor-
menta, crebras cædes indemnatorum, crudelitate in saevissimam &c.*

JESU CHRISTI ANNUS 31. AERA VULG. 27.

TIBERII IMP. 14. URBIS COND. 780., OLYMP. 202. AN. 3-
COSS. LICINIO CRASSO, ET CALPURNIO PISONE.

*Agrippa junior
ultimo Judeo-
rum Rex nasci-
tur.*
*Act. cap. 25. 13.
22. & 26. 1. 19.
27. 28.*

His Consulibus Herodis Agrippæ filius natus est, qui & He-
rodes appellatus fuit, Judæorum Rex postremus. Hujus men-
tio in actis Apostolorum occurrit, dum coram eo Paulum
Apostolum causam suam dixisse memorant.

JESU CHRISTI ANNUS 32. AERA VULG. 28.

TIBERII IMP. 15. URBIS COND., 781., OLYMP. 202. AN. 4.
COSS. AP. JUNIO SILANO, ET SILVIO NERVA.

*Joannes in de-
serto paeniten-
tiā predicit.
Lucas 3. 1.*

Matt. 3. 7.

Annum tandem attingimus quo, ut Lucas narrat, Jo-
annes Baptista prædicationis suæ munus auspicatur: *Anno
quintodecimo Imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pi-
lato Judæum, Tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo
autem fratre ejus Tetrarcha Iturææ, & Trachonitidis regio-
nis, & Lisania Abilinæ Tetrarcha, sub Principibus Sacer-
dotum Anna, & Caipha, factum est verbum Domini super
Joannem Zachariæ filium in deserto, & venit in omnem
regionem Jordanis prædicans Baptismum paenitentiæ in rei-
fissionem peccatorum &c.* Prædicante autem Joanne, & baptizante,
cum turmatim ad eum cujuscumque generis homines conflu-
rent, ipse accommodata singulis monita salutis dabat; Pha-
riæcos vero, & Sadducæos, genus hominum pessimum, vehe-
men-

menter increpans, iramque Dei mox venturam prænuncians, eos de adventu Messiae potissimum admonebat: *Ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis; ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est, cuius non sum dignus corrigiam calceamenti solvere* &c. Ne autem verbis potius, quam exemplo poenitentiam docere videretur, *babebat vestimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos; esca autem ejus erant locusta, & mel sylvestre*. Centerum tempus, quo Joannes prædicationis munus suscepit, tot characteribus Lucas expressit, ut Epocham Principatus Tiberii ubique notissimam designasse facile credamus; eam nempe quæ ab Augusti obitu ducebatur initium, non alteram, quæ ab Imperio Procofulari incipiebat; triennio scilicet ante Augusti obitum, quo tempore nec Augustus, nec Imperator dici poterat Tiberius, qui nulla Romæ, aut in suburbicariis regionibus jurisdictione utebatur. Verum de his plura apud *Basnagium*, aliasque.

*Jesu Christi Chr. Aera
aa. 32. au. 28.*

*Joann. I. 26. seq.
Matt. 3. 11.*

Matt. 3. 4.

*Basnag. Annal.
An. Tiberii 12.
n. 6. & 7. &
an. 14. n. 5.*

JESU CHRISTI ANNUS 33. AERA UVLG. 29.

TIBERII IMP. 16. URBIS COND. 782. OLYMP. 203. AN. I.
Coss. CAJO FUSIO GEMINO, ET RUBELLIO GEMINO.

Cum frequentissimi undique ad Joannem populi accurrerent, tantaque apud omnes in estimatione esset, ut & Judæorum primores, & omnis populus suspicarentur ipsum esse Christum; miserunt Judæi ab Jerosolymis Sacerdotes, & Levitas, ut interrogarent eum: *tu quis es?* Quibus respondens se neque Christum esse, neque Eliam, neque prophetam, *ego*, ait, *vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini*, sicut dixit *Isaias propheta*. Cum autem baptizaretur omnis populus, tunc venit Jesus a Galilæa in Jordunem ad Joannem, ut baptizaretur ab eo; Joannes autem prohibebat eum dicens, *ego a te debeo baptizari, & tu venis ad me*. Respondens autem Jesus, di-

*Iesus Christus
a Joanne bapti-
zatur, in de-
sertum secedit.*

Luc. 3. 15.

*joann. I. 19.
Luc. 3. 21.
Matt. 3. 13.
joann. I. 29.*

xix

Jesu Christi Chr. A.D.
an. 33. an. 29.

xit ei, sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam: Jesu itaque Baptizato, aperti sunt Cæli, & vidi Joannes Spiritum Dei descendente super eum, sicut columbam, & ecce vox de Cælis dicens, *hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Exinde porro in desertum secessit Jesus, ubi quadraginta diebus permanxit neque manducans, neque bibens; cumque esuriret, accessit ad eum Satanas tentans eum tripli tentatione, sed repulsam passus abiit, & ecce Angeli accesserunt, & ministrabant ei. Interea cum Herodem Tetrarcham de Herodiade uxore fratris sui argueret Joannes, ediceretque non ipsi licere babere eum, utpote Philippi fratris uxorem, in carcerem inclusus est. Hoc auditio, secessit Jesus in Galileam, & relictæ civitate Nazareth, venit, & habi-
tavit Capernaum maritima in finibus Zabulon, & Nephtalim, & exinde cœpit prædicare, & dicere pœnitentium agite, appropinquavit enim Regnum Cælorum. Ambulans vero juxta mare vocavit primo Petrum, & Andream frutrem ejus, paulo post Jacobum, & Joannem fratrem ejus, deinde ceteros Apostolos. Sed & turbæ multæ eum postea secutæ sunt, quibus monita salutis dabat, signisque multis confirmabat. Instante vero Paschatis festo Jerosolymam ascendens, & Tempulum ingressus vendentes ibi, & clementes flagello abegit, edicens: *ne facerent domum Patris sui domum negotiationis:* Reliquo hujus anni tempore Iudeam, Samariam, & Galileam perambulans, perseveravit docendo, & sanando omnes.

Jesus Christus
celebrat pri-
mum Patcha.
Joan. 2. 13.

Liviae Tiberii
matris obitus.

Sext. in Tiber.
51.

Liviam Matrem, Augusti Cæsaris olim uxorem, Tiberius amisit; in quam, & dum viveret, & post obitum, ingratissimus fuit, quamvis ei imperium omnino deberet. Ea porro ex vivis erecta, Imperii res in deterius abierunt; Tiberius enim freno veluti excusso, & sua sponte, & Sejano impellente, in flagitiorum omnium gurgitem prolapsus est.

JESU

Jesu Christi Chr. Aera
an. 34. an. 30.

JESU CHRISTI ANNUS 34. AERA VULG. 30.

TIBERII IMP. 17. URBIS COND. 783, OLYMP. 203. AN. 2.

COSS. CASSIO LONGINO, ET M. VICINIO.

Secundo suæ prædicationis anno cum ad Paschatis festum iterum ascendisset Jesus, ægrum apud Probaticam piscinam, qui triginta octo annos in infirmitate transegerat, sabbato curavit; *Ioann. 5. 1. ad 16.*
in Sabbato, quod & alias sæpe accidit. Deinde ex discipulis suis duodecim elegit, quos Apostolos nominavit, *Simonem* quem cognominavit Petrum, & Andream frutrem ejus, *Jacobum*, & *Joannem*, *Philippum*, & *Bartholomaeum*, *Mattheum*, & *Thomam*, *Jacobum Alphæi*, & *Simonem*, qui vocatur *Zelotes*, & *Judam Jacobi*, & *Judam Iscariotem*, qui fuit proditor; & descendens cum illis, stetit in loco campestri & turba discipulorum, & multitudo copiosa plebis, ab omni *Iudea*, & *Jerusalem*, & *maritima*, & *Tyri*, & *Sidonis*, venerant, ut audirent eum, & sunarentur a languoribus suis, quibus sermonem habuit, in monte dictum, quo evangelicam doctrinam complexus est. Capharnaum postea ingressus, servum Centurionis sanitati restituit; ac ad portas Civitatis Naim defunctum ad vitam revocavit. *Joannes vero*, *qui in carcere adhuc detinebatur*, discipulos suos ad Christum misit, ut interrogarent eum, & mirabilia, quæ ab eo fiebant, viderent. Præterea Apostolis ad prædicandum missis cum potestate curandi infirmitates, & ejiciendi Dæmonia, Evangelium ubique prædicatum ab ipsis fuit, tantisque miraculis confirmatum, ut & mirarentur, quod & ipsa dæmonia Christi nomine invocato sibi subjicerentur. Adveniente autem die suo Natali, cum Herodes cænam Principibus, & Tribunis, & primis Galilææ fecisset, postulante Herodiadis filia, caput Joanni amputari jussit: Quo auditto secessit Jesus inde in *Nauicula*

Secundum J.
Christi Pascha.

J. Christus A-
postolos eligit.
Luc. 6. 12.
Marc. 3. 13-19.

Joann. cap. 7.

Marc. 3. 15.

Luc. 10. 17.

Jesu Christi Chr. Aera
an. 34. ap. 30.

Joannes Baptista ab Herode decollatur.

Marc. 6. 27.

Matt. 14. 6. ad 13.

Matt. 14.

Marc. 6. 16.

vicula in locum desertum seorsum ; adeoque miraculorum fama inclaruit , ut Joannem resurrexisse , vel ejus in Christum animam transinigrasse crederet Herodes . In illo tempore , ait Matthaeus , audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu , & ait pueris suis : Hic est Joannes Baptista , ipse resurrexit a mortuis , & ideo virtutes operantur in eo , & iterum : Quo audito Herodes ait : Quem ego decollavi Joannem , hic a mortuis resurrexit .

JESU CHRISTI ANNUS 35.. AERA VULG. 31.

TIBERII IMP. 18., URBIS COND. 784., OLYMP. 203. AN. 3.

COS. TIBERIO AUGUSTO V. ET L. AELIO SEJANO.

Jesu Christus tertium Pascha celebrat.

Joan. 6. 40.

Matt. 14. 21.

Luc. 9.

Marc. 8. 9.

Marc. 8. 9.

Matt. cap. 16. 9.

Petro Primatus datur.

Matt. 16. 18.

Inter plurima , eaque mirabilia a Salvatore nostro gesta tertio hoc sive prædicationis anno , hæc tantum recensere contenti erimus . Primum instante Paschatis Feste , quod ab ejus baptismate tertium erat , quinque hominum millia in deserto pavit , cum quinque tantum panes hordeacei , & duo pisces apud puerum quemdam inventi essent . Sed & iterum cum turba multa convenisset ad eum in solitudine , nec plus quam septem panes haberent discipuli , horum distributione non solum ad satietatem usque replete sunt turbæ , sed & septem fragmentorum sportas *qua superaverant sustulerunt* , ut ait Marcus : erant autem qui manducaverant *quasi quatuor millia* . Bis itaque Christum Dominum in deserto turbas exsaturasse , & diversus turbæ numerus , & panis inventus indicat ; sed & ipse utrumque miraculum discipulis suis in memoriam revocavit . Dum vero in partibus Cæsareæ Philippi esset Jesus , discipulos suos interrogavit , quem se esse homines dicerent ; cumque alii Joannem Baptistam , alii Eliam , alii vero Jeremiam , aut unum ex Prophetis ipsum esse respondissent ; ad discipulos suos , & maxime ad Apostolos , vos autem quem me esse dicitis , ait Jesus , cui respondens Simon Petrus dixit , tu es Christus filius Dei vivi ; respondens autem Jesus dixit ei ; Beatus es Simon Bar-Jona , *quia*

quia caro, & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in Cœlis est; & ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prevalebunt adversus eum, & tibi dabo claves Regni Cœlorum, & quodcumque ligaveris super terram erit ligatum & in cœlis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cœlis &c. quibus verbis ordinis, & jurisdictionis Primum Petro datum fuisse ob mirificam confessionem divinitatis ab eo tunc factam, Patrum plurimi tradiderunt.

Jesu Christi. Chr. A.D.
an. 35. an. 31.

Post dies autem fere octo Jesus assumpto Petro, Jacobo, & Joanne ascendit in montem, & ante eos transfiguratus est, ita, ut facies eius tamquam sol luceret, & vestimenta ejus tamquam nix alba fierent; apparueruntque Moyses, & Elias loquentes cum Jesu: vox deinde de nube facta est dicens, *bis est filius meus dilectus, ipsum audite.* Descendentibus vero de monte, præcepit eis Jesus, ne visionem cuiquam dicerent, antequam a mortuis resurgeret; & cum multa alia patrasset miracula, Jerosolymam occulte introivit, ob festum Scenopegiam, seu tabernaculorum, quo mediante ascendit Jesus in Templum, & docebat. Quærebant ergo eum apprehendere, & nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora ejus. Labente autem anno cum adhuc Hierosolymis esset Jesus, facta sunt Encœnia, & hyems erat, & ambulabat Jesus in Templo in porticu Salomonis, & circundederunt eum Judæi, dicentes quousque animam nostram tollis, si tu es Christus, dic nobis palam; cumque se Deo æquasset, dicens: *Ego & Pater unum sumus,* tulerunt Judæi lapides, ut lapidarent eum, quia Deum quoque se fecerat; sed exivit de manibus eorum, & abiit trans Jordanem, nec in Judæam rediit, nisi instante jam Passionis suæ tempore, uti anno sequenti videbimus.

Cum Sejanus eum in Imperio locum teneret, ut Tiberio fere æquaretur, Tiberius timere cœpit, ne majora adgredere-

*Iesus Christus
in monte se
transfiguratus.
Luc. 9. 28. 36.
Mare. 9. 1. ad 9.
Matu. 17.*

*Joan. 7. 1. 14.
30.*

Tom. I.

I

tur,

*Sejanus cum
multis aliis a
Tiberio occi-
ditur.*

Jesu Christi Chri. Aera
an. 35. an. 31.

Suet. in Tibe-
rium cap. 65.

Tacit. lib. 5. Dio
lib. 58.

tur, atque Imperium invaderet; itaque ea, qua pollebat, falso lenti arte usus, in consulatu socium habere voluit, ut eo honore contentus, se in officio contineret: *Ut a se per speciem honoris dimitteret Sejanum, collegam sibi assumpfit in quinto consulatu*, ait Suetonius. Deinde tamen apud Senatum, oblato libello, accusavit; quo lecto in carcerem missum, & postea cum filiis capite damnatum scimus.

JESU CHRISTI ANNUS 36. AERÆ VULG. 32.

TIBERII IMP. 19; URB. COND. 785; OLYMP. 203. AN. 4.
COSS. CN. DOMITIO ENOBARBO,
ET M. FURIO CAMILLO SCRIBONIANO.

Celebrato Jerosolymis Festo Encœniorum, seu dedicatio-
nis Templi, quod in nonas Decembris incidebat, relicta Ju-
daea in Galileam transferat Jesus, quem non latebant Ju-
daeorum consilia de eo occidendo; cumque ibidem esset, num-
ciatum est eidem Lazarum amicum suum periculose agrotare,
quem duos dies, jam obiisse Ipse Apostolis significavit. Hinc
in Bethaniam continuo profectus, que a Hierosolyma quin-

*Quartum Iesu
Christi Pascha,
quo ipse immo-
latus est.*

*Ioan. 11, 1. ad
45.*

Ioan. 11, 1.

schr

decim tautum stadiis distabat, invenit Lazarum *jam quatuor dies in monumento babentem*; & jubens Lapidem a Sepulcri ostio amoveri voce magna clamavit, *Lazare veni foras, & statim prodiit, qui erat mortuus*. Itaque tanti miraculi fa-
ma pervulgata, collegerunt Pontifices, & Pharisi concilium, inter quos Caiphas Pontifex prophetans dixit, expe-
dire unum hominem mori pro populo, eo quod *Iesus mori-
turus erat pro gente*; *Et ab illo die cogitaverunt, ut inter-
ficerent eum, Jesus ergo jam non in palam ambulabat apud Ju-
daeos*; Sed cum jam Paschatis festum appropinquaret, quo Chri-
stus ipse Pascha nostrum erat immolandus, ante sex dies Pa-

schæ venit Jesus Bethaniam , ubi Martha , & Maria fecerunt ei cœnam , atque ex discubentibus unus erat Lazarus , quem a mortuis fuscitaverat . Postero die Jerosolymam asino insidens , atque inter populi acclamations ingressus est , ibique sub vesperam Pascha cum discipulis suis manducavit , atque inter cœnam , accepto pane , & calice , iisque benedicens , in Corpus suum , & Sanguinem transmutavit , deditque Apostolis discubentibus , atque , ut idem facerent continua temporum successione , præcepit ; In hortum postea Olivarum orationis causa sedens , cum advenisset hora ejus , ut pateretur , a Juda proditus , atque a Judæis captus coram Anna , & Caiphasso primum judicandus sistitur ; a quibus reus mortis judicatur , & ad Pilatum Judææ Procuratorem morte plectendus mittitur . Herodi deinde oblatus , ab eoque illusus , a Pilato tandem crucifigendus Romanis militibus traditur ; a quibus postquam flagella , irrisiones , & blasphemias sustinuisset , demum in Crucem actus , & ab hora sexta ad nonam immania perpessus , Spiritum tandem emisit , cum jam Sol in media luce defecisset . Terra contremuit ; sepulchra aperta sunt , ac plurimi resurrexerunt ; & velum Templi in duas partes scissum est : ejus autem corpus aromatibus conditum sepulturæ traditum . Sed tertia die , ut saepius dixerat , a mortuis surrexit , atque Apostolis suis , aliisque pluries apparuit ; seque etiam palpandum exhibuit , ita ut Apostoli facti evidētia convicti , ejus Resurrectionem & agnoscerent , & confiterentur , præcones & testes mox futuri apud universas gentes . Promittens deinde se illis semper ad futurum , jubensque , ut Jerosolymam , Spiritum Paracletum ibidem expectaturi , redirent , ipsis videntibus in Cælum ascendit . Denique die Pentecostes , Spiritu Sancto in ipsos illabente , Christum Judæis libera voce prædicare cœperunt . Quæ porro sequuta exinde sunt ab hoc eventu , omnium maximo , annales nostros auspicantes , fusius deinceps persequemur .

Iesu Chris. Chr. Ærx
an. 36. an. 32.

Luc. 22. 14. 18.
23. 39. 46.
Marc. 15. 38.
Joan. 20. 1.

Joan. 20. 19. &
21.
Luc. 24. 36.
Marc. 16. 41.
Matt. 28. 15.

HISTORIA ECCLESIASTICA

JESU CHRISTI AN. 32. PETRI APOSTOLI AN. I.

TIBERII IMP. AN. 19.

COS. CNEO AHENOBARBO, ET

M. FURIO CAMILLO SCRIBONIANO

AN. URB. 785. OLYMP. 202. AN. 4.

I. Act. cap. 1. & 2.
EASTUM ANNALIUM nostrorum initium faciamus ex Lucæ verbis, quibus habetur: *Dum completerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco cum mulieribus, & Maria Matre Jesu, & fratribus ejus; & factus est repente de Cœlo sonus, tamquam advenientis Spiritus vehementis, & replevit totam domum, ubi erant sedentes, & apparuerunt illis dispertitæ linguae, tamquam ignis, sed itque supra singulos eorum, & repleti sunt omnes Spiritu Sancto, & cœperunt loqui variis linguis prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis. Hoc ubi cognoverunt Judæi, qui magno tunc numero Hierosolymis erant, ex omni natione, quæ sub Cœlo est, obstruerunt; & cum unusquisque eorum audiret Apostolos lingua sua loquentes, et si ex iis essent Partbi, Medi, Elamitæ, & qui habi-*

Spiritus S. sum
per Apostolos
descendit.

habitant Mesopotamiam, Judæam, & Cappadociam, Pontum, & Asiam, Pœrygiam, & Pamphyliam, Ægyptum, & partes Lybiæ, quæ est circa Cyrenem, & advenæ Romani; Judæi quoque, & Profelyti, Cretes, & Arabes; mirabantur omnes, dicebantque: Quidnam vult hoc esse? Alii autem irridentes dicebant, quia musto pleni sunt isti. Quamobrem stans Petrus cum undecim, levavit vocem suam præmonensque non ebrios se esse, ea tantum in ipsis adimpleri declaravit, quæ Deus jamdiu per Joelem Prophetam edixerat iis verbis: effundam de Spiritu meo super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri, & filiæ vestræ &c. Jesum deinde paulo ante crucifixum, quem Deus a mortuis suscitaverat, Judæis ea data opportunitate prædicavit; Quo: dicto audientes compuncti sunt corde, & dixerunt ad Petrum, & ad reliquos Apostolos; quid faciemus viiri fratres? Petrus autem jussit, eos poenitentiam agere, & baptizari; atque appositæ sunt in die illa animæ circiter tria millia.

Primorum Fidelium mores.

2. Cum itaque in dies augeretur Fidelium numerus, omniumque esset anima una, & cor unum, erant perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus, & habebant omnia communia, possessiones, & substantias vendebant, & dividebant illa omnibus, prout cuique opus erat. Hæc erat, ait Chrysostomus Angelica Respublica, nihil dicere proprium; hoc protulit primum germanus nascens Ecclesia. Petrus plantat verbo, rigat baptismate; sed qui incrementa dat, Deus est. Ac rursus Petrus pescator hos superavit, quasi cum mutis pescibus certamen fuisset; nec enim aliter, quam pescator mutos pisces, ita hic illos superavit; & paullo post: Ubi nunc Græciæ fastus, ubi nomen Athenarum, ubi Philosophorum deliramenta? Ille Galilæus, ille Bethsaïda natus, ille rusticanus, universos illos devicit &c.

Apostolorum
Miracula:
Claudius sanatur.
Act. cap. 2. 43.
Act. cap. 3.

3. Multa præterea signa, & prodigia ab Apostolis passim fiebant; inter quæ præsertim claudum a Petro & Joanne Tempulum introeuntibus sanatum esse, Lucas commemorat: Petrus autem, & Joannes ascendebant in Templum, ad horam orationis nonam, & quidam Vir, qui erat claudus ex utero matris suæ hujulabatur: quem ponebant quotidie ad portam Templi, quæ dicitur Speciosa, ut peteret eleemosinam ab introeuntibus in Templum. Is cum vidisset Petrum, & Joannem

nem incipientes introire in Templum, rogabat, ut eleemosynam acciperet. Intuens autem in eum Petrus cum Joanne, dixit, Respice in nos At ille intendebat in eos, sperans, se aliquid accepturum ab eis. Petrus autem dixit: Argentum, & aurum non est mibi; quod autem habeo, hoc tibi do: In nomine Iesu Christi Nazareni surge, & umbula. Et apprehensa manu ejus dextera, allevavit eum; & protinus consolidatae sunt bases ejus, & planta. Et exiliens stetit, & ambulabat: & intravit cum illis in Templum, umbulans, & exiliens, & laudans Deum. Et vidit omnis populus eum ambulantem, & laudantem Deum. Cognoscebat autem illum, quod ipse erat, qui ad eleemosinam sedebat ad Speciosam portam Templi, & impleti sunt stupore, & extasi in eo, quod contigerat illi.

4. Cur vero hora nona Apostoli ad Templum convenient, difficile non est conjicere. Ea enim hora vespertinum Sacrificium offerebatur, teste Josepho: *Facile esi discere, quanta pietate Deum colamus, & quam observantes legum simus, quandoquidem oppugnationis terror nil obfuit, quominus solemnia peragerentur Sacrificia, bis per singulos dies, mane, & circa horum nonam.* Non tamen Sacrificii causa, sed, ut ait S. Lucas, ad orationem Apostoli in Templo conveniebant; sperantesque docendi occasionem, ob populi concursum, ea hora se habituros. Statæ enim erant apud Judæos horæ, quibus in Templo preces peragebantur; Solemnioresque præ ceteris habebantur tertia matutina, & nona vespertina, ob Sacrificium matutinum, & vespertinum..

5. Atque ex Judæorum disciplina manasse ritum certis horis (quas canonicas dicimus) in Ecclesia orandi, veterum docemur testimoniis; quorum agmen dicit Tertullianus, apud quem hæc occurunt: *Porro cum in eodem Commentario Lucæ & tertia hora orationis demonstretur, sub qua, Spiritu Sancto initiati, pro ebriis babebantur, sub qua, Petrus ascendit in superiora, & nona, qua Templum sunt introgredi, cur non intelligamus, salva plene indifferentia semper, & ubique, & omni tempore orandum, tamen tres istas horas, utpote insigniores in rebus humanis, quæ diem distribuunt, quæ negotia distinguunt, quæ publice resonant, ita & solemniores fuisse in orationibus divinis; quod etiam suadet Danielis argumentum, ter in die orantis, ut quæ per aliquarum horarum exceptionem, non aliarum autem, quam insigniorum exinde Apostolicarum, tertiae, sextæ, nonæ;*

Cur Apostoli hora nona Templum adierint.

*Joseph. lib. 14.
e. 8. Antiquit.
Judaie.*

*De horis Ca-
nonicis Aposto-
lica traditione
inductis.*

*Tertull. adver-
sus præsch. c. 10.*

Con-

JESU C HR.

AN. 32.

Cyprian. de O-
rat. Domin. pag.
108. Edit. Am-
stelod.

Consentit Tertulliano Cyprianus *In Orationibus celebrandis*, *invenimus, observasse cum Daniele, tres pueros in fide fortis, & in captivitate victores, horam tertiam, sextam, nonum, sacramento scilicet Trinitatis, quæ in novissimis temporibus manifestari debebat. Nam & prima hora in tertiam veniens, consummatum numerum Trinitatis ostendit. Itemque ad sextam quartu procedens, declarat alteram Trinitatem: & quando ab septima nona completur, per ternas horas Trinitas perfecta numeratur. Quæ horarum spatia jampridem spiritualiter determinantes adoratores Dei, statim, & legitimis ad precem temporibus servabant: & manifestata postmodum res est. Sacra-menta olim fuisse, quod ante sic justi precabantur. Nam super Discipulos hora tertia descendit Spiritus Sanctus, qui gratiam Dominicæ Passionis implevit. Item Petrus hora sexta in teclum superius ascendens, signo pariter & voce monentis instructus est, ut omnes ad gratiam salutis admitteret, cum de emundandis Gentilibus ante dubitaret. Et Dominus hora sexta crucifixus, ad nonam peccata nostra suo sanguine abluit: & ut redimere, & vivificare nos posset, tunc victoriam suam Passione perfecit. Sed nobis, Fratres dilectissimi, præter horas antiquitus obser-vatas orandi, nunc & spatia, & sacramenta creverunt. Nam & mane orandum est, ut Resurreccio Domini matutina oratione celebretur; quod olim Spiritus Sanctus designabat in Psalmis, dicens: Rex meus, & Deus meus, quoniam ad te orabo Domine, mane assilam tibi, & contemplabor te. Et iterum per Prophetam loquitur Dominus: Diluculo vigilabunt ad me, dicen-tes: Eamus, & revertamur ad Dominum Deum nostrum. Recedente item Sole, ac die cessante, necessario rursum orandum est. Nam quia Christus Sol verus, & dies est verus: Sole a die Saeculi recedente, quando oramus, & petimus, ut super nos lux denuo veniat, Christi precamur adventum, lucis æternæ gratiarum præbiturum. Quinque his horis aliæ duæ superadditæ sunt, suis etiam mysteriis consecratae, de quibus mentio sæ-pe occurrit apud S. Basiliū, Chrysostomum, & Auctorem homiliæ de virginitate sub Athanasii nomine. Hieronymus etiam de his horis hæc habet: Horam tertiam, sextam, nonum, diluculum quoque, & vesperam, nemo est, qui nesciat; & de horis in veteri lege servari solitis, atque ex Ecclesiastica tra-ditione in Ecclesiam invectis, agit commentario in Danielē, sicuti de aliis horis nocturnis, & que ac matutinis alibi sæpius idem*

Basil. in re-gulis fusoribus
interrog. 37.Chrysost. hom.
40. ad Populum
Antioch.Hieron. Ep. ad
Euseb. 108. n. 19
in Daniel. c. 7,
ad Denneriadem
ep. 130. n. 15 ad
Lectam 107.

idem Hieronymus , & cum eo Cassianus , Isidorus , aliquie de officiis Ecclesiasticis agentes , inter quos ex recentioribus eminent Card. Tommasius , & Bona . Hæc de horis canonicis dicta fatis evincunt harum institutionem & antiquissimam in Ecclesia fuisse , & ab Apostolis vel viris apostolicis esse repetendam ; atque immerito Catholicam Ecclesiam superstitionis accusari a Novatoribus , quod certas orationi publicæ horas consecraverit ; data interim cuilibet facultate omni loco , & quacumque hora velit , orandi , sive privatim in domibus , sive publice in Ecclesiis . Si enim apud Novatores Magistratui licet certa ieiunia indicere , ac definire tempora , dies , & horas , quibus ipsorum conventicula celebranda sunt , cur idem Ecclesiae Christi non licebit ? At ingerit Ottius , id a Magistratibus fieri , non superstitionis alicujus gratia , sed in memoriam beneficiorum Dei , vel ob emergentes necessitates : Verum quis Ottio dixit in Ecclesia Catholica horas canonicas superstitione persolvi , cum ex Tertulliano , Cypriano , aliisque , uti jam vidimus , constet ob memoriam beneficiorum Dei , & ad obtainendam in quotidianis necessitatibus opem , a Catholica Ecclesia , per totum diffusa orbem , illas frequentari . Quin immo , ut adnotat Basnages ex Calvinistarum grege , *Cum publicæ Deo feruntur preces , certam constitui horam , & in Ecclesia , & in Conventu quolibet necessarium est* . Sed hos dimittamus , cæci enim sunt , ac duces cæcorum , & inceptam historiam prosequamur .

6. Ex ea claudi curatione factum est , ut turbæ stupentes undique magna frequentia ad Petrum , & Joannem accederent . Petrus autem hanc opportunitatem nactus , ad confluentem populum sermonem habuit , & non sua virtute , sed in Christi nomine , sanatum fuisse claudum testatus est . Supervenire Sacerdotes , & Magistratus Templi , & Sadducei , ægre ferentes Petrum , & Joannem populo Christum , ejusque a mortuis Resurrectionem prædicare ; injectaque in ipsos manu in carcerem incluserunt : Ex iis tamen , qui Petri prædicacionem audierant , crediderunt ad quinque millia hominum . Cumque hæc in vespera facta essent , mane indicta sunt Comitia , conveneruntque una simul Sacerdotum Principes , Seniores , & Scribæ , seu , ut habet Lucas , Annas , (sive Annanus) Princeps Sacerdotum , & Caiphas , & Jounnes , & Tom.I.

K

Ale-

JESU CHR.

AN. 32.

Cassian. col. 7.

Isid. de offic. Ec-

cles. cap. 19.

Tommasi tom. 4.

G alibi.

Martene de an-

tiq. Eccles. di-

scip. cap. 1.

Bona de divin.

psalm. cap. 2.

Cassian. lib. 8.

cap. 3.

Joann. Ottius
critica in Baron.
ad an. 34.Basnag. ann.
34. n. 6.Iudeorum
quinque millia
Christo cre-
dunt ; Apostoli
in carcerem
conjiciuntur.

Act. 14.

JESU CHR.
AN. 32.

Ber. ann. 34.
n. 260.
Pearf. prætess.
in Act. Apeſtol.
cap. 2.
Euseb. ann. 34.
n. 10.
Tillem. pag. 14.
tom. 1. no. 13.
in J. Christ.

Petri concio ad
Judæos in Con-
cilio congrega-
tos.

Alexander, & quotquot erant de genere Sacerdotali. Cur au- tem Annas Princeps sacerdotum dicatur, cum non ipsum, sed Caipham, qui Christum interrogavit, & mortis reum dixit, summum Pontificem fuisse constet, difficile est explicare: alii Pontificem fuisse Caipham asserunt, Sacerdotum vero Princi- pem Annam; qui cum Pontificatum antea gessisset, (a quo dejectus a Valerio Grato Romanorum in Judæa Präside) ma- xima adhuc inter Judæos auctoritate pollebat, & Synedrii Prin- ceps habebatur: alii contra per vices Pontificatum gessisse An- nam, & Caipham opinantur, de quibus plura apud eruditos vi- ros videre est.

7. Judæis itaque in concilio congregatis, Petrus, & Joannes adducuntur, & causam dicere iussi, præsertim qua virtute, vel nomine tantum miraculum edidissent; Petrus liber- voce, repletus Spiritu Sancto, inquit Lucas, ita exorsus est: *Principes populi, & Seniores audite. Si nos hodie dijudicamur in beneficio hominis infirmi, in quo iste salvus factus est, notum sit omnibus vobis, & omni plebi Israel, quia in no- mine Domini nosiri Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifi- xistis, quem Deus suscitavit a mortuis, in hoc iste adstat co- ram vobis sanus: Hic est lapis, qui reprobatus est a vobis ac- acificantibus, qui factus est in caput anguli, & non est in alio aliquo salus. Nec enim aliud nomen est sub Cælo datum ho- minibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Quamobrem: Vi- dentes Petri constantiam, & Joannis, comperto, quod ho- mines essent sine literis, & idiotaæ, admirabantur, & co- gnoscabant eos, quoniam cum Jesu fuerant; hominem quoque videntes stantem cum eis, qui curatus fuerat, nihil poterant contradicere. Jusserunt autem, eos foras extra Concilium secede- re; & conferebunt ad invicem, dicentes: Quid faciemus homi- nibus ipsis? quoniam quidem notum signum factum est per eos omnibus habitantibus Hierusalem. manifestum est, & non pos- sumus negare. Sed ne amplius divulgetur in populum, com- minemur eis, ne ultra loquantur in nomine hoc ulli hominum, Et vocantes eos denuntiaverunt, ne omnino loquerentur, neque docerent in nomine Jesu. Petrus vero, & Joannes responden- tes, dixerunt ad eos: Si justum est in conspectu Dei vos po- tius audire, quam Deum, judicate. Non enim possumus, que- vidimus, & audivimus, non loqui. At illi comminantes, di- mise-*

Apostolorum
digna senten-
cia.

miserunt eos , non invenientes quomodo punirent eos propter populum , quia omnes clarificabant id , quod factum fuerat in eo , quod acciderat .

8. Igitur Petrus & Joannes ad suos reversi , & ea , quæ coram Senioribus gesta fuerant , narrantes , universa , quæ tum congregata in unum erat , multitudo fidelium Deum laudavit , oravitque , ut Evangelii prædicatio magis magisque signis , atque prodigiis illustraretur . Quorum votis annuisse subito terræ motu Deus ostendit , omnesque Spiritu Sancto desuper veniente repleti sunt : sicuti porro una erat omnium voluntas idemque animus ; ita temporalium bonorum usus communis : *Quotquot enim (inquit Lucas) possessores agrorum , aut domorum erant , vendentes afferebant pretia eorum , quæ vendebant , & ponebant ante pedes Apostolorum .* Hujus rei duo maxime insignia exempla Lucas memoriæ prodidit : Primum Joseph , qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis , (idest filius consolatinus) Levites genere , qui cum huberet agrum , vendidit eum , & attulit pretium , & posuit ante pedes Apostolorum . Joseph itaque , qui & Barnabas ab Apostolis nominatus , ex Judæis ortus , & ex Levitica Tribu , sed in insula Cypri natus , vendito agro pretium ad pedes Apostolorum attulit . Hunc porro Barnabam , unum ex 70. discipulis Christi fuisse , plerique tradunt : *Non mihi pluribus verbis opus est , si adduxero testim Barnabam Apostolicum : erat autem is ex septuaginta ,* ait Clemens ; nec diversa Eusebius : *Quod vero ad septuaginta discipulos attinet , eorum series nullibi præscripta reperitur ; fertur tamen ex eorum numero unum fuisse Barnabam .* Beda tamen e 70. discipulorum numero Barnabam expunxit , ea ductus ratione , quod Christi discipuli omnibus rebus renunciaverant , monente Christo : *Si quis non renunciaverit omnibus , quæ possidet , non potest meus esse discipulus .* Nil tamen obstat , quoniam ad id usque temporis agri venditionem distulerit , cum omnibus , si non re , affectu saltem jam renunciasset ; ideoque a veterum sententia non abscedimus , quam Hugo Menardus , & Joannes Cotelerius tuerintur .

9. Præclaro huic Barnabæ exemplo alterum satis triste subjicit Lucas : *Vir quidam nomine Ananias , cum Zaphira uxore sua , vendidit agrum , & fraudavit de preio agri , conscientia uxore sua . Qua fraude divinitus a Petro cognita , cum Ana-*

K 2

niam

JESU CHR.
AN. 32.

Primi Fideles
bonis renun-
ciant .

Act. cap. 4.

Hieronym. de
nom. Hebr.

Clem. Alex.
lib 2. Strom.
Euseb. lib. 1.
cap. 12., & lib.
2. cap. 1
Beda retratt.
in Act. Apost. 4.

Apud Cotel.
Apofl. PP. p. 5.7.

De Ananis , &
Zaphiræ inte-
ritu .

Act. cap. 5.

niam interrogasset: *Anania, cur tentavit Satanas cor tuum, mentiri te Spiritui Sancto, & fraudare de pretio agri? Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate . . . non es mentitus hominibus, sed Deo: Hæc audiens Ananias cecidit, & expiravit.* Dein tribus post horis cum advenisset Zaphira ignorans quid marito accidisset, dixit ei Petrus: *Dic mihi mulier, si tanti agrum vendidistis; at illa dixit etiam tanti; Petrus autem ad eam: quid utique convenit vobis tentare spiritum Domini. Ecce pedes eorum, qui se pelierunt virum tuum ad ostium, & efferent te: confessum cecidit ad pedes ejus, & expiravit, appositaque est ad virum suum; factusque est timor magnus in universa Ecclesia, & in omnes, qui haec audierunt.*

De crimine A-
naniae, & Za-
phiræ eorum-
que pœna.

Origen. com-
mentar. Matth.
tract. 8., & in
Exodus.

Apud August.
serm. de divers.
uora. 10.

Aug. contra
Purm. lib. 3. c. 1.

Cassian. col. 6.
cap. 11.

10. *Anania, Zaphiræque crimen gravissimum fuisse, irrogataque pœna dignum, negari non potest; ibi enim hypocritæ, dum ceteris fidelibus, qui sua omnia vendebant, æquari volebant; ibi sacrilegium, ob violatam Deo fidem; ibi mendacium, & avaritia. Illud tamen temporali pœna, repentina scilicet morte, expiasse, atque ita æternam evasisse, veterum plurimi existimarunt. Hinc ab Origene traditum ex mortis communis pœna miseros, mundiores ex hac vita migrasse: Petrus, qui verbo *Anuniam, & Zaphiram, quod peccassent, interfecit, non id modo curans, ut ædificantur, qui in Christi fidem, eo viso, religiosores, & magis pii erant futuri, sed & morientes, volens eos per repentinam mortem expiatos, nec opinantes corpore liberare, quia & aliquid unde justificarentur, babebant, quia vel dimidium bonorum suorum in usus egentium dederant: & Auctor sermonum de diversis: Correpti sunt, inquit, mortis flagello, ne supplicio punirentur æterno.* Eadem Augustinus, dum agit de Corinthio Satanæ tradito: *Quid ergo agebat Apostolus, inquit, nisi ut per interitum carnis saluti spirituali consuleret? ut sive aliqua pœna, vel morte corporali, sicut Anania, & uxor ejus ante pedes Apostoli ceciderunt, sive per pœnitentium, quoniam Satanæ traditus erat, interimeret in se sceleratam carnis concupiscentiam. Id & innuit Cassianus: Invenimus sane etiam pro levioribus culpis non nullos eamdem mortis ad præsens exceperisse sententiam; qua sunt & illi puniti, quos prædiximus extitisse sacrilegæ prævaricationis auctores; ut factum est in illo, qui sabbato ligna collegerat,**

rat, vel in Anania, & Zaphira, qui parum quid de substantia sua clam infidelitatis errore servaverant &c. Neque prætereunda quæ Isidorus Pelusiota ad Orionem monachum in hæc verba rescripsit: *Non crudelitatis, atque amentia fuit, vir studiosissime, quod sapientissimus Petrus eos, qui peccaverant, morte affecit; verum præscientis doctrinæ multa hominum peccata præsumantur. Num cum tunc Evangelii sementem facere incepissent, ac statim enata zizania conspexissent; sapienti consilio eu confessim evulserunt, ne una cum tritico aucta, futuro igni ad exusionem servarentur. Ad eundem enim inodum divinus quoque Moyses legem ab initio siatim violatam perspiciens, et si ib exiguum peccatum, saxis tamen eum obrui jussit, qui die Sabbati ligna collegerat; Deum videlicet hanc sententiam tulisse, scribens.* Quæ tamen non eo dicta volumus proinde ac fide Ananiæ ac Zaphiræ poenitentia certo constaret; neque consultius putaremus, id imperscrutabili justoque Dei iudicio relinquere.

ii. Unum adhuc addimus, ipsos a Petro interfectos non suisse, ita ut ipse subitanæ mortis auctor dici possit; nil enim imprecationis Petri verba exhibent, quibus sacrilegorum intentum a Deo expetierit. Oraculum hoc fuit, quo futurus nunciabatur eventus, ut adversus Porphirium adnotavit Hieronymus: *præsentem meruere vindictum, non crudelitati sententiae, sed correctionis exemplo. Denique & Apostolus Petrus nequam imprecatur eis mortem, ut stultus Porphirius culminatur, sed Dei iudicium prophetico spiritu annunciat, ut pena duorum hominum sit doctrina multorum: Eadem docuerat Origenes: Nec Petrum hic debemus existimare, interfecisse Ananium, sed illum non sustinuisse acrimoniam verborum Petri. Itaque non nisi improprie dicitur Aniam, Zaphiramque a S. Petro morte mulctatos suisse; in quem sensum intelligenda sunt verba Chrysostomi, Cassiani, & Gregorii Magni, qui Aniam a Petro morte affectum tradunt: Petrus, ait Gregorius, peccantes verbo occidebat, mortuos oratione suscitabat. Beneficia quidem plurima fidelibus oratione sua saxepe Petrus promeruit; semel peccantibus poenam non tam intulit, quam predixit, ut ad rem notavit Asterius: Illud quidem puniendo, ac necem inferendo semel dumtaxat ubi Apostolo usu suadente signum usurpatum esse, quo iis, qui mala essent voluntate, casti-*

JESU CHR.
AN. 32.
16d.lib.1.epist.
181.

Ananiæ, & Zaphiræ interitus
S. Petro adscribi non debet.

Hieron. ad De-
metr. epist. 1 30.

Orig. tract. in
Matth. 8.

Chrysostom. hom.
12. in Act. Ap.
Cassian. instit.
lib. 7. cap. 25.
S. Gregor. lib. 9.
ep. 39.

Affor. orat. 8.
Bibliothec. PP.
tom. 5.

JESU CHR.
AN. 32.

De renuncia-
cione bono-
rum; an fuerit
præscripta.

castigandi potestatis specimen exhiberet, beneficia autem, ac sa-
nitatis quotidie, ut jugiter præficiisse.

12. Ad eam autem bonorum communionem, quæ Hierosolymis inter primos fideles religiose est observata, nulla lege tenebantur, sed solo Spiritus Sancti impulsu in ipso nascentis Ecclesiæ exordio multis de caussis id factum est. Et primum quidem ut exultioris disciplinæ imitandum exemplum stabiliretur; Inde enim quotquot religiosorem vivendi normam amplexi sunt, eamque aliis tradiderunt, formam suscepisse noscuntur: Deinde etiam, ut instantे sævissima persecutione, expeditiores ad certamina essent, proprium nihil in hoc mundo habentes; cum attestante S. Paulo, divitiarum cupidi in diaboli laqueos facile incident. Ceterum Fideles alibi possessiones suas, ac bona retinuisse, idque unicuique licitum semper fuisse ex eodem Apostolo Paulo scimus, dum Corinthios monet, ut indigentibus eleemosinas impertirent; ita tamen ne ipsi paterentur angustiam: *Non enim, ait, ut aliis sit remissio, vobis autem tribulatio, sed ex aequalitate. In præsenti tempore vestra abundat illorum inopium supplet.* Bonis itaque temporalibus, etiam suscepta fide, abundabant alicubi fideles Apostolicis Ecclesiæ temporibus; ex quo recte colligitur affectu magis, quam effectu Christianis renunciationem bonorum omnium præceptam fuisse.

Petri in patran-
dis miraculis
prærogativa.

A&G. cap. 5.
v. 15.

13. Per manus autem Apostolorum, subdit S. Lucas, fieri bant signa, & prodigia multa in plebe, & angebatur multitudo credentium in Domino virorum, ac mulierum. Ita ut in plateas ejicerent infirmos, & ponerent in lectulis, ac grabatis, ut veniente Petro saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus suis. Cum vero non Petrus tantum, sed & ceteri Apostoli Hierosolynis essent, quidnam est, quod oculi omnium convertuntur in Petrum? Quid ista in plateis agrotantium exhibitio, ut veniente Petro, umbra saltem illius obumbraret quemquam illorum, & liberarentur omnes, non ab uno, vel altero, sed ab omnibus, quibus tenebantur morbis? Certe quidem non per Petrum tantum, sed per ceteros etiam Apostolos patrata signa, & prodigia, idem, ut nuper vidimus, testatur Lucas. Verum sicuti Petro inter omnes Apostolos Christus primatum detulit; ita etiam præclariora quædam, & insigniora ab eo miracula edi voluit. Hinc unius Petri fuisse curare languentes sola corporis sui umbra, satis Evangelista declarat. Nam si id

si id ceteris quoque Apostolis commune fuisset , ut quid tanta compressio in exponendis infirmis , quos Petri transeuntis umbra curaret ? Quare Arator Subdiaconus ita Petrum adloquitur .

JESU CHR.
AN. 32.

*Excute Petre gradus : tecum medicina salutis
Ambulat : adde viam : pes is est ad gaudia velox ;
In pedibus non esse moram : tua semita visa est .
Si properas , jam nemo jacet : tu motibus umbræ
Corpora cuncta levas , atque hoc simul infacia voti
Sumit turba tacens : quod , cum rogat , accipit unus .
Quærите , quos agitat tanti reverentia fætti ,
Quid typicum res ista ferat : librisque volutis
Noscite , quod soli concessa est gloria Petro :
Quæve sub hac specie lateant documenta videte &c.*

Hæc Arator , quibus impletum est Christi oraculum , dicentis : *Qui credit in me , opera , quaæ ego facio , & ipse faciet , & majora istis faciet* . Christus enim fimbriæ contactu unam mulierem à morbo liberavit . Petrus vero sola sui corporis umbra plurimos sanitati restituit . In his autem Petri miraculis , non Petri potentia , sed Jesu Christi Dei veri majestas elucet , cuius virtute tam mira Petrus perpetrabat .

Joan. 14. 22.

14. Non desunt tamen ex antiquioribus , qui quod de uno Petro S. Lucas prædicat , ad alios etiam Apostolos extendant : ita Cyrillus Alex: objicienti Juliano multos vilesque homines , ideit Apostolos , a christianis coli , respondet , Deum ex benevolentia sua eos mortalibus destinasse tam animarum , quam corporum medicos , ut Eliam Thesbitem , & eos , qui apud Christum fuere : *Petrum inquam & Joannem , & alios , quorum sola corporum umbra ægrotantibus ad curandum morbum sufficiabant* : De umbra corporis Pauli clara est S. Joannis Chrysostomi sententia : *quin & tanta erat in illo fidei abundantia , ut vel ejus vestes magna pollerent potestate* . Quo igitur pacto nos ipsi excusabimus ? si illius quidem umbra , & vestes mortem exegere , ijsos autem affectus ne nostræ quidem preces compescunt . Neque dissentit a Chrysostomo Augustinus , dum ait , *numquid nox erat , quando transeuntibus discipulis , ægri cum lectulis ponebantur ; ut vel umbra transeuntium tangerentur* . Hæc Augustinus , qui alibi tradit , Petri umbra & mortuum suscitatum fuisse . Verum si ipsa tantum Luca verba perpendan-

An alii Apostoli præter Petrum umbra infirmos sanaverint .

Cyrill. Alex:
adversus Julian.
lib 6. pag. 202.
tom.6.

Joan. Chrysost.
hom. 8. in epist.
ad Rom.

Aug. in Joan.
tractat 44.

In psal. 130.

JASU CHR.
AN. 32.

pendantur ; Apostolos prodigia plurima patrassae constabit ; at umbra corporis sanitatem ægris restituere , soli Petro datum fuisse patebit . Virtutes quidem non vulgares a S. Paulo editas S. Lucas recenset , cum ipsius etiam *sudaria* , & *semicintia* pellendis dæmonibus , & morbis curandis mirabiliter inservient ; at de sanatis ex ejus umbra altum ubique silentium .

Apostoli in
carcerem con-
jiciuntur .

AD. cap. 5. 16.

15. Miraculorum fama , qua a S. Petro , ceterisque Apostolis peragebantur , ubique personante fiebat , ut ex proximis Civitatibus concurrerent Jerusalem , afferentes ægrós , & vexatos a spiritibus immundis , qui curabantur omnes : exurgens autem Princeps Sacerdotum , & omnes , qui cum illo erant , (qua est heresis Sadduceorum) repleti sunt zelo , & injecerunt manus in Apostolos , & posuerunt eos in custodia publica . At adstans Angelus e carcere nocte eadem eos liberavit , jubens , ut bono essent animo , ac intrepide evangelium prædicarent . Mane itaque facto Apostoli Templum ingressi , confluentem populum iterum docebant : Coactoque a Pontifice concilio , cum in carcere Apostoli frustra quæsiti essent , demum in Templo docentes inventi sunt ; eosque Magistratus cum Ministris ad Concilium sine vi adduxit (timebat enim , ne a populo lapidaretur) : Cumque spreti mandati arguerentur , Petrus ad facti excusationem magna animi libertate hæc in primis dixit : *Obedire Deo oportet , magis quam hominibus* : His auditis Sacerdotum Princeps ceterique Judæi dissocabantur , & cogitabant interficere illos ; tum exurgens Gamaliel , legis doctor honorabilis universæ plebi , jussit Apostolos ad breve tempus foras duci , & ad Judæos conversus , in hunc modum locutus est : *Viri Israelitæ attendite vobis super hominibus istis , quid asturi sitis . Ante hos enim dies exitit Theodus , dicens , se esse aliquem , cui consensit numerus virorum circiter quadringentorum , qui occisus est : & omnes , qui credebant ei , dissipati sunt , & reducti ad nihilum . Post hunc exitit Judas Galilæus in diebus professionis , & avertit populum post se , & ipse periit : & omnes quotquot consenserunt ei , dispersi sunt . Et nunc itaque dico vobis , discedite ab hominibus istis , & finite illos : quoniam si ex hominibus consilium hoc , aut opus , dissolvetur : Si vero ex Deo est , non poteritis dissolvere illud , ne forte & Deo repugnare inveniamini . Consenserunt autem illi , Et convocantes Apostolos , cæsis denunciaverunt , ne omnino loquerentur in nomine*

Gamalielis ad
Judæos consi-
lium .

JESU CHR.
AN. 32.

mine Jesu ; & dimiserunt eos . Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii , quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati . Omni autem die non cessabant in Templo , & circa domos docentes , & evangelizantes Christum Jesum . Hæc Lucas , ex quibus variæ quæstiones exquiruntur .

16. Ac primo dubitatur , an tunc Gamaliel Christianus fuerit ; ipsum enim Apostolis favisse , modo ex Luca adivimus . Christianis quidein ex auctore Recognitionum adjungit Baronius , sed a primorum fidelium simplicitate & fervore alienum nobis videtur christiane fidei asseclam in Judæorum Synagoga adfuisse ; atque absonum judicamus ea dissimulazione , hypocrism verius dixerim , ex Apostolorum consilio fuisse usum . Eum deinceps Christi fidem amplexum fuisse , constat quidem ex relatione Luciani presbyteri de inventione corporis Sancti Stephani ; Verum hoc tempore Iudeus adhuc erat , & ex Pharisæorum secta , ad cuius pedes Saulus erudiebatur , ut ipse tradit . Ejus autem consilium , quo Apostoli tanto periculo erepti sunt , non tam Christiani , quam Pharisæi fuit ; magna enim erat Pharisæos inter , & Sadducæos de mortuorum resurrectione dissentio quam cum aperte Apostolos prædicare audivisset , hac unica de causa ipsorum patrocinium suscepit , uti alias accidit , cum Pharisæorum opera Paulus absolutus est , dicens : *Ego Pharisæus sum , filius Pharisæi , de spe , & resurrectione mortuorum ego judicor .*

17. De Theoda insuper , quem ante hos dies insurrexisse , dixit Gamaliel , vehementer disputatur ; Refert namque Josephus , Theodam nonnisi imperante Claudio prodiisse , quem Fadus Judeæ procurator , quarto Claudii anno illuc missus , comprehensum capite multavit . Viri quidam doctissimi , ut Lucæ auctoritatem tueantur , existimant Josephum vel hallucinatum , vel mentitum fuisse , dum ad Claudii tempora Theodæ Rebellionem refert ; atque huic opinioni Eusebius , aliqui inter veteres favere videntur . Nil tamen obstat , quominus duos Theodas hisce temporibus fuisse dicamus inter se diversos , de quorum primo loquutus sit Gamaliel , cui quadringenti circiter viri adhæserunt ; de altero Josephus , quem major vulgi multitudo secuta est : Quod ubi admittatur , sua sta-

Tom. I.

L

bit

An Gamaliel
Christianus fu-
erit .

Tillem. tom. 2.
P. 469. not. I.
in Gamal.

Auct. recog-
gnit. lib. 1 65.
Pearl. in act.
Apost. p. 48.
Bajnag. an. 34.
n. 190.
Apud August.
tom. 7.
Martyr. die 3.
Aug
AG. 220. 3.

De Theoda
Judeo , & Se-
ductore .

Euseb. hist. lib.
2. c. 1. Baron. an.
34. n. 272.
Grot. in Math.
Pearson in act.
Apost. pag 49.
Bajnag. an. 34.
n. 20.

JESU CHR.
AN. 32.
Vales. not. in
Euseb. lib. 2.
c. 11.

bit & Lucæ, & Josepho auëtoritas. Aliam utrumque consiliandi rationem excogitavit Valesius, putavitque S. Lucam eam narrationem sub Gamalielis persona inseruisse, utpote argumento suo aptissimam. At pace tanti viri dixerim, hoc modo difficultas non tollitur, sed augetur. Quî fieri enim potest, ut Sanctus Lucas Gamalielis nomine historiam referat, de qua nequidem cogitare poterat? numquid erat Propheta Gamaliel, ut quæ post duodecim annos eventura erant, tamquam facta narraret? Absit ergo, ut minus vera S. Lucam narrasse dicamus. Qui de Theoda, vel Juda Galilæo plura cupit, præter citatos Auctores, adeat Ludovicum Capellum Spicilegio in Acta Apostol. cap. 5., & Richardum Simonium.

De actis, &
epistol. Pilati
Præsidis ad Ti-
berium.

V. Casaub. exer-
cis 16. p. 599.
Pearf. lect. in
Ac. Apoll. pag.
50. & 64.
Vales. not. in
Euseb. l. 2. 2.
Just. Apol. 1.
pag. 65.
Idem pag. 72.

Tertul. Apol.
cap. 5. et cap. 21.

18. Romanos rerum memorabilium, quæ in Urbe, vel in Provinciis gerebantur, documenta servasse, & in acta Senatus, sive Diurna populi retulisse, est jamdiu a viris doctis diligenter observatum. Quidquid enim in Provinciis relatu dignum accidisset, Præsides, vel Cæsarum Procuratores ipsis per epistolas nunciabant; Quinimmo ex Plinii junioris Epistola ad Trajanum appareat, acta rerum gestarum confecta fuisse, ut Romam transmittenterentur. Cum itaque Christi fama longe lateque percrebuisse, & tot ac tanta in ejus morte mirabilia contigissent; certo credimus hoc anno Pilatum omnia Tiberio nunciasse, & Acta gestorum Christi ad Urbem misisse. Inserviantur equidem nonnulli; Verum adeo in hoc consentiunt veteres, gravissimique Christianorum Scriptores, ut iis fidem omnino adhibendam ultro fateantur etiam viri inter Acatholicos eruditissimi. Et profecto Justinus in prima pro Christianis Apologia semel, atque iterum ad Christi acta a Pilato confecta provocavit: *Atque, inquit S. Martyr, hacc ita gesta esse ex actis sub Pontio Pilato confectis, discere potestis:* & infra: *Quæ quidem ab eo facta esse, ex confectis sub Pon-* *tio Pilato actis discere potestis.* Justino congruit Tertullianus: *Tiberius ergo, cuius tempore nomen Christianum in seculum introivit, annuntiata sibi ex Syria Palæstina, quæ veritatem istius Divinitatis revelaverunt, detulit ad Senatum cum prærogativa suffragii sui. Senatus quia non in se probaverat, respuit. Cæsar in sententia mansit, comminatus periculum accusatoribus Christianorum.* Quis vero illa Tiberio prodigia nunciaverit, ita docet: *Ea omissa super Christo Pilatus, & ipse jam pro sua conscientia*

ta Christianus, Cæsari tum Tiberio nunciavit. Sed & Cæsares credidissent super Christo, si aut Cæsares non essent sacerculo necessarii, aut si & Christiani potuissent esse Cæsares. Tertullianum sequitur Eusebius & in Historia, & in Chronico (licet tardius hæc referat, ad annum scilicet Christi trigesimum sextum, Pilati ultimum) ita scribens: *Cum admiranda Servatoris nostri resurreccio, ejusdemque in Cælum Ascensio omnium pene sermonibus jam per vulgata esset, quoniam vetus hæc erat consuetudo Provinciarum Receptoribus, ut quidquid novi apud ipsos contigisset, Imperatori nuntiarent, ne quid ipsum lateret: Pilatus de Resurrectione Servatoris nostri Jesu Christi, cuius per universum Palæstinum celebris erat fama, ad Tiberium Principem retulit: multa quoque alia ejusdem miracula se auditu accepisse significans, & qualiter ad vitam denuo revocatus, a plerisque jam Deus haberetur. Ac Tiberium quidem rem ad Senatum detulisse perhibent, sed Senatum hujusmodi Relationem aspernatum esse: specie quidem eo quod Senatus auctoritas ad id non expectata videbatur, cum tamen vetus lex apud Romanos, ne quis absque decreto Senatus pro Deo haberetur; re autem ipsa eo quod salutaris divinae doctrinæ prædicatio auctoritate, & auxilio hominum minime indigeret. Cum igitur Senatus Relationem de Servatore nostro ita, ut dictum est, repudiasset, Tiberius tamen in pristina sententia perseverans, nihil adversus doctrinam Christi durius molitus esse dicitur. Hæc Tertullianus, vir legum Romanarum peritissimus, & inter Latinos Scriptores celeberrimus in Apologia ab ipso quidem latine conscripta, postea vero in græcum sermonem translata prodit his verbis: Ut, inquit, de origine aliquid retrahemus ejusmodi legum: vetus erat decretum, ne quis Deus ab Imperatore consecraretur, nisi a Senatu probatus. Scit M. Æmilius de Deo suo Alburno. Facit & hoc ad causam nostram, quod apud vos de humano arbitratu Divinitus pensatur. Nisi homini Deus placuerit, Deus non erit. Homo jam Deo propitius esse debebit. Tiberius ergo, cuius tempore nomen Christianum in Sæculum introivit, annuntiatum sibi ex Syria Palæstina, quæ veritatem illius divinitatis revelarut, detulit ad Senatum cum prærogativa suffragii sui. Senatus, quia non ipse probaverat; respuit: Cæsar in sententia mansit, comminatus periculum accusatoribus Christianorum. Hæc tenus Tertullianus: Quam quidem sententiam cælestis pro-*

JESU CHR.
AN. 32.
Oros. lib. 7.
cap. 4
Hieron. in
ehron.
Gregor. Tur.
biff. lib. 1. cap.
24.
Bashag. annal.
an. 33. n. 191+

videntia Tiberii Cæsaris menti idcirco infuderat, ut Evangelii sermo, qui tunc primum nasci cœperat, absque ullo impedimento per universum Orbem spargeretur. Hactenus Eusebius, quem ceteri Ecclesiasticae historiæ scriptores sequuti sunt. Rem tamen, quod vix credibile alicui fortasse videbitur, a tot, tantæque antiquitatis, fidei, doctrinæ scriptoribus confirmatam, perneganit nonnulli, ac potissimum Bashagius; & levissimis quidem, uti nostra fert opinio, de caussis. Ajunt enim primo, Tertullianum ex actis apocryphis, quæ circumferebantur, historiam derivasse; verum ex ipsis Tertulliani verbis appetet, ex Senatus Rom: actis diurnis hausisse; ea enim præcipue narrat, quæ a Tiberio, & Senatu Romæ sunt gesta. Addunt præterea improbabile esse, Tiberium de Christo adeo fuisse sollicitum, ut eum in Deorum numerum referendum curaret; absurdius vero adhuc, Senatum adversus Tiberii sententiam aliquid decrevisse. Levissima tamen hæc esse facile quisque intelligit; cum ex Suetonio sciamus, de rebus etiam minimis ad Patres conscriptos retulisse Tiberium, *& quædam adversus fententiam suam decerni, ne questum quidem fuisse.* Quod enim impossibile hisce criticis videtur, absque periculo a Senatu factum est, teste Suetonio. Rei gestæ rationem reddit Tertullianus. *Senatus, inquit, quia non in se probaverat, respuit;* hoc est, cum divinitatem sibi a Senatu Rom. oblatam Tiberius recusasset, tutissimum deinceps putabat, alium neminem in Deos referre, ne cum Tiberio præferre videretur. Ingerunt adhuc, ea ætate incognitum fuisse Christianorum nomen, quod nonnisi post annos aliquot Antiochiae a Fidelibus est usurpatum; ideoque vel a Tiberio, vel a Senatu de Christianis nil decerni potuisse: At de re gesta nunc inquirimus, de nomine non litigamus. Alia quoque argumenta, ut hanc historiam elevet, congerit Bashagius, quæ levitate sua corruunt; quorum primum petit ex Justini silentio, qui de Tiberii ad Senatum postulatione, deque gestis a Senatu omnino silet. Sed quid obstat Justinus silentium, cum id tam expresse a Tertulliano, & Eusebio tradatur? numquid omnia, quæ Christianorum erant, in ea apologia Justinus congerere debuit? Ceterum ad acta Pilati bis provocat Justinus; reliqua si vel ignoravit, vel silentio præteriit, numquid Tertulliano, ac Eusebio fides neganda est?

19. Co-

19 Ceterum Pilati acta , & Epistolam ad Tiberium , Eusebii tempore jam perdeſta fuisse , negari non potest ; nam si ea præ manibus habuiffet accuratissimus Scriptor , procul dubio historiæ ſuæ inſeruiffet . Quapropter Pilati epiftola , quæ nunc ſub Egesippi nomine in Bibliotheca Patrum , & apud Baronium , Sixtum Senensem , aut Florentinum occurrit , uti apocripha rejicienda omnino eft , cum plura , eaque perſpicua falſitatis indicia præſeferat . Porro Pilati epiftola , & Acta impietatis ac mendaciorum plena , in odium christianæ religionis effinxere Gentiles , quæ jufu Maximini tyrranni publice tum in agris , tum in civitatibus legebantur , ac pueris etiam a ludi magiftris tradebantur : Hisque ſub Diocletiano , & Maximiano ufos fuiffe Ethnicos , ut Christianos a martyrio revocarent , ex paſſione Sanctorum Tarachi , Probi , & Andronici conſtat . *Iniquissime , non ſcis , ait Maximus , quem invocas Chriftum , hominem quemdam factum , sub custodia Pontii Pilati punitum , cujus acta reponita ſunt .* Fuerunt & alia Pilati acta ab Hæreticis vulgata , ſcilicet a Quartadecimanis , teſte Epiphanio , & auctore incerto homiliae apud Chryſtoſtoñum . Sed & Gregorius Turonensis acta de morte , & reſurrecțione Iefu Christi a Pilato conſcripta citat ; quæ geſta , ait , apud nos hodie retinentur ſcripta : eaque pro genuinis ha- buit ; ſed immerito .

20. Quamquam Tiberius plurimos anno ſuperiore vario mortis genere ſuſtulifſet ; haud tamen tot cædibus exſatiatus in alios , eosque clariffimos , hoc quoque defæviit . Plerique enim , qui vel amicitia , vel beneficiis Sejano obſtricti fuerant , interempti ſunt , ne foeminiſ quidem exceptis ; inter quas Vitiæ proiectæ at tati mulieri mors ſubeunda fuit , non aliud ob crimen , niſi quod Fusium Geminum filiuin cariſſimum a Tibe- rio ſublatum defleviſſet . Inter Sejani amicos vix ſolus M. Te- rentius evaſit : Is non abnegans ſe Sejano amicum fuiffe , quin immo coram Senatu profitens ſe maximo studio eum coluiſſe , quem Imperatori cariſſimum eſſe ſciebat ; tanta libertate ſuam cauſam dixit , ut Senatorum ſufragiis abſolutus fuerit , poe- na in delatores diēta . Cognita etiam per Sejani uxorem Livillæ in Druſum Cæſarem perfidia , Tiberius in iſpum , ceteroſque ſcele- riſ particeps , vel ſuſpectos ſine diſcrimine animadvertit , ita ut ex Senatoribus , aliisque clariffimiſ viriſ quotidiie aliqui vel in judicium , vel ad ſupplicium traherentur .

21. In-

Pilati epift.
& acta que ex-
tant apocripha.
Baron. an. 34.
n. 223.
Pearf. pag. 50.
Bibl. PP. tom.
7. p. 573.
Tillem. n. 1. 19.
in Pet. p. 516.
Florent. p. 120.
Euseb. l. 9. c. 5.

Ruinart. pag.
485. edit. Paris.
Epiph. heres.
50. c. 1.
Apud Chryſtoſt.
tom. 5. hom.
156. in Append.
Gregor. Turon.
lib. 1. hist. c. 24.

Tiberii geſta.

Dio l. 58.
Tacit. annal.
lib 6. cap. 1. &
ſeqq.

Tacit. ſuſl. us
ſupra.

JESU CHR.

AN. 32.

Romani Se-
natus in Tibe-
rium adulatio.

21. Interea Senatus licet extremis odiis Tiberium prosequeretur, ut insano tamen Principi adularetur, suo cavit consulto, ut singuli Senatores Kal. Jan. Tiberii leges se servaturos jurarent. Decrevit etiam, ut quoties Imperator Curiam intraret, viginti e Senatoribus nudato gladio, stipatorum more, Principem tuerentur; quod ille utspte sibi timens, recusavit. Immanem Tiberii crudelitatem æquabat fœdissima libido, cui se totum dederat, ut apud Suetonium videre est; prohibet enim verecundia tam lubrica, tamque fœda annalibus inferere. Cumque hoc anno relieta insula Caprea, Campaniam percurriisset, Romam advenit, incertus, an Urbem ingrederetur; sed aliquan- diu in hortis juxta Tiberim commoratus, saxa rursum, & solitudinem insulae Capreae repetiit; unde epistolam ad Senatum scripsit, cuius initium memoria dignum est: *Quid scribam vobis P. C., aut quomodo scribam, aut quid omnino non scribam hoc tempore, Dii me, Deæque pejus perdant, quam perire quotidie sentio, si scio.* Sic facinora in supplicium sibi Tiberius verterat, ut quid ageret, vel non ageret omnino nesciret; vindice enim conscientia exagitatus quiescere non poterat. Cetera, quæ hoc anno Romæ, vel in Provinciis gesta sunt, consulto omittimus, memores, nos Ecclesiasticam, non Romanam historiam ennarrare.

JESU

JESU CHRISTI AN. 33. PATRI APOST. AN. 2.

TIBERII IMP. AN. 20.

COSS. SER. SULPICIO GALBA, ET L. SULLA FELICE

AN. URBIS 786. OLYMP. 203. AN. I.

1. **C**rescente in dies Hierosolymis fidelium numero, factum est murmur Græcorum, ait Lucas, adversus Hebracos, eo quod despicerentur in ministerio quotidiano vidua eorum. Constat Gentiles a vera religione extorres, Græcorum nomine hic non intelligi, nam hi a S. Luca memorati fidelibus accensentur. Sed neque Judæi, qui græca utebantur lingua, eo nomine designantur, quorum plurimi per orbem erant; non enim hi Græci dicebantur, sed Hebræi, ut de Paulo constat, qui Tarso natus, græcaque lingua instructus, hebræum tamen non græcum se esse gloriabatur; quod ceteris etiam commune erat, qui ex genere Abraham originem ducebant. Græcorum itaque nomine intelligendi sunt legis proselyti; sive portæ, ut dicebantur, essent, qui Deum Hebræorum colebant, non tamen Judæorum legibus vivebant, neque circumcidebantur; sive proselyti justitiæ, de quibus verius hoc loco sermo habetur, qui & circumcisioni se subjiciebant, & ceteras legis cærenias observabant, Græci tamen a Judæis, ob Abrahæ genus superbientibus, dicebantur.

2. Ministerii autem quotidiani nomine, ex quo orta est contentio, eleemosinarum distributio venit, quæ Hebræorum viduis copiosiores, quam Helenistarum erogabantur. Quam interpretationem & Lucas confirmat, dum narrat Apostolos, convocata Fidelium multitudine, hæc locutos fuisse: *Non est æquum, nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Considerate ergo Fratres, viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spiritu Sancto, & sapientia, quos constituamus super hoc opus. Nos vero orationi, & ministerio verbi instantes erimus. Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanum, virum plenum fidei, & Spiritu Sancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicunorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam Antiochenum. Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum, & orantes imposuerunt eis manus. Hæc Lucas de septem Diaconorum electione, quorum aliquos Helenistas*

Qui inter Hebræos Græci dicerentur.

act. 6.

Ministerii nomine quid intelligatur.

act. 6.

De Septem Diaconorum electione.

JESU CHR.

AN. 33.

Constit. lib. 2.

cap. 55.

August. psalm.

216.

Septem Diaconos Romana Ecclesia habuit.

Euseb. hist. lib.

6. cap. 43.

Contra. Ep.

Rom. Pont. pag.

150.

Harduin. t. 1.

Concil. p. 285.

can. 140.

Novell. Just. 3.

De Diaconorum Officio.

Bar. an. 34. n.

280.

Pearj. pag. 53.

Ad Corinth. cap. 11.

act. 2.

nistas fuisse ; eorum nomina satis indicant . Ex 70. Christi discipulis electos tradit Author Constitutionum Apostolicarum : Sed hoc incertum . De S. Stephano sane ignorare se fatetur Augustinus , an ex Christi discipulis fuerit , vel an Apostolorum prædicatione ad fidem Christi accesserit .

3. Septenarium Diaconorum numerum Apostolica auctoritate consecratum præcipue Christiani Orbis Ecclesiæ diu retinuerunt . Romanam Ecclesiam omnium primam septem tantum Diaconos antiquitus habuisse , testatur Cornelius Pontifex in Epistola ad Fabium Antiochenum : *in qua* , inquit , *Ecclesia sciebat Novatianus , presbyteros quidem esse quadraginta sex , septem autem Diaconos , totidemque Subdiaconos* ; quem numerum in magnis etiam Ecclesiis servandum esse statuit Neocesariense Concilium : *Diaconi septem esse debent juxta Regulam , etiam si magna sit Civitas , ejus autem fidem facit liber actuum* . Non ubique tamen , nec semper ea disciplina viguit ; quinimmo crescente Fidelium multitudine , cum Septenarius Diaconorum numerus non sufficeret , alii additi sunt , ut in Constantinopolitana Ecclesia , quam centum Diaconos habuisse constat Justiniani Imperatoris tempore .

4. Diaconos autem non tam communi mensæ , quam sacro ministerio , seu sacræ mensæ fuisse præpositos , satis evincitur ex eo , quod temporibus Apostolorum , Christi Domini exemplo , qui in ultima cœna communem mensam cum sacra coniunxerat , Fideles quoque utramque simul conjungerent ; unde Apostolus Corinthios admonens , ut temperantiam , & charitatem in eorum mensis servarent , hæc habet : *Unusquisque suam cœnam præsumit ad manducandum , & alius quidem ejusrit , alius autem ebrius est , quæ de mensa communi intelliguntur* ; Deinde de eucharistica hæc subdit : *Quotiescumque manducabis panem hunc , & calicem bibetis , mortem Domini annunciabis , donec veniat , quæ certe sacram mensam designare nemo negabit* . Diaconorum ergo præcipuum officium erat sacris inservire mensis ; Quare Lucas : *erant , inquit , perseverantes in Doctrina Apostolorum , & communicatione fractionis panis , & orationibus* : & paulo post : *Quotidie quoque perdurantes unanimiter in Templo , & frangentes circa domos panem , submebant cibum cum exultatione , & simplicitate cordis* . Frangere namque panem idem est ac Corpori Dominico coömmunicare , juxta illud Pauli : *Panis , quem frangimus nonne participatio Corporis*

JESU CHR.
AN. 33.

poris Domini est. Præterea si communibus solum mensis præficiendi fuissent, tanta quidem sollicitudine opus non erat, ut eligerentur viri boni testimonii, Spiritu Sancto, & sapientia pleni. Nonne quicumque etiam communis fortis homo, ad id aptus erat? quid ipsos adhibitis orationibus, ac impositione manuum ordinare oportebat? Immerito itaque Sacrae Hierarchiæ hostes contendunt Diaconos ab Apostolis communibus tantum mensis esse præpositos; contra enim altaris ministerio præcipue addictos fuisse, & ex eorum ordinatione, & ex perpetua traditione constat. Hujus rei testes sunt Sanctus Ignatius, qui ad Trallianos scribens, de Diaconorum officio hæc habet: *Oportet & Diaconos mysteriorum Jesu Christi ministros omni modo omnibus placere, non enim ciborum, & potuum ministri sunt, sed Ecclesiæ Dei Ministri.* Justinus Martyr qui Diaconos mysteriorum, seu Eucharistiæ dispensatores fuisse asserit *Postquam vero is, qui præcessit preces absolvit, & populus omnis acclamavit, qui apud nos dicuntur Diaconi, panem, & vinum, & aquam, in quibus gratiae ætæ sunt, unicuique præsentium, participanda distribuunt, & ad absentes perferunt.* Denique Cyprianus, Synodus Ancirana, & Nicæna, atque Arator, cuius elegantes versus hic damus:

*Jura ministerii sacris altaribus apti
In septem stravere viris, quos undique lectos
Levitas vocitare placet, quam splendida cœpit
Ecclesia fulgere manus, quæ poculo vita
Misceat, & laticis cum sanguine misceat agni.*

Præter Eucharistiæ distributionem, Diaconorum quoque munus erat, oblationes ad altare offerre, mensam componere, calicem Sacerdoti porrigit, ac velare, ut Isidorus tradit: *Ipsis etiam Sacerdotibus, ait, propter præsumptionem non licet de mensa Domini tradere calicem, nisi ei traditus sit a Diacono, Levitas inferunt oblationes in altaria, Levitas componunt mensam Domini, Levitas operiunt Arcum testamenti.* Hæc de Diaconorum officio Isidorus; quibus addenda est bonorum Ecclesiasticorum cura, quam iisdem commissam fuisse certo scimus, ut de S. Laurentio Romanæ Ecclesiæ Diacono habent S. Leo, & Prudentius: *Non solum ministerio Sacramentorum, sed etiam Tom.I.*

M

dis-

Alia Diaconorum officia.

Isid. de off. Ecc. lib. 2. cap. 8.

S. Leo Serm. 85.
Ed. Baller. Prudent. de Cor. Mart. carm. 2.

Bafnag. an. 33.
n. 11. Oatius an.
34.

Ignat. Ep. ad
Trall. pag. 63.

Just. Apolog. 1.
pag. 83.

Cyprianus de
lapisi p. 94. Sy-
nod. Ancir. can.
2. Nic. can.
14. Arat. vers.
in Act. Apost.

JESU CHR.

AN. 33.

Amb. de off. l.1.

50. Hieron. in Ezech. c.48. &

Ep. 85.

Conf. Apost. lib.

2. cap. 31., &

32.

Chrysost. hom.

4. in act. Apofi.

Tillem. not. 9. in

Pel. p. 513.

Isid. Pel. lib. 1.

ep. 269. lib. 2.

epist. 127. 179.

180.

Bas. an. 34. 231.

Hard. tom. 3.

pag. 1667. Zoz.

zar. in cap. 143.

144.

Hierom. epist. 35.

& in Ezech. cap.

48.

De ordinibus
inferioribus.

Conc. Trid. Se. 2.

dispensatione Ecclesiastice substantia preminebat S. Laurentius,
ait S. Leo. Nec aliter S. Ambrosius, & Hieronymus; ex quibus colligitur, ipsos *Economos quoque*, & dispensatores Ecclesiae fuisse in Occidentali Ecclesia: nam quod ad Orientalem spectat, et si eadem habeantur apud Auctorem Constitutionum Apostolicarum, quibus cavetur, ne Diaconi, inscio Episcopo quidquam erogent; dubitari tamen potest, an earumdem rerum Ecclesiasticarum administrationem habuerint, utpote quam ad Presbyteros spectasse, non ad Diaconos, tradit Joannes Chrysostomus. Ex S. Isidoro Pelusiota itidem habetur *Economos* in Syria Presbyteros fuisse, non Diaconos, ut ex ejusdem epistolis ad Maronem, & Martinianum Presbyteros patet. At quidquid sit de bonorum administratione in Ecclesia Orientali, sacro tamen ministerio eos ubique perfunctos fuisse satis clare ex supradictis patet: Nec tot, tantisque testibus fidem detrahere possunt Patres in Trullana Synodo congregati, dum habent primos Diaconos ad ministrandum mensis fuisse electos, quem Canonem spuriis immerito inserit Baronius: In eo autem haec habentur: *Nos cum dicto Apostolico mentem Patrum adaptassimus; invenimus, eos esse loquutos non de viris, qui ministrant mysteriis, sed de ministerio, quod in usu mensarum adhibeatur, cum Liber actuum sic habeat.* Haec enim, cum Patribus & Conciliis, præcipue Neocœsariensi, adversentur, nullius sunt auctoritatis. In benigniorem etiam sensum intelligenda sunt, quæ S. Hieronymus ad Diaconorum typhum, & superbiam frænandam habet, eos mensaram, & viduarum Ministros appellans: *Quis patiatur mensarum, & viduarum ministrum, ut supra eos se tumidus efferrat, ad quorum preces Christi corpus conficitur.* Alibi enim ipse Hieronymus Diaconos Episcoporum ministros fuisse satetur. Tandem, nonne aperte ex S. Luca constat, Stephanum, & Philippum Diaconos non tantum mensis ministrasse, sed & Evangelium prædicasse, & baptisma contulisse, quod proprio Ministrorum Ecclesiae munus est?

5. Exposita Diaconorum institutione, eorumque officiis, de inferioribus ordinibus data occasione aliqua subnectenda sunt. Hi apud Latinos quinque sunt, Subdiaconatus scilicet, Acolytatus, Exorcistatus, Lectoratus, & Ostiarius. Apud Græcos vero duo tantum, Subdiaconatus, & Lectoratus. Hos ordines antiquitus in Ecclesia fuisse, tradit Concilium Tridentinum; & sane eorum men-

mentio in antiquissimis Ecclesiæ monumentis , tertio præcipue
ineunte sæculo, habetur . Horum enim meminit Cornelius Roma-
nus Pontifex in celeberrima ad Fabium Epistola : *Septem Dia-
conos , totidemque Subdiaconos , Acolybos duos , & quadraginta
Exorcistas , & Lectores , cum Ostiariis quadraginta duos . De
Subdiaconis audiantur & Laodiceni Patres . Non oportet ,
Subdiaconos locum habere in Diaconio , & Dominica vasa con-
tingere .* Tertio itaque sæculo in Ecclesia erant Subdiaconi , ce-
terique minorum ordinum Clerici ; quin secundo sæculo desinen-
te , vel tertii initio , Lectorum mentio fit a Tertulliano , dum
libro de præscriptionibus habet : *Alius hodie Episcopus , cras alius ;
hodie Diaconus , qui erat Lector , hodie Presbyter , qui erat Lai-
cus .* An autem ex Apostolica institutione , vel potius (quod cre-
diderim) Ecclesiastica , minores Ordines originem ducant , a
Theologis disputatur ; de quibus consulendi sunt Morinus , Hal-
lier , Juvenin , Turnely &c. Quoniam vero non defuerunt , qui
Ecclesiasticæ Hierarchiæ Diaconissas , quarum in Sacris litteris
mentio occurrit , accensendas esse arbitrati sunt , abs re non
erit , de iis quoque hic pauca delibare .

6. Diaconissarum ministerium ab Apostolis institutum fuisse , fatis indicant veterum testimonia ; ac primo id suadent Pauli verba ad Timotheum , dum de Viduis , quæ ad ministerium
eligendæ erant , edicit ut : *Vidua eligatur non minus sexaginta an-
norum , quæ fuerit unius viri uxor , in operibus bonis testimonium
babens , si filios educavit , si hospitio recepit , si sanctorum pedes
lavit , si tribulationem patientibus subministravit , si omne opus
bonum subsecuta est .* Hæc de eligendis in Diaconissas accipienda
esse luce clarissimum patet ; Cur enim maturam ætatem , probatosque
mores requireret in hisce Viduis Apostolus , nisi quod Ecclesiæ
Ministerio mancipandæ erant ? Quare Phœben Cenchrensis Eccle-
siæ Diaconissam fuisse dicendum est , de qua Paulus : *Commendo
vobis Phœben sororem nostram , quæ est in ministerio Ecclesiæ ,
quæ est in Cenchris .* Diaconissa quoque fuit Olympias nobilissima , ac ditissima Vidua S. Joannis Chrysostomi tempore , aliquæ plurimæ , quarum in historia Ecclesiastica mentio occurrit . De
hisdem etiam intelligenda sunt S. Ignatii verba ad Smyrneos : *sa-
luto virgines , quæ Viduae vocantur , idest Viduas , quæ in con-
tinentia vivunt .* Diaconissas quoque a Plinio significari in sua
Epistola , vix in dubium cadit , dum ait : *Necessarium credidi
ex duabus ancillis , quæ ministrae dicebantur , quid esset veri , &*

M 2 per

JESU CHR.
AN. 33.
Apud Euseb. lib.
6. cap. 43.

Conc. Laod. can.
21.

Tertull. de pre-
script. cap. 41.

De Diaconissis.

Ad Timot. 1. 5.

Ad Rom. 16. 1.

Plin. l. 10. sp.
97. ad Trajan.
Imp.

JESU CHR.
AN. 33.
Tertull. de vel-
land. Virg. cap.
9.

per tormenta querere ; & eodem Seculo Tertullianus de Diaconissarum qualitate , & officio hæc habet : *Ad quam Sedem præter annos sexaginta , non tantum univira , idest nuptæ aliquando eliguntur , sed & matres , & quidem educatrices filiorum , scilicet ut experimentis omnium affectuum structæ facile norint ceteras & consilio , & solutio juvare . Labentibus deinde seculis Diaconissarum etati aliquid substractum est , ita ut quadragesimo etiam anno ad id muneris eligerentur : excommunicationis etiam indicta poena in eas , quæ in proposito non perseverarent , prout a Chaleedoneisibus Patribus sanctum est : Diaconissum non esse ordinandam ante quadragesimum annum , & eam cum accurato examine : Si autem postquam ordinatione suscepta in ministerio aliquo tempore permanuit , se ipsam matrimonio tradiderit , Dei gratia injuriam faciens , ea una cum illo , qui ei conjunctus est , anathematizetur . Eamdem viduis junioribus , quæ religiosa prius veile suscepta , ad ruptias postea convolarent , poenam irrogat Synodus Carthaginensis quarta . De Diaconissis & leges Imperatorum , & Scriptores historiæ expissime agunt .*

*Harduin Concil.
tom. 1. can.
104. pag. 985.
Col. Theod. l. 27.
Cod. Iustin. l. 9.
de Episc. & Cler.
Sozom. lib. 7. cap.
16.*

De officiis Dia-
conissarum .

*Concil. Carrh. 4.
Can. 12. Hard.
ut sup. pag. 930.*

*Cotel. Confir.
Apost. lib. 3. cap.
15. pag. 210. e-
dit. Amstelod.*

*Epiph. h. 79.
n. 3.*

7. Sed reliqua videamus . Diaconissarum officium erat mulieribus , dum baptizarentur , immixtis ministrare ; Cathocumenas in fide instruere , ægrotos , pauperesque sui sexus juvare . In Carthaginensi quarta Synodo , quæ munera Viduarum essent , sic exponuntur : *Viduae , quæ ad ministerium baptizandarum mulierum eliguntur , tum instructæ sint ad officium , ut possint apto , & sano sermone docere imperitas , & rusticus mulieres , tempore quo baptizatae sunt , qualiter baptizatori interrogatae respondeant , & qualiter accepto baptismate vivant . Eadem mente , & animo Clementinarum Constitutionum Auctor hæc præcipit : Elige quoque Diaconissum fidelem , & sanctum ad mulierum ministeria . Fit enim nonnumquam , ut in quibusdam domibus virum Diaconum ad mulieres non possis mittere propter infideles , destinibus igitur Diaconissam propter improborum cogitationes : Diaconissa siquidem fœmina ad multos usus indigemus . Ac primum cum baptizantur mulieres , Diaconus tantum eorum frontem unget oleo sancto ; deinde Diaconissa eas illinet ; non est enim necesse , mulieres aspici a viris . Similia Diaconissis munia adscribit Epiphanius , Quamquam vero Diaconissarum in Ecclesia ordo sit , non tamen ad Sacerdotii functionem , aut ullam ejusmodi administrationem institutus est , sed ut muliebris sexus bone-*

bonestatii consulatur , sive ut baptifni tempore adsit , sive ut inspiciat , si quid molestia pertulerit , sive ut cum nudundum est mulieris corpus , interveniat , ne virorum , qui sacris operantur , aspectui sit exposita ; sed a sola Diaconissa videatur , quæ Sacerdotis mundato mulieris curam gerit , quo tempore vestibus exiuitur . Ægrotorum quoque curam Diaconissas suscepisse , indicio est Hieronymi ad Nepotianum Epistola : Si hujuscemodi fuerint consanguinitatis , castimoniaque personæ , multas unus nutrit Ecclesiæ , quæ officium præbeant , & beneficium accipient ministrando , ut infirmitus quoque tua fructum habeat eleemosinæ . Aliud officium Diaconissis adscribit Auctor Epistolæ ad Antiochenos Ignatio tributæ : Saluto custodes sanctarum portarum , quæ sunt in Christo Jesu Diaconissus ; & Auctor Clementinarum : Maneant Oſtiarii ad introitus virorum illos custodientes ; Diaconissæ ad introitus feminarum .

Hieron. ep. 52

Clement. lib. 2.
cap. 61.

8. Diaconissas autem manuum impositione fuisse ordinatas , dubitari vix potest ; id saltem certum est , Episcopali benedictione fuisse consecratas , quæ benedictio , ordinatio quædam a Patribus saepe dicitur ; etsi a clericali ordinatione toto cælo distaret . Cum enim fidelium ministerio addicerentur , atque Deo consecrarentur voto virginitatis , vel continentiae in perpetuum servandæ , speciali quadam consecratione initiabantur ; de quibus Auctor Clementinarum hæc habet : *De Diaconissâ ego Bartholomæus dispono , O Episkepe impone ei manus , præsentibus Presbyteris , Diaconis , & Diaconissis .* Sequitur deinde oratio : *Respice super hanc famulam tuam , quæ ad Diaconatum promovetur , da ei Spiritum Sanctum , & munda eam ab omni inquinamento carnis , & spiritus , ut digne exequatur commissum sibi officium in gloriam tuam .* Hujuscce ordinationis , seu consecrationis meminit Tertullianus , ad Uxorem scribens : *Quantum fidei detrabant , quantum obſtrepant sanctitati nuptiæ secundæ , disciplina Ecclesiæ , & Apostoli præscriptio declarat , cum bigam non finit præfidere , cum Viduam adlegi in ordinationem , nisi univirum non concedit : & in fine exhortationis ad castitatem , de eisdem viduis verba faciens eodem ordinandi verbo utitur : Quantæ igitur , & quæ ordinari in Ecclesia solent , quæ Deo nubere maluerunt .* Necue his adversantur , quæ in Concilio Nicæno , canone 19. de Paulianistarum Diaconissis statuta sunt , quo in canone , postquam dixerunt Patres : *Paulianistas in Ecclesiam revertentes rebaptizandos esse ; eorum vero Cleri-*

Auct. Clement.
lib. 8. c. 26.Tertull. ad Uxor.
rem lib. 1. c. 7.Concil. Nic. can.
19.

Cleri-

JESU CHR.
AN. 33.

Clericos, rebaptizatos ab Episcopo Catholico, iterum posse ordinari, si prævio examine digni inveniantur; deinde addunt: Si militer autem de Diaconissis, & de omnibus omnino, qui inter Clericos annumerantur, eadem forma servabitur; idest etiam Diaconissæ, si factò examine dignæ deprehendantur, ad eumdem gradum ordinari a Catholico Episcopo possunt; sequentia denique subnectunt, quæ difficultatem afferre videntur: Diaconissarum autem meminimus, quæ in habitu quidem censentur, quoniam nec ullam habent manuum impositionem, & omnino inter laicos numerentur & ipsæ. Hinc namque Diaconissis manus im-

*poni a Concilio Nicæno vetitum fuisse censuit Annalium Parens. At non ea Nicæna Synodi mens fuit; Ultima enim verba exceptionem quamdam ad regulam eodem decimo nono Canone firmatam continent, ita ut de Paulianistarum tantum Diaconissis intelligenda sint; quæ cum nullam consecrationem accepissent, seu, ut eadem Synodus habet, in habitu tantum Diaconissarum fuissent, nec ullam adhuc manuum impositionem accepissent, inter laicos omnino recensendas præcipit. In ordine autem Romano Missa legitur specialis pro Diaconissæ ordinatione. De Olympiade hæc tradit Sozomenus: *Hanc, cum nobilissimo genere effet orta, quamvis juvenili aetate viduan, tamen quia juxta leges Ecclesiasticas egregie philosophabatur, Nestorius Diaconissum ordinaverut.* Theodoritus etiam meminit filii cuiusdam Sacerdotis Idolorum,*

Vide Morin. de Sacris ordinat. exercit. 10. 2. Apud Mabil. ord. Rom. Sozom. lib. 8. c. 9.

Theodor. 1. 3. c. 9.

*quem imperante Juliano Diaconissa ad fidem converterat. Epiphanius ordinationis Diaconissarum mentionem facit in Epistola ad Joannem Hierosolymitanum: *Nunquam autem ordinavi Diaconissas, & ad alienus misi provincias.* In Gallia quoque Diaconissæ ordinabantur ad usque saltem annum 441., quo labente earum consecratio ab Arausicanis Patribus prohibetur cap. 26. Diaconissa non ordinanda: *Si quæ jam sunt, benedictioni, quæ populo impeditur, capita submittant.* Epaonensi etiam Concilio canone 21. Diaconissarum ordinatio est abrogata anno circiter 517. *Viduarum consecrationem, quas Diaconas vocitant, ab omni regione nostra penitus abrogamus;* idemque confirmat canon 16. Concilii Aurelianensis secundi his verbis: *Feminæ, quæ benedictionem Diaconatus hac tenus contra interdicta Canonum acceperint, si ad Conjugium probantur iterum devolutæ, communione pellantur.* Sed non tantum continentis, sed & ab omni splendore, cultuque alienas Diaconissas esse Ecclesia jubebat, ut Concilio quarto Carthaginensi decernitur: *Sicut bonum est**

Can. 104. Hard. concil. tom. 1. ut sup.

*est castitatis pretium, ita & majori observantia, & præceptio-
ne custodiendum est, ut si quæ Viduae matura etate a viro de-
relictæ se devoverunt Domino, & ueste laicali abjecta sub te-
stimonio Episcopi, & Ecclesiæ religioso babitu apparuerint, po-
steu vero ad nuptias sacerulares transierint, secundum Apostolum
damnationem habebunt. Videatur Toletanum quartum Conci-
lium canone 54., & 55.*

9. Jam vero ad historiam nos revocant Protomartyris Stephani gloria certamina, quæ quo anno & die contigerint incertum. Aliquì, Usuardi fortasse auctoritate fulti, eodem anno S. Stephanum martyrio coronatum tradunt, quo passus est Dominus Jesus Christus; alii contra ejus martyrium usque ad annum septimum post ejusdem in Diaconum electionem diffe-
runt; aut usque ad annum Claudii Imperatoris primum, Aeræ vulgaris 41. Ast nobis cum Pearsonio probabilius videtur, secundo post passionem Christi anno, S. Stephanum martyria coronatum fuisse; hoc enim temporis intervallo ea geri commode potuisse arbitramur, quæ a capite primo ad sextum Lucas bre-
vissime commemorat. De die vero, et si ex S. Luca, & Luciano in actis inventionis corporis ejus non constet; u-
na tamen fere omnium sententia est, die 26. Decembris S. Martyrem coronatum fuisse, qua die ejus memoria ce-
lebrata est quarto, & quinto saeculo, antequam etiam ejus corpus quinto ineunte Saeculo inveniretur, ut fidem faciunt Asterius, & Gregorius Nyssenus, qui ante annum 415., qua Reliquæ S. Stephani reperta sunt, obierunt. Eadem quoque testantur Augustinus, Fulgentius, & Kalendarium Africanæ Ecclesiæ.

10. Cum itaque, Luca auctore, Verbum Domini cre-
sceret, & multiplicaretur numerus discipulorum in Hierusa-
lem, ita ut multa turba Sacerdotum obediret fidei; Stepha-
nus autem plenus gratia & fortitudine faciebat prodigia, &
signa magna in populo: Surrexerunt quidam de Synagoga, quæ appellatur libertinorum, & Cyrenensium, & Alexan-
drinorum, & eorum, qui erant a Cilicia, & Asia, dispu-
tantes cum Stephano, & non poterant resistere Sapientiæ, &
Spiritui, qui loquebatur. Tunc summiserunt Viros, qui dice-
rent, se audivisse eum dicentem verba blasphemia in Moyse, &
in Deum. Commoverunt itaque plebem, & Seniores, &
Scri-

De anno, &
die, quo S. Ste-
phanus marty-
rium subiit.

Bar., Labb., U-
ser, Petav.
Cycas annal.
par. 3. Niceph.
hist. l.2. cap. 3.
Chron. Alex. p.
546.
Pearf. in Acta
Apost. pag. 59.

Affer. orat. 12.
Greg. Nif. de
S. Stephano pag.
35; & de Ba-
sil. p. 479. tom. 3.
Aug. Serm. 314.
Fulg. Serm de
S. Stephano. Ma-
bill. Anat. l. 3.
p. 418. Bar. Not.
in Martyr. die
3. Aug.

Judeorum in-
sidiae in S. Ste-
phanum.

Act. cap. 6. 9.

JESU CHR.
AN. 33.

Scribas: & concurrentes rapuerunt eum, & adduxerunt in Concilium, & statuerunt falsos Testes, qui dicerent: Homo iste non cessat loqui verba adversus locum Sanctum, & legem; audivimus enim eum dicentem: quoniam Jesus Nazarenus hic deseruet locum istum, & mutabit traditiones, quas tradidit nobis Moyses: Et intuentes eum omnes, qui sedebant in Concilio, viserunt faciem ejus tamquam faciem Angeli.

11. Inter Hebreos variarum gentium, qui Hierosolymis aderant, & qui adversus S. Stephanum insurrexerunt, primo loco Libertini recensentur, quod nomen non nationis est, (ut aliquibus placet) sed conditionis. Libertini apud Romanos appellabantur Libertorum filii, hic vero latiori significatione Libertini vocantur Judæi libertate donati, cujuscumque nationis essent, & quocumque tandem tempore eam obtinuissent: *Libertini autem, ait Chrysostomus, qui a Romanis libertate donati erant, sic appellabantur.* Eadē a Philone confirmantur, dum ait: *Augustus alioquin non passus fuisset trans Tyberim, bonam Urbis partem a Judæis teneri, quorum plerique erant Libertini, quippe qui belli jure in potestatem redulti ab Heris suis manumissi fuerant, permisso jure majorum vivere.* Hos sciebat habere suas Proseuchas, in quibus cœtus ficerent, præsertim Sabbatis, juxta Religionem patriam. Ad hos ipsos digitum intendit Tacitus: *Aëtum & de sacris Ægyptiis pellendis, factumque Patrum consultum, ut quatuor millia Libertini generis, ea superstitione infecta, queis idonea actas, in insulam Sardiniam veherentur, coercendis illic latrocinis, et si ob gravitatem Cæli interiissent, vile damnum.* Hos alio etiam nomine designavit Lucas, *Advenas Romanos appellans.*

12. Romani, igitur Cyrenenses, Alexandrini, & qui ex Cilicia, & Asia erant, cum discipulis, ac præsertim cum Stephano disputantes, cum ejus Sapientiae resistere non possent; in furorem acti, S. Diaconum de violata lege, & templo, ac de blasphemia coram Synedrio accusarunt. Quamobrem facta ei a Principe Sacerdotum dicendi facultate, postquam præcipua in Hebreos divinitus collata beneficia, eorumque vicissim in Deum perfidiam oratione commemoravit, atque ne Templo Hierosolymitano deinceps fiderent, Deum excelsum in templis non manusactis habitare palam edixit, intelligens nullam horum a conventu rationem habere, ea liber-

*Qui dicaneur
Libertini.*

*Seldenus de ju-
re nat. lib. 2. 5.*

*Chrysost. hom.
15. in Act. Ap.
Phil. legat. ad
Caj.*

Act. 2.

*S. Stephani ora-
tio coram Sy-
nedrio.*

JESU CHR.
AN. 33.

libertate ; quæ Christi discipulum decebat , ipsorum pertinaciam vehementer aggressus : *Dura* , inquit *cervice* , & incircumcis cordibus , & auribus , vos semper Spiritus Sanctu resistitis ; sicut Patres vestri , ita & vos . Quem Prophetarum non sunt persecuti Patres Vestri ? & occiderunt eos , qui prænunciabant de adventu Iusti , cuius vos nunc proditores , & homicida fuistis . Hæc S. Stephanus in Judæos , non vindictæ , sed veritatis , ac justitiæ zelo : *In ipsis quidem iruscetur , sed diligit , & pro ipsis* , ut habet Augustinus , intus orabat .

Aug. in Psal. 70.
& Serm. 315.
& 317.

13. Hac Stephani oratione inflammati Sacerdotes , & Scribæ stridabant deatibus in eum ; cumque dixisset : *Ecce video Cælos apertos , & Filium hominis stantem a Dextris Dei* , seratum instar irruentes in eum , extra civitatem ejectum lapidarunt , orantem , & dicentem : *Domine Jesu accipe spiritum meum* ; & positis genibus , clamavit voce magna , dicens : *Domine , ne statuas illis hoc peccatum , & cum bac dixisset , obdormivit in Domino* . Saulus autem , ad cujus pedes falsi testes deposuerant vestimenta sua , erat consentiens neci ejus . Lapidatus est S. Stephanus extra portam , quæ erat contra Aquilonem , vocabaturque *porta Ephraim* , & *porta S. Stephani* , uti cognoscimus ex Revelatione facta Luciano Presbytero , de qua ita Marcellinus Comes : *Lucianus Presbyter Vir Sanctus , cui revelavit Deus , his Coss. Honorio X. , & Theodosio VI. , idest anno 415. locum Sepulchri , & Reliquiarum Corporis S. Stephani primi Martyris , scripsit ipsam Revelationem græco sermone ad omnium Ecclesiarum personas* . Nec silentio prætereundum ex lapidibus , quibus S. Stephanus percussus est , unum a fidi quodam collectum fuisse , & Anconam delatum , ibique ea de causa Ecclesiam in honorem S. Martyris extractam fuisse : Cujus translationis die 3. Augusti in tabulis Ecclesiasticis memoria recolitur .

14. Sed & Augustinus de eo lapide , Anconam a pio viro translato , & de miraculis ibidem ob eam S. Stephani memoriam patratis , testis est locupletissimus , dum ad sermonem habens , hæc inter plurima narrat : *Ut de ceteris celeberrimis Sanctorum locis taceam , etiam ad Anconam Italæ Civitatem , ubi per glorioſissimum martyrem Stephanum multa miracula Dominus operatur , eadem circuitione perveni* . Sed adeo alibi curari non potui , quia huic loco divina prædestinatione

S. Stephani
martyrium .

Marcell. Chron.
Luciani Epist.
apud Aug. tom.
10.

Baron. Marty-
rol. die 3. Aug.

De miraculis
S. Stephani.

August. Tom. 5.
p. 2. Serm. 322.
& 323.

Servabar. Sequenti vero Sermone hæc habet. Ut audiat charitas vestra: multum miror, & gaudeo vobis esse concessum, quoniam iste homo nec Anconæ curari potuit; immo potuit, sed propter nos factum non est, quia facilime fieri potuit. Sciunt multi, quanta miracula per beatissimum Martyrem Stephanum in ista civitate fiant. Et audite, quod miremini. Memoria ejus antiqua ibi erat, & ipsa est ibi; sed fortasse dicas: Corpus ejus nondum apparuerat. Memoria ibi unde erat? latet quidem causa. Sed quid ad nos fama pertulerit, non tacebo charitati vestrae. Quando lapidabatur S. Stephanus, aliqui etiam innocentes, & maxime de iis, qui jam in Christo crediderant, circumstabant; dicitur lapis venisse in cubito, & excussus inde venisse ante quemdam Religiosum. Tulit illum, & servavit. Homo erat de navigantibus: fors navigationis attulit ad littus Anconæ, & revelatum est illi debere reponi lapidem illum. Ille obedivit Revelationi & fecit quod jussum est. Ex illo caput esse & memoria S. Stephani, ubi est, nescientibus hominibus quid contigisset. Verum autem intelligitur, propterea ibi fuisse revelatum, ut ibi poneret lapidem, qui de cubito Martyris excussus est. Hæc Augustinus de lapide, quo percussus est Protomartyr. De Sepultura autem ejus hoc unum habet S. Lucas.

*De Sepultura
S. Stephani.*

*Apud Aug. tom.
7. in append.
Aug. in Joan.
tragat. 120.
Serm. 31. 319.*

*Gennad. de Vi-
vis illustr.*

*Euseb. an. 17.
Pearl. pag. 60.
ut supra.*

*15. Curaverunt autem Stephanum viri timorati, & fererunt planctum magnum super eum. Pluribus tamen hæc narratur in Luciani presbyteri relatione, cuius Augustinus meminit: Quod certe modo, ait, in revelatione corporis beatissimi Stephani fere omnibus gentibus declaratur: & alibi de corporis inventione: Hujus corpus ex illo usque ad ista tempora latuit, nuper autem apparuit.... Revelatione Dei.... præcedentibus enim signis locus demonstratus est, & quomodo fuerat revelatum, sic & inventum est. Eamdein Luciani Epistolam hisce characteribus designat Gennadius ejus Sæculi Scriptor: *Lucianus presbyter vir sanctus, cui revelavit Deus, temporibus Honorii, & Theodosii Aug. anno 415. locum Sepulchri, & Reliquiarum Corporis S. Stephani, scriptit ipsum Revelationem ad omnium Ecclesiarum personas.* Ex Gennadio deinde ceteri Historici eamdein exscriperunt historiam, quam cum omnibus cuiuscumque ætatis Scriptoribus ut genuinam amplectimur, quidquid his demum temporibus dicant ex protestantibus aliqui. Sic autem rem exponit Lucianus. *Lapidatus est a Judæis.* & Prin-*

¶ Principibus Sacerdotum in Hierusalem pro Christi fide, extra portam, quæ est ad aquilonem, quæ dicit ad Cedar, ibi die, ac nocte jacuit projectus, ut Sepultura non daretur, secundum mandatum impiorum Principum, ut a feris consumetur Corpus ejus. Ex Domini autem voluntate non tetigit eum unum ex his, non fera, non avis, non canis. Ego Gamaliel compatiens Christi ministro, & festinans habere mercedem a Domino, & partem cum sancto viro fidei, misi per noctem quantos poteram Religiosos Christianos, & in Christo Jesu fideliter credentes, habitantes Hierusalem in medio Iudeorum; & mortuus sum eos, & necessarium substantiam ministravi, ac persuasi illis ire occulte, ut portarent corpus eius meo in veiculo ad villam meam, hoc est, in Caphargamalam, (quod interpretatur villa Gamalielis) viginti millia habens a civitate. Et ibi feci planctum fieri diebus septuaginta, & ponni eum in meo monumento novo in orientali theca; & praecipi meis, ut quacumque necessaria erant pro ejus planctu, de meo darent. Et quidem S. Hieronymus in Epistola ad Paullam Planctum magnum, quem in funere Stephani factum fuisse Lucas memoriae prodidit, de magnifico funere interpretatur: Quod Stephano fecerint Hierosolymæ fratres planctum magnum: & utique planctus magnus, non in plangentium examinatione, ut tu putas, sed in pompa funeris & exequiarum frequentia intelligendus sit. Idemque alibi adversus Vigilantium ad Riparium scribens: Ergo, inquit, Martyrum imminundæ sunt Reliquæ? & quidquid passi sunt Apostoli, ut immundum Stephani Corpus tanta funeris ambitione præcederent, ut facerent ei planctum magnum, ut eorum luctus in nostrum gaudium verteretur? Hæc Hieronymus Luciano congruens; qui etiam ex pluribus divinæ Scripturæ locis egregie docet planctum magnum funeris pompam significare.

16. Constat itaque ritum mortuorum corpora curandi, eaque cum honore, ac funeris pompa sepeliendi ab ipsis Ecclesiæ incunabulis esse repetendum, quem successivis temporibus religiose semper fuisse servatum, plurimis veterum testimoniis demonstratur. Si Arabiae queruntur, inquit Tertullianus in apologetico, Sciant Sabæi pluris, & carius suas merces Christianis sepeliendis profigari, quam Diis fumigandis. De funere vero Meletii Antiocheni Episcopi hæc habet

Hier. ad Paul.
Epist. 39. n. 3.

Hieron. ad Rip.
Epist. 109.

De corporum
cura, Sepulta-
ra, ac funeris
pompa.

JESU CHR.
AN. 33.
Natus tom. 3.
orat. in funere
Meletii.
Prudent. hymn.
de defunctis.

Gregorius Nyssenus: Sindones mundæ, & panni serici, unguentorum, & aromatum largitas, & abundantia, liberalitas mulieris & ornatæ, & honestæ. Prudentius quoque.

*Candore nitentia claro
Prætendere linteau mos est;
Aspersaque myrrha Sabao
Corpus medicamine servat
Et infra
Nos tuta forebimus offæ
Violis ac fronde frequenti
Titulumque & frigida saxa
Liquido spargemus odore.*

De funeris
christi pontificis.
Auctor Confit.
Apoll. Cor. 10.
L. lib. 8. 43.

Hieron. epist.
xox.

Greg. Nyss. in
funere Macrinae.

Reperitus me-
moriam pro de-
functis.

17. Constat præterea psalmos ac preces adhibitas fuisse, & Cereos accensos in funeribus Christianorum. *Esequiae mortuorum*, inquit auctor Constitutionum, fiant tertio die, adhibitis psalmis, precibus, & lectionibus. De Cereorum vero usu indignum exemplum exstat in Constantini Magni funere, quod ita describit Eusebius: *Dehinc aurea super candelabra luminibus undique accensis, admirabile spectaculum intuentibus præbebatur, & quale in nullo unquam mortalium, ab ipso Orbis conditu visum in terris fuerat*. Porro de Paullæ funere hæc ab Hieronymo tradita habemus: *Translata est, Episcoporum manibus, & cervicem feretro subjicientibus, cum aliis Pontifices lampadas, cereosque præferrent, alii choros ducent, in media Ecclesia Speluncæ Servatoris posita*. His congruunt quæ de splendidis Macrinæ exequiis Gregorius Nyssenus retulit: *Ex utraque autem parte præcedebat non exiguis Diaconorum, minifidorumque numerus, qui omnes ordine progredientes accensos cereos manibus gestabant*.

18. Ceterum cum Stephani funus ad septuagesimum usque diem prorogatum fuerit; hinc quoque in Ecclesiam consuetudo manavit, ut non una die tantum, sed pluribus pia Christianorum officia, ac religiosa Defunctis persolverentur. Unguentis enim primum delibuta cadavera remanere duorum, vel trium dierum spatio insepulta consueverant. Quo tempore apud ipsa excubantes fideles, hymnorum cantu Deum laudabant, sacram hostiam immolabant, in Sepulchrum denique inferebant Psalmorum cantica etiam postea repetentes.

Plura

JESU CHR.
AN. 33.

Hier. ep. 108.
n. 29.

Plura sane horum omnium exempla possemus ex antiquitatis monumentis enumerare; verum in re jam satis explorata unum tantum de Paullæ funere ex Hieronymo proferemus: *Hebræo*, *Greco*, *Latino*, *Syroque sermone psalmos in ordine personabunt, non solum triduo, donec subter Ecclesiam, & iuxta specum Domini conderetur, sed per omnem hebdomadam, cunctis qui venerunt, suum funus, & proprias credentibus lacrymas &c.* Præterea octava, vigesima, trigesima, quadragesima, & sexagesima die agi consuevissa memoriam defunctorum, antiqui libri Rituales testantur. Et de annuis erga defunctos pietatis officiis multa sunt certissima testimonia. *Pro defunctis annua die facimus*: ait Tertullianus; idemque alibi: *Pro anima ejus, inquit, oret, & refrigerium interim adpostulet ei, & in prima resurrectione consortium*: Gregorius vero Nazianzenus in eamdem sententiam: *Aliu quidem persolvimus, alia vero daturi sumus; anniversarios enim honores, & commemorationes offrentes ii quidem, qui superstites relinquuntur.*

19. Quorum autem hæc tam religiosa funerum cura? cur tot preces, tot anniversariæ commemorationes? nisi ad ostendendam Ecclesiæ fidem, ex Apostolica traditione manantem, qua creditur hisce precibus, & suffragiis defunctorum animas sublevari. Quod enim, ait Augustinus: *universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, nonnisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.* Hujus autem traditionis testimonia tot, tantaque sunt, ut vix majora desiderari possint. Quid tradat Tertullianus, jam diximus; iis tamen hæc ipsius ad uxorem adjicienda sunt: *Repete apud Deum, pro cuius spiritu postules, pro qua oblationes annuas reddas. Stabis ergo ad Deum cum tot utoribus, quot illa ratione commoraras, & offeres pro duabus, & commemorabis eas duas per Sacerdotem.* Hujusmodi vero oblationes pro defunctis fiebant, ut per eas defuncti anima refrigerium a Deo acciperet. Hinc & alio loco idem Tertullianus: *Pro anima ejus, mariti videlicet, oret, & refrigerium interim adpostulet ei, & in prima resurrectione consortium, & offerat annuis diebus dormitionis ejus.* Hæc quidem ille, non utique ex Schola Montani, tum primum aperta; nam quo pacto agens cum Catholis provocaret eos ad totius Ecclesiæ traditionem inveteratam,

Tertull. de co-
ron. milit. Lib.
de Monag.

Greg. Nazianz.
orat. in fun. Ce-
sari.

Preces, &
sacrificia pro
defunctis obla-
ta.

Aug. de baptis-
mo cont. donat.
lib. 4. 24.

Tertull. de co-
ron. Milit. cap.
3., & ad Uxo-
rem.

Tertull. de Mo-
nog.

JESU CHR.
AN. 33.

Cypr. ep. 1. edit.
Amestol.

Orig. in Job.
hom. 3.

tam, quam consuetudo jam firmasset, ac fides obsignasset, si ex his essent, quæ in Orbis angulo, nempe in Phrygia, eo tempore Montanus docuisset. Neque Montani sectarii erant sanctissimi Episcopi Africani, qui ante Cyprianum vixerunt, qui adeo probasse leguntur pro defuncti anima sacrificium offerri, ut eo pietatis officio quempiam privasse, idem illis esset, ac supplicium intulisse. Sed & Origenes, qui eodem fere vixit tempore defunctorum suffragiis adstipulatur: *Memorias Sanctorum facimus, & parentum nosirorum, vel amicorum in fide morientium devote memoriam agimus, tam illorum refrigerio gaudentes, quam etiam nobis pium consumationem in fide postulantes: & paulo post: Celebramus, nimirum religiosos cum Sacerdotibus convocantes Fideles unum cum Clero, invitantes adhuc egenos, & pauperes, pupilllos, & viudas saturantes, ut fiat festivitas nostra in memoriam requie defunctis animabus, quarum memorium celebramus. nobis autem efficiuntur in odorem suavitatis in conspectu aeterni Dei.*

Patrum de ea
re consensio.
Epiph. her. 75.

19. Epiphanius agens contra Aerium isthac impugnatum, eadem ex majorum traditione fuisse defendit: *Prorsunt autem & preces pro illis factæ, etiam si totam culpam non absindant, nempe mortalem. Verum enim vero, eo quod nos sæpe, dum in Mundo sumus, fallimur, & erramus, tum inviti tum voluntarie, quo id quod perfectius est, significetur; & pro justis, & peccatoribus memoriam facimus; pro peccatoriis quidem misericordiam Dei implorantes: & infra: Ecclesia necessario hoc perfect, traditione a Patribus accepta. Quis autem poterit statutum matris dissolvere, aut legem Patris? Velut Salamon dicit: Audi, fili, sermones patris tui, & ne repudies statuta matris tuæ; ostendens per hæc, quod & in scriptis, & sine scripto docuit Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus; Mater autem nostra Ecclesia habet statuta in se posita, indissolubilia, quæ dissolvi non possunt. Sed quam insigniter Joannes Chrysostomus, eadem hæc ab Apostolis esse instituta, testetur, audiamus: Populum enim Antiochenum alloquens ubi Petrus, & Paulus præcipue Ecclesiæ vertices docuerunt, non nisi quæ ab ipsis ea accepisset Ecclesia repetens, ait: Non tenere ab Apostolis hæc sancta fuerunt, ut in tremendis mysteriis defunctorum agatur commemoratio: sciunt enim illis inde multum contingere lucrum, utilitatem multam. Cum totus constiterit pu-*

palus, extensis manibus, sacerdotalis plenitudo, ac tremendum proponitur Sacrificium, quomodo Deum non exorabimus pro his deprecantes? Sed hoc quidem de his, qui in fide migrarunt. Et alibi tradit ex Spiritu Sancti institutione factum, ut in sacro, & tremendo Sacrificio Diaconus clamet: Pro his, qui defuncti sunt in Christo. Cyrillus quoque Hierosolymitanus idem confirmat his verbis *Cum hoc sacrificium offerimus, nempe Missæ, posseas facimus mentionem etiam eorum, qui ante nos obdormierunt;* primum Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, ut Deus orationibus illorum, & deprecationibus suscipiat preces nostras; deinde pro defunctis Patribus, & Episcopis, denique pro omnibus oramus, qui inter nos vita functi sunt; maximum esse credentes animarum juvamen, pro quibus offertur obsecratio sancti illius, & tremendi, quod in Altari positum est, sacrificii. Quod exemplo monstrare volumus; Scio enim multos dicere: Quid juvat animam in peccatis ex hoc mundo decedente, etiam in hoc Sacrificio mentio illius fiat? An enim si Rex aliquis, eos, a quibus offensus est, in exilium perulerit; postea vero illorum propinqui coronam aliquam confientes, pro his, qui sunt in suppicio exilibus, eidem offerrent; nonne condonationem aliquam suppliciorum ipsis dederit? Ad eundem modum & nos pro Defunctis precationes adhibentes, quamvis sint peccatores: non quidem coronam plectimus, sed Christum proximis peccatis maculatum offerimus, ut & nobis, & illis eum, qui est benignissimus, propitium reddamus. Hæc Cyrillus non aliunde, quam ex perpetua traditione, cuius innumeri testes adsunt, ut apud Augustinum etiam capite ultima Confessionum videri potest. Hunc piñm pro mortuis orandi morem apud Judæos quoque in usu fuisse constat ex eo, quod fortissimus Judas, ut Libro Machabœorum legitur: facta collatione, duodecim millia drachmas argenti misit Hierosolymam offerri pro peccatis mortuorum Sacrificium, bene, & religiose de resurrectione cogitans..... Sancta ergo, & salubris est cogitatio pro Defunctis exorare, ut a peccatis solvantur. Quam piam pro animabus defunctorum precandi consuetudinem, tum ex perpetua Ecclesiarum omnium traditione, tum ex Judæorum etiam, & synagogæ consensu vindicavit, asseruitque Henricus a Porta Q P, & in Ticinensi Gymnasio linguarum Orientalium professor in opere de linguarum Orientalium præstantia, Mediolani edito 1758. ubi Hackspanium, Bingamum, & Beausobrium freue agressus est.

JESU CHR.

AN. 33.

Chrys. ad Phi.
lip. hom. 3. I-
dem in Act. hom.,
21.Cyril Catech.
mystag. quinta-

Machabœ. cap.

12.

21. Cum

JESU CHR.
AN. 33.
De Purgatorio
Ecclesiæ tradi-
tio.

*Renatus a Por-
ta differt. de
præstantia ling.
Orientalium ex-
ercit. de pur-
gatorio.
Bellarm. de Pur-
gat.
Tertull. de Ani-
ma cap. 55, &
ult.*

Cypr. epist. 55.

*Orig. in Exod.
homil. 6.*

21. Cum itaque tam ex Synagogæ exemplo, quam Ecclesiæ traditione, tum apud Latinos, tum apud Græcos, unanimi consensu constet, animas solutas corpore, peccatis aliquibus adhuc obnoxias, poenis sic subjici, ut orationibus Fidelium adjuventur, usquedum ab omni labe purgatae, æternæ tandem Beatitudinis participes fiant; hinc necessario sequitur, locum esse quemdam, in quo purgentur, quem locum Purgatorium nostri dicunt; & licet de loco, vel modo, quo purgentur, diversæ sint opiniones, de re tamen una omnium sententia est, ut apud Theologos videre est. Nos pauca ex traditione tantum exscribimus. Tertullianus eam Matthæi sententiam exponens, *Non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem, Judex, ait, te tradet Angelo exequutionis, & ille in carcerem mandet infernum, unde non dimittaris, nisi modico quoque delicto mora Resurrectionis expenso: & infra Insuma, cum carcerem illum, quod Evangelium demonstrat, inferos intelligimus: & novissimum quadrantem, modicum quoque delictum mora resurrectionis illic luendum interpretamur, nemo dubitat animam aliquid pensare penes inferos, salva resurrectionis plenitudine per carnem quoque.* Hæc ille; neque præjudicium Catholicæ affert veritati, si etiam, quod ait, id Montanus senserit: Non enim veritati obest, si quis hereticus eamdem interdum profiteatur. Id ipsum Cyprianus docet scribens ad Antonianum, *Aliud est, missum in carcerem non exire inde, donec solvat novissimum quadrantem: aliud statim fidei, & virtutis accipere mercedem: aliud pro peccatis longo dolore cruciatum emundari & purgari diu igne; aliud peccata omnia passione purgasse.* Est etiam ejusdem veritatis testis Origenes, qui eodem Sæculo cum Tertulliano, & Cypriano vixit, dum ait: *Cum illuc venitur, si quis multa opera bona, & parum aliquid iniquitatis attulerit; illud parum tanquam plumbum igni resolvitur, ac purgatur, & totum remanet aurum purum: & si quis plus illuc plumbi detulerit, plus exuritur, ut amplius decoquatur; ut et si parum aliquid sit auri, purgatum tamen residueat. Quod si aliquis illuc totus plumbeus venerit, fieri de illo hoc, quod scriptum est: Demergetur in profundum, tanquam plumbeum in aqua validissima.* Hæc Origenes. Id ipsum Gregorius Nyssenus in magna illa oratione catechetica, quam sæpius citat Theodoreetus: *Quoniam, inquit, opus est, ut illius quoque, quæ ex peccato ingeneretur*

ratæ infederunt maculae per medicinam aliquam auferantur ; propterea in præsentii quidem vita adhibitum est medicamentum virtutis ad hæc curanda vulnera ; quod si curari non possint , in futura vita reservatur curatio . Sed quo modo in corpore sunt affectionum quædam differentia , quarum alia quidem facilis , alic vero difficilis admittunt curationem ; in quibus & sectiones & cauteria , & acerba medicamenta adhibentur ad tollendam affectionem , quæ infedit corpori ; tale quid etiam in posterum denunciat futurum judicium , ad curandos morbos animæ , quod pigris quidem , & lentis minatur . Hieronymus quoque in hæc verba idem testatur : sicut diabolus , & omnium negatorum , atque impiorum , qui dixerunt in corde suo , non est Deus , credimus æterna tormenta ; sic peccatorum , atque impiorum , & tamen Christianorum , quorum opera igne probanda sunt , atque purganda , moderatam arbitramur , & mixtam clementia sententiarum Judicis ; ut scilicet non puniantur in æternum , nam de his instituta est disputatio . Et in Oseam : *Infernus* , inquit , est locus , in quo animæ recluduntur , sive in refrigerio , sive in pœnis pro qualitate meritorum . Et alibi : Peccatores , qui confitentur rectam fidem , sed propter vitiorum fortes purgantibus se indigent flammis ; idcirco nunc Dominus ad ignem judicium vocare se monstrat , ut uniuscujusque opus , quale sit , probet . Appellat alibi purgatoriæ pœnam baptismum ignis , quo inquit baptizabimur in futuro sæculo . Ambrosius etiam de eodem baptisme , & purgatorio scilicet igne , hæc ait : *Eft etiam baptismum in Paradisi vestibulo* , quod ante non erat ; sed postquam peccator exclusus est , cœpit esse Rompea ignea , quam posuit Deus , quæ ante non erat , quando peccatum non erat : culpa cœpit , & baptismum cœpit , quo purificantur , qui in Paradisum redire cupiebant , ut regressi dicerent : *Transivimus per ignem* , & aquam ; hic per aquam , illic per ignem ; per aquam , ut abluantur peccata , per ignem , ut exurantur . Idem alibi : *Cave , ne ligna , cave , ne stipulam ad judicium Dei tecum deferas , quæ ignis exurat : cave , ne cum in uno aut duobus habeas , quod probetur , in pluribus operibus deferas , quod offendit . Si cuius opus arserit , detrimentum patitur ; potest tamen & ipse per ignem salvari . Unde colligitur , quia idein homo & salvatur ex parte , & condemnatur ex parte . Ubi autem agit de ultimo exsolvendo quadrante , illum de eisdem pœnis interpretatur . Augustinus vero*

Tom. I.

O

de

Hieron. in Ijz.
cap. ult. in fine.Idem in Oseam
cap. 14.Idem in Amos
cap. 4.Hieron. in Matt.
cap. 7.
Ambro. in Psal.
118. Serm. 3.
tom. 2. p. 365.Ambro. in Luc.
c. 12.
Aug. in Ench.
c. 67. 68. 69.

JESU CHR.

AN. 33.

*Idem de Civit.
Dei lib. 21. c.
e 3. & seq.
Idem de Gene-
si contra Mani-
ches lib. 2. c.
20. lib. de 8.
quest. q. 1. hom.
16. , & aliis in
lecis.*

de his uberius loquitur in Enchiridio ad Laurentium , & libro de Civitate Dei , ubi falsas de his aliorum sententias refutat ; atque in aliis plerisque locis est ejusdem veritatis fideli assertor , cuius singulas de his sententias hic recitare prætermittimus , ne nimia prolixitate legentibus molestiam afferamus . Unum tantum addimus christianum Poetam , qui cum se indignum prorsus existimaret , cui statim a morte cælesti beatitudine frui contingere , Dominum rogat ne æternis suppliciis ad diceret ; deprecaturque ut temporali igne purgari possit . Is est Prudentius qui in Hamartig. vers. 951. hæc habet .

*Multa in thesauris Patris est habitatio , Christe ,
Disparibus discreta locis : non posco beata
In regione domum : sint illic casta virorum
Agmina
At mibi tartarei satis est si nulla ministri
Occurrat facies , avida nec flamma gehennæ
Devoret hanc animam , mersam fornacibus imis .
Esto cavernoso , quia sic pro labe necesse est
Corporea , tristiis me sorbeat ignis Averno ,
Saltem mitificos incendia lenta vapores
Exhalent , æstuque calor languente tepescut .
Lux immensa alios , & tempora vincita coronis
Glorificant ; me pœna levis clementer adurat .*

Ceterum tantum abest , ut penes quenpiam antiquorum Orthodoxorum fuerit de ea re aliqua dubitatio , ut potius labrandum fuerit Patribus adversus nonnullos , qui crederent omnia peccata quantumvis capitalia , excepto tamen infidelitatis errore , eodem igne purgari posse ; quos non tantum Augustinus citato loco , sed & Cæsarius Arelatensis Episcopus refellit his verbis : *Multi lectionem istam male intelligentes , falsa securitate decipiuntur , dum credunt , quod supra fundamentum Christi crimina capitalia aedificata , peccata ipsa per ignem transitorum possint purgari , & ipsi postea ad vitam æternam pervenire . Intellectus iste , fratres carissimi corrigendus est , quia ipsi se seducunt , qui sibi blandiuntur ; Illo enim transitorio igne , de quo dixit Apostolus : Ipse tamen salvus erit , si tamen quasi per ignem ; non capitalia , sed minuta peccata purgantur . Sed dicit aliquis . Non ad me pertinet quandiu moras .*

*Cæsarii homil.
tom. 8. Biblio-
th. PP.*

ba-

babeam, tantum ut vitam aeternam perezeam. Nemo hoc dicat, fratres carissimi, quia ille ipse purgatorius ignis durior erit, quam quod potest paenarum in hoc saeculo aut videri, aut cogitari, aut sentiri. Hæc Cæsarius. Plura his, ac fere innumera addenda essent aliorum, qui postea claruerunt, testimonia Ecclesiasticorum Scriptorum; sed non patitur instituti ratio in his diutius immorari. Hoc tamen pro certo habeatur, omnium, qui post dicta tempora usque in praesens vixere Orthodoxorum Scriptorum, nullum reperiri, qui Apostolicæ traditioni, majorumque assertioni, ac denique a tot saeculis prescriptæ Ecclesiasticæ consuetudini ausus sit contradicere; quin potius eamdem Catholicam veritatem non tantum ex Patribus ratam, atque firmatam, sed miraculis saepius comprobatam, ad unum omnes pie & sancte fuisse veneratos. Quare nihil prorsus movere nos debet diversa Novatorum sententia.

22. Die illa, qua lapidatus est Stephanus, facta est, ait Lucas, *persecutio magna in Ecclesia, quæ erat Hierosolymis, & omnes dispersi sunt per regiones Iudeæ, & Samariae, praeter Apostolos.* Quod vero saeviente persecuzione, ac fidelibus Hierosolyma excedentibus, remanserint ibidem Apostoli, non alia ratione factum credimus, nisi Dei voluntate, ac potentiam, ut tradit Apollonius secundi scriptor in libro adversus Cataphrygas, ipse Dominus Apostolis jussicerat, ne Hierosolyma discederent, nisi elapsis duodecim annis. Qui ergo ipsis præceperat, ut inter infensissimos hostes tamdiu versarentur; dedit etiam illis implere, quod jussicerat. Eadem traditio continebatur in libro prædicationis Petri, apocripho quidem, sed antiquo; ex quo Clemens Alexandrinus refert Dominum. Apostolis dixisse: *Si quis ex Israele paenitentia ductus per nomen meum in Deum velit credere, remittentur ei peccata. Post duodecim annos egredimini in Mundum, ne quis dicat, non audivimus.* Non tamen adeo Hierosolymis alligati erant, ut ad tempus exceedere non possent; quinimmo constat ante id tempus Apostolos plures peragrasse provincias, ex quibus tamen scito Hierosolymam reciperent.

23. Exorta itaque, post Stephani mortem, magna persecuzione, cum deteriora adhuc ex Iudeorum furore pertimescerent Apostoli, ne Hierosolymitana Ecclesia Pastore viduata quidquam detrimenti caperet, Jacobum *Alphæi*, qui *justus* dicebatur. idemque frater Domini, ejus Ecclesiæ Episcopum consti-

Cur Apostoli
saeviente perse-
cutione Hiero-
solyma non ex-
cesserint.

Act. 8.

Euseb. lib. 5.
c. 18.

Clem. Alexan.
Strom. 6.

Jacobus ordi-
natur Episco-
pus Hiero-
lym.

JESU CHR.
AN. 33.
Euseb. lib. 2.
c. i.

tuerunt ; quem anno proximo a Domini passione ordinatum , tradit Eusebius in Chronico : *Ecclesia Hierosolymitanæ primus Episcopus ab Apostolis ordinatur Jacobus Frater Domini* . In Historia vero hæc fuisus memoriæ prodidit : *Tunc etiam Jacobum , qui frater Domini dicebatur ... , qui , ob eximiam virtutem , justus ab antiquis cognominatus est , Hierosolymitanæ Ecclesiæ Episcopatum primum accepisse perhibent . Clemens certe in sexto Institutionum Libro ita tradit : Ait enim post Servatoris ascensum , Petrum , Jacobum , & Joannem , quamvis Dominus ipsos cæteris prætulisset , non idcirco de primo honoris gradu inter se contendisse , sed Jacobum , cognomine Justum , Hierosolymorum Episcopum elegisse . Idem in septimo ejusdem operis libro hæc de illo eiusum dicit : Jacobo justo , & Joanni , & Petro Dominus post Resurrectionem scientiæ donum impertiit . Quod illi cæteris Apostolis , bi vero Septuaginta Discipulis , quorum unus fuit Barnabas , tradiderunt . Cæterum duo fuere Jacobi , alter cognomento Justus , qui ex Templi fastigio præcipitatus , & a Fullone fuste percussus interiit ; alter , qui capite truncatus est . Porro Jacobi illius Justi meminit etiam Paulus , ita scribens : Alium autem ex Apostolis vidi neminem , præter Jacobum Fratrem Domini . Hunc Jacobum Apostolum , Hierosolymitanæ Ecclesiæ præpositum , fuisse ab ipso Christo , tradit Recognitionum Auctor : Et Ecclesia Domini in Hierusalem constituta crescebat per Jacobum , qui a Domino ordinatus est in Episcopum . Similia docet Epiphanius : Idem ille primus Episcopus catbedram cœpit , cum ei ante cæteros omnes suum in Terris thronum Dominus tradidisset . Et Auctor Constitutionum : Episcopus Hierosolymitanus ab ipso Christo , & Apostolis ordinatus . Alii tamen a Petro , Joanne , & altero Jacobo ordinatum fuisse tradunt , uti ex Clemente Eusebii narrat ; cui & Hieronymus adsentitur : De Jacobo enim loquens , ait : qui post passionem Domini ab Apostolis Hierosolymorum Episcopus ordinatur : Denique a solo Petro Apostolorum Principe , antequam Romanam proficeretur , id constitutum esse scribit Auctor Chronici Alexandrini . Verum quocumque modo id evenerit , Apostolorum certe suffragio , qui egregias ejus animi dotes perspectas habebant , Hierosolymitanam Ecclesiam , ad quam undique Judæi confluabant , Jacobus obtinuit . At enim cum apostolus a Christo jam fuisse renunciatus , nova dignitas Jacobo ex Hier. Episcopatu non accessit , sed tantum certæ , destinataeque Ecclesiæ curam suscepit , quod apo-*

Recognit. lib. 1.
Epiph. heres.
78. 7.

Hier. de Script.
Eccl. cap. 2.

Chron. Alexan.
p. 580.

apostolico ministerio nihil omnino obesset . Hinc Orbis doctor a Chrysostomo appellatur ; & quemadmodum Baronius observat , sicuti cum Petrum Antiochiæ sedisse dicimus , neminem adeo rudem putamus , ut eum nunquam velit per illud temporis spatium ab ea recessisse ; sic quoque Jacobus Hierosolymitanam ita rexit Ecclesiam , ut , urgente necessitate , alibi etiam Apostolico munere fungeretur .

24. Disputant eruditæ , utrum Jacobus primus Hierosolymorum Episcopus idem sit , ac Jacobus Alphæi , qui & Frater Domini appellatur , atque inter Apostolos recensetur . Græcorum plerique Jacobum Alphæi , & Hierosolymorum Episcopum ab Apostolo distinguunt ; atque hanc opinionem ex operibus Clementi falso tributis , ubi saepe de industria Jacobus Alphæi ab Apostolis distinguitur , derivasse plane cognoscimus . Latini tamen existimant , Jacobum Hierosolymorum Episcopum illum ipsum fuisse , qui Frater Domini in Evangelio dicitur , & inter Apostolos recensetur . Duo tantum Jacobi ab Eusebio memorantur , scilicet Joannis Frater , & Alphæi filius , utrique Apostoli . Præterea S. Paulus testatur , se fratrem Domini vidisse , qui certe inter Apostolos recensetur , nec est dubitandum eundem cum Episcopo Hierosolymano fuisse , affirmante potissimum Josepho , Jacobum Jesu Christi Fratrem ab Anano Pontifice interfectum . Constat itaque manifeste , Fratrem Domini eundem fuisse , ac Alphæi filium , qui Justus etiam appellabatur , & Hierosolymitanæ Ecclesiæ curam suscepserat .

25. Cur vero frater Domini Jacobus diceretur , nunc supereft inquirendum . Atque ut Helvidium prætereamus , cuius blasphemia fuit , eos , qui fratres Domini appellantur in Evangelio , a Beatissima Virgine , & Filii Dei Genitrice in lucem editos fuisse ; non defuere qui opinarentur , Fratres Domini ex Josepho quidem genitos , sed ex altera ejus uxore , quam *Escar* vocant . Verum nihil hac opinione absurdius excogitari vel dici posse & pluribus ostendunt Hieronymus , & Augustinus ; & facile cuique Historiam Evangelicam paullo attentius perpendiculari apparebit . Quis enim nunquam in animum inducat ex Josepho genitos , qui Fratres Domini dicebantur , ubi animadverterit a Matthæo , & Marco memoria proditum eorum matrem passionis Christi tempore adhuc vitam vixisse ? Oportet sane Josephum vel bigamum fuisse ; vel priore uxore dimis-

JESU CHR.
AN. 33.
Chrysost. hom.
88. in Joanne.

Quis fuerit Jacobus Hierosol. Episcopus .
Chrysost. in Mat. hom. 5. & in Act. Ap. hom. 33. Theodorez. in psalm. 67. Conf. Ap. lib. 2. 55.

Aug. cont. Cresc. l. 2.
Boiland. die 1.
Maiz. .
Baillet ibid. Cozel. in notis ad Conf., & in l. recognit. Pearson. pag. 58.
Ad Galat. 1. 19.
Joseph. antiqu. l. 20. 8. .

Cur Jacobus Frater Domini dicitur .

Hieron. in Helvid. August. in Joan. homil. 10. Euseb. lib. 2. 1. Epiph. in Mat. 12. & Epist. 28. Hilar. in Matth. 1. Orig. in Matth. Matth. 25. Merc. 15.

JESU CHR.
AN. 33.

Tillem. 2. in
Jacob. 1.2.3.4.

Tiberii crude-
litas.

Dion. lib. 58.
Tacit. an. 15.5.

Mors Galli,
Drusi, & Agrip-
pinæ.

Svet. Dio. 11
supra.

De Drusillæ, &
Julia nuptiis,
et Caligula.
Tacit. lib. 6. c. 4.
Murat. Busnag.
hoc anno.

Tacit. lib. 6. 5.

dimissa, alteram superinduxisse, Mariam scilicet Christi matrem: Quod quam absconum, facile quisque intelligit. Quamobrem cum Tillemontio, aliisque credendum omnino arbitramur ob generis cum Deipara Virgine & Josepho conjunctionem, filios Mariæ Jacobi, seu Mariæ Cleophae fratres Domini in Evangelio appellatos fuisse.

26. Multa hoc anno a Tiberio crudelissime gesta sunt. Sextum enim Marium intima sibi hactenus familiaritate conjunctum, quod filiam forma præstantem alio ablegaverat, incesti falso accusatum, Tarpejo una cum filia dejici jussit, & facultates universas publicari. Asinium quoque Gallum, & Drusum Germanici filium, & Agrippinam matrem, carcere inclusos sustulit. Drusus se miserandis alimentis, auctore Tacito, mandando e cubili tormento nonum ad diem vitam detinuit. Gallum vero, & Agrippinam cibi egestate peremptos haud dubium; sponte, vel necessitate, incertum habebatur. Denique omnes, iisque sane plurimi, qui accusati societatis cum Seiano vinculis detinebantur, vario suppliciorum genere interfecti sunt.

27. Neptes duas Drusillam, & Julianam Germanici filias, L. Cassio, & M. Vicinio Tiberius collocavit. Causus vero Caligula Galli frater, ex Agrippina & eodem Germanico natus, Claudiam Silani filiam uxorem duxit. Hic immanem animum subdola modestia, ac simulatione obtegebat; atque adeo, imperii spe, Tiberio avo in omnibus obsequebatur, ut ob illatam matri, ac fratri necem, ne gemitum, aut vocem emiserit: Quinimmo ei Capreas redeunti obviam factus, se comitem junxit. Unde Passieni Oratoris de Cajo dictum percrebuit: *neque meliorem unquam seruum, neque deteriorem unquam Dominum.*

JESU CHRISTI AN. 34. PATRI APOST. AN. 3.

TIBERII IMPERATORIS AN. 21.

Coss. PAULO FABIO PERSICO, ET LUCIO VITELLIO

AN. URB. 787. OLYMP. 203. AN. 2.

Judeorum
in Christianos
persecutio.

AG. cap. 26. 10.

1. Stephani sanguine irritati adeo in reliquos fideles savierunt Judæi, ut eorum plurimos extremo supplicio affecerint. Et sane coram Festo Romanorum Præside testatus est Paulus, se potestate a Principibus Sacerdotum accepta multos sanctorum carceribus inclusisse; & ut occiderentur sententiam tulisse. Ad hoc tempus referendum nonnullis visum est, quod de Nicodemo legi doctore, & Christi discipulo, refert Lucianus ex Ga-

JESU CHR.
AN. 34.
Apud Aug. 10. 7.

Gamalielis relatione: *Cognoscentes Judæi illum esse Christianum, amoverunt eum e principatu suo, & anathematizaverunt eum, & de civitate expulerunt. Tum ego Gamaliel, quasi persecutionem pro Christo passum, sustuli eum in meum agrum, & alui, & vestivi usque ad finem vitæ ejus, & defunctum bonifice sepelivi juxta Stephanum.* Hæc ille: Saulus autem, sequitur Lucas, *devastabat Ecclesiam, per domos intrans, & trahens viros, ac mulieres, & tradebat in custodiam.* Quia persecutio-
ne dispersi sunt fideles per regiones Judææ, & Samariæ, ut paullo infra narrat idem Lucas; qui & addit illos, qui dispersi fuerant a tribulatione, quæ facta est sub Stephano, pe-
rambulavisse usque Phoenicem, & Cyprum, & Antiochiam, ne-
mini loquentes verbum, nisi solis Judæis. Judæis hac persecutio-
ne dispersis scripsisse epistolas suas Petrum, & Jacobum, tra-
dit Baronius. Harum enim in titulo hæc leguntur: *Petrus Apo-
stolus Jesu Christi electis advenis dispersionis Ponti &c. & Jaco-
bus Dei & Domini Nostri Jesu Christi servus duodecim tribu-
bus, quæ sunt in dispersione, salutem.* Nil tamen obstat, quo-
minus dicamus, Petrum, & Jacobum Judæis scripsisse, qui jam
ante sub Salmanasaro Syriæ Rege, sub Nabuccodonosore Rege
Babylonis, sub Antiocho, ac Romanis Imperatoribus, & Du-
cibus, in captivitatem ducti, ita per totum orbem dispersi fue-
rant, ut vix pars aliqua Mundi esset, quæ Judæos non aleret,
testibus Philone in Flaccum, & Josepho: *Duæ tantum tribus,*
ait Josephus, *per Asiam, & Europam sub Romano degunt Im-
perio; Decem autem tribus nunc quoque ultra Eupratem sunt,
infinita hominum millia.* Maris quoque insulas Judæi repleve-
rant; Namque Cretensem sibi uxorem conjunxit Josephus nar-
rat. Quidquid tamen de hoc sit, patet interim cur Judæi, ad-
venæ, & dispersi passim dicerentur.

2. Magno autem numero fuisse fideles, qui huc illucque ob persecu-
tionem abierunt, vel exinde certissime constat, quod duobus tantum
Petri concionibus ad octo millia hominum evangelio crediderunt;
oportet enim & aliis Petri, ceterorumque Apostolorum sermoni-
bus, & prodigiis, credentium numerum valde excreuisse; qui omnes,
præter Apostolos, in varias regiones abire coacti sunt.
Ex hac porro fidelium per orbem dispersione contigit, ut toto
orbe Christi Evangelium prædicaretur, ita ut Judæorum in fi-
deles furor, Deo sic disponeente, in evangelicæ doctrinæ pro-
pagationem mirabiliter cederet: Quocumque enim accederent
fide-

Philo adv. Flac-
cum Joseph. an-
tiq. l. II. 5.

De Fidelium
dispersione.

Chrysost. hom.
18. in a. 7.

JESU CHR.
AN. 34.

Aug. Serm. de
div. 116. tom. 5.

An Maria Mag-
dalena cum La-
zaro , aliisque
Marfiliam ap-
pullerit .

Phot. Cod: 257,

fideles una secum Evangelium , non in tabulis , neque membranis conscriptum , sed in corde ferebant . Vere quidem Augustinus fideles ea persecutione dispersos lignis comparat , quibus accendendus erat Mundus : *Occidatur Stephanus , perturbetur Ecclesia Hierosolymitana , discedant inde ligna ardentina , accedant , & incendant . Ligna enim quodammodo in Ecclesia Hierosolymitana ardebant Spiritu Sancto , quando erat illis in Deum anima una , & cor unum , lapidato Stephano passa est illa congeries persecutionum , sparsa sunt ligna , & accensus est Mundus . Tertullianus vero jam diu Martyrum sanguinem , a tyrannis effusum , Christianorum semen fuisse dixerat . Quamobrem nihil fane utilius Ecclesiae contingere potuit , quam talia perpeti .*

3. Plurium Ecclesiarum originem hinc esse deducendam plane adsentimur ; sed non omnium certe , quæ ad antiquitatis gloriam sibi comparandam , sua inde initia repetunt : constat namque privatas hasce quarundam civitatum traditiones aut dubias esse omnino , aut ne quid dicam gravius , minus veras . Unam Massiliensium de primordiis Christianismi apud ipsos opinionem exempli causa proferemus , ne plures enumerando fatigemus letores . Putant itaque Lazarum , Mariam , & Martham ejus sorores , atque Maximinum , & Josephum ab Arimathea , Hierosolyma pulsos , divina ope in Provinciam pervenisse , & Massiliensis , proximarumque Ecclesiarum fundamenta jecisse ; atque ubi ex vita migrarunt , nauctos fuisse pios sanctosque homines , qui eorum corpora magnificis sepulcris condi curarent . Massiliensis præsidio sunt Baronius , Natalis Alexander , Guesnayus , Boucheus , Saussayus , aliique prope innumerabiles . Verum si traditionis hujusmodi veteres probatosque testes expostules , nullum proferunt præter auctorem , qui jussu Desiderii Episcopi (an sexto labente , vel duodecimo demum seculo , incertum) gesta Sanctorum Ecclesiae Tulonensis memoriae prodidit . Contra tamen septimo adhuc seculo in Galliis pervulgatum fuisse Mariam Magdalenam Ephesi defunctam conditamque testatur aperte Gregorius Turonensis . In Epheso autem habetur locus , in quo Apostolus Evangelium , quod ex ejus nomine in Ecclesia legitur , scripsit , in ea urbe Magdalena quiescit . Gregorio autem congruit S. Modestus Hierosolymorum Episcopus apud Photium : Post dormitionem Sanctissimæ nostræ Deiparae , Magdalena profecta est Ephesum ad dilectum discipulum nolens , ad extremum usque spiritum , a Joanne Evangelista , & virgine separari .

4. In-

4. Interea Philippus Diaconus Hierosolyma in Samariam divertens, eo Evangelium intulit, variisque signis confirmavit: *multi enim eorum, qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna, exibant.* Multi autem paralytici, & claudi sanati sunt. Ex quo factum est gaudium magnum in illa civitate. Plurimum apud magnam partem civitatis auctoritate & gratia valebat Simon, qui gentem adeo præstigiis dementaverat, ut ei omnes auscultarent, dicentes, esse virtutem Dei magnam; verum tot tantisque signis valde commotus credidit & ipse, ac Baptismum a Philippo suscepit. Cumque Apostoli, qui erant Hiérosolymis, audissent Samariam verbum Dei recepisse, miserunt ad eos Petrum, & Joannem: *Qui cum venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum.* Nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum. Apostoli igitur, quibus Ecclesiarum cura a Christo Domino concredita erat, duos elegerunt, Petrum Apostolorum Principem, & Joannem, quos ad Samaritanos miserunt, ut manuum impositione Spiritum Sanctum Samaritanis conferrent, confirmationis scilicet Sacramentum; quo potissimum exemplo docemur, hanc manuum impositionem Episcopis, utpotè Apostolorum Successoribus, præcipue concessam fuisse, quos ideo Tridentini Patres hujusc sacramenti ministros ordinarios esse declaraverunt: Ordinarios inquam, ne videlicet presbyteros ab hujusc sacramenti collatione omnino excludere viderentur, quibus tum ex Orientalis Ecclesiæ usu, tum ex Romani Pontificis dispensatione, hujusc sacramenti administrandi, seu conferendi jus esse scimus, uti a celeberrimis Theologis adnotatum, & plurimis exemplis confirmatum, præsertim vero Gregorii Magni auctoritate, qui ad Januarium Calaritanum in Sardinia Episcopum hæc habet: *Si de hac re aliqui contristantur (quod scilicet, epistola altera prohibuisset presbyteris, ne sacro chrismate infantes inungerent) ubi Episcopi desunt, subdit, ut presbyteri etiam in frontibus baptizandos tangere debeant, concedimus hoc.*

5. Quare immerito quidem Novatores, idest Calviniani, Lutherani, & Presbyteriani, aliquae reformatæ Ecclesiæ Sectarii hauc manuum impositionem Episcoporum propriam esse pernegant, eamque a Sacramentorum numero excludunt, contendentes Spiritum Sanctum ab Apostolis tunc datum,

Tom. I.

P non

JESU CHR.

AN. 34.
Samaritani suscipiunt Evangelium, inter quos Simon.

Act. 8. 7.

Act. ubi supra.

Hofstenius, Nat.
Alexander Ju-
venin. Turnelly.
Greg. epist. 26.
lib. 4.

Episcopi o-
dinarii mini-
stri sacramenti
confirmationis.

JESU CHR.
AN. 34.
Besnag. an. 37.
n. 35.

Pearf. pag 69.

Cypr. Ep. ad
Tubaj. 73.

Idem Epist. 74.

*Augus. de Tri-
nit. lib. 15.26.*

non ad augmentum gratiæ , sed tantum ad signa , quibus Ecclesia tunc fulgebat , patranda . Audiant vel saltem Reformatæ Ecclesiæ Antistitem sic loquentem : *Hinc certe profectus est ritus confirmationis in Ecclesia retentus , & invitis presbyterianis soli Episcoporum functioni reservatus , qui semper & ubique Episcopis tantum antiquo jure competit .* Hæc Pearsonius Cestriensis in Anglia Antistes ; eadem Beveregius *in præf. ad Canones Apostolicos , & Bingamius tom. 4. Orig. Eccles.* , Quibus autem testibus hæc traditio nitatur , paucis videamus . S. Cyprianus de Apostolica manuum impositione super Samaritanos , hæc habet : *Et idcirco quia legitimum , & Ecclesiasticum baptismum consecuti fuerant , baptizari eos ultra non oportebat ; sed tantummodo quod deerat , id a Petro , & Joanne factum est , ut , oratione pro eis habita , & manu imposta , invocaretur , & infunderetur super eos Spiritus Sanctus . Quod nunc quoque apud nos geritur , ut qui in Ecclesia baptizantur , Praepositis Ecclesiæ offerantur , & per nostrum orationem , ac manus impositionem Spiritum Sanctum consequantur , & signaculo Dominico consummentur .* Et iterum . *Non per manus impositionem quis nascitur , quando accipit Spiritum Sanctum , sed in baptismo , ut Spiritum natus accipiat . Ursinus , sive quis alius Scriptor Africanus post Cypriani tempora , libro de Baptismo hæreticorum : Nam cum per manus impositionem Episcopi datur unicuique credenti Spiritus Sanctus , sicut Aposioli Samarianis post Philippi baptisma manum eis imponendo fecerunt , & bac ratione Spiritum Sanctum in eos contulerunt . Quod , ut fieri posset , ipsi pro eis oraverunt .* S. Augustinus : Orabant , inquit , quippe , ut veniret in eos , quibus manum imponebant , non ipsi eum dabant . *Quem morem in suis Praepositis etiam nunc servat Ecclesia .* S. vero Hieronymus pluribus in locis , sed præsertim contra Luciferianos : *an nescis etiam Ecclesiarum bunc esse morem , ut baptizatis postea manus imponantur , & ita invocetur Spiritus Sanctus : Exigis , ubi scriptum sit ? in Actibus Apostolorum . Etiam si Scripturae auctoritas non subesset , totius Orbis in banc partem consensus instar præcepti obtineret : nam & multa alia , quæ per traditionem in Ecclesiis observantur , auctoritatem sibi scriptæ legis usurpaverunt .* Et paulo post ex parte Orthodoxi : *Non quidem abnuo banc esse Ecclesiarum consuetudinem , ut ad eos , qui longe in minoribus Urribus per Presbyteros , & Diaconos baptizati sunt , Episcopus*

ad

ad invocationem Spiritus Sancti manum impositurus excurrat.

6. Manum porro impositione, & chrismatis præterea unctione, hoc Sacramentum administratum fuisse ex Tertulliano cognoscimus: *Caro abluitur, ut anima emaculetur; caro ungitur, ut anima consecretur; caro signatur, ut anima minatur; caro manus impositione obumbratur, ut anima spiritu illuminetur:* Tertulliano congruit Cyprianus: *Vngi quoque necesse est eum, qui baptizatus est, ut accepto chrismate, hoc est unctione, esse unctus Dei, & habere in se gratiam Christi perficit.* Porro autem Eucaristia, & unde baptizati unguntur oleum, in Altari sanctificatur. De illo chrismate, quod in Ecclesia servabatur, hæc Optatus, nefaria Donatistarum sclera recensens: *Ampullam quoque chrismatis per fenestram, ut frangerent, jactaverunt; & cum cæsum adjuvaret abjectio, non defuit manus angelica, quæ ampullam spirituali subvectione deduceret: projecta cæsum sentire non potuit; Deo muniente, illæsa inter saxa confedit.* Ejusdem meminit Prudentius in hymno nocturno.

*Cultor Dei memento
Te Fomis, & lavacri
Rorem subisse sanctum;
Te chrismate innovatum.*

Et in Apotheosi ex persona Sacerdotis Idolorum ad Julianum Imperatorem:

Lotus procul absit, & unctus &c.

Denique contra Symmachum de populo Romano loquens:

*Cætibus aut magnis Lateranas currit ad Aedes,
Unde sacrum referat regali chrismate signum.*

Præterea Cyrillus Hierosolymorum Episcopus de eodem sacro *Cyrill. cathech. nis tag. 3. p. 516.* chrismate orationem habuit, in qua hæc inter reliqua occurserunt: *Et vobis quoque similiter, postquam ex sarcorum laticum piscina ascendisti, datum est Christina, illius antitypum, quo unctus est Christus: & post alia multa: Sanctum istud unguentum non amplius nudum, neque si quis appellare malit commune unguentum est post invocationem, sed Christi donarium, & Spiritus Sancti presentia divinitatis ejus efficiens factum. Quod quidem symbolice fronte, aliisque sensibus tuis illinitur; ac dum unguento visibili inungitur corpus, sancto, & vivifico Spiritu anima sanctificatur.* Multo plura adferre possemus ex decretis Romanorum Pontificum, ac Sacris Conciliorum Canonibus; nisi hæc

JESU CHR.
AN. 34.
De unctione
Chrismatis.
Tertull. de car-
nis resurrect.

Cypr. epist. 70.

JESU CHR.

AN. 34.

Confirmatio
per manuum
impositionem ,
& Chrismatis
unctionem in-
ter Sacra menta
numeratur .

Apud Cyprian.
p. 159. edit Am-
stelod. Harduin.
Concil. tom. 1.
pag. 162.

Cypr. epist. 72.
August. contra
litt. Petil. l. 2.
c. 104.

August. de Ba-
ptij. lib. 3. c. 16.
Idem de divers.
serm. 324. to. 5.
p. 2.

*Ad Ephes. 4.**Cypr. epist. 72.*

Apud Euseb.
bis. lib. 6. c. 43.

De effectu Sa-
ceramenti Con-
firmationis .

Augustin. de
baptism. contra
Don. lib. 3.

satis esse putaremus ad antiquas sacrarum rerum traditiones ex
instituto insinuandas .

7. Hæc autem manuum impositio , & chrismatis unctio , Sacramentum ab antiquis non secus , ac baptismus , vel Eucharistia appellata est : Quare in Concilio Carthaginensi , S. Cypriani tempore celebrato , hæc leguntur dicta a Nemesiano Episcopo : *Male ergo sibi quidam interpretantur , ut dicunt , quod per manus impositionem Spiritum Sanctum accipiant , & sic recipiantur : cum manifestum sit utroque sacramento debere eos renasci in Ecclesia Catholica .* Sic & Cyprianus ad Stephanum Papam scribens , Sacramentum appellat a Baptismo distinctum ; S. Augustinus etiam contra litteras Petilianae , ac iterum de Baptismo contra Donatistas , Sacramentum aperte dicit : *Unctio spiritualis , ipse Spiritus Sanctus est , cuius Sacramentum est in unctione visibili : Continuo tulit illum ad Presbyteros , baptizatus est , sanctificatus est , unctus est , imposta est ei manus ; completis omnibus Sacramentis assumptus est .* Cum vero , qui baptizati essent , eamdem manus impositionem accipientes , signo Crucis etiam signarentur , constat idem Sacramentum , & signaculum a veteribus suisse appellatum , quod Paulus Apostolus innuisse videtur , dum ad Ephesios scribens , ait : *Nolite contristare Spiritum Sanctum Dei , in quo signati esitis in die Redemptionis .* Eadem quoque ratione Cyprianus (ut nuper vidi mus) Signaculum Dominicum ipsum dicit . Sed & Cornelius Papa in Epistola ad Fabium Episcopum Antiochenum illud eodem sensu sigillum nominat , dum de Novatiano Schismatico agens , inquit : *In lecto , in quo decumbebat , aqua circumfusus , baptismum accepit , si modo talem hominem baptismum acceptissimum dicendum sit : verum morbo tandem elapsus , neque cetera , quibus post baptismum secundum Ecclesias canonem imbuit oportuerat , acquisivit , neque Domini sigillo ab Episcopo obsignatus fuit : quo quidem neutiquam potitus , quomodo . quæso , Spiritum Sanctum adeptus est .*

8. Conferri denique hoc Sacramento Spiritum Sanctum , (et si non eadem Charismata , quæ Apostolorum temporibus) docet S. Augustinus : *Spiritus autem Sanctus , quod in sola Catholica Ecclesia per manus impositionem dari dicitur ; nimis hoc intelligi majores nostri voluerunt , quod Apostolus ait : Quidam charita Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum , qui datus est nobis : & inferius : Neque enim temporalibus , & sensi-*

JESU CHR.
AN. 34.

senilibus miraculis attestantibus, per manus impositionem modo datur Spiritus Sanctus, sicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei, & Ecclesiæ primordia dilutanda. Quis enim nunc hoc expectat, ut ii, quibus manus ad accipendum Spiritum Sanctum imponitur, repente incipiunt linguis loqui? Sed invisibiliter, & latenter intelligitur per vinculum pacis eorum cordibus divina charitas inspirari, ut possint dicere: Quoniam charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis. Hæc Augustinus; quia, ut ait S. Gregorius: hæc necessaria in Ecclesiæ exordio fuerunt. Ut enim ad fidem crederet multitudo credentium, miraculis fuerat nutrienda... Hinc est, quod Paulus dicit: Linguae in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus.

9. Hisce de confirmationis Sacramento prænotatis, historiam prosequamur. Cum vidisset Simon manuum impositio-ne Spiritum Sanctum impertiri; Apostolis pecuniam obtulit, dicens: *Date & mibi hanc potestatem, ut cuicunque imposuero manus, accipiat Spiritum Sanctum.* Cui respondit Petrus: *Pecunia tua tecum sit in perditionem; quoniam donum Dei exsimasti pecunia possideri. Non est tibi pars, neque sors in sermone isto: cor enim tuum non est rectum coram Deo.* Pœnitenti-
tiam itaque age ab hac nequitia tua, & roga Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui. In felle enim amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te esse. Respondens autem Simon, dixit: precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil veniat super me horum, quæ dixistis. Tantum tamen absuit, ut pœnitentiam ageret, ut ab Apostolis discedens, ipsos, eorumque doctrinam oppugnare aggressus fuerit; cumque magicas calleret artes, novitate doctrinae, atque præstigiis hominum oculos adeo perfrinxit, ut plurimos a Christi fide deduxerit, Hæreticorum Princeps merito dictus.

10. Quis autem, & unde fuerit Simon, qui Ecclesiæ tot vulnera inflixit, auctor Recognitionum distincte tradidit: *Si-mon hic patre Antonio, matre Rachel natus est; gente Samarens, ex vico Gyttborum, arte magus, græcis tamen litteris apprime eruditus, gloriae, & jactantiae supra omne genus nominum cupidus, ita ut excelsam virtutem, qua supra Creatorem Deum sit, credi se velit, & Christum putari, atque stantem nominari, bac autem appellatione utitur, quasi qui neget, posse aliquando se dissolvi...* Deinde, non multo post incidit in amo-

Greg. hom. 29.
in Evang.

Simon offere
Petro pecu-
niam.

Quis. et unde
fuerit Simon
Magus.

JESU CHR.
AN. 34.
Iustin. Apolog.
prim.

rem mulieris illius, quam Lunam vocant. De hac autem muliere, cuius amore Simon deperiit, ita Justinus: *Et Helenam quamdam, quæ prius pudicitiam in propatulo habuerat, & in lupanari prostituerat, principem ab illo notionem, & intelligentiam factum esse narrant.* Eadem habet & Tertullianus, qui Helenam utpote Tyri ortam, Tyriam appellat. Ireneus quidem, & Augustinus Selenen vocant, seu ut auctor Recognitionum latine nomen illud exprimit, Lunam; Eusebius tamen, Cyrillus Hierosolymitanus, Epiphanius, Hieronymus, & ceteri plerique cum Justino, & Tertulliano Helenam nuncupant. Ejus Imaginem, Minervæ habitu vestitam, servabant adhuc seculo secundo, & tertio Simoniani, & cultu quodam prosequebantur; & Celso teste apud Origenem, Simonis Discipuli, ob insigne erga hanc Helenam studium, *Heleniani* a multis appellati fuerunt. Præter auctorem Recognitionum, quem paullo ante protulimus, Justinus quoque prodidit Simonem Samaritanum fuisse genere, ex vico quodam *Gittion*; atque hunc plurimi secuti sunt. Sed communem hanc sententiam recentiori memoria labefactare viri quidam eruditii conati sunt, qui Simonem Judæum Cyprium fuisse malunt; ideoque Samaritanum a veteribus nominatum, quod ipsum legissent diu Samariam incoluisse. Facit ut ita statuant Josephus, qui vafri cujusdam Judæi ex Insula Cypro, cui nomen Simon, meminit, qui Felici Judææ Procuratori Drusillæ nuptias conciliavit: atque hunc nostrum esse Simonem tanto putant esse verisimilius, quod a Josepho Judæum istum sibi magiæ peritiam tribuisse diserte scribitur. Istorum tamen inanes prorsus esse conjecturas, & Justinio fidem habendam, adeo multa sunt, quæ facile persuadeant; ut heterodoxorum sane doctissimus Jo: Laurent. Mosheimius hujusmodi opinionem, quam & ipse aliquando probaverat, reiciendam omnino ingenue postea protestus fuerit. Primo enim Justinus domo Samaritanus & ipse fuit, atque ea sine dubio retulisse, quæ Samariæ tum vulgo erant notissima, vel inde apparet, quod non generatim Samaritanum Simonem vocat, sed distinctè natalem ejus vicum commemorat. Josephus præterea Simonem illum Cyprium Felici Procuratori familiaritate coniunctum fuisse significat: *Quis vero animum inducet, ut credat virum tantæ dignitatis ultimæ fortis hominem inter necessarios habere voluisse?* Postremo Simonem Samariæ honorifice habatum fuisse ex Luca intelligimus: quomodo vero fieri potuisset ut Ju-

Iren. contra her. lib. 1. 20.
Augustinus de Heres. cap. 1.
Euseb. hist. lib. 2. 73.
Cyrillus Hier. catech. 6.

Epiph. hoer. 21. 2.
Hieron. Ep. ad Ctesiph.

Justinus loco eis Tertullianus de anima.

Iren. l. cit. Euseb. His. lib. 2. cap. 13.

Origenes lib. v. ad vers. Celsum.

Justinus apolo-

V. Itrigius de Haresarch. Æv.

Apostl. Jo. Chri-

Stopharus Vol-

sus in curis

Philolog. ad alia

Apostol. Haver-

cam prius ad Ju-

osephum. Basna-

gius exercitat.

contra Baro-

nium, & alii.

Joseph. antiqu.

Judaic. lib. 20.

cap. 7. Moshem.

Institut. Histor.

Christ. Major.

Sec. I. Parte 2.

cap. v.

Judeus , cuius ipsum nomen Samaritanis odiosissimum fuit , tam sibi in ea urbe existimationem conciliaret ? Vel hoc unum protectio abunde nobis videtur esse ad eorum sententiam prorsus labefactandam , qui Simonem Josephi a Simone Lucæ non differre perperam arbitrantur .

JESU CHR.
AN. 34.

11. De Simonis prestigiis hæc ex Auctore Recognitio-
num refert Nicetas : *Quid peccant ii , qui Simoni credunt ,
cum videant eum tanta facere mirabilia ? An non est mirabi-
le per aerem volare ? igni admixtum unum corpus effici ? face-
re statuas ingredi ? canes aeneos latrare ? Sed & de lapidibus
vixus est panes facere . Imo vim suam extollens Magus : Pos-
sum , inquit , facere , ut volentibus me comprehendere non ap-
paream , & rursus volens videri , palam sim . Si facere velim ,
montes perforem , & saxa quasi lutum pertranseam . Si me de
monte excelsa precipitem , tanquam subiectus ad terras illæsus
deferar . Vinctus memetipsum solvam , eos vero , qui vincula
injecerint , vincitos reddam . In carcere conligatus claustra spon-
te patefieri faciam . Statuas animatas reddam , ita ut puten-
tur ab his , qui vident , homines esse . Novas Arbores subito
oriri faciam , & repentina virgulta producam . In ignem ineme-
tisum injiciens , non ardeam . Atque solemine quidem Magis
fuit oculis ejusmodi speciebus illudere . Sic Apollonius ti-
biarum alteram vinculis , quibus retinebatur , liberam ostendit . Sic apud Apulejum Zathlus Ægyptius Propheta primarius ,
defuncto herbulam quamplam ter ob os corporis , & aliam pe-
ctori ejus imponit : *Jam tumore pectus extolli , jam salubris ve-
na pulsari , jam spiritu corpus impleri , & assurgit cadaver , &
profatur adolescens .* De Magorum prodigiis Augustinus : *Plera-
que , inquit , specie tenuis , mortalius sensus imaginaria ludifica-
tione decipiunt , quale est Lunam deponere , donec suppositas , ut
oit Lucanus , proprietor despumet in herbas . Quod sane sapien-
ter dictum ; fatendum est enim , & a Dæmonibus mirabilia pa-
trari multa : qua de re insignis est Tertulliani locus : *Omnis
spiritus ales est . Hoc Angeli , & dæmones . Igitur momento ubi-
que sunt . Totus Orbis illis locus unus est . Quid ubique gera-
tur tam facile sciunt , quam enunciant ; velocitas divinitas cre-
ditur , quia substantia ignoratur . . . Habent de incolatu aeris ,
& de vicinia siderum , & de commercio nubium , coelestes sape-
re paraturas , ut & pluvias , quas jam sentiunt , repromittant .
Benefici plane & circa curas valetudinum . Lædunt enim pri-***

Recogn. lib. 2.
pag. 32.

Apul. Metam.
lib. 2. p. 127.

Auguſt. de Ci-
vit. lib. 10. c. 16.

Tertull. Apolog.
cap. 22.

mo ;

De Simonis
prestigiis .
Recognit. lib. 3.
pag. 69.

JESU CHR.
AN. 34.
S. Thom. P. 1.
q. 3. ar. 3.

mo; debinc remedia præcipiunt ad miraculum nova, sive contraria, post quæ desinunt lacerare, & curasse creduntur. Sed & verissime scripsit Aquinas: Angelus tam bonus, quam malus, virtute naturæ sua potest movere imaginationem hominis; quod quidem sic considerari potest, dictum est enim supra, quod natura corporalis obedit Angelo ad motum localem. Illa ergo, quæ ex motu locali aliquorum corporum possunt causari, subsunt virtuti naturali Angelorum. Cum igitur ea vis sit dæmonum, ut corpora quam facillime moveant, variisque modis, ut opus est, apte concinnent; non est mirandum, Simonem eorum utentem auxilio, id esse assequutum, ut virtus Dei magna existimaretur, sive oculis illuderet, sive quædam efficeret, quæ a varia partium dispositione, ac motu penderent, ordinarias tamen hominum facultates excederent.

De Simonis
Magi erroribus.
Iren. contra
her. lib. I. 23.

12. Præstigiis acceſſerunt impia dogmata; Namque Ireneus teste docuit impie Simon, semetipsum esse, qui inter Judæos quidem quasi Filius apparuerit; in Samaria autem quasi Pater descenderit; in reliquis vero gentibus, quasi Spiritus Sanctus adventaverit. Esse autem se sublimissimam virtutem, hoc est, eum, qui sit super omnia Pater, & sustinere vocari se quodcumque eum vocant homines. Hic Selenem quandam, quam ipse a Tyro civitate Phœnices quæstuariam cum redemisset, secum circumducebat, dicens, hanc esse primam mentis ejus conceptionem, matrem omnium, per quam initio mente concepit Angelos facere, & Archangelos. Hanc enim Ennojam exilientem ex eo cognoscentem, quæ vult Pater ejus, digredi ad inferiora, & generare Angelos, & Potestates, a quibus & Mundum hunc factum dixit: posteaquam autem generavit eos, hæc detenta est ab ipsis propter invidiam, quoniam nollent progenies alterius cuiusdam putari esse. Ipsum enim se in totum ignoratum ab ipsis: Ennojam autem ejus detentam ab iis, quæ ab ea emissæ essent Potestates, & Angeli; & omnem contumeliam ab iis passum, ut non recurreret sursum ad suum patrem; usque adeo, ut in corpore humano includeretur, & per saecula veluti de vase in vas transmigraret in altera muliebria corpora.

De Helena Si-
monis uxore.

13. Fuisse autem eam, & in illa Helena, propter quam Trojanum contradictum est bellum; quapropter & Stefchorum per carmina maledicentem eam orbatum oculis, post deinde pænitentem, & scribentem eas, quæ vocantur palinodias, & in quibus himnizavit eam, rursum vidisse. Transmigrantem autem eam

eam de corpore in corpus ex eo , ut semper contumeliam sustinenteret , in novissimis etiam in fornicē prostituisse , & hanc esse perditam ovem ; quapropter & ipsum venisse , ut eam assumere ret primam , & liberaret eam a vinculis , hominibus autem salutem praestaret per suam agnitionem . Cum enim male moderarentur Angeli Mundum , quoniam unusquisque eorum concupisceret principatum ; ad emendationem venisse rerum , & descendisse cum transfiguratum , & assimilatum Virtutibus , & Potestutibus , & Angelis ; ut & in hominibus homo appareret ipse , cum non esset homo ; & passum autem in Iudea putatum , cum non esset passus . Prophetas autem a Mundi fabricatoribus Angelis inspiratos dixisse prophetias : quapropter nec ulterius curarent eos , qui in eum , & Silenem ejus spem habeant , & ut liberos agere , quæ velint ; secundum enim ipsius gratiam salvari homines , sed non secundum opera justa . Nec enim esse naturaliter operaciones justas , sed ex accidenti : quemadmodum posuerunt , qui Mundum fecerunt Angeli , per hujusmodi præcepta in servitutem deducentes homines . Quapropter & solvi Mundum , & liberari eos , qui sunt ejus , ab imperio eorum , qui mundum fecerunt , repromisit . Igitur horum mystici Sacerdotes libidinosè quidem vivunt , magias autem perficiunt , quemadmodum potest unusquisque ipsorum : exorcismis , & incantationibus utuntur ; amatoria quoque , & agogima , & qui dicuntur paredri , & oniropompi , & quæcumque sunt alia parerga , apud eos studiu exercentur . Imaginem quoque Simonis habent factam ad figuram Jovis , & Silenæ in figuram Minervæ ; & has adorant ; habent quoque & vocabula a principe impüissimæ sententiæ Simone , dicti Simoniani , à quibus falsi nominis scientia accepit initia , sicut ex ipsis assertionibus eorum adest dicere .

14. Hæc impudentissimi Impostoris deliramenta fuisse a plurimis vehementer probata idem Irenæus affirmat , qui Menandrum præterea , Saturninum , Basilidem , Carpocratem , Cerinthum , Ebionem , Nicolaum , Cerdonem , Marcionemque inter ejus discipulos enumerat , quamvis non omnes eadem ætate vixerint , novasque potius Hæreses in Ecclesiam induxisse forte videantur . Etsi enim , inquit S. Martyr : Non confiteantur nomen magistri ; attamen illius sententiam docent . Christii quidem nomen tanquam irritamentum præferentes , Simonis autem impietatem variè introducentes . Dositheanos quoque , Cleobanos , Gorthenos , Masbotheos , Hadrianistas , Entychitas , Ca-

Discipuli Si-
monis .

Iren. contra
hoer. lib. 1.24.

Tom. I.

Q

nistas

ESU CHR.
AN. 34.

nistas, & alia portenta potius, quam nomina ex eadem Schola prodiisse Theodoretus existimavit. Cum itaque primus Hæretorum fuerit Simon, sapienter quidem a Baronio animadversum putamus non sine admirabili Dei consilio factum fuisse, ut ad eum oppugnandum, condemnandumque Princeps Apostolorum eligeretur: *Sic enim reliquit exemplo doctrinam Dominus consignatam; quam Catholica recepit, atque continuo usu & observantia probavit Ecclesia; nimur sicut Petri id fuit ministerii, ita & Petri Successorum esse, emergentes cognoscere heres, easdemque cum ipsorum Auctoribus condemnare.*

Philippus
ad Eunuchum
mittitur.

Act. 8.

Joseph. antiqu.
lib. 13. 21.

Aior. cap. 8.

Euseb. lib. 2. 1.
Chrysostom. 19.
in Act.

Grotius in Act.
Bar. Pearf. Pag.
72. Busnag. an.
37. 64.

De Candace
Regina Aethio-
pum.

Strabo lib. 17.
Plin. lib. 6.

Utrum Eunu-
chus Judaeus,
vel Proetelytus
fuerit.

15. Interea cum Apostoli Petrus, & Joannes, multis Samaritanorum Locis peragratis, Hierosolymam repetiissent, *Angelus Domini loquutus est ad Philippum dicens: surge, & vade contra Meridianum ad viam, quæ descendit ab Hierusalem in Gazam: hæc est deserta.* Scilicet ad Urbem Gazam, quæ, quod ab Alexandro primum Magno deinde ab Alexandre Jamna diruta fuisset, *deserta nominabatur*; ad urbem enim cum Ussorio & Pearsonio potius, quam ad viam *desertæ* nomen referendum putamus. Surgens Philippus, abiit: *& ecce vir Aethiops, qui erat super omnes Gazas ejus, venerat adorare in Hierusalem, & revertebatur super currum suum, legensque Iusiam Prophetam.* Hierosolyma digressus Eunuchus, ut inde Aegyptum, & ab Aegypto Meroen peteret. Etenim ex ultima pene Aethiopia venerat urbe Napata, de qua Strabo: *Inde Napata progressus est Petronius, quæ Candacis Regia erat, ubi filius ejus morabatur: & eamdem Petronii expeditionem Aethiopicam memorans Plinius: oppida eorum expugnavit eo, quo dicemus ordine, Pselcim, Primin, Abocin dirupit & Napata.* Aethiopibus Aegypto conterminis Reginas imperasse, non Reges, ab Eusebio, & Chrysostomo, aliisque cum veteribus tum recentioribus traditum. *Ex iis erant, ait Strabo, etiam Duces Reginæ Candacis, quæ nostro aeo Aethiopibus imperavit;* virilis mulier quedam altero oculo cæpta. Candacis præterea nomen Aethiopum Reginis fuisse commune & docet aperte Plinius *Regnare feminum Candacem, quod nomen multis iam annis ad Reginas transit:* Et ex eo quoque colligitur, quod Candacem a Strabone memoratam aliam omnino fuisse oporteat ab ea, cuius Lucas in actis meminit.

16. De Eunuchi religione non omnes consentiunt. Ethnici adscensuit Eusebius, affirmans *primum ex gentibus dinovis*

vini verbi mysterium percepisse: Eusebium sequuti sunt Chronicon Alexandrinum Olympiade CCIII. Nicephorus , & fortasse Chrysostomus . Plerique tamen Judæorum Proselytum , vel etiam origine Judæum fuisse contendunt . In Eusebii opinionem descendenterat ex recentioribus Samuel Basnagius ; verum re magis accurate perpensa , sententiam postea mutavit . Si ex ejus tantum Jerosolymas adventu , & adoratione in Templo , quod aliquos fecisse novimus , de Eunuchi Judaismo nobis esset judicandum , non satis quidem exploratum arbitramur : Scimus enim & *Gentiles Hierosolymam ascendisse* , ut *adorarent in die festo* . Aliam itaque rationem initivit Basnagius , & arguento ex Chronologia petito rem plane confecit . Cum enim certissime constet Petro divinitus tributum , ut primus omnium Gentes ad Christi notitiam perduceret : Philippi vero ad Eunuchum legatio vix posterior Cornelii Centurionis baptismo existimari possit ; ex his prorsus conficitur , ut illum Proselytis accensere necesse fit .

17. Eunicho , ignota sibi de Christo Isaiae oracula legenti , se comitem , sancto jubente spiritu , præbuit Philippus ; Propheta mentem sciscitanti aperuit , & evangelizavit illi Jesum . In quem cum Eunuchus ex toto corde credere profiteretur , & Baptismum postulasset ; ubi venerunt ad quamdam aquam ... iussit stare currum , & descendenterunt uterque in illam Philippus , & Eunuchus , & baptizavit eum . Juxta vicum Bethsoron hæc ei evenisse Hieronymi ætate traditione ferebatur : *Bethsur in Tribu Juda . Sive Beniamin* , & est hodie Bethsoron vicus , euntibus nobis ab Elia Chebron in vigesimo lapide , juxta quem fons ad radicem montis ebulliens , ab eadem , in qua gignitur , sorbetur humus , & Apostolorum acta referunt , Eunuchum Candacis Regina in hoc esse baptizatum a Philippo . Cum autem ascenderint de aqua , sequitur Lucas , Spiritus Domini rapuit Philippum , & amplius non vidit eum Eunuchus , hoc novo miraculo in Christi fide confirmatus . *Ibat per viam suam gaudens* . Philippus vero inventus Azoti , & peragrata regione , omnibus urbibus evangelium prædicavit , usque dum veniret Cæsaream .

18. Hunc porro Eunuchum Ætiopum postea doctorem , & Apostolum fuisse , veteres tradiderunt : *Ipse Eunuchus* , ait Irenæus , credens , & statim postulans baptizari , dicebat , credo , filium Dei esse Jesum ; qui , & missus in Regiones Æthio-

JESU CHR.

AN. 34.

Niceph. lib. 2.

cap. 6.

Basnag. an. 37.

66.

Joannis XII. 20.

Philippus Dia-
conus Eunu-
chum baptizat.
Actor. cap. 8.

Hieron. de Lcis
Hebr.

Eunuchus Æ.
thiopibus pre-
dicat Evange-
lium.

Iren. contra
her. lib. 3. 12.
p. 196.

JESU CHR.

AN. 34.

Psal. 67.

Enseb. lib. 2.1.

Cyrill. Cath.

17.

Hier. in Iud.

cap. 53.

Idem epist. 53.

Chrysost. in Genes. hom. 340

piæ, prædicaturus hoc, quod ipse crediderat, Eusebius vero, Cyrillus Hierosolymitanus, & Hieronymus testantur confirmatum in ipso fuisse, quod a Davide prænunciatum legimus; fore scilicet ut Æthiopia præveniret manus ejus Deo. *Hoc testimonium Isaiae*, ait Hieronymus, cum in Actis Apostolorum *Reginae Candacis Eunuchus rbeda vebetur*, & legens non intelligeret, interpretante Philippo super passione, & nomine Salvatoris, intellexit; & statim baptizatus in Agni sanguine, quem legebat, vir meruit appellari, & *Apostolus genti Æthiopum missus est*; sed & alio in loco admiratione raptus: *Nec sanctior*, ait sum hoc Eunucbo, nec studiosior; qui de Æthiopia, idest de extremis Mundi finibus, venit in templum, reliquerat aulam, Regiam, & tantus amator legis, divinæque scientiæ fuit, ut etiam in vehiculo sacras litteras legeret; & tamen cum librum teneret, & verba Domini cogitatione conciperet, lingua volveret, labiis personaret, ignorabat eum, quem in libro nesciens venerabatur. *Venit Philippus*, & ostendit ei Jesum, qui clausus latebat in littera. O mira doctoris virtus! *Eadem hora credit Eunuchus*, baptizatur, & fidelis, & sanctus factus est, ac de discipulo Magister: plus in deserto fonte Ecclesiæ, quam in aurato Sinagogæ templi reperit. Chrysostomus præterea ad hunc Actorum locum, de Eunucbo, in via Scripturam legente, hec adnotat: *Barbarus ille Reginae Æthiopum Eunuchus*, qui in tanta erat gloria, & curru vebebatur, illo tempore lectionem non negligebat, sed Prophetam in manibus habens, magnum addibebat studium, idque nesciens, quid in libris continetur, & afferebat quidquid in se erat studium, alacritatem, attentionem. Cogita enim, obsecro, quantum erat, neque in itinere lectionem negligere, & præsertim sedentem in curru. Merito male audiunt, qui neque domi hoc ficiunt, persuaderi possunt, sed putantes supervacuam esse borum lectionem, quia mulieri cohabitant, vel militiæ ascripti sunt, vel puerorum, & servorum, aliorumque negotiorum curam agant, non convenire sibi arbitrantur, quod divinæ Scripturæ lectioni incumbant: Ecce & Eunuchus, & barbarus erat, quæ utraque, ad reddendum negligentiem, sufficiebant; & ad hæc dignitatis ampliitudo, & abundantia opum: Adde, quod itinere erat, & curru frebatur. Attamen desiderium, & ingens studium omnia obstatu e medio auferens in lectione retinebat. Unde non dicebat ea, quæ plerique dicunt, non intelligo ea, quæ scripta sunt;

funt; non possum intelligere profunditatem Scripturarum: quare frustra, & incassum laborem sustinere? Et non habeo, qui manuducat. Nihil iis simile cogitabat ille, lingua quidem barbarus, mente autem Philosophus. Sed cogitavit potius, se non contentum iri, sed superna gratia adjuvari, modo quod suum erat afferret studium, quem & nos imitemur. Hæc de sacra Scripturæ lectione Chrysostomus, quæ Ecclesiæ ministris maxime conveniunt, cum ex sacra Scripturæ ignorantia, & neglegēta Sanctorum Patrum atque Conciliorum lectione, tot potissimum laxitatum portenta prodierint, quibus Casuistarum plerique abundant, unde Ecclesiæ decor, morumque sanctitas adeo deturpatur. Cum etenim, purissimo hoc fonte derelicto, morum regulas ex hominum ingenio, undique tenebris obscœcato, hauserint, hinc laxiores sententias, errores, portenta verius dixerim, pro morum regulis venditarunt. Repetantur itaque fontes; sacram Scripturam adeant, sanctosque Patres & Canones legant, ac meditentur morum magistri, tuncque ab errorum colluvie purgabitur morum disciplina, ac vetus redibit Ecclesiæ decus. Sed ad historiam revertamur.

19. Excedentibus Hierosolyma Fidelibus post Stephani necem, deerat ibidem Saulo sæviendi in ipsos occasio. Quare cum audisset in aliis civitatibus Evangelium prædicari, & præcipue Damasci: *Spirans minarum, & cædis in discipulos Domini, accessit ad Principem Sacerdotum, & petiit ab eo epistolas in Damascum ad Synagogas, ut si quos invenisset hujus viæ viros, ac mulieres, vinclitos perduceret in Hierusalem.* Et cum iter faceret, & appropinquaret Damasco, subita de Cælo luce circumfusus, cadens in terram audivit Christi vocem, qua jubebatur a cædibus abstinere, & urbem ingredi, ut ibi, quæ ipsum postea oporteret facere, intelligeret. Itaque tremens, ac stupens surrexit de terra, & cum apertis oculis nihil videret, ad manus autem illum trahentes introduxerunt Damascum; & erut ibi tribus diebus, & non manducavit, neque bibit, ad quem Dominus Jesus misit Ananiam, qui imponens ei manus visum restituit, & baptizavit.

20. Giscali antiquo Judæorum oppido ortum fuisse Paulum, eoque a Romanis capto, cum parentibus suis Tarsum Ciliciæ commigrasse opinati sunt ex veteribus nonnulli; atque in hanc sententiam inclinante videtur libro de viris illustribus Hieronymus, qui ejus tamen dubitanter meminit in Commentariis

Actor. cap. 9.

Saulus coedi,
spirans a Iesu
Christo voca-
tus, ad fidem
convertitur.

Paulus Tar-
natus.

Hieron. in Phi-
liem. cap. 5., &
de viris il c. 5.

JESU CHR.
AN. 34.

AB. 22.

Gellius lib. 10.
cap. 28.
Iren. lib. 2. c.
39.
Aug. lib. 6.
Conf. c. 11.
Laet. lib. 4.
cap. 15. divin.
Instit.
Bar. an. 36. 5.
(Petav. not in
Epiph. num. 51.
Homil. 16. de
Princ. Apost.

Tillim. num. 5.
in Paul.

De Pauli no.
mine.

tariis epistolæ ad Philemonem. Contra Paulum Græcum fuisse, ex Gentilibus oriundum, deinceps proselytum factum dicebant Ebionitæ; quos Epiphanius hæresi xxx. confutat, a vero tamen omnes quam longissime aberrasse vel ex ipso Paulo facile intelligitur, qui se Judæum, & in Tarso Ciliciæ natum, educatumque palam professus est: *Ego sum vir Judæus, natus in Tarso Ciliciæ, educatus autem in ista Civitate, secus pedes Gamalielis eruditus.* Præterea si Giscalæ lucem aspexisset, non fuisse utique *natus civis Romanus*, quod & ipse tamen adfirmat: constat enim Tarso quidem, sed numquam Giscalæ, Civitatis Romanae jus fuisse tributum. Qua vera ætate Paulus in Christum crediderit, in obscuro est. Lucas equidem memoriae prodidit eum in adolescentia Ecclesiam persecutum fuisse; nihil tamen inde possumus de ejus ætate certe definire, cum ad annum usque trigesimum, vel etiam quadragesimum tertium adolescentia aliquando protraheretur, uti ex Irenæo, & Gellio cognoscimus. Putavit Baronius non ætate adolescentem Paulum, a Luca nominari, sed potius ex græca voce audacem, ac vehementioris animi; sed ejus conjecturam minus veram ostendit Petavius. Apud Chrysostomum quoque legitur Paulum *triginta quinque annos summa ad serviendum Deo alacritate Domino mancipasse*, perfecto denique 68. annorum vitæ cursu, quam propietate tenuerat, quievisse: anno scilicet ætatis trigesimo tertio christianam fidem suscepisse: ex conjectura tamen potius, quam certis testimoniis hæc a Chrysostomo dicta videntur; & de Homilia in qua occurrunt, dubitant eruditæ. Putamus itaque nihil obstare quomiaus dicamus, Paulum circa annum 36. ad fidem accessisse, exactisque in Apostolatu 32. annis, ætatis sue 68., Christi vero 66. martyrio coronatum fuisse, uti deinceps videbimus. Die 25. Januarii ad Christianorum castra transiisse Apostolum memorant Usuardi, & Adonis martyrologia; non ea tamen est horum auctoritas, ut fidem ipsis omnino adhibere necesse sit, cum præsertim nihil ea die in antiquioribus martyrologiis de Pauli conversione adnotetur.

21. De Pauli etiam nomine non una est cum veterum, tum recentiorum Scriptorum sententia. Cum enim in expeditione Cypria post Proconsulis Pauli Sergii conversionem, qui antea in Actis Saulus dicebatur, Paulus deinceps vocari coepit; a multis creditum, tunc primum hoc nomine Apostolum vocatum fuisse; atque hujus opinionis meminit Origenes:

nes : *Quibusdam visum est, quod Pauli Proconsulis, quem apud Cyprum Christi fidei subjecerat, vocabulum sibi Apostolus sumpserit, ut sicut Reges solent, devictis, verbi gratia, Parthis, Parthici, & Gothis, Gothici nominari; ita & Apostolus subjugato Paulo, Paulus fuerit appellatus.* Hieronymus vero in Commentario epistolae ad Philemonem : *A primo, inquit, Ecclesiæ spolio Proconsule Sergio Paulo victoriae sue trophyæ retulit, erexitque vexillum, ut Paulus diceretur ex Saulo.* Hieronymo congruit Augustinus : id tamen a modestia, & humilitate Pauli abhorrere aliquibus visum est, quod utrum ipsorum sententia an potius ex Augustino & Hieronymo, optimis sane moralium virtutum æstimatoribus, debeat judicari, lectors viderint. Putarunt alii, & potissimum Baronius, Apostolum a Proconsule Sergio Paulo amicitiae gratia, familiæ suæ cognomine fuisse nobilitatum ; quod scimus vel libertis, vel clientibus, vel aliis honoris causa saepe a Romanis fuisse tributum. Asterii contra opinio fuit, Saulum, quo tempore ad fidem accessit, *una cum appellatione animum mutavisse*; atque eum sequutus est auctor sermonis, qui Ambrosio tribuitur ; Chrysostomo vero, & Theodoreto placuit Pauli nomen a Christo impositum primum fuisse, vel tempore conversionis, vel cum Antiochiæ Apostolus gentium est ordinatus ; non secus ac Simoni contigit, quem Petruim Christus Dominus appellavit. Denique cum Paulum origine Judæum, Patria vero Romanum quidam animadverterent ; hinc eum a puero Binominem fuisse tanto probabilius existimarunt, quod & ante Proconsulis Sergii conversionem duobus illum usum nominibus certissime constet. Atque haec quidem Origenis, vel si placet, Rufini sententia omnibus accurate perpensis, veri videtur similius : *Invenimus in Scripturis divinis veterum commutata vocabula, ut ex Abram vocatus sit Abrahām, ex Sarai Sarā, & ex Jacob Israēl. In Evangelio quoque ex Simone Petrus, & filii tonitrus nuncupati sunt. Sed hæc præcepto Dei legimus factū, nunquam vero erga Paulum invenimus tale quid gestum. . . . Invenimus igitur in Scripturis aliquantos binis, alios etiam ternis usos esse nominibus, ut Salomonem, eundemque Idiū dictum, Oziam eundemque Azariam. Sed nec Evangelia quidem bunc eundem renunt morem. . . . Secundum ergo bunc consuetudinem, videtur nobis Paulus duplii usus esse vocabulo. Et donec quidem genti propriæ ministrabat Saulus esse vocatus, quod magis appellat-*

JESU CHR.
AN. 34.
Orig. Praef. in
epist. ad Rom.

Hier. in epist.
ad Philem.

Aug. Confess.
lib. 8. 4.

V. Basnag. an.
37. 54.
Baron. A. 36,
num. 4.

Affir. Orat. 8.
apud Ambros.
Serm. 31.

AB. 13. 9.

Orig. Praef. in
epist. ad Rom.

JESU CHR.
AN. 34.

pellatione patria vernaculum videbatur. Paulum autem appellatum esse, cum Græcis, & Gentibus leges, ac præcepta conscribit.

De mira Pauli
conversione.

Chrysost. in Act.
hom. 19.

Act. 26. 13.

Act. 22. 9.

Chrys. in Act.
hom. 19.

22. His de Pauli patria ætate, & nomine prænotatis, nunc de ipsius potissimum conversionis modo est diligenter inquirendum: Ut appropinquavit Damasco, ubi omnia ex animo futura certo sperabat, quominus suscepta perficeret, Christus Dominus impedivit. Quare autem Damascum potius, quam alio profici-sceretur, hanc adfert rationem Chrysostomus: *Magna Civitas erat, & regia, timebat igitur, ne & illa civitas præveniretur; Quare autem non accepit potestatem illic puniendi eos, sed in Hierusalem dicit?* Ut ita cum majore potestate pœnam de illis sumat. Tempore meridiano repente lux e Cælo splendorem Solis exsuperans, Saulum, Sociosque itineris fulgore suo circumfudit. Nullus auditur tonitruum sonitus, nullus collidentium nubium fragor, nullus ruentis fulminis stridor. Sola luce cœlesti, telis veluti igneis, omnes prostrati decidunt in terram. Tunc Saulus audivit vocem alloquenter se, ac dicentem: *Saule, Saule, quid me persequeris?* Comites autem ejus, lumen quidem viderunt, vocem tamen non audierunt ejus, qui secum colloquebatur; sive quod incondita tantum verba audierint, sive quod sensum verborum animo non sint complexi. Cum autem Domino Paulus respondisset: *Quid me vis facere;* hoc Christus reposuit: *surgens vade Damascum, & ibi tibi dicetur de omnibus, quæ te oporteat facere.* Ceterum mirabiliter sapientia, tum potentia, Christus in Saulum, Ecclesiæ Vastatorem, ea retorquet, quæ in illam machinabatur. Venerat persecutor, sociorum stipatus caterva, ut vincitos Fideles Hierosolymam abduceret. A suis ipse comitibus titubans, cæspitanisque Damascum ducitur. Famis, inopiamque multis auctor fuerat, & nunc ipse toto triduo famem sustinet. Sapienter Chrysostomus: *& quare dicat quis, hoc non factum est ab initio, sed postea?* Ut ostendatur, quod vere surrexit Christus... Qui enim sic insunit, ut sanguinem effundat, & in carcerem conjiciat, statim credit. Non sufficeret, quod non fuerat cum Christo, sed oportebat vehementer oppugnari ab illo fideles: omnibus hic acrior erat, ubi autem excæcatus est, tunc dominationis, & misericordia illius agnoscit vestigia. Vel etiam ne quis dicat, quod simulavit: quomodo enim de eo, qui sanguinarius, & qui sacerdotes accesserat, qui periculis se exposuerat, & exteris affixe-rat,

rat, & punierat, hoc sentiendum? Hic post hæc omnia dominationem confitetur. Quare autem non in ipsa civitate circumfudit eum lux suo splendore, sed ante illam? Quia multi non credidissent, sed irrisissent potius, quandoquidem & supra emissam audientes vocem, dicebant, tonitrum est. Hic autem fide dignus erat, referens, quæ sibi acciderant. Fraudis sane abesse omnis suspicio debuit, cum, & qui Paulo comites fuere, fulgorem lucis vel ipsum Solis splendorem meridianum superantem aspexit, & vi tanti luminis oculorum usus eruptus Saulo fuerit.

23. Saulo Damascum proficiscenti Jesum factum conspicuum, non dubitamus, etsi demus, veterum nonnullos in alia fuisse sententia. Asterius oratione in Petrum, & Paulum: *Quid ni ei appareret in forma hominis, uti Stephano de Cœlo apparuit, sed in ignis specie, atque luminis?* Quæstioni respondit Asterius: *Paulo haudquaquam appareret homo, ne infideli offenditionem augeat, sed potius in fulgoris specie, ac ignis, quo a lege, & Moysè eum pertrahat.* Diserte Chrysostomus Homilia 20. inacta: *Christus non apparuit, sed per opera visus est.* Nobis vero aperte favent Ananias verba: *Saule frater, inquit, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via, qua veniebas, ut videas, & implearis Spiritu Sancto;* Sed & Paulus eadem confirmat, dum refert quæ sibi dixerat Ananias: *Deus Patrum nostrorum præordinavit te, ut cognosceres voluntatem ejus; & si videres Justum, & audires vocem ex ore ejus, (idest Christum videres, & audires) De qua gratia sibi collata exultat Paulus, atque triumphat, dum ait: Nonne Christum Jesum Dominum nostrum vidi?* Quandonam porro vidit, nisi in via, dum iret Damascum? Quare si Apostoli diutiùs, & familiarius usi sunt Christo, quo cum ederunt, & biberunt, id damni Paulo compensatum est, cum sedentem in throno suo Dominum & allocutus sit, & conspexerit; Itaque haud simile vero est, quod a viris aliquoquin doctissimis traditur Paulum eo triduo, quo coecus mansit, non manducans, neque bibens, ad tertium Cœlum raptum fuisse; hæc enim nonnisi elapsis aliquot annis contigerunt, de quibus suo loco agemus. Eo triduo infirmus factus est, ut habet Chrysostomus, & ex itinere, & ex metu, & ex jejunio, & ex tristitia. Volens igitur illius augeri tristitiam cæcum manere permisit, donec venit Ananias. Profecto has animi perturbationes in pacem, latitiamque mutasset ejus in Cœlum assumptio. Non incongrue de Pauli cæcitate Arator:

Tom. I.

R.

Tan-

JESU CHR.
AN. 34.

Christus a Sau-
lo, Damascum
proficidente,
visus.
Act. 22.

Ad Corin. 1. 9.

Chrysost. in
Act. hom. 20.

JESU CHR.
AN. 34.

Ananias ad
Saulum mitti-
tur.

Ab. 9.

Ep. ad Galat.
2. 16.

Tandemque coactum
Pœna magistra docet, Dominum ne respuat ultra.

Quis vero dicat Paulum in Paradisum raptum eo tempore, quo pœnas dabat incredulitatis suæ?

24. Dum orationibus, & jejuniiis eo triduo vacabat Paulus, versans animo sœvitiam, & impietatem, qua in Christum, & Ecclesiam peccaverat, aliquantis per cœlesti visione recreatur; nam vidit virum, Ananiam, nomine intrœuntem, & imponentem sibi manus, ut visum recipiat. Nec visioni defuit eventus. Jussit enim simul Dominus Ananiæ, ut virum nomine Saulum, in vico recto habitatem, peteret. Abiit itaque Ananias, & introivit in Domum: & imponens ei manus dixit: Saule frater, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via, qua veniebas, ut videoas, & implearis Spiritu Sancto, & confessim ceciderunt ab oculis ejus tamquam squamæ, & visum recepit, & surgens baptizatus est; & continuo ex persecutore Apostolus in Synagogis prædicabat Jesum, quoniam hic est Filius Dei. Cum vero obstupescerent omnes, talia de Paulo audientes, ipse tamen multo magis convalescebat, & confundebat Judæos, qui habitabant Damasci, affirmans, quoniam hic est Christus. In Arabiam deinde secessit, atque illinc Damascum repetens tandem Hierosolymam profectus est. Hæc Pauli itinera, præter Hierosolymitanum, silentio præteriit Lucas; omnium tamen meminit ipse Paulus in Epistola ad Galatas: Notum enim, inquit, vobis facio, fratres, Evangelium, quod evangelizatum est a me, quia non secundum hominem; neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per revelationem Jesu Christi. Auditis enim conversationem meam aliquando in Judaismo: quoniam supra modum persequebar Ecclesiam Dei, & expugnabam illam, & proficiebam in Judaismo supra multos coetaneos meos in genere meo, abundantius emulator existens paternarum meurum traditionum. Cum autem placuit ei, qui me segregavit ex utero matris meæ, & vocavit per gratiam suam, ut revelaret Filium suum in me, ut evangelizarem illum in Gentibus: continuo non acquieci carni, & sanguini, neque veni Hierosolymam ad Antecessores meos Apostolos; sed abii in Arabiam, & iterum reversus sum Damascum; deinde post annos tres veni Hierosolymam videre Petruum, & mansi apud eum diebus quindecim: alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum Fratrem Domini. Sed de Pauli gestis sequentibus annis.

25. Præ-

25. Præter Paulum Damascum , alios quoque miserunt Principes Sacerdotum , qui nascentem Ecclasiam in reliquis Provinciis , immo & toto orbe infamarent . Cum enim intellexissent Fideles Hierosolyma pulsos Evangelium Judæis ubique prædicare , nova in eos persecutione fævire aggressi sunt , calumniis scilicet ipsos appetentes , ut ab omnibus , & ubique odio haberentur . Fidem facit Justinus Martyr , qui , cum esset genere Samaritanus , res Judæorum apprime callebat : *Non enim , injuriæ nobis in Christo illatæ tanta in aliis gentibus culpa residet , quanta in vobis , qui illis etiam anticipata de justo , & de nobis , qui ab eo orti sumus , malæ opinionis auctores estis . Postquam enim solum illum inculpatum , & justum hominem , cuius vulneribus sanantur , qui per eum ad Patrem accedunt , Crucis affixistis ; cum eum sciretis ex mortuis resurrexisse , & in Cælum ascendisse , ut prophetiæ futurum prædicebant , non modo pœnitentiam admissorum scelerum non egistis ; sed etiam selectos viros tunc Hierosolymis in universum Orbem misistis , impiam Christianorum hæresim prodiisse dicentes , eaque spargentes , quæ in nos ab iis omnibus , quibus noti non sumus , dicuntur . Itaque non vobis solum iniuriantis causa estis , sed aliis etiam omnibus prorsus hominibus : ac merito clamat Isaias : Propter vos nomen meum blasphematur in gentibus . Et iterum inferius : Sed etiam delectos homines constituistis , ac per eos in totum Orbem terrarum missos prædicastis impiam quamdam , & exlegem sectam a quodam Jesu Galilæo excitatam esse , & cum illum , a nobis crucifixum , discipuli ex monumento , in quo , refluxus è Cruce , depositus fuerat , noctu surripuerint , decipi ab illis homines , dum eum ex mortuis resurrexisse , & in Cælum ascendisse dicitant . Quin etiam docuisse illum , addidistis impia illa , & nefanda , ac detestabilia facinora , quæ adversus eos , qui illum Christum , & doctorem , & Filium Dei profidentur , apud omne hominum genus spargitis . Ad hæc capta Urbe vestra , & terra vastata pœnitentiam non agitis : sed illum etiam , ac omnes , qui in illum credunt , diris devovere audetis .*

25. His vero potissimum calumniis Christianos exabant . Impios , ac Divinitatis esse contemptores . Solem , aut Asini caput , vel ipsam quandoque Crucem Deorum loco habere ; humanæ libertati adversari ; & in Societatem , atque Reipublicam conspirare . Addebat præterea infantes ab eis , dum convenienter , occidi , ut ipsorum carnibus , & sanguine

JESU CHR.
AN. 33.
Judæorum in
Ecclasiam ca-
lumniæ .

Justin. Dialog.
cum Triph. s. 17.

Isai. 52. 5.
Just. Dialog.
n. 108.

Crimina Chris-
tianis apposita.
Ath. lib. contra
Gentes Justin.
Ap. leg. 1
Tertull. apoleg.
Minuc. Felic.
Dialog. cum O-
lavio .
Apud Enj. l. 5. 10.

JESU CHR.
AN. 34.

Euseb. lib. 5. 16.

Tiberii crude-
litas.

Dio, lib. 58.

Tacit. lib. 4. 19.

vescerentur; Thyastæa convivia celebrari, omnique libidinum genere foedari, itaut & matribus, & sororibus nefarie con- jungerentur. Hæc & his similia videbimus infra Christianis ob- jecta; quæ tunc primum a Judæis in vulgus sparsa, Gentilium animos adeo occuparunt, ut vix labente tempore ab ipsorum mentibus divelli potuerint. Neque vero Judæi calumniis tantum, sed & vi, & armis, quoties se occasio obtulit, Christianos adorti sunt. Scimus enim & sub Barchobeba, Adriani Impe- ratoris tempore, exquisitis suppliciis quamplurimos Christiano- rum occidisse, & vehementiori præ gentilibus odio in ipsos persecutionum tempore sœviisse, uti potissimum ex epistola Smyrnensis Ecclesiæ de Martyrio S. Polycarpi, aliisque certissi- mis indubia fidei monumentis constare, posthac videbimus.

27. Rebus Ecclesiæ expositis, pauca, vix quidquam præ- ter Tiberii crudelitatem memorandum de Republica occurrit. Eo usque Tiberius furebat, ut jam nullus absolveretur, omnes damnarentur. Præ ceteris Pomponius Labeo, qui Mesiae Præturam per octo annos gesserat, accusatus, quod provinciam male ad- ministrasset, per abruptas venas sanguinem effudit, virique ca- sum emulata est ejus uxor Paxea. Eundem vitæ exitum ha- buit M. Æmilius Scaurus, quod Tragediam scripsisset (cui ti- tulus *Atreus*), qua monebat qemdam e suis subditis, ut Im- perantis stultitiam ferret; quod in se dictum Tiberius credi- dit. Hic violentas sibi manus intulit, & damnationem pro- priis ipse manibus antevertit. Usitassimum quippe Romanis fuit, sibi manus injicere, ne a carnifice necarentur, tum etiam ut sepultura donarentur, suisque bonis hæredes potirentur: eorum enim qui sententia Judicis a carnifice occidebantur, in- sepulta remanebant corpora, & bona universa Fiscus occupa- bat. Inter Sejani amicos Getulicus fere solus incolmis evasit, non tam Tiberii clementia, quam propria audacia; cum enim Legionibus superioris Germaniæ præset, a quibus ob liberali- tatem & clementiam suminopere diligebatur, Tiberius sibi ipsi timens, nec dignitate, nec vita exuere ausus est: Audaciter quippe Getulicus ad Tiberium scripserat, se. quidem Sejani in amicitia fuisse, idque Tiberii ipsius consilio; si proinde error fuit, mirum Tiberium falli potuisse; Se quidem in fide per- mansurum, si nullis insidiis peteretur. Ceterum Successorem se non aliter accepturum, quam mortis indicium; proindeque provinciam totis viribus retenturum fore. Qua scribentis liber- tate

tate perterritus Tiberius ab ejus coēde abstinere consultius exstimat. Narrat insuper Dio Consules hujus anni, Paulum Fabium Persicum, & L. Vitellium, exacto consulatu, & celebratis Tiberii vicennialibus, morte damnatos fuisse; verum hæc Dionis narratio revocatur in dubium. Constat enim, Fabium Persicum multis adhuc annis vixisse, & de L. Vitellio, Patre Auli Vitellii, qui postea imperavit, tradit Svetonius, post Consulatum, Syriæ præfecturam gessisse; altumque de horum morte apud Tacitum silentium, licet pluribus agat de viris illustribus hoc anno jussu Tiberii interemptis.

JESU CHR.

AN. 34.

Dio. lib. 58.

Seneca de benef. lib. 2. & 4.

Suet. in Vitell. cap. 2.

Murat. hoc anno.

Tillem. tom. 2. p. 117. & num. 6. in Tib.

JESU CHRISTI AN. 35. PETRI APOST. AN. 4.

TIBERII IMPERATORIS AN. 22.

Coss. CESTIO GALLO, ET M. SERVILIO NONIANO

AN. URB. 788. OLYMP. 203. AN. 3.

1. Extincta persecutio post Stephani lapidationem mota, Ecclesia per totam Judæam, Galliæam, & Samariam, habebat pacem, & edificabatur, ambulans in timore Domini; & consolatione S. Spiritus replebatur. Petrus vero, Apostolico fungebatur munere, & pertransiendo visitans Ecclesias, pervenit Liddam: *Quemadmodum Dux in exercitu*, ait Chrysostomus, *obambulans, considerabat, quæ pars sit coadunata, quæ ornata, quæ suo adventu egeat*. Vide ubicunque illum circumcursum, & primum inveniri: *Quando eligendus Apostolus hic primus; quando loquendum Judæis, non Apostolos esse ebrios...* iterum quando fieri miracula opus erat, ipse profilit, & iterum ipse per se laborat, ac iter facit. Dum Liddæ esset, hominem quemdam, Eneam nomine, ab octo annis paralyticum in nomine Jesu Christi sanavit. Joppem deinde profectus Tabitham, seu Dorcam e mortuis revocavit uti pluribus refert S. Lucas, præstantiora tantum Petri gesta commemorans. Cum vero per multos dies moraretur in Joppe apud Simonem quemdam coriarium, accidit, ut via Gentilibus ad salutem aperiretur.

Petrus Ecclesiæ visitat.
Act. cap. 9.

2. *Vir quidam erat in Cæsarœa, nomine Cornelius, Centurio cohortis, quæ dicitur Italica, religiosus, ac timens Deum, cum omni domo sua, faciens eleemosinas multas plebi, & deprecaens Deum semper*. Cornelius itaque non dignitate tantum, sed virtutum etiam laude florebat. Has vero virtutes a fide, sine qua impossibile est placere Deo, sejungendas non esse doc-

Chrys. in Act. hom. 21.

Petri miracula.

48. 10.

De Cornelio Centurione.

Ad Hebr. 11. 6.
Aug. de præde-
fin. lib. 5. cap. 5.

JESU CHR.
AN. 35.

Araus. Syn. 2.
can. 25.

Angelus Cor-
nelio Centur.
apparet.
A.B. 10.

Reg. 3.
Matt. 14.

A.B. 20.

docuit Augustinus : *Nec tamen sine aliqua fide donabat, & orabat: Nam quomodo invocabat, in quem non crediderat? sed si posset esse sine fide Christi salvus, non ad eum mitteretur architectus Apostolus Petrus.* Eam porro fidem a Deo datam, a quo bona cuncta procedunt, non naturæ viribus acquisitam, tradunt Arausici Patres : *Manifestissime credendum est, quod & illius latronis, quem Dominus ad Patriam revocavit, & Cornelii Centurionis, ad quem Angelus Domini missus est; & Zachæi, qui ipsum Domini suscipere meruit, illa tum admirabilis fides non fuit de natura, sed divinæ largitatis donum.* Non enim ad Dei thronum orationes, & eleemosynæ ascenderet potuerint, si e solis naturæ viribus prodierint.

3. Quomodo autem monente Angelo ad Fidei cognitionem venerit, sic pergit Lucas commemorare : *Is vidi in visu manifeste, quasi hora diei nona, Angelum Dei introeuntem ad se, & dicentem sibi : Cornelio: At ille intuens eum, timore correptus, dixit : Quis es Domine? Dixit autem illi : Orationes tuæ, & eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei. Et nunc mitte viros in Joppem, & accersi Simonem quemdam, qui cognominatur Petrus: hic hospitatur apud Simonem quemdam coriarium, cuius est domus juxta mare, hic dicet tibi, quid te oporteat facere. Et cum discessisset Angelus, qui loquebatur illi, vocavit duos domesticos suos, & militem, metuentem Dominum, ex his, qui illi parebant. Quibus cum narrasset omnia, misit illos in Joppem. Sed quid interim Petrus? Postera die, iter illis facientibus, & appropinquantiibus civitati, ascendit Petrus in superiora, ut oraret circa horam sextam. Antiquus plane Hebræorum mos erat, ut Deum precatur, loca superiora conscenderent: Ante enim quam templum edificaretur, in excelsis montibus immolare conseruerunt, juxta illud Regum : *Populus immolabat in excelsis: non enim edificatum erat templum.* Et de Judith memoria prodiutum fecisse sibi, orationis causa, secretum cubiculum in superioribus domus suæ: neminem vero latet Christum ascendisse in montem solum orare; & Fideles Hierosolymis in Cœnaculo fuisse congregatos. De Paulo quoque constat, Synaxim fecisse Troade in superiori domus parte; nam liquet de tertio Cœnaculo prolapsum esse auditorem Eutychum adolescentem. Sed ad Petrum redeamus: *Qui cum esuriret, voluit gustare. Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus.* & vi-*

JESU C.H.R.
AN: 35.

¶ vidit Cœlum apertum , ¶ descendens vas quoddam , velut linteum magnum , quatuor initiis submitti de Cœlo in terram , in quo erant omnia quadrupedia , ¶ serpentia Terra , ¶ volatilia Cœli . Et facta est vox ad eum : Surge Petre , occide , & manduca . Ait autem Petrus : Absit Domine , quia nunquam manducavi omne commune , & immundum . Et vox iterum secundo ad eum : Quod Deus purificavit , tu commune ne dixeris . Hoc autem factum est per te ; ¶ statim receptum est vas in Cœlum . Quidnam portenderit hæc cœlitus ostensa visio , exitus declaravit , nimisnam eo mysterio , Ecclesiam ex Gentibus colligendam esse , significatum est : quod visionis mysterium ipse Petrus explicat , dum ait : Ostendit mihi Deus , ne quem hominem immundum vocarem . Symbolicis itaque his signis monebatur , ut Gentes in Ecclesiam admitteret .

4. Suscepta deinde Cornelii legatione , Petrus sese postri die cum Joppensisibus nonnullis Cæsarœam ad Cornelium contulit ; & postquam ei , cæterisque , qui aderant , evangelium nunciavit , ipso abduc loquente Petro , cecidit Spiritus Sanctus super omnes , qui audiebant verbum . Et obstupuerunt ex circumcisione Fideles , qui venerant cum Petro : quia ¶ in nationes gratia Spiritus Sancti effusa est . Audiebant enim illos loquentes linguis , ¶ magnificantes Deum . Tunc respondit Petrus : Numquid aqua quis probibere potest , ut non baptizentur hi , qui Spiritum Sanctum acceperunt , sicut ¶ nos ? ¶ jussit eos baptizari in nomine Domini Jesu Christi . Tunc rogaverunt eum , ut maneret apud eos aliquot diebus . Cornelii baptismate Gentilium primitæ consecratæ sunt ; primus enim inter Gentiles baptismatis gratiam promeruit , testibus Origene , Augustino , aliisque Patribus : Cornelium autem abdicata postmodum militia , Cæsareæ Episcopum fuisse , putavit Annalium Parens , idemque tradunt Martyrologia Adonis , & Usuardi , & Auctor Constitutionum Apostol : Cæsarea Palestina primus ordinatus est Zachæus , olim publicanus , post eum Cornelius , tertius Theophilus . Græci tamen Illii Episcopum fuisse Cornelium scribunt . Verum cum Eusebius de Cæsariensi Cornelii Episcopatu omnino sileat ; id malum in incerto relinquere , quam quidquam temere affirmare . Porro traditum ab Hieronymo in Epistola ad Eustochium , Cornelii domum ob tantæ rei memoriam in Ecclesiam fuisse conversam . Stratonis turrim ab Herode Rege Judææ in honorem Cæsaris Augusti Cæsaream nuncupatam , in qua Cornelii domum , Christi vi di Eccleſium .

Cornelius bap-
tizatur .
An Cæsareæ
Episcopus fue-
rit .

Orig. in num.
hom. 11. Aug.
psal. 96.
Aug. serm 99,
& 266. tom. 5.
P. 1.
Baron. an. 41.
nu. 9. Martyr.
Rom. die 2. Febr.
Confit. lib. 7.
cap. 46.
Bost. die 2. Febr.
Euseb. l. 2. 3.

De Cornelii
domo in Eccl.
conversa .

JESU C.H.R.

AN. 354.

Vitellius Syriæ
Proconsul. Stola
lam Judæis
tradit.Suet. in Vitell.
c. 2. Joseph. an-
tiqu. lib. 18. c. 4.

5. Vitellium, post Consulatum anno superiore gestum, Syriæ Proconsulem Tiberius renunciavit; eumque Hierosolymam advenientem Judæi, teste Josepho, honorificentissime habuerint: *Vitellius autem in Judæam profectus, Hierosolyma ascen- dit in ea tempestate, qua festum ageretur, quod Puscha appellatur. Cumque a Judeis magnifice exceptus fuisset Vitellius, vestigia fructuum venalium Hierosolymitanis in univer sum remisit, & stolam Pontificis cum omni ejus ornatu passus est in templo, ut olim, a Sacerdotibus adservari.. Sed eo tem- pore in Antonia, quæ turris est ita nuncupata, deposita erat bujusmodi de causa. Pontificum quidam Hircanus, ejus nominis primus, (nam plures erant eo nomine appellati) cum tur- rim in vicinia templi extruxisset, illic maxima ex parte vitan agebat, & stolam, quæ in ejus custodia erat; eo quod sibi soli licebat eam induere, ibi depositam habebat, quandocunque pri- vata ueste resumpta in Urbem iret; idemque filii ipsius, eorumque filii facere consueverant. Herodes autem Regnum adeptus, & turrim banc loco opportuno sitam magno sumptu instruxit, Antoniæ nomine ei indito ex Antonio, qui ipsi erat amicus, & stolam, ita ut ibi reperta est, apud se retinuit; ratus popu- lum ea de re nibil novi contra se moliturum. Deinceps vero simili- liter ac Herodes faciebat Archelaus filius ejus, qui ei in Impe- rio successit; cuius Regnum cum Romani sibimet assumpsiissent, nacti sunt stolam Pontificiam in domo, ex lapide construâta, repositam, Sacerdotum, custodumque ærarii sigillo obsignatam, castelli Praefecto quotidie eo in loco lucernam accidente. Sep- tem vero ante festum diebus illis ab arcis Praefecto tradebatur, cumque ea purificata usus fuisset Pontifex, die proxima post so-lemnitatem rursus eam in domum reponebat, ubi antea condita erat. Idque quotannis fiebat tribus festis, & jejunii die. Vitel- lius autem fecit, ut stola, prout mos patrius ferebat, ser- retur, dato arcis Praefecto in mandatis, ut nec inquireret in locum, ubi reconderetur, nec ad diem attenderet, quo ea uiri oportereret. Cumque ista fecisset, ut a gente gratiam iniret, & Josepho pontifici, cui etiam Cajaphæ nomen fuist, sacerdotium abrogasset, Jonatham Anani Pontificis filium in ejus locum sub-stituit, ac deinde Antiochium reversus est.*

6. Vitellio Syriæ Præside, Philippus, qui Herodis frater erat, vita decepsit, anno quidem Tiberii principatus vigesimo; seu potius vigesimo secundo, ut in Rufini versione legebatur; hanc

Philippi Te-
trarchæ obitus,
eiusque elegi-
um.

hanc enim lectionem præferendam esse censem eruditissimi vi-
ri , ea potissimum ducti ratione , quod Philippus vivere desit ,
dum Syriæ Vitellius præcesset , ut ex Josepho manifeste con-
stat . Porro cum Vitellius , in eunte anno 20. & 21. Tiberii , Con-
sul fuerit , nec in provinciam nisi exacto consulatu profectus
sit , stare nullatenus potest Calvisii , Pagii , aliorumque chro-
nologia , qua anno 20. Tiberii Philippum obiisse contendunt .
Legendum igitur apud Josephum anno vigesimo secundo ; post-
quam vero ipse præfuisset Trachonitidi , & Gaulanitidi , atque
etiam Bataneæ annos 37., seu potius , ut apud Rufinum , annos 32.
Vir suapte natura moderatus erga subditos , quietique ingenii ,
Diem obiit supremum in Juliade , atque illatus in monumentum ,
quod jam ante sibi construerat , magnifice sepultus est . Ejus
*autem Principatum , (nam sine liberis decessit) cum sibi accepis-
set Tiberius , eum provinciæ Syriæ attribuit : Tributa tamen ,*
*que in Tetrarchia illius colligerentur , jussit , in eadem adser-
vari . Temporum rationem hic immaniter evertere conatus*
est Harduinus , dum tradidit Philippo superstitem fuisse Joannem
Baptistam , quem novimus arguisse Herodem , Philippi fratrem ,
de copulata sibi fratrī uxore , *non licet tibi habere uxorem fra-
tris tui* (defuncti scilicet , ut ipse addit Harduinus) , nam e
Palatio , & toro regali , invitis maritis Regibus , abduci potuif-
se principes fæminas ipsi prorsus incredibile videbatur . Plurimis
tamen Harduini paradoxis hoc quoque adjungendum facile quis-
que intelligit , testante potissimum Josepho , Philippi mortem
Vitellio in Syria præside contigisse .

JESU CHRISTI AN. 36, PETRI APOST. AN. 5.

TIBERII IMPERATORIS AN. 23.

Coss. SEX, PAPINIO ALLENIO, ET Q: PLAUTIO

ANN. URB. 789. OLIMP. 203. AN. 4.

i. Ecclesiæ Christi confirmandæ & latius in dies pro-
pagandæ intentus unice Petrus , Cæsarea Antiochiam ve-
nit , Ecclesiæ in ea constituit , cuius ipse primus Episco-
pus fuit . Id Origenes , Eusebius , Chrysostomus , Gregorius ,
atque omnes ferme veteres uno ore tradiderunt ; affirmant
enim Petrum exactis in Antiochenæ Cathedra aliquot annis
Romam postea divertisse , ut principem Imperii urbem Chri-
stianismi quoque primam præcipuamque sedem constitueret , atque

Tom. I.

S

hinc

Petrus Eccle-
siæ Antioche-
nas Fundator .

JESU. CHR.
AN. 35.

Scalig. de e.
mend. temp. p.
462.
Bafnag. anno
35. 4.
Joseph: antiqu.
lib. 18. 6.
Harduin Chron.
refit. pag. 48.

JESU CHR.

AN. 36.

Orig hom. 6.

Lucam.

Euseb. Chron.,

& in h. s. l. 3.

36. Chrys. A. t. 5.

hom. 12, & t. 1.

hom. 42. Hiero-

nym. de viris il-

lust. c. 1.

S. Leo serm. 80.

Innoc. I., Gela-

fus Conc. to. 2.

p. 1265, & t.

4. p. 1262.

Greg. lib. 6. ep.

37.

Inter opera Hier-

ron t. 8. p. 660.

Gregor. ut sup.

Tom. i. Anastas.

in Petr. Euseb.

Chron. p. 653.

inter Hier. oper.

tom. 8.

Petav. Rat. tem-

por. lib. 5. 30.

Objectiones

solvuntur.

Ep. ad Galat. 2.

Basnag. ad. 40.

num. 20.

Affl. c. 11. 20.

hinc factum, ut Anthiocheni Episcopi Petri Successores appellarentur a Conciliis; & omnibus in Oriente, ac reliquis, post Romanam & Alexandrinam, toto Christiano orbe Ecclesiis Antiochenia dignitate praestaret. Hoc autem potissimum anno fundata in a Petro fuisse vero per quam simile existimamus. Haec enim apud Eusebium occurunt, Olympiadis 205. anno secundo (uti emendatoris Eusebiani Chronic Codices habent.) *Petrus Apostolus, cum primus Antiochenum Ecclesiam fundasset, Romam mittitur: Porro annus secundus Olympiadis 205. cum anno Christi 42., Claudi secundo concurrit; a quibus si demas septem annos, quibus Petrus Antiochenæ Ecclesia præfuit, ad labentem 36. Christi pervenies; de hac Petri Antiochena sede ita S. Gregorius ad Eulogium. Ipse firmavit Sedem Antiochenam, in qua septem annis quamvis discessurus fudit. Fasti præterea Alexandrini indit. ix. Leliano, & Plautio Coss. (legendum Alennio, & Plautio) quarto anno Ascensionis Domini, Petrus Apostolus Hierosolimis profectus in magna Antiochia Dei verbum docuit. His adstipulatur auctor libri Pontificalis sub Damasi nomine, in quo habetur, septem annis Petrum Antiochenam rexisse Ecclesiam. In quibusdam certe Eusebiani Chronic exemplis, Olympiadis 205. anno quarto legitur; Petrus Apostolus Antiochenam Ecclesiam fundavit, ibique Cathedram adeptus, fudit annis 25. Verum uti jamdiu animadvertisit Petavius, Prior illa de Antiocheni Sede Lacinia germana non est, cum nec in veteribus libris appareat; & absurdè Petrum Antiochiae doceat annis 25. manuisse; quod de Romana Ecclesia inferius tradit, Olympiadis 205. anno secundo.*

2. Ad Antiochenum Petri Episcopatum prorsus evertendum plura opponuntur. Et primo quidem Luca silentium objiciunt: Haud tamen mirum, ait Hieronymus: id a Luca silentio obvolutum; cum & alia multa, quæ Paulus fusiuisse se replicat, historiographi licentia prætermiserit. Addit deinde Basnagi: Si Petrus Antiochenam instituit Ecclesiam, suamque in ea sedem constituit, Evangelium ibidem Judæis, & que ac Gentibus debuit ministrare: At anno circiter Christi 40., neque a Petro, sed a Cypriis, & Cyrenæis nunciatum fuisse Gentibus Evangelium Lucas memoria prodidit: Erant autem ex iis quidam viri Cyprii, & Cyrenæi, qui cum intruissent Antiochiam, loquebantur & ad Græcos annunciantes Dominum Jesum; cumque plurimi ex Gentilibus credidissent, pervenit Sermo ad

euangelium

JESU CHR.
AN. 36.

ures Ecclesie, quae erat Hierosolymis super istis, & miserunt Barnabam usque ad Antiochiam. Non itaque a Petro Antiochena Ecclesia instituta, sed a fidelibus dispersis, præcipue Cypriis, & Cyrenensibus, a Barnaba, & Paulo, ceterisque Apostolis, & Prophetis, quorum S. Lucas meminit. Hæc tamen, quæ a Basnagio tanta fiducia objiciuntur, antiquorum traditioni nullatenus adversantur. Nam et si certum sit Evangelium Gentilibus Antiochiæ prædicatum fuisse a viris Cypriis, & Cyrenensibus, atque in eam urbem Barnabam deinde ea de caussa Hierosolymis advenisse; potuit tamen Petrus hoc anno Judæis primum, fortasse & Gentibus Evangelium prædicare; Ecclesiæ ibidem colligere, ac constitueret; quam postea discipuli Cyprii, & Cyrenenses, Barnabas, Paulus, aliqui Prophetæ, & Doctores, auxerint & firmius stabiliverint. Ceterum Baronius estimavit Petrum Antiochenam Ecclesiæ fundasse, non tam præsentia sua, aut Sede ibidem constituta, sed potius auctoritate, si enim, inquit, præsentia Petri quamlibet Ecclesiæ primariam effecisset; tot essent numerandæ Sedes Patriarchales, quot a Petro fuerant Ecclesiæ institutæ: fuisse namque eorum immensum plane numerum, nemo puto inficius ierit. Cum vero ex adverso Sedes Alexandrina, in qua aliquando fuisse Petrum, certa aliqua assertione nequaquam monstrari potest, post Romanam Sedem omnium maxima, ab eo fuerit instituta: plane perspicue intelligi posse videtur, non præsentiam Petri, sed ejus potissimum requisitam esse auctoritatem, ad constituendam Sedem aliquam Patriarchalem. Modo igitur, ut dicamus a Petro fundatum, seu erectam Sedem Antiochenam, non est intelligendum, quod ibi Petrus primo prædicaverit Evangelium: id enim factum esse ab illis, qui post necem Stephani pulsi Hierosolymis sunt, discipulis, Luca testimonio (quod diximus) exploratum satis, atque perspectum babetur: Sed accipiendum est, sic a Petro fundata dici Ecclesiæ Antiochenam, quod scilicet illi a Petro præcipua dignitas sit collata, ut Orientalium Sedium maxima dicatur, & effet. Quamobrem, ut a Petro peculiariter (quod tradunt omnes) fundatam agnoscamus Ecclesiæ Antiochenam, dicendum est, Petrum primo erexit, seu instituisse Sedem Patriarchalem Antiochenam; Ad quod agendum, (si velimus & hoc dicere) nulla profecto incubuit necessitas, ut Petrus abierit Antiochiam, cum ubicumque ageret, id sua, qua pollebat auctoritate, præstare potuisset, Hactenus Baronius. Alia præterea

A.D. 13.

Ber. an. 39. 16.

JESU CHR.
AN. 36.

ingeniose magis, quam vere opponuntur: Sed qui plura de hac re cupit, consulat potissimum Fogginum de Rom. D. Petri Itinere Exercit 9. & Baschium de Patriarchis Antiochenis.

Hierarchia Ec-
cles. jux. a Im-
perii divisi-
onem statuta.
Bar. an. 39. nu.
10.

*De Marca de
concordia Sa.
cerd. & Imp. l.
1. cap. 4. Sche.
lestratus, Pagiis
Beveregius in
Cod. Canonum
lib. 2. cap. 5.*

3. Cum totius Syriae Metropolis esset Antiochia, eique Palæstina, & Hierosolyma civili potestate subjiceretur, factum hinc est, ut princeps quoque Syriae universæ, ac Palæstinae Ecclesiastica Metropolis fuerit constituta. Apostolos enim, majoresque nostros in Hierarchia ordinanda civilem Romani Imperii divisionem sequitos fuisse, communis ferme est doctorum virorum sententia. *Majores enim nostri*, ita Baronius, *in insituendis sedibus Ecclesiarum, non aliam iniisse rationem, quam secundum provinciarum divisionem, & prærogativas a Romanis antea stabilitas, quamplurima sunt exempla.* Sed satis modo erit, unum, vel alterum hoc in præsentiarum afferre: ac in primis illud haud longe petitum de Sede Antiochena; quæ quantumlibet a Petro ante Alexandrinam fuerit instituta; tamen quoniam præfectura Alexandrina Augustalis dicta, ab Augusto eo nomine insignita, magnificentissime præ cæteris ab eodem fuerit nobilitata, longe præstabat Syriae Præfecturæ; ea de causa factum appareat, ut quamvis Sedes Antiochena ante Alexandrinam, a Marco nomine Petri erectum, fuerit insituita; tamen illi postposita habeatur. Sic etiam quoniam inter omnes Orientales Præfecturas Syriae Proconsulatus præstabat, cum ejus provincia Metropolis esset Antiochia; inde etiam accidit, ut prima omnium Antiochena Ecclesia haberetur; & quantumvis Hierosolymorum Ecclesia prima omnium origine temporis, & nobilitate rerum in ea consummatarum, merito dici posset, ceterisque ea de causa, quæ in Oriente essent, Ecclesiis jure præferenda videretur, illi tamen subjiceretur. Secundum eamdem quoque (ut appareat) rationem, non ipsa Hierosolymorum Ecclesia est instituta Metropolis Palæstina, sed quod totius illius provinciæ Metropolis Cæsarea maritima à Romanis esset effecta, illic etiam sedes Metropolitanæ ejusdem provinciæ est decreta, servato tamen aliquo Hierosolymorum Ecclesiæ honore. Habet id perspicue declaratum ex his, quæ S. Hieronymus ex *Apologia Johannis Episcopi Hierosolymitani*, missa ad Theophilum Alexandrinum, ad Pammachium scribit, dum sic ait ex verbis illius: Responde mihi. *Ad Alexandrinum Episcopum Palæstina quid pertinet?* Ni fallor, hoc ibi decernitur, (in Concilio Niceno scilicet,) ut Palæstina Metropolis Cæsarea sit, & totius Orientis Antiochia. Hæc ille. Ceterum longe

Cæsarea Metro-
polis Palæstinae.

*Hier. lib. contra
Joan. Hier. sol.
1. 2. p. 447. e-
dit. Veron. Va-
illars.*

longe ante Nicænum Concilium , Cæfaream Palestinæ Metropolim fuisse , ipse canon Concilii Nicæni non obscure significat : *Quia consuetudo obtinuit , antiqua traditio , ut Aelia Episcopus bonoretur , habeat honoris consequentiam , salva Metropolis propria dignitate .* Hæc erat Cæsarea , quæ Auctore Josepho , maxima omnium Judææ provinciæ civitatum erat . Sic igitur , ut dictum est , Antiochenæ Ecclesiæ , quæ potissimum tunc temporis haberetur , Petrus , quod inter Apostolos primatum ageret , curam suscepit . Eadem fusori stylo prosequitur heterodoxorum doctissimus Beveregius , adversus Dallæum , qui Hierarchicum ordinem evertere conatus est . Postquam enim pluribus demonstravit , Apostolica auctoritate institutam fuisse Hierarchiam Ecclesiasticam , hæc subdit : *Qui præmissa maturo judicio , æquoque animo expendet , incertus pendere non poterit , unde horum supra alios Episcoporum primatus originem traxerit . Ex iis enim , quæ ex ipsis Scripturis hucusque disputavimus , luculenter patet , Apostolis , in Ecclesia propaganda , ad civilem Imperii Romani in certas quasdam provincias distributionem respexisse ; ut scilicet ea major Ecclesia esset , cuius Civitas præ ceteris in Imperio majori prærogativa , ac honore fulgeret . Cumque Roma præ ceteris Romani Imperii caput esset , hinc ea sedis prima evasit , ubi Petrus Apostolorum Princeps sedit . Quod quidem non sine summa ratione ab iis , Apostolis scilicet , factum est , pergit Beveregius : Hoc enim modo Ecclesia & facilius propagari , & propagata melius administrari potuit . Et iterum : Cum igitur ipsi Apostoli , in Ecclesia propaganda , tantum provinciarum , & Metropoleon rationem habuerint ; exemplo quidem , licet non præcepto suo , Metropolitanis , & Primatibus , in Ecclesia instituendis , occasionem præbuerunt .*

4. Quamobrem cum magnopere intersit Historiæ Ecclesiasticæ studiosis distincte cognoscere in quot olim Diœceses , & provincias partiretur Romanum Imperium , quibusque Magistratibus regeretur ; ejus ideo Statum , & Divisionem , qualis a Constantini Magni temporibus usque ad Arcadiam , & Honoriū Augustos obtinuit , hic exhibendam putavimus . Constantinus enim Romanum orbem divisit in Præfecturas quatuor , quas regebant , qui dicebantur Præfecti Prætorio Orientis , Illyrici , Italiæ , Galliarum : Præfecturas vero in varias Diœceses , & has rursum in plures Provincias , quibus , qui prærunt , Consulares , Correctores , Præsides nominabantur . Porro tresde-

Distributio
Provinciarum
Rom. Imperii .

tresdecim omnino Dioeceses, quæ centum & duo deviginti Provincias complectebantur, toto Romano orbe fuisse constabit ex Tabula, quam ex vetere Monumento inscripto: *Notitia Dignitatum utriusque Imperii*: atque a Pancirolo doctissimis commentariis illustrato, proferimus.

Præfectorus Prætorio Orientis, sub quo Dioeceses quinque.

ORIENTIS.	AEGYPTI.	ASIAE.	PONTI.	THRACIÆ.
<i>Provincia XV.</i>	<i>Provincia VI.</i>	<i>Provincia X.</i>	<i>Provincia XI.</i>	<i>Provincia VII.</i>
Palæstina.	Libya Superior.	Pamphylia.	Galatia.	Europa.
Phœnix.	Libya inferior.	Hellespontus.	Bithynia.	Thracia.
Syria.	Thebaïs.	Lydia.	Honorias.	Hermimontis.
Cilicia.	Arcadia.	Pisidia.	Cappadocia.	Rhodope.
Cyprus.	Augustanica.	Lycaonia.	prima.	Mœsia II.
Arabia.		Phrygia Paca-	Paphlagonia.	Scythia.
Isauria.		tiana.	Pontus Pole.	
Palæstina salutaris.		Phrygia saluta-	moniacus.	
Palæstina II.		ris.	Hellespontus.	
Phœnix Libani.		Lycia.	Armenia I.	
Euphratensis.		Caria.	Armenia II.	
Syria salutaris.		Insulæ.	Galatia saluta-	
Osrhoëna.			ris.	
Mesopotamia.				
Cilicia secunda.				

Præfectorus Prætorio Illyrici, sub quo Dioeceses duæ.

MACEDONIÆ.	DACIÆ.
<i>Provincia VI.</i>	<i>Provincia V.</i>
Achaja.	Dacia Mediterranea.
Macedonia.	Dacia Ripensis.
Creta.	Mœsia prima.
Thessalia.	Dardania Prævalitiana.
Epirus vetus.	Pars Macedoniæ salutaris.
Epirus nova.	

**Præfectorus Prætorio Italiæ, sub quo
Dioeceses tres.**

JESU CHR.
AN. 36.

ITALIÆ.**Provincia XVII.**

- Venetia.
- Æmilia.
- Liguria.
- Flaminia, & Picenum
- Annonarium.
- Thuscia & Umbria.
- Picenum Suburbicarium.
- Campania.
- Sicilia.
- Apulia, & Calabria.
- Lucania, & Brutii.
- Alpes Cottiarum.
- Rhætia prima.
- Rhætia secunda.
- Samnium.
- Valeria.
- Sardinia.
- Corsica.

ILLIRICI.**Provincia VI.**

- Pannonia secunda.
- Savia.
- Dalmatæ.
- Pannonia prima.
- Noricum Mediterraneum
- Noricum Ripense.

AFRICA.**Provincia VI.**

- Byzacyum.
- Numidia.
- Mauritania Sitifensis.
- Mauritania Cæsariensis.
- Tripolis.
- Africa Proconsularis.

**Præfectorus Prætorio Galliarum, sub quo
Dioeceses tres.**

HISPANIÆ.**Provincia VII.**

- Bætica.
- Lusitania.
- Gællæcia.
- Tarragonensis.
- Carthaginensis.
- Tingitania.
- Baleares.

PROVINCIA.**Provincia XVII.**

- Viennensis
- Lugdunensis I.
- Germania I.
- Germania II.
- Belgica I.
- Belgica II.
- Alpes Maritimæ.
- Alpes Penninæ, & Grajæ.
- Mazima Sequanorum.
- Aquitania I.
- Aquitania II.
- Novempopuli.
- Narbonensis I.
- Narbonensis II.
- Lugdunensis II.
- Lugdunensis III.
- Lugdunensis Senonise.

BRITANNIARUM.**Provincia V.**

- Maxima Cæsarensis.
- Valentia.
- Britannia II.
- Britannia.
- Flavia Cæsarensis.

5. In

JESU CHR.

AN. 35.

Patriarchales
Sedes que fue-
runt.

Concil. Nicen.
can. 6.

S. Leo Ep. 80.
96.

*Leo Allat. de
confusu Oriens.,
& Occid. Ecclesie.
Schelestrat.
antiq. illustr.
par. II. pag 721.
seq. Pag. an. 89.
not. 10.*

*Urbis incén-
dium, & Tibe-
ris inundatio.*

*De bello Par-
thico Tirida-
tem inter, &
Arhabanum.*

5. In tribus itaque dignitate præstantioribus Romani Imperii Civitatibus, præcipuas majores nostri Sedes, Patriarchales dictas, constituerunt, scilicet Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam, quibus, ne quidquam pristinæ dignitatis detraheretur cavit Nicœna Synodus: *Antiqua consuetudo servetur, per Egy- ptum, Lybiam, & Pentapolim, ita ut Alexandrinus Episco- pus borum omnium potestatem habeat; quia & Urbis Romæ pa- rilis mos est. Similiter & apud Antiochiam.* Eadem ferme ad Marcianum Imp. & Anatolium C. P. Episcopum scribens S. Leo servanda omnino mandavit. Cum tamen labente tempore is Dioceſium, & Provinciarum ordo in civili regimine mutaretur, suas & ipsa vicissitudines sensit Ecclesiastica Hierarchia, & Patriarchalis dignitas Ecclesiis Constantinopolitanæ, atque Hierosolymitanæ tributa fuit. Quis autem Orientalis Ecclesiæ status deinceps fuerit, quæve Provinciarum in ea divisio sub quatuor Patriarchis, Antiocheno, Alexandrino, Constantinopolitano, & Hierosolymitano, cognosci poterit ex Nilo-Doxo-patrio in tractatu de quinque thronis Patriarchalibus anno 1043. ad Ro- gerium Siciliæ Regem scripto, quem exhibent Leo Allatius, Schelestratus, Pagius, quos adeant Lectors, si lubet. Id tan- tum non est hoc loco prætereundum Antiochenæ Cathedræ a Petro fundatæ memoriam quotannis die 22. Februarii, Ro- manæ vero 18. Januarii in Ecclesia recoli, uti a Paulo PP. IV. Constitutione edita An. 1558. sancitum sapientissime fuit. Iſdem enim diebus utriusque Cathedræ Natalem Majores solemni- ter celebrasse palam faciunt vetera Martyrologia, Kalendaria, aliique Ecclesiasticorum officiorum libri, a quibus recensendis, ne frustra in re jam satis explorata immoremur, consulto ab- stinemus. Bollandus D. 18. Januarii. Florentinus ad Martyrol. pag. 262. & Fogginus Exerc. 9. pag. 161. plura de his habent.

6. *Hic Annus, teste Tacito, gravi igne Urbe adfe- cit, deusta parte Circi, quæ Aventino contigua, ita que Aven- tino: Hoc tamen damnum Cæsar ad gloriam vertit, ex solutis domuum, & insularum pretiis; & mille seftertium, ex munifi- centia conlocatum.* Incendium sequuta est Tiberis exundatio, quæ multa Urbis loca summo civium detimento aquis deva- stavit.

7. Arhabanus Parthorum Regnum, a quo antea deje- Etus fuerat, Tiridate ei a Tiberio suffecto, facile suorum ali- quot consilio & ope iterum recepit; Quare Vitellius, Syriae

Pr-

Præses, a Tiberio literas accepit, quibus jubebatur: ut cum Arthabano fœdus, & amicitiam iniret: Verebatur enim, ne, occupata Armenia, majora tentaret. Convenerunt itaque ad Euphratem Rex, & Vitellius; atque in medio Pontis sibi invicem occurrentes cum suo quisque satellitio, postquam de fœdere convenerunt, Hærodes Tetrarcha utrumque exceptit convivio, tabernaculo magnis sumptibus erecto in medio fluminis, nec multo post Arthabanus Darium filium obsidem Tiberio misit cum multis muneribus, inter quæ virum statura cubitorum quinque, genere Judæum, Eleazarum nomine. Fœderis conditiones Tiberio per Tabellarios nunciavit Herodes, nil amplius significandum relinquens Vitello; qui rem gravissime tulit.

8. Dum hæc gererentur, impostor quidam Samaritanos concitatavit, effecitque, ut in Montem Garizim, apud ipsos Santissimum, convenirent. Affirmabat enim, se illic ostensurum vasa sacra, quæ ibi Moyses deposuerat. Creduli, sumptis armis, Tirathabam vicum insederunt, expectantes ibi confluentes ceteros, ut magno agmine montem ascenderent. Sed Pilatus prior clivium montis occupat, equitibus suis, & peditibus; qui prælio congressi cum Samaritis apud vicum collectis, eos ita fuderunt, ut plures captivos abduxerint; quorum præciuos & potentiores Pilatus capite mulctavit. Cum ea de causa Samaritanorum primores Pilatum accusassent; jussus est a Vitellio Romam profici, ut apud Cæsarem de objectis criminibus responderet:

9. Præterea inter Herodem & Aretam Petreæ Regem bellum conflatum est, commissoque prælio omnis Herodis exercitus cæsus est proditione potissimum quorumdam profugarum, qui cum essent ex Philippi Tetrarchia, sese in Herodis castra receperant. Id autem justa Dei ultione contigisse ob Joannem Baptistam ab Herode paucos ante annos crudelissime interfectum Judæorum plures existimarunt. Exercitus sui cladem Herodes Tiberio significavit; qui indigne ferens Aretæ audaciam, Vitellio Syriæ Proconsuli mandavit, ut ei bellum inferret, & vel captivum abduceret, vel occisi caput ad se mitteret. Anno sequenti Vitellius Petram Aretæ urbem properavit; cumque ascendisset Hierosolymam, quarto post adventum die de Tibérii morte nuncium accepit. Quare revocatis ex itinere copiis, re infecta, milites ad hyberna dimisit.

Tom. I.

T

10. Agrip-

Pilatus Samari-
tanorum clade af-
ficit. Deinde
Romam mitti-
tur.

Herodis exer-
citus fugatur.

Joseph lib. 18.
5. antiqu.

JESU CHR.

AN. 36.

Agrippa Ro-
mam profici-
tur.Joseph. Antig.
lib. 18. 6.Joseph lib. 18.
c. 6Agrippa in vin-
cula conjicitur.

10. Agrippa Aristoboli filius, a S. Luca *Herodes Rex vocatus*, paulo ante Herodis M. obitum Romæ degens in familiaritatem Drusii, Tiberii Imperatoris filii, sese insinuaverat. Defuncta verò Matre Berenice, partim immodicis largitionibus, partim quotidiani victus splendore brevi ad inopiam redactus est adeo, ut non posset Romæ diutius commorari. Quainobrem in Judæam profectus, secessit in Castellum quoddam apud Malatha Idumææ; & animo defectus, quod omnia absumpsisset, nec haberet, unde solveret, quod multis creditoribus debebat, de morte sibi quam citius inferenda cogitabat. Verum cum id suboluisset Cypros uxor, sorori Herodiadi indicavit. Accersitus igitur Agrippa ab Herodiade, ejusque viro Herode Antipa iussus fuit habitare Tiberiade, assignata certa pecunia, unde viveret. In extremam tamen egestatem postea relapsus, mutua pecunia a Petro Berenices Liberto accepta, Romam iterum hoc anno navigavit; Quæ occasio fuit maximæ felicitatis, regiæque dignitatis obtainendæ. Nam in urbe degens, in amicitiam Caii receptus, cum quadam die de Tiberio Imperatore sermo inter ipsos incidisset, Deum precatus est Agrippa, ut quamprimum Imperator locum Cajo digniori cederet. Has voces exceptit Eutychus libertus, Agrippæ Auriga, qui tunc quidem siluit. At insimulatus postea ab Agrippa, quod vestem ei surripuerat, & ex fuga retractus, cum perductus esset ad Pisonem Urbis Præfectum, rogatus fugæ caussam ait, se habere secreta quædam, quæ cuperet indicare Cæsari, ad ipsius salutem pertinentia. Quapropter vincitus missus est Capreas, ubi diu in vinculis detentus est, donec Tiberio exhibitus Agrippæ votum aperuit. His auditis Tiberius, illico Macroni mandat, ut Agrippam in vincula conjiciat. Ad preces frustra conversus Agrippa, a prætorianis, purpuratus licet, in vincula conjectus fuit. Verum defuncto post aliquot menses Tiberio, a Cajo successore, anno sequenti, e custodia eductus ad summam felicitatem pervenit. Eum enim ad se accersitum Caius tonderi vestemque mutare jussit, deinde inposito in ejus capite Diadema, Tetrarchiæ, quæ Philippi fuerat, Regem constituit, addita etiam Lysaniiæ Tetrarchia & auream catenam pro ferrea ei dedit pari pondere.

JESU

JESU CHR.
AN. 37.

JESU CHRISTI AN. 37. PETRI APOST. AN. 6.

C. CALIGULA IMP. I.

Coss. CN. ACERRONIO PROCULO, ET C. PONTIO NIGRINO.

AN. Urb. 790. OLYMP. 204. AN. I.

1. Cum Petrus, labente Christianæ æræ anno 37., Syria, & Judæa peragrata Hierosolymam ascendisset; *disceptabant adversus illum, qui erant ex circumcisione, dicentes; quare introisti ad viros præputium habentes, & manducasii cum illis?* Audierant enim Gentes recepisse verbum Dei, & Petrum in Cornelii Centurionis domo aliquanto tempore cum eo fuisse versatum. Petrus tamen enarrans ordine, quæ Cornelii Baptismum præcesserant, omnium, quæ gesserat, rationem reddidit, ostenditque non sua, sed Dei voluntate factum, ut Gentes in Ecclesiam admitterentur. *Quibus auditis, tacuerunt, & glorificaverunt Deum, dicentes:* Ergo & Gentibus poenitentiam dedit Deus ad vitam. Hinc *vide*, (ait Chrysostomus) *quam alienus sit a fastu, & vana gloria Petrus; vide, quomodo ratione reddit, & non vult doctoris auctoritate uti: sciebat enim, quod quo modestius loqueretur, hoc magis ius prodebet;* & quod pastoribus jubet, ut parati semper sint ad satisfactionem omni poscenti eos rationem de ea, quæ in ipsis est, spe exemplo docuit.

Judæi, ad fidem
conversi, adver-
sus Petrum
conqueruntur,
quibus ratio-
nem reddit.
Act. cap. 11.

Chrysost. hom.
24°

Petri epist. I. 3.

2. Hoc eodem anno, a Pauli conversione tertio, cum idem Apostolus Evangelium Damasci prædicasset, insidias Juðorum declinans, Hierosolymam venit: *Deinde post annos tres, ut ipse scribit, veni Hierosolymam videre Petrum, & mansi apud eum diebus quindecim.* Postquam enim ab Anania baptizatus fuit, illico Damasco Evangelium prædicavit; deinde in Arabiam secessit, idest in locum aliquem solitarium, & in Regione Aretæ Arabiæ Regis, cuius urbs præcipua erat Damascus. Quanto autem tempore in solitudine fuerit, incertum est; sed non diù ibidem mansisse ideo credi potest, quod de eo Pauli secessu in Arabiam ne verbum quidem S. Lucas habeat, qui euin diebus multis in Damasco mansisse memorat. Quare toto fere triennio Apostolum in Arabica solitudine permanuisse, ut habet Capellus, inverosimile est; Quo spiritu autem in desertum ductus sit, Apostolus ipse ad Galatas scribens sic exponit: *Cum autem placuit ei, qui me se-*

Paulus Hiero-
solymam ve-
nit, Juðorum
insidias devi-
tans.
Ad Gal. 1.

Act. 9. 23.
B. r. an 37. I.
Ufer. p. 645.
Capell. histor.
Apol. pag. 9.

T 2 grega-

JESU CHR. gregavit ex utero matris meæ , & vocavit per gratiam suam , ut revelaret Filium suum in me , ut evangelizarem illum in Gentibus : continuo non acquievi carni , & sanguini , neque veni Hierosolymam ad Antecessores meos Apostolos , sed abii in Arabium ; & iterum reversus sum Damascum . Cur vero , relicta Damasco , Hierosolymam venerit , Lucas admonet : *Cum autem implerentur dies multi , consilium fecerunt in unum Judæi , ut eum interficerent . Notæ autem factæ sunt Saulo infidicæ eorum . Custodiebat autem & portas die , ac nocte ut interficerent , accipientes autem eum discipuli nocte , per murum dimiserunt eum , submittentes in sporta . Eadem & ipse Paulus ad Corinthios his verbis : Damasci Præpositus gentis Aretæ Regis , custodiebat Civitatem Damascenorum , ut me comprehenderet , & per fenestram in sporta dimissus sum per murum , & effugi manus ejus : Cum enim , ut paullo ante dictum est , bellum Romani adversus Aretam Regem gererent , facile fuit Judæis , qui Paulum oderant , Aretæ Regis Præfecto suadere , Paulum , utpote Romanum civem , illuc tamquam exploratorem advenisse . Ubi vero Hierosolymam venit , tentabat se conjungere discipulis , & omnes timebant eum , non credentes , quod esset discipulus : Barnabas autem apprehensum illum duxit ad Apostolos : & narravit illis , quomodo in via vidisset Dominum , & quia loquutus est ei , & quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Jesu . Et erat cum illis intrans , & exiens in Hierusalem , & fiducialiter agens in nomine Domini . Loquebatur quoque Gentibus , & disputabat cum Græcis : illi autem querebant occidere eum . Quod cum cognovissent fratres , deduxerunt eum Cæsaream , & dimiserunt Tarsum .*

*Qua de causa
Paulus ad Petrum
venerit .
Ad Galat. 1. 18.*

Hier. ad Gal 2.

*Ambr. in Epist.
ad Gal.*

3. Timor autem Discipulorum indicat , tunc primum post conversionem illuc advenisse Paulum , qui Hierosolymam ascendit , ut Petrum Apostolorum Principem videret : *Deinde post annos tres veni Hierosolymam , ut ipse testatur , videre Petrum , & mansi apud eum diebus quindecim ; alium autem Apostolorum vidi neminem , nisi Jacobum fratrem Domini . Ut obsequium ergo prestaret Petro , Paulus ad eum venit : Num. & quod iussus sit ire Hierosolymam , ait Hieronymus , ad hoc iisse , ut videret Apostolum , non discendi studio , qui & ipse eundem prædicationis haberet auctorem , sed bonoris priori Apostolo defrendi ; Congruit Ambrosiaster : Dignum fuit , ut cuperet videre Petrum , quia primus erat inter Apostolos , cui delega-*

legaverat curam Ecclesiarum, non utique, ut aliquid ab eo disseret &c. Neque dissentivunt Theodoretus, OEcumenius, & Chrysostomus: Post tam multa, tamque præclara gesta; cumque Petro nulla in re indigeret... tamen ascendit tamquam ad majorem, ac seniorem, solusque Petri conspectus commovit illum, ut eo proficeretur. Videns, quomodo illi tribuit congruentem honorem, neque solum non ducit se illi meliorem, verum ne parem quidem esse putat, quod ex ipsa profectione liquet. Elapsis vero diebus quindecim Paulus Hierosolyma excessit, a Domino admonitus, hisce verbis, *Exi velociter ex Hierusalem, quoniam non recipient testimonium tuum de me;... vade: quoniam ego in nationes longe mittam te;* atque inde discedens a fratribus Tarsum deductus est, ut eum a Judæorum furore subducerent.

4. Senio, viribusque exhaustus Tiberius obiit tandem die xvii. Kal. Aprilis, si Svetonio ex Tacito credendum; vel vii. si Dioni, postquam imperasset ab Augusti morte annos 22. menses 7., dies totidem; non menses quinque, aut sex, ut habet Josephus. Vulgata Tiberii morte, populus Romanus, ut ejus corpus in Tiberim projiceretur, rogavit, vel ad uncum, Gemoniasque daretur; Caij tamen opera, & militari manu Romam delatum, honorificissima sepultura conditum est.

5. Nepotes duos reliquit, nempe Cajum Caligulam, Germanici a Tiberio adoptati filium, atque Imperii successorem, & Tiberium Gemellum, Drusi filium. Reliquit & filium, Drusum scilicet, sed adhuc impuberem, & Imperio imparem, vix enim septimum & decimum annum attigerat. His adde Tiberium Claudium Germanici fratrem, infirma mente. An nepotes Cajum, & Tiberium Imperii hæredes reliquerit, in dubio est. Josephus tradit, Imperium reliquise ei, qui prior cubiculum quadam die intrasset, eoque augurio Successorem sibi elegisse. At contra Philo, & Dio, utroque Imperii hæredes dictos fuisse indicant: *Suum Patruellem, & Imperii cohæredem, & propiorem Successorem Tiberii, quod hic natura, ipse adoptione nepos esset, occidit.* Cohæres itaque, Philone auctore, una cum Cajo, eoque proprior erat Tiberius, Gemellus dicitus. Consentit & Dio: *Reliquerat sene Tiberius nepoti suo Tiberio principatum, sed Caius testamentum per Mucronem in Senatum misit, idque Consulum, reliquorumque, ante hoc præparo-*

JESU CHR.
AN. 37.
Theodore Chry.
soft. in epist. ad
Gal.

AET. 22. 17.

Tiberii Imp.
mors, cui Ca-
jus Caligula
succedit.
Sver. in Tib. 13.
Taeit. lib. 6. 50.
Dio lib. 58.
Joseph. antiq.
lib. 18. 8. de-
bello Jud. lib. 2.
7.

Cajus solus im-
perat.

Joseph. antiqu.
l. 18. 8.

Philo legat. ad
Caj. Dio lib. 59.

JESU CHR.
AN. 37.

De gestis Caii
Imp.

Dio. lib. 59.

Seneca de con-
sol. ad Albinum.

De Neronis
ortu, & Jose-
phi hebrei.

Svet. in Ner.
cap. 6.

Dio lib. 6 I.

Tillem. tom. I.
lib. 8. Imp. pag.

252. Pag. not. o
an. 54. Murat.

Bishag. hoc an.

Josephi vita c. 1.

to. I. ed. Am. fol.

paratorum, sententiis irritum judicari fecit, tanquam ab homine mentis impote, qui Imperium puer, cui ne in curiam esset per aetatem aditus, commisisset; Sententia itaque Senatus, non Tiberii testamento, Caius solus Imperium obtinuit.

6. Ubi imperare coepit, multa benignitatis, benevolentiae, liberalitatis in Senatum, populumque indicia dedit; ingressus enim Curiam, se communicaturum cum ipsis Imperium, cunctaque eorum arbitrio acturum testatus est; in carceribus vincitos dimisit; actiones laetae majestatis, quibus Urbs vexabatur, sustulit; Senatoribus epulum, spectacula populo praebuit. At nondum quis esset Caius apparebat, nec diurna fuit ex eo suscepta latitia. Brevi enim se Tiberio defuncto simillimum ostendit, quem etiam avaritia, crudelitate, libidine non aquavit modo, sed vicit: Et nondum exacto anno Tiberium Imperii cohæredem, qui jam ex ephebis excesserat, quemque juventutis Principem dixerat, & adoptaverat, interfecit, eo criminе accusatum, quod mortem ipsius optasset. Quis Caius fuerit, hac sententia declarat Seneca: *Hunc mibi videtur rerum naturam edidisse, ut ostenderet quid summa vitia in summa fortuna possent.*

7. Neronis nativitas labentem annum Orbi terrarum infastum reddidit; nil enim nisi detestabile ex se ipso, & Agrippina nasci potuisse, ipse Domitius pater amicis gratulantibus respondebat. In lucem editus fuit Decembri mense Antii post novem menses, quam Tiberius excessit 8. Kal. Januarias, ut Suetonius refert. Natum quoque hoc anno celeberrimum Judaicæ nationis historicum Josephum, prodit ipse in vita sua: *Porro Matias me genuit Imperii Caii Caesaris anno primo.*

JESU CHRISTI AN. 38. PETRI APOSTOLI AN. 7.

CAII CALIG. IMP. 2.

Coss. M. AQUILIO JULIANO, ET P. NONIO ASPRENATE

AN. URB. 791. OLYMP. 204. AN. 2.

Petrus Judæis
per varias pro-
vincias Evan-
gelium prædi-
cat.

1. Quæ his Consulibus ab Apostolis gesta fuerint, ignoramus. Lucas enim ea tantum memorie prodidit, quæ postea contigerunt, cum Petrus Apostolus ab Herode in carcerem missus est. Ad hæc tamen tempora referenda omnino videntur, quæ communi traditione conitant de Petri prædicatione ad Judæos Ponti, Galatiæ, Bithiniæ, Cappadociæ, & Asiæ, quibus postea

Ita anno Christi 43. epistolam primam scripsit. Constat enim ex Eusebio, Hieronymo, Epiphanio, Leone, aliisque, Petrum illas regiones peragratis antequam Romam peteret, & epistolam scriberet: Id quod perperam sane a Pearsonio impugnatur: *At Petrus, inquit Eusebius, per Pontum, Galatium, Bitbiniam, Capadociam, atque Asiam Judæis, qui in dispersione erant, prædicasse existimatur. Qui ad extremum Romam veniens &c.*

2. Caius Caligula aliqua laude, plurima vero vituperatione, & odio digna perpetravit: Urbis enim incendium, militum ope extinxit; damnum refecit, & Comitia populo restituit. Contra cum die quadam sotentem nullum haberet, quem feris objiceret, obvium quemque abripi jussit, & lingua præcisa, ne Deos hominesque interpellare posset, feris laniandum dari mandavit. Macronem præterea, ejusque uxorem Enniam, cum qua ante Imperium adulteria perpetraverat, cuique unice Imperium debebat, ad voluntariam mortem adegit.

3. Drusillam Sororem, quam prætextatus adhuc stuprasse tradebatur, ubi imperium adeptus fuit, a viro suo Lucio Cassio Longino abreptam, palam pró uxore habuit; deinde M. Lepido nuptui tradidit, atque hoc tandem anno defunctam publica sepultura donavit, justitio indictio, in quo risisse, aut convivio quemquam excepsisse capitale fuit. Paucis denique post diebus Lolianam Paulinam marito Memmio Regulo ereptam sibi despondit, ac copulavit.

4. Interea Agrippa Herodes in Judæam rediit: Altero deinde anno, ait Josephus, *principatus Caii Caesaris, Agrippa petiit veniam navigandi in suum Regnum, ordinandi illud gratia, reversurumque se hoc peracto pollicitus*. Sed quid ubi Alexandria pervenit, ei contigerit, ex Philone audiamus: *Discedenti in suum Regnum Cujus suavit, ne a Brundusio solveret, petiturus Syriam, quod navigatio ea longa esset, atque difficilis; uteretur potius compendiaria per Alexandriam, expectatis Etesiis. Ajebant enim Ægyptias onerarias, celerrimas, & gubernatores barum egregios, qui more aurigarum certantium reatum cursum teneant. Paruit ille, ut domino consulenti utilia. Cumque descendisset Puteolos; & naves Alexandrinas in Portu paratas ad solvendum invenisset, prospera navigatione usus, post paucos dies, inexpectatus, & improvisus appulit; iussis gubernatoribus, cum sub vesperam Pharos se proferret, vela contrahere, & ibi circa ipsum in saiso manere usque ad crepusculum,*

JESU CHR.

AN. 38.

Euseb. lib. 3. 1.
S. Leo serm. 80.
Hier. de vir. il-
lustr. 1. Pear.
de Petri Romam
appulsa pa. 56.
57.De Caij crudelitate, qui Ma-
cronem interfici-
cit.Dio lib. 59. Svet.
in Calig.
Philo de legat.
ad Cajum, &
lib. contra Flac-
cum Svet., &
Dio, ut supra.De Caij libidi-
ne.Svet. Dio, ut
supra.Agrippa Hero-
des in Regnum
proficitur.Philo in Flac-
cum.

JESU CHR.
AN. 38.

ac nocte demum Portum subire: ut excedens, omnibus jam dormientibus, nemini conspicetus perveniret ad suum hospitem. Tanta ille venit cum modestia, volens, si fieri posset, omnibus insciis Urbein excedere; non enim visenda hujus causa venerat, quam ante adierat, Romam navigaturus ad Tiberium; sed quererat compendiosum ad suos redditum.

Quid Alexandrini in Agrippam egerint.
Philo ut sup.

5. At *Egyptii rumpebantur invidia*, quod *ipsis est nativum vitium*; & alienam felicitatem suum interpretabantur infortunium; tum etiam ob inveteratam cum *Iudeis* simultatem, ægre ferebant, extitisse *Judæorum Regem* quempiam, baud alter, quam si ipsi avito Regno exturbarentur singuli. Rursumque miserum *Flaccum Egypti præfectum* irritabant, incitando ad eamdem invidiam his vocibus: *Tua pernicies erit hic advena: majore quam tu splendore, & fustu septus est; omnes in se convertit spectantes, satellitum argenteis clypeis, & inauratis armis nitidum.* Et quid opus erat venire ad alienum provinciam, cum posset in suam ditionem tuto deduci classibus? Nam etiamsi *Cajus* permitteret, atque adeo cogeret, debuerat deprecarri hanc profecitionem, ne sua felicitate officeret *Præfidi*, suo splendore obscurando ejus gloriam. His ille auditis, magis etiam turgebat, quam antea; palam quidem socium, & amicum simulans, quod timeret Imperatorem, a quo missus erat; privatum tamen odium, & emulationem aperiens, & ex obliquo eum contumeliis appetens, quando id non audebat in faciem. Nam urbanam multitudinem otiosam, segnemque, nec alia re occupatum, quam garrulitate, convitiis passus est Regi maledicere, sive ab ipso *Præfide* fuerit exortum obloquendi principium, sive alios etiam buc impulerit per eos, qui non gravatim offerunt ad talia suum ministerium; qui occasionem nacti, totos dies traducebant in gymnasio sermonibus scurrilibus, jactantes in eum dicteria; nonnunquam etiam minographorum, & id genus poetarum ludicris carminibus abutebantur, ad prodendam obscenitatem ingenii ad talia, magis quam ad honestas artes prompti, ac dociles; alioqui *Præses* indignatus objurgasset, multæ fuisse arrogantem maledicentiam. Immo etiamsi rex non fuisse familiaris *Cæsaris*, tamen non debuerat babere aliquod honoris privilegium? que certe argumenta sunt manifestissima, *Flaccum* ejus maledicentia fuisse consciūm. Nam qui cœstigare, aut saltem, cobibere valens, non cobibuit, satis apparet, quod permiserit. Ubi vero vulgus incompositum occasionem peccandi acce-

Delusus in Ca-
raba Rex Ju-
deorum.

acepit , non facile desistit , novis erratis priora cumulans . Erat quippe quidam insanus , nomine Carabas , non ex illo conspicuo furiosorum genere , sed leviore correptus insanus . Is interdiu , noctuque nudus oberrabat per compita nec astum nec frigus devitans , puerorum , & adolescentium ludibrium . Hunc miserum propulsum ad gymnasium , in superiori loco statuunt , ut spectari posset ab omnibus ; moxque capiti diudema impo-nunt papyraceutum , pro paludamento corpori storem induunt , pro sceptro frustum arundinis humo sublatum quidam ei dedit in-manum : sic ornatum regis insignis , & in Regem transforma-tum , more histrionicō , adolescentes perticas in humeris gestan-tes , stipabant pro satellitio ; tum alii salutatum accedebant , alii sibi reddi jura petebunt , alii consulebant eum de Republi-ca . Post hanc acclamatum est a circumstantibus magna voce Ma-rim appellantibus , quod nomen Syris significat Dominum ; no-rant enim Agrippum Syrum genere , & regnare in bona por-tione Syriae . His auditis , immo visis , Flaccus , cum debuisset illum insanum conjicere in carcerem , ne illusoribus præberet ma-teriam petulantiae ; atque etiam ipsos subornatores , quod Regem Cæsaris amicum , a Senatu Romano honoratum ornamenti præ-toriis , ausi sint apertis , obliquisque contumeliis lucefere , non so-lum eos non castigavit , sed ne cobibere quidem dignatus est ; li-centiam dans malitiosis , & quicquid videbat , audiebatque dissi-mulans . Haec tenus de his , quæ in Agrippam Judæorum Regem ab Alexandrinis facta sunt . Sed maximorum hæc initia malo-rum fuerunt ; nam peracta vix histrionica scena insani Regis Carabæ , mox luctuosa subsecuta est , quæ hoc anno Alexan-driæ incœpta , per sequentes prorogata , toto imperio Romano Judæorum gentem ad exitium tandem perduxit .

6. Alexandrini enim summo mane in Theatrum , redem-pto jam Flacci favore , confluentes , unanimiter conclamave-runt , dedicandas esse in proseuchis statuas , (Imperatoris sci-liset , in Judæorum Synagogis , a quo magnopere abhorrebat Ju-dæi) petentes licentiam nunquam auditi fucinoris . Qua vero ra-tione rem perfecerint , idem Philo in legatione ad Cajum suscep-ta pro Alexandrinis Judæis his verbis narrat : Proseuchas quot-quot diruere incendere non potuerant , quod accolerentur magna Judæorum frequentia , alio modo perdiderunt . Nam effigies Cuii statuerunt in omnibus , in maxima vero ac celeberrima subli-mem quadrigis ænis , idque tam præpropero studio , ut cum ca-

Tom. I.

V

rerent

Judæorum
Synagogæ Ale-xandriæ destru-
untur , aut e-
rectis ibide[m]
Statuas violan-tur .

Philo legat. ad
Cajum .

JESU CHR.
AN. 38.

rerent novis quadrigis, veteres æruginosas, auribus, caudis, pedibusque mutilatas, e gymnasio raperent olim dedicatas, ut fertur, Cleopatra, quæ fuerat ultimæ bujus nominis Reginæ proavia. Verumtamen non in Proseucas tantum, sed & in fortunas, vitasque Judæorum ab Alexandrino populo sœvitum est, consentiente, & plaudente Præside Flacco.

Judæorum
calamitates va
riæ.

Philo in Flac.

7. Ergo, pergit Philo, postquam is contra legem conatus visus est Præsidi succedere prosecutas tollenti, ut ne nomen quidem reliquum sineret, rursum aggressus est alia nostræ instituta pessimare; ut bis abscissis, quibus solis nostra vita sustinetur, tanquam sacra anchora, ademptaque jure civitatis, in calamitates incideremus maximas, destituti omni præsidio. Post paucos enim dies edictum proposuit, in quo nos appellabat inquitinos, & exterios, ne cause quidem dicenda potestatem faciens, sed injudicatos condemnans: quo quid potest esse magis tyrannicum? Ipse sibi usurpabat partes delatoris, inimici, testis, Judicis, & pannaram exaltoris. Tertium quoque scelus addidit, non contentus duobus prioribus, passus quostibet in Judæos, tanquam bello captos servire; qui nocti licentiam, quid fecerunt? Quinque sunt Urbis regiones denominatae a primoribus litteris: harum duæ dicuntur Judiæ, quod in his plurimi Judæi habitent, quamvis & in aliis non pauci sparsim habeant domicilia. Quid igitur fecerunt? et quatuor litteris expulsos Judæos concluserunt in unius partem angustissimum. At illi, quod plures essent, quam ut is locus eos caperet, egrediebantur ad littora, & monumenta, & sterquilinia, exuti rebus suis omnibus. Inimici vero, fatto in desertus domos impetu, prædas, tamquam jure belli partas, dividebant; effractisque Judæorum officinæ, quæ tum propter luctum mortis Drusillæ clausæ fuerant, hinc quoque plurima egeſſerunt, que in medium forum translata verterunt in usus proprios. Sed minus nocebant rapina, quam abrupta negotiatio; cum creditores amississent pignora, nec sineretur ullus Agricola, naua, negotiator, opifex exercere artes solitas. Ita non simplex eis parabatur pauperies, vel quod una die spoliabantur suis facultatibus, vel quod non dubatur quantum facere more solito. Hæc quamvis molestæ, videbuntur tamen tolerabilia, collata cum ceteris. Et post alia multa hæc sequuntur. Post domos direptas, exætis habitatoribus, atque ita desolatas partes Urbis plerisque, tanquam obſeffi undique ab inimicis, & oppressi gravi rerum vicii necessariarum inopia, insperantesque parvos liberos & uxores

JESU CHR.
AN. 38.

res ante ora sua fume deficere, inducta per adversarios (nam de cætero felix annona erat ubique, & flumen stagnationibus iustis arva inundarat largiter, & campi frugiferi frumenti copiam magnam protulerant) jam egestatis impatientes, quidam ad cognatorum, & quondam amicorum Edes ibant, praeter solitum petituri stipem necessariam; alii generosiores aspernati mendicorum fortunam, ut illiberalem, prodibant in forum tantum, ut sibi, suisque cibos eimerent miseri; mox enim a vulgo seditioso correpti sunt, occisiique; corpora quoque horum per totam Urbem raptata, ut ne ad sepulturam quidem ullum membrum fieret reliquum. Eadem rabie perierunt & alii plurimi, novis crudelitatis formis excogitatis per efferatum in mores belluinos plebeculam. Nam ubicunque Judæi conficerentur, aut saxis conjectis enecabantur, aut inflictis fustibus, nec statim plagis lethalibus appetebantur, ne accelerata morte cito eriperentur cruciatibus. Alii ferociores abusi præsenti licentia, contemptis hebetioribus, arma acceperunt efficacissima, ignem, ferrumque; & multos gladiis confecerunt, nec pauciores concremaverunt. Interdum familias integras, maritos cum uxoribus, parvulos cum parentibus in medio foro exurebant immaniter, nec senium, nec teneram etatem miserati, nec ejus innocentiam; & quoties ligna deerant, collectis farmentis, non tam igne, quam fumo necubant eos, quo diuinus morerentur, & miserius: quorum cadavera semiustulata conferunt jacebant, & promiscue, triste borrendumque spectaculum. Quod si lignatores farmenta inferrent tardius, impotitos ligneas supellestili urebant ejus dominos, subtracta pretiosiore, viliori utendo pro lignis vulgaribus ad rogos extruendos. Multos etiam vivos in alterum pedem fune injecto trabebant, interim insultando calcibus, excogitato genere mortis acerbissimo; nec in extintos remittebant iram, gravius saeviendo in cadavera propemodum per omnes Urbis angiportus raptata, donec laceata cute cum nervis, & carnibus, & frustis sparsim in aspero solo hærentibus minutim concerperentur.

8. Interea quidam eorum, tanquam in theatro se indolesceret simulabant ad talia spectacula; ceterum qui vere dolebant suorum vicem, cognati, amicique confessim pœnas dabant intempestive, ut inimicis videbatur, misericordiae, arreptique flagris cædebantur, & post omnia tormenta, quæ poterant excipere corporibus, tandem in crucem agebantur. Postquam autem Flaccus perfodit omnium Judæorum parietes, & nihil intactum reliquis,

Fames &c.
des Judæorum.

Judæi flagrit
caeli.

JESU CHR.
AN. 38.

in eorum perniciem immane quiddam commentus est , novarum semper inventor injuriarum : nam e Senatu nostro (quem Augustus servator optime de nobis meritus instituit , ceu publicum Judicorum consilium , missis super ea re litteris ad Maximum designatum Aegypti Praesidem) triginta octo comprehensos in suis privatis Aedibus confessim vinciri jussit ; traductosque egregia pompa per medium Forum senes , reductis in tergum manibus , ligatus partim loris , partim ferreis catenis induxit in theatrum ; spectaculum miserabile , nec illi tempori , aut loco debitum ; statutosque coram inimicis eorum sedentibus ad majorem ignominiam , jussit nudatos flagellari , tunquam scelestos , & nocentissimos , ut consciissi verberibus , aliquot mox ut inde sunt elati , exhalant animam : reliqui desperata salute cum diuturno morbo conflictati sint . Quod facinus et si alias deprehensum est nihilominus hic quoque declarabitur . Ex dicto Senatu tres , Evodius , Tryphon , Andron bonis spoliati fuerunt , direptis eorum Aedibus uno impetu , nec id latuit Praesidem ; didicerat enim accitis nostris magistratibus , quasi acturus de concordia ; & tamen quamvis sciret spoliatos fuisse , verberabat in conspectu eorum , qui spoliabant , ut alteris calamitatem geminaret , addito ad paupertatem cruciatu corporis ; alteri duplcem voluptatem caperent , ex concessis sibi alienis opibus , & inimicorum ignominia . Dicam parvum quiddam , quod an inter tanta mala dicendum sit , dubito ; sed quamvis parvum , non parvam tamen indicat malitiam . Est in illa urbe flagrorum differentia pro eorum conditione , qui ceduntur ; aliter enim Aegyptii flagellantur ab aliis . Alexandrini vero virgis ceduntur ab Alexandrinis Lictoribus , quos vocant Spatephoros ; hunc morem & in nostris hominibus servarunt superiores Praesides , & ipse quoque Flaccus primis sui magistratus temporibus . Est certe non parvum quoddam solarium , & in cruciatu remissionis nonnihil , quando res ita ut sunt , sinnuntur , nec augetur malitiose molestia . Sed cum accedit odium , nihil aequitati relinquitur . An non fuit iniurissimum , cum de plebe Alexandrinae Judaei liberalibus , & civilibus flagris punientur , si quando viderentur commeriti ; Magistratus , Senatorisque honoratos , vel ipsis appellationibus hac parte inferiores haberi suis subditis , & ex aequo cum Aegyptiorum obscurissimis maximorum flagitiorum pœnam luentibus corpore ?

Judei diebus festis crucifixi . 9. Omitto dicere , quod etiam si peccassent gravissime , debuerat habere temporis rationem , atque reverentiam , & differre

re mulctationem in aliud. Num bonis Praefidibus, & recte, non insolenter administrantibus Rempublicam, mos est in neminem dannatum animadvertere, donec solemnes celebritates, natalitiaque Augustorum festa prætereant. At ille per hos ipsos dies injustis pœnis affligebat homines innoxios. An non poterat postea, si voluisset easdem ab illis exigere? Sed properabat, urgebatque negotium, ut turbis adversariorum gratificaretur, ratus eo modo se impetraturum eorum favorem ad exequenda consilia, quæ agitabut animo. Atque quosdam jam crucifixos, instantे tali festo, de Cruce depositos, & ad Sepulturam ex more cognatis redditos; quandoquidem decebat, vel ad mortuos redire aliquem fructum ex Imperatoris natalibus simul celebritati suum sacerum bonorem servari. At iste non mortuos deponi de crucibus, sed vivos crucifigi jubebat: quibus ipsum tempus non quidem absolutionem, brevem tamen dabat veniam, & pœnæ procrasti nationem; nibilominus ante flagellabantur in medio theatro, & igne, ferroque torquebantur, spectaculis distributis in hunc modum. Mune usque ad horam tertiam quartamve Judæi flagellabantur, suspendebantur, loris alligabantur, damnabantur, per medium orchesteram ducebantur ad supplicium: deinde post hæc tam præclara exempla edita inducebantur saltatores, mimi, tibicines, aliaque ludicra scencorum certaminum. Sed quid miraris Philo, inquit Baronius, de cæsis, ac crucifixis Judæis diebus festis? in memoriam revoca, quid Hierosolymis aliquot ante annis gestum sit in Jesum Christum; quem, obnitente licet Pilato Præside, festis paschalibus ad mortem Crucis Judæi petierunt? En sanguis ejus exquiritur, prout sibi voverant, clamantes: *Sanguis ejus super nos, & super filios nostros.* Sed tragædiam prosequamur; quid multis? excogitata est secunda vastatio; cum scilicet milites per Judæorum domos missi essent scrutari, num arma abscondita haberent; nulla tamen fuerunt inventa, immo ne cultri quidem apti culinae usibus.

10. Totum id negotium dolus erat Flacci pertinaciter nobis infensi, & vulgum excusperantis in nos, non parcendo vel mulieribus. Nam non solum in foro, sed & in medio theatro, tanquam captivæ corripiebantur, & ob quamvis calumniam in scenam trahabantur non sine gruivissimis contumeliis: deinde cognito, eus esse alterius generis, dimittebantur: multas quasi Judæas comprehendebant, priusquam rem diligentius dispicerent. Quoties autem nostra comperiebantur, ex spectatoribus facti tyran-

Quid insuper Flaccus in Judæos.

JESU CHR.
AN. 38.

ranni, & domini, jubebant ei carnes suillas afferri; quas qua-
cumque metu tormentorum gustabant, sine majore alia vexatione
dimittebantur; quae vero sibi temperabant, tortoribus tradeban-
tur ad cruciatus maximos: quod fuit eximum argumentum ea-
rum innocentiae. Hucusque Philo de injuriis per Flaccum illatis
in Judæos Alexandrinos; quas etiam prosequitur in Libro, quem
Philo in Flac. scripsit de legatione ad Cajum. Hisce officiis Flaccus Ægypti
Præfctus, gratiam Caii promereri studebat, quam olim, Ti-
berii tempore, demeruerat; quod, ut idem Philo testatur,
unus fuisset ex his, quorum insidiis Caii mater delata perie-
rat. Cæterum injuriæ memor Cæsar, hoc eodem anno, autum-
ni tempore, quo Judæi agunt scenopiegiam, misso Basso Centu-
rione Alexandriam, cumdem Flaccum in convivio discumber-
tem in vincula conjici, Romamque perduci jussit, & mulctatum
Flacci finis. bonis, in Andrum Insulam relegavit; ubi non multo post, mis-
sis militibus, occidi præcepit. Quod vero spectat ad Judæos,
non casu quidem est factum, ut permitteret Deus, tam im-
manem bestiam in eos favire. Peccatum quippe illorum, quo
Christum Deum crucifixerant, scriptum (quod ait Propheta)
stylo ferreo in ungue adamantino, in ipsis clamans, meritas
exposcebat poenas, de quibus infra sepius dicturi sumus.

JESU CHRISTI AN. 39. PETRI APOST. 8.

C. CALIGALÆ IMP. 3:

Coss. CAJO AUG. II. ET L. APRONIO CÆSANO I.

AN. URB. 792. OLIMP. 204. AN. 3.

*Paulus Tarfi
evangelizat.*

*Epiſt. ad Gal. I.
22. 23.*

*Herodes Anti-
pas Romam
navigat.*

1. Vix quidquam de Apostolorum gestis dicendum hoc an-
no occurrit, ob Lucæ silentium: ex Paulo Apostolo scimus,
ipsum, cum Hierosolyma aufugisset, uti jam diximus, Tarsum
venisse, ibique Evangelium prædicasse: *Deinde veni in partes
Syriae, & Ciliciae;* eram autem ignotus facie Ecclesiis Judææ,
quaerantem in Christo, tantum autem auditum habebant: quo-
niam qui persequebatur nos aliquando, nunc evangeli-
zat fidem, quam expugnabat, & in me clarificabat Deum. Quæ autem,
quibusque singillatim locis, his temporibus gesserit, ac pro si-
de toleraverit, nobis non constat.

2. Interim Rex Agrippa Alexandria, ubi tot ludibriis
exceptus fuerat, solvens quamprimum in Regnum suum venit,
quem tanta fulgentem dignitate, & Regno auctum, cum vidif-
set

set Herodias soror ejus, Herodis Antipæ uxor, viro suo persuasit, ut Romam & ipse navigaret, spem faciens fore ut eadem & ipsi contingenter. Ad Cajum itaque proficisci statuit Antipas; sed spe frustratus, Regnum cum libertate amisit. Agrippa vero, inquit Josephus, cognitu eorum mente, ac apparatu, ipse quoque se accinxit ad resistendum, & quam primum eos e portu solvisse didicit, ipse etiam Romam misit Fortunatum suum libertum ad Imperatorem cum muneribus, & literis scriptis contra Herodem; simulque mandavit, ut per occasionem amplius cum Principe super hoc negocio differeret. Qui subsecutus Herodem, & secunda navigatione usus, tantummodo a tergo relictus est, quod tum primum illo ad Cæsarem admissò supervenit, litterasque reddidit; uterque enim Puteolos appulit; & Cajus tum forte apud Bajas repertus est. Itaque Cajus simul ac ab Herode salutatus est (priorem enim eum admiserat) simul Agrippæ perlegit litteras accusantes Herodem, quod prius cum Sejuno conspirasset in Tiberium, & nunc iterum Artabanu Partbo faveret contra Caii novum imperium. Argumento erat ipsius Tetrarchæ apparatus, qui in Armamentariis suis haberet tantum armorum, quantum instruendjs virorum septuaginta millibus sufficeret. Quare Cæsar commotus, percunctatus est Herodem, vera ne essent, qua nunciarentur de armorum numero. Quo annuente (neque enim vera negare poterat) satis approbatum putans defctionem, ademptam illi Tetrarchium, ad Agrippæ Regnum adjecit, pecuniam quoque ejus donans Agrippæ indici. Herodem vero perpetuo damnavit exilio apud Lugdunum urbem Galliæ. Cognito deinde sororem Agrippæ esse Herodiadem, pecuniam ei propriam concessit; & ratus non libenter fore marito calunitatis sociam, in Agrippæ gratiam se illi parsurum promisit. Ad hæc illa: Tu quidem, Imperator, ut tua mæjestate dignum est, loqueris; sed mihi conjugalis amor impedimento est, quomodo fruar hac indulgentia; non enim equum censeo, ut cui secundæ fortunæ fui sociu, eum nunc in adversa deseram. At ille indigne ferens tum excelsum animum in fæmina, ipsum quoque cum Herode expulit, & bona ejus Agrippæ largitus est. Atque hæc fuit vindicta, quia Deus intuitus, tum Herodiudi fratri successus indigne ferenti, tum Herodi ad obsequendum vaniloquentiæ uxoris nimis fucili. Hæc omnia Josephus; qui parum sibi constans, alibi ab his dieria narrat: nimirum Agrippam sequuntum esse Herodem Romanum ad Cajum; atque Herodem cum uxore fugisse in Hispaniam:

JESU CHR.
AN. 39.

*Joseph. Anti-
quit. lib. 18. 9.
10.*

*Herodes Re-
gno privatur,
ac relegatur.*

Joseph. ut sup.

*Joseph. de bello
Iud. l. 2. c. 8.
in fine.*

JESU CHR.
AN. 39.
Pseudo Hegesip.
de eccl. Hieros.
lib. 2. c. 5.

*Philo de leg. ad
Sajam.*

Pilatus se in-
terimit.

Euseb. lib. 2. 7.

*Inter oper. Hie-
ron tom. 8.
Oros. lib. 7. 5.
Cassiodor. in
Chron.*

Petronius in
Syriæ Præfectu-
ra Vitellio suc-
cedit.

*In append. apud
Marcell.*
*Dio lib. 59. Ta-
cit. 1. 5. Suet.
in Vitellio.*
*Bar. an. 41. 42.
Ioseph. 1. 19. 6.
Philo legat. ad
Cajum.*
*Bisnag. nu. 7.
Ufer. p. 53.
Valer. Max. lib.*

4. 7.
Cajus Imp.
honores divi-
nos sibi assu-
mit.

Tacit. ann. 1. 6.

Dio lib. 59.

Suet. in Calig.

Cajus suam
statuam in
Templo Hiero-
sol. collocare
jubet.

niam : Iosephum sequutus larvatus Hegesippus addit ; Herodem mærore animi confectum interiisse . Porro hujus divinæ plane in Herodem , & Herodiadem ultionis causam si quis alius repetat ultiro fatebitur , hæc iis accidisse tum ob Joannem Baptistam immaniter occisum , tum etiam ob Christum ab Herode spretum , ac male habitum . Quod vero pertinet ad Agrippa Regis Romam adventum , sequenti anno potius contigisse , ex Philone colligitur .

3. Hoc anno Pilatus , olim Judææ Præses , qui Servatorem nostrum morti addixerat , imperante Cajo : ait Eusebius ; in tantas calamitates incidit , ut mortem sibi consiceret , suorumque ipse scelerum vindicta esset , divina Justitia in eum , ut par erat , sacerdiente ; idque a Græcis Scriptoribus proditum est , qui per Olympiades rerum gestarum seriem conscripserunt . Eadem habet & in Chronico Olymp. 204. an. 3. eique suffragantur Orosius & Cassiodorus . Vienne autem in Galliis reglegatum obiisse Pilatum , tradit Ado ejusdem Civitatis Episcopus .

4. Vitellius Syriæ præfectura a Cajo dejectus , & in Urbem revocatus , quod Tiridatem Parthis a Tiberio Regem missum , Regno expelli permisisset , morte jam erat multandus , ut in excerpis a Valesio editis legitur . Cum tamen vultu vestituque ad humilitatem simulate composito , Caii pedibus advolutus , & veniam effusis lacrimis deprecans , eum uti Deum adoravisset ; ita fœda hac adulacione placavit , ut inter ejus amicos habitus deinceps fuerit . Vitellio in ea Provincia Cæsar subrogavit Publum Petronium qui teste Valerio Maximo humili loco natus in equestrem ordinem adlectus fuerat . Lucium appellat Baroniūs . Publī tamen prænomine usum sive constat ex Philone , & Josepho .

5. Eo vesaniæ Cajus devenerat , ut divinam sibi ipsi majestatem assereret ; hinc templa , & statuas suo nomini consecrandas decrevit ; Sacerdos ipse sibi sicut , & ut tanto numini Sacerdotis dignitas responderet , suum sibi Equum in Sacerdotio collegam adscivit .

6. Cum itaque Cajus divinos ambiret honores , ac ne Jovi quidem cederet , quippe qui de Jovis Olympii simulacro Romanum deferendi , & illius imagine in suam mutanda , consilium inierat ; Publio Petronio Syriæ Præsidi mandavit , ut statuam sibi in Templo Hierosolymitano ponendam curaret ; quod tamen in sequentem annum Petronius distulit . Cajus autem , ait Josephus , indi-

indigne ferens , a solis Judæis ita se despici , Legatum in Syriam mittit Petronium successorum Vitellio ; jubetque , ut cum valido exercitu invadat Judæam ; & si sponte id admittant , statuum in templo Dei collocaret : quod si detrectent , bello devictos imperata facere adigat . Is sumpta administratione rerum Syriæ , dedit operam , ut exquerentur mandata Cæsaris : contractisque quantum poterat auxiliis , cum duabus legionibus bibernavit apud Ptolemaidem , primo vere bellum illatus ; quod & Cajo significavit per litteras , qui collaudata ejus industria , bortatus est eum ad agendum gnaviter , & frangendam bello gentis contumaciam .

7. Quid vero in causa fuerit , quare Cajus in Templo statuam ponì jussit , refert Philo : Is , idest Capito , in Ju-
dæa præst exigendis tributis , infensus provincialibus : pauper enim eo profectus , nunc illis fraudatis , ditatus , & accusatio-
nem metuens , decrevit eos prævenire , & columnis veras cri-
minaciones uerttere , casu quodam noctis occasionem . Jamnium
arbem Judææ cum primis frequentem populo colunt promiscue ,
Judæi quidem pars maxima , non nulli tamen etiam alienige-
nae , qui malo fato subreperunt e finitimis regionibus ; & cum
sint inquilini , faceant indigenis negotia , semper aliquid mo-
liendo aduersus ritus Judaicos . Hi cum audirent ab advenis
quantopere Cajus pro Deo coli cupiat ; & quam infensus uni-
versæ Judæorum genti sit , rati , se noctis occasionem struendis
injidiis , ex tempore aram excitant e materia vilissima , luto for-
mato in lateres tantum , ut molesti essent Civibus : sciebant enim
non laturos violari leges patrias , quod & sequutum est . Conspi-
cuti enī , & indignati regionis sacratae ritus sacros sic aboleri ,
coorti eam sustulerunt de medio , Adversarii vero mox Capito-
nem adiverunt , qui auctor fuit totius bujus tragediæ . Is lucrum
sibi collatum existimans , cuius jamdudum cupidus erat , scribit
Cajo , exaggerando rem , & amplificando .

8. His cognitis ille , ut opulentus , & magnificus , jubet
pro alturi lateritio subverso in Jamnia , poni Colossum inau-
ratum in ipso templo urbis primario , consultoribus usus optimis ,
& sapientissimis , Helicone veteratore scurra nobili , & Apelle
quodam tragœdo , qui prius atatis flrem , ut fertur , venditave-
rat ; tum vero fastiditus se in scenam contulerat . Scenici autem ,
quorum est negocium , & studium , ut theatris placeunt , profli-
gato pudore , probris , & turpitudini sunt deditissimi : quibus ar-

Tom. I.

X

tibus

JESU CHR.

AN. 39.

Succ. Dio. ue
supra.

Joseph. l. 18. II.

Capito Cajum
in Judeos exci-
tat.Phil. legat. ad
Cajum.Capito Colos.
sui Jamnia e-
rigi curat.

Philo, ue supra.

JESU CHR.
AN. 39.

tibus Appelles pervenit in consiliariorum ordinem; ut posset consulere Caius alterum quomodo canendum, alterum quomodo ludendum salibus, omissa cura justitiae tuenda, pacisque publicae. Ita Helicon mancipium scorpioni simile Judæos petebat veneno Ägyptiaco. Apelles vero Ascalonio, nam inde oriundus erat. Est autem Ascalonitis perpetua simultas cum finitimis Judæis Terra sacrae incolis. Verum illi bonorum consiliorum boni autores paulo post impietatis suæ mercedem invenerunt: alter a Cajo vinctus ferreis compedibus propter alia crimina, tortusque in rotta ex intervallo sapientius, sicut quidam morbi solent statim diebus recurrere. Helicon vero imperfectus a Claudio Germanico Cæsare propter alias itidem culpas insanii capitii. Sed ista post acciderunt: Litteræ a Cajo de statua dedicanda scriptæ sunt non temere, sed quantum fieri potuit accuratissime. In eis imperatum est Petronio Syriae Provinciæ Præsidi, ut ripensis exercitus contra irruptiones Orientalium Regum, & nationum oppositi, dimidium ab Euphrate adversus Judæos duceret, ut prosequerentur statuam; non quo augustior dedicatio fieret, sed ut confessum periret, si quis obfisteret. Et paulo post.

Petronius ma-
turius agit.

9. Ceterum Petronius perfectis litteris, bærebat anceps consilii: quippe qui nec detrectare poterat præ metu, non ignarus, illum ne morari quidem latetur aequo animo, nedum tergiversationem. Nec rem aggredi putabat tutum, ac facile; sciebat enim Judæos non unum, sed mille, si fieri posset, mortes subituros citius quam susciperent vetitum aliquid facere. Omnes enim gentes libenter servant ritus patrios, sed Judæi præ ceteris. Cum enim leges suas credant oraculis proditas, easque discant a pueritia, in animis circumferunt hærum expressus imagines, & semper intuendo admiruntur ut honestissimas: alienigenas quoque hærum observatores amplectuntur pro suis civibus; Osores autem carum, ac vituperatores habent pro hostibus; & in tantum abborrent a quavis re suis legibus vetita, ut omnibus fortunis, felicitatibusque humanis ad prævaricationem adduci nequeant. Sed nihil religiosius, quam Templum colunt, vel hoc argumento, quod certissima mors proponitur ultra septum interius penetrantibus: nam intra exterius accipiunt undecumque venientes suæ gentis homines. Hæc secum reputans Petronius, rem cuncti unter aggrediebatur, ratus (ut erat) facinus audax; advocatisque tanquam in animæ consistorium rationibus omnibus, scrutabatur singularum sententias, quas consentientes inveniebat nihil in sacris novan-

novandum; primum quia sic *jus naturæ*, pietatisque postulet: deinde propter imminens periculum, non solum a Deo, verum etiam a lexis, irritatisque hominibus. Illud quoque cogitabat, quam populosa esset hæc natio; non, ut alii, comprehensa unius regionis spatio, sed totum pene Orbem passim incolens: diffusa est enim per continentes provincias omnes, atque insulas; adeo ut non multo pauciores sint indigenis. Tam multas hostium myriadas in se provocare, annon periculosa videri poterat alea? ne forte illis per omnes terras conspirantibus, & ad vim arcendum, certatim in unum confluentibus, bellum exoriretur insuperabile: absque eo quod ipsam Judæam innumera multitudo incoberet, viri tum corpore valentissimi, tum animo fortissimi; parati prius generosam mortem oppetere, quam deserere mores, ac ritus patrios, quantumvis calumniatorum opinione barbaros, cum revera sint liberales, ac nobiles.

10. Terrori etiam erant Transeupratenses copiæ; nam Babylonem, & multas alias Satrapias a Judæis teneri non aribus solum, sed & oculis compertum habebat: quod singulis annis sacra pecunia mitteretur inde in Templum primitiarum nomine, quamquam per vias difficiles, & asperas, que tamen illius via Regiae viderentur ad pietatem recta properantibus. Hæc Philo; qui mox subdit: Merito igitur timens, ne cognita hac nova dedicatione subito expeditionem susciperent, & hinc, atque inde coorti junctis copiis, inclusis in medio, clade ingenti afficerent; retardabatur talibus cogitationibus; sed in diversum trahebatur contrariis: Dominum hæc jubere juvenem; uile iudicantem, quidquid ipsi collibuerit; & semel decreta exequi contentem quamlibet noxia, (ut qui præ superbia, pervicacia que transiliens hominis terminos, in Deos se ipse referat) impendere sibi capitale periculum, sive imperata faceret, sive non; Sed si pareat, cum bello, cuius eventus anceps sit; sin justa detrectet, certissimam a Cujo perniciem. Ad bellum proniores erant multi Romani adjutores in administratione rerum Syriacarum, quod scirent in se primum sacerdutum Principem, ut auctores inobedientiæ. Dabatur spatium deliberandi, dum pataretur statua: nam neque transmissa fuit ex Italia, Deo volente, opinor, & suos occulto favore protegente ab injuria; neque jussus est e tota Syria lectissinam sumere; alioqui præproperè, violatis legibus, exortus fuisset repentinus tumultus, priusquam experiri posset utile consilium; nam subitanæ casus ingruentes

Rationes diffe.
rendi præcepta
Caii.

Philo ut sup.

JESU CHR.
AN. 39.

tes vim rationis hebetant. Itaque Petronius in propinquo jubet parari statuam; & accitis a Phœnicia peritissimis artificibus, præbet materiam officina Sidone instituta.

JESU CHRISTI AN. 40. PETRP APOST. 9.

C. CALIGULÆ IMP. 4.

CONS. CAJO AUGUSTO ABSQUE COLLEGA

AN. URB. 793. OLYMP. 204. AN. 4.

Matthæus E-
vangelium scri-
bit.

Euseb.in Chron.

Apud Hier.tom.
8. lib. 3. 24.

Iren.lib. 3. 10.

Bar. ex. 41. 15.

Qui lingua
Matthæus E-
vangelium scri-
perit.

1. Aperto jam Gentibus ad Evangelium ostio, cum ad eas Apostoli per totum Orbem essent profecturi, Matthæus primus omnium in Iudea Evangelium scripsit, ut habet in Chronicō Eusebius; qui iterum in historia rem fuisus aliquanto persecutus: *Matthæus cum Hebræis primum fidem prædicasset; inde ad alias quoque gentes profecturus Evangelium suum patrio sermone conscribens, id quod præsentia sua adhuc superesse videbatur, scripto illis, quod relinquebat supplevit.* Alia tamen de tempore quo Matthæus Evangelium scripsit Irenæo insedit opinio: *Ita Matthæus Evangelium hebraica lingua scripsit, cum Petrus, & Paulus Romæ evangelizarent, & fundarent Ecclesiam:* Ex quo sequeretur nonnisi post annum 63., aut 64., quo S. Paulus Romam appulit, Matthæum Evangelium scripsisse; ideoque nec primum omnium eam historiam litteris consignasse, quod tamen omnes, ne Irenæo quidem excepto, tradiderunt. Quamobrem nisi Irenæum reliquis Patribus immo & sibi ipsi adversari, adfirmare temere velimus; dicendum profecto est vel mendum in Irenæi textum irrepsisse; vel cum Baronio, ea Irenæi verba non adeo stricte intelligenda, ut Matthæus eo tempore Evangelium scriperit, quo Petrus, & Paulus Romæ simul evangelizabant, sed tunc solum, cum Petrus Urbem adveniens Ecclesiam ibi constituit: neminem quippe latet veteres passim Paulum Petre comitem deditum in Romana Ecclesia fundanda, quamvis multo ante Petrum Romæ fuisse certissime constet, sed ut observat eruditissimus Irenæi Editor Massuetius, in re incerta nonnisi incertis conjecturis innitimus; communem tamen sententiam sequimur, ut post Apostolicæ historiæ magis consentaneam, & a Patribus ceterisque Scriptoribus magis probatam.

2. Hebraice a Matthæo scriptum fuisse Evangelium consentiunt Patres. Cum tamen Hebraicus Matthæi textus nuf-
piam

piam inventus & ab aliquo visus fuerit , nonnulli ex recentioribus arbitrantur Græce Evangelium scripsisse , & Hieronymum , aliosque veteres non de authentico Matthæi esse intelligendos , sed de apocrypho quodam Evangelio , quo Nazaræi , Æbionæi , aliquie hæretici utebantur , cuius pars maxima ex Matthæo desumpta erat , & quod pluribus scatebat erroribus . Eorum tamen inanes esse conjecturas vel ex eo potest intelligi , quod Eusebius in memorat S. Pantenum apud Indos invenisse Matthæi Evangelium , a S. Bartholomæo Apostolo ad ipsos delatum , hebraicis litteris conscriptum ; quod Alexandriam Panthenus ipse asportavit , teste Hieronymo . Anno quoque 488. cum Corpore S. Barnabæ inventum fuisse Evangelium Matthæi suo loco videbimus ; verum quo Idiomate illud apographum scriptum esset certe adfirmari non potest . Hebraicum fuisse tradit Baronius ; e contra Græcum fuisse probabilius afferit Tillemontius , ea conjectura ductus , quod singulis annis feria quinta in Cœna Domini ex eo Codice Evangelium legeretur Constantinopoli in Ecclesia Palatina . Quidquid tamen de hoc sit ; cum Patres Matthæum hebraice scripsisse uno omnes ore proddiderint , eorum potius auctoritati , quam recentiorum conjecturis adsentiendum judicamus .

3. Quo Auctore , vel quando ex hebraico in græcum sermonem translatum sit hoc Evangelium , ignoratur ; nonnulli Jacobum , alii Paulum , ceteri Lucam , vel denique Joannem hujus translationis auctorem dicunt . Antiquissimam tamen hanc versionem fuisse , testatur Papias Apostolorum discipulus : *Matthæus quidem hebraico sermone divinu scripsit oracula ; interpretatus est autem unusquisque , prout potuit ; Congruit Hieronymus : quod qui postea in græcum transtulerit , non satis certum est .* Si interpretem Papiam , & Hieronymum latuit , non ergo mirum idem & nos ignorare ; Tanti autem pretii græca interpretatio apud antiquos fuit , ut græce tantum Ss. Patres Matthæi Evangelium citaverint ; & ex Græco etiam in latinum deinde translatum fuerit . Dum porro Hieronymus de Matthæi Evangelio ait : *ipsum hebraicum habebut usque hodie in Cæsariensi Biblioteca , quam Pampphilus Martir studioissime conficit . Mibi quoque a Nazarcis , qm in Bæreu Urbz Syria hoc volumine utuntur , describendi facultas fuit &c. ; & capite superiori : Evangelium quoque , qd appellatur secundum Hebreos , & a me nuper in Græcum , la-*

JESU CHR.

AN. 40.

Papias apud Eu.

Feb. lib. 3. 39.

Iren. lib. 3. 1.

Euseb. lib. 3. 24.

Hier. de Vir. lib.

luff. 3.

Orig., Chrysost.

August. de Conf.

Evan.

Fraffen. pag. 66.

lib. 1. 2. & Hier-

ron. editor. in

nota ad cap. 3.

de Vir. ill. tom.

2. p 519. edit.

Veron.

Euseb. lib. 5. 10.

Hier. de Vir.

ill. 36.

Bar. an. 41.

Til. Tom. I.

pag. 394.

De versione
Evangelii Mat-
thæi in Græ-
cum .

Apud dñk. in
Synop. .

De Vir. Illustr.
cap. 3.

Cap. 2. in Ja-
cobo .

JESU C HR.
AN. 40.
In Matth. cap.
12.

Hieron. in Mat.
th. cap. 12.

Epiph. horr. 29.

De Apostolo-
rum in Orbem
diuersione.

Euseb. lib. 5. 18.

Beda Retract.
in aff. Ap. cap. 8.

Euseb. in Chron.

De Symbolo
Apost. ejusque
etymologia.

*tinumque sermonem translatum est, quo & Origenes saepe uti-
tur &c., & in Matthæi Evangelio: In Evangelio, quo utun-
tur Nazarei, & Ebionite, quod nuper in Grecum de hebreo
sermone translatus, & quod vocatur a plerisque Matthæi au-
thenticum. Dum hæc inquam Hieronymus prodit, non de
authentico Matthæi Evangelio, sed de apocrypho Nazariorum
esse interpretandum putamus: Secus enim non sibi constaret
Hieronymus, qui alibi monet idem Evangelium ab Ebionitis,
& Nazareis fuisse interpretatum. Quod autem de Hieronymo,
idem quoque de Epiphanio dicendum putamus. Quamvis enim
asserat Nazaræos habere Matthæi Evangelium perfectissimum
hebraice; & apud ipsos hoc clare quemadmodum ab initio scri-
ptum est, hebraicis litteris adhuc servatum sua ætate fuisse;
alibi tamen testatur, eosdem usos esse Matthæi Evangelio plu-
ribus in locis interpolato.*

4. Quo potissimum anno Apostoli, Judæa relicta per or-
bem dispersi fuerint, Scriptores magna sententiarum varia-
te vehementer disputant. Si Appollonii antiqui sane Theo-
logi traditioni fides esset habenda, qua asseritur, Dominum
Apostolis jussisse, ne ante duodecimum annum Hierosolyma
excederent, sequeretur nonnisi anno 43., aut 44. Apostolos
in varias orbis regiones Evangelii lucem intulisse. Econtra in
libro Melitoni Sardensi inscripto legitur, biennio post Ascen-
sionem Domini Apostolos fuisse per Orbem divisos. Verum apo-
crypho huic operi minime fidendum, nam certissima Scripto-
rum auctoritate constat, post Stephani necem fideles qui-
dem Hierosolyma exulasse, sed Apostolos dintius ibi fuisse
versatos. Neque Appollonii traditio Paulo verior est judican-
da. Si enim, Luca teste, Paulus Anno 37 Hierosoly-
mam ascendens Apostolorum neminem vidit præter Petrum,
& Jacobum; vel tunc ergo illinc reliqui in vicinas saltæ Pro-
vincias abierant. Præterea non ultra annum 41. Apostolorum
dispersionem posse differri ex eo quoque apparet, quod auctore
Eusebio anno 42., Claudi Imperatoris secundo, S. Petrus Ro-
manum profectus Ecclesiam ibi constituit. Quamobrem cum vix
quidquam de tempore rei gestæ statui posse videatur, difficilima
hac quæstione dimissa, de re ipsa hoc potissimum anno nobis
esse dicendum existimavimus.

5. Antequam igitur in Terrarum Orbem proficerentur
Apostoli, ut eadem omnes regula in Evangelii prædicatione u-
teren-

terentur, Christianam fidem universam certis quibusdam Canonibus, seu capitibus brevi complexi sunt, quibus Apostolorum Symbolum continetur; quod etiam inde a primis temporibus Apostolicum dictum ideo scimus, quod Apostolos auctores habuisse perenni traditione constaret. Tradunt Majores nostri, inquit Ruffinus, expositione in Symbolum ad Laurentium, quod post Ascensionem Domini, discessuri Apostoli ab invicem, normam sibi prius futurae prædicationis in commune constituant, ne forte alii alio adducti, diversum aliquid his, qui ad fidem Christi invitabantur, exponerent. Omnes igitur in uno positi, & Spiritu Sancto repleti, breve istud futurae sibi, ut diximus, prædicationis indicium in unum conferendo, quod sentiebat unusquisque componunt, atque hanc credentibus dampnam esse regulam statuunt, & infra, Discessuri igitur, ut diximus, ad prædicandum, istud unanimitatis, & fidei sue Apostoli indicium posuere, non sicut filii Noe, discessuri ab alterutrum, turrim ex latere cocto, & bitumine constringentes, cujus sacumen usque ad Celum pertingeret; sed monumenta fidei, quæ starent adversus faciem inimici, e lapidibus vivis, & margaritis Dominicis aedificantes: quam neque venti inapellerent, neque fulmina subruerent, neque tempestatum ac procellarum turbines perinoverent. Hujus autem traditionis innumeros habemus testes, eosque omni exceptione maiores; ut Clementis supposititiam Epistolam ad Jacobum omittamus, id in primis testatur S. Irenæus, Ecclesia per universum Orbem usque ad fines Terra seminata, & ab Apostolis, & a Discipulis eorum accepit eam fidem, quæ est in Deum Patrem Omnipotentem &c., & Tertullianus: in ea regula incedimus, inquit, quam Ecclesia ab Apostolis, Apostoli a Christo, Christus a Deo tradidit. Porro regulæ nomine intelligi Symbolum Apostolicum, idem alibi docet; Regula fidei una omnino est, sola, immobilis, & irreformabilis, credendi scilicet in unum Deum Omnipotentem Mundi Creatorem, & in Filium ejus Jesum Christum &c.. Eadem tradit Lucifer Calaritanus, qui hoc Symbolum appellat formam disciplinæ, & regulam Fidei per Apostolos traditum; Luciferi congruunt S. Ambrosius, S. Cœlestinus Papa, Concilium Ephesinum, S. Leo, Isidorus, Cassianus, S. Maximus, innumerique alii, quos longum esset hic recensere.

6. Cum autem Apostolos Symboli auctores dicimus, non ideo tamen volumus singulas sententias, sive articulos, eodem ordi-

JESU CHR.

AN. 40.
Nat. Alex. sec.
1. diss. 12.

Rufin. ad Laur.
rent. Nat. Alex.
pag. 164.

*Apud Cotel.
tom. 1.
Iren. lib. 1. ad.
versus haeres.
cap. 2.*

*Tertull. de pre-
script. cap. 13.
31. 37.*

*Lucifer. calari-
tan. lib. 2. ad.
vers. Constant.
Imp.*

*Ambr. Ep. ad
Siricium lib. 1.
epist. 7.
Cœleste. Ep. ad
Nostrorum.*

*Concil. Ephes.
in Relat. ad Ihe-
odos. Aug.*

*Quo leni A-
postoli Symbo-
li Auctores di-
cantur.*

JESU CHR.

AN. 40.

Leo Ep. 13. ad Pulch.

Cassian. lib. 6. de Incarn.

Maxim. de tradit. Symb.

Nat. Alex. disfere. sup.

Ambroſ. Epist. ad Siricium lib. 1.

s. Ep. 7.

Ruffin. in epoſte. Symb. ad Laurentium.

ordine , quo in Ecclesia recitantur , ab ipsis fuisse dictatos : Constat enim non in omnibus Ecclesiis eodem ordine , iisdemque sententiis Symbolum recitatum semper fuisse , uti ex Romano , Orientali , & Aquilejensi videre est : Atque Hæretorum impietate alicubi quandoque accidisse , ut ad Dogmata clarius explicanda receptis Symboli formulis quædam adiicere oportuerit . Ceterum cum nulla unquam Hæresis in Romana Ecclesia orta fuerit ; intemeratum ea semper Apostolorum Symbolum custodivit . *Ecclesia Romana* inquit Ambrosius *Symbolum Apostolorum* , intemeratum semper custodit , & servat . Quod pluribus Ruffino confirmatur : *Priusquam incipium de ipsis Sermonum virtutibus disputare* , illud non importune commonendum puto , quod in diversis Ecclesiis aliqua in his verbis inveniuntur adjecta . In Ecclesia tamen Urbis Romæ hoc non deprehenditur factum ; quod ego propterea esse arbitror , quod neque hæresis ulla illuc sumpsit exordium , & mos ibi servatur antiquus , eos qui gratiam baptismi suscepti sunt publice , id est , Fidelium populo audiente , Symbolum reddere ; & utique ad adjunctionem hujus saltem sermonis eorum , qui præcesserunt in fide , non admittit auditum . In cæteris autem locis , quantum intelligi datur , propter nonnullos hæreticos , addita quedam videntur , per quæ novella doctrina sensus crederetur excludi . Nos tamen illum ordinem sequimur , quem in Aquilejensi Ecclesia , lavacri gratia , suscepimus . An autem iisdem , totidemque , quibus hodie verbis in Romana recitatur , Apostoli illud expresserint , quis affirmare audebit ?

An Engoli Apoſtoli Symbo‐li articulum ediderint .

7. Neque in ea sententia sumus , qua fuit a veteribus quibusdam traditum , suum quemque Apostolorum articulum edidisse . Incerti enim , & obscuri tantum opinionis huius ancatores afferuntur . Rem ita persequitur auctor Sermonis , quem Maurini operum S. Augustini editores , Maximo Taurinensi tribuendum dubitant : *Quod græce Symbolum dicitur , latine collatio nominatur . Collatio ideo , quia collata in unum totius Catholicæ legis fides Symboli colligitur brevitate , cujus textum vorbis , Deo annuente , dicemus* : Petrus dixit : *Credo in Deum Patrem omnipotentem* . Joannes dixit , *Creatorem Cœli , & Terra* . Jacobus dixit , *Credo & in Jesum Christum &c.* , sic singuli suum addentes articulum , usque ad S. Matthiam , qui complevit Symbolum , addendo vitam aeternam .

Quid significat Symbolum .

8. Eamdem vocis Symboli Etymologiam tradunt Isidorus Rabas

Rabanus Maurus , aliique multi ; Non desunt tamen , qui ex pecunia ad epulas viritim soluta vocis originem deducant : Utrique minus vere . Nam quæ viritim ad Coenam fit collatio *Symbola* dicitur , non *Symbolum* ; Apostolos vero suum quemque articulum condendo *Symbolo* contulisse , veri haud esse simile animadvertisimus . Eorum itaque sententiam amplectimur , qui judicant *Symbolum* idem esse ac Tessera , vel Insigne . Namque Apostolica Fidei formula veluti tessera aut insigni quodam Christiani a Judæis , & Ethnicis , Catholici ab Hæreticis dignoscuntur , non secus ac Tessera militari socii ab hostibus , & exploratoribus discernebantur . Est præterea *Symbolum* tessera pæctitia , quæ mutua & Christi & Fidelis conjunctionis veluti Tabella est , atque ita recte comparatur Tesseris , quibus in pæctis uti solebant Græci , & *Symbola* vocabantur , apposite Chrysologus : *Placitum* , vel *pactum* , quod lucri spes venientis continet , vel futuri , *Symbolum nuncupari* , contractu eium docemur humano ; quod tamen *Symbolum* inter duos firmat semper geminata conscriptio , & in stipulatione cautum reddit humana cautela , ne cui subrepatur , ne quem decipiatur perfidia contractibus semper inimica : sed hoc inter homines , inter quos *fraus* , aut a quo facta est , semper laedit : inter Deum vero & homines *Symbolum fidei sola fide firmatur* : non litteræ , sed *Spiritus creditur* , & mandatur cordi , non chartæ ; quia divinum creditum humana non indiget cautione , Deus facere fraudem nescit , pati non potest ; quia non excluditur tempore , non ætate vincitur , occultatione non fallitur , videt abscondita , furata tenet , negata possidet ... Sed dicas : *Qui falli non potest , quid est , quod exigit placitum ? Quid Symbolum querit ille ? propter te , non propter se ; non quia ille dubitat , sed ut tu credas Nemo ergo inmemor Symboli sit ; nemo initi cum Deo placiti sit oblitus . Ruffinus etiam postquam varias de Symboli voce opiniones attulit , in hanc nostram propendere videtur : Indicium autem , vel signum dicitur *Symbolum* , quia in illo tempore , sicut Paulus Apostolus dicit , & in Actibus Apostolorum refertur , multi ex circuneuntibus Judæis simulabant , se esse Apostolos Christi , & lucri alicujus , vel ventris gratia , ad prædicandum proficicebantur , nominantes quidem Christum , sed non integris traditionum lineis nunciantes . Idcirco istud indicium posuerunt , per quod agnosceretur is , qui Christum vere secundum Apostolicas Regulas prædicaret . Denique & in bellis civilibus*

Tom. I.

Y

libus

JESU CHR.

AN. 40.

Iſd. de Eccles.

off. lib. 2. 22.

Raben. Maurus

de Instit.

Cleric. l. 2. 56.

Eucherius hom.

1. de Symb.

Gerard. Vossius

de tribus

Symb. disert. 1.

17.

Befnag. an. 42-

17.

S.Petri Chrysol.

Serm. 62. de

Symb. Apoll.

Ruffinus in Exposit Symb. ad Laurentium .

JESU CHR.
AN. 40.

libus hoc observari ferunt, quoniam & armorum habitus pars;
& sonus vocis idem, & mos unus est, utque eadem instituta
bellandi, ne qua doli surreptio fiat, Symbola distincta unusquisque
Dux suis militibus tradit, quæ latine signa, vel indicia nun-
cupantur, ut si forte occurrerit quis, de quo dubitetur, inter-
rogatus Symbolum prodat, si sit hostis, vel socius.

Quo sensu A.
postoli Symbo-
li auctores di-
cantur.

Calvinus lib. 2.
6. institut.

Erasmus Praef.
ad Lectorem in
Paraphras Mat-
thæi.

Gerard. Vossius
dissert. 1. de tri-
bus Symbol.

Baßnag. an. 42.
19.

Nat. Alex. dis-
sert. 12. Sec. 1.
Usserius de
Symb. Alex.
Vossius de tribus
Symb.

De Symboli
usu.

Harduin. Con-
cil. tom. 1. p.
750.

Laodic. Synod.
can. 46. & 47.

Mogun. Synod.
can. 45. Capit.
lib. 5 cap. 260.

Amalar. de off.
Eccles. lib. 1. 8.

9. Apostolicam in Symbolo doctrinam contineri, & ab ipso Apostolorum ævo in Ecclesia obtinuisse consentiunt omnes; sed ab ipsis Apostolis fuisse institutum, de hoc aliqui valde dubitant: *Apostolicum autem Symbolum nuncupo*, ait Calvinus, *de auctore minime solicitus*: *Neque vero mibi dubium est, quin a prima statim Ecclesæ origine, adeoque ab ipso Apo- stolorum sæculo instar publicæ, & omnium calculis receptæ con- fessionis obtinuerit*. Dubitandi vero has adfert rationes Baßnagius: *quo ad materiam attinet, Symbolum Apostolicum esse profitemur; Formam vero, verba scilicet, numerum, ordinem, quo hæc proponuntur Apostolorum esse negamus, alioquin & inter cano- nicas scripturas adnumerandum foret Symbolum, & idem ubi- que iisdem verbis esset*. Non tanti tamen ponderis hæc sunt, ut a veterum traditione sit propterea recedendum. Quædam in Symboli verbis mutata, quædam etiam fuisse addita propter emer- gentes Hæreses, ex Ruffino jam adnotavimus. Porro cum Symbolum non scripto, sed viva tantum voce fidelibus tra- ditum fuerit, non utique admirandum inter Canonicas Scriptu- ras non recenseri. Verum qui de his plura cupit, adeat Na- talem Alexandrum, Usserium, & Vossium.

10. Qui Baptismo vellent initiari, Symbolum omnes di-
scere, & ante Baptismum reddere oportebat. *Baptizandos oportet fidei Symbolum discere*, ait Laodicena Synodus, & qui in ægritudine constituti baptismum percepérant, facti sani, fr-
atri Symbolum doceantur, ut noverint, qua donatione digni sint
habiti. Neque suæ iis poenæ defuerunt, qui in illo addiscendo
negligentiores fuissent; *sive enim in jejunio, sive in alia ca-
stigatione emendabantur*. Cæterum tam in traditione, quam in
redditione Symboli discrimen aliquod erat inter Ecclesiæ. In
Galliis, teste Ainalario, feria quarta quartæ hebdomadæ Quar-
dragesimæ cathecumenis Symbolum tradebatur, *ad reddendu-
m in Sabbato Sancto Puschæ*; Apud Hispanos die Palma-
rum candidatis tradebatur: *Huc die*, ait Isidorus, *Symbolum
competentibus traditur propter confinem Dominice Paschæ soleu-
nitæ*.

JESU CHR.
AN. 40.

nitatem, ut quia jam ad Dei gratiam percipiendam festinant, fidem, quam confiteantur, agnoscant. Non idem quoque redendo Symbole tempus fuit ubique constitutum. Non nullis Ecclesiis solemne erat recitando Symbole Sanctum Paschæ Sabbatum præscribere. At in Oriente feria prima hebdomadæ sanctæ destinabatur: *Oportet Symbolum quinta feria ultimæ septimanæ reddere*, ait Laodicena Synodus. Præterea privatim plerumque Symbolum recitabatur *coram Episcopo, vel Presbytero*, ut eodem Canone habetur; at in Romana Ecclesia palam, & publice, uti ex S. Augustino, & Russino constat: *mos ibi servatur antiquus, ut qui gratiam baptismi publice suscepturni sunt, publice, idest, Fidelium populo audiente Symbolum reddunt*. Notandum denique sequentibus sacerulis in Romana Ecclesia, non Apostolicum Symbolum, sed Constantopolitanum latine, & græce a Diacono, infantium loco, fuisse recitatum.

ii. Edito itaque Symbolo, aliisque ad Ecclesiæ regimen probe constitutis, ad gentes Apostoli deinde profecti sunt: In quam vero singuli regionem, mox videbimus. Id unum hoc loco adnotandum, non pro cujusque arbitrio, sed Divinitatis instinctu Provinciarum distributionem factam fuisse, quod pluribus confirmatur exemplis. De Paulo, ejusque comitibus hoc certum, exploratumque est. Peragrata enim Galatia, prohibiti sunt a Spiritu Sancto loqui Dei sermonem in Asia; immo cum ex Mysia tentassent ire versus Bithyniam non sivit eos illuc profici Christi Spiritus. Modo verbis expressis mittebantur, quod Antiochiæ contigit, dicente Spiritu: *Separate mihi Barnabam, & Saulum ad opus, ad quod assumpsi eos.* Modo divinitus, immisis somniis monebantur, quo se conferre deberent: sic visu per noctem conspectus est Paulo Vir quidam Macedo, qui adstant precabatur dicens: *transiens in Macedonia succurrere nobis.* Qua sane ratione palam ostendebatur Sancto Ecclesiam Spiritu regi, qui pro summa sua & sapientia, & libertate, & quos voluit, & quibus ipsi placuit, legatos destinavit. Qui vero negligebantur, atque relinquebantur vitio suo quidem ac merito; qui vocabantur, divinæ gratiæ totum illud tribuere debuerunt. Ita Prosper Responsionibus ad capitula Gallorum: *Qui dicit, quod quibusdam Evangelii prædicatio a Domino subtrahatur, ne percepta Evangelii prædicatione salveretur, potest objectionis invidium declinare patrocinio ipsius Salvato-*

Cas. 47. ut sup.

Aug. Confes.
l. 8. 2.
Ruf. de Symb.

Apud Mabill.
Museum Ital.
in Ord. Rom.

Quam Regio-
nem Apoltoli
singuli adierint.

Spiritus Sancti
instinctu facta
est Provincia-
rum divisio.

Act. cap. 16.

Act. cap. 13.

Prosper. Sent. 10.

JESU C HR.
AN. 40.

Aug epist. 102.2

Cur alibi ci-
tius , aut tar-
dius Evange-
lium fuerit pra-
dicatum .

Aug. de pred: B.
SS. cap. 10.

Epiſt. 219. de
predic. Sanctor. S. c. 9.

vatoris , qui apud quosdam , quos ait fuisse credituros , si mi-
rabilium ejus signa vidissent , noluit operari . Et quibusdam po-
populis vetus Apostolos evangelizare , & nunc aliquas adhuc
Gentes patitur extra gratiam suam degere , cum tamen constan-
tissima fide perceptum habeamus , in omnes Mundi partes Eccl-
esiast dilatandam . Sapientissime hujus dispensationis causam af-
fert Augustinus ad Deo-gratias : Quid respondebunt , si excepta
illa altitudine sapientiae , & scientiae Dei , ubi fortassis aliud
divinum consilium , aliud secretius latet , sine præjudicio etiam
aliarum forte causarum , quæ a prudentibus investigari queant ,
hoc solum eis brevitatis gratia in hujus questionis disputatione
dicamus , tunc voluisse hominibus apparere Christum , & apud
eos prædicari doctrinam suam , quando sciebat , & ubi sciebat
esse , qui in eum fuerant credituri . Et infra : Ita salus Reli-
gionis hujus , per quam solam veram salus vera , veraciterque
promittitur , nulli unquam defuit , qui dignus fuit , & cui de-
fuit , dignus non fuit . Unde autem quisque dignus tantæ gra-
tiae fuerit , idem Augustinus explicat , his verbis : Si discutia-
tur , & queratur , unde quisque sit dignus , non defunt , qui
dicant voluntate humana , nos autem dicimus gratia , vel præ-
destinatione divina ; & in libro Retractionum secundo : non
ita dixi tanquam ex meritis suis quisquam dignus fuerit : Sed
quemadmodum , ait Apostolus , non ex operibus , sed ex vocan-
te dictum esse , major serviet minori , quam vocationem ad Dei
propositum adserit pertinere ; unde dicit , non secundum opera
nostra , sed secundum suum propositum , & gratiam de
qua vocatione ait : Ut dignos vos habeat vocatione sua sancta .
Hæc Augustinus exponens ea , quæ dixerat , prædicatum fuisse
dignis Evangelium . Quo Augustini testimonio , cum abuterentur
Semipelagiani , monitus ab Hilario , sententiam suam clarius
explicavit , vindicavitque lib. de Prædest. Sanctor. Cernitis ne ,
me sine præjudicio latentis consilii Dei , aliarumque causarum ,
hoc de præscientia Christi dicere voluisse , quod convincendæ Pa-
ganorum infidelitati , qui banc objecerant questionem , sufficere
videretur ? Quid enim est verius , quam præscisse Christum , qui ,
& quando , & quibus locis in eum fuerant credituri ? Sed
utrum prædicato sibi Christo a se ipsis habituri essent fidem , an
Deo donante sumpturi , idest , utrum tuntummodo eos præscivit .
an etiam prædistinxit Deus , querere , ac differere tunc necessa-
rium non putavi . Proinde quod dixi tunc voluisse hominibus ap-
pare

parere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri, posset etiam sic dici, tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui electi fuerant in ipso ante Mundi Constitutionem.

12. De hac Apostolorum in Orbem Terrarum profectio-ne hæc habet S. Joannes Chrysostomus : *Peragrurunt Apostoli Orbem Terrarum, & infirmum invenientes ad sanitatem reduxerunt, & in ruina positum ad stabilitatem revocarunt, non arcus tendentes, non sagittas mittentes, non pecunias largientes, non eloquentia confidentes. Erant nudi quidem sacerculo sed induiti Christum, pauperes, sed divites; pecunia indigentes, sed Regnum Cælorum possidentes; non habentes humana solatia, habentes autem Dominum Deum suum: Ego enim, inquit, vobis sum usque ad consumationem sæculi. Peragrarunt universum Orbem Terrarum oves simul cum lupis. Quis vidit? quis unquam Pastor oves mittit in medio luporum? sed magis si viderit lupos, congregat oves. At vero Christus e contrario fecit: mittit oves ad lupos; & vulneratae a bestiis non sunt, sed magis lupi ad ovium mansuetudinem conversi sunt; ... Mirabilis virtus erat, pescatorem, publicanum, pellionem nudis præceptis mortuos suscitare, morbos expellere, mortem abigere, Philosophorum linguam mutam facere, Rethorum ora constringere, apud Principes, & Reges versari, Barbaris, Græcis, & universo humano generi imperari; nam & hoc illi verbo præfecerunt.*

13. Quæ porro essent errorum, vitiorumque portenta, quæ pescatores e Galilæa in orbem universum profecti, elevenda divinitus suscepérunt, Theodoretus summatim collegit: *Persicæ, inquit, Nationes, quæ jampridem Zarudæ legibus regebantur, matrum, filiarum, sororum connubiorum, susque deque commixtae, remque justissimam arbitrantes, id quod erat fæcinus injurissimum, audita Piscatorum lege, & accepta, Zarudæ leges, ut iniquitatem maximam conculcarunt, Evangelicamque protinus temperantium complexæ sunt; quique prius, edocente illo, didicerunt mortuorum corpora cunibis depascenda volucribusque porrigere; nunc jam cum cæperunt in Christum credere, ab ejusmodi iminunitate abhorrent, & mortuos suos terræ infodiunt; neque curant Principum leges, quibus id fieri prohibetur; neque tortorum sævitiam perborrescant, magis enim timent*

Dei virtus elu-
ceret in Aposto-
lorum predica-
tione.

Chrysost. orat.
adverbus Gentili-
les. tom. 1.

Efferatarum
gentium mores
in melius mu-
tari.

Theodore. de
curand Græcar.
affect. lib. 9.
Tom. 4. edit. Gr-
mondi.

timent Christi judicium ; cumque præsentia cuncta irrideant , somniare magis gaudent , quæ non videntur , eaque demum reverentur , & timent . Has itaque novas leges acceperunt a promulgatoribus Galilæis ; quique non timuerunt Romanorum potentiam , sese ultro Crucifixi hominis imperio subdiderunt . Atque ut bi Romanis legibus viverent , neque Augustus ipse impetravit , neque Trajanus , qui Persarum Regna subvertit ; & tamen Apostolorum monumenta Per & homines , tanquam cælitus allata fuerint , veneruntur ... Messagetae miserrimos esse homines arbitrati , qui alio mortis genere , quam violenta nece decumberent ; quique idcirco legem de mactandis senibus perimendisque tulerunt : postquam Piscatorum leges , sutorumque acceperunt , abominabiles illas dapes , ac hostias pertæsi sunt . Tibureni quoque soliti olim seniores de altis rupibus dare præcipites , legem iniquissimum considerunt , Evangelica lege acceptu ; Neque amplius Hircani , neque Caspii ipsi alunt canes hominum cadaveribus , neque Scythæ una cum mortuis hominibus vivos infodiunt , quos olim viventes illi dilexerant . Tantam morum mutationem Piscatorum leges invehere potuerunt . Hæc pauca ex multis innuisse fatis credimus , ut intelligatur , quæ tunc esset orbis terrarum facies , & Christi potentiam admiremur , qui paucorum , abjectorumque hominum opera , tot monstra domuerit , suoque jugo non corpore tantum , sed animo subegerit . Quod utique non humana virtute factum fuisse , vel ex eo quoque cognoscitur , quod etsi plures gentes sese Romanis dedissent , ut tamen Romanorum legibus viverent nulla unquam ratione adduci potuerunt : neque Æthiopes , inquit idem Theodoretus , qui sunt Ægyptiis Thebanisque contermini , neque multæ etiam Ismaelitæ nationes , non Lagi , non Sanni , non Anusgi , non quamplurimi alii Barburi Romanorum dominatu accepto , ullis Romanis legibus in conventionibus suis utuntur . At nostri illi Piscatores , & Publicani , Sutorque ille noster cunctis nationibus legem Evangelicam detulerunt ; neque solum Romanos , & qui sub Romano vivunt Imperio , sed Scythes quoque , ac Saurometas , Indos præterea , Æthiopes , Persas , Seras , Hircanos , Cymmerios , Germanos , & Britannos (utque semel dicatur) omne hominum genus , nationesque omnes induxerunt Crucifixi leges accipere , non armis usi , non infinita vi militum delectorum , non immanitatis Persicæ violencia ; sed verborum suauis , ostensa legum , quas prædicabant , utilitate : quod Jane ipsum non sine magno quidem sui periculo facie

faciebant, sed in singulis civitatibus frequenter passi injurias, flagrante passim a quovis hominum genere subeuntes.

14. De Regionibus autem, quæ unicuique Apostolo obtigerunt, ita paucis Eusebius: *Et Thomas quidem, ut a majoribus traditum accepimus Parthiam fortitus est. Andreas vero Scythiam, Joanni Asia obvenit. Epheſi tandem diem obiit. At Petrus per Pontum, Galatiam &c. de Paulo quid attinet dicere, qui ab Hierosolymis usque ad Illyricum munus Evangelicæ prædicationis implevit.* Hieronymus vero in epistola ad Marcellam: *Christus in omnibus locis versabatur, cum Thoma in India; cum Petro Romæ; cum Paulo in Illyrico; cum Tito in Creta, cum Andrea in Achaja; cum singulis Apostolis, & Apostolicis viris, in singulis, cunctisque Regionibus.* Ex Actis Apostolicis, & Petri epistola intelligimus, Petrum Antiochiae, & Babylone fuisse, ubi priorem suam scripsit epistolam; Babylonis autem nomine Romanam designari videbimus anno 43. Claudi Imperatoris secundo, quo juxta Eusebium, & Hieronymum Petrus ad eam Urbem totius Imperii caput advenit. Hoc vero tempore, antequam Romanam pergeret, Pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam, atque Bithyniam peragendo, Evangelicis legibus imbuebat. Verum de Petri, & Pauli peregrinationibus infra scriptus acturi sumus; nunc de aliorum Apostolorum itineribus videamus.

15. Joanni Asiam cessisse veteres consentiunt. *Et sunt, qui audierunt, ait Irenæus, Polycarpum dicentem, quoniam Joannes Domini discipulus in Epheſo iens lavari, cum vidisset intus Cerintbum, exilierit de balneo non lotus dicens, quod timeat ne balneum concidat, cum intus esset Cerinthus inimicus veritatis.* Eadem docuit Origenes: *Joanni Asia obvenit, qui, plurimum temporis in ea commoratus, Epheſi diem obiit.* Quibus colligitur non post extinctum Domitianum modo, sed ante, quam in Insulam Patmos relegaretur, in Asia fuisse; secus enim non diu in ea regione constitisset. Joannis Apostolatum in Asia memorat & Tertullianus: *Habemus & Joannis alumnas Ecclesiæ; nam & Apocalypsim ejus Marcion respuit: Ordo tamen Episcoporum ad originem recensus, in Joannem stabit auctorem.* Ceterum non hæc ita sunt intelligenda, ut Joannes primus Evangelium in Asia predicaverit. Eo enim se jam ante conulerant Petrus, & Paulus, Ecclesiæ quoque ibidem fundaverant, & potissimum Ephesinam, cui Timotheum Paulus præfecit: *Quare Joannem*

JESU CHR.

AN. 40.

Quæ provincia singuliſ Apostoliſ obtigerit.

Euseb. lib. 3.
cap. 1.

Hier. ep. 59.

De Joannis
Apostolatu in
Asia.

Iren. lib. 3. c. 3.
Euseb. lib. 3.
cap. 1.

Tertull. contra
Marcionem l. 4.

Epist. ad Timotheum.

JESU CHR.
AN. 40.

annem totius Asiae Apostolum , ac etiam Ephesi Episcopum ; ideo solum cum antiquis dicimus , quod verbis , exemplo , scriptis Ecclesias illas in fide confirmavit , & auxit . Quo autem anno Joannes Apostolus Ephesum venerit , ibique domicilium suum fixerit , in incerto prorsus est ; hinc alii citius , tardius alii cum illuc advenisse contendunt . Post Apostolorum Petri , & Pauli obitum id contigisse arbitratur Baronius ; atque huic opinioni suffragari videtur Irenæus , qui Joannem Ephesinæ Ecclesiæ regimen , Paulo decedente , suscepisse memoria prodidit . Tradit præterea Epiphanius Joannem proœcta jam ætate in Asiam contendisse , verum de ultimo Joannis in eas regiones itinere hæc intelligi commode posse animadvertisit Tillemontius .

De S. Andrea
Apostolo .

Apud Euseb.
lib. 3. 1.

Combeſ act. 2.
de pseudo .

Hyp. tom. 3.
Bibl. SS. Patro.
Naz. orat. 25.

Hier. ep. ad
Marcellam .

Paulinus carm.
24.

Niceph. lib. 2.

39.
Codin. Orig.
Chrif.

Nicet. Papkag.
in orat. 2. de
S. Andrea .

Apud Combeſ.
act. noviss.

Tillem. tom. 1.,
& Natal. Alex.
sec. 1.

16. Andream Petri fratrem Scythis prædicasse , tradunt Origenes , & pseudo Hippolytus in libello de duodecim Apostolis : *Andreas cum Scythis , & Thracibus prædicasset , cruci affixus est Patras in Achaja .* In Epiro quoque fuisse affirmat Nazianzenus : *Quid Paulo cum Gentibus commune , Luca cum Achaja , Andreea Epiro .* Achajam Andream adsignat Hieronymus ; ad Argos vero profectum fuisse , canit Paulius :

*Hic pater Andreas , hic qui Piscator ad Argos
Missus , vaniloquas docuit mutescere linguas .*

Græci denique recentiores , Byzantinam Ecclesiam fundasse Andream , ac primum ejusdem Ecclesiæ Episcopum fuisse scribunt ex historia de Byzantio , ejusque Episcopis , cuius auctor Pseudo Dorotheus sexto seculo floruisse perperam simulavit . Hæc tamen opinio sua satis novitate corruit : ejus enim ne vestigium quidem apud Græcos , qui pro Constantinopolitanæ Ecclesiæ dignitate tantopere decertarunt . Andream Martyribus accensent vetera , explorataque fidei monumenta . Verum quo tempore , quove Martyrii genere obierit , non constat .

17. Non ignoramus in Actis , quæ Presbyterorum & Diaconorum Achajæ nomine circumferuntur , Apostoli Passionem pluribus enarrari , quæ Rom. Martyrologium summatim ita persequitur . Apud Patras Achuja natalis S. Andree Apostoli , qui in Thracia , & Scythia Christi Evangelium prædicavit . Is ab Ægea Proconsule comprehensus primo in carcere clausus , deinde gravissime cæsus , ad ultimum in Cruce suspensus , in ea populum docens , biduo supervixit , & rogato Domino , ne eum fineret de Cru-

De actis Martyrii S. Andreæ .

Surius die 30.
Novemb. Nat.

Alex. to. 1. p.
48. Bar. an. 69.

34.
Martyr. Roman. 30. No-
vembr.

Cruce deponi, emisit spiritum. Sed adeo multa sunt, quæ horum actorum *vōdgiāv* demonstrant; ut miremur viros ingenii & eruditioñis laude præstantes pro genuinis habuisse. Et sanc Baronius, qui ea in Martyrologio probaverat, meliora postea edocet videtur in annalibus de eorumdem fide dubitasse. Quis enim quæso Innocentio Primo, & Gelasio Romanis Pontificibus non adsentietur, qui Andreæ acta jamdiu apocripha judicarunt? Natalis Alexander quidem conjicit prorsus a nostris alia ab Hæreticis conficta fuisse acta, quæ Innocentius, & Gelasius reprobarunt. At eadem ferme, quæ in iis occurrunt, quæ que hodie circumferuntur, actis quoque Manichæorum continebantur. Præterea quem conjecturæ sua testem adhibebit, cum vix septimo labente saeculo inter Catholicos inveniatur, qui acta S. Andreæ pro genuinis agnoverit, uti tuse docteque Tillemontius demonstrat. Quæ haecenüs latine tantum habuimus acta, Græce demum ex Codice Boldejanæ Bibliothecæ edidit Lipsiæ Anno 1749. Christianus Voog., qui præter novam Interpretationem, notas & exercitationes adjecit, quibus actorum, prout in Boldejano Codice proustant, sinceritatem demonstrasse ita sibi persuasit, ut palam profiteatur se maximas Deo gratias referre: *Quod dederit esse tam felici, antiquissimum, post Sacros novi testamenti canonicos libros, in lucem publicum pertrahere scriptum ecclesiasticum, quod ut genuinum extet, non omni carebit utilitate.* Libellum adcurate perpendimus, & ut quod nobis visum est ingenue fateamur, Voogii quidem in eo doctrinam & ingenium sumus admirati; ut in ejus tamen iremus sententiam & acta probaremus, quorum ne verbum quidem apud veteres occurrit, nulla adduci ratione potuimus. Si enim Encyclica, & præstans adeo Presbyterorum Achajæ epistola de Andreæ Martyrio priscis illis temporibus extitisset, noui ignorassent utique veteres rerum Ecclesiasticarum Scriptores, neque ab ea memoranda una omnes abstinuissent, dum ejus præsertim memiuisse magnopere oportebat. Sed & ipsa Græca Voogii epistola multa suppositionis indicia suppeditat. Quamvis enim nonnulla desint, quæ in vulgato latino exemplo leguntur; vix tamen veri videtur simile & Ægeam Proconsulem tam longas cum Apostolo disputationes habuisse, & Apostolum tam multa de Christiana Religione, tanquam perspicuitate, coram impio Judice aperuisse. Quamobrem si bona Voogii pace dubiam saltem adhuc actorum Andreæ fidem dixerimus, non id temere a nobis dictum putabimus.

Tom. I.

Z

18. Ubi-

 JESU CHR.
AN. 40.

Aug. de fide contra Manichæos.
Baylet. die 30.
Novem. Tillem.
not. 2 in And.
Dupin. tom. 1.
Biblioth.
Ejusq. an. 46.
num 29.
Gelaf. in Synod.
Kom. Innoc. e-
pist. ad Exuber.
Coutan. p. 796.

Voog. alla S. An-
drex. Apost. E-
xercit. 3. p. 224.

JESU CHR.
AN. 40.

annem totius Asiae Apostolum, ac etiam Ephesi Episcopum; ideo solum cum antiquis dicimus, quod verbis, exemplo, scriptis Ecclesiæ illas in fide confirmavit, & auxit. Quo autem anno Joannes Apostolus Ephesum venerit, ibique domicilium suum fixerit, in incerto prorsus est; hinc alii citius, tardius alii eum illuc advenisse contendunt. Post Apostolorum Petri, & Pauli obitum id contigisse arbitratur Baronius; atque huic opinioni suffragari videtur Irenæus, qui Joannem Ephesiæ Ecclesiæ regimèn, Paulo decedente, suscepisse memorie prodidit. Tradit præterea Epiphanius Joannem proœcta jam ætate in Asiam contendisse, verum de ultimo Joannis in eas regiones itinere hæc intelligi commode posse animadvertisit Tillemontius.

De S. Andrea
Apostolo.

Apud Euseb.
lib. 3. 1.

Combes act. 2.
de pseudo.

Hyp. tom. 3.
Bibl. SS. Patr.
Niz. orat. 25.

Hier. ep. ad
Marcellam.

Paulinus carm.

24. Niceph. lib. 2.

39. Codin. Orig.
Chrif.

Nicetas Paphlag.
in orat. 2. de

S. Andrea.

Apud Combes.
act. noviss.

Tillem. tom. 1.,
& Natal. Alex.
sec. 1.

16. Andream Petri fratrem Scythis prædicasse, tradunt Origenes, & pseudo Hippolytus in libello de duodecim Apostolis: *Andreas cum Scythis, & Thracibus prædicasset, cruci affixus est Patras in Achaja.* In Epiro quoque fuisse affirmat Nazianzenus: *Quid Paulo cum Gentibus commune, Luca cum Achaja, Andrea Epiro.* Achajam Andreæ adsignat Hieronymus; ad Argos vero profectum fuisse, canit Paulinus:

*Hic pater Andreas, hic qui Piscator ad Argos
Missus, vaniloquas docuit mutescere linguas.*

Græci denique recentiores, Byzantinam Ecclesiam fundasse Andream, ac primum ejusdem Ecclesiæ Episcopum fuisse scribunt ex historia de Byzantio, ejusque Episcopis, cuius auctor Pseudo Dorotheus sexto seculo floruisse perperam simulavit. Hæc tamen opinio sua satis novitate corruit: ejus enim ne vestigium quidem apud Græcos, qui pro Constantinopolitanæ Ecclesiæ dignitate tantopere decertarunt. Andream Martyribus accensent vetera, explorataque fidei monumenta. Verum quo tempore, quove Martyrii genere obierit, non constat.

17. Non ignoramus in Actis, quæ Presbyterorum & Diaconorum Achajæ nomine circumferuntur, Apostoli Passionem pluribus enarrari, quæ Rom. Martyrologium summatim ita persequitur. Apud Patras Achajæ natalis S. Andreae Apostoli, qui in Thracia, & Scythia Christi Evangelium prædicavit. Is ab Ægea Proconsule comprehensus primo in carcere clausus, deinde gravissime cæsus, ad ultimum in Cruce suspensus, in ea populum docens, biduo supervixit, & rogato Domino, ne eum fineret de Cru-

De actis Mart.
yrii S. An-
dereæ.

Surius die 30.
Novemb. Nut.
Alex. to. 1. p.

48. Bar. an. 69.

34. Martyr. Ro-
man. 30. No-
vembr.

*Cruce deponi, emisit spiritum. Sed adeo multa sunt, quæ horum actorum vobis demonstrant; ut mireniur viros ingenii & eruditionis laude præstantes pro genuinis habuisse. Et sane Baronius, qui ea in Martyrologio probaverat, meliora postea edocet videtur in annalibus de eorumdem fide dubitasse. Quis enim quæso Innocentio Primo, & Gelasio Romanis Pontificibus non adsentietur, qui Andreæ acta jamdiu apocripha judicarunt? Natalis Alexander quidem conjicit prorsus a nostris alia ab Hæreticis conficta fuisse acta, quæ Innocentius, & Gelasius reprobarunt. At eadem ferme, quæ in iis occurrunt, quæ que hodie circumferuntur, actis quoque Manichæorum continebantur. Præterea quem conjecturæ sua testem adhibebit, cum vix septimo labente sæculo inter Catholicos inveniatur, qui acta S. Andreæ pro genuinis agnoverit, uti tuse docteque Tillemontius demonstrat. Quæ haecenam latine tantum habuimus acta, Græce demum ex Codice Boldejanæ Bibliothecæ edidit Lipsiæ Anno 1749. Christianus Voog., qui præter novam Interpretationem, notas & exercitationes adjecit, quibus actorum, prout in Boldejano Codice præstant, sinceritatem demonstrasse ita sibi persuasit, ut palam profiteatur se maximas Deo gratias referre: *Quod dederit esse tam felici, antiquissimum, post Sacros novi testamenti canonicos libros, in lucem publicam pertrahere scriptum ecclesiasticum, quod ut genuinum extet, non omni carebit utilitate.* Libellum adcurate perpendimus, & ut quod nobis visum est ingenue fateamur, Voogii quidem in eo doctrinam & ingenium sumus admirati; ut in ejus tamen iremus sententiam & acta probaremus, quorum ne verbum quidem apud veteres occurrit, nulla adduci ratione potuimus. Si enim Encyclica, & præstans adeo Presbyterorum Achajæ epistola de Andreæ Martyrio priscis illis temporibus extitisset, non ignorassent utique veteres rerum Ecclesiasticarum Scriptores, neque ab ea memoranda una omnes abstinuissent, dum ejus præsertim meminiisse magnopere oportebat. Sed & ipsa Græca Voogii epistola multa suppositionis indicia suppeditat. Quamvis enim nonnulla desint, quæ in vulgato latino exemplo leguntur; vix tamen veri videtur simile & Ægeam Proconsulem tam longas cum Apostolo disputationes habuisse, & Apostolum tam multa de Christiana Religione, tanquam perspicuitate, coram impio Judice aperuisse. Quamobrem si bona Voogii pace dubiam saltem adhuc actorum Andreæ fidem dixerimus, non id temere a nobis dictum putabimus.*

Tom. I.

Z

18. Ubi-

 JESU CHR.
AN. 40.

Aug. de fide contra Manichæos.
Baylet. die 30.
Noem. Tillem.
not. 2 in And.
Dupin. tom. 1.
Biblioth.
Eusig. an. 46.
num 29.
Gelaf. in Synod.
Kom. Innoc. e-
pist. ad Exuber.
Coutan. p. 796.

Voog. alla S. An-
drex. Apost. E-
xercit. 3. p. 224.

JESU CHR.

AN. 40.

De S. Philippo
I pell., ejusque
filiabus.
Ihes. o et. in-
Piat. .16.
Polycrat. epist.
apud. Cottan.
Euf. lib. 3.
cap. 31.

Euseb. lib. 3.
cap. 30.

Baron. an. 58.

114.

Bushag. an 46.

34.

Vales. in Euseb.Cotol. in Const.Ap. lib. 6. c. 7.Tillem. n. s. 4.

in Philip.

Florent. Martyr.

1. Maii.

Bolland. ibidem.De gestis Phi-
lippi Apost.

18. Ubinam S. Philippus Apostolico functus sit munere, jam videamus. Huic Phrygiam contigisse Theodoretus tradit, quin etiam eidem Aliam contributam fuisse, & demum Hierapoli obiisse prodit Polycratis epistola apud Eusebium. *In Asia*, inquit, *magna quedam lumina extincta sunt, quæ suscitabuntur in novissima die aduentus Domini*, *Pbphilippum intelligo, qui fuit unus ex duodecim Apostolis, mortuusque est Hieropoli cum binis filiabus, quæ in virginitate consenserunt*. Altera quoque ejus filia, quæ si ritualem quamdam vitam duxit, *Ephesi sepulta est*. Hanc autem in matrimonio vixisse indicare videntur ipsa Polycratis verba, ipsam a sororibus distinguentis, quæ in virginitate consenserunt; & quidem Eusebio teste: *Petrus, & Pbphilippus liberos ex legitimis nuptiis procrearunt. Pbphilippus etiam filias collocavit viris*. Polycratis tamen, Clementis Alexandrini, & Eusebii testimonia non de Philippi Diaconi filiabus intelligenda esse contendunt eruditorum plerique. Constat enim ex actibus Apostolorum, Philippum Diaconum quatuor habuisse filias: *Venimus*, inquit Lucas, *Cæsaream, & ingressi in domum Pbphilippi Evangelista, qui erat unus ex septem, mansimus apud eum*. *Huic autem erant quatuor filiae virgines prophetantes*. Atque huic sententiae favere etiam videtur Eusebius, dum quæ antea dixerat de filiabus Philippi, ea in sequenti capite confirmat, adducto Luca testimonio; quod de Philippo Diacono intelligenda esse, nemo unquam dubitavit. Verum Philippi Apostoli filias cum Philippi Diaconi filiabus non esse confundendas ipsa veterum adducta testimonia demonstrant. Nam de Apostolo loquutum fuisse Polycratem, ea indicant, quæ continuo in ejus epistola sequuntur. *Pbphilippum intelligo, qui fuit unus ex duodecim Apostolis*. Eadem ferme habet Clemens in libro Stromatum. Eusebius autem quid clarius! *Petrus, inquit de Apostolis disserens, & Pbphilippus liberos ex legitimis nuptiis procrearunt. Pbphilippus etiam filias viris collocavit*. Animadvertendum præterea Philippi Diaconi filias virginitatem perpetuo servasse, & dono etiam prophetæ, teste Luca, celebres evasisse; quod de quatuor Philippi Apostoli filiabus dici non potest. Earum enim duas, auctore Clemente Alexandrino, in matrimonio; reliquæ in virginitate, teste Polycrate, vitam duxerunt.

19. In libro de vita, & obitu Sanctorum, qui Isidori Hispanensis nomen præfert, habetur, Philippum in Galliis prædicasse; quam traditionem plerique in Gallia scriptores sequuntur.

tur. Sed ut notatum jam a Baronio, pro *Gallis*, *Galatis* legendum est; Nam ut cætera omittamus, Sulpicius Severus affirmit, Apostolorum neminem in Gallias penetrasse; *Felicem Græciam*, ait, quæ meruit audire Apostolum prædicantem! sed nequaquam a Christo Gallias derelicas, quibus donaverit habere Martinum. Si Philippum Apostolum audissent Galli, nihil erat, quod Græcis inviderent. Eumdem Apostolum, Martyrem fuisse uno ore prædicant Latini, & Græci Scriptores; & ejus passionis acta plurima circumferuntur; sed omnia incerta. Nicetas Paphlago in oratione encomiastica ipsum crucifixum tradit: *Virum justum suspendunt, ac pedes quidem sursum, deorsum vero venerandum caput babebat; quibus Martyrologium Romanum addit: Crucifixus, lapidibus obruitur.* At cum hæc ignoraverit Polycrates, Clemens Alex., Eusebius, qui de Philippo Apostolo loquuti sunt, nos quoque malumus ignorare, quam dubia sequi. Quoad annum vero, quo Philippus Apostolus martyrio coronatus est, in Eusebii Chronico, Olymp. 207. anno quarto, qui anno Christi 52. respondet, hæc leguntur: *Philippus Apostolus apud Hieropolim Asie civitatem Cruci affixus lapidibus obruitur.* Ita ex versione Hieronymi in editione Veronensi. Verum hæc in editione Scaligeriana desiderantur; ideoque sequentium sacerdorum additamentum esse, quod nec Eusebio, nec Hieronymo tribui possit, judicant Eruditi.

20. De regionibus a Thoma Apostolo fide illustratis, variant antiqui. Parthiam sortitum fuisse, scribit apud Eusebium Origenes; quod ab Auctore Recognitionum confirmatur: *Denique apud Parthos sicut nobis Thomas, qui apud illos Evangelium prædicat, scripsit; non multi jam erga plurima matrimonia diffunduntur; nec multi apud Medos canibus objiciunt mortuos suos.* Nec ab eo dissidet Socrates: *Cum Apostoli, prædicationis causa, ad Gentes profecturi, eas inter se sortito dividerent, Thomas quidem Parthia Apostolatum sortitus est.* Fortunatus etiam in carmine primo libri primi hæc habet:

*Bellica Persidis Thomæ subjecta vigori
Fortior efficitur vitta thiara Deo.*

Præter Parthiam, Indiam quoque assignant Thomæ nonnulli, uti Hippolytus, Gregorius Nazianzenus: *Quid Paulo cum Gentibus commune, Thomæ cum India?* Mortem obiisse Cala-

JESU CHR.

AN. 40.

Demarca epist. ad Valesium de primis Gallie Episcopi. Euseb. hist. p. 41. preface.
Sulp. Sev. Dialog. lib. 5. t. 1. pag. 147. edit. Veron. Lauro-jus de Senten. Sulp. Sev.
Boll. die 1. Maii Combeb. act. no. viij. SS. Petrum.

Hier. op. tom. 8. edit. Veron.
Tillem. tom. I. hist. Eccles. nov. in Philip. pag. 640.

De S. Thoma Apostolo.

Euseb. lib. 3. t. Recognit. lib. 9.

Socrate. lib. L cap. 19.

Nazianz. Or. 21.

JESU CHR.
AN. 40.

De Thomæ
Apostoli præ-
dicatione n.
India.

Steph Lemoine
not. in Hipp.
Combef est no-
tiss.
Ugovius hist. Lu.
st. lib. 3. rerum
indic.

Kircherius Chi-
za illust. p. 79.

minæ apud Indos , scribit Hippolitus : *Thomas abjetina lan-
cea quatuor suis corporis partibus confusus est Caluminæ , quæ est
urbs India .* De mortis loco consentit , & apud Hieronymum ,
Sophronius : *Thomæ Apostolus , quemadmodum traditum est nobis ,
Partibus , & Medis , & Persis , & Germanis , & Hircanis , &
Bactris , & Magis prædicavit Evangelium Domini ; Dormi-
vit in civitate Caluminæ , quæ est India .* In voce Germanis
mendum irrepsisse , & legendum *Caramanis* non immerito viri
clarissimi suspicantur . De hac Thomæ in Indiam peregrinatio-
ne , & de urbe Calamina , ubi martyrio dicitur coronatus , plura
habent Lemoine , & Combefilius , ad quos , ne longiores simus ,
lectorem remittimus . Urbem Calaminam , eamdem ac Malia-
puram esse in India aliqui asserunt , ut apud Osorium , Silven-
seim Episcopum , videre est : *In eudem Civitate , ait , quam di-
ximus appellari Maliapuram & nunc postquam a Lusitanis fre-
quentari cœpit , D. Thomæ civitas appellatur , erat in colle facel-
lum ædificatum , eo quod affirmarent incolæ in eo loco Thomam
fuisse a Religionis hostibus interfectum .* Hanc Kircherius traditio-
nem suo tentat suffragio commendare , ejusque hic verba lubet
referre : *Porro ex Capburstan Divum Thomam penetrasse dicitur ,
Guzaratam minorem , non longe a Regno Casimir , de quo supra ,
a Labor triduano itinere ad Septentrionem suscepto diffitum , . . .
Fertur relatione digna fide in Ecclesie Maliaporensis Archivio
letteras adhuc Syriaca lingua in pervetusto pergamente scriptas con-
servari , quibus Sanctus Thomas Episcopus in dictis a se conse-
cratos , idest , in Candubur , Chabul , Capburstan , Guzara-
minori , ceterisque conterminis locis , ad Concilium Maliaporense
evocarat .* De Calamina hoc addit Kircherius : *Thomas sanguinem
suum fudit Maliapore urbe Regia , ac Metropoli Nursingæ , quod
Malabarum annales tradunt . Etsi quidam in Culamina distincta
India urbe hoc contigisse afferunt , patebit quare , ubi , quis locus
fuerit Calamina , prius aperiimus . Nota itaque nullum hujus no-
minis urbem teste Malabarum Chronicō , nec hodie reperiri in In-
dia , nec olim repertum fuisse . Sed loco Culamina Calurmina le-
gendum esse . Quam vocem constat Malabaricum compositum ex
Calur , & Mina , quarum hæc supra , illa Petram significat ,
quasi dicat supra Petram . Est autem Maliapura , eo in loco ubi
S. Apostolus martyrio affectus traditur , ingens quedam Petra ,
quam in hunc usque diem Calur Malabarica lingua vocunt . Dum
igitur Malabarum fasti eum Culamina passum esse tradunt , ea*

800

voce nequaquam urbem particularem, sed vicinam Maliapuram petram Culur dictam, quam Apostolus orationis gratia, quotidie ascendere solebat, & supra quam, dum orationi incumberet, postea occisus est, intelligebunt. Quo autem tempore Maliapuram Thomas petierit, docent mystici characteres in cruce inscripti, quos explanavit de Jesuitarum grege Joannes Lucena: Anno trigesimo, vigesima die Decembbris post Legis Christianæ factum toto Orbe promulgationem S. Apostolus Thomas in Maliapura mortuus est. Quæ mira sane est Epoca. De ea Thomæ Maliapuram Legatione, Baronius: Qui upud Indos, inquit, reperti sunt Christiani in Regione Narsingensium, firma traditione affirmant, Thomam Apostolum in illis regionibus Evangelium prædicasse. Nos hanc traditionem cum viris eruditissimis omnino rejicimus; primo quia huiusc peregrinationis ignari fuerunt quotquot ex veteribus de S. Thoma scripserunt, idest Origenes, Auctor Recognitionum, Ruffinus, Socrates: Cumque liberes Constantini ætate Christi noititia imbuti sint, qui fieri potest, ut Thomas Indis Orbe Romano longe remotioribus Evangelium ministraverit? Insuper nec veteribus, nec recentioribus hæc urbs, Calamina, nota unquam fuit, quam ex sagitta, qua confixus dicitur Thomas e calamo formata, Calaminam dictam fuisse, suspicatur Lemoine. Porro dum Nazianzenus, æque ac Hieronymus Thomæ Indiam assignant, Æthiopiam intelligunt Africæ conterminam; quæ a Veteribus India vocabatur, ubi postea Edesius, Frumentiusque Evangelium quarto sæculo prædicarunt, ut suo loco narrabitur.

21. In Asiaticam Indianam temporibus Apostolorum Evangelium prædicatum fuisse, ex Veterum traditione non constat; quinimo in interiore Indianam Apostolorum neminem penetrasse, historici testantur: In ea divisione Orbis, ait Ruffinus, quæ ad prædicandum verbum Dei sorte per Apostolos celebrata est, cum aliae aliis provinciæ obvenissent, Thomæ Parthia, & Mattheo Æthiopia, eique adiacenti citerior India Bartolomæo, dicitur, sorte decreta. Inter quam Purthiamque media, sed longo interior tractu, India ulterior jacet, multis, variisque linguis, & gentibus habitata, quum velut longe remotam nullus Apostolicæ prædicationis vomere impresserat, quæ tamen temporibus Constantini Fidei semina suscepit. Cum igitur teste Ruffino Constantini tantum tempore in interiore India prædicatum sit Evangelium; quomodo Thomas Apostolus usque Maliapuram, Narsumque penetras-

Vide Mamach.
tom. 2. Orig.
Chrif.
Pag. ad an. 327.
num. 10.
Tillem. n. 4. in
S. Thoma.

An Apostoli in
India prædi-
caverint.

Ruffin. lib. 1. ↗

JESU C HR.

AN. 40.

Socrat. l. 1. 19.

Kircher. Chin.

illustr. p. 79.

Clem. Alex.

strom. lib. 4.

Theod. de cu-

rand. Grec. aff.

lib. 8.

Gaudent. serm.

17.

Nilus apud

Phot. Cod. 276.

Ruffin. lib. 11.

Theod ut supra

Asterius orat.

10.

Apud Chrysost.

hom. 32. 10. 6.

Combef. act. 3.

noviss. Mamach.

Pagius, Tillem.

ut supra.

De S. Bartho-

lomaeo.

Ruf. lib. 10. 19.

Socrat. lib. 1.

19.

Nicetas Paph-

lag. apud Com-

bef. act.

Euseb. lib. 5.

10.

Tillem. art. 3.

Gregor. Turon.

de glor. Martyr.

Sur., Bollan.

24. Aug.

Allatior de Si-

meonibus.

De Apost. Mat-

thaeo.

De Jacobo A-

post. & Hiero-

lym. Epis.

netrasse dicetur? Cum Ruffino sentit Socrates, dum ait: *interior India, quam Gentes accolunt plurimæ, ante Constantini tempora nondum Christi fide fuerat illustrata*. Piget referre miracula, quibus Thomæ Apostolatum in Indiam illustrant recentiores, uti apud *Kyrcherium* videre est. Quo anno, aut mortis genere martyrium Thomas subierit, ne incerta narramus, dicere prætermittimus. Ex Martyrum albo Thomam expungebat Heracleo Valentianæ hæresis assecla, teste Clemente Alex.: At Theodoreus, aliquie Patres inter Martyres S. Thomam adnumerant; cuius reliquiæ Ædæssæ in Mesopotamia servabantur, testibus Ruffino, Theodoreto, aliisque. Earonius, ut hæc a veteribus tradita cum Maliapurensi inventione corporis S. Thomæ conciliaret, ejusdem corporis medietatem Maliapuræ, alteram Ædæssæ fuisse contendit. At cum haec tenuis non constet de hac corporis S. Thomæ divisione, ac translatione Maliapurensi, hinc eam traditionem cum Combefisio, aliisque rejicimus.

21. Sancto Bartholomæo Indiam contigisse, memorant Veteres. *Puntanus ad Indos usque*, ait Eusebius; *penetrasse dicitur, ibique Evangelium Matthæi, quod adventum ipsius jam prævenerat, apud quosdam Christi notitia imbutos reperiisse, quibus scilicet Bartholomæus, unus ex duodecim Apostolis, ut fama est, prædicaverat, & Evangelium Matthæi hebraicis conscriptum litteris reliquerat*. Consentit & Hippolytus: *Bartholomæus cum Indis prædicasset, eisque conscriptum a Matthæo Evangelium exposuisset, crucifixus est & ipse capite deorsum verso*. Alii tamen exoriatum eum fuisse tradunt, quæ uipote dubia, sicuti & alia plurima, quæ de ejusdem Apostoli martyrio in ejus Actis habentur, præterimus.

22. Æthiopibus Matthæum, qui & Levi dictus est, & a Marco Alphæus, prædicasse, a veteribus quoque traditum: *Matthæo*, ait Ruffinus, *obtigit Æthiopia, & Socrates: Matthæus Æthiopia Apostolatum sortitus est. Obdormivit Hiera Parthorum civitate, addit Hippolytus*. Quæ autem Æthiopia, an Meridionalis, vel Septentrionalis Matthæo contigerit, dubium est, sicut Martyrii genus, annus, & locus.

23. Jacobus Alphæi Frater Domini, qui & Justus nominatur, in exteris non abiit provincias, sed, uti jam diximus, Hierosolymorum Episcopus creatus est. Adeo autem sanctitatis fama floruisse memorant, ut eum Judæi ipsi honore maximo pro-

prosecuerentur, Hegesippo, & Josepho testibus. Atque hic prorsertim menorix prodidit in tanta apud Populum aëstimatione Jacobum fuisse, ut propter illatam ipsi necem, putaverint, excisam Hierosolymam fuisse, & Judaicum populum acerbissima clade affectum. At de ejus vitæ institutione plura inierius, cum de ejus Martyrio agendum erit.

24. De altero quoque Jacobo Joannis Fratre, quem Herodes gladio occidit, anno 42. differemus. Id tantum hoc lo-lo notandum, tres a Græcis Jacobos recenseri: Jacobum scilicet Alphæi; Jacobum Fratrem Domini; & Jacobum Fratrem Joannis. Latinorum tamen traditio duos tantum Jacobos agnoscit, utrosque Apostolos, Fratrem scilicet Domini, qui & Alphæus dicebatur, & Joannis Fratrem; atque horum tantummodo in Ecclesia memoria celebratur. Quam sententiam, utpote a Veteribus traditam, sequimur: *Duos item Jacobos fuisse, ferunt, unum cognomento Justum, qui de Templi fastigio præceps dejectus, Fullonis vœte cæsus occubuit, alterum, qui capite absciso migravit e vita.* Hæc Eusebius, cui subscrivunt Hieronymus, Augustinus, aliique innumeri ex antiquis, & recentioribus; Bollando tamen, aliisque nonnullis Græcorum opinio magis arridet.

25. Simon Cananæus, qui & Zelotes, quem & Judam nominatum fuisse, testatur Hieronymus, in Mesopotamiam profectus Evangelium illic aunciavit; addunt Græci Ægyptum, Africam, & Britanniam eum perlustrasse, ac tandem in Persia obiisse. At hec, quæ de Simonis Apostolatu Græci proferunt, incerta omnino sunt, ne dicam falsa; etenim a Romana Ecclesia in Africanam, & Britannicam Evangelicæ fidei lucem derivasse ostendunt Usserius, & Schelestratus. Neque minus falluntur, qui Simonem Apostolum cum altero Simone Jacobi in Sede Hierosolymitana Successore confundunt; fuit hæc Sophronii, & Pseudo Isidori, in libello de vita & obitu Sanctorum, sententia, quam Florentinius postea recentiori memoria sequutus est; Eusebii tamen auctoritate refellitur, qui licet de Simone Hierosolymitano Episcopo, plurima habeat, nuncquam tamen Apostolum fuisse affirmat; & capite antecedenti Apostolorum historiae obitu Ss. Joannis, & Philippi finem imponere, quodammodo videtur.

26. Duo adhuc supersunt Apostoli, Thaddæus scilicet, qui & Judas, & Matthias, qui Judæ proditori in apostolatu

JESU CHR.

AN. 40.
Euf. lib. 2. 23.
Joseph. antiqu.
lib. 20. cap. 8.

An duo, vel
tres Jacobi A-
postoli.

Conſt. Apoſt.
lib. 2. 59. Nō.
cep̄h. lib. 2. 3.

Hier. in Hel.
vid. c. 7.
Aug. in Crescon.
lib. 2. 37.
Tillem. not. 1.
p. 618.

Pearſ. Annal.
p. 58.
Bollan. die 1.
Maii.
De Simone A-
postolo.

Hier ad Galat.
Niceph. lib. 2.
40.

August. Ep. 43.
Innoc. Ep. ad
Decentium.
Scheleſtrat. di-
fert. 1. de Ec-
clesi. Afric.
Uſſerius antiqu.
Brit. cap. .
Florent. Mar-
tyrol. p. g. 176.

Euf. lib. 3. 32.

De Thaddeo,
ſeu Judæ.

JESU CHR.

AN. 40.

Hieron. in Matth. 10.
Eus. lib. 1. 13.Niceph. Doroth.
in Synopfi.Tillem. n. 2.
p. 652.
Ber. Martyrol.
28. Octob.De Matthia
Apostolo.Clem. Alex.
Strom. 4.Bolland. die 24.
Febr.

Bar. an. 44.41.

An ad omnes
Gentes iverint
Apostoli.Matth. 28.
Marc. 16.Pag. nro. 2.
an. 44.

latu successit. De Thaddæo hæc scribit Hieronymus: *Thaddæum Apostolum Ecclesiastica tradit Historia, missum Adessam ad Abgarum Regem Chosdrænæ, qui ab Evangelista S. Luca, Judas Jacobi, & alibi appellatur Lebbeus.* At Eusebius Thaddæum, qui Adessam ivit, non Apostolum, sed e septuaginta discipulis fuisse diserte tradit: *Thaddæum unum ex septuaginta Christi Discipulis Adessam Thomas Apostolus misit, ut Christi doctrinam illis Gentibus nunciaret.* De profectione Thaddæi, sive Apostoli, sive Discipuli ad Abgarum Regem, infra, ubi & de Epistolis ab eo ad Christum datis, & acceptis a Christo, agendum erit. Monemus interea aliud ab Apostolo Thaddæum euidenterque ex 70. Christi Discipulis plurimos admisisse. At unum tantum fuisse vero est similius, & Hieronymi sententia iota Latinorum Ecclesia consentit, quæ unius memoriam tantum recolit.

27. Ad Matthiam tandem Apostolorum ultimum devenimus, de quo præter ea, quæ de ejus Apostolatu habentur in Actis Apostolorum, vix quidquam ab antiquis traditur. Ex septuaginta Discipulis fuisse, scribit Clemens Alex: *De Gentibus, quibus Evangelium prædicavit, & de mortis genere, ac tempore, multa a recentioribus referuntur, sed incerta omnino, ac etiam fabulosa.* Sed de divisione, & itineribus Apostolorum haec tenus; ut enim Baroñii verbis utamur, *Res difficilis investigatu, brevitate tractanda magis est, quam fabulis involvenda, & commentis exageranda,* quippe cum minime pietatem deceat fabulis Fidelium mentes enutrire, & in admirationem rapere. Quæ vera, eadem pia sunt, ac pietatem fovent: *Non sit nobis Religio in phantasmatibus; melius est enim quodcumque verum, quam quidquid fingi potest,* ajebat Augustinus in libro de vera Religione.

28. Expositis jam Apostolorum in Orbem Terrarum peregrinationibus, non injucunde queritur, num ad omnes omnino Gentes perrexerint, ita ut strictè accipiendum sit illud Jesu Christi mandatum: *Euntes, docete omnes gentes, & prædicate Evangelium omni creatura;* sive potius per Synecdochem, qua pars maxima pro toto usurpatur, sive per hyperbolim, ita ut quantum per Apostolos fieri poterat, ubique prædicandum esset Evangelium. *Sunt, qui propagutum ubique terrarum, ait Fagius, Evangelii notitiam Apostolorum aeo scribant, quod multo sincerius, in proprio nimisrum sensu, Apostoli verba intellegant.*

JESU CHR.
AN. 40.

ligantur. Quod si quis dicat, non potuisse Apostolos transvehi in novum Orbem, & in Peruanas, ac Mexicanas Regiones, respondet Torniellus in Annales veteris Testamenti anno Mundi 1931. num. 45. Americam cum aliis Orbis partibus habitatis, præsertim cum Asia, qua late patet, aut occultis semitis continuari, aut brevi aliquo Fretu distinguere: in medio Oceani cursu non raras esse Insulas, quasi scalarum vice per has vias ferrari & homines, & bruta potuisse, aut naufragio præter spem in vastissimas illas plagas appelli; nec forsitan defuisse Angelorum obsequia, cum Angelis de prædicatione Evangelii cura, Deo jubente, fuerit. Neque dissimulandum est, Veterum nonnullos ita loqui, quasi ubique locorum, atque gentium propagata sit ab Apostolis Christi notitia. Videantur Justinus, Irenæus, Arnobius, Hieronymus, & ex recentioribus plurimi.

29. Alii contra, quorum veriorem sententiam judicamus, toto Orbe prædicatum fuisse Evangelium Apostolorum ævo, omnino negant. Ex veteribus afferri possunt Ruffinus, Theodoretus, Socrates, ex quibus habetur, neque Iberorum gentem, neque ulteriorem Indiam ante Constantini Magni tempora Evangelica luce fuisse illustratas; quamvis neutra tam vasto maris spatio, quale illud est ad Americam usque, disjungeretur. Augustinus quoque testatur Gentes ætate sua fuisse, quibus nondum Evangelii notitia pervenerat: Non desunt adhuc ultimæ Gentes, & ut perhibetur, paucissimæ, quibus hoc nondum fuerit prædicatum. Idem ferme a Prospero Augustini coævo traditum legimus: qui dicit, quod non omnes vocentur ad gratiam, sed de his loquitur, quibus Christus annunciatus non est, reprehendi non debet. Quia scimus quidem in omnes fines Terræ Evangelium destinatum. Sed non putamus jam in omnibus Terræ finibus prædicatum; nec possumus dicere, quod ibi sit gratia- vocatio, ubi Matris Ecclesiæ adhuc nulla est regeneratio. Eo tamen temporis intervallo, quod ab Apostolis ad Prosperum intercessit, amplissimos fuisse constat Evangelicæ prædicationis progressus. Et Tertullianus quidem testatur, magno Gentes numero Christo fidem addidisse. In quem enim alium universæ Gentes crediderunt, nisi in Christum, qui jam venit? Cui enim & aliæ Gentes crediderunt Parthi, Medi, Elamitæ, & qui habitant Mesopotamiam, Armeniam, Phrigiam, Cappadociam, & incolentes Pontum, & Asiam, & Pamphiliam, immorantes Ægyptum, & Regionem Africæ, quæ est trans Cyrenem,

Tom. I.

A a

Jas. Dialog
cum Triph.
Iren. lib. I. he-
res. 3.

Arnob. lib. 2.
Hier. Epist. 3.
ad Heliodor.
Georg. Moebius
oran. de Evang.
in Americ. pro-
pag. Lypsic
1685.

VVitibus Mi-
scell. Sacror.
tom. 2.
Non ubique ab
Apostolis præ-
dicatum est E-
vangelium.

Aug. de nat., &
grat. cap 2.

Prosper. Sent. 4

Tertull. adver-
Judeos p. g.
164. edit. Pe-
melii.

JESU CHR.
AN. 40.

inhabitantes? Romani, & Incolæ tunc & in Hierusalem Judæi, & ceteræ Gentes: Ut jam Getulorum varietates, & Maurorum multi fines, Hispaniarum omnes termini, & Galliarum diverse nationes, & Britannorum inaccessa Romanis loca, Christo vero subdita. In tanta Populorum multitudine, qui Christiana Religione tenebantur, præteriisset ne Tertullianus Americanos, quorum fides eo gloriösior fuisset Ecclesiæ, quo magis erant orbe divisi, & vel ipsis Romanis ignoti? Accedit, quod Justinus Hæxiabiorum, Scemitarum, Nomadum; Arnobius vero Insularum, & Provinciarum omnium, quas Sol oriens, atque occidens lustrat, meminerunt, de America tamen omnino silent.

Ex Paribus
plurimi Anti-
podas esse ne-
garunt.

Aug^{usti}. de Ci-
vit. Dei lib. 16.
cap. 9.

Mamach. tom. 2.
Orig. Chriſt.

Orig. in Marti.
hom. 28.

Mamach. ut
sup. p. 330.

De Gestis Apo-
stolorum sup-
positiis.

30. Præterea Philosophorum, qui Antipodas esse tuebantur, opinioni Patres illudunt: *Quid illi*, ait Laetantius, *qui esse contrarios vestigiis nostris Antipodas putant?* *Num aliquid loquuntur?* *Aut est quisquam tam ineptus, qui credat esse homines, quorum vestigia sint superiora, quam capita?* Consentit Lactantio Augustinus: *Quod vero & Antipodas esse fabulantur, idest homines a contraria parte Terræ, ubi Sol oritur, quando occidit nobis, adversa pedibus nostris calcare vestigia, nulla ratione credendum est.* In eadem fuit opinione Hieronymus Commentario in Ezechielem cap. 1. *Qui Philosophorum stultam sequuntur sapientiam, duo hemisphaeria in duabus Templo Cherubim, nos & Antipodus, quasi supinos, & cadentes homines suspicantur.* Constat itaque, Veteribus fuisse persuasum, Americanis, qui nobis sunt Antipodes, Evangelium minime fuisse allatum, uti pluribus adnotat Mamachius. Atque hyperbolice dicta, vel de Apostolis eorumque successoribus usque ad consumationem seculi intelligenda esse, quæ habentur in Psalmo: *In omnem terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.* Verum qui plura de Christianissimi in singularis regionibus ortu nosse cupit, adeat Cl. F. Thomam Mamachium, qui altero originum Christianarum volumine rem fusa, & ingeniose persequitur.

31. Quæ porro ab Apostolis, post ipsorum separationem gesta fuerunt, non nisi divinando assequi possumus. Quæ enim circumferuntur Apostolicæ Historiæ monumenta, commentitia sunt, & tenebras augent potius, quam dispellunt. De iis tamen non inutile erit paucis agere, ut genuina monumenta ab apocryphis dignoscere Lector possit. Atque inter hac recensendum

dum in primis occurrit Itinerarium Petri , sub Clementis nomine , sive Recognitionum vel Clementinarum Liber . Huic adiungendi actus nomine Andreæ , Thomæ , Philippi , Pauli , & Theodœ , quos omnes suo Decreto Gelasius proscriptis ; ejusdemque omnino generis sunt circuitus Joannis ab Hæreticis conficti , teste Philastrio . Atque de commentitiis Apostolorum actibus agens Innocentius Epistola ad Exuperium , hæc habet : *Cæteru , quæ sub nomine Matthiæ , sive Jacobi Minoris ; vel sub nomine Petri , & Joannis , quæ a quodam Leucio scripta sunt , vel sub nomine Andreæ , quæ a Nechocharide , & Leonide Philosophis , & sub nomine Thomæ , & si qua sunt alia , non solum repudianda , verum etiam noveris esse damnanda .* Gelasius vero de eodem Leucio ita statuit : *Libri omnes , quos fecit Leucius discipulus Diaboli , apocryphi .* Fuisse hunc secta Manichæum , atque actus Apostolorum scriptissime , Augustinus eos reiellens , testatur . Ceterum multo ante Manetis hæresiarchæ ætatem , & ipsis fere Apostolorum temporibus conficta fuisse eorumdem acta constat ex Epiphanius hæc de Encratitis scribente : *Otuntur & scripturis primo loco , quæ dicuntur Andreæ , & Joannis actiones , atque Thomæ . Rursus circuitus Petri ab Ebionitis interpolatos fuisse , & acta præterea Apostolorum conficta , in quibus multa adversus Paulum mendacia continebantur , Epiphanius ipse memoriae prodidit : Actus vero Apostolorum alios esse dicunt , in quibus habentur multa impietate ipsorum referta .*

32. In Apocryphorum censem referendæ præterea sunt vitæ Apostolorum sub nomine Abdiæ Babylonii , itemque Prochori nomine actus Joannis Evangelistæ ; liber passionum Apostolorum Seleuco inscriptus , quæ Lini nomine circumfertur passio Petri Apostoli , Manichæismo infecta . Sed qua ratione hæc omnia , vel his similia Augustinus refellat , audiamus ; disputans enim contra Marcionitam , sic ait : *Sane de Apocryphis iste posuit testimonia , quæ sub nominibus Apostolorum Andreæ , Joannisque conscripta sunt , quæ si illorum essent , recepta essent ab Ecclesiâ , quæ ab illorum temporibus per Episcoporum successiones certissimas usque ad nostra deinceps tempora perseverat ; Et alibi contra Faustum : Legunt , inquit , Scripturas apocryphas Manichæi , a nescio quibus futoribus fabularum sub Apostolorum nomine scriptas ; quæ suorum scriptorum temporibus in auctoritatem Sanctæ Ecclesiæ recipi mererentur , si Sancti , & docti homines , qui tunc in hac vita erunt , & examinare talia poterant , eos ve-*

JASU CHR.
AN. 40.

Gelas. decret.
de libris Apocr.
tom. 2. Concil.
Hard. pag. 938.
Philastri. de He-
ref. c. 89.
Coutan. Epist.
Rom. Pontif.
Innocent. Epist.
ad Exup. cap.
ult. pag. 796.
Gelas. ut sup.

Aug. de Fide
contra Manich.
c. 4. & 38.

Epiph. heres.
47.

Epiph. heres.
30.

Epiph. ibid.

Apostolorum
vite Apocri-
phæ.

Aug. contra ad.
ver. legis lib. 1.
cap. 20.

Aug. contra
Faustum lib. 22.
cap. 79.

JESU CHR.
AN. 40.

Scripta suppor-
tata nomine A-
postoli Petri.

Hier. de Script.
Eccles. in Petro.

Euseb. hist. lib.
3. cap. 3.

Clem Alex. lib.
6. Strom. Orig.
in Joan. cap. 13.

Sozom. hist. lib.

7. c. 19.
Euseb. lib. 6.
cap. 12.

Orig. in Pe-
riarch.

Scripta nomi-
ne Pauli.

Gelas. in De-
cret. de lib. A-
pocr. ut sup.

2. Corinth. 11.
Galat. 2.

Sozom. lib. 7.
cap. 19.

Orig. in Joas.
tom. 27.

ra loquutos esse cognoscerent. Ex quibus facile profecto quisque intelligit, quam caute in Apostolica Historia versari oporteat, ut vera a falsis, certa ab incertis secernantur.

33. Quoniam vero de his agere instituimus; recensitis jam his, quæ de rebus gestis Apostolorum sunt falso supposita, opera pretium erit ea quoque scripta connumerare, quæ sub Apostolorum nomine in vulgus prodierunt. Et ut ab his, quæ Principi Apostolorum falso tributa sunt, auspicemur: *Petri nomine*, inquit Hieronymus, feruntur quinque libri, quorum primus Actum Petri inscribitur, alias Petri Evangelium, tertius Prædicationes Petri, quartus Apocalypsis, quintus Liber Judicij.

Recenset eosdem Eusebius. Clemens vero Alexandrinus tam operis, quod Petri prædicatio, quam alterius, quod Petri Apocalypsis inscriebatur, fragmenta recitat, & post ipsum Origenes. In quibusdam Ecclesiis Palæstinæ, in die Parasceves, quædam recitari solita ex Petri Apocalypsí, auctor est Sozomenus. Commentarium, cuius titulus erat, *Evangelium Petri* primus omnium Serapion Episcopus Antiochenus, quod hæreses contineret, & ab Hæreticis probaretur conscriptum, Fidelibus interdixit. Librum inscriptum, *Judicium Petri*, Ruffinus existimavit eundem esse cum eo, qui dicebatur, *Liber Pastoris*. Origenes vero alium refellit sub titulo *Doctrina Petri*.

34. Pauli quoque nomine multa fuere supposita; ac pri-
mum Evangelium, itemque Apocalypsis, quæ damnat Gelasius;
Cum enim Paulus interdum dicat, secundum *Evangelium meum*;
falsum nomine Pauli fuit editum Evangelium. Præterea cum in
Epistola ad Corinthios, se a Deo revelationes accepisse, testa-
tus sit, & suas quoque revelationes Galatis commemoret, ejus
nomine revelationes sunt editæ; quas apud Tarsum Ciliciæ in
ædibus Pauli, arca marmorea reconditas, Theodosii Imperat. tem-
poribus Deo revelante inventas fuisse Hæretici affirmabant, te-
ste Sozomeno. A Cajanis porro hæreticis confictum fuisse Li-
brum, quem dicebant, Ascensum Pauli, accepta inde occasione,
quod idem Apostolus se dicat ascendisse usque ad tertium Cœ-
lum, & audivisse arcana verba; eoque Libro Gnosticos hæ-
reticos usos esse, auctor est Epiphanius. Actus insuper Pauli,
tanquam ab eo scripti circumferebantur, quorum meminit Ori-
genes. Neque vero hæc edita solummodo Pauli nomine; sed
& Epistole præter canonicas confictæ, nempe tertia ad Corin-
thios, tertia ad Thessalonenses, & alia Laodiceusibus inscripta.

35. Uti

35. Uti Petro & Paulo , sic etiam reliquis Apostolis constat scripta quædam falsa fuisse tributa . Et Joanni quidem , Cerinthi opera , Apocalypsis ab ea prorsus diversa , quæ totius Catholicæ Ecclesiæ consensu & auctoritate probatur . Præterea libellus de Transitu Virginis . Andreæ , Bartholomœo , Jacobo , Thaddæo , Barnabæ , Marco , suum cuique Evangelium . Thomæ præter Evangelium Apocalypsis ; Matthæo liber de Infantia Salvatoris ; Matthiæ cum Evangelio Traditiones ; quæ omnia Gelasiano Decreto proscribuntur . Philippi Apostoli itidem nomine inscriptum fuisse Pseudo-Evangelium , quo utebantur Gnosti ci hæretici , auctor est Epiphanius . Ad hæc Stephani quoque inscriptione insignitas Revelationes Hæretici ediderunt , quas idem , qui supra , Gelasius condemnat . Addiderunt & Gnosti ci librum titulo *Stirpis Mariae* , horrendis refertum mendaciis , uti Epiphanius docet ; Cajani vero , testibus eodem Epiphanio & Theodoreto , nomine Judæ proditoris , quem laudabant , Pseu do-Evangelium composuere . Neque unius , alteriusve tantum Apostoli , sed omnium simul nomine sua Hæretici scripta consignarunt . Ferebantur namque volumina , inscripta *Doctrina Apostolorum* , & *Laus Apostolorum* , quæ Gelasius damnavit , & Cerinthianorum , Ebionitarum , Valentinianorum , Gnostico rum , aliorumque , sed Manichæorum præsertim , commenta fuisse constat . De his enim , præter illa , quæ Cyrillus , Au gustinus , & alii retulerunt , hæc S. Leo : *Apostolicas paginas quædam inferendo violaverunt Manichæi ipsi , configentes sibi sub Apostolorum nominibus , & sub verbis Salvatoris ipsius multa Volumina falsitatis* . Hactenus recensitis apocryphorum deliramentis adjungendæ sunt , ascensio Isaïæ , & Apocalypsis Eliæ , de quibus ita Hieronymus : *Apocryphorum deliramenta concoceant , quæ ex occasione bujus testimonii ingeruntur Ecclesiis Christi . De quibus vere dici potest , quod sedeat Diabolus in insidiis cum divitibus in Apocryphis , ut interficiat innocentem* . Et iterum : *Insidiatur in Apocrypho , quasi Leo in spelunca sua : insidiatur , ut rapiat pauperem . Ascensio enim Isaïæ , & Apocalypsis Eliæ hoc babent testimonium . Et per hunc occasionem , multaque bujuscemodi Hispaniarum , & Lusitanicæ deceptæ sunt mulierculæ oneratae peccatis , quæ ducuntur desideriis vanis , semper addiscentes , & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes . ut Basilidis , Balsami , atque Ihesauri , Barbelani quoque , & Leusibora , ac reliquorum nominum portenta suscipient* .

36. Non

JESU CHR.
ÆM. 40.
Scripta alii
Apostolis sup
posita .

Epiph. heres.
26.

Epiph. her. 26.
idem heres. 38.
Theod lib. 1.
Heret. Fabul.

*Cyrill. Cate
ches. 6. Leo
serm. 4. de
Epiph.*

*Hieron. in Isaj.
c. 64.*

JESU CHR.
AN. 40.
Christi nomi-
ne scripta con-
ficta.

Aug. de con-
fus. Evang. I.
L. c. 9. C. 10.

36. Non his tamen finibus sese impiorum licentia con-
tinuit ; sed multo longius progressa fuit . Nam a Christo Re-
demptore nostro librum de Magia ad Petrum , & Paulum A-
postolos scriptum fuisse , quidam sive Hæretici , sive Gentiles
horrende plane , ac nefarie mentiti sunt ; quos ita Augustinus
turpissimi , ac patentissimi mendacii arguit : *Ista isti despiciunt ,*
ut in illis libris , quos eum scripsisse existimant , dicant conti-
nieri eas artes , quibus eum putant illa fecisse miracula , quo-
rum fama ubique percrebuit . Quod existimando , se ipsos pro-
dunt , quid diligent , & quid affectent ; quandoquidem Christum
propterea sapientissimum putant fuisse , quia , nescio , qua illi-
cita noverat , qua non solum disciplina Christiana , sed etiam
ipsa terrena Republicæ administratio jure condemnat . Et cer-
te , qui tales Christi libros legisse se affirmant , cur ipsi nulla
talia faciunt , qualia illum de libris talibus fecisse mirantur ?
Quid quod etiam divino judicio sic errant quidam eorum , qui
talia Christum scripsisse vel credunt , vel credi volunt , ut eosdem
Libros ad Petrum , & Paulum dicunt , tanquam epistolari ti-
tulo prænotatos ? Et fieri potest , ut sive iniunici Nomini Christi ,
sive qui ejusmodi execrabilibus artibus de tam gloriose no-
mine pondus auctoritatis dare se posse putaverunt , talia sub Christi ,
& Apostolorum nomine scripserint ; in qua fullacissima au-
dacia sic excœctati sunt , ut etiam a paucis , qui adhuc puerili-
ter in gradu Lectorum Christianas litteras norunt , merito ri-
deantur . Cum enim vellent tale aliquid fingere , Christum scri-
psisse ad Discipulos suos cogitaverunt , ad quos potissimum scri-
bere potuisse facile crederetur ; tanquam ad illos , qui ei fami-
liariis adhæsissent , quibus illud quasi secretum digne comit-
teretur : & occurrit eis Petrus , & Paulus . Credo , quod pluri-
bus locis simul eos cum illo pictos viderunt ; quia merita Petri ,
& Pauli etiam propter eumdem passionis diem celeberrimum so-
lemniter Roma commendat . Sic omnino errare meruerunt , qui
Christum , & Apostolos ejus non in sanctis Codicibus , sed in pi-
ctis parietibus quæsierunt . Nec mirum si a pingentibus fingen-
tes decepti sunt . Toto enim tempore , quo Christus in carne mor-
tali cum suis Discipulis vixit , nondum erat Paulus discipulus
ejus , quem post passionem suam , post Resurrectionem , post A-
scensionem , post missum de Cœlo Spiritum Sanctum , post mul-
torum Judæorum conversionem , & mirabilem fidem , post lapi-
dationem Stephani Diaconi , & Martyris , cum adhuc Saulus
appel-

Mos pingendi
cum Christo A-
postolos.

appellaretur, & eos, qui in Christum crediderant, graviter persequeretur, de Celo vocavit, & suum discipulum, & Apostolum fecit. Quomodo igitur potuit libros, quos, antequam moretur, eum scripsisse putari volunt, ad Discipulos, tanquam familiarissimus, Petrum, & Paulum scribere, cum Paulus nondum fuerit discipulus ejus. Hæc, & alia Augustinus de Libris apocryphis Petri, aliorumque Apostolorum gesta narrantibus, de quibus consule, si lubet, præ cæteris Alberti Fabricii Codicem Pseudopigraphum nov. Testam.

37. Jam vero de Abgari ad Christum Epistola, hujusque ad eum responsione, paulo diligentius inquiramus. Rem ita refert Eusebius: Cum Iesu Christi, admiranda opera ubique jam celebrarentur, in remotissimis etiam Regionibus, Rex Abgarus, qui Gentibus trans Euphratem positis præerat, cum gravi morbo, & qui humana ope curari non poterat, consumeretur; simul utque de Iesu nomine ubique diffuso, ac de stupendis ejus miraculis, quæ omnium testimonio firmabantur, accepit, missis per Tabellarium litteris, supplex eum rogavit, ut se morbo liberaret. At ille tum quidem vocanti minime est obsecutus. Litteras tamen ad eum scribere non recusavit, quibus unum e discipulis suis, qui ipsum sanaret, missum se esse pollicebatur, neque ipsi solum, sed omnibus, propinquis, & familiaribus salutem præstiturum. Nec multo post ad exitum perducta sunt, quæcumque ei promissa fuerunt. Nam post Resurrectionem Christi, ejusque in Cœlos adscensum, Thomas, unus e duodecim Apostolis, divino quodam impetu impulsus, Thaddeum, unum e septuaginta Christi Discipulorum numero, Edessam misit, ut Christi doctrinam illis Gentibus nuntiaret; Ejusque opera Servatoris nostri promissa exitum sortiti sunt. Cujus quidem rei testimonium habemus ex ipsis Edessæ, in qua tum regnabat Abgarus, tabulariis de sumptum. Siquidem in monumentis publicis, in quibus antiquitates Urbis, & res Abgari gestæ continentur, hæc etiam ad nostram usque ætatem conservata reperimus. Operæ pretium igitur fierit, ipsius epistolas audire, quas ex Archiviis de promptus e Syrorum lingua fideliter translatus in hunc modum: Abgarus Princeps Edessæ Iesu Servatori bono, qui in finibus Hierosolymorum appuruit, salutem. Nunciatum est mihi de te, & de curationibus, quas absque herbis, & medicamentis operaris. Fuma enim est, ex eis visum, claudis gressum abs te restitui, leprojos munduri,

De Abgari E-
pistola ad Je-
sum Christum.
Euseb. lib. 1.
cap. 13.

JESU CHR.
AN. 40.

dæmones, & immundos spiritus expelli, diuturnis morbis oppres-
sos sanari, mortuos denique suscitari. Quæ cum omnia de te
audirem, sic in animum induxi, aut te revera Deum esse, qui
e Cælo delapsus, hæc efficias, aut certe Dei Filium. Proinde
ad te scripsi, orans, ut nos inviserem, morbumque nostrum sa-
nare, non graveris. Audio enim, Judæos tibi obtrectare, &
infidias in caput tuum struere. Est mihi civitas parva quidem
illa, sed ornata, quæ nostrum utriusque sufficiat. Et hæc quidem
ita scripsit Abgarus, cum divini luminis radius eum modice
tum quidem collusstrasset. Nunc Epistolam, quam ei Jesus per
eundem Tabellarium rescripsit, audiamus, brevem illum qui-
dem, sed virtutis, & efficacæ plenissimam. Quæ sic babet:

38. Beatus es Abgare, qui in me credideris, quem non
vidisti. De me enim scriptum est, eos, qui me viderint, non
credituros in me, ut ii, qui non viderint, credentes vitam
accipiant. Quod vero ad me scribis, ut ad te proficiscar, hic
neceſſe babeo omnia implere, propter quæ sum missus, iisque de-
num absolutis, ad illum, qui me misit, reverti. Ceterum cum
primum ad eum me recepero, ex Discipulis meis aliquem ad te
mittam, qui & morbum tuum curet, & vitam tibi, tuisque
omnibus præstet. Haec tenus Jesu Christi epistola ad Abgarum,
& Abgari ad JESUM Christum, ex Ædessenæ Ecclesiæ Archi-
vio. De Thaddæo deinde ad Abgarum missa hæc sequuntur:
*Post ascensum Jesu Christi Judas, qui etiam Thomas dicitus est, Thaddæum Apostolum (non ex duodecim, sed latiori significa-
tione) unum e Septuaginta ad Abgarum misit. Ubi Ædessam
advenit Thaddæus, apud Tobiam Tobiae filium divertit. Post-
quam vero fama de ejus adventu, & miraculis increbescere
cœpit, nunciatum est Abgaro, advenisse jam Apostolum, quem
a Jesu mittendum per litteras repererat. Quare accito Tobiae:
Accepi, inquit, virum apud te diversari, qui plurima edit mi-
racula, illum velim ad me adducas. Postridie itaque Tobias,
assumpto Thaddæo, ad Abgarum perrexit; Cumque in-
gressus esset, Abgarus Proceribus suis circumseptus, in ipso
intrantis Thaddæi vultu divinum, nescio, quid videre sibi vi-
sus est; quo conspecto, Thaddæum statim adoravit. Abgaro
profitenti se in Christum, & Patrem ejus credere, Thaddæus
manum imposuit in Nomine Domini Jesu. Quo facto statim
Rex morbo convaluit, sed præterea Abdus quidam podagra
laborans, qui supplex Thaddæi pedibus advolutus, & benedi-
ctio-*

Euseb. ibid. ut
sup.

tionem ab eo per impositionem manus accepit, repente sanguis efi.

39. Cum porro Thaddæum Abgarus vehementer rogaret, ut sibi Christi doctrinam exponeret; respondit Thaddæus: *Nunc quidem parcam dicere, quandoquidem ad Verbum Dei palam omnibus nuntiandum sum destinatus. Crasina vero die congrega mihi omnes cives tuos, & verbum Dei coram illis prædicabo.* Quamobrem, ut prima luce ad audiendam Thaddæi prædicationem cives convenirent, Abgarus edixit; & paulo post: *Aurum, & argentum Thaddæo dari jussit*, qui tamen accipere recusavit, hæc addens: *cum nostra dimiserimus, cur aliena capiemus.* *Acta sunt hæc anno quadragesimo & trecentesimo æra Seleucidarum*, juxta quam Valesius Eusebii locum restituit; æra vero vulgaris 29. Æra enim Seleucidarum, uti jampridem a viris doctissimis animadversum, Annis 311. Christianam antecedebat. Haec tenus Eusebius, qui rursus in Historia rem ita confirmat: *Iisdem temporibus, quemcumque Servator nostri Odroenorum Regi promiserat, ad effectum perducta sunt. Thomas enim divino quodam motus afflatus, Thaddæum Christianæ doctrinæ præconem, & nuntium Ædeßam misit, ut ex Monumentis ibidem repertis paulo superius ostendimus. Hic cum ad ea loca pervenisset, & Abgarum in Christi nomine sanavit, & omnes ejus regionis Incolas miraculorum novitate percutit. Cumque illos hujusmodi admirandis operibus satis præparasset, & ad cultum, venerationemque divinæ Christi potentiae perduxisset, tandem salutaris doctrinæ auditores reddidit. Abbinc universa Ædeßenorum Civitas, quippe quæ non vulgare Servatoris nostri erga se benevolentia indicium possideat, ejus nomini hac tenus dicata permanxit.* Eusebio congruunt S. Ephrem Syrus Ædeßenæ Ecclesiae Diaconus, qui epistola Abgari ad Jesum Christum in testamento meminit, Darius Comes epistola ad Augustinum, Evagrius, Damascenus, & septima Synodus Ecumenica, aliquique plurimi, qui & epistolas, & Abgari curationem memorant.

40. Neque veterum tantum, sed recentiorum quoque quamplures, quæ hucusque retulimus, uti vera & genuina propugnant. Nituntur autem potissimum testimonio Eusebii, cuius tanta est in Ecclesiastica Historia auctoritas, ut ejus, & merito quidem, Parens appelletur. Eusebii fidem, industrianque in Ecclesiasticis monumentis perquirendis, expendendisque, & nos

Tom. I.

B b

pro-

JESU CHR.

AN. 40.

Thaddæus Abgaro Evangelium prædicat.

Euseb. l. 2. 13.

Vales. Not. i^e
cap. 13. lib. 1.

Norif. Pag. Tillem. B. frag.
Euseb. lib. 2.
cap. 1.

S. Ephrem vita
Bo. 1 die 1. Febr.
pag. 62.
Inter epist. Aug.
263.
Dan ascen. l. 4.
Fider. orti. 15.
Evag hist. lib. 4.
26. Synod. 7.
all. 5.

An epistola
Abgari ad Je-
sum Christum
genuina sit.

Baron an. 31.
Tillem. t. m. 1.
p. 360. 515.

JESU CHR.

AN. 40.

Vales. in not.

ad cap. 13. l. 1.

G c. 1. lib. 2.

Eusebii.

Mosheimius inst.

maj. p. 99.

Affmann. Tom.

1. Biblioth. O-

riente.

August. Epist.

81. ad Hier.

Nat. Alex. Sac.

1. diff. 3.

Bafnag. an. 29.

num. 37. & seq.

Du-Pin dijserf.

in nov. tefsam.

lib. 2. c. 6.

Jacob. Bafnag.

hist. Judeor.

tom. 1. c. 13.

Ang. de conf. E

vang. lib. 1. 7.

profecto suspicimus, ac vehementer commendamus. Sed non adeo, ut numquam scribendo aliquid errasse existimemus: *Solis Scripturarum libris* (ita vere sapienterque Augustinus), qui canonici appellantur, didici hunc timorem, bonoremque deferre, ut nullum eorum auctorem scribendo aliquid errasse firmissime credum; alios autem ita lego, ut quantilibet sanctitate, doctrinaque præpolleant, non ideo verum putem, quia ipsi ita senserunt, sed quia mihi, vel per auctores canonicos, vel probabilitate persuadere potuerunt. Ab Eusebio itaque recedimus, & cum eruditissimis Viris Historiam de Abgari Christique epistolis, & Thaddæi legatione incertam putamus. Principio enim annorum nota falsa deprehenditur, ut a viris doctis adnotatum est. Præterea apud Evangelistas, qui rem tantam numquam certe præteriissent, altum de ea ubique silentium. Rursus ea in epistolis Abgari, & Jesu Christi occurront, quæ earumdem falsitatem aperte demonstrant: Quod enim ibi legitur: *Beatus es Abgare, qui in me credideris, quem non vidiisti, facile intelligitur ex illo Joannis fuisse desumptum: beati, qui non viderunt & crediderunt.* Verum ut eas epistolas inter apocryphas rejiciamus, ea maxime nos ratio movet, quod Jesu Christi epistola inter canonicas scripturas minime recenseatur; quod eam ante Eusebium ex Patribus nemo noverit; quod denique apocryphis scriptis Gelasius in Romana Synodo accensuerit. Certe Augustinus, quidquam a Jesu Christo scriptum fuisse ignoravit: *Sed prius, inquit, discutiendum est, quod solet nonnullos movere, cur ipse Dominus nihil scriperit, ut aliis de ipso scribentibus necesse sit credere.* Si nihil itaque Jesus Christus scripsit, ergo neque ad Abgarum epistolas dedit, neque recepit. Quæ si confictæ sunt, utique & Thaddæi Legatio tota corruit, quæ in harum epistoliarum veritate tota subsistit. Thaddæum Ædessenæ prædicasse Evangelium omnino non negamus, cum nos lateat quo potissimum in loco Apostolorum plerique suo munere functi fuerint. Sed ad Abgarum missum, apud Tobiam quemdam divertisse, deinde que Regem cum tota Ædessenorum gente Christiana fide imbuisse, credere sane non possumus; ex Dione enim constat Ædessenorum Regulum, Abgarum nomine, Trajani ætate vixisse; cuius filius Imperatori illac transiungi carissimus extitit; eum autem, uti & Patrem, alienissimo a Christianis sacris animis fuisse, non obscure indicat, dum tradit, in Imperatoris conspectum, barbarico more induitum, saltasse.

41. Ca-

41. Cajus Caligula Fastos solus hoc anno Kalendis Januarii aperuit , collega enim designatus die ultima Decembris obiit , neque Imperatore absente Prætores Senatum convocare , vel Senatores collegam eidem dare ausi sunt : Ea se dignitate die 12. Januarii Imperator abdicavit . Interea de insania sua nil remittens , absumpta in spectaculis , & largitionibus immodicis pecunia , in Gallias profectus est , specie quidem belli cum Germanis gerendi ; revera tamen ut Gallias expilaret . Vix enim ultra Rhænum progressus , in Gallias statim revertitur , & histrio nico tantum more , bellum cum Germanis gerens , serio subditis , iisque ditioribus indixit , quorum plurimos necavit ; nullo alio crimine obnoxios , nisi quod pecuniis abundant . Dum vero fictitium bellum gereret , gravissimo objurgavit edicto Senatum , Populumque Romanum , quod , eo tot discriminibus objecto , ipsi intempestiva convivia , circum , & theatra , amænos que recessus frequentarent . Tandem ad Oceani littora acie directa , quasi cum undis præliandum esset , repente militibus , ut conchas colligerent , galeasque , & sinus implerent , imperavit , spolia Occani dictans , Capitolio debita : Trophæa quidem tot victoriis , ac tanto Imperatore digna . Denique Gallia relata hoc anno die 31. Augusti Urbem ovans ingreditur , in Senatum furens , quod triumpho fraudatus fuisset . Cajo scelerum minister & socius aderat Protogenes . Hic Curiam ingressus Scribonium Proculum infesto vultu intuitus : *Quid , inquit , tu me etiam salutas , tanto Imperatoris odio flagrans .* Hæc audientes reliqui Senatorcs , Proculum stylis suis aggrediuntur , ac discerpunt . Quo facinore delectatus Cajus , Senatum amicitia suæ restituit .

42. Furenti Imperatori id unum præ cæteris cordi erat , ut divinam sibi majestatem adsereret , uti jam anno superiori adnotavimus . Quare postquam templum sibi Romæ extruendum curavit , ac simulacra numinum , quæ religione , & arte in Imperio præstabant , jussit in Urbem asportari , ut capite præciso suum imponeret ; Petronio Syriæ Præsidi mandavit , ut Hierosolymis etiam sibi statuam erigeret . Qua de causa , cum inter Alexandrinos Cives , & Judeos seditio exorta esset , Judæi Alexandriae degentes Philonem , Alexandrini vero Appionem Grammaticum illorum infensissimum hostem , legatos ad Cæsarem misserunt . Rem gestam summatim ita Josephus persequitur . *Cum inter Judæos , & Græcos , Alexandriam habitantes , exorta esset*

B b 2

sedī-

JESU CHR.
AN. 40.
Cajus Galliarum Provincias affigit , in Urbem redit .

Dio lib. 59.
Sueton. in Cajo.

Suet. in Cajo.

De legatione
Judæorum ad
Cajum .

Joseph. l. 18. 10.

JESU CHR.
AN. 40.

seditio, terni ab utraque parte delecti legati ad Cajum missi sunt; Appion vero Alexandrinorum legationis princeps multa in Judæos jactavit crimina, interque cetera, quod Cæsarem non prosequerentur debitis honoribus; nam cum, quam late patet Orbis Romanus, Cajo extruantur templa, & altaria, & pari honore colatur cum ceteris numinibus, solos istos turpe putare dedicare illi statuas, aut jurare per nomen Cæsaris. His acerbe invecto Appione, multisque aliis, quæ ad exasperandum Cajum facerent, Philo e Judæorum Legatis potior, vir per omnia clarissimus, Alexandri Alabarchæ frater, & non imperitus philosophia, parrabat causam suæ gentis agere; Sed repulsus est a Cæsare, jubente, illum abire, & per iracundiam vix temperante ab injuria. Quapropter ejetus convitio, conversus ad Judæos affectatores: Nunc, inquit, oportet bono esse animo, quando Cajus iratus est; nunc enim Deus nobis contra illum uaderit. Philo tamen, qui legationis Judæorum princeps fuit, non tres, sed quinque missos fuisse testatur: Egregium ipse de sua Legatione ad Cajum commentarium scripsit, ex quo aliqua ad historiam spectantia hic referre nec inutile, nec injucundum Lectori futurum speramus. Cum itaque venissent Romam legati, post frustra tentatam gratiam Heliconis, Imperatoris liberti, quem Alexandrini in suas jam partes pertraxerant; Placuit offerri Cajo Libellum, continentem summam calamitatum, & earum deprecationum: id erat ferme compendium supplicationis prolixioris, quam per Agrippam Regem paulo ante miseramus: nam is forte fortuna venerat Alexandriam, navigatus in Syriam in suum Regnum, quod ab Imperatore acceperat. Sed ignorabamus etiam tum quam fableremur. Ex quo enim primum oram solvimus, putabamus nos inventuros reddentem jura Judicem: at ille erat hostis implacabilis, aliciens, ut tum videbatur vultu hilari, & appellacionibus comibus. Exceptos enim nos primum in Campo Martio, cum e maternis hortis exiret, resalutavit, & dextera innuit se propitiū: missisque ad nos Romulo, qui legationibus admittendis præcerat, pollicitus est, se cognitum nostrum causam per otium; ita ut tota corona circumstantium gratularetur nobis, tanquam voti compotibus, atque etiam nostrates, quotquot ex aspectu de rebus judicant. Ego vero, qui plus per actarem, & eruditorem sapere videor, suspecta habebam illa, quæ exilararant alios. Sic enim cogitabam: Quid sibi uult, quod cum tot adsint Legationes proponendum ex omnibus Orbis Regionibus, ait, se nos so-

Quid Legati
Romæ egemus.

Philo legat. ad
Cajum.

los auditurum? nec enim nescit, nos esse Judæos contentos, si equaremur ceteris. Ceterum prærogativam sperare apud alienigenum juvenem, & libera potestatis dominum, non procul abfuerit ab insania: atque utinam judicem præstet partibus, non putronum illis, nobis adversarium. Hæc reputans, trepidabam, inquietus noctu, & interdiu. Ita marentem me, gementemque (nec enim tutum erat interpellari Principem), alius casus inopinatus repente perterritus, non parti Judæorum, sed universis periculum afferens.

JESU CHR.
AN. 40.

43. Veneramus ex Urbe Puteolos, Cajum sequuti: descendebat enim ad Mare, morabaturque circa eum Sinum, nunc hanc villam visendo, nunc aliam, quæ ibi multæ sunt, & splendidae. Nos vero de agenda nostra causa sollicitos, quippe qui accersiri expectubamus, continuo accedit quidam suffusis, trepidisque oculis obtuens, & anhelus; cumque paululum se duxisset, (adstabant enim quidam in proximo) audistis ne, inquit, novi quidpiam? Simulque conatus rem eloqui, fletu oberto impeditus est; deinde rursus exorsus narrare, iterum atque tertio fuit ad eumdem modum inhibitus. Nos vero conspectu ejus territi obsecrabamus, indicaret, quamobrem venisset; non enim venisse propalam flendi gratia: quod si quid esset dignum lacrymis, ficeret nos earum participes, assuetos jam calamitatibus. Tandem ille, crebro singultiens, periit nobis Templum. Jubet Cajus poni sibi Colossum in adytis intimis, adscito in titulum Jovis cognomine. Nobis vero attonitis miraculo, & in vestigio præ stupore bærentibus, (muti enim stabamus & enerves, defectis corporis viribus) supervenerunt alii doloris ejusdem nuntii: deinde omnes simul conclave ingressi, & inclusi, deplorabamus fortunam privatam, atque publicam, suggeste dolore querimonias, nihil enim calamitosis loquacius. Tædebat enim, ac paenitebat, quod ad deprecandum injurias, quas quotidie pateremur, medio biemis trajecissimus vasta maria, ignari nobis imminere tempestatem in terris longe severiorem jactatione maritima. Hæc Philo, qui etiam de gestis Jamniæ adversus Judæos, deque aliis Judæoruim calamitatibus plura addit.

44. De Statua dein, Caji jussu, in Hierosolymitanó Templo locanda, hæc subdit: *Dum statua colossea Sidone pararetur, honoratores Judæorum Sacerdotes, & Magistratus avocat Petronius indicaturus eis Cuji mandata, simulque sua-*

De statua in templum inse- renda nuntium.

Philo, & Jo- sephus ut sup. cap. 11.

Petronii exhortatio ad Judæorum Sacerdo- tes, & Magi- stratus.

JESU CHR.
AN. 40.
Joseph. ut sup.
11.

suasurus, ut patienter ferrent jussa Domini, & caverent mala imminentia; paratum enim esse robur exercitus Syriaci ad edendas per totam eorum regionem strages maximas: putabat enim si borum præmolliret animos, posse per eos moveri ad obsequium ceteram multitudinem. Sed valde sua opinione deceptus est: perculti enim ad primam ejus rei mentionem, tanquam in præsenti calamitate, obmutuere, quasi e fonte profundendo lacrymas, capillos, barbasque vellendo cum lamentis hujusmodi: en quo, nimis beati, senescendo pervenimus, ut quod nemo majorum unquam vidit, nos spectaremus: quibus tandem oculis? hos enim prius abjiciemus cum ærumnosa vita, & miserabili, quam tantum nefus inspiciamus, quod nec auditus, nec mens sustinet. Interea, qui in sancta Urbe ceteraque regione famam hujus conatus audierant, velut de communi sententia coorti, tesseraum dante dolore publico, profecti sunt uno agmine, desertis oppidis, castellis, & ædibus, continuatoque itinere venerunt in Phoeniciam, ubi tunc agebat Petronius. Id Petroniani quidem conspicati cursim ei renuntiarunt, caveret sibi a turbis, infestum agmen existimantes; moxque nullis stipata satelliis multitudo Judæorum, ceu nubes repente supervenit, totam Phoeniciam occupans; ut miraculo esset nescientibus gentis frequentiam. Ac primum tantus clamor cum fletu, planctuque sublatu est, ut hebetaret aures præsentium; nam & postquam desit, durabat ejus sonitus. Sequituræ sunt compellationes, ac preces, quales dictare solent calamitosa tempora. Erant autem distributi in sex ordines, seniorum, juniorum, puerorum; rursum alia parte, anuum, mulierum, virginum. Ubi vero Petronius in loco superiore conspectus est, universi ordines velut ad unum. editum bumi procumbunt, supplices cum ululatu quodam flebili; jussique surgere, & accedere proprius, vix tandem surrexerunt, & conspersi multo pulvere, defluentesque lacrymis accedebant reductis in tergum more damnatorum ambibus manibus.

45. *Dum Senatus (ipsum scilicet Concilium septuaginta duorum Seniorum, Sanhedrin appellatum) stans sic loquutus est: Inermes, ut vides, adsumus, ne quis dicat, nos venire hostiiter: manus autem, pro armis a natura datus, retro fleximus otiosus, præbemus & corpora ad certos iictus ferire volentibus. Uxores, & liberos, familiasque adduximus; supplices tibi, & per te Cajo advolvimus, domi relictu nemine, orantes, ut aut omnes*

Quid Judæi
supplices ad
Petronium.

Josephus ut sup.

omnes servetis, aut omnes internecione deleatis. Sumus, Petroni, natura pacis cupidi, & studio, ad quam nos trahit cura atendorum liberorum ex nostris laboribus. Cajo Imperium adep-to primi ex tota Syria gratulati sumus, Vitellio, cuius succe-sor es, tunc in nostra Urbe degente, qui super hac re litteras acceperat, & a nobis ad ceteras civitates fama delatum nuntium pertulit; primum nostrum templum exceptit pro Imperio Cui vi-timas; ut prium, aut etiam solum privaretur religione pa-tria. Decedimus urbibus; cedimus privatis & dibus, & posses-sibus; supellestilem vel pretiosissimum ultro vobis in praedium offerimus, eo animo, ut nos puteamus non dare, sed accipere. Unum pro his omnibus petimus, ne quid in templo novetur, ut-que servetur tale, quale a majoribus nobis est traditum. Id si non impetramus, necandos nos praebemus, ne videamus vivi, quod est morte gravius. Audimus, pedestres, equestresque ad-versus nos parari copias, si dedicationem impediamus. Nemo ita insanit, ut servus se opponat Domino: libenter jugulabimur, ca-dant, maletent, frustratim concidant, sine certamine ac suo san-guine agant quidquid libet victoribus. Quid opus est exercitu? Nos ipsi egregii Sacerdotes immolabimus victimas, adducemus ad Templum mulieres uxoricidae, fratres, sororesque fratricidae, pueros, puellasque, innocentem atatem, puericidae (tragicis vo-cabilis utendum est in tragicis calamitatibus). Deinde in medio eorum stantes abluto cognato sanguine (nam talia lavacula ad in-fros properantibus conveniunt) admiscebimus & proprium, nos-metipsos jugulando insuper. Morientium hoc mandatum ultimum erit: ne Deus quidem nos accuset, qui utriusque rationem habue-rimus, & Imperatori debita reverentia, & sacrarum legum cu-stodiæ, id fieri, si vitam haud vivendam contempserimus. Hæc, aliaque plurima coram Petronio cum dixissent, ad miseratio-neum commotus Praeses, habita cum Atelloribus consultatio-ne, licet iram Imperatoris, & implacabilem si vitiam nosce-ret; tamen consilium iniit, quo & Judæis simul raveret, quan-tum posset, & Imperatoris iussa execueretur. Mandavit enim Statuæ Opificibus, ne properarent, sed darent operam, ut sta-tua summo expoliretur artificio, & quantum fieri posset, expri-mherent exemplaria laudatissima, quo sit durabilior: Num opera extemporanea non temere diuturna fieri, accurata ætatem ferre melius. Ceterum legationem mittere non est concessum Judæis: nec enim ipsis tutum esset rem committere domino, qui possit omnia.

Inte-

JESU CHR.
AN. 40.

Interim postulatis nec annui, nec renui placuit, quod utrumque periculosum esset, sed litteras ad Cajum mitti sine accusatione Judæorum, dissimulatis eorum accusationibus: causam autem dilatæ dedicationis referri in Opifices, quibus necesse fit dari certum spatum temporis; eas moras afferre posse amplioris dilatationis occasionem, & fortasse tandem ipsum Cajum exorari se passurum. His a Petronio acceptis epistolis, Imperator in Præsidem ira exarsit; verum ea dissimulata ipsi rescripsit, commendans ejus in agendo solertiam, jubensque, ne ullam curam dedicationis statuæ omitteret; jam enim messes convectæ esse poterant, & cessabat illa, seu vera, seu affectata excusatio. Namque inter cetera Petronius Cajo significaverat, dilatam a se aliquantulum statuæ dedicationem tui se, ne Judæi in desperationem acti, maturescentes messes incenderent.

Agrippa Rex
Cajum Imper.
adic.

Philo ut sup.
cap.
Josephus ut sup.
cap. u.

Agrippa defi-
cit leñibus.

46. Interea, advenit Agrippa Rex more suu Cajum salutatus, plane ignarus epistolæ Petronii, quidve Cajus rescripsisset: *Conspiciebat tamen statim e vultus nubilo, eum latenter iram coquere; retractubatque intra se, ne quid magnum, aut parvum dicto, factove commiserit, quod illum offenderet; cuinque nibil inveniret, colligebat id, quod erat; irasci eum aliis; ac rursum cum animadverteret illum torve in se solum intueri, metuebat; & saepius volens rogare, cohibuit se, ne forte minas alio tendentes temeraria curiositate in se converteret. Tunc Cajus, ut erat callidus ex aspectu deprehendere cogitationes hominum, postquam vidi timentem, hæsitantemque: Dubitas, inquit, Agrippa? hanc tibi ego dubitationem eximam. Tamdiu mecum versatus, ignoras me oculis non minus, quam voce loqui solere? Boni, honestique cives tui, qui soli ex omni hominum genere dignantur Cajum babere pro Deo, videntur iam mortem sibi per contumacium querere; dum, me jubente, in ipsorum Templo consecrari Jovis simulacrum, populariter ex Urbe, agrisque occurserunt specie supplicum, sed revera mandatum meum proculcaturi. Plura intonatus erut, cum Rex anxius, & præ metu per singula momenta colore mutato, rubicundus, luridus, lividus, a vertice ad calcem horrore corripitur; & tremore membra quatiente, solutisque nervis collapsus fuisset, ni eum sustentassent proximi; qui iussi domum illum retulerunt, nil sentientem, & subitanea vi mali sopitum, ac stupidum. At Cajus magis etiam exasperabatur in Gentis odium: Si Agrippa, inquit, familiaris, & amicissimus, plurimisque devinctus beneficis,*

ciis, tantum tribuit patriis ritibus, ut ne verbo quidem eos violari ferat, sed deliquio pene exanimatus sit, quid expetandum est ab aliis, qui nihil habent, quod se in diversum retrahant? Agrippa vero tota die, parteque in sequentis maxima, gravi sopore pressus, sui compos non erat. Tandem sub vesperam, pulsulum eretto capite, ægreque diductis palpebris, caligantes etiam tum circumferebat oculos, circumstantium facies vix dum noscunt; rursumque somno redditus, jam sanior quiescebat, ut apparebat e respiratione, & corporis habitu. Aliquanto post expperrectus scisciturabatur: Ubi nunc sum? num apud Cajum? adest ne ipse Dominus? Responsum est: Bono sis animo, domi es; Cajus non adest: satis dormisti, erige te in cubitum, agnosc proæsentes, omnes sunt domestici, amici, liberti, famuli, dilecti, & tui amanissimi. Num vero cœpit resipiscere, singulos condolere aspiciens. Cumque Medici jussissent, turbam secedere, ut unctionibus, & cibo tempestivo corpusculum ejus reficerent: scilicet, inquit, curandum est vobis de parando mibi victu delicatore: un non sufficit misero famem pellere usu rerum vilissimarum, simplicissimarumque? quas ipse non admitterem, nisi levis quædam spes me teneret extremi auxilii ferendi genti infelissimæ. Hæc cum lacrymis loquutus, necessario cibo contentus fuit sine obsoniis; ac ne vinum quidem sibi misceri passus, aquam tantum gustavit: Habet, inquit, miser venter, quod reposcebat debitum: mibi quid faciendum, nisi Cajus suppliciter interpellandus de rebus præsentibus? sumptisque tabellis, scribit litterus, quarum hæc summa est:

47. His epistolis Agrippa Rex Cajo Imperatori exposuit, Judæos Caji familiam semper coluisse, Sacrificia pro ejus incolumentate grato animo semper Hierosolymis obtulisse, multas in Orbem Terrarum deductas esse Judæorum colonias, proindeque convenire amplissimæ Caji fortunæ, collato in unam Civitatem beneficio devinciri urbes alias, ut bene merentis gloria ubique locorum celebretur: Hierosolymitanum Templum nullam unquam admisisse sive picturam, sive statuam, cum sit Deo domicilium. M. Agrippam, Caji avum, illud donis honorasse. Tiberium Templi religionem perpetuo servasse incolumentem. Augustum vero rescriptis suis Judæorum rebus non solum favisse, sed & ex redditibus suis quotidianas victimas Hierosolymis Deo obtulisse: Unum itaque se petere, incolumentem scilicet ritus patrii; secus alterutrum sequi, aut appell-

Agrippa Regis
Judæorum epi-
stola ad Cajum
Imperatorem.

Philo ut supra.

JESU CHR.
AN. 40.

landum suorum proditorem , aut inter amicos Caji post hac non esse habendum , quo utroque nil infelius esse posse . Deprecantur itaque , subjungit Agrippa , pro nostris legibus Imperatores apud Imperatorem , Augusti apud Augustum , Avi , prouique apud Nepotes , plures apud unum tantum dicentes : Noli decreta nostra , quæ in hanc usque diem permanserunt , facere irrita . Etenim ut nihil infaustum antiquationem earum sequatur ; tamen incertitudo futuri temporis non sinit securos esse vel audacissimos , modo ne sint plane contemptores numinis .

Agrippa reco-
lit accepta be-
neficia .

48. Si vellem enumerare , quæ in me contulisti beneficia , dies me desiceret , nec opus est , me id obiter facere ; sed ut ego taceam , res ipsa loquuntur . Exemisti me ferreis vinculis , quis nescit ? Obscuro , Imperator , ne me astringas gravioribus : illa partem premebant corporis , at hæc vereor , ne totam onerent animam . Impendentem mihi mortis metum depulisti , & metu præmortuum ceu redivivum excitasti e funere . Velis , Imperator , hoc beneficiuin esse perpetuum , ne tuus Agrippa vitam abrumpat : alioqui videbor servatus , non ut viverem , sed ut novis calamitatibus insignis morerer . Donasti mibi Regnum , qua sorte nulla inter mortales felicior ; id cum prius unam regionem non excederet , adjunxisti mibi mox majorem alteram , Tracontim , & Galilæam . Ergo cum superflua ditione me auxteris , Domine , noli adimere , quæ sunt necessariu : noli productum in lucem clarissimam rursus in tenebras altissimas abjecere . Libenter cedo isti splendori , nec pristinum fortunam deprecor : Unum peto pro cunctis ceteris , incolumitatem ritus patrii . Quid enim de me loquentur vel Tribules , vel universi homines ? Alterutrum enim sequetur ; aut ut appeller meorum proditor , aut ut inter tuos amicos posthac non habear : quo utroque quid potest esse infelicius ? Nam si adhuc in amicis numeror , proditionis insimulabor , si nec patriam indegnem , nec Templum inviolatum præsistero . Nam vos præpotentes soletis amicorum ad Imperatoriam open confugentium rebus consulere . Quod si qua in re animo tuo molestus sum , noli me vincire , ut Tiberius : sed ne toties vinculu timeam , jube mox interimi : quid enim mibi vita opus est , cui spes unica salutis fuit in tua benevolentia ? Has litteras ob signatas mittit Cajo , & inclusus domi expectabat anxius de even tu , sollicitusque , ne illum interpellaret parum commode ; nam non mediocris periculi jecerat aleam , nimirum de libertate , sa luteque non solum Terram Sanctam incoleantium , verum etiam omnium

omnium in toto orbe disperforum Judæorum. Ille inter legendum nunc offendebatur, quod cæpta non succederent, nunc flettebatur, vel jure ipso causæ tam bona, vel adjunctis precibus: & Agrippam partim laudabut, partim incusabat: vitio vertebat, quod Tribules suos nimis diligenter, solos contumaciter aversantes ipsius consecrationem: Laudabat, quod non celaret suam sententiam, id quod ajebat indicium generosi animi. Mitigatus igitur, ut videbatur, respondit clementius, & Agrippæ donavit ceu maximum gratiam, ne fieret dedicatio: Simulque jussit scribi P. Petronio Syric Præsidi, ne quid in Judæorum Templo novaret. Ne tamen solida esset ea gratia, terrorem admisit, sic scribens:

49. *Quid si extra unam Metropolim in finitimis urbibus quicunque volentes altaria, templave, aut statuas, imaginesve mihi, meisque ponere vetiti fuerint: quisquis obſtiterit, plectatur continuo, aut ad me mittatur.* Hæc Cajus ad Petronium; pergit Philo: *Id vero nihil aliud erat, quam seditionum initium, bellorumque civilium, & gratiæ, quæ videbatur concessâ sim̄ liciter, obliqua quædam abrogatio.* Nam Adversarii magis in odium Judæorum, quam in Cuji honorem repleturi putabantur totam regionem anathematibus: hi contra violari suos ritus in conspectu suo non passuri, etiam si essent patientissimi; ut Cajus, si quis se moveret, severè puniens, rursum in Templo dedicari juberet statuum suam. Sed divina providentia justissimi numinis factum est, ut nemo finitimarum quidquam moveret, occasionemque præberet. Vix tamen Judæis hæc profuerunt, cum Cajus Romæ jussit alterum fieri Colossum æreum inauratum in Templo locandum.

50. Quo autem modo Legatos iterum audierit, sic idem Philo commemorat: *Tum nos introducti (in Villam scilicet Mecænatis) ad primum conspectum eum reverenter adoravimus, & Imperatoris, Augustique appellatione salutavimus.* Ille resalutavit tam comiter, ut de vita, nedum de causa desperaremus. Ringendo enim rogavit: *vos ne eſſis illi Diis invisi, qui me, omnium confessione Deum declaratum, ſoli aspernamini, mawultisque vestrum innominatum colere?* Simulque sublatis in Cælum manibus, erupit in vocem, quam ne audire quidem fas eſt, nedum proloqui verbis totidem, ac mox exorta eſt adversæ partis ingens lætitia, quod hoc auditio jam tum se victores in hac cauſa fore ominarentur: itaque gemitabant, & exultabant præ gaudio, deorum omnium acclamantes ei cognominu. His appellationibus humanam-

Quid Cajus ad Petronium.

Legati a Ca-jo iterum admissi.

JESU CHR.
AN. 40.

naturam excedentibus gaudentem conspicatus Isidorus Sycophanta amarulentus: *Magis, inquit, detestareris, Domine, homines istos, eorumque tribules, si scires eorum erga te impietatem, utque malevolentiam; omnibus enim pro salute tua votivas carentibus victimas, isti soli non sustinuerunt sacra facere: Cum dico isti, de cunctis Judacis loquor. Exclamavimus unanimiter: Domine Cai, calumniis petimus, immolavimus hecatombas, libatoque ad aram sanguine, carnes domum non retulimus ad epulas, ut quorumdam est mos, sed integras victimas exurendas super cro igni tradidimus, idque ter: primum, quando successisti in Imperium: iterum, quando grave in illum morbum evasisisti, cui totus Orbis condoluit: tertio, votum pro victoria Germanica. Esto, inquit, sacra fecisti, sed alteri, nec pro me: quid igitur prodest? mihi certe non sacrificasti. Ibi nos horror pervasit bac nova voce attonitos, qui se in cute quoque exeruit.*

Cajus de esu
Porcinæ carnis
compellat Ju-
dæos.

51. Ille interim villas obibat, inspectans aulas, & conclavia in imis Aedibus, & in Cœnaculis quorumdam locorum, reprobendens vitia, & mandans, quid mutari vellet in melius: nos vero affectabamur cum sursum deorsum protrusi, & cavigillis, conviciisque petiti ab Adversariis, non ulter, quam bifurciones in scenis; nam hoc quoque negotium erat quædam fabula. Judex personam accusatoris sumpserat; Accusatores agebant nequam Judicem, simultatis, non veritatis memorem. Sub tanto autem accusatore simul utque Judice necessarium est silentium. Nam hoc quoque quoddam defensionis genus est, præsertim quando nihil ei gratum respondere poteramus, lingua in cohibente ritu patrio, orique claustra imponente. Ubi vero quædam mandata dedit de ædificiis, serio, graviterque interrogavit: Cur abstinebis a porcina? Ad hanc percunctionem rursus risus magnus adversariorum exortus est, partim gaudentium, partim ut festivo, salsoque dicto arridentium, & sic quoque captantium dominicam gratiam, adeout quidam e famulitio moleste ferrent tam contemptum eos se coram Principe gerere; quo præsente vel subridere, periculosum sit aliis, præterquam adinodum familiaribus. Cumque nos respondissimus, esse mores alibi alios, & adversariis itidem, ut nobis, interdictum usum rerum quorumdam; alius vero quidam subiecisset, multos ne agmina quidem vesci ubique parabili. Ridens ille, recte, inquit, insuavis est enim. Tandem non sine stomaticone, cupio scire, inquit, quod jus illius civitatis prætenditis. Nobis vero exorsis

ore-

orationem, cum ex primo gustu-intelligeret afferri quedam non contempnenda, & allatum iris vehementiora, abrupit sermonem, & cursu se in magnam aulam proripuit; obambulansque iusfit claudi fenestras vitro candido, simili specularibus lapidibus, quibus lux admittitur, ventus, & sol excluditur. Postea ad nos lento gradu accessit, & moderatius jam rogavit: Quid dicitis? Nobis autem deinceps rem in compendium contrabentibus, rursum procurrerit in aliud cubiculum, ubi tabulas antiquæ pictura jubebat reponi. Cumque ad hunc modum causæ nostræ actio interrumperetur, immo frustarim concideretur; lassii, desperantesque, nec aliud quam mortem expectantes, & vix animi compotes præ anxietate, suppliciter ad Deum verum configimus, ut nos e falso nominati Dei minis eriperet. Qui nos miseratus, furorem ejus mitigavit. Itaque deposita jam ferocia, tantum bos prefatus: Homines isti non tam mibi videntur mali, quam miseri; quia sibi persuaderi non sinunt, me esse naturæ divinæ participem; abiit, simulque nos jussit abscedere. Quis tandem fuerit legationis exitus, haud satis liquet; sed cum Caius anno sequenti occisus fuerit, irrita omnino evaserunt, quæ in Iudeos Alexandrinos, & de collocanda statua in Hierosolymitano Templo, ab ipso decreta, vel molita fuerunt.

52. Apion autem, qui Alexandrinorum caussam agebat, contra Iudeos commentarium scripsit calumniis, mendaciis, ac blasphemias refertum, quod duobus libris refutavit Josephus, qui hæc de infelici ejus exitu memoriae prodidit. Recte mini videtur Apion propter patriæ suæ leges, pœnas dedisse blasphemias. Etenim necessario circumcisio circa genitalia, vulnera ei facta nihil profuerunt, & putrefactis, in magnis doloribus expiravit; Quam arrogans ille esset, ex Plinio quoque Juniore intelligimus: *Apion grammaticus, quem Tiberius Cæsar Cymbalum Mundi vocabat, cum publicæ famæ tympanum potius videri posset, immortalitate donari a se scripsit, ad quos aliqua componebat.* De eodem Apione ita Gellius: *A virtute, studiisque ostentationis fit loquacior, in prædicandis doctrinis suis venditator,*

De Apione
Alexandrin. Legato.

Joseph. contra Ap. lib. 2.

Pref. ad Hist. Plinii Senioris.

Gellius lib. 5.
14.

Calumniz A-
pionis in Ju-
deos.

*Tertull. in Apo-
log. cap. 16.
Joseph. lib. 2.
contra Apion.*

53. Hæc ideo de Apione breviter receisuimus, quod impiae ab eo in Iudeos vulgatae calumniae, in Christianos etiam promanarint. Quæ enim Christianis nefarie objiciebantur de capitibus asinini cultu, Apion, auctore Josepho, de Judæis commentus fuerat. In hoc enim Sacrario Apion præsumpsit dicere Asi-

ni

JESU CHR.
AN. 40.

De Philone Ju-
dæo.

Hier. de Vir.
Illust. cap. 11.

Photius Cod.
105.

Judæorum Res
ubique afflicz.

Joseph. antiq.
lib. 18. cap. 12.

*ni caput collocaſſe Judæos, & id colere, ac dignum facere tan-
ta religione; & hoc affirmat eſſe depalatum, dum Antiochus
Epiphanes & expoliāſſet Templum, & illud caput inveniſſet
ex auro compositum, multis pecuniis dignum.*

54. Apioni fuit Philo diſſimillimus: *Vir enim erat, in-
quit Josephus, per omnia clarissimus, Alexandri Alabarchæ
frater, & non imperitus Philosophia, de genere Sacerdotum. De
ipſo ita Hieronymus. A nobis inter Scriptores Ecclesiasticos
ponitur, quia librum de prima Marci Evangelia apud Ale-
xandriam ſcribens Ecclesia, in noſtrorum laude verſatus eſt. A-
junt, cum ſecunda vice veniſſet ad Claudium, in eadem Urbe
loquutum eſſe cum Apoſtolo Petro, ejusque babuiſſe amicitias,
& ob hanc cauſam etiam Marci, diſcipuli Petri, apud Alexan-
driam ſectatores ornaſſe laudibus. Christianis autem non faviſſe
modo, ſed eorum quoque fuſcepiffe religionem, Photius ſcriptio
reliquit: Ferunt, eumdem Christianis etiam ſacris initiatum, ab
bis tandem dolore quodam, atque iracundia defciuiſſe. Addit
etiam ab hoc auctore omnem allegoricum ſcripturæ sermonem
in Eccleſiam promanaſſe.*

55. In Historia legationis ad Cajum, & gestorum Pe-
tronii Syriæ Præſidis, a Philone quandoque Josephus diſſentit.
Refert enim Judæos Petronium conueniſſe circa ſementis tem-
poſa; tres tantum Hebræorum ad Cæſarem Legatos fuſſe; Ca-
jum Petronio de Judæis non reſcripsiſſe, & alia levioris qui-
dem momenti, quæ ſecus a Philone traduntur. Verum potius
quam Josepho, qui tunc triennis tantum erat, Philoni fides
habenda, res a ſe ipſo, vel ipſo ſpectante, geſtas memoranti.
Nec mirum ſane Scriptores cetera prætantifſimos in quibusdam
rerum circumſtantiis inter ſe diſcrepare: Ceterum Res Judæo-
rum, ubique hac ætate ad interitum volvebantur. Non enim
Alexandrinos tantum, aut Palæſtinios Judæos divina vexabat
ultio, ſed & eos etiam, qui trans Euphratem verſabantur Ba-
bylone, & Seleuciæ; nam conſpiruntibus ſimul Syris cum Græ-
cis illic agentibus, omnes ſupra quinquaginta millia virorum ex
improvifo occiſi ſunt; adeo ut, ne ullus quidem evaſerit, niſi
quem amici, aut vicini ſervarit miſericordia.

JESU

JESU CHR.
AN. 41.

JESU CHRISTI AN. 41. PETRI APOST. IO.

CLAUDII IMP. I.

Coss. CAJO AUG. IV., ET CN. SANTIO SATURNINO.

AN. URB. 794. OLYMP. 205. AN. I.

1. Quantum, & quorum potissimum studio, Evangelica fides Antiochiae propagaretur, paucis, distincte tamen Lucas enarrat: *Erant autem quidam ex eis viri Cyprii, & Cyrenaei, qui cum introissent Antiochiam, loquebantur, & ad Graecos annunciantes Dominum Jesum, & erat manus Domini cum eis, multusque numerus credentium conversus est ad Dominum. Peruenit autem sermo ad aures Ecclesie, qua est Hierosolymis super istis: & miserunt Barnabam usque ad Antiochiam. Qui cum pervenisset, & vidisset gratiam Dei, gavisus est: & habtabatur omnes in proposito cordis permanere in Domino: quia erat vir bonus, & plenus Spiritu Sancto, & fidei. Et apposita est multa turba Domino. Profectus est autem Barnabas Tarsum, ut quereret Saulum; quem cum invenisset, perduxit Antiochianum: Et annum totum versati sunt ibi in Ecclesia, & docuerunt multam turbam; ita ut cognominarentur primum Antiochiae discipuli Christiani.*

2. Variis hucusque nominibus Fideles appellati fuerant: *Credentes scilicet, Fratres, Discipuli, ut in Actis, Sancti etiam, ac Fideles. Tandem vero Christiani, quo nomine ceteris digniore in posterum usi sunt; eo enim Fidelium cum Christo conjunctio designatur; nam sicuti a Chrysante Christus, sic Christiani a Christo, ait Augustinus. In Antiochena itaque Ecclesia a Petro primum fundata, a Discipulis aucta, a Barnaba multiplicata, & Pauli prædicatione fecundata, felicissimum Christi nomen Fidelibus est communicatum, ut Christiani dicerentur. Hujus autem nominis haic causam affert Auctor dialogi cum Ariano, sub Athanasii nomine; quem Vigilium Taphensem fuisse, tradit Chisletius; quia scilicet exortis jam heresisibus, nullo discrimine omnes uno vocabulo appellabantur Discipuli. Tunc Apostoli convenientes Antiochiae omnes discipulos uno nomine, idest Christianos appellant, discernentes a communione discipulorum vocabulo. Alii vero a Concilio Apostolico Antiochiae habitu hoc nomen discipulis inditum fuisse tradunt; cuius primo canone decernitur, ut fideles in posterum Christiani*

Fidelium numerus Antiochiae augetur; illique Christiani vocantur.

AG. II.

De variis Christianorum nominibus.

AG. cap. 9. 32.
c. 10. 45. et c. 11.

*Apud Athanasij:
tom. 2. pag. 634.*

*Turrian. in
Can. Apost. libo
1. c. 25.*

JESU CHR.
AN. 41.

Christianorum
nomen ab Apo-
stolis deriva-
tum.

Chrysost. OEcu-
men. in Act. A-
post.

Greg. Niss. de
perfec. Christ.
tom. 3. p. 275.

Christiani ali-
quando Chre-
stiani dicti, &
fratres.

Tertull. Apost.
cap. 3.

Sveton. in
Claud. cap. 25.
Lucian. in Tha-
lop.

Matt. 23. Lu-
ce 22. Ioann.
20. 21.

Tertull. Apost.
cap. 39.

stiani appellarentur; at Auctor disputationis contra Arianos sub Athanasii nomine nimis ab Apostolico ævo distat, ut quidquam ex eo certi in hac re definiri possit; nec majoris auctoritatis est Concilium ab Apostolis hac de re Antiochiæ habitum, ut pote supposititum. Eo autem nomine non fortius fideles appellatos, sed certa ratione, ipsisque Apostolis auctoribus ex eo eruitur, quod a Petro, vel Paulo id constitutum fuisse Patres testentur, Chrysostomus nempe, Ecumenius, Leo, aliquique plurimi. De hujus nominis præstantia, cum plurima tradantur, Nisseni tantum sententia contenti erimus, qui ait: *Bonus Dominus noster Jesus Christus nos, qui in ipsum credimus, adorandi nominis sui participes fecit, ut five divites, five nobiles, five obscuri, five inopes, five doctrinæ, aut dignitatis insignibus excornati simus, nulla tamen ex re, quæ nobis adsit, nominemus; Sed his omnibus rejectis, de uno nomine ipsius propriæ appellemur Christiani. Cum igitur hanc nobis e Cœlo gratiam attulerit, opera pretium est, ut prius muneris magnitudinem consideremus, quo meritas largitori Deo gratias habeamus. Deinde tales in omni vita nos præsternus, quales requirit hujusce nominis excellentia.*

3. Qui autem a Christo Christiani dicebantur, aliquando ex ignorantie nominis a Gentilibus Chrestiani suhi dicti, sicut dicebant Chrestum, Christi loco; in quam rem Tertullianus hæc habet: *Quæ accusatio vocabulorum, nisi si aut barbarum aliquod sonat vox nominis, aut infastum, aut maledicuum, aut impudicum? Christianus vero (quantum interpretatio est) de unicione deducitur. Sed & cum perperam Chrestianus pronunciatur a vobis (nam nec nominis certa est notitia penes vos) de suavitate vel benignitate compositum est. Oditur ergo in hominibus innocuis etiam nomen innocuum. Et Lactantius: Sed exponenda, inquit, hujus nominis ratio est propter ignorantium errorem, qui cum immutata littera Chrestum solent dicere &c. Ut apud Svetonium etiam, & Lucianum legitur. Sed etiæ fideles passim Christiani dicerentur, quandoque tamen Fratres sunt appellati, quo nomine ab ipso Christo Apostoli dignati sunt. Hujus porro appellationis adversus oblocueutes Ethnici rationem reddidit Tertullianus: Sed & quod Fratres nos vocamus, non alias opinor infamant, quam quod apud ipsos omne sanguinis nomen de affectione simulatum est. Fratres autem etiam vestri sumus jure naturæ, matris unius, etiæ vos parum boni-*

homines, quia mali fratres. At quanto dignius fratres & dicuntur, & habentur, qui unum Patrem Deum agnoverunt, qui unum spiritum biberunt Sanctitatis, qui de uno utero ignorantia ejusdem ad unam lucem expaverint veritatis! Sed eo fortasse minus legitimi existimamur, quia nulla de nostra fraternitate tragædia exclamat, vel quia ex substantia familiari fratres sumus, quæ penes vos fere dirimit fraternitatem. Itaque quia animo animaque miscemur, nihil de rei communicatione dubitamus. Omnia indiscreta sunt apud nos, præter uxores: in isto loco consortium solvimus, in quo solo cæteri homines consortium exercent, qui non amicorum solummodo matrimonia usurpant, sed & sua amicis patientissime subministrant; ex illa credo majorum, & sapientissimorum disciplina, Græci Socratis, & Romani Catonis, qui Uxores suas amicis communicaverunt, quas in matrimonium duxerant, liberorum causa creandorum, nescio quidem, an invitatas: quid enim de castitate curarent, quam mariti tam facile donaverant? O sapientia Attica, o Romanæ gravitatis exemplum! Leno est Philosophus, & Censor: quid ergo mirum, si tanta charitas conviolatur? Hæc Tertullianus, & his similia Athanagoras Philosophus Christianus, Justinus, & Minucius Felix.

4. Judæi vero, quia Christum Nazarenum appellatum sciebant, ignominiae causa Christianos Nazarenos nuncupabant. Quare Tertullus causam Judæorum agens adversus Paulum coram Felice Procuratore Judææ, hæc ait. *Invenimus hunc hominem pestiferum, & concitantem seditiones omnibus Judæis in universo Orbe, & auctorem seditionis Sectæ Nazarenorum.* Quod nomen cum ad posteros Judæos dimanasset, eosdem ter in die Christianis, & Christo ea voce maledixisse, testatur Hieronymus his verbis: *Ipse bonus Pastor posuit animam suam pro Oribus suis, & contempnit eam; qui abominationi est genti Judæorum, cui ter in singulos dies sub nomine Nazarenorum maledicunt in Synagogis suis.* Epiphanius vero id a Judæis factum, ait, adversus hereticos, qui una cum Evangelio Mosaicam legem servabant; quique Nazaræi dicebantur. *Non solum Judæi hos odio habent; sed exurgentem mane, & meridie, & circa vesperam, ter in die, quando preces perficiunt in Synagogis suis, detestantur ipsos, ac execruntur, dicentes: Maledic Deus Nazarenis.* Verumtamen cum ex Apostolorum Actis perspicue appareat, omnes Christianos a Judæis dictos fuisse Nazarenos,

Tom. I.

D d

ipsos

Athanag. orat.
pro Christi
Justin. Apo'. ad
Antonin Pium.
Christiani a
Judeis Nazareni
dicti.

Act. 24.

Hieron. in I. i.
cap. 49.

Epiph. heres.
29.

JESU CHR.
AN. 41.

Christiani Ca-
tholici etiam
vocati.

Pacian.ad Symp.
Novit. Epist. 1.
Biblioth. Pp. to.
4 p. 306.

Cajus occidi-
tur.

Claudius Cajo
succedit.

Joseph. antiq.
lib. 19. 4.

ipos potius, quam Hæreticos, eo nomine nuncupatos, hu-
juscemodi imprecatione designatos fuisse censemus. Hoc eodem
nomine Mahometani quoque Christianos hodie appellant.

5. Sicut credentium Christo fuit nomen peculiare, ut
Christiani dicerentur, ita iisdem cognomen est inditum, ut Ca-
tholici nominarentur, quo ab Hæreticis distingui possent, qui
communi vocabulo Christiani dicebantur, licet ab Ecclesia dis-
siderent; de quo nomine adversus Novatianos hæc Pacia-
nus: *Christianus mihi nomen est, Catholicus vero cognomen.*
illud me nuncupat: istud ostendit: hoc probor: inde significor:
Et si reddenda postremo Catholici vocabuli ratio est, & expri-
menda de Græco interpretatione Romanu: Catholicus ubique
unum, vel (ut Doctiores putant) obedientia omnium nuncupa-
tur; & paulo post. Ergo qui Catholicus, idem obediens: qui
obediens, idem est Christianus: atque ita Catholicus Christianus
est, Sed de Catholici cognomine alias, & de Christiani nomi-
ne modo satis.

6. Ut ad extremum dementiæ venit Cajus Caligula,
Chereæ, & Cornelii Sabini prætorianæ militiae Tribunorum in-
sidiis occiditur: *Nono. Kal. Februarias*, ait Svetonius, *hora*
quasi septima, cunctatus an ad prandium surgeret, marcente
adbuc stomacho pridianni cibi onere, tandem & suadentibus ami-
cis egressus est, e theatro scilicet, ut ad prandium iret; At
ubi ad locum venit, quo eum conjurati expeçtabant, occisus
est Januarii die 24., postquam imperasset annos tres, menses
decem, dies aliquot: Cujus cadaver clam in Lamianos hortos
asportatum, tumultuario rogo semiustum levi cespite obrutum
est sic comperit re ipsa se nou esse Deum, ut deliraverat ha-
ctenus. Periit una cum Cajo, & Uxor ejus Cæsonia a Lupo
Centurione percussa, & filia ejus parieti illisa.

7. Cajo successit Claudius Drusi filius annos natus quin-
quaginta, tenuitque Imperium (quod invito fere Senatu, sed
factione Prætorianorum militum obtinuerat) per annos tresde-
cim, menses octo, dies aliquot; ut autem imperare cœpit,
Judæos periculo, & timore, in quo haec tenus sub Cajo tue-
rant, liberavit, & Agrippam Regem, qui aliquot abhinc an-
nis, idest anno Jesu Christi 38., in Regnum suum redierat,
multis auxit honoribus, & ditionibus. De his audiendus est
Josephus: *Claudius porro ablegatis militibus, quicumque suspe-*
tti esse poterant, editum proposuit, quo Agrippam in Regno
per

per Cajum ante concessō confirmabat, collaudans simul ejus operam, & industrium: addita insuper Iudea, & Samaria, quod olim ad ejus avi Herodis Regnum pertinuissent; has igitur vellut familiae debitas restituit: Abilam autem, & finitimam ejus ditionem in Libano, quæ Lysanias fuerat, adjunxit de suo. Fædus deinde Regis cum Romano populo in æs incisum est in Urbis foro medio; & paulo post: dimisit etiam Alexandrum Lysimachum Alabarcham veterem amicum, & olim procuratorem suæ matris Antoniacæ, quem Caius iratus vinxerat; cuius filio Marco Berenice despensata fuerat Agrippæ filia. Posthæc de rebus Iudeorum addit:

8. Per idem tempus, quod morte Caii Iudei, qui erant Alexandriæ, animos sumpsissent, & jam ad arma ventum esset; idem Claudius per epistolam mandat Egypti Præfidi, ut seditionem illum compescat, & ad preces Agrippæ Regis mittit edictum Alexandriam & in Syriam. Hæc cum scribat Josephus, dicatque ad hæc agenda persuasum fuisse Claudiū, non tantum Agrippæ, sed & Herodis Regum precibus; non quidem Herodes hic ille putandus est Tetrarcha, jam (ut vidimus) redactus in ordinem, & multatus exilio: Sed alius Herodes Rex Chalcidis, ejusdem Agrippæ Regis frater, ut idem Josephus inferius declarat. Ejusdem quoque Herodis Agrippæ fratris meminit Dio his verbis: *Agrippæ Regnum auxit, honores Consulares tribuit, fratrique ejus Herodi Prætoriam dignitatem, & principatum quemdam concessit; in Senatumque ingredi eos, ac gratias ipsi græce agi mandavit: hæc Claudiī actiones laudatae erant ab omnibus.* Sed jam pro Iudeis edictum a Claudio datum hic describamus; est autem hujusmodi:

9. Tiberius Claudius Cæsar Augustus Germanicus Trib. potest: edicit. Quoniam cognitum habemus, Alexandrinos Iudeos jam inde ab initio jus ejus civitatis ex æquo cum Alexandrinis ceteris consecutos a Regibus, sicut patet ex instrumentis super hoc conscriptis, & constitutionibus Regiis, post adiectamque Imperio nostro per Augustum Alexandriam mansisse illis sua jura integra, conservata per missus illuc diversis temporibus Præfides, nullamque de eorum jure controversiam extitisse, cum Aquila præfuit Alexandria: permisumque eis ab Augusto, ut in defuncti Ethnarchæ locum alium suis suffragiis substituerent, ut quisque in suis Ritibus maneat, neque cogatur Reli-

JESU CHR.
AN. 41.

Tumultus A-
lexandrini se-
datu.

Joseph. antiq.
lib. 20. cap. 1.
in fin.
Dio lib. 60.

Edictum pro
Iudeis Alexan-
driam missum.
Joseph. ut sup.

JESU CHR.
AN. 41.

gionem patriam deserere : cæterum Alexandrinos concitatos contra concives suos Judæos Caii Cæsaris temporibus , propter insolentem illius insaniam , dum contra patriam gentis Religionem pro Deo coli ab eis postulat , & recusantibus infensus est : Volo inconcussa esse jura eorum a Caii insania , eisque jus esse perseverandi in patriis Kitibus . Jubeoque utramque partem , quoad fieri potest , dare operam , ne quid turbarum commoveatur ; id que proposito hoc edicto ita statuo . Hæc erant , quæ in illo edicto continebantur . In reliquum autem Orbem Romanum hæc edixit :

10. Tiberius Claudius Augustus Germanicus Pont. Max. Consul designatus secundum edicit . Petentibus a me Agrippa , & Herode Regibus mibi amicissimis , ut permitterem Judæis , in Imperio nostro degentibus , uti suo jure quemadmodum antea , sicut & Aluxandriam habitantibus concessimus : libenter precibus eorum annuimus , non deprecatorum tantum causa , sed quia ipsos dignos judicamus hoc nostro beneficio propter servatam populo Romano fidem , & amicitiam . Equissum igitur censeo , nullum ne Græcam quidem urbem negare illis jus suum : quandoquidem & sub Divi Augusli principatu conservatum eis fuit integrum . Licebitque in posterum Judæis per totum nostrum Imperium sparsim habitantibus uti majorum suorum moribus . Quos jam nunc moneo , ut bac nostra gratia contenti , modestius regant , neque conspuant Religiones externalium gentium : suis autem suo arbitratu vivant legibus . Atque hoc meum edictum civitatibus , coloniis , & municipiis Italicis , ac provincialibus per Magistratus publicari volo , ad Reges quoque , atque Dynastas transmitti , non minus triginta continuis diebus ita proponendum , ut ab omnibus humi stantibus possit perlegi . His edictis Alexandriam , & per totum Imperium dimissis , Claudius Cæsar declaravit , quomodo in Judæos animatus fuerit . Hæc porro concessa quidem Judæis , qui tum Alexандriæ , tum etiam in cæteris Romani Imperii provinciis agerent : non iis tamen , qui Romæ essent . Illi enim a Claudio Imperatore primum cohibiti , demum (ut suo loco dicemus) Urbe sunt pulsi . Namque Dio sub Consulibus anni primi Claudi hæc narrat : *Cum Judæi adeo iterum Romæ frequentes fierent , ut difficulter sine tumultu propter multitudinem Urbe possent exigi , non ejecit quidem eos , patriis tamen legibus vitam tolerantes , non passus est*

con-

Alterum Clau-
dii edictum pro
Judæis .
Iosep. ut sup.

Ioseph. antiq.
lib. 19. cap. 5.

Judæi Roma-
coabitu .

Dio lib. 60.

JESU CHR.
AN. 41.

convenire. Nec mirum; nam & cætera conventicula abolivit. *Et quia intelligebat* (inquit idem Auctor) *nihil profici, si quæ res vulgo interdiceretur, nisi vita quoque ejus quotidiana transformaretur; Cauponum tabernus, in quas coeuntes potabunt, demolitus est: edixitque ne quis carnem elixam, aut aquam calidam venderet; in quosdamque contra delinquentes animadvertisit. Sic igitur conjurations timens, omnino conveniendi simul occasionem quacunque ex causa amputavit.*

21. Post hæc vero, inquit Josephus, mox Agrippam ad curam sui Regni misit, auctum majoribus honoribus, commendatumque per litteras Præsidibus provinciarum, simul & Procuratoribus omnibus. Hic etsi anno Caji Caligulae 2. seu Christi 38. rediisset, ut suo loco diximus, Romam tamen paulo post revenerat, iterumque hoc anno in Judæam reversus est, ut narrat Josephus. Ille autem, ut re bene gesta, magna celeritate reversus est: & quamprimum pervenit Hierosolymam, votiva sacrificia persolvit, nihil omittens eorum, quæ lege prescripta sunt. Unde & multos Nazaræos tonderi mandavit, & catenam auream a Cajo donatam, pondere parem illi ferreæ, quæ regias manus vinixerat, monumentum adversæ fortunæ mutata in prosperam suspendit in sacrario super Gazophilacium: quæ doceret spectatores & sublimia posse corruere, & Deum valere omnia erigere denuo. Post aliqua: votis igitur Deo redditis, Agrippa Theophilum Anani filium submovit a summo Sacerdotio, & Boethi filium Simonem cognomine Cantharam in ejus locum substituit. Et iterum: Constituto deinde Pontificatu, Rex Hierosolymitis benevolentia gratiam detulit, remissis tributo, quod soliti erant in singulas ædes pendere: decorum putans, si non pateretur se vinci amore mutuo. Paulo post Doren-
Joseph. l. 19. 5.
ses, ait Josephus, quidam juvenes natura temerarii, religionis specie, posuerunt in Judæorum Synagoga statuum Cæsaris, quod Agrippam Regem vehementer commovit ad iracundiam, quod ea res perditum iret instituta patria. Quare sine mora ad Petronium Syriae Præsidem profectus, questus est de Dorensum audacia: qui & ipse non minus ægre ferens hoc fucinus, ut impium, novatoribus illius asperius scripsit, Dorensem Magistratum objurgans ob illatas Judæis injurias, rogansque, ut criminis auctores sibi tradantur, ne in posterum seditionis materiam præberent, adjunxitque epitolæ Claudi edictum pro Judæis Alexandri-

Reditus Agrip-
pe in Judæam.

Petronii epist.
ad Dorenf., a-
pud Joseph.

drinis, quo, quæ esset Auguſti in Judæos voluntas, ſatis clare patebat.

JESU CHRISTI AN. 42. PETRI APOST. AN. II.

CLAUDII IMPERATORIS AN. 2.

COS. CLAUDIO CÆSARB II., ET CÆCINA LARGO.

ANN. URB. 795. OLYMP. 205. AN. 2.

Herodes Agrip-
pa Ecclesiam
persequitur, Ja-
cobum occidit,
& Petrum in
carcerem mit-
tit.

AN. 13.

Euseb. lib. 2. g.

Vales. ad hunc
locum.

De passion. Apo-
stol. in Jacobo.

i. Ut ad Regni ſui curam Agrippa Rex Judæorum rediit, Judæis gratificari cupiens, quorum religioni impeneſe favebat, adverſus Eccleſiam perſecutionem excitavit, qua Jacobus Apoſtolus Joannis frater, Zebedæi filius, occiſus fuit; cumdemque exi- tum & Petrus, in carcerem jam conjeſtus, habuiffet, ni Deus eum Angeli opera liberaſſet. Gesta ſunt hæc circa Paschalia festa, de quibus Lucas: *Eodem tempore miſit Herodes Rex (idem est ac Agrippa) manus, ut affligeret quodam de Eccleſia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio. Videns autem, quia placaret Jadais, appoſuit, ut apprebenderet & Petrum. Erant autem dies Azymorum; quem cum apprebendiffet, miſit in carcerem, tradens quatuor quaternioribus militum cuſtodiendum, volens poſt Paſcha producere eum populo. De Petri carcere, & liberatione agemus inferius; nuinc, quæ Jacobi ſunt, prosequamur. De hujus martyrio hanc historiam ex Clemente Alexandrino refert Eusebius: De iſto Jacobo rem prorsus memoria dignam refert Clemens in ſeptimo institutionum libro, prout eam a majoribus acceperat. Ait enim, eum, qui Jacobum judicio obtulerat, (ideſt accusatorem) cum illum vidiffet Christi fidem li- berte conſidentem, commotum viri conſtantia ſe quoque christianum eſſe affirmasse. Ambo igitur, inquit, ſimul ad ſupplicium duelli ſunt. Cumque inter eundum rogaſſet Jacobum comes, ut ſibi ve- niam daret, paulisper moratus Jacobus, pax tibi, inquit, ſta- timque illum oſculatus eſt. Ita ſimul ambo cupite truncati in- teriere. Hæc ex Clemente Eusebius. Alia plura de Iacobi mar- tyrio traduntur ab auctore de paſſionibus Apoſtolorum ſub falſo Abdiæ nomine, quæ utpote dubia præterimus. Verofimiliora ſunt, quæ de Jacobo, & Joanne fratre ejus ſcribuntur ab Epi- phanio tradeunte, ipſos & perpetuam ſervaffe virginitatem, & carnis concupiſcentiam fortiter ſuperaffe auſteriſſima vita; ita ut Nazaræorum more, nec capillos unquam touderent, nec bal- nę*

nea frequentarent, sed a carnium, & piscium esu abstinentes, & unica contenti tunica, Apostolicam vitam glorioso martyrio consecrariunt.

2. Hispanorum plurimi in ea olim opinione erant, ut crederent Jacobum Zebedæi filium in Hispanias migrasse, ibique prædicasse Evangelium, Hierosolymam deinde reversum martyrio ibidem coronatum, cuius reliquiæ in Galitiam postea translatae fuerint; quam traditionem calculo suo probaverat Baroniūs, dum notas in Martyrologium Romanum scripsit, ad quas lectorum suum anno 44. remittit: Sed re melius considerata, anno 816. num 70. eamdem Hispanorum traditionem de Jacobi prædicatione omnino improbavit, unaque cum Baronio omnis fere eruditorum cætus, utpote ex turbulentu fonte manantem; cuius testes non proferunt Hispani, nisi obscuri nominis auctores, nimirum pseudo-Isidorum, de vita & morte Sanctorum cap. 73., & Tulpinum quemdam, vel dubias Calixti II. Papæ epistolas, qui sæculo duodecimo floruit, vel tandem Toletanum Breviarium: addunt etiam nobile monumentum Cæsaraugustæ extructum, templum scilicet S. Mariæ de Pilar nuncupatum. At & supracitati auctores, & B. Mariæ templum, tantæ antiquitatis non sunt, ut eam confirmare possint traditionem. Ut enim arguimentum ex antiquorum omnium silentio petitur prætereamus, quod satis hisce traditionibus evertendis sufficit, eamdem traditionem Rodericus Ximenius Toletanus Archiepiscopus in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. impugnavit, dum de Primatu cum Compostellano Archiepiscopo disputaret, negavitque aperte, Compostellanam Ecclesiam a Jacobo Apostolo fundatam fuisse; obmutuitque Compostellanus, cum nil haberet, quod suæ faveret causæ. Præterea cum vix ab annis aliquot Gentibus ad fidem ostium patefactum fuisset, in Hispanias usque peregrinari vix potuit S. Jacobus, ut iterum Hierosolymam rediret. Sed & Innocentius Papa primus, ex Apostolis neminem, sed Petri discipulos tantum in Hispaniis prædicasse, testatur. Ignoravit itaque & Jacobi prædicationem; qua ignorantia tenebatur & Paulus Apostolus, dum ad Romanos scribens, suum desiderium exponit in Hispanias proficisciendi, non ut super alieno fundamento adficaret, sed ubi nouidum Christus a annunciatus fuerat: *Nunc vero ulterius locum non habens in his regionibus (Orientis scilicet) cupiditatem autem habens veniendi ad vos... cum in His-*

JESU CHR.
AN. 42.

An Jacobus
Hispanis præ-
dicaverit.

Bar. an. 816.
n. 70. 71.

Martirol. Rom.
die 25.

Julii Bell. ibid.
Joan. Mariana
lib. 4. de reb.
Hisp. de Aguirre
diffr. 4. in-
app. ad Concil.
Hisp.

Henricus Flores
in sua Hispania
sacra.

Tillem. n. 6. 7.
in Jacob.

Baylet die 25.
Julii.

Eftius epist. ad
Rom. 15.

Nat. Alex. dif.
Sert. 15.

Sac. I. Bajnag.
an. 44. 5.

Mamach. Antiq.
Christ. tom. 2.

Hard. t. 7. Con-
cil. pag. 82.

Innoc. epist. ad
Decent. tom. 2.

Concil. p. 1245. 9
& apud Cou-
tan.

Epist. ad Rom.
15.

spa-

JESU CHR.
AN. 42.

Spaniam proficiisci cæpero, spero, quod præteriens videam vos, & a vobis illuc deducar. An autem voti sui compos Apostolus fuerit, videbimus infrá; nunc satis sit traditionem de Jacobi peregrinatione in Hispaniam confutasse.

Quo anno Jacobus martyrio occubuit.

Act. 9. 26. ad Gal. 1. 19.

Uffr. an. 44.
Bagnag. an. 44.
3.
Babler die 25.
Julii.
Act. 12.
Euseb. lib. 2.
cap. 10.
Tillemont. not.
29. in Petrum.

Euseb. in Chron.
Tillem. not. 19.
in Petrum: Bar.
an. 49.
Foggini. de itin.
B. Petri exercit.
7. p. 136.
Mamach. antiqu.
Chrifi. tom. 2.

Petrus ab An-
gelo liberatur.
Act. 12.

3. Quo autem anno Jacobus ab Herode Agrippa gladio percussus martyrium obierit, non una omnium sententia est. Aliqui enim Jacobum jam mortuum fuisse putant eo tempore, quo Paulus Hierosolymam advenit (anno scilicet 37.), ubi neminem Apostolorum se vidisse memorat, nisi Petrum, & Jacobum fratrem Domini. At alibi tunc esse poterat Jacobus Joannis frater; etenim nec Joannem, aliosque Apostolos ea in Urbe Paulus invisit, qui tamen mortui nondum erant: Joannes certe vitam adhuc retinebat, idemque de aliis dicendum. Alii anno æræ vulgaris 44. S. Jacobi mortem contigisse arbitrantur, quo & Agrippam obiisse tradunt, cui sententiæ favet Eusebius, dum narrata Jacobi morte, Agrippæ interitum mox subdit. Idemque & S. Lucas testatur. At ut a Tillemontio adnotatum est, ab Historicis sæpe, quæ aliquo temporis intervallo dissita sunt, ita conjunguntur, ut ex eorum narratione eodemmet tempore facta videantur. Itaque etsi S. Lucas Jacobi martyrio Herodis obitum conjungat, non tamen eodem anno utrumque contigisse dicimus; sed labenti anno 42. Jacobi martyrium, anno vero 44., Claudi quarto, Herodis obitum alligamus; quod & Josephi testimonio confirmatur, qui plurima ab Agrippa gesta commemorat tum Beryti, tum Tiberiade, dum ex Hierosolyma Cæsaream properaret, ut videre est cap. 7. & 8. l. 19. Antiq. Jud. Hanc porro sententiam eo libentius amplectimur, quod ex Eusebio scimus, labenti anno S. Petrum Romam profectum, & sequenti 43. in eam ingressum fuisse, ut deinceps videbimus; quod & clarissimus Fogginius, aliquie invictis confirmant argumentis.

4. Sed ad Petrum Herodis jussu carcere inclusum jam redeundum est: *Et Petrus quidem*, ait Lucas, *servabatur in carceri, oratio autem fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo.* Periclitante Ecclesiæ summo Pastore, tota concuti viua est Ecclesia; hinc etsi alios Apostolos carcere detentos alibi inventiamus, de nullo tamen ipsorum tantam sollicitudinem habuisse legimus, quantam in Petri discrimine. Audivit Deus preces eorum, & vinculum suum non despexit: *Cum enim, prosequitur Lucas, producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dor-*

dormiens inter duos milites vincitus catenis duabus , & custodes ante ostium custodiebant carcerem . Unde queso , adnotat Baronius , tanta hæc diligentia , & tam exquisita custodia ? Jam alias Judæi experimento didicerant , Angelum Domini Petrum , ac cæteros Apostolos simul vincitos eduxisse de carcere . Timens itaque Herodes , ne , quod semel factum erat , iterum eveniret , stulte admodum tot artibus Dei consilium , & sapientiam eludere conatus est , sed quid tum ille , qui reprobat consilia Principum ? ecce (ipso met Luca auctore) Angelus Domini adstitit , & lumen refulsi in habitaculo , percussoque latere Petri excitavit eum dicens : Surge velociter ; & ceciderunt catenæ de manibus ejus . Dixit autem Angelus ad eum : Præcingere & calcea te caligas tuas , & fecit sic ; & dixit illi : circumda tibi vestimentum tuum , & sequere me . Et exciens sequebatur eum , & nesciebat , quia verum est , quod fiebat per Angelum : existimabat enim se visum videre . Transeuntes autem primam , & secundam custodiæ , venerunt ad portam ferream , quæ dicit ad civitatem , quæ ultro aperta est eis . Et exeuntes processerunt vicum unum : & continuo discessit Angelus ab eo . Et Petrus ad se reversus , dixit : Nunc scio vere , quia misit Dominus Angelum suum , & eripuit me de manu Herodis , & de omni expectatione plebis Judæorum . Quæ scribit Lucas , Angelum duxisse Petrum ad portam ferream , quæ dicit ad civitatem , non eo sensu sunt accipienda , ut carcer extra civitatem esset , sed cum duplici circumderetur muro Hierosolyma , intermediaque essent munitissimæ turres , quæ intra civitatis ambitum continebantur , ex earum una ductus est Petrus per portam carceris ferream , ut Ecclesiam de ejusdem salute sollicitam visitaret . Porro de eadem ferrea porta ab Angelo tunc reserata hæc cecinit Arator :

JESU CHR.
AN. 42.
Act. 5. 19.
Bar. an. 44. 4.
Psalm. 32.

Act. 12.

Arat. in Act.
Apost. lib. 1.

*Ferrea , quid mirum , si cedunt ostia Petro !
Quem Deus æthereæ custodem deputat aulae ,
Ecclesiæque suæ fuciens retinere cacumen ,
Infernū superare jubet ; De catenis vero , quibus fuit
vincitus , hæc addit , cum jam Romam translatæ essent :*

*Manet omne per avum
Pignoris hujus apex , & sideris obtinet instar ,
Corpore quod Petrus sacravit , & Angelus ore ;
His solidata fides , istis tibi Roma catenis*

Tom. I.

E e

Per-

JESU C H R.
AN. 42.

*Perpetuata falso: barum circumdata nexu
Libera semper eris, quid enim non vincula præstant?
Q:æ tetigit, qui cuncta potest absolvere?*

Hæc Arator de Petri catenis, de quibus alibi fortasse agemus, cum de earumdem inventione tractandum erit. Ipsarum præconium habetur sermone 29. de Sanctis, Augustino tributo, qui Romano Breviario in festo S. Petri ad vincula legitur; Lovaniensibus tamen dubius fuit, & a Maurinis in appendicem rejectus, ac Fausto potius Semipelagiano adscriptus.

Petrus invicit
fusos.

5. E carcere eductus Petrus, venit ad domum Marie matris Joannis, qui cognominatus est Marcus, ubi erant multi congregati, & orantes. Pulsante autem eo ostium januæ, processit puella ad videndum, nomine Rhode. Et ut agnovit vocem Petri, præ gaudio non aperuit januam, sed intro currens nuntiavit flare Petrum ante januam. At illi dixerunt ad eam: *Insanis.* Illa autem affirmabat sic se habere. Illi autem dicebant: *Angelus ejus est.* Petrus autem perseverabat pulsans. Cum autem aperuissent ostium, viderunt eum, & obstuperunt. Annuens autem eis manu, ut tacerent, narravit quo modo Dominus eduxisset eum de carcere. dixitque: *nuntiate Jacobo & Fratribus hæc.* Et egressus abiit in aliud locum. Hæc Lucas, qui addit: *Facta autem die erat non parva turbatio inter milites, quidnam factum esset de Petro.* Herodes autem cum requisiisset eum, & non invenisset, inquisitione facta de custodibus, jussu eos duci, ad supplicium scilicet; eos enim jussu Herodis fuisse strangulatos, tradit Petrus Alexandrinus Episcopus, & Martyr.

Agrippa in cu-
stodia Petri a-
nimadvertisse.
Ep. canon. Petri
Alex. ep. 13.
epud Theod.
Bal.

Petrus Aposto-
lus, reliqua Ju-
daea, Romanam
pergit. Episco-
pos in Oriente
ordinat.

Bar. an. 44.10.
11.

Hart concil.
tom. 2. p. 1226.

6. Petrus itaque ab Herodis manibus tanto miraculo erexitus, cum in Judæa consistere non posset, alio proficisciendum censuit, juxta illud Jesu Christi, *cum vos persecuti fuerint in una Civitate, fugite in aliud;* & non sine Dei impulsu Romanam venit. Quas vero in ea peregrinatione Ecclesiæ visitaverit, nobis non constat; de quibus plurima ex Metaphraste Baronius refert. Ex Agapiti Romani Pontificis epistola, quæ in Synodo quinta recitata est, id tantum scimus, Episcopos a Petro in Oriente constitutos fuisse. Et hoc dignitati sua (Mennæ scilicet) addere credimus, quod a temporibus Petri Apostoli nullum alium unquam Orientalis Ecclesia suscepit Episcopum manibus nostræ Sedis ordinatum. In quibus autem Ecclesiis ii Episcopi sint ordinati in incerto est, cum Orientalis Ecclesia multis constaret

ret dioecesisbus, quin imo nec omnino certum, an Petrus in hac potius, quam altera peregrinatione in Oriente Episcopos ordinaverit.

7. Imperante autem Claudio, Petrum Romam advenisse edocuit jampridem S. Leo: *Ad hanc ergo urbem, Beatisſime Apoſtole Petre, venire non metuis, & conſorte gloria tuae Apoſtolo aliarum adbuc Ecclesiarum ordinationibus occupato, ſylvam iſtam frementium beſtiarum, & turbulentiſſimae profunditatis oceanum constantior, quam cum ſupra mare gradereris, ingrederis. Nec Mundi Dominum times Romam, qui in Caipha domo expaveras Sacerdotis ancillam. Numquid aut judicio Pilati, aut ſævitia Iudeorum minor erat vel in Claudio potestas, vel in Neronе crudelitas? Vincebat ergo materiam formidinis vis amoris; nec cœſtimabas errori cedendum, dum horum ſaluti consulis, quos fuſceperas diligendos; & paulo post: Jam populos, qui ex circumcione crediderant, erudieras. Jam Antiochenam Eccleſiam, ubi primum Chriſtiani nominis dignitus eſt orta, fundaveras. Jan Pontum, Galatiam, Cappadociam, Aſiam, atque Bitbynium legibus Evangelicae prædicationis impleveras: nec aut dubius de proverbi operis, aut de ſpatio tuae ignarus etatis, trophæum Crucis Romanis arcibus inferebas, quo te divinis præordinationibus anteibunt & honor potestatis, & gloria paſſionis.*

8. Hæreticorum tamen plurimi a Fogginio, & Mamachio citati, ne Romanum Pontificem Petri Successorem agnoscere cogerentur, Petrum Romæ unquam fuisse negarunt. Verum traditio de Romano Petri itinere, atque Pontificatu, tot innititur argumentis, ut ad facti evidentiam vix majora desiderari possint. Occurrit itaque primo S. Clemens ipsius Petri discipulus, & in Romana Cathedra Successor, qui epiftola prima ad Corinthios, Ecclesiæ Romanæ nomine data, SS. Petri, & Pauli martyrium ob oculos ponens, hæc subdit: *Viris iſtis (ideſt Petro, & Paulo) ſancte vitam iſtituentibus magna electorum multitudine aggregata eſt, qui ſupplicia multa, & tormenta propter emulationem paſſi exemplar optimum inter nos extiterunt. Quibus verbis Sanctus Pontifex innuit, Romanos (quos Neronis, aut Domitianī furor morti tradidit) ad martyrium alacres reddidisse Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli & institutionem, & exemplum. At ſi Romam non advenerunt Sancti Apoſtoli Petrus, & Paulus, quomodo & ibidem martyrium subire potuerunt, & fideles ſancte pieque iſtituere, ut martyrio*

JESU CHR.
AN. 42.

De Petri ad-
ventu Romam.

S. Leo Serm. 2.
in nat. Apost.
Petri, & Pauli
tom. 1. edid. Bal-
ler.

De itinere
S. Petri Roma-
no ex veteriū
testimoniō.

Foggini. exer-
cit. 1., & Ma-
machi Tom. 5.
Orig. Chriſt.
Petri Constantii
notæ in op. Car-
din. Cortesi.
Clemens Rom.
Goncas. p. 12.

JESU CHR.
AN. 42.

*Jenat. epist. ad
Rom.*

*Vossius, Blon-
dell, Dalleus &
Salmatius.*

*Pearf. cap. 7.
p. 33.
Uger. in Ignat.
ep. Buratt. dif-
ferit. I. de Con-
stit. Apoth. pag.
230.*

*Ecclesian. in f. 1. 4.
21.*

*Alii testes hu-
is traditionis.
Dionysius Co-
rinth. Episca-
pus.
Euseb. lib. 2.
cap. 25.*

*Iren. lib. 3. de
hoer. c. p. 3.*

tyrio essent apti? Clementem S. Ignatius Antiochenus Episcopum & Martyr excipiat, qui ad Romanos scribens, dum Smyrnæ esset, ut illos rogaret, ne ejus martyrio obstarent, statim addit: *Non ut Petrus, & Paulus præcipio vobis*; quibus verbis Sanctus Martyr satis clare innuit, se in ea fuisse sententia, Petrum, & Paulum Romæ Evangelium prædicasse, ideoque ipse Romanis præcipere quidquam velut extraneus non audebat, sed tantum rogabat. Scio equidem novatorum quosdam has epistolas Ignatio abjudicare; at qua fronte id egerint, videri potest apud Fogginium, Natalem Alexandrum, Nourry, aliosque ex catholicis; & ex haëreticis Hammundum, Pearsonum, Usserium, Baraterium, prima haëreticorum lumina, de quibus plura suo loco dicenda reservamus. Post Ignatum idem testatur Papias Hierapolitanus Episcopus, Joannis Apostoli auditor, & Polycarpi contubernialis ex Irenæo lib. 5. cap. 33., eadem habet & Eusebius lib. 2. cap. 15., dum narrat, qua causa S. Marcus Evangelium suum Romæ scripserit, quod Petrus calculo suo comprobavit: refert etiam, primam Petri epistolam Romæ scriptam fuisse, & Babylonis nomine Urbem indicasse. Idipsum testatur antiquissimus auctor libri prædicationis Petri, quem Clemens Alexandrinus sæpe citat, & Stromatum lib. 6. ex eo opere multa transcribit, cuius hæc sunt verba apud Lactantium: *Sed & futura aperuit iis omnia, que Petrus & Paulus Romæ prædicaverunt, & ea prædicatio in memoriā scripta permanēt, in qua cum multa alia mira, tum etiam hoc futurum esse dixerunt, ut post breve tempus immitteret Deus Regem, qui expugnaret Judæos, & civitatem eorum solo æquaret, ipsos autem fume, sitque confectos ob sideret &c.*

9. Præterea Dionysius Corinthiorum Episcopus in epistola ad Romanos sub Sotere Romano Pontifice circa ann. 164. scripta apud Eusebium, de prædicatione Petri, & Pauli Romæ hæc habet: *Ita & vos ex tanta admonitione vestra plantationem Romanorum, & Corinthiorum a Petro, & Paulo factam commis- cūsis. Ambo enim in urbe nostra Corinto plantantes nos similiter docuerunt, similiter autem & in Italia audacter docentes, circa idem tempus martyrium paxi sunt.* Irenæus quoque Polycarpi, & Papiæ discipulus, teste Hieronymo, postmodum Lugdunensis in Gallia Episcopus, qui Romanæ Ecclesiæ res apprime uoverat, eamdem docet veritatem pluribus in locis; inter alia, hæc ad rem nostram habet: *Quoniam valde longum*

JESU CHR.
AN. 42.

gum est in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare
successiones, maximæ, & antiquissimæ, & omnibus cognitæ, u
gotorissimis duobus Apostolis Petro, & Paulo Romæ fundatae &
constitutæ Ecclesiæ &c. en a quibus instituta fuerit Romana Ec-
clesia; & paulo ante: *Matthæus in Hebreis ipsorum lingua*
scripturam edidit Evangelii, cum Petrus & Paulus Romæ evange-
lizarent, & fundarent Ecclesiam. Irenæo coævi fere sunt & Ca-
jus presbyter, & Clemens Alexandrinus. Primus sub Zephirino
Pontifice scribens hæc de Apostolorum prædicatione Romæ,
eorumque martyrio habet in dialogo cum Proculo Montanista:
Ego vero Apostolorum tropæa possum ostendere, nam si in Vu-
ticanum, aut ad viam Ostiensem pergere libet, occurrent tibi tro-
pæa eorum, qui Ecclesiam hanc fundaverunt. Et Clemens li-
bro sexto Institutionum apud Eusebium eadem de Evangelii
prædicatione per D. Petrum Romanis exhibita testatur. Idem-
que Tertullianus tum Catholicus, tum Montanista: *Si autem*
Italiæ adjaces, habes Romam, unde nobis quoque auctoritas præ-
sto est. Ista quam felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli
cum sanguine suo profuderunt: ubi Petrus passioni Dominicae
adæquatur, ubi Paulus Joannis exitu coronatur, & libro de ba-
ptismo: Nec quidquam refert inter eos, quos Joannes in Jordani-
ne, & Petrus in Tiberi tinxit: Et in Scorpiano: Vitas Cæsa-
rum legimus, orientem fidem Romæ primus Nero cruentavit;
tunc Petrus ab altero cingitur, cum Cruci adstringitur: demum
adversus Marcionem cap. 5. Videamus quid etiam Romani de
proximo sonent, quibus Evangelium & Petrus, & Paulus fan-
guine quoque sua signatum reliquerant. Eruditissimus vero Ori-
genes, qui sub Zephirino Romæ fuit, de S. Petro hæc habet
apud Eusebium: Qui ad extremum Romæ existens Cruci suffixus
est, capite deorsum demissò; sic enim ut in Cruce collocaretur,
eraverat. Eadem fere Petrus Alexandrinus habet epistola sua
canonica canone nono. S. Cyprianus Carthaginensis Episcopus
Cathedralæ Petri sape meminit: Post ista ubiuc, inquit, na-
vigare audent, & ad Petri Cathedram, atque ad Ecclesiam prin-
cipalem; & alia epistola: Cum Fabiani locus, id est cum locus
Petri, & gradus Cathedræ sacerdotialis vacaret: & Lactantius:
Cumque jam Nero imperaret, Petrus Romanus advenit & paulo
post: Petrum Cruci affixit, & Paulum interfecit; Librum de
mortibus persecutorum Lactantio inscripsit Balutius ejusdem
operis primus editor; at Nourry præfatione in eundem Librum,
& ap-

Lib. 3. 1. pag.
174. edit. Mo-
sæciæ.

Euseb. l. 2. 25.
Lib. 2. 15.
Lib. 3. 14.

Tertull. de pre-
script. c. 36.

Origenes, Pe-
trus Alex. Cy-
prianus.
Euseb. lib. 3. &
lib. 6. 14.

Epist. ad Cornel.
& epist. 52.

Lactant. de more
Persecutorum.

JESU CHR.

AN. 42.

Euseb. lib. 2.

cap. 25.

Athanaf. *Apol.*
de fuga tom. 1.

Arnob. *adversus*
Gentes lib. 2.

Epiph. *Hæres.*

27. 4.

Ambros. *Serm.*
de *Basilicis* non
tradendis.

Hiero. in *catal.*
V. ill ep. 17.

August. contra
Parm. Theodor.

Hist. lib. 7. e-
pist. 112. ad
Leon. M.

Lib. de *Hæres-*
bus.

Episcoporum
ordo in *Roma-*
na Ecclesia a
B. Petro inci-
pit.

Iren. lib. 3. 3.,
& lib. 4. 6.

Tertull. de *pre-*
script. 32.

Orig. Pref. in
Periarchon.

Cyprian. *tract.*
de *lapsi.*

Epiph. *hæres.*
61. & 69.

& apparatu ad Biblioth. max. Patrum L. Cæciliæ esse contendit ; hinc orta est quæstio de ejusdem libri auctore. Vide fratres Ballerinos tom. 4. oper. Norisii edit. Veron. pag. 38. ; dum autem ait Laetantius Petrum Nerone imperante Romam advenisse , intelligendum est de secundo Petri adventu sub Neroni Imperatore . Quæ fuerit Eusebii sententia , jam supra vidimus , dum aliorum testimonia exscripsimus , quibus hæc sunt addenda de Apostolorum Cœmeteriis : *Ac Paulus quidem Roma capite truncatus , Petrus vero Cruci suffixus fuisse eodem regnante (Nerone) traduntur : quam quidem narrationem abunde confirmant Petri , Paulique nomine insignita monumenta , que in Urbis Romæ Cœmeteriis etiamnum visuntur .* Eusebio consentiunt Athanasius , Arnobius , Epiphanius , Ambrosius , Hieronymus , Augustinus , Orosius , Optatus , Theodoreetus , sexcentique alii , quorum etiam nomina recensere longum esset .

10. Tot veterum testimoniis , quibus luce clarius patet , S. Petrum Romanam instituisse Ecclesiam , quam & sanguine suo decoravit , adde ineluctabile argumentum , quo Sancti Patres saepe usi sunt , ad retundendam Hæreticorum proterviam , cui iidem directe respondere nunquam sunt ausi ; argumentum inquam ex Episcoporum successione petitum , dum catalogum Romanorum Pontificum texentes , a S. Petro initium ducunt . Sic Irenæus : *Habemus enumerare eos , qui ab Apostolis insitu- ti sunt in Ecclesiis , & Successores eorum usque ad nos .* Et Tertullianus : *Edant ergo origines Ecclesiæ suarum , evolvant Ordinem Episcoporum suorum . ita per successiones recurrentem , ut primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis , vel Apostolicis viris , qui tamen cum Apostolis perseveraverit , habuerit aucto- rem , & antecessorem ; hoc enim modu Ecclesia Apostolica cen- sus suos deferunt , sicut Smyrnorum Ecclesia Polycarpum a Jounne collocatum refert , sicut Romanorum Clementem a Petro or- dinatum .* Eodem arguento utuntur Origenes , Cyprianus , Epiphanius , atque Optatus contra Donatistas , qui de Cathedra Petri agens , successionis ordinem a Petro usque ad Damasum , vel Siricum digerit , Donatistas deinde his verbis interpellat : *Vestræ Cathedræ vos originem reddite , qui vobis vultis sanctam Ecclesiam vindicare .* Cumque Macrobius Episcopum suæ sectæ Romæ adesse gloriarentur Donatistæ , eorumdem Episcoporum originem recensens Optatus , brevem hanc tantummodo Donatistarum Episcoporum seriem texuit . Primus in Urbe Episcopus Vi-

Victor Garbiensis , cui successit Bonifacius Ballitanus , Bonifacio Encolpius , Encolpio Macrobius : addit postea , Macrobius successit Lucianus , & huic postremo Clandianus ; at Victor illorum primus Episcopus , erat , inquit , illic filius sine Patre , tyro sine Principe , discipulus sine Magistro , sequens sine antecedente ; & S. Augustinus contra eosdem Donatistas : Numerate Sacerdotes ab ipso Petri Sede , & in ordine eorum Putrum , quis , cui successit , videte ; & alibi : Tenet ab ipsa Sede Petri Apostoli , cui pascendas oves suus post Resurrectionem suam Dominus commendavit , usque ad presentem Episcoputum successio Sacerdotum . Et S. Fulgentius eam fidem laudat , quæ usque nunc per successorum seriem in Cathedra Petri Apostoli Romæ , vel Antiochiae , in Cathedra Marci Evangelistæ in Alexandria , in Cathedra Joannis Evangelistæ Ephesi , in Cathedra Jacobi Hierosolymæ ab ipsorum Episcopis prædicatur . En qua fiducia a Patribus traditum sit , S. Petrum Romanam fundasse Ecclesiæ ; quo argumento contra hæreses omnes utebantur , nec quispiam ex tot Hæreticorum grege usquam inventus est , qui Petrum Romæ sedisse negare ausus fuerit . Reservata hæc deliramenta erant Hæreticis sequioris ævi , Lutheranis nimirum , & Calvinianis . Sed alia adhuc suppetunt argumenta , quibus evincitur , S. Petrum Romæ fuisse , de quibus inferius hoc anno agendum , scilicet de epistola Petri , ubi videbimus Babylonis nomine Romam indicasse ; ejusque victoria de Simone Mago parta , ut alia plurima omittamus ; & ne plura in eamdem rem addere cogamur , consulat Lector jam citatos Auctores , aut ex protestantibus celebriores , nempe Scaligerum in Euseb. Chron. , Blondellum de Primatu Ecclesiæ , Hammondum dissert. v. de Episcopis , Pearsonium pag. 32. 43. , Joannem Clericum Hist. Eccl. an. 68. , Samuelem Bashagium Annal. an. 64. , Baratterium de successione Rom. Pontif.

II. Ne hostem vero fugere videamur , præcipua saltem argumenta , quibus Petri ad Urbem adventus impugnatur , exponamus ; ex iis enim quoque constabit , eos non veritatis amore , sed odio in Romanum Pontificem , & Romanam Sedem , in eam descendisse sententiam . Ait itaque Spanhemius , hoc de Petri itinere Romano commentum ex duabus fabulis manasse ; scilicet ex victoria de Simone Mago per Petrum parta , & ex insita opinione , quod Babylonis nomine , unde Petrus primam scripsit Epistolam , Romanum designaverit . At quis Spanhemio dixit ,

*Aug. in Psalm.
contra partem
Donati .*

*Lib. contra e-
pist. Manich.
cap. 6. , & ep.
42.*

*Fulgent. de Trin-
it. cap. 1.*

*Hæreticorum
argumenta , qui-
bus Petri ad-
ventus Romam
impugnatur .*

dixit , ex hisce tantum duobus factis constare adventum Petri in Urbem Romam ? nonne potius ex omnium Sæculorum traditione id comprobatum est , atque testibus æqualibus fere , ac coævis , quibus fidem abrogare nec sana mens , nec critica ars sinit ? Insuper esto , fabulae sint , quod Petrus Simonis potentiam extinxerit , aut Babylonis nomine Romam designaverit , (quæ tamen verissima sunt) quis non videt , in eam faciles descendisse Patres sententiam , ut ea facta pro veris haberent ex insita ipsorum animis opinione , quod Petrus Romam venerit ? Argumentum alterum ex ignorantia temporis , quo Petrus Romam advenit , desumunt , eo quod anno secundo Claudi Eusebius , sub Nerone vero Lactantius id factum asserant . At supra jam diximus bis Romam advenisse Petrum , sub Claudio scilicet , & iterum sub Nerone ; de primo adventu itaque loquitur Eusebius , de secundo Lactantius , sive Author libri de mortibus persecutorum . At concedamus de eodem loqui Eusebium , & Lactantium ; dum de re ipsa convenienter , cur de tempore solliciti sumus ? an quia tempus , quo advenit , incertum est , sequitur nunquam advenisse ? Hoc si admittant Spanhemius , Salmasius , Turretinus , actum de historia est ; quot enim facta scimus , de quibus tempus , quo evenerint , ignoramus ? Noune veteres inter Chronologos , recentesque magna contentione disputatur de anno , quo Christus vel in lucem editus est , vel quo in Crucem est actus ? numquidnam nondum natus , vel mortuus est ? nemo unquam tam absurdâ ex ignorantia temporis admittet : eodem jure & dicimus Petrum Romam advenisse , licet quoad tempus inter se autores dissentiant . Eusebium tamen , & Hieronymum præferimus , ex quibus scimus imperante Claudio anno secundo id factum , uno fere dissentiente Lactantio , sive Cæilio in libro de mortibus persecutorum , apud quem legitur , imperante Nerone Petrum Romam advenisse , licet commode , ut supra diximus , de secundo Petri adventu Lactantius possit intelligi . Reponunt tamen , si Petrus Romæ ante Pauli adventum , aut una cum ipso in ea Urbe adfuit , nonne id innuissent vel S. Lucas , vel saltem S. Paulus in suis Epistolis Romæ scriptis , qui tamen de hoc omnino silent ? At qui sic argumentantur , omnes historicas veritates eo argumento evertunt , cum historicis omnibus familiare sit , silentio multa præterire . Petrum inter , & Paulum aliquid dissidiū Antiochiae suisse ex Apostolo scimus , de quibus apud Lucam

ne verbum extat , licet Pauli gesta prosequi videatur . Quis negabit Christianos , inter quos Aquila , & Priscilla , una cum Judæis a Claudio Roma pulsos fuisse ? tamen apud Scriptores sacros altum de ea re silentium . *Mirum non est* , ait Hieronymus , de Petri Antiocheno Episcopatu verba faciens , si *Lucas* banc rem tacuerit , cum & alia multa , quæ Paulus sustinuisse se replicat , *Historiographi* licentia prætermiserit . Quid ergo minus , si Petri gesta silentio obvolverit , quæ agendi ratio apud Historicos omnes frequentissima est ?

12. Insuper Claudius Salmasius ex eo , quod Paulus epistola ad Galatas diserte testetur , Petro concreditum fuisse Apostolatum circumcisionis , sibi vero Gentium , evidenter constare arbitratur , Pauli , non Petri fuisse Romæ Apostolicum exercere officium , ubi Gentibus præcipue , non Judæis evangelizandum erat : quod argumentum eidem magni momenti fortasse videtur . At si Hieronymum tantum legisset , ab ea difficultate se , lectoresque suos liberasset . *Occulta hic oritur quaestio* (en verba Hieronymi , quibus tota vis argumenti corruit) . *Quid igitur Petrus si invenisset ex Gentibus , non eos adducebat ad fidem ? aut Paulus , si ex circumcisione aliquos reperisset , nec eos ad Christi baptismum provocabat ? Quæ ita solvetur , ut dicamus principale singulis in Judæos , & Gentiles fuisse mandatum , ut qui defendebant legem , haberent , quem sequerentur , qui legi gratiam præferebant , non deesset eis dobor , & prævius . In commune vero hoc eos babuisse propositi , ut Christi ex cunctis Gentibus Ecclesiam congregarent . Legimus enim & a S. Petro gentilem baptizatum fuisse Cornelium , & a Paulo in Synagoga Judæorum Christum sæpiissime prædicatum . Hactenus Hieronymus ; quibus Salmasii argumentum de Apostolatu circumcisionis Petro concredito penitus evertitur ; ex eo enim sequeretur , nec a S. Paulo , cui Gentium provincia demandata erat , Judæis Evangelium annunciatum fuisse ; quod aperte sacræ Scripturæ adversatur , qua constat in Synagogis Judæorum Gentium Apostolum Christum sæpiissime annunciasse : Cur ergo , quod licuit Paulo , post distinctum prædicationis officium , non licuerit & Petro ? An Paulo plus concedendum est ad Judæorum , quam Petro ad Gentium salutem ? Cum & ipse Petrus in Concilio Apostolorum dixerit : *Viri fratres vos scitis , quoniam ab antiquis diebus Deus**

Tom. I.

F f

JESU CHR.
AN. 42.

Hieron. Com-
ment. ad epist.
ad Galat. cap. 2.

Salmasii argu-
mentum dilut-
tur .
Salmas. appar.
de Primatu Pa-
pa .

Hier. eamone.
in epist. ad Ga-
lat. cap. 2.

Quæ ratione
circumcisionis
Apostolus fue-
rit S. Petrus , &
Gentium S.
Paulus .

Act. 14. 1. 18.
4. 23.

JESU CHR.
AN. 42.
A.D. cap. 15.

Joseph. lib. 17.
12.

Dio lib. 10.

De secessione Pe-
tri Romæ, &
de Primatu Pa-
pæ inter cœtu-
ros vide *Nat.*
*Alex. diff. 4. se-
culi primi, Or.
f., Balterini de
vi, & ratione
Primatus Rom.*

Pontif.

*Simon Magus
præstigiis suis
Romanos ex-
citat.*

*Hier. da Vir.
ibid. tr. cap. 1.
Euseb. lib. 2. 13.
14.*

in nobis elegit per os meum audire Gentes verbum Evangelii, &
credere: His adde, quod etiamsi verum esset, Petrum ad solos
Judeos missum fuisse, negandum tamen non esset Romanum ve-
nisse, cum & ibidem Judæorum plurimi essent, quos ad Chri-
stum perduceret. Sub Augusto certe Judæi suas habebant pro-
seuchas, suam Synagogam. Unde cum post mortem Herodis
legati quinquaginta Romanæ missi essent, iis se adjunxerunt, ut
habet Josephus, ex Judæis urbis Romanae plures, quam octies
mille, a quibus teste Philone magna pars Urbis trans-Tibe-
rin tenebatur, quorum non minor numerus fuit sub Tiberio,
Cajo, & Claudio, quo imperante cum iterum Romæ fre-
quentes essent, ut difficulter sine tumultu propter multitudi-
nen Urbe possent arceri, non ejecit quidem eos, patriis tamen
legibus vitam tolerantes vetuit convenire. Itaque etsi Petrus Ju-
dæorum tantum Apostolus fuisset, Romæ non deerant Judæi,
inter quos suo fungeretur Apostolatu. Longiores fortasse in hac
quæstione suimus; at argumenti dignitas nos impulit: si enim
Petrus Romam non advenit, ut Novatores nonnulli contendunt,
nec Pontifices Romani successores Petri dici possunt,
ipsorum in tota Ecclesia Primatus omnino corruit, Ecclesia Ca-
tholica Acephalum Corpus erit, nullus jam in controversiis de
fide, aut disciplina dirimendis Judex erit, dissensio, atque di-
scordia impune grassabitur in Ecclesia; ut apud Novatores eve-
nit, inter quas deficiente in controversiis legitimo superiore, &
Judice, unaquæque Ecclesia suam fidem, suos mores habet; ita-
ut alia sit fides & disciplina apud Luteri sectarios, alia apud
Calvinianos, alia apud Zwinglianos, eritque in perpetuum in
Anglicana Ecclesia, ut videre est apud Bossuetum de varietate
Ecclesiarum Reformatarum; atque utinam exemplo saltem
suo discerent tandem, fidei ac disciplinæ unitatem subsisterem
non posse, nisi in Ecclesia Catholica, quæ sub uno Capite, &
Pastore Romano Pontifice S. Petri Successore a Christo Domino
fundata, unitatem servat, contra quam portæ inferi non præ-
valebunt.

13. Ad expugnandum Simonem Magum Romam secundo
 Clandii anno venisse Petrum, Hieronymus tradit; præstigiis quippe
 suis Romanorum mentes adeo dementaverat Simon, ut ipsum
 pro Deo habuerint, eique statuam dedicaverint: *Interea, ait Euse-*
bius, cum jam fides Servatoris nostri Jesu Christi ubique diffusa esset,
hostis generis humani, Regiam Urbem sibi occupare satagens,
Si. nr

Simonem eo destinat . Cujus nefariis artibus auxilium , atque operam suam commodans , plurimos eorum , qui Romæ degebant , in errorem inductos sibi mancipavit . Testatur Justinus &c. , & capite sequenti : Statim ergo præstigiator ille (Simon scilicet) divinæ lucis insperato quodam splendore percussus , simul ac in Iudea a Petro Apostolo convictus est , omniaque ejus maleficia patefacta , longissime trans mare fugam urripuit , ab orientis partibus ad occasum profectus ; neque aliter se libere , & ex animi sui sententia vitturum esse speravit , tandem ad Urbem Romanam delatus , ope atque adjumento subsidentis ibidem dæmonis brevi conatus suos tantopere promovit , ut illius civitatis homines ei tanquam Deo statuam collocarint . Sed hæc non diu ex voto illi fluerunt . Confessim enim ipsis Claudii Augusti temporibus , benigna & clementissima Dei providentia fortissimum & maximum inter Apostolos Petrum , & virtutis merito reliquorum omnium Principem , ac Patronum , Romanum adversus illam generis humani laborem , ac pestem perducit . Qui tanquam strenuus divinæ militiæ duxtor cœlestibus armis munitus , preciosam illam lucis intelligibilis mercem ab Oriente ad eos , qui versus occasum habitabant , detulit ., lucem illam & salutarem mentibus doctrinam , Regnum scilicet Cœlorum eis annuncians .

14. Simoni autem dicatam fuisse a Romanis statuam , & quidem in Tiberina insula inter duos pontes , ante Eusebium tradiderat Justinus in sua Apologiâ prima Antonino Pio Imperatori , ejusque filiis adoptivis Marco Aurelio , ac L. Vero , Senatuique Romano inscripta , qua hæc habet : *Dæmones immiserunt Simonem quemdam Samaritanum e vico Littum dicto , qui sub Claudio Cæsare , cum magica miracula , dæmonum in eo operantium arte , in Regia vestra Urbe Roma edidisset , Deus existimat⁹ est , & a vobis tanquam Deus statua honoratus , quæ statua erēta est in insula Tiberina inter duos Pontes , habens banc Romanam inscriptionem : Simoni Deo Sancto . Hunc Samaritani pene omnes , & ex aliis gentibus nonnulli primum Deum esse confitentur , eumque adorunt ; ac Helenam quamdam , quæ eum hoc tempore ubique affectata est , cum antea in lupanari proseruit , primam ejus notionem esse dictitant ; & iterum , cap. 56. Nam cum apud Vos in Regia Urbe Roma imperante Claudio , ut jam dixi , Simon versaretur , & Sacrum Senatum , & Populum Romanum ita admiratione percussit , ut Deus existimaretur , & Statua velut alii , qui a vobis coluntur Dii ,*

Simoni Mago
a Romanis sta-
tua erigitur .

Justin. Apolog.
1. c. 26. , 45 56
p. 59.

JESU CHR.
AN. 42.

Iren. contra
her. lib. 1. 23.
p. 99.

Tertull. Apol.
cap. 13.

Thead. lib. 1.
hist. 1.
Epiph. heres.
31.
Cyrill. cath. 6.
p. 96.
Aug. lib. de ha-
ref. cap. 1.
Simoni Ma-
go statuam ere-
ctam fuisse, fru-
stra impugna-
tur.

donaretur; Quapropter oramus, ut & Sacrum Senatum, & Po-
pulum Romanum una vobiscum bujus nostri supplicis libelli co-
gnitores adjicatis, ut si quis ejus doctrina implicatus sit, ve-
ritate cognita, errorem possit effugere, & statum, si ita vobis
placet, dejicere; ejusdem statuae Simoni erectæ meminit apolo-
gia secunda, & in Dialogo cum Triphone, eique consentit Ire-
næus: Cum adhuc non credidisset Deo, (Simon) & cupidius
intendit contendere adversus Apostolos, uti & ipse gloriosus vi-
deretur esse, & universam magicam adhuc amplius scrutans,
ita ut in stuporem cogeret multos hominum: quippe cum esset sub
Claudio Cæsare, a quo etiam statua honoratus esse dicitur pro-
pter magicam: hic igitur a multis quasi Deus glorificatus est &c.
Rursus etiam Tertullianus in Apologetico Romanis exprobrat,
quod inter cæteros homines, inter Deos relatos, Simonem
Magum statua donatum Sancti Dei titulo insignita adorent;
sic enim ait: Cum Larentinum publicum scortum, velim sal-
tem Laudem, aut Phrynam, inter Junones, ac Dianas adora-
tis; cum Simonem Magum statua, & inscriptione Sancti Dei
inauguratis &c. Consentanea his habentur apud Theodorenum,
Epiphanium, Cyrillum Alexandrinum, Augustinum, aliosque,
ita ut de historia tot tantorumque virorum testimonio compro-
bata nemo unquam ad saeculum usque decimum sextum dubi-
taverit.

15. At cum anno 1574., teste Viro clarissimo Petro
Ciaconio, in eadem insula Tiberina inter duos Pontes hæc in-
scriptio inventa fuerit:

*Simoni Sanco Deo Fidio Sacrum
Sex: Pompejus S. P. F. Col. Muffianus
Quinquennalis decur. Bidentalis
Donum dedit.*

Petrinus, Ma-
lois Rigalius,
Vales. u. t. in
cap. 15. lib. 2.
Eusebius.
Pagi. an. 44.
n. 6.
Bajnag. an. 42.
Salmas. de
Primatu Papæ
Musenius inst.
maiores. pag.
407.

Ex hoc lapide, qui ut bafis statuæ superpositæ inserviebat, eru-
diti non pauci in eam descenderunt sententiam, ut dicarent,
Justinum domo Samaritanum, ob latinæ linguae inscritiam, &
quadam nominis similitudine deceptum, statuam Simoni San-
co Sabinorum Deo dicatam Simoni Mago attribuisse, & ex eo
deinceps falsam hanc traditionem in alios derivasse. Verum
adversantur merito alii, doctrina, & critices laude non igno-
biles viri, qui contrariam omnino opinionem tueruntur. Qui fie-
ri

ri enim unquam potest , ajunt , ut Justinus Philosophus vir tantæ eruditionis , ac scientiæ , uti ejus opera testantur , in re tam certa , ac omnibus nota errare potuerit , & Simonem confundere cum *Deo Sanco* , cuius cultus , ac superstitione ab incunabulis fere Urbis orta , & a Sabinis illata , ita apud Romanos invaluerat , ut non una , sed plures adessent Romæ Deo Sanco statuæ , nec in una Tiberina insula , sed & alibi , ut apud Gruerum , & Baronum videre est . Quid vero juvat erroris causam ex inscriptionis similitudine conjectari , cum utraque inscriptio in multis etiam distingueretur ; poterat quidem Semonis nomen cum Simone confundi ; At unde similitudo ex Semone Sanco Deo Fidio cum Simone Deo Sancto ? Semoni Sanco statuam dicaverat Sex. Pompejus S. P. F. , Simoni vero Sancto Imperator , & Senatus , ut Justinus testatur : tot itaque differentiæ inter utramque inscriptionem erant , ut vix sanus , non eruditissimus Philosophus , falli potuerit . Præterea hæc de Semone Deo Sancto , nec temere , nec inconsideranter Justinus protulit , sed Imperatorem , & Senatum rogat , ut hujus rei cognitores adsciscant , & statuam deponant ; quis porro credat hæc tanta confidentia a Justino prolata fuisse , quin perspectæ ea , certissimaque habuerit ex diuturno domicilio , quod Romæ habuit , utpote de re lippis , & tonsoribus nota ; quin etsi errasset , dum hæc apologia prima scripserat , cur in secunda non retractavit , vel in dialogo cum Triphone , cum de Semone Samaritano mentionem habeat , ex eo vel saltem edocitus , quod plures Semonis Sanci & statuas , & inscriptiones Romæ videret ? Cum itaque quæ de Justini errore ab aliquibus dicta sunt , levissimis tantum conjecturis innitantur ; historiæ a tot tantisque viris testatæ præjudicium afferre nequeunt .

16. Jam reliqua , quæ adversus eumdem Magum S. Petrus Romæ gesserit , exordiamur ; de quibus hæc breviter Eusebius : *Cum Dei doctrina Romanos adventu suo illustrasset , Simonis quidem vis ac potentia cum ipso simul auctore brevi extincta , atque deleta est.* Eo usque temeritatis advenerat impostor ille , ut per aerem volare , atque in Cœlum quoque ascendere se posse gloriaretur . Id etiam ab aliis Magis facilitatum tradit Lucianus ; & de Nerone , quem magicis artibus addicetissimum fuisse scimus , narrat Dio Chrysostomus oratione de pulchritudine , cuidam volatum promittenti fidem adhibuisse : *Hoc vero maxime supererbat Nero , & nemo illi ulla de re , quam diceret*

JESU CHR.
AN. 42.
Tillem. n. 2. in
Simonem
Nat. Alex. hist.
Ecd. sec. I.c. II.
Baron. an. 44.
Maurini in
prefat. cap. 6.
in Just.

Petri victoria
contra Simo-
nem .
Euf. lib. 2. 15

Plin. lib. 30.
2. Dio Chrysost.
orat. 21.

JESU CHR.
EN. 42.

ceret, contradicebat, neque impossibile ajebat, quod jussferat, ita ut cum quemdam volare jussisset, ille & promiserit, multoque tempore nutriebatur intus apud eum in aula, tamquam volatilis. Editum autem fuisse sub Nerone tale spectaculum, au-

Svet. in Nero.
ne 12.

ctor est Svetonius, qui ait: *Icarus primo statim conatu juxta cubiculum ejus decidit, ipsumque crurore respergit*. Sed & Patrum aliqui, Ecclesiastique scriptores sub Nerone Simonis volatum referunt, & Paulum victoriae de Simone a Petro parte consoritem tradunt; quem sub Nerone tantum Romæ fuisse constat. Eaque de causa diu hæsimus, an sub Claudio Imperatore, vel sub Nerone hæc narranda forent; at Eusebii sententiam, Simonis interitum ad Claudii tempora referentis, veriorem cum Valesio putamus. Cum enim ex Justino, & Ireneo, & Cyrillo, aliisque constet, Simonem sub Claudio Romanam venisse, & fraudulentia illuc portenta edidisse, quibus in sui admirationem, & venerationem Romanos pertraxerat; cumque etiam constet, sub eodem Imperatore anno secundo illuc Petrum se contulisse, ad detegendas tanti impostoris fallacias, inverosimile omnino est, Simonem tamdiu præsente Petro fidei Christianæ insultasse, itaut a temporibus Claudi ad Neronis usque annum duodecimum impune magicis incantationibus Romanos cives dementaverit, per annos scilicet 23.

Bar. an. 44. &
68. 16.

Titl. tom. 1.
p. 176. & 10. 2.
pag. 36.

Philast. de he-
ref. cap. 3.

Sulpic. Sever.
hist. lib. 2.

Aug. Psalm. 9.

Maximus Tau-
rin. hom. 54.

Vales. in Notis
ad cap. 15. lib.
2. Eusebii.

Euseb. lib. 15. circiter, cum præsertim Eusebio teste: *Simonis vis ac potentiæ cum ipso simul auctore brevi extincta, atque deleta est*; quæ consistere minime possent, si ad Neronis usque tempora diabolicis præstigiis Christianæ Religioni illusisset. Ceterum sive sub Claudio, sive sub Nerone id acciderit, cum Latinorum, & Græcorum Patrum testimonio de lapsu Simonis magi firmata habeatur historia, vix interest, si de tempore inter se dissentiant, dummodo in re gesta convenient; & ut antiquissimum auctorem Constitutionum Apostolicarum utpote incertum omittamus, Arnobius, qui Diocletiani temporibus scripsit, hæc habet: *Viderant (Romani scilicet) cursum Simonis Magi, & quadrigas igneas Petri ore diffutus, & nominato Christo evanuisse. Viderant, inquam, fidentem diis falsis, & ab iisdem metuentibus proditum, pondere præcipitatum suo, & cruribus jacuisse perfractis; post deinde perlatum Brundam, cruciatibus & pudore defessum ex altissimi culminis se rursum præcipitasse fastigio. Quæ omnia vos gesta neque scitis, neque scire voluistis, neque unquam vobis necessaria*

Arnob., Cyril.
Hier., Ambr.,
Aug.

Ist. Petrus.
Theodore.

Max. Taur.,
Philast. etc.

Conf. Apost.
Rb. 6. 9.

Arnobius ad-
versus gentes
lib. 2. tom. 3. Bi-
blioth. PP., et
pag. 64. edit.

Desiderii Horal-
di.

judi-

judicatis. Hæc cum Arnobius scribat adversus Gentes , nec de re aliqua in obscuro gesta testetur , sed Romæ in Orbis universi theatro ; sane quidem rem haud dubiam , quæve in controversiam deduci vel a fidei hostibus posset , se memorasse significat .

JESU CHR.
AN. 42.

17. Sed & Cyrillus Hierosolymorum Episcopus , qui Constantii temporibus vixit , hæc in eamdem sententiam scripsit : *Cum vero error se latius spargeret , vitium illud correxit egregium par virorum , Petrus & Paulus Ecclesiæ Praesules illuc uppulsi , Simonemque illum videlicet opinione Deum superbe se ostentantem subita morte perculerunt . Nam cum pollicitus esset , se sublimem in cælos elatum iri , ac dæmonum vehiculo sublatuſ per aera ferretur , genibus provoluti servi Dei , concordia t elo per pre- cationem adversus Mugum immisso , præcipitem ad terram deje- cerunt . Neque sibi res illa mira videatur , tametsi alioquin ad- miranda ; Petrus namque erat is , qui Cæli claves circumfere- bat : nihil quoque miri ; Paulus enim erat is , qui in tertium Cælum atque in Paradisum raptus erat , audieratque arcana ver- bæ , quæ non licet homini loqui . Ex sublimi aere illum existima- tum Deum ad terram dejecerunt , ad subterranea deprimendum .*

Hucusque Cyrillus ; cui consonans Epiphanius , *Natura* , in- Epiph. heres. 21.
quit , *debitum in Romanorum urbe Simon persolvisse reperitur , quando in media Romanorum Urbe miser ille collapsus , mortuus est .* Epiphanio consentit Philastrius , Philastrio Augustinus , dum August. epist. 36.
ad Casulanum scribens tradit , ea occasione Romæ institutum fuisse jejunium Sabbati : *Est quidem & hæc opinio plurimorum , quoniam eum perhibeant falsam plerique Romani , quod Aposto- lus Petrus cum Simone Mago die dominico certatus , propter ipsum magnæ temptationis periculum , pridie cum ejusdem Urbis Ecclesia jejunauerit , & consecuto tam prospero glorioſoque fac- cesso , eundem morem retinuerit , eumque imitata sint nonnullæ occidentis Ecclesiæ .* Hæc Augustinus , qui præterea opera Petri August. de hæ- ref. 1.
Simoni extinctum , atque necatum fuisse affirmat , cum-
ait : *In qua Urbe beatus Apostolus Petrus eum vera Omnipo- tentis Dei virtute extinxit .* Et iterum : *Petrus Anuniam , & Saphiram ejus uxorem mendaces occidit ; & Simoneum Ma- gum tamdiu persecutus est , donec morte perimeret ; Sulpicius Severus hæc eadem testatus ait : Tam illustris illa adversus Simoneum Petri & Pauli congressio fuit . Quid i cùm magicis arti- bus , ut se Deum probaret , duobus suffultus Dæmoniis evolasset ,*

De Simonis
volatu , & la-
pſu Patrum te-
ſimonia .

Cyril. Hier. ea-
tech. 6. p. 96.

Auguſt. epift.

36.

Auguſt. de hæ-
ref. 1.

Idem contra
Fu'gent. Dona-
tist. cap. 23
Sulp. Sea hist.
lib. 2. n. 20.
P. g. 160. edid.
Veron. 1754.

ora-

JESU CHR.
AN. 42.

orationibus Apostolorum fugatis Daemonibus delapsus in terram, populo inspectante, disruptus fuit. Et Theodoreetus: Kursus Romanus veniens divinus Petrus, fraudis eum pennis nudavit, qui cum eum tandem in miraculorum certamen provocasset; omnibus Romanis videntibus, eum ex magna altitudine deturbavit, cum orasset; & qui miraculum viderunt, eos cepit ad salutem. Sed & Isidorus Pelusiota idipsum disertis verbis testatur: Quam obrem si te Simonis exemplum non terret, qui cum baptizatus fuisset, ac ministris Christi comitem se præbuisset, rursum ad eas res, quæ ex materia constant, reversus est (ob idque etiam ex alto miser in mortem sermone multorum celebratissimam præceps ruit, ut ex una ipsius ruina perspicuum omnibus fuit, quibus suppliciis digni sint, qui cælestè curriculum mentiuntur) Simonis vestigiis, animique inslito bære. Hæc Isidorus ad Lam-petium scribens. Maximus vero Taurinensis de his copiosius differens, dum causam necis Apostolorum declarat, hæc narrat: Sed videamus causam, quare ista perpeccsi sunt: scilicet, quod inter cætera mirabilia etiam Magum illum Simonem orationibus suis de aeris vacuo præcipita ruina prostraverunt. Cum enim idem Simon se Christum diceret, & tanquam Filium ad Patrem assenseret volando se posse concedere, atque elatus subito magicis artibus volare cœpisset: tunc Petrus flexis genibus precatus est Dominum, & precatione facta, vicit magicam levitatem. Prior enim ascendit ad Dominum oratio, quam volatus; & ante pervenit justa petitio, quam iniqua præsumptio: Ante Petrus in terris postus obtinuit, quod petebat, quam Simon perveniret in cælestibus, quo tendebat. Tunc igitur Petrus velut virtutum illum de sublimi aere depositus, & quodum præcipitus in saxa illidens, ejus crura confregit; & hoc in opprobrium facti illius, ut qui paulo ante volare tentaverat, subito ambulare non posset; & qui pennas ussumperat, plantas amitteret. Sed ne forte hoc mirum videatur, quod Magus iste præsente Apostolo per uerem aliquandiu volitaverit; hoc patientia Petri fecit; permisit enim illum sublimius ascendere, ut altius caderet: voluit eum in excelsum levari ad conspectum omnium, ut ruentem illum de excelso oculi omnium perviderent. Hæc igitur iniquitatis est elatio, ut in altum se ferat, in sublime se erigat, sed juncta oratio omnem humiliat superbium, & universum dejicit vanitatem. Aliqui etiam addunt, Simone in post casum ob dolorem, & pudorem in desperationem actum, ex alto se præ-

Philast. c. p. 29.
Epiph. hæres. 21.
Aug. hæres. 10.

præcipitem dedisse , sicque vitam reliquise ; & teste Gregorio Turonensi sæculo sexto Romæ lapis asservabatur , supra quem Apostoli flexis genibus Deum deprecati fuerant , ut Simonem ex alto dejicerent . His innumeri afferri possent de eadem historia testes . At de re a tot tantisque viris testata , sicuti dubitare nefas ducimus , ita alia addere superfluum judicamus .

18. Claudius cum miti ingenio esset , Imperii sui initio plurima laude digna peregerat . At ea in posterum vitiis etiam plurimis deturpavit ; nam , cum gladiatoriis ludis ad insaniam usque delectaretur , ad crudelitatem facilius inclinavit , impellentibus etiam Messalina uxore perditissima , & effrenata luxuriæ fœmina , & Narciso liberto . Cædibus hoc anno initium fecit : Hinc cum nonnisi infasta timerent Romani , ex iis aliqui auctore Annio Viciniano in Imperatorem conjurationem inierunt , in societatem etiam adducto Camillo Scriboniano Dalmatiæ Præfecto , quæ ad exitum deducta fuisset , si Milites Camillo obtemperassent ; at ea detecta Camillus voluntariam mortem elegit , alii ex Senatorio , & equestri ordine , crudeli morte perempti sunt . Præ ceteris memoria digna habita est apud Gentiles Arria Conjuræ Cæcinnæ Consulis , quæ una cum marito mori voluit , quinimmo & maritum trepidantem confirmavit , cum arrepto gladio se saucians , eique cumdem porrigens , *viden* , inquit , *fili* , *me non dolere* . Quod carmine suo Martialis lusit :

*Casta suo gladium cum traderet Arria Pæto ,
Quem de visceribus traxerat ipsa suis :
Si qua fides vulnus , quod feci , non dolet , inquit ;
Sed tu quod facies , hoc mihi Pæte dolet .*

19. Roma hoc anno cum fame vexaretur , Claudius copiæ alimentorum & in præsens , & in futurum prospiciens , ædificavit ad Ostia Tiberina portum , quo facilius Romam frumenta asportarentur . De eodem tam magnifico opere , & Romanæ majestatis digno , hæc habet Suetonius : *Per tria autem passuum millia , partim effosso monte , partim exciso , canalem absolvit ægre , & post undecim annos , quamvis continuis triginta hominum millibus sine intermissione operantibus .* Hæc autem famæ , quæ Romam affixit hoc anno , sicuti & altera anno undecimo ejusdem Claudii , particularis fuit , ut testantur Tacitus , Suetonius , & Orosius , non vero universalis ea , quæ ab

Tom. I.

G g

Agab-

JESU CHR.
AN. 42.
*Greg. Turon. lib.
de glor. M. cap.
28.*

Conjuratio
adversus Clau-
diū detegi-
tur .

*Suet. in Clau-
dio. Dio lib. 60.*

*Mart. epigr.
lib. 1. 14.*

Roma faste
vexatur , Clau-
dius portum ad
Ostia Tiberina
ædificat .

*Suet. in Clau-
dio 20.*

*Tacit. 1.13. 43.
Suet. in Claud.
18. Orat. 1.7.6.*

JESU CHR.
AN. 42.

*A.D. 12. 23. 25.
Chron. Euseb. &
Oros. ut supra.*

Dio lib. 60.

*Vibius Marsus
Præfatus Sy-
riae Petronio
succedit.*

Joseph. l. 19. 6.

*Joseph. antiqu.
lib. 19. 7.*

Agabbo in actibus Apostolorum prædicta fuit, quam anno quar-to Claudii capisse manifestum est ex Eusebii Chronico, & Orosio. Hoc item anno rebellantibus iterum in Africa Mauris, per Suetonium Paulimum primo oppressi sunt, eorumque terræ ad Atlantem montem usque depopulatae, deinde Corejus Sidius Geta, adversus Salabum Maurorum Ducem expeditione iterum suscepta, semel & iterum eosdem vicit, itaut pacis conditionibus subscribere cogerentur, ut narrat Dio.

20. Quod ad Res Judæorum attinet, Vibius Marsus hoc anno in Syriae Præfectura Petronio successit, ut ex Josepho con-stat, quo tempore Rex Agrippa Hierosolymorum muros sumptu publico reficere, amplioresque, quam antea fuerant, ædificare curavit; quos inexpugnabiles omnino reddidisset, ni Marsus Syriae Præfes eam rem Claudio significasset, qui suspicatus Judæos novis rebus studere, Agrippæ scripsit, ut ab eo opere cessaret. Eodem fere tempore Simoni Cantharæ, cui Pontificatum abstulerat Agrippa, Jonatham Anani filium substituere voluit, qui oblatum honorem recusavit, rogato Rege, ut Matthias fratri summum Sacerdotium conferret, qua de causa Matthias Pontificatum adeptus est.

JESU CHRISTI AN. 43. PATRI APOSTOLI AN. 12.

ROM. PONT. AN. I. CLAUDII IMP. 3.

COS. CLAUDIO AUG. III., ET L. VITELLIO II.

AN. URB. 796. OLYMP. 205. AN. 3.

*De Romana
Sedis institu-
tione.*

*Boll. die 18.
Jan. Florent.
Martyr. p. 261.*

*Mabill. Liturg.
Gallic. p. 119.
& 120.
Serm. de San-
ctis 15. & 16.,
nunc in app.
Pug. not. in Bar.
an. 570. 13.*

1. Hoc Jesu Christi anno 43. cum Petrus Apostolorum Princeps Romæ adesset, ibidem Sedem Pontificiam erexit, cu-jus rei memoria die 18. Januarii in Martyrologiis, & Sacramentariis non solum Romanæ Ecclesiæ, sed & Gallicanæ celebratur, in quibus missa propria, & præfatio ea die legitur de Cathedra Petri Romæ, idque etiam ante tempora Caroli Magni (cum Romana Liturgia nondum Gallicana Ecclesia uteretur), ut videre est apud Mabillonum. Extant etiam de ea solemnitate sermones duo apud Augustinum, qui Maximo Tau-rinensi adscribuntur a Maurinis; ejusdemque festi meminit Concilium II. Turonense anno 566. hisce verbis: *Sunt etiam, qui in festivitate Cathedræ D. Petri Apostoli cibos mortuis offerunt, & post missas redeuntes ad domos proprias, ad Gentium rever-tuntur errores.* Die autem 22. Februarii, qua nunc Antioche-

na

na Cathedra celebratur , in Bucherii Martyrologio hæc leguntur : *Octavo Kalend. Martii Natale Petri de cathedra* ; Utrumque festum habetur in Martyrologio Adonis , & in altero a Rosveido edito , & Concilio Lemoviensi anno 1031. Paulus vero IV. utrumque festum distinxit , & propriis diebus in Ecclesia celebrari jussit .

2. In Vaticano Templo extare adhuc Cathedram , qua Petrus Romæ sedet , traditione fertur . Apostolorum enim Cathedras religiosissime servatas fuisse , testis est Tertullianus : *Per surre Ecclesias Apostolicus , apud quas ipsæ abduc Cathedra Apostolorum suis locis præsident , apud quas ipsæ authenticæ litteræ eorum recitantur* . Et de Jacobi Cathedra Hierosolymis servata ad tempora Constantini , testis est Eusebius : *Sane , inquit , Jacobi illius Cathedram , qui primus Hierosolymorum Episcopus fuit , ad nostra usque tempora conservatam , fratres illius Ecclesiæ jam inde a majoribus magna prosequuntur reverentia* . In actis vero passionis B. Marci eadem habentur de ipsius Cathedra , in qua (ut in actis Petri Alexandrini Episcopi legitur) ipse nunquam sedere voluit , sed quoties ad altare ascendebat , ut pacem populo daret , in scabello , quod erat ad pedes illius Cathedrae , residere consueverat ; cumque mirarentur Clerici , ac laici , ideo se in ea Cathedra non sedere dixit , eo quod , quoties ad eam propius accederet , totus contremiseret , quasi cœlestem quamdam virtutem in ea sedentem conspiceret . Si itaque Jacobi , si Marci Cathedra ab antiquis in tanta veneratione fuit , nil mirum & Petri Apostolorum Principis Cathedram pari honore habitam fuisse .

3. In scriptis autem Patrum Cathedrae nomen trifariam accipitur . Primo enim doctrinam indicat , qua significatione usurpatur a Hieronymo in epistola ad Damasum : *Ego nullum primum , nisi Christum sequens , Beatitudini tuae , id est Cathedrae Petri , communione conficiar* . Eademque mente epistola sequenti scripsit : *Ego interim clamito , si quis Cathedra Petri jungitur , meus est* . Recte quidem ; nemo enim catholicus esse potest , nisi Petri doctrinæ adhæreat . Dum vero Optatus ait , Majorinum a Cathedra Petri , vel Cypriani recessisse , eorum doctrinam , & communionem abjecisse demonstrat . Hac de causa à Gregorio M. ea dicuntur e Cathedra Petri manare , quæ vera prædicantur : *Suavissime Sanctitas vestra , inquit , multa in epistolis suis de S. Petri Apostolorum Principis Cathedra loquuta est* .

JESU CHR.
AN. 43.

*Pauli IV. diploma an. 1558.
Apud Boll. die 18. Jan.*

Apostolorum
Cathedra ser-
vata .

*Bar. an. 45. II.
Constantius de
itinere D. Petri
in notis ad opus
Cortefii .
Tertull. de præ-
script. cap. 35.
Euseb. l. 7. 19.
et 22.*

*De varia Ca-
thedrae Signi-
ficatione .*

*Hier. epist. 15.
“ 16.*

*Greg. lib. 6 ep.
37. ad Eulog.
Alex. ep.*

JESU C HR.
AN. 43.

Cyprian. ep. 3.

Hieron. de Vir.
illustr.

Opt. lib. 2.

Consil. Mil. 2.
can. 24.

Cyp. ep. 39.
p. 266.

Capitul. lib. 1.
cap. 40.

Concil. Cart. 4.
Hard. Concil.
29m. 1.

De materia,
& forma Ca-
thedrae Episco-
palis.

Edict. in Notis
ad Capit.

est, dicens, quod in ea nunc usque in Successoribus suis sedeat. Secundo Cathedrae nomine Episcopatus designatur, idque innumeris ferme veterum exemplis constat, quorum pauca tantum afferemus. Cum Rogatianum Episcopum sprevisset superbus Diaconus, sic illum compellavit Cyprianus: *Pro Episcopatus vigore, & Cathedrae auctoritate baberes potestatem, qua posses de illo statim vindicari.* Quid est Cathedrae auctoritas, si munieris non est, quo Rogatianus fungebatur? De Novatiano porro ad Rogatianum hæc scribit idemmet Cyprianus: *Quod Episcopo Cornelio in Catholica Ecclesia de Dei judicio, & Cleri, ac plebis suffragio ordinato, profunum altare erigere, & adulteram Cathedram collocare tentaverit.* Adultera illa Cathedra Episcopatus profecto est, quem immerito Novatianus usurpavit. Neque alia sane mens vel Hieronymo scribenti: *Novatianum Romanæ Urbis presbyterum adversus Cornelium Cathedram Sacerdotalem conatum esse invadere;* vel Optato ita Parmenianum adloquenti: *Videndum est, qui & ubi prior Cathedra federit . . . igitur negare non potes, scire te in Urbe Roma Petro primo Cathedram Episcopalem esse collatam, in qua federit omnium Apostolorum Caput.* Patet enim utrumque Cathedrae vocem usurpare pro Episcopali Dignitate, quam Romæ Petrus exercuit: qua eadem significazione a Milevitanis quoque Patribus adhibitam certo scimus: *Placuit, ut quicumque negligunt luca ad suam Cathedram pertinentia &c.* Videatur & ejusdem Synodi Canon XXI. Tertio Cathedra Ecclesiam ipsam significat, legitimo Episcopatu gaudentem, quo sensu accipienda sunt verba Cypriani ad Cornelium Pontificem de Schismaticis, qui Romanæ Ecclesiæ opem imploraverant: *Navigare audent & ad Petri Cathedram, atque ad Ecclesiam principalem.* Hinc etiam in capitulari scriptum: *Ut non liceat Episcopo principalem Cathedram sua Parochia negligere, & aliam in sua Diœcesi magis frequenter;* quod & Africano Concilio Canone 38. jam statutum fuerat: *Rursum placuit, ut nemini sit facultas, relicta principali Cathedra, ad aliquam Ecclesiam in Diœcesi constitutam se conferre.*

4. Episcoporum Cathedras & primis Ecclesiæ temporibus, & deinceps etiam ligneas fuisse in confesso est: *Cathedrae erant olim ligneæ,* ait Balutius, *etiam & vno Caroli Magni,* ut ostendit hic locus ex veteri homiliario M. S. Ecclesie Lugdunensis. *Super Cathedram Moysis federunt Scribe, & Pharisei.* Hæc verba Domini non debemus carnaliter intelligere, ut credamus Scri-

Scribas, & Pharisæos sedisse super Cathedras ligneas, sicut modo solent sedere Episcopi, & Presbyteri in Ecclesia. Suas quidem Cathedras habebant & Presbyteri, verum in sublimiore throno sedente Episcopo, hinc iude in humilioribus cathedris ad-sidebant presbyteri, qui secundi Sacerdotii participes ab Optato Milevitano dicuntur. Quid commemorem laicos? quid ministros plurimos? quid Diaconos in tertio; quid Presbyteros in secundo: ipsi Apices, & Principes omnium Episcopi: Episcopi autem Cathedra altior erat, non modo quia presbyteris Episcopus dignitate præstabat; sed etiam, uti habet Augustinus, ut ex sublimiori loco officii sui memor esset: Ut, inquit, in memoriam revocarent, altiore se in loco tanquam in specula constitutos, quo oculorum acie pervigili, atque indefessa in tutelam gregis incumbant, tanto ceteris virtute, & probitate clariores, quanto magis effint sedis honore, ac sublimitate conspicui. Ceterum prioribus Ecclesiæ Sæculis parum eminuisse Episcopi Cathedras, ab Antiochena Synodo edocemur, quæ Paulo Samosateno criminis tribuit, quod & tribunal, & sublimem thronum, non ut Christi Discipulus sibi ipse constituisset. Quod & in alio Episcopo reprehensione dignum existimasse Sulpicium, videmus, dum de S. Martino hac refert: Illud non præteribo, quod in secretario nunquam Cathedra usus est. Nam in Ecclesia nemo unquam illum sedere conspexit, sicut quemdam nuper, testor Dominum, non sine meo pudore vidi sublime solio, quasi regio tribunal, celsa sede residentem. Sedebat autem Martinus in sellula rusticana, ut est in usibus servorum, quas nos rustici Galli Tripetas, vos Scholastici, aut certe tu, qui de Græcia venis, Tripodus nuncupatis. Velis præterea, sed plerumque lineis Episcoporum sedes tegebantur; testatur id Augustinus in epistola ad Maximum; idemque monet Pontius Cypriani Diaconus, dum ejus martyrium enarrans, ait: Sedile erat fortuito linteo tectum, ut sub istu passionis Episcopatus bonore frueretur. Hinc linteatarum Sedium nomen habuere. Qua de re insignis locus est apud Pacianum: An Novatiunus, quem absensem episcopum finxit, quem consecrante nullo linteatu sedes accepit &c.

5. Illud porro singulare Romæ Ecclesiæ, sive Cathedræ a Petro erectæ fuit, quod præ cæteris Primatum in tota Ecclesia obtineret. Plurime quidem Apostolicæ Ecclesiæ, sive Cathedræ fuerunt, quotquot scilicet ab Apostolis fundatae sunt;

JESU CHR.
AN. 43.

August. in Psal.
126.

Euseb. lib. 7. 30.

Pacian. epist. 2.
ad Sympr. Bi-
blioth. t. P. t. 4.

De Rom. Ec-
clesiæ Primatu,
& privilegiis.

JESU CHR.

AN. 43.

Christ. Lup. in
Tertull. cap. 20.

sunt ; nullo quippe fundamento nixam arbitramur Christiani Lupi sententiam , qui inter Apostolicas Ecclesias , & Cathedras ita distinguendum opinatur , ut Apostolicæ Cathedræ tres tantum fuerint , Romana scilicet , Antiochena , & Alexandrina ; contra vero Ecclesiæ plurimæ ab Apostolis institutæ , ut Ephesiorum , Corinthiorum , & Thessalonicensium &c. Sed licet Cathedræ plurimæ sint , una tamen est Ecclesia Catholica , uti Apostolico Symbolo profitemur ; quæ cum toto Orbe diffusa sit , divino tamen consilio factum est , ut Romanus Pontifex ceteros anteiret , primatumque teneret . At de Ecclesiæ unitate , & Romanæ primatu audiendus Cyprianus : *Hoc erant . inquit , utique & ceteri Apostoli , quod fuit Petrus , pari consortio prædicti & honoris , & potestatis : sed exordium ab unitate proficitur . Primatus Petro datur , ut una Choris Ecclesia , & Cathedra una monstretur . Et pastores sunt omnes , sed genitrix unus ostenditur , qui ab Apostolis omnibus unanimi consensione pascitur . Quam unam Ecclesiam etiam in Canticis Cantorum Spiritus Sanctus ex persona Domini designat , & dicit : Una est columba mea , perfecta mea , una est matris suæ , electa genitrici suæ . Hanc unitatem qui non tenet , tenere se fidem credit ? Qui Ecclesia renititur , & resilit ; qui Cathedram Petri , super quam fundata est Ecclesia , deserit , in Ecclesia se esse confidit ? quando & Beatus Paulus Apostolus hoc idem doceat , & Sacramentum unitatis ostendat , dicens : Unum corpus , & unus Spiritus ; una spes vocationis vestra , unus Dominus , una fides ; unus Baptisma , unus Deus . Quam unitatem firmiter tenere , & vindicare debemus , maxime Episcopi , qui in Ecclesia præsideamus , ut Episcopatum quoque ipsum unum , atque indivisum probemus &c. Hanc eamdem unitatem in Petri Cathedra agnoscendam alibi quoque , sed potissimum in Epistola ad Cornelium tradit : Post ista adhuc insuper pseudo-Episcopo sibi ab Hereticis constituto , navigare audent & ad Petri Cathedram , atque ad Ecclesiam principalem , unde unitas Sacerdotalis exorta est ; a schismaticis & profanis litteras ferre ; nec cogitare eos esse Romanos , quorum fides (Apostolo prædicante) laudata est , ad quos perfidia hubere non possit accessum . Et ad Antonianum de Cornelii Papæ ordinatione : Factus est , inquit , Cornelius Episcopus de Dei , & Christi ejus judicio , de Clericorum penitentium testimonio , de plebis , quæ tunc adfuit , suffragio , & de Sacerdotum antiquorum , & bonorum virorum collegio ; cum nemo*

Cypr. de unit.
Eccles.

Cant. 6.

Cypr. Epist. 59.

Cypr. Epist. 55.

nemo ante factus esset, cum Fabiuni locus, idest, cum locus Petri, & gradus Cathedrae Sacerdotalis vacaret.

6. Quamobrem in Catholicorum censu non esse habendos, quotquot a Romanæ Ecclesiæ fide, & communione differentiunt, ipse Cyprianus testatur Cornelio Papæ, de iis scribens, quos optabat ejusdem communioni consociare: *Scimus nos hortatos eos esse, ut Ecclesia Catholica radicem, & matricem agnoscerent, & tenerent.* Et ad Antonianum de eodem argumento: *Scripsit etiam, ut exemplum eorumdem litterarum ad Cornelium collegam nostrum transmitterem; ut deposita omni sollicitudine jam sciret te secum, hoc est, cum Catholicæ Ecclesia communicare.* Immo hæreticum habendum esse, qui cum eodem Romano Pontifice non communicat, pluribus in Epistola ad Magnum aperte significat, sed præsertim cum inquit: *Ecclesia una est, qua una & intus esse & foris non potest.* Si enim apud Novatianum est, apud Cornelium non fuit: *Si vero apud Cornelium fuit, qui Fabiano Episcopo legitima ordinatione successit, & quem præter Sacerdotii honorem martyrio quoque Dominus glorificavit, Novatianus in Ecclesia non est, nec Episcopus computari potest.* Eadem ante Cyprianum docuit Irenæus: *Quoniam, inquit, valde longum est, in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare successiones; maxima, & antiquissima & omnibus cognitæ a gloriofissimis duabus Apostolis Petro & Paulo Roma fundata, & constituta Ecclesia, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annuntiatam hominibus fidem, per successiones Episcoporum pervenientem usque ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo, vel per suiplacentiam mulam, & vanam gloriam, vel per cæcitatem, & malam sententiam, præterquam oportet, colligunt.* Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiorem principalitatem, necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt undique fideles; in qua semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea, qua est ab Apostolis traditio. Optatus vero Milevitanus de Cathedra Petri egregie sane in hanc sententiam loquutus est: *Igitur negare non potes, scire te in Urbe Roma Petro primo Cathedram Episcopalem esse locutam, in qua sederit omnium Apostolorum caput Petrus, unde & Cephas est appellatus: in qua una Cathedra unitas ab omnibus servaretur, ne ceteri Apostoli singulas sibi quisque defenderent; ut jam schismaticus & peccator esset, qui contra singularem Cathedram alterum collocaret.*

Ergo

JESU CHR.

AN. 43.
Catholicus ab
hæretico quo si-
gno dignoscen-
dus.

Cyp. Epist. 49.
& Epist. 55.

Cypr. Epist. 69.

Iren. lib. 3. c. 3.

Opr. lib. 2. contr.
Parm.

JESU CHR.
AN. 43.
Communicatio
cum Rom. Ee-
clesia quemque
probat Catho-
licum.

Mier. Epist. 15.
& 16.

Hieron. Apol.
advers. Russ.

Aug. Epist. 53.

Ergo Cathedra unica, quæ est prima de dotibus. Sedit prior Petrus, cui succedit Linus &c. Deinde recensita Romanorum Pontificum successione, ideo schismaticos esse extra Ecclesiam Catholicam evincit, quod nullus ipsorum Episcopus eidem Romanæ Cathedræ communicet; & hisce tandem verbis in ipsos invehitur: Unde est ergo, quod claves Regni vobis usurpare contenditis, qui contra Cathedram Petri vestris præsumptionibus, & audaciis sacrilegio militatis? Et infra: Igitur de dotibus supradictis Cathedra est (ut supra diximus) prima, quam probavimus per Petrum nostrum esse. Ac paulo post: Et per Cathedram Petri, quæ nostra est, & cæteras dotes apud nos esse. Plura in eamdem sententiam occurrunt apud Hieronymum: Ego nullum (ita Damasum Romanum Pontificem alloquitur) primum nisi Christum sequens, Beatitudini tuæ, idest, Cathedræ Petri communione confocior: super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicumque extra banc domum Agnum comederis, profanus. Si quis in Arca Noe non fuerit, peribit regnante diluvio. Quicumque tecum non colligit, spargit, hoc est, qui Christi non est, Antichristi est. Et sequenti rursum epistola scribit: Ego interim clamito: Si quis Cathedræ Petri jungitur, meus est. Ruffinum vero ita perstringit: Fidem suam quam vocat? eam ne, qua Romana pollet Ecclesia? an illam, quæ in Origenis voluminibus continetur? Si Romanam responderit: Ergo Catholici sumus, qui nihil de Origenis errore transtulimus. S. Ambrosius ex Romanæ Ecclesiae communione Catholicos ab hæreticis secernebat, ut in Satyri vita legitur: Advocavit, Satyrus, ad se Episcopum, nec ullam veram putavit, nisi vera fidei gratiam, percunctatusque est ex eo, utrum cum Episcopis Catholicis, hoc est, cum Romana Ecclesia conveniret. Eodem signo, tanquam Lydio Lapide usum Augustinum, ut Catholicos ab hæreticis distingueret, plura ejus testimonia evincunt. Idque adeo verum est, ut Romanorum nomine Catholic designarentur, tum ab Hæreticis ipsis, tum etiam a Catholicis Scriptoribus; Et profecto Theodosius Augustus junior in Epistola ad Acacium, aliosque Episcopos, & Anachoretas, in Concilio Ephesino lecta, eos adhortatur, ut sese probatos Romanæ Religionis Sacerdotes exhibeant. Victor vero Vitensis hæc dicta referit ad Theodoricum Regem Arianum ab Ariano homine: Poteris, inquit, eum diversis afflictionibus interficere: num si gladio pereineris, incipient Romani (idest Catholic) martyrem prædicare, Et Gregorius Tu-

Turonensis ex persona Arianoorum : *Quid putatis , (dicebat unus ex illis) quod nunc Romani isti dicant ; atque alibi de Ariano Principe : Cogitavit intra se dicens , quia ingenium est Romanorum (Romanos enim vocitant homines nostræ Religionis) si us ita accidat , & non sit virtus Dei . Alia quidem in eamdem rem afferri possent exempla ; sed in his diutius non est immorandum .*

7. Quem vero sibi Petrus in Antiochena Cathedra successorem constituerit , antequam Romam proficeretur , nunc inquirimus. Eusebius , quem post Hieronymum sequuntur quotquot Antiochenorum Præsulum catalogum ediderunt Græci , & Latini , Evodium Petro in Antiochena Ecclesia successisse tradit . Sic enim in Chronico ad hunc annum : *Primus Antiochiae Episcopus ordinatur Evodius ; & in Historia : Apud Antiochiam defuncto Evadio , qui primus ejus loci constitutus fuerat Episcopus , secundus tum maxime florebat Ignatius ; & cap. 36. ejusdem Libri tertii : Ignatius multorum sermonibus nostra ætate celebris , secundus post Petrum Antiochensem Ecclesium sortitus est . Eadem leguntur in pseudo-epistola Ignatii ad Antiochenos . Verum cum Joannes Chrisostomus , ac Theodoreetus , a Petro Apostolo Ignatium Antiochiae Episcopum ordinatum fuisse referant , vel a Paulo , ut habet Auctor Constitutionum Apostolicarum ; idemque Athanasius , Joannes Antiochenus Episcopus , ejusque Synodus circa annum 440. habita Secundum (Ignatium scilicet) post Petrum Apostolum primum Antiochenæ Sedis ordinavisse Ecclesiam ; hinc apud aliquos ea invaluit opinio , ut existimarent eodem tempore Evodium , Ignatiumque Antiochenæ Ecclesiae præfuisse . Quod hac potissimum ratione confirmare nititur Baronius , quod scilicet ob exortas questiones inter Fideles ex circumcitione , & ex Gentibus , necesse tunc fuerit adesse Episcopum pro Judæis ad fidem venientibus , Evodium nempe , & alterum pro Gentilibus , idest Ignatium : Eusebius tamen ita expresse tradit , Ignatium Evodio successisse , ut ab ipso minime recedendum putemus . Quod vero ex circumcisionis controversia petitur argumentum , si ratio temporum habeatur , nullius else momenti facile apparebit . Patet enim aliquanto post , nimirum circa annum 48. illam exortam fuisse ; atque in Concilio Hierosolymitano illa illico sedatam , ut ne quidem cogitandum fuerit de eo remedio , quo major potius in dies fieri potuisset : Quod enim*

Tom. I.

H h

in

Evodius , an
Ignatius 'etri
in Antiochena
Ecclesia succes-
tor fuerit .

Euseb. in Chron.
& hist. lib. 3.
22. 36.

Hier. de Vir.
iust. 16 Bull.
die 6. Maii .

Ioan. Chrysost.
hom. 42. tom 1.
Theod. Dial. 1.
Const ap. lib. 7.
46.

Athan. de Sy-
nod. Facund. 1.
8. cap. 1. Grig.
in tue. hom. 6.
Bolland. die 1.
Febr.
Bar an. 45. 14.
Bosnag. an. 45.
2. Nat Alex.
Soc. 1 Histoix
vita Ignatii .

JESU CHR.
AN. 43.

in Corinthiis arguebat Apostolus , Antiochiæ certe contigisset . ut quidam nempe se Evodii , alii Ignatii esse dicerent . Præterea , quis quæso sibi persuadere poterit , Episcopatum hoc tempore collatum fuisse Ignatio , quem usque ad annum Christi 110. vixisse , & quadraginta tantum , non sexaginta septem (uti secus oportet) annis Antiochenæ Ecclesiæ præfuisse , deinceps videbimus ? Cum itaque veterum nemo dixerit , Evodium , Ignatium que eodem tempore Episcopos Antiochiæ fuisse , sed tantum utrosque in eadem Ecclesia ordinatos ; Eusebius contra , aliquie Ignatium uti Evodii successorem habeant ; propterea cum eruditissimis viris asserimus Evodium primo ab Apostolo Petro tuisse ordinatum , ac eo mortuo successisse Ignatium ; qua ratione vix ulla remanet dissensio Eusebium inter , & Joannem Chrysostomum , Theodoretum , aliosque . Quo autem anno Evodio Ignatius successerit , nemo tradidit præter Eusebium in Chronico anno 68. De Evodii Episcopatu nil ultra scimus ; nec sancti Nicephoro credendum , Evodio Librum de B. Virginis vita adjudicanti .

De prima Petri epistola , unde scripta .

Petri epist. 1. cap. u/r.

Petrus Babyloni nomine Romam designatus.

Euseb. lib. 2.
25.

8. Instituta jam a Petro Apostolo Romana Ecclesia , tantum absuit , ut reliquas antea a se in Pontio , Galatia , Cappadocia , Asia , & Bithynia constitutas neglexerit , ut eas immo Iculenta epistola confirmaverit . Incertum quo anno scripta fuerit ea ; non dubitandum tamen , quin antequam Marcus Roma Alexandriam proficeretur . Eius enim ita meminit Petrus : *Salutat vos Ecclesia , quæ est in Babylone collecta , & Marcus filius meus* . Dum autem primam Petri Epistolam Romæ , quam Babylonis nomine designat , scriptam dicimus , gravissima id Ss. Patrum auctoritate , & Catholicorum ferme omnium consensione affirmamus . Non pauci tamen ex Hæreticis , atque illi quidem eruditionis laude præstantes , de hoc magnopere dubitandum , vel etiam negandum omnino existimant ; ea potissimum ratione ducti , quod Petrum nūquām , aut saltem unotantum , vel altero ante martyrium anno , Romanam advenisse contendant . Quo primum tempore se Petrus Romanus contulerit , jam vidimus ; Verum ut rem ab omni prorsus Heterodoxorum cavillatione vindicemus , S. Apostolum Babylonis nomine Romam designasse demonstrabimus . Id porro Eusebius non tam sua , quam præstantium ante se Scriptorum sententia testatur , Papiae scilicet Apostolorum discipuli , & Clementis Alexandrini : *Petrum Marci mentionem facere in priore Epistola , quam Ro-*

Roma scripsisse dicitur, quam quidem epistolam ibi prescriptam ostendit, dum Urbem illam metaphorice Babylonem appellat hoc modo: Salutat vos Ecclesia, quae est Babylone, & Marcus filius meus; Hieronymus etiam in Marco: Meminit hujus Marci & Petrus in epistola prima sua nomine Babylonis figuraliter Romanam significans. Traduntque uno prorsus ore quotquot ex Patribus, vel Scriptoribus Petri epistolam sunt interpretati. Eodem autem nomine divinitus appellatam Joannis Apocalypsis aperiissime docet; quare non modo Tertullianus: Sic & Babylon apud Joannem nostrum Romanæ Urbis figuram portat, proinde & magna & Regno superba, & Sanctorum debellatrix; sed & Augustinus: Ne multis morer, condita est Roma velut altera Babylon, & velut prioris filia Babylonis. Conjecit Baronius, ideo Petrum figurate loquutum, ne omnibus pateret locus, quo ab Urbe Hierosolyma confugerat. Sed ab hisce divinationibus abstinentes, rei potissimum veritatem, & Apocalypsis exemplo, & veterum testimonio probasse contenti sumus. Refragatur equidem Samuel Basnagius, qui argumenta, & congruam rationem potius, quam majorum auctoritatem in questionibus philologicis audiri debere contendit, atque nullam omnino, ait, affterri posse, cur figurate Babylon accipienda sit apud Petrum. Verum quis, quæso, non ex præjudicatis opinionibus, sed suis momentis re mature perpensa, maximam sententiae nostræ rationem in veterum consensione inesse; hanc vero, non Basnagium perperam negantem, sequi oportere non judicabit? Quæ enim impudentia est, quod nemo veterum dixit, temere affirmare; id vero, quod veteres Ecclesiastici Scriptores disertissime prodiderunt, pertinaciter negare? Præterea si auctore Tertulliano, & vel ipso fatente Basnagio, Babylon apud Joannem Romanæ Urbis figuram portat; si Leo Neronis apud Paulum, cur incongruum arbitrabimur, Petrum metaphorica voce Romam designasse? Denique cum Heterodoxorum aliqui de Memphitica, alii de Assyriaca Babylone explicandam esse Petri salutationem existiment, & vix, ac ne vix quidem credibile sit, Petrum in illarum neutra fuisse; hinc quoque firmissimum interpretationi nostræ præsidium exurgit. Quis namque veterum unquam prodidit, Apostolorum Principem eo perrexisse? vel in alterutra de verbo Dei concionem habuisse, aut Ecclesiam fundasse? Insuper quo tempore Petri Epistolam accepérunt Judæi, Babylon Ægyptia obscurus locus erat, & Ca-

JESU CHR.
AN. 43.

Hier. de Vir.
ill. cap. i.

Apocaypf. 17.
Tertull. advers.
Iudeos cap. 9.:
& contra Marc.
1.3 c. 1.3.

Aug. de Civit.
Dei lib. 18. cap.
22.
Bar. an. 45. 17.

Basnag. an. 46.
28.

Valefius adnot.
ad cap. xv. lib. 2.
Hist. Euseb.

JESU CHR.
AN. 43.

*Calmet Difserit.
de Lin. R. m.
Divi Petri.*

*Josephus antiqu.
lib. 18. cap. 9.*

Urbs Roma ab
Ecclesia Romana
distinguenda.

stellum, in quod altera e tribus Romanorum Legionibus Ägypto tuendæ mancipatis se receperat, ut auctor est Strabo. Quis vero in animum unquam inducat, Apostolum in Castellum insolentia militum plenum sese contulisse? illinc autem Judæis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Bythiniæ, & Asia, qui illud vel vix noverant, vel penitus ignorabant, scripsisse? neque illud epitheto, aut phrasι clariore perspicue designasse, ne forte Babylonem audientes, magnam Chaldaeorum Babylonem, ut facillimum erat, intelligerent, Urbem tum regionibus suis propinquiorem, tum in suis frequentiorem historiis, & ipsorum calamitatibus celeberrimam? Neque tamen de Chaldaeorum Babylone loquutum esse Petrum suaderi facilius potest. Primo namque continuatam Episcoporum ejus seriem non habemus; præterea vero tunc temporis adeo florentissima olim Urbs exciderat, ut lapidum potius congeries videretur: Judæi vero, qui a cæde Seleuciensi, & Babylonica evaserant, Ctesiphontem primum, & inde Neardam, Nisibimque convenerant.

9. Insultant etiam Novatores, atque ea, quæ de Urbe Roma sub Babylonis nomine a Ss. Petro, & Joanne dicuntur, per summam injuriam in Romanam detorquent Ecclesiam: *Si enim*, inquit Velenus, *apud Petrum, nomine Babylonis intelligunt Romanam*, ut etiam *apud Joannem*; *Igitur recte ficiunt omnes*, qui recedunt a *Romanâ Ecclesia*; nam *Apocalypsi 18. legimus*, cecidit, cecidit *Babylon Magna*, & *falsa est habitatio dæmoniorum*; & rursus: *exite de illa popule meus*, ut ne *participes fratris delictorum ejus*. Veleni vestigia premit *Jurius Carentonensis* minister, aliisque; sed hos impudentissime calumniari adeo patet, ut & Heterodoxorum aliqui doctrina celeberrimi defuorum impudentia erubuerint, ipsosque resellendos suscepint. Quis enim non statim ex ipsis Petri verbis intelligit, ab Ecclesia, quæ Romæ est, Urbem Romanam esse sejungendam? *Salutat vos*, ait, non Bebylon, sed *Ecclesia in Babylone collecta*. Itaque Roma sub Cajo, Claudio, Nerone, Domitiano, ceterisque hujus generis Imperatoribus, potens quidem, sed impia adeo fuit, ut florentissimæ Babylonii æquari merito potuerit. At Ecclesia Romana fidei, ac Sanctitatis laude perpetuo præstítit, eoque magis effloruit, quo særioribus persecutionum procellis vexabatur. Quamobrem vere profecto Hieronymus ita Romanam compellabat: *Sed ut ad te loquar, quæ scriptum in fronte blasphemiam Christi confessione delesti, Urbs potens,*

*Hier. adversus
Jovin. lib. 2.*

tens, Urbs Orbis Domina, Urbs Apostoli voce laudata, interpretare vocabulum tuum: Roma aut fortitudinis nomen est apud Gracos, aut sublimitatis juxta Hebracos: serva quod diceris. Virtus te excelsam facit, nam voluptas humilem. Maledictionem, quam tibi Salvator in Apocalypsi comminatus est, potes effugere per penitentiam. Habes exempla Ninivitarum. Cave Joviniani nomen, quod de Idolo derivatum est. Non equidem ignoro, ipsummet Hieronymum eidem Urbi indignatum, Babylonem appellasse: Cum in Babylone versarer, ait, Et purpurata meretricis esset colonus, Et jure Quiritum viverem Et c. Sed quid postmodum alibi ille idem, cum agit de Romanæ Ecclesie Fidelibus? Romana, inquit, plebis laudatur fides, testimonio videlicet Apostolico. Ubi alibi tanto studio, Et frequenter ad Ecclesias, Et Martyrum sepulchra concurritur? Ubi sic ad similitudinem caelestis tonitus Amen reboat, Et vacua idolorum templa quatuntur? Non quod aliam habeant Romani fidem, nisi hanc, quam omnes Christi Ecclesie; sed quod devotio in eis major sit, Et simplicitas ad credendum. Ad Marcellam vero scribens, ut Bethlehem proficiscatur, post explicatum illud de civitate Romana Joannis in Apocalypsi testimonium: Cecidit enim, cecidit Babylon magna. De Ecclesia ibi posita ista tradit: Est quidem, inquit, ibi Sancta Ecclesia, sunt trophyæ Apostolorum, Et Martyrum, Et Christi vera confessio, est ab Apostolo praedicata fides; Et Gentilitate calcata, in sublime se quotidie erigens vocabulum Christianum.

10. Porro Judæis dispersionis epistolam inscripsit Petrus, iis scilicet, qui post Stephani necem per regiones dispersi sunt; seu potius omnibus Judæis, jam olim per eas regiones Asiacæ, Bythiniæ, Cappadociæ, alibique dispersi, ut jam superius diximus. Non Asiatica modo vitia reprehendit, sed & virtutes a Christianis colendas recenset; officia singulorum prosequitur, inferiorum videlicet erga superiores; & vicissim uxorum erga viros, atque istorum erga uxores; Presbyterorum erga Fideles, & Fidelium in Presbyteros. totaque epistola apostolica sapientia plena est, & profecto digna, quæ Christianorum mentibus perpetuo obversetur, ac præ manibus habeatur.

11. In fine autem Fideles admonet, ut se salutent invicem in osculo Sancto. Cum enim in pacis, mutuæque benevolentiae signum, ex veteri admodum more, non Judæi modo, sed Ethnici quoque sese invicem oscularentur; ut osculo san-

Hieron. in pref.
ad lib. Dydimi
de Spir. San.

Idem in pref.
lib. 2. in epist.
ad Galat.

Quibus inscri-
psit suam E-
pistolam S. Pe-
trus?

Salutatio in O-
sculo Sancto.

JESU CHR.
AN. 43.

Justin. Apol. 2.
Tertull. de Orat.
cre. fin.

Augustin. serm.
83. *de diversis,*
& lib. 1. contra
Petilian.

Clem. Alex. Pe-
dag. lib. 3.
Strom. lib. 3.
Chrysost. hom.
30. *iu secund.*
ad Corinth.
Innoc. ep. 25. ad
Decent. apud
Gautam.
Ord. Rom. 16-
dor.

Alcuin. Ama-
lar. l. 3. 30. 34.
Raban. Maur.
de instit. Cleric.
lib. 1. 33.

Martyr. Rom.
dio 10 Septemb.
Tertull. lib. ad
Uxorem.
Euseb. lib. 5. 14.

Quando Fide-
les ab osculo se
abstinerent.

Tertull. de Orat.
cap. 14.

sæcتو mutuam charitatem Christiani quoque foverent, ac declararent, & Petrus, & Apostoli reliqui commendarunt. Hinc factum, ut & in Sacra Synaxi Fideles pacis osculo, solemni- que formula *Pax tecum, & cum spiritu tuo* se invicem saluta- rent: Quod adhibita tamen Salvatoris imagine hodie quoque in Ecclesia usurpari vulgatus est, quam ut oporteat commemora- re. *Post precationem*, inquit Justinus, *nos salutamus osculo* *mutuo*; & Tertullianus eos reprehendit, qui jejunii causa a comunione, & osculo se abstinebant, dicens: *alia jam con-*
suetudo invaluit, jejunantes habita oratione cum Fratribus sub-
trahunt osculum pacis, quod est signaculum orationis. Deinde:
Quænam oratio cum divorcio sancti osculi integra? quale sacri-
ficium, a quo sine pace receditur; & Origenes ex hoc sermone, idest, ex Petri Apostoli verbis: *Mos Ecclesiæ traditum est, ut post Orationes osculo se invicem suscipiant Fratres*. Luculentius tamen Augustinus: *Post Orationem Dominicam, quam accepti-*
stis, & reddidistis, dicitur pax vobis, & osculantur se invicem
Christiani in osculo sancto, quod est signum pacis. Plura addi- possent, tum ex Patribus, tum ex veteribus sacra Lyturgiæ Mo- numentis, atque Scriptoribus; at in re notissima alia reddere superfluum esset, quæ quisque apud Ss. Patres, atque Eccle- siasticos Scriptores videre potest. Osculis præterea usos fideles fuisse, cum ad martyrium properarent, testantur potissimum Acta Ss. Sothensis, & Victoris, qui salutantes se invicem in osculo sancto, in oratione positi, spiritum emiserunt: Oscula quoque dabant, repetebantque, cum sibi occurrerent, seque in- vicem visitarent; quare Tertullianus, ut Uxorem a secundis nuptiis, vel saltem a ducendo infideli (post mortem suam) deterret, inter alia incommoda memorabat, non passurum infidelem ad osculum pacis ipsam convenire. In pacis præte- rea, & communionis argumentum oscula adhibebantur; *cum enim*, ait Eusebius, *Beatissimus Polycarpus Aniceti temporibus Romam venisset, atque inter illos, de quibusdam aliis rebus modica esset controversia, statim mutuo pacis osculo se comple- xi sunt*.

12. Ab osculo autem se abstinebant Fideles feria sexta in Parasceve. Sic & die Pascha, inquit Tertullianus, quo com- munis, & quasi publica Jejunii religio est, merito deponimus osculum; nihil curantes de osculando, quod cum omnibus faci- mus. Id vero ad mærorem publice, palamque testandum; Paf- fionis

fionis enim Christi memoria eo potissimum die in Ecclesia re-colitur , neque sacra Mysteria iis quoque temporibus perage-bantur , sed ex præsanctificatis Sacerdos tantum communicabat . Ne vero sancta hæc oscula cogitatione , aliterque vel paululum inquinarentur , summa cautione dabantur , sumebanturque . Hinc Athenagoras , summa cauzione , inquit , communicandum est osculum , ut non aliter , quam pia salutatio , vel potius ado-ratio quedam babeatur , quæ si vel parum impura cogitatione inquinata fuerit , a vita æterna nos alienat : Immo fideles ore modesto , & clauso oscula junxisse admonet Clemens Alexan-drinus . Sed & ad libidinem quosdam interdum abusos fuisse idein testatur : oscula impudicitie sæpe virus immittunt , osculum incestum veneno plenum sanctitatem simulans ; & infra : hoc uti-que turpem movet suspicionem , & maledicentiam , quod impu-denter osculo uterentur , quod esse oportebat mysticum ; Sed hæc de antiquitate , & usu osculi penes Christianos jam satis , oc-casione primæ Epistolæ S. Petri , quam uti canonicam a Catho-lica Ecclesia semper habitam , & græce , non hebraice , uti Ba-ronius censuit , a Petro scriptam fuisse , compertum est .

13. Claudius hoc anno , cum justi triumphi quæreret oc-casionem , Britanniam , ob non redditos transfugas , tumultuan-tem invasit . Britannorum triumpho inhiaverant & Caligula , & Augustus , in Gallias usque profecti , sed bellum insulæ non intulerant ; quamobrem Horatii ode scripta videtur Augusto proficiscenti , perinde ac si vicisset , eo ipso quod bellum mi-nitaretur .

. *Præsens divus habebitur
Augustus , adjectis Britannis
Imperio , gravibusque Persis .*

Itaque Claudius post Julium Cæsarem primus Britannos ador-tus est duce Plautio Senatore viro clarissimo ; qui cum Britan-nos ad Tamigim usque fugasset , eo Claudiūm arcessit , ut tri-umphi particeps esse posset . Deinde relicto Plautio regendis , sub-jugandisque ceteris , Romanum Claudiūs reversus est ; Senatus Bri-tannici cognomentum , triumphum , ludos annuos decrevit . Messalinæ vero uxori indulxit , ut diebus festis , ludisque Circen-sibus eodem , quo Vestales Carpentio , uteretur . Præterea cum feriarum , festorumque multitudine gravaretur populus , Clau-diūs

JESU CHR.

AN. 43.

Ord. Rom Ama-lar. , aliique .

Athenag. legat.
pro Christ. pag.
330. Edic. Ve-net.

Clem. Alexand.
Serom. lib. 3.

Bar. ad 45. 28.

De bello Bri-tanniz. & Clau-dii triumpho .

Horat. lib. 3.
ode 5.

Dio. lib. 6.
Suet. in Claude
cap. 17.

JESU CHR.
AN. 43.

dius eodem anno eorum plurima una cum sacrificiis abrogavit. Lycios etiam ad cædem usque quorumdam Romanorum tumultuando progressos, in servitutem redegit, & Praefecturæ Pamphiliæ subjecit: qua occasione cum quemdam Romanum civem latine interrogasset, nec ipse quid diceret percepisset ob latinæ lingua ignorantiā, civitatis jure privavit, dicens, Romanum esse non debere, qui sermonem ignoraret; multosque alios civitate indignos ea prærogativa spoliavit. Tunc enim adeo a vetere dignitate jus Romanæ civitatis exciderat, ut vulgo jactaretur, id consequi posse vilissimo vitri fracti pretio.

Messalinæ turpitudines.

*Dio, & Svet.
ut supra.*

14. Si quæ tamen laude digna ab Imperatore peragebantur, Messalinæ uxoris infamia, & turpislima libidine fœdeban-
tur, ut pluribus narrant Dio, & Svetonius, a quibus exscri-
bendis abstinemus, ne Ecclesiæ Annales tanta impudicitia fœ-
ditate polluamus.

JESU CHRISTI AN. 44. PETRI APOST. AN. 13.

ROM. PONT. AN. 2. CLAUDII IMP. AN. 4.

Coss. L. QUINTO CRISPINO II., ET M. STATILIO TAURO.

AN. URBIS 797. OLYMP. 205. AN. 4.

Fames grassa-
tur per Orbem.
*S. Luc. Att. 11.
v. 7. 27.*

1. Divino afflatus numine Agabus prædixerat, fore ut magna Orbis universus annonæ caritate laboraret: *In his diebus*, ait Lucas, *supervenierunt ab Hierosolymis Prophetæ Antiochium, & surgens unus ex eis, nomine Agabus, significabat per spiritum, famem magnum futurum in universo Orbe Terrarum, quæ facta est sub Claudio*. Expletum fuisse vaticinium hoc potissimum quarto Claudi anno, præter Lucam testes sunt Eusebius, Orosius, aliquique plures: *Prophetia Agabi, quæ in Actibus Apostolorum famem in toto Orbe futurum dixerat, sub Claudio expletur*, ait Eusebius. Neque hoc tantum anno, sed deinceps quoque fame laboratum est. Tradit namque Josephus, Helenam Adiabenorum Reginam Hierosolymorum Urbi, ita alimentorum inopia biennio post pressæ, ut incolarum multi perirent, magna copia tritici, & caricarum Alexandria, & Cypro advecta celeriter succurrisse.

*Euseb. Chron.
p. 660 tom. 8.
Oper. S. Hieron.
Oros. lib. 7. Pag.
not. 7. an. 44.*

*Joseph. antiq.
Rb. 20. cap. 1.*

2. Hac itaque urgente fame, discipuli (qui Antiochiae erant) prout quisque babebat, proposuerunt singuli in ministerium mittere habitantibus in Iudea Fratribus, quod & fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabæ, & Sauli. Cum enim

*De collecta
Antiochiae fa-
cta pro Chri-
stianis in Iudea
habitantibus.
Act. cap. 11.*

JESU CHR.
AN. 44.

Enim, qui in Palæstina erant Christiani, vel bonis omnibus renunciassent, vel in persequitione, quam sub Stephano passi fuerant, loco pulsi, quidquid ipsis reliquum fuerat, amisissent, majori præ reliquis inopia laborabant, iisque sublevandis & Paulus postea eleemosynas in Macedonia colligit. Ille porro a primis usque temporibus in Ecclesia semper mos obtinuit, ut pauperibus, quacumque possent ope, fideles prospicerent. Quamobrem teste Justino in sua ad Cæsares Apologia: *Qui abundant, & volunt suo arbitrio, quod quisque vult, largiuntur, & quod colligitur apud eum, qui præst, deponitur, ac ipse subvenit paupillis, viduis, & iis, qui vel ob morbum, vel aliam ob causam egent, tum etiam iis, qui in vinculis sunt, & advenientibus peregre hospitibus, uno verbo omnium indigentium curam suscipit.* Tertullianus vero: *modicam unusquisque stipem menstruam die, vel cum velit, si modo velit, & si modo possit, appunit: nam nemo compellitur, sed sponte confert. Hæc quasi deposita pietatis sunt: nam inde non epulis, nec potaculis, nec ingratis voratrinis dispensatur, sed egenis alendis, humandisque, & pueris & puellis, re, ac parentibus destitutis, jamque domesticis senibus, item naufragis, & si qui in metallis, & si qui in insulis, vel in custodiis dumtaxat ex causa Dei sectæ, alumni confessionis suæ fiunt.*

3. Hujusmodi fidelium oblationibus servandis erant in Ecclesia Gozophilacia, quæ Corban a Cypriano, Corbona ab auctore Constitutionum Apostolicarum dicta fuisse comptum est: *cum dives sis, Dominicum celebrare te credis, quæ Corban omnino non respicis. In Corbona mitte quod potes: Paulinus vero Nolanus mensam appellat: Hoc exemplo, dilectissimi, cavere debemus, ne damnum animæ, & dispendium salutis adeamus, negligentes in Ecclesia positam a Domino mensam indigentibus, quam despicientibus oculis intuemur, aut aridis manibus præterimus; & paulo post: non patiamur ergo mensam Domini, & nobis vacuam, & egenibus inutilem relinquim, & visui starcantum, non usui.* Gravi etiam urgente causa, extraordinariæ collectæ fidelibus nonnunquam indicebantur; hinc Cyprianus et si Corbonam pro egenis in templo semper haberet, tamen pro fidelibus a barbarorum servitute liberandis collectam præter ordinem indixit, quod & reliqui collegæ Episcopi ipsius exemplo præstiterunt. Cum vero labente tempore ardens illa erga pauperes charitas in Ecclesia tepesceret, in more deinceps fuit,

Tom. I.

I i

ut

Iustin. Apolog.
1. pag. 83. n. 67.

Tertull. Apolog.
cap. 39.

De Gazophiliaciis in Ecclesia, & collectis fieri solitis.

Cypr. de op. & elem. p. 141. e. dit. Oxon. Conf. Apost. 1. 2. 36.

Paulin. ep. 34. seu Sermo de Gazophilacio.

Cyprian. ep. 62.

JESU CHR.

AN. 44.

Collecta ab invitis exigi iusfa.

Greg. epist. 1. 9.
epist. 126.Paulus, &
Barnabas ma-
nuum imposi-
tione ordinan-
tur.

Act. 13.

Chrysost. in
Act. hom. 27.

ut si quando gravis adesset causa , quamobrem id fieret , ab invitatis etiam laicis collectas exigendi jus esset . Quapropter Constantio Mediolanensium Episcopo mandavit Gregorius , ne Collectæ causa Philagrius misericordia dignus vexaretur : *Indivitatis præterea dictus portitor , quod collecta facta inter alios civitatis Junuensis habitatores ipse dare pariter compellatur : Et miramur , quod qui magis misericordia dignus est , vobis praesertibus prægravetur . Quod si ita est , denuo ab eo per quemlibet exigi vestra Sanctitas non permittat . Quia cum , quem cœcitas sua gravat , inhumanum nimis est in collatione affligere , cui si esset magna necessitas , debuit ex collatione misereri .*

4. Postquam Paulus Hierosolymam Antiochenorum subsidia detulit , Antiochiam inde una cum Barnaba , & assumpto Joanne , qui cognominatus est Marcus , reversus est : Erant autem in Ecclesia , quæ erat Antiochia , Prophetæ , & Doctores , in quibus Barnabas , & Simon , qui vocabatur Niger , & Lucius Cyrenensis , & Manaben , qui erat Herodis Tetrarchæ collactaneus , & Saulus . Ministrantibus autem illis Domino , & jejunantibus , dixit illis Spiritus Sanctus : Segregate mihi Saulum , & Barnabam in opus , ad quod assumpsi eos . Tunc jejunantes & orantes , imponentesque eis manus dimiserunt illos ; & ipsi quidem missi a Spiritu Sancto abierunt Seleuciam , & inde navigaverunt Cyprum . Quid Paulo , & Barnabæ illa manuum impositione collatum fuerit , non convenit inter rerum Ecclesiasticarum tractatores : Cum plurimos ante annos Apostolatu Paulus jam fungeretur , neque ab hominibus , ipso teste , vel per hominem accepisset , sed per Jesum Christum , & Deum Patrem ; in ea quidem opinione versantur nonnulli , ut existiment , benedictionem tantum fuisse eam manuum impositionem Barnabæ & Saulo adhibitam . Et quamvis prima fronte non improbabilibus momentis niti hæc opinio videatur , illorum tamen sententiam amplectendam potius putamus , qui SS. Patrum autoritate fulti , Paulum , & Barnabam illa manuum impositione ordinatos revera fuisse contendunt : *Quid est , inquit Chrysostomus , segregate mihi in opus ? in Apostolatum : vide iterum a quibus ordinantur , a Lucio Cyrenæo , & Manabe , immo a Spiritu . Quanto enim personæ humiliores erant , tanto purior Dei apparebat gratia . Ordinatur in Apostolatum , ut jam cum potestate prædicet ; & infra : quando ordinatio erat , tunc jejunant . Ad id autem , quod habet Apostolus , neque ab hominibus , neque per*

per hominem se Apostolatum habuisse, ita respondet: *Non ab hominibus, ut manifestet quod non homo illum votavit, neque adduxit, dicit, nec per hominem, quod non ab aliquo missus est, sed a Spiritu.* Itaque ab electione, vocatione, atque missione ordinationem, auctore Chrysostomo, distinguere necesse est: namque Apostolus electus est per Deum Patrem, ut ipse habet, vocatus per Jesum Christum, missus a Spiritu Sancto; ordinatus vero ab hominibus, & imposuerunt illis manus: Chrysostomum sequuntur Ecumenicus, & Theophilactus; inter Latinos vero disertissime S. Leo in epistola ad Dioscorum: *Etiam Sacra Scriptura manifestat, quod cum Apostoli Paulum, & Barnabam ex precepto Spiritus Sancti ad Evangelium Gentibus mittent prædicandum, jejunantes, & orantes imposuerunt eis manus, ut intelligamus quanta & dantum, & accipientium devo tione curandum sit, ne tantæ benedictionis Sacramentum negligenter videatur impletum, & ideo pie, & salubriter Apostolicis morem gessris institutis, si hanc ordinandorum Sacerdotum formam ipse servaveris; audiatur & Arator Romanæ Ecclesie Subdiaconus:*

JESU. CHR.
AN. 44.
AD. 13.

S. Leo epist. 21.

*Spiritus accensam verbo radiante lucernam
Sub modio lucere votans, secernite Paulum
Dixit in opus, quem mox sacravit euntem
Imposita Petrus ille manu, cui sermo magistri
Omnia posse dedit*

¶. Cum porro exploratum abunde sit, Dei ipsius voluntate factum, ut hominum ministerio ordinarentur, quos ipse ad opus in Ecclesia vocaverat; falluntur sane, qui Paulum per Jesum Christum, & Deum Patrem vocatum, nulla prorsus ordinatione indiguisse arbitrantur. Ut enim Mathiam Dei voluntate, sed Apostolorum ministerio in Judæ locum assumptum certo scimus; atque per prophetiam, idest, Spiritus Sancti monitu in Episcopum electum, ab hominibus tamen ordinatum Thimotheum: Ita Paulum & Barnabam a Deo per Prophetas dicente, ut sibi segregarentur, electos, verum ordinatos postea fuisse a Discipulis, qui imponentes eis manus dimiserunt illos, certissimo Lucæ testimonio intelligimus. De his ordinationibus per prophetiam factis, apposite Chrysostomus: *Tunc quidem nihil siebat humanum. Sacerdotes enim ex prophetia de nie-*

Ad sacros Ordines nemo nisi a Deo vocatus, accedere debet.

¶. ad Tom. 4.

Chrysostomus in epist. ad Thymoth.

JESU CHR.
AN. 44.

Sar. an. 44. 75.

niebant, & ita quidem ut pridem fiebat, ita & nunc fiet etiam, quoties ab humana passione alieni hujusmodi electiones celebramus; cum nihil omnino seculare, nihil temporale intuentes, neque ad gratiam, neque ad odium facimus. Quibus Episcopi edocentur, humani quidquam in sacris Clericorum ordinationibus non im-miscendum, nec facile ultroneos admittendos, cum nemo sibi honorem assumat, sed qui vocatur a Deo tanquam Aron. Hec enim, ajebat Baronius, stabilis, firmaque a cunctis regula servanda proponitur, qua in Ecclesia Catholica inviolabili obser-vatione tenetur, nimis ut cuiusvis meriti, atque praestantie vir fuerit, non sua sponte prædicationis munus suscipiat. Sed do-nec ab Ecclesia mittatur, ab eaque sacris functionibus initietur, sicque initatus prædicationi Evangelii municipetur, expectat: Me-ditentur hæc serio, qui in sacrum ministerium se ipsos infe-runt, atque intrudunt; caveantque, ne dignitatum, ac Sacerdo-tiorum spe potius, quam religione impellantur.

Ordinationes
Clericorum a
Deo instituta,
& inter sacra-
menta recen-
sentur.

Tertull. exhort.
ad castitatem.

Sacri Ritus in
ordinatione ad.
hibiti & tem-
pora ordinatio-
nis.

Act. 13.

2. Timon. 4.

6. Jam vero ejusmodi manuum impositionem cum ora-tione, & instrumentorum, (uti apud Latinos in usu est) tra-ditione, qua quis in ordinem Ecclesiasticum cooptatur, ordina-tionem dicimus; & quidem Christus Dominus Apostolos, atque Discipulos elegit, quos sacris ministeriis mancipavit; ab Apo-stolis vero, & Ecclesia universa id semper & ubique servatum fuit, ut nemo nisi ab Episcopo ordinatus Ecclesiasticum sibi su-meret ministerium; atque hinc jure equidem factum est, ut Clerus a populo secerneretur: *Differentiam*, inquit Tertullia-nus, *inter Ordinem, & plebem constituit Ecclesia auctoritas, & honor per ordinis confessum sanctificatus a Deo.* Hanc autem ordinationem Sacramentum esse a Christo Domino institu-tum, quo charactere animæ impresso, gratia tribuitur ad mu-nus rite, & legitime obeundum, & fide constat, & traditio-ne potissimum ostenditur adversus Hæreticos a Theologis, quos consulat Lector, si libuerit.

7. Quibus vero ritibus sacra ordinatio a primis usque temporibus perageretur, jam patet ex Luca; qui diserte tra-dit, Discipulos *jejunantes & orantes* Paulo, & Barnabæ manus imposuisti; ministrantibus illis Domino, & jejunantibus, dixit Spiritus Sanctus &c., *tunc jejunantes, & orantes, imponentes que eis manus, dimiserunt illos.* Constat enim cum oratione, qua sacrificii oblatio potissimum designatur, manuum imposi-tionem fuisse adhibitam: eadem docet & Paulus: *Noli negli-gere*

gere gratiam , quæ in te est , quæ data est tibi per prophetiam JESU CHR.
 cum impositione manuum præsbyterii , ac rursum : admoneo te ,
 ut resuscites gratiam , quæ est in te per impositionem manuum mea- AN. 44.
 rum . Denique : manus cito nemini imposueris . Cum porro di- 1. Timoth. 4.
 vina res sit Sacerdotii administratio , quo dignius , & majori
 cum veneratione exerceretur , constat jam inde ab Ecclesiæ in-
 cunabulis , plures fuisse , & diversos ministrorum ordines , qui
 legitima manuum impositione , solemnibusque cæremoniis insti-
 tuti , & Deo consecrati , Sacerdotio ex officio deservirent : at-
 que hos quidem ita distributos , ut per minores ad majores
 ascenderent . Id autem a Judæis ad Christianos dimanasse do-
 cet aperte Hieronymus : *Et ut sciamus traditiones Apostulicas*
sumptas de veteri Testamento ; quod Aaron , & filii ejus , atque Hier. ad Evan-
Levitæ in Templo fuerunt , hoc sibi Episcopi , & Presbyteri , gelum ep. 146.
& Diaconi vindicant in Ecclesiam : Immo & ipsam manuum
impositionem Hebræorum exemplo in Ecclesiam derivatam fuisse
pluribus ostenderunt Baronius , Morinus , aliquie , quos rerum
Christianarum studiosus adeat , si lubet . Neque omnibus pas- Bar. ad an. 44.
sim diebus , teste Leone Magno , ab antiquissimis temporibus
Sacerdotalis , vel Levitica ordinatio celebrabatur : Etenim Dio-
scoro Alexandrinorum Episcopo jam inde ab anno 445. manda-
bat Romanus ille Pontifex : a Patribus propensiore cura esse re-
servatam , . . . ut post diem Sabbati ejus noctis , quæ in prima
Sabbati (idest die Dominico) lucescit , exordia deligantur , in
quibus his , qui consecrandi sunt , jejuniis , & a jejunantibus sa-
cra benedictio conferatur . Quod ejusdem observantia erit , si
mane ipso Dominico die , continuato Sabbati jejunio , celebretur ,
a quo tempore præcedentis noctis initia non recedunt , quum ad
diem resurrectionis , sicut etiam in Pascha Domini declaratur ,
pertinere non dubium est = . Cum enim dies Dominica , eodem
docente Leone , tantis divinarum dispositionum mysteriis sit con-
secrata , ut quicquid est a Domino insignius constitutum in iugis
diei dignitate sit gestum . . . cœlesti quadam regula insinua-
tum , & traditum novimus in illa die celebranda nobis esse my-
steria Sacerdotalium benedictionum , in qua collata sunt omnia
dona gratiarum . Quod tamen non eo dictum volumus , ac si
nunquam ceteris indiscriminatim diebus sacros ordines collatos
omnino contendamus ; id enim , aliqua urgente causa , præter or-
dinem quandoque accidisse Basnagi , Bingham , aliisque ultro

Bar. ad an. 44.
 Morin. de Sacro.
 Ord. Part. 3. e-
 mercit. 7. c. 4.

S. Leo ep. 1x.
 edit. Bullerin.

Ibidem.

Basnag. an. 35.
 Binghamus Orig.
 Eccl. lib. 4. cap.
 6.

coll-

JESU CHR.

AN. 44.

Gelas. ep. ix. ad
epif. Lucaniae.

concedimus. Factum deinde, ut non qualibet dominica per annum, sed certis tantum, quas solemne præcedebat jejunium, Ecclesiæ ministri consecrarentur, ex luculento Gelasii Decreto intelligimus: *Ordinationes Presbyterorum, & Diaconorum nisi certis temporibus & diebus exerceri non debent; id est quarti mensis jejunio, septimi, & decimi, sed & etiam quadragesimalis initii, ac mediana quadragesima die Sabbati jejunio circa vesperum noverint celebrandas:* Denique labente tempore, certisque, uti par est credere, suadentibus rationibus, penes Latinos obtinuit, ut sola Paschalis festivitas, & quatuor temporum Sabbathia sacrorum Clericorum ordinationibus deputarentur. Soli namque sacrorum ordinum medii gradus, non supremus Episcopatus, aut minores infimi, uti mendaciter Græci olim calumniabantur, hujusmodi Romanæ Ecclesiæ lege continentur.

8. Postquam itaque solemni manuum impositione Paulus consecratus fuit, illud quoque singulari prorsus Dei beneficio est consequutus, quod ab ipso, dum ad Corinthios secundo scriberet, distincte traditur, ut nimirum ad tertium usque Cœlum raperetur: *Si gloriari oportet, (non expedit quidem) veniam ad visiones, & revelationes Domini: Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, sive in corpore nescio, sive extra corpus, nescio, Deus scit, raptum hujusmodi usque ad tertium Cœlum: & scio hujusmodi hominem, sive in corpore, sive extra corpus nescio, Deus scit; quoniam raptus est in Paradisum; & audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui: Utrum in corpore, vel spiritu tantum fuerit raptus, curiose magis, quam sapienter nonnulli disputant. Quis enim nostrum, inquit apposite Augustinus, certus de hoc esse audeat, Apostolo ipso dubitante? Gentium conversionem, ipsiusque ad illas Apostolatum Paulo tunc inter alia ostensum putavit Baronius; verum ne conjicio perperam laboremus, arcana, & ineffabilia se audivisse jam Apostolus præmonuit. Impia, & horrenda de arcana hac revelatione a Cajanis dicta fuisse narrat Epiphanius; & paria, ac gemina continebat Liber apochryphus, cui titulus =Pauli apocalypsis=, cuius meminit Augustinus Homilia in Joannem 98. Denique Monachos quosdam in vulgus aliqua sparsisse figmenta, testem habemus Sozomenum: *eam vero, inquit, quæ nunc quasi Pauli Apostoli revelatio circumferatur, plurimi ex Monachis valde commendant.**

. . Ajunt enim,
apud

Lapus ad ter-
tium S. Leonis
9. Decretum
Synod. General.
Part. 3.S. Paulus ad
Cœlum raptus.Epif. ad Co-
rinth. 2. 12. 1.August. de Ge-
nes. lib. 12. c. 3.

apud Tarsum Ciliciae in ædibus Pauli arcam marmoream, Deo revelante, sub terra inventam fuisse, in qua hic liber esset reconditus. Quam Monachorum traditionem falsi accusavit Tar-sensis Ecclesiæ presbyter, suspicans, librum ab Hæreticis confictum fuisse. Ceterum vel ipsis Ethnicis de Pauli raptu suboluisse, ex Luciano Christianis illudente cognoscimus: Ego haud ita pridem pariter affectus fui, ac tu: Quando autem me Galilæus ille convenit Reculaster, naso aquilino, qui in tertium usque Cælum per aerem ingressus est, quæque optima, & pulcherrima sunt, inde didicit, per aquam nos renovavit.

9. Tertius jam esfluxerat annus, ex quo totius Judææ Regno potiebatur Agrippa, cum Cæsaream urbem ingressus, inter ludos, ac spectacula, quæ in honorem Cæsaris regio vere apparatu ibi edenda curaverat, repente continuis per quinque dies ventris doloribus confectus, vitam finivit, annum agens ætatis quartum & quinquagesimum, regni vero septimum. Lucas euidem Jacobi Martyrio, & Petri captivitati, Agrippæ interitum ita conjungit, ut eodem ferme tempore contigisse alicui forte videri possit: Verum biennio post impium hunc Regem Cæsarea obiisse sibi quisque facile persuadet, si ad ea animum adverterit, quæ de ipsis gestis, postquam Hierosolyma discesserat, Josephus distincte retulit. Qui Regem paullo ante, uti Deum, publice salutaverant Cæsareenses, & Sebasteni, ubi mortuum intellexerunt, beneficiorum, majestatisque ejus obliti, convicia dictu turpia in defundatum jaſtabant: Milites vero filiarum Regis statuas domo abreptas unanimiter in Lupanaria deportarunt, turpiora quam quæ dici possunt patentes. Quin locis publicis discumbentes, magna frequentia convivia agebant coronis redimiti, & unguentis delibuti; libantes interim Charonii, & sibi invicem propinantes præ gaudio, quod Rex animam egisset. De Agrippæ Regis obitu, qui & Herodes a Luca dicitur, hæc summatim habentur Actorum cap. 12. Statuto autem die Herodes vestitus ueste regia sedet pro tribunali, & concionabatur ad eos, populus autem acclamabat: Dei voces, & non hominis. Confestim autem percussit eum Angelus Domini, eo quod non dedisset honorem Deo: & consumptus a vernis expiravit; de quibus plura apud Josephum videri possunt.

10. At Romæ Claudio & Agrippæ obitum valde doluit, & Cæsareensium, ac Sebastenorum contumelias indignatus, de Agrippæ filio, qui in Urbe apud ipsum educabatur, in patris Sucto-

*Lucian. Philo-
pœtr.*

*Agrippæ Regis
obitus.*

*Joseph. antiqu.
lib. 19. cap. 8.*

AB. 12.

Lib. 19. c. 8. 9.

Joseph. loc. cit.

*Cuspius Fadus
Syrie Praeses.*

Joseph. ut supra.

JESU CHR.
AN. 45.

cessorem diligendo cogitabat. Sed *Liberti*, & amici, qui plurimum apud eum poterant, dissuaserunt, periculoso sum esse dicentes adolescentulo admodum, & qui nondum ex ephebis excesserat, tanta magnitudinis regnum committere; eos igitur *Cæsar* verisimilia loqui existimavit; ideoque *Cuspium Fadum* misit, qui *Judeæ*, totiusque Regni Praeses esset, defuncto hoc honoris tribuens, ne *Marsum*, cum quo *Agrippa* erant inimiciæ, in Regnum ejus induceret, ut pluribus narrat *Josephus*.

Herodes Agrippa jus in Templum, & Sacerdotes eligendi obtinet. *Josep. lib. 20.1.*

11. Jam vero Agrippa defuncto, frater ejus Herodes Rex Chalcidis petiit a *Claudio Cæsare* templi potestatem, sacraeque pecunia, ut & jus creandi summos Pontifices; atque hæc omnia a *Cæsare* impetravit: adeo etiam ut ab illo omnibus ejus posteris ea potestas usque ad belli exitum manserit. Igitur & Herodes a sacerdotio submovit *Cantharam* ita appellatum, fecitque, ut *Josephus Cami* filius ejus in locum, & honorem succederet.

JESU CHRISTI AN. 45. PETRI APOST. AN. 14.

ROM. PONT. AN. 3. CLAUDII IMP. AN. 5.

COSS. M. VINICIO II. ET TAURO STATILIO CORVINO

AN. URBIS 798. OLYMP. 206. AN. I.

Marcus Romæ Evangelium scribit.

Chron. Euseb.
pag. 660. edit.
Veron. Her. op.
tom. 8.

Euseb. lib. 2.
15.

I. Si Chronico Eusebii fidem in omnibus habere oportet, dicendum quidem esset a S. Marco Petri discipulo, & interprete, aliquanto ante hunc, quem attingimus, annum Romæ Evangelium fuisse conscriptum; namque 3. Claudii anno, qui cum 43. Christianæ æræ concurrit, hæc habet: *Marcus Evangelista interpres Petri Egypto, Alexandria Christum annunciat*. Constat enim Marcum, antequam Alexandriam proficiscetur, Evangelio scribendo vacasse. Cum alibi tamen Eusebius aperte prodiderit, Marci Evangelium scriptum fuisse, dum Petrus in Urbe adesset, quod tertio tantum Claudii anno advenisse ipsem tradit; putamus sane inter Chronicæ illius additamenta esse rejicienda, quæ de Marco inde retulimus. Caussam, cur Marcus sese ad Evangelium scribendum contulerit, hanc ex Papia Hierapolitano Episcopo, & Joannis Apostoli discipulo, ac Clemente Alexandrino, Eusebius idem memorie prodidit: *Tantus autem veritatis fulgor emicuit in mentibus eorum (Romaniorum scilicet) qui Petrum audierant, ut parum haberent semel audisse, nec contenti essent cœlestis verbi doctrinam viva voce, nullis traditam scriptis accepisse: Sed Marcum Petri sectatorem, cuius*

cujus hodieque extat *Evangelium*, enixe orarent, ut doctrinæ illius, quam auditu acceperant, scriptum aliquod monumentum apud se relinqueret. Nec prius desliterunt, quam hominem expugnassent, auctoresque scribendi illius, quod secundum *Marcam* dicitur, *Evangelii* existissent. Quod cum Petrus per revelationem *Sancti Spiritus* cognovisset, delectatus ardenti hominum studio, librum illum auctoritate sua comprobasse dicitur, ut deinceps in *Ecclesiis* legeretur. Refertur id a Clemente in sexto Institutionum libro. Cui testis etiam accedit *Papias Hieropolitanus Episcopus*. Hactenus Eusebius ex Clemente, cuius alibi verba ex Hypotypeon libro ita refert: *Cum Petrus in urbe Roma verbum Dei publice prædicasset, & Spiritu Sancto afflatus Evangelium promulgasset, multi qui aderant Marcum cobortati sunt, utpote qui Petrum jamdudum sectatus fuissent, & dicta ejus memoria teneret, ut quæ ab Apostolo prædicata erant conscriberet. Marcus igitur Evangelium composuit, iisque, qui illud ab ipso rogabunt, impertiiit. Quod cum Petrus comperisset, nec prohibuit omnino rem fieri, nec ut fieret incitavit.* Cave autem, putes postrema hæc Eusebii verba cum iis pugnare, quæ paullo ante de ipsius Clementis sententia retulisse commemoravimus, quemadmodum Christophorus existimavit. Si enim, uti jam diu a viris clarissimis animadversum, Petrus cum *Evangelium* a *Marcus* scriptum, editumque esse cognovit, palam nec vetuit, nec laudavit; rem igitur tacito consensu comprobavit. Et Rufinus quidem eumdem sensum sequutus est, cum ita vertit *Cumque factum Petrus postmodum cognovisset, licet fieri ipse non jusserit, tamen factum non prohibuit. Rem confirmat Hieronymus: Marcus discipulus & interpres Petri, juxta quod Petrum referentem audierat, rogatus Romæ a fratribus breve scripsit evangelium. Quod cum Petrus audisset, probavit, & Ecclesie legendum sua auctoritate dedit: sicut scribunt Clemens, & Papius Hieropolitanus Episcopus. Similia legas apud Epiphanium, aliosque plures.*

2. Quam porro in evangelica historia contexenda rationem Marcus inierit, cognoscimus ex iis, quæ ab Joanne presbytero, & Domini discipulo sibi tradita refert *Papias* apud Eusebium: *Aebat inquit Presbyter ille Marcum Petri interpretem, quæcumque memoria mundaverat, diligenter perscripsisse, non tamen ordine pertexuisse, quæ a Domino aut dicta, aut gesta fuerant. Neque enim ipse Dominum audiverat, aut sectatus fuerat unquam. Sed cum Petro, ut dixi, postea versatus est, qui pro audientium*

Tom. I.

K k

utili-

*Vales. in Notis
ad hunc locum.*

*Nurry in app.
ad Bibliot. PP.
dif. 2. in Clem.
Alex.*

*Hier. de vir. ill.
in Marcum.*

Synop. Athan. Epiph. heres. 51.

*Greg Naz in
carm de 4. Ev.
Vide Calmet in
prol ad Marc.
ev. ing.*

*Euseb lib. 3.
cap. ult.*

*Qua methodo
Marcus evan-
gelium scrip-
tit.*

JESU CHR.
AN. 45.

*utilitate, non vero ut sermonum Domini historiam contexeret, Evangelium prædicubat. Quo circa nibil peccavit Marcus, qui nonnulla ita scripsit, prout ipse memoria repetebat. Id quippe unum fludebat, ut ne quid eorum, quæ audierat, prætermitteret, aut ne quid falsi eis affingeret. Proditum præterea ab aliis quibus Petro ipso dictante Evangelium a Marco scriptum fuisse; quod forte innuit Tertullianus iis adversus Marcionem verbis: *Licet & Marcus quod edidit, (Evangelium scilicet) Petri adfirmetur, cujus interpres Marcus*. Chrysostomus quidem in ea videtur fuisse sententia, ut crederet Marcum non Romae, sed in Aegypto discipulis rogantibus, Evangelium editisse; verum Papiræ, Clementi Alexandrino, Eusebio, aliisque potius adsentiendum existimamus.*

Quo tempore
Marcus evange-
lium scripserit.

3. Uti de loco Chrysostomus, ita de tempore editi Evangelii a reliquis dissentit Irenæus. Tradit enim post Petri, & Pauli obitum Marcum Discipulum, & interpretem Petri, quæ a Petro nunciata fuerant, perscripta nobis tradidisse; atque in hanc sententiam pedibus iverunt, quotquot Petrum & Marcum Romæ hisce Claudi temporibus fuisse inficiantur. Verum quis quæso, qui rem non præjudicatis opinionibus, sed suis momentis recto perpenderit, uni potius Irenæo, quam reliquis standum judicabit, qui Marcum vivo adhuc Petro Evangelium edidisse ad ununa omnes memorie prodiderunt? Nec mirum sane Irenæum hoc loco ceteris refragari; constat enim non ipsum modo, sed Patres etiam reliquos in historicis quandoque falli. Quid porro si mendum in Irenæi textum irrepississe dicamus, quæ plurimum, nec inanis sane, criticorum opinio fuit? Consule, si lubet, Dodwellum, Nurrium, Massuetum, Fogginum, aliosque, qui rem fuse & doctissime sunt persequuti.

Marcus Græce,
non latine scri-
psit.

4. Utrum græce, an latine scripserit Marcus, vehementer quoque disputant eruditæ. Nullus quidem esset disputationi locus, si vetustissimum Evangelii Codicem, qui Seculo xv. ex Forojurliensi Ecclesia Venetias translatus in Veneto S. Marci Thesauro adseratur, ipsum S. Evangelistæ autographum librum esse revera constaret, uti a pluribus traditum: Latine enim scriptum membranaceum Codicem (non autem, uti quibusdam visum, ex papiro Aegyptiaca, vel charta bombycina) observavit jamdiu Moutfauconius, confirmaverint vero deinceps & Laurentius a Turre, & Jo. Franciscus M. de Rubeis, qui pluribus non ita pri dem celeberrimum hunc Codicem doctissime illustrarunt; ille qui-

Montfauconius
Diar. Itt. c. 4.
Massuetus Hisp.
Dipl. t. 2. n. n.
Loc. cit.

JESU CHR.
AN. 45.

quidem in Epistola ad Cl. meique amantissimum Josephum Blan-
chinum , quæ primum prodiit Romæ in secundo Quadruplicis
Evangeliorum volumine , atque iterum notis aucta Venetiis ; alter
vero in Monumentis Eccles. Aquilejensis , & iterum in Dissertationibus variæ Eruditionis , quibus argumenta quædam pridem
tractata diligentius illustravit , ac vindicavit . Verum non modo
nullum alicujus fidei suppetit argumentum , unde Marci ipsius
autographum eum esse arbitremur , uti Fogginius animadvertisit ;
sed certissimis documentis a laudatis viris ostensum nihil aliud
esse , quam antiquissimi Forojuliensis Evangeliorum partem , qua
Marci Evangelium continebatur , ex eodem Evangeliorio olim
abstractam . Græca itaque lingua Marcum scripsisse a veteribus
traditum . Audiatur præ omnibus Augustinus : Horum sane qua-
tuor (Evangelistarum) solus Matthæus hebraico scripsisse eloquio ,
cæteri Græco : hinc non mirum , recentiorum plerosque in hac
opinione fuisse versatos . Baronius tamen , cui Seldenus , ut Har-
duinum prætereamus , accessit , Latino idiomate usum illum
fuisse existimavit : Atque ipsi suffragantur quidem Syriacus , Ara-
bicus , & Persicus Evangelii Textus ; liber quoque Pontificalis
Damaso tributus ; & Eutychius de originibus Ecclesiæ Alexan-
drinæ , cuius hic verba proferimus : Tempore Neronis Cæsar is
scripsit Petrus Apostolorum Princeps Evangelium Marci cum
Marco lingua Romana in urbe Roma , sed attribuit illud Mar-
co . Visum præterea Baronio magis consentaneum , ut Marcus
Romanis scripturus Evangelium Romana lingua , non Græca
usus fuerit , quæ Romæ apud optimos jam exolesceret . Non
ea tamen est Eutychii , & libri Pontificalis auctoritas , ut Au-
gustino , Hieronymo , aliquique præferri possit , aut debeat . Roma-
nos vero non modo Græce scivisse , sed passim hac ætate loqui-
tos esse , testis locupletissimus Juvenalis , quem miror equidem
Baronium ad suam sententiam confirmandam protulisse :

Nam quid

Rancidius , quam quod non se putat ulla
Formosam , nisi quæ de Tusca Græcula facta est .
De sulmonensi mera Cecrops : omnia Græce :
Cum , sit turpe magis nostris nescire Latine .
Hoc Sermone pavent , hoc iram , gaudia , curas ;
Hoc cunctæ effundunt animi secreta

Et Paulus quidem Græce , non Latine ad Romanos sibi scriben-
dum

K k 2

Anno 1753.
Cap. 2.
Cap. 6.

De Rom. D Petri
Itin. Exec. cit. xi.

Aug. de consinf.
Evang. l. b. 1.
cap. 2.
Caius. Janse.
in evang. Til-
lem. not. 4. in
Mare. Grot. an-
not. in Marci
Lamj in pref.
app. ad Harm.
Bolland. die 25.
Aprilis .
Cave , Fabricius
Bijmag. ut S.
Bar. an. 39 ad
43. ann. 45.
Seldenus in ori-
gines Alex Eu-
tychii .
Liber Pontif. in
Petrum .
Tom. 2. Evang.

Inven. Satyra 6.

JESU CHR.

AN. 45.

De Marci persona & Evangelio vide Dupin-differt. in Saer. Script. tom. 3.

An Marcus Evangelista ex 70 Discipulis fuerit, an idem cum altero Marco Barnabæ consubrino.

Epiph. heres 51. cap. 6. Bolland. die 25. Aprilij.

Dupin tom. 1. biblioth. p. 370.

Vide Huetium, & La Rue in op. Origenis.

Papias apud. Eus. lib. 3. 39.

Aug. de confen. Evang. lib. 1. 1. in Faust. l. 17.

Tertullianus in Marc. lib. 4.

Hier. cap. 8. de viris ill. Chrys. hom. 19. in all.

Cav. hisp. lito. Bisag. an. 66.

15.
Bar. an. 45. n.

46.
Foggini exercit. 11. p. 236.

Cotelerius not. in lib. 2. cap. 57.

Const. Apost.

Cur. Marcus interpres Petri dicatur.

Hieron. ep. 120. n. 11. ad Hedib.

dum putavit. Porro cum non Romanorum solum, sed Græcorum & Barbarorum commodo Evangelium ederet Marcus; magis sane consentaneum fuit, ut Græco, quod omnes callebant idiomate, uteretur.

5. De Marco rursum & illud quæritur, num e 70. Christi Discipulis fuerit; ac etiam num Marcus Evangelista idem sit cum Marco Barnabæ Consobrino, & Pauli Discipulo, ac socio, cuius meminerunt Apostolus in suis ad Philemonem, & Colossenses Epistolis, & Lucas in actibus Apostolorum. In Discipulorum numerum referunt Epiphanius, Procopius Diaconus apud Bollandum, & Adamantius in Dialogo contra Marcionitas Originii perperam tributo. Secus tamen sentiunt antiquiores Pates, quibus & nos plane adsentimur. Quod vero ad alterum spectat, res est paullo implicatior. Hieronymus quidem Marcum Evangelistam eundem ac Pauli discipulum existimavit; hæc enim in ejus Commentario Epistolæ ad Philemonem occurruunt: *Marcum ponit, quem puto Evangelii conditorem*: Hieronymo non nulli adsentuntur. Eorum tamen probabilior videtur sententia, qui unum ab alio distinguunt. Et sane, si temporum, rerumque gestarum ratio habeatur, facile intelligimus fieri minime potuisse, ut Marcus, qui Petro in Romana peregrinatione comes aderat, & postea Alexandriam circa annum 48. profectus Evangelium in Ægypto prædicavit, Paulum cum Barnaba comitaretur, quo tempore Philemoni, Colossensis, atque Timotheo Epistolas scripsisse fertur Apostolus. Alium itaque a Marco Barnabæ Consobrino, & Pauli Discipulo Evangelistam fuisse oportet.

6. Cum autem a Papia, Irenæo, aliisque antiquorum bene multis Marcus Petri interpres fuisse adfirmetur, non id ita intelligendum putamus, ac si Petrus quod divinorum sensuum majestatem digno non posset Hebraici, vel Græci eloquii explicare sermone, Marco, uti Paulus Tito, Interprete uteretur; quæ fuit Hieronymi opinio in Epistola ad Hedibiam: *Paulas divinorum sensuum majestatem digno non poterat explicare sermone. Habebat ergo Titum interpretem, sicut &c B. Petrus Marcum.* Uti enim certo scimus Paulum ita Græce loquutum, ut ejus iterum audiendi desiderium relinqueret, & pro Mercurio ab ipsis Ethnici aliquando haberetur; ita nec dubitamus quin & Petrus eo usus fuerit dicendi genere, quod ad divinorum sensuum Majestatem, & audientium captum magis esset accommoda-

modatum. Cum itaque Marcus, quæ de Christo Judæis a Petro hebraice explicata audivisset, singula Græco sermonе studiose digesserit, Petri Interpretem ideo a Patribus appellatum fuisse vero prorsus simile judicamus. Id innuere videtur Origenes: *Secondum fuisse accepimus Evangelium Marci, qui, prout Petrus ipſi exposuerat, in literas retulit.* Præterea cum ii Apostolorum quandoque concionibus interessent, qui linguae, qua forte habebantur ignari, explanatoribus indigebant; Hinc quoque Apostolorum Interpretes quosdam dictos non inficiamur: atque ita fortasse intellexit Clemens Alexandrinus, ubi memoravit Basiliū hæreticum sibi adscriptissimū magistrum Glauciam, qui fuit Petri interpres.

7. Interea Paulus, & Barnabas Antiochia dimissi abierunt Seleuciam, & inde navigaverunt Cyprum, & cum venissent Salaminum, prædicabant verbum Dei in Synagogis Judæorum. Magnam Judæorum copiam Cyprum insulam habitasse, ex Dionne scimus, unde nil mirum, verbum Dei in ipsorum Synagogis primo a Paulo, & Barnaba prædicatum fuisse: *Habebant autem & Joannem in ministerio, & cum perambulassent universam insulam usque Paphum, invenerunt quemdam virum magum pseudo Prophetam, Judacum, cui nomen erat Bariesù, qui erat cum Proconsule Sergio Paulo viro prudente. Hic accersitus Burnaba, & Saulo, desiderabut audire verbum Dei. Resistebat autem illis Elymas Mugus, (sic enim interpretatur nomen ejus) querens avertere Proconsulem a fide. Saulus autem, qui & Paulus, repletus Spiritu Sancto, intuens in eum, dixit: o plene omni dolo, & omni fallacia fili Diaboli, inimice omnis justitiae, non desinis subvertere vias Domini rectas. Et nunc ecce manus Domini super te, & eris cæcus, non videns solem usque ad tempus. Et confessim cecidit in eum caligo, & tenebrae, & circumiens quærebat, qui ei manum daret. Tunc Proconsul cum vidisset factum, credidit admirans super doctrina Domini. Cum Cyprus, teste Strabone, non Proconsularis, sed Prætoria Provincia fuerit, multumque Prætorias inter & Proconsulares provincias discriminis intercederet, dissentient eruditæ in adferenda causa, cur Lucas Sergium Proconsulem nominaverit. Putant aliqui, mendum in Lucæ textum irreplisse, ibique legendum *Proprætorem*. Baronius contra existimavit ideo Sergium Proconsulem appellari, quo non Cyprum modo, sed Ciliciam quoque proconsularem provinciam administraret. Verum nulla*

Pauli iter in
Cyprum.

Act. 13.

Sergius Paulus
credit Evange-
lium, Barjefu
magus exco-
ecatus.Strabo lib. 14.
in fine.
V Salmas. in
Capitoli.

Bar. an. 46. xi.

Cur Ser. Pau-
lus dicatur Pro-
consul.

hæc

JESU CHR.

AN. 45.

Lib. 2.

Annal. lib. 1.

cap. 16.

Lib. 54.

De Divin. No-

minibus cap. 8.

Origen. in Exod.

22.

Paulus Antio-

chiz Pisidiæ Ju-

dæos conterfa-

tus, ad gentiles

transit.

Act. 13. 14. ad

finem.

hæc veterum auctoritate nituntur. Qui ab Augusti temporibus Prætoriis Provinciis præerant, cum eas jure imperioque proconsulari administrarent, non Prætores tantum, sed Proconsules etiam dictos fuisse ex Vellejo, Tacito, & Dione gravissimis sane Scriptoribus intelligimus. Recte itaque, & ex temporum suorum moribus Lucas potuit Sergium Paulum Proconsulem nominare. Utrum porro Barjesus pœnitentia tactus Christianam fidem amplexus fuerit, dissident inter se veteres. Negat resipuisse Pseudo Dionysius; affirmat vero Origenes: *Paulus eum, qui cum Proconsule Sergio Paulo erat, dicto abeccans per dolores & molestiam ad pietatem convertit.* In eadem cum Origene sententia videtur fuisse Chrysostomus; Magi enim cœcitatem non ultionem, sed sanationem fuisse diserte affirmavit.

8. Jam vero cum Paulus, & qui cum eo erant, e Papho Pergen Pamphiliae venissent, Joannes peregrinationis socius Hierosolymam inde repetiit; Paulus vero, & Barnabas Antiochiam Pisidiæ transferunt, & ingressi Synagogam die Sabbathi, quo conventus Judæorum fieri consueverat, post lectionem legis, & Prophetarum, deprecantibus Synagogæ principiis, *surgens Paulus postquam luculenta gravissimaque oratione ostendit in Jesu Christo a Judæis Crucifixo omnia prorsus completa fuisse, quæ Patribus promissa divinitus fuerant; addidit illos tantum, qui in eo crederent justificari; caverent itaque, ne contemnentes, & non credentes opus, quod enarraverat, disperderentur, ut a Prophetis jamdiu fuerat prænunciatum.* Hæc ita audientium animos perculerunt, ut, Paulo postea e Synagoga exeunte, illum rogarent, ut sibi sequenti Sabbato verba hæc iterum loqueretur; *& multi Judæorum, & coletium advenarum sequuti fuerint Paulum & Barnabam, qui suadebant eis, ut permanerent in gratia Dei.* Sequenti autem Sabbatho cum universa pene Civitas convenisset audire verbum Dei; *videntes turbas Judæi, repleti sunt zelo, turbasque gravissimas in Apostolos concitarunt.* Quamobrem Paulus & Barnabas hæc constanter professi sunt: *Vobis oportebat quidem primum loqui verbum Dei: sed quoniam repellitis illud, & indignus vos judicatis æternæ vita, ecce convertimur ad Gentes, sicut præcepit nobis Dominus: Posui te in lucem Gentium, ut sis in salutem usque ad extremum terræ.* Audientes autem Gentes, gavisæ sunt, *& glorificabant verbum Domini, & crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam.* Judæi tamen, concitatis mulieribus reli-

religiosis & honestis , ac primoribus Civitatis , Paulum & Barnabam ejecerunt e finibus suis . At illi , excusso pulvere pedum in eos , venerunt Iconium . Admonuerat enim Dominus Apostolos , ut si qui eos forte non fusciperent , exeuntes in plateas dicerent : *Etiam pulverem , qui adhaesit nobis de Civitate vestra , extersimus in vos : tamen scitote , quia appropinquavit regnum Dei .* Ex Judæorum siquidem institutis si quis diris aliquem devoveret , pulverem ex se excutere , vel in aerem spargere consueverat : Constat id primum ex libro Esdræ , in quo hæc leguntur : *Insuper excusso finum meum , & dixi : Sic excutiatur Dominus omnem virum , qui non compleverit verbum istud de domo sua , & de laboribus suis , sic excutiatur , & vacuus fiat , & dixit universa multitudo : Amen .* Et in ipsis actis Apostolorum de Judæis in Paulum clamantibus , & execrantibus , hæc occurunt : *Vociferantibus autem eis , & projicientibus vestimenta sua , & pulverem jactantibus in aerem &c.* Quid autem significet pulverem de pedibus excutere , Interpretibus explicandum relinquisimus .

9. Cassium Longinum datum hoc anno fuisse a Claudio successorem Marso in Judææ Præfectura scripsit Josephus ; Verum Tacitus prodidit Marsum triennio post mortem Herodis adhuc Judæam administrasse : Josephi tamen auctoritatem hic præferendam existimamus . Cum itaque ante Vitellium sollemnis Pontificis Maximi vestis in Antonia Turre adservaretur ; Cæsius Longinus , & Cæpius Fadus Judææ Procurator Hierosolymam cum militaribus copiis jussu Cæsaris petierunt , ut illa vestis , in eadem Turri in posterum custodienda , ipsis illico træderetur . Rem ægre tulerunt Judæi , & filiis obsidibus datis vix impetrarunt , ut retenta interea veste legatos Romam mitterent ; qui Agrippæ Junioris potissimum apud Cæsarem gratia A. D. IV. Kal. Julii Claudii Rescriptum sunt consequuti , quo cævebatur , ne quidquam , Herodis Chalcidis Regis , & Agrippæ Junioris cauſa , in ea re novaretur .

10. Solis defectum hoc anno futurum Claudius cognoverat , quamobrem ne tumultus forte ob id in Urbe fieret , illius non modo tempus , sed modum , & causas publico edicto palam prænunciavit . Porro Eclypsim hanc Kalendis Augusti contigisse putavit Calvisius . Leges præterea tulit Augustus pro recta Provinciarum administratione , cavitque , ne exactio Magistratu illico

JESU CHR.
AN. 45.
Luc. 10.

Esdr. 5.

Act. 22.

Cassius Longinus
Judææ præfici-
tur .

Joseph. lib. 20.
cap. 1.
Tacit. Annal.,
lib. 11. 10.

Agrippa Stole
Pontificiaz cu-
stodiā a Clau-
dio Judæis ob-
tinet .

Solis deli-
quium populo
nunciatum .

Die lib. 60.

lico Præsides ad declinanda judicia e Provinciis excederent, quæ omnia Dio pluribus persecutur.

JESU CHRISTI AN. 46. PETRI APOST. AN. 15.

ROM. PONT. AN. 4. CLAUDII IMP. 6.

Coss. C. VALERIO ASIATICO II., ET MARCO JUNIO SILANO.

AN. URBIS 799. OLYMP. 206. AN. 2.

Quid Paulus
Iconii passus
sit.

Act cap. 14.

Theclæ con-
versio ad fi-
dem, ejusque
acta.

Tertull. de Bab-
tism. cap. 14.

1. Cum Anno superiore Paulo, & Barnabæ Antiochia Pisidiæ abeundum fuisse, sese Iconium coniulerunt; in qua urbe quæ gesserint, his verbis Lucas commemorat: *Factum est autem Iconii, ut simul introirent Synagogam Judæorum & loquerentur, ita ut crederet Judæorum, & Græcorum copiosa multitudo. Qui vero increduli fuerunt Judæi, suscitaverunt & ad iracundiam concitaverunt animas Gentium adversus fratres. Multo igitur tempore remorati sunt fiducialiter agentes in Domino, testimonium perhibente verbo gratiæ suæ, dante signa & prodigia fieri per manus eorum. Divisa est autem multitudo civitatis: & quidam erant cum Judæis, quidam vero cum Apostolis. Cum autem factus esset impetus Gentilium, & Judæorum cum principibus suis, ut contumeliis afficerent & lapidarent eos, intelligen-tes configurerunt ad civitates Lycaonia Lystram & Derben. Hactenus Lucas: Verum cum diu Paulum & Barnabam ibidem versatos fuisse constet, & cives eorum causa in diversa studia divisos adeo fuisse, ut omnia ubique turbis plena essent, plurima ab eodem prætermissa fuisse facile intelligitur. Et revera multa se Iconii passum fuisse, Paulus in Epistola ad Timotheum paucis quidem, sed satis aperte significat: *Tu affecitus es meam doctrinam, institucionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam, persecutiones, passiones: qualia mibi facta sunt Antiochiae, Iconii, Lystris: quales persecutiones sustinui.**

2. Theclam quoque Pauli prædicationibus Iconii ad Christi fidem adductam fuisse, veteres literis prodiderunt; quorum testimonia antequam proferamus, illud est prænotandum, quemdam in Asia Presbyterum conficta Pauli & Theclæ acta in vulgus antiquissimis temporibus edidisse. Rem dicet diserte Tertullianus: *Quod si quæ Pauli perperum scripta legunt, exemplum Theclæ ad licentiam mulierum dicendi, fingendique defendunt: sciant in Asia presbyterum, qui eam scripturam construxit.*

xit, quasi titulo Pauli de suo cumulans, convictum atque confessum id se amore Pauli fecisse, loco decepsisse. Congruit Hieronymus: Igitur Pauli & Theclæ, & totam baptizati Leonis fabulam inter Apocryphas Scripturas computamus. Quale est enim, ut individuus comes Apostoli inter ceteras ejus res hoc solum ignoraverit? Quos sequutus Gelasius acta Theclæ & Pauli inter Apocrypha jure recensuit. Jam vero cum Theclæ quædam acta hodieque circumferantur sub nomine Basilii, Seleuciæ seculo quinto Episcopi; Baronius, aliisque existimarent hæc alia prorsus esse a spuriis, & Tertulliani, Hieronymi, Gelasiique censura notatis, ideoque digna censuerunt, quibus fides ab omnibus haberetur. Illorum tamen nobis probabilior sententia videtur, qui hanc quoque Theclæ historiam nullius auctoritatis, & rejiciendam omnino arbitrantur. Quamvis enim Basilio vere sit tribuenda, quod plures ceteroquin inficiantur gravissima Photii auctoritate nixi, qui Basiliū Theclæ gesta ligata, non soluta oratione scripsisse commemorat; tot tamen, ac tanta in his actis occurrunt, quæ catholicæ fidei dogmatibus, Christianæ pietatis, & Disciplinæ regulis, atque Apostolicæ Historiæ adversantur, ut mirari profecto subeat viris ingenii, & doctrinæ laude præstantibus probata fuisse. Quod ne temere adfirmare videamur, illud hic modo commemorabimus, quod de Falconnilla in actis occurrit: Eam nempe in infidelitate defunctam, cum Theclæ precibus in Christum post mortem credidisset, æternam salutem promeruisse. Exploratum siquidem fideles nunquam pro iis orasse, qui in impietate, & idolatria obiissent. Eadem quippe, inquit M. Gregorius, causa est, cur non oretur tunc pro hominibus æterno igne damnatis, quæ nunc etiam causa est, ut non oretur pro diabolo, quæ nunc etiam causa est, ut non orent sancti Homines pro hominibus infidelibus, impiisque defunctis. Præterea mouit jamdiu Tertullianus Theclæ exemplo, horum scilicet aëtorum auctoritate, licentiam mulierum docendi, tingendique ab aliquibus fuisse defensam.

3. Quare ceteris omnino dimissis, sola Patrum de Thecla testimonia proferemus. Methodius itaque in Convivio decem virginum affirmit *Doctrinarum omnium humuniorum disciplina nemini cessisse; de Evangelica vero, ac divina a Paulo fuisse instructam.* Nyssenus vero: *Talem myrrham, inquit, olim Paulus infundebat ex ore suo, mixtam cum puro pudicitia lilio in sanctæ Virginis aures; ea vero erat Theclæ, quæ præ-*

Tom. I.

L I

clare

JESU CHR.
AN. 45.
Hieron. de Scr.
Eccl. in Lue.
cap. 7.

Conc. Rom. in
decret. de lib.
Apocryph.

Baron. an. 49.
n. 4.
Pantinus Tiles.
ad op. Basili. Se-
leuc.

Tillem. not. 1.
in Thecl. tom. 2.
pag. 433.
Rigal. in Ter-
tull. in lib. de
baptis. Basnag.
an. 46.
Dupon. tom. 3.
Bibl. eccl. secul.
5. pag. 496.

Greg. moral. lib.
34. cap. 16.

Tertull. ubi sap.

SS. Patrum
elogia 3. The-
clæ.
M. th. de virg.
convivio tom. 3.
Bibliot. PP.
Combetif. actua-
rium noriss. p.
64.

JESU CHR.

AN. 46.

Greg. Nis. hom. 25. in Cant. 14. tom. 1.

Contra Faustum lib. 30. cap. 4.

Thecla sponsum relinquit. Epiph. har. 78.

Chrysost. hom. 25. in alt. hom. 72. 77. tom. 1. & tom. 6. hom. 44.

Thecla a Sponsō accusata damnatur.

Zen. form. de timore, edit. Baller. num. 8.

p. 71.

Greg. Nazianz. ad virg. enarr.

Thecla Leones superat.

clare animo suo defluentibus de lilio guttis intra se receptis hominem externum morte opprimit: quibus & illud adjungit, Theclam jam viro desponsatam, amore pudicitiae, sponso nuncium remisisse; quod & Paulo impie exprobrat Faustus apud Augustinum. Jam timeo Apostolo, ne dæmoniorum doctrinam intulisse tunc Iconium videatur, cum Theclam oppigneratam jam thalamo in amorem sermonne suo virginitatis incendit. Eadem ferine Epiphanius: Thecla, incidit in Paulum sanctum, & a nuptiis exsolvitur, cum curatorem sive sponsum haberet formosissimum, primarium Urbis, valde divitem, generosissimum, ac illusterrimum. In vita contemnit terrena Sancta illa, ut cælestium potens fiat. Sed & Chrysostomus refert eam Pauli colloquium magno sibi pretio comparasse: Audi de beata Thecla; illa ut Paulum videbat, aurum suum dedit; tu autem ut Christum videoas, nec obulum das; & alibi. Quare Paulum tamquam Thecla, ut audias, quæ per ipsum tibi dicuntur. Ejusdem porro cum feris certamina pluribus Ambrosius meminit: Thecla doceat immolari, quæ copulam fugiens nuptiarum, & sponsi furore damnata, naturam etiam bestiarum virginitatis veneratione mutavit: namque para-ta ad feras, cum aspectus quoque declinaret virorum, ac vitalia ipsa saevō offerret leoni; fecit, ut qui impudicos detulerant oculos, pudicos referrent. Cernere erat lingentem pedes bestiam cubitare bumi, muto testificantem sono quod sacrum virginis corpus violare non posset; ergo adorabat prædam suam bestia & propria oblitera naturæ naturam induerat, quam homines amiserant. Hæc Ambrosius in altero de Virginitate libro: in Epistola autem ad Simplicianum: Inter leones virgo exultavit, & prodeuntes bestias expectavat intrepida. Et rursus in alia ad Vercellensem Ecclesiam: Quo munere venerabilis Thecla etiam leonibus fuit, ut ad pedes præda sua strata impastæ bestiae sacrum deferrent jejunium, nec procaci oculo virginem, nec ungue violarent aspero. Congruit Veronensem Episcopus S. Zeno: Adversus Theclam accusator acerrimus lingue exerit gladium, cum suis sibi ministris publicæ leges inserviunt. Stimulis acutur feritas in ferocitatem: & tamen mitior hominibus inventur &c. Gregorius denique Nazianzenus: Non te fugit, Theclam ignium, & bestiarum impetum evitasse; idemque in Preceptis ad Virg.

Quis Theclam necis eripuit, flummaque periclo?
Quis validos unguis vinxit, rabie, que ferarum?

Vir-

JESU CHR.
AN. 46.

*Virginitas. O res omni mirabilis ævo!
Virginitas fulvos potait sopire leones:
Dente nec impuro generosos virginis artus
Ausi sunt premere, & rigido discerpere morsu.*

Theclam præterea uti primam inter feminas Martyrem celebrat Isidorus Pelusiota : *Adde muliebrium victoriurum, ac trophæorum caput, hoc est illam omnibus laudibus celebratam Theclam, quæ tamquam immortalis pudicitæ columnna prostat, quæque e media turbidarum affectionum tempestate, tamquam fax incensa, ad portum ab omnibus fluctibus immunem appulit.* Ab Epiphanio vero, Ambrosio, Hieronymo, Sulpicio Severo, Pauli Primogenita dicitur, aliisque amplissimis sane titulis commendatur. In cœnobium Theclæ nomine insignitum sese recepisse Nazianzenum constat, ne defuncto Patri in Episcopatu succederet: *& Seleuciam profectus, in virgineo Sanctissime Theclæ cœnobia habitavit.* Templum vero in Isauria eidem dicatum extitisse auctor est Theodoretus, qui refert Cyram, & Maranam nobilissimas Virgines, eo religionis causa profectas fuisse: *Cum victoriae insignis Theclæ cœpissent videre templum, quod est in Isauria, ut dilectionis in Deum flammam undique accenderent, sic profectæ sunt, & reversæ jejunaæ.*

4. An autem Thecla martyrio vitam finierit, in dubio est. Breviarium, Martyrologium, & Rituale Romanum ab igne, aqua, & bestiis divinitus liberatam, & in pace ac senectute bona sub Nerone obiisse tradunt; quinimmo, si fides Pseudo Basilio habenda esset, eam minime defunctam fuisse affirmare oporteret: *Haudquaquam, inquit ille, vita defuncta est, sed viva subsidens in terram ingressa, quæ Deo ita volente in ejus gratiam discessit, seque illi aperuit eo in loco, quo divina ac sacra liturgia mensa constructa, in orbe columnis argentoque fulgente undique cincto, est constituta.* In monte sane ad longam usque senectutem vitam egisse sentiunt Eruditorum aliqui. Verum nec verbum quidem de tam longæva Theclæ ætate occurrit apud Patres; quorum ea quidem sunt de ejusdem martyrio testimonia, ut Baronio adsentiendum putemus, qui Theclam vere martyrem decepsisse existimat. Non ignoramus profecto illos quoque a veteribus Martyres fuisse dictos, qui tormenta tantum, non mortem pro Christi fide obiissent; at Theclam inter victimas pro Christo occisas enumerat Nazianzenus;

L 1 2 marty-

*Iud. lib. I. ep.
87. & epist.
160. &c.*

*Epiph. hæres.
70. Ambros. de
virg. Hier. ad
Eustoch.*

*Sulp. Sev. in vi-
ta S. Martini.
Greg. in vita
Nazianz.
Nazianz. carm.
I. & orat. 21.
Theodor. in vi-
ta Patrum c. 29.*

An Thecla vi-
tam martyrio
mutaverit.

*Die 27. Septemb.
Brev. & Ritual.
Rom.
Theclæ vita cap.
ult. edita a Pan-
tinio.*

*Tiblem. n. 40. in
Thecl.
Bar. an. 47.
n. 14.*

*Nazianz. orat.
3.*

JESU C H R.

A N . 46.

Ambr. de Virg.
lib. 3.

Aug. de virgi-
nit. cap. 44.

Asini Galli in
Claudium con-
spicatio.

Svet. in Claud.
Dio lib 60.

Theudas im-
postor a Fado
occiditur.

Joseph. antiq.
lib. 20. 2.

Helena Regi-
na , & Izates
filius Hiero-
sylmam adeunt.

Act. cap. 11.
Joseph. I. 20. 2.

martyrio vitam mutasse innuit Ambrosius ; & S. Augustinus Theclam cum Crispina vere martyre conjungit . Animadvertem- dum præterea incerta tantum Theclæ acta commemorare ab omnibus eam tormentis incolumem evasisse .

5. Cum Asinius Gallus sola generis nobilitate fretus , & pecunia , ac viribus omnino destitutus , res novas in Claudium Imperatorem molitus stulte suis set , cognita conjuratione , exilio mulctatus est ; illum siquidem misericordia magis , quam morte dignum Cæsar judicavit . Cautum est quoque Claudii lege , ne Domini in posterum a libertis accusarentur ; e quibus magnam ipse laudem est assequutus .

6. Administrante Judæam Fado Procuratore , præstigiator quidam nomine Theudas , inquit Josephus , ingenti hominum multitudini persuasit , ut a sportatis opibus ducem se ad Jordanem usque fluvium sequerentur . Quippe se Prophetam esse ajebat , direm- ptisque imperio suo aquis fluminis , facilem se transitum ipsi præstiturum dicebat , & bujusmodi sermonibus plurimos decepit . Non tamen eos passus est Fadus quidquam ex sua vesania con- sequi ; sed emisit adversus eos equitum turmam , qua ex impro- visto illos adorta , multos occidit , multosque vivos comprehendit . Ipse etiam Theudas ab iisdem captus est , ejusque caput absensi- sum Hierosolymam deportant . Atque adeo hæc sunt , qua Ju- dæis acciderunt , dum Cuspis Fadus erat procurator . Cavendum porro , ne hunc Theudam eumdem forte putemus , cuius meminit Gamaliel in actis Apostolorum ; diu enim ante , quam Fadus Ju- dæam administraret , interfectum illum fuisse ipsamet Aposto- lorum Acta declarant .

7. Fame ab Agabo prædicta adhuc senviente , Helena Adia- benorum Regina , qua cum filio Izate Judæorum disciplinam didicerat , in Hierosolymitanam urbem proficiendi desiderio te- nebatur , ut Templum Dei omnium hominum sermone celebratum adoraret , & victimas pro gratiarum actione offerret : filiumque orabat , ut eo ire permitteret . Cum autem ille libenter admodum matri supplicantii annuisset , & magnos apparatus ad eam pro- fectionem fecisset , multaque pecunia eam instruxisset , descendit ad Hierosolymitarum urbem , filio longe eum deducente . Ejus autem adventu nihil opportunius potuit accidere Hierosolymitis , nam fame ipsorum urbem per id tempus premente , multisque alimentorum inopia pereuntibus , Helena Regina e suis alios qui- dem misit Alexandriam , qui viam magnam tritici coemerens , alios

alios vero in Cyprus, qui caricarum sarcinas advebi curarent. Ubi JESU CHR.
vero reversi sunt, celeriter istis opportatis, cibos egenis distri-
buit: atque ex hac beneficentia maximam sui memoriam apud
gentem nostram universam reliquit. Quin & filius ejus Izates,
fame ista audita, Principibus Hierosolymitanis multum pecunia
misit. Hanc Helenæ, Izatisque filii peregrinationem secundo
Claudii anno, Christi 44. alligandam esse viri eruditio contendunt.
Verum Helenam non ante labentem annum Hierosolymam
advenisse, vel inde maxime constare videtur, quod ex Josepho li-
quet id contigisse postquam Pontificalis stolæ custodia Judæis per-
missa fuit Imperatoris edicto, quod datum scimus anno Tribunitiæ
Potestatis V.Chr.45. Accedit præterea famem, & Helenæ adven-
tum accidisse, ipsomet Josepho teste, procurantibus Judæam Fa-
do, & Alexandro, qui Fado successerat: Horum igitur Pro-
curatorum temporibus evenit, ut magna famæ Judæam afflige-
ret; Cum Helena Reginu frumentum grandi pecunia ex Ægyp-
to coemptum egenis distribuit.

8. Helenam Izatemque ejus filium Christianis sacris ad-
dictos fuisse scripsit Orosius: *Fames gravissima per totum Sy-
riam facta est, quam etiam Prophetæ prænunciaverunt.. Sed
Christianorum necessitatibus apud Hierosolymam convectis ab Æ-
gypto frumentis, Helena Adiabenorum Reginæ conversa ad fi-
dem Christi, largissime ministravit.* Silentibus tamen Josepho,
& Eusebio, an eis Orosio fides habenda, dubitavit recte Bar-
onius; quem dolemus sane a Basnagio vapulare, ac si Orosii sen-
tentiam omnino probasset. *Cum hæc mecum reproto, (quæ sci-
licet Josephus refert de Izatis circumcisione) in eam partem
mugis adducunt, ut existimem hos Christiana fide imbutos, ut
Orosius scribit; verum nec id quidem auderem omnino affirma-
re, præsertim cum unde id acceperit Orosius, non invenerim:*
*eadem enim recitans Eusebius nihil, præter quod a Josepho di-
sturn est, apponit.* Hæc Baronius, cujus postrema verba silen-
tio pressit Basnagius, ut suam in Annalium Parentem censuram
posset licentius exercere, quod sœpe notandum esset, si nostri
instituti ratio permitteret.

9. Izatem porro, Helenamque Judaicam religionem, num-
quam vero Christianam fidem amplexos fuisse, manifeste satis
intelligitur ex Josepho, qui refert: Izatem filios suos numero
quinque Hierosolymam misisse, ut linguam nostram vernaculam,
& patriam disciplinam diligenter addiscerent. Tanta enim Iza-
tis

Pag. nov. 3. ad
an. 46.
Basnag. an. 46.
4.
Cleric., Ufficius
cod. an.

Yosep. lib. 20. 3.

Utrum Helena
& Izates fue-
rint Christiani-

Oros. lib. 7. 6.

Basnag. an. 46.
5.
Bar. an. 44. 66.

Euseb. lib. 2. 12.

Helena & Iza-
tes Judæi fue-
runt.

Joseph. lib. 20.
2. et 3.

JESU CHR.
AN. 46.
*Josephus de Bell.
Jud. l.6. cap. 7.*

Sepulcrum He-
lenæ, & Filii.

*Joseph. Antiq.
lib. 20. cap. 4.*

Ecf. lib. 2. 12.

*Hier. epist. 108.
2. 9.*

tis sollicitudo , ut filii sui Hebræorum linguam , & mores ad discerent, legesque servarent, profecto Judaismum professum fuisse aperte demonstrat . Plures præterea uxores , ex quibus filios viginti quatuor , totidemque filias superstites reliquit , simul habuisse compertum est ; quod Christianis semper , & ubique vetitum nemo prorsus ignorat : Cum enim Parthi hostiles in eum impetus facerent , cum uxoribus , & filiis jejunabat .

10. Quo anno Helena , Izatesque e vivis abierint , ignoramus . Id tantum ex Josepho scimus , Izatem anno ætatis quinquagesimo quinto exacto , regnique quarto supra vigesimum obiisse ; Helenam vero , cum in Adiabenam reversa ruisset , non diu superstitem filio Izati vixisse : Quamobrem circa hæc tempora utruinque fato functum esse conjicimus . Jam vero Monobazus , Izatis fratri in Regno successor , ejus , & Helenæ matris osfa Hierosolymam missa in pyramidibus sepeliri jussit , quas numero tres , tribusque studiis ab Urbe Hierosolymitana diffitas mater exstruxerat . Constantini autem , immo & Theodosii ætate integras adhuc Helenæ Pyramides extitisse , testatur Eusebius : *Helena illius , cuius mentio fit a Josepho , illustres etiamnum extant Cippi in suburbis Hierosolymorum , quæ Aelia mutato nomine appellatur , eamque Adiabenorum Regiam fuisse perhibent .* Pausanias vero , penes quem sit fides , hæc memoriarum prodidit : *Apud Hebreos in Solymorum urbe . . . Helenæ indigenæ mulieris sepulchrum miri operis est . In eo enim ostium fabricatum est ex marmore , uti ceteræ sepulchri partes . Id anni statio die , atque hora , occulto machine cuiusdam motu aperitur , neque ita multo post concluditur . Quod si alio tempore aperire conatus fueris , effringas facilius , quam ulla vi recludas .* Hieronymus denique in Epistola ad Eustochium Helenæ sepulchri meminit : *Ad levam Mausoleo Helena derelicto , quæ Adiabenorum Regina in fame populum frumento juverat , ingressa est Hierosolymam -*

JESU CHRISTI AN. 47. PETRI APOST. AN. 16.

ROM. PONT. AN. 5. CLAUDII IMP. AN. 7.

COS. CLAUDIO AUGUSTO IV. ET L. VITELLIO III.

AN. URBIS 800. OLYMP. 206. AN. 3.

Petri opera E-
vangelium in
occidentales
provincias pro-
pagatur .

I. In id unice intentus Petrus Apostolus , ut commissi
sibi a Christo munere sedulo fungeretur , discipulos huc , illuc
per

per Occidentis regiones hoc tempore misisse fertur, qui eas a superstitione Deorum ad fidem, cultumque Christianæ religionis adducerent. *Quis enim nesciat*, inquit Innocentius Rom. Pontifex in epistola ad Decentium, *aut non advertat, id quod a Principe Apostolorum Petro Romana Ecclesiae traditum est*, ac nunc usque custoditur, ab omnibus debere servari, nec superinduci, aut introduci aliquid, quod aut auctoritatem non habeat, aut aliunde videatur accipere exemplum? præsertim cum sit manifestum, in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, & Siciliam, insulasque interjacentes, nullum hominum instituisse Ecclesiæ, nisi eos, quos venerabilis Apostolus Petrus, aut ejus Successores constituerunt Sacerdotes? aut legant, si in his Provinciis alius Apostolorum invenitur, aut legitur docuisse? Quod si non legunt, quia nusquam invenitur, oportet eos hoc sequi, quod Ecclesia Romana custodit, a qua eos principium accepisse non est dubium: nedum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere. Quas tamen potissimum Ecclesiæ, & quo tempore Petrus, ejusque discipuli in singulis Provinciis instituerint, ob summam veterum monumentorum inopiam difficillimum est constituere. Quamvis enim Civitatum traditiones non esse temere contemnendas ultro fateamur; tamen negari nequit, quin earum pleræque nutent, neque probabilibus monumentis firmatae sint; quippe cum Scriptores plerique studio Patriæ plus ferme tribuant, quam pati veritas, & ratio videantur. De his plura apud singularum Ecclesiarum Historicos, vel Originum Christianarum tractatores, Mamachium præsertim, qui in hoc argumento doctissime, sagaciterque nostra ætate versatus est. Nos a ceteris consulto abstinentes, de initiis Christianæ religionis in Gallia, & Hispania hic modo disserendum statuimus, de quibus magna virorum doctorum dissensione certatur.

2. Quod itaque Gallos spectat, sunt adhuc, fueruntque viri doctrinæ laude spectatissimi, qui dicerent Apostolorum discipulos Christiana sacra in Gallias importasse: Id autem adeo corundem aliqui sibi persuaserunt, ut præterea arbitrarentur non modo Dionysium Areopagitam Parisiensium, Martialem Lemovicensium, Julianum Cenomanensium, alios denique, qui Apostolos magistros habuerint, Gallorum Doctores, & Episcopos fuisse; verum etiam Mariam Magdalenam, Marsham sororem, fratremque Lazarum Massiliam appulsos, ibi doctrinam cul-

JESU CHR.

AN. 47.
Innoc. epist. 25.
apud Contan. p.
855.Orig. et antiqu.
Christ. Tom. 2.Quo tempore
in Galliis E-
vangelium præ-
dicatum fue-
rit.

JESU CHR.
AN. 47.

cultumque Christianæ Religionis docuisse, & propagasse. Horum omnium a plurimis est oppugnata opinio, quorum aliqui antiquiore secundo seculo jam adulto in Galliis esse Christianism negant; contendunt alii ante seculum Ecclesiæ tertium, exceptis Lugdunensibus, Viennensibus, aliisque perpaucis, nullis præterea in Gallia Evangelium innotuisse. Sunt denique, qui media incidentes via, privatas quarumdam Ecclesiæ traditiones dubias omnino concedunt; adfirmant tamen a primis usque Christianorum temporibus non Viennenses modo & Lugdunenses, sed alios quoque in reliqua Gallia incolas fuisse, et si non magno numero, qui Apostolicorum hominum studio nostram religionem profiterentur: Atque horum satis bene constituta nobis sententia videtur. Si non solum Petro de Marca, Natali Alexandro, & Michaeli Lequienio, sed Veterum perpaucis assensio esset adjungenda; gravissimo sane Pauli Apostoli testimonio constaret a Crescente ipsius Discipulo Gallias Evangelica luce fuisse illustratas. Ubi enim in altera Pauli Epistola ad Timotheum *Crescens in Galatiam abiisse* dicitur, legendum putarunt *in Galliam: Ex reliquis*, inquit Eusebius, *Pauli comitibus Crescens quidem ab eo missus in Gallias Pauli ipsius testimonio declaratur*. Eusebio congruunt Theodoritus, & Epiphanius, a quo scriptum præterea est *Lucam primum in Dalmatia, Gallia, & Italia, sed in Gallia præ ceteris Evangelium prædicasse*: Id autem, quos paullo ante laudavimus Scriptores de Gallia transalpina intelligendum existimant. Vulgata tamen Paulinæ Epistolæ lectio, qua Crescens in Galatiam contendisse memoratur, & omnium quæ exstant exemplarium auctoritatate nititur, & summa reliquorum Patrum, veterumque Scriptorum consensione firmatur. Quod vero ad Lucam pertinet, non perperam fortasse Petavius Epiphani locum de Gallia Cisalpina est interpretatus: Lucam enim in Gallia prædicasse nullus prodidit; neque Augustus nova Provinciarum Imperii divisione Galliæ ulterioris, vel citerioris, transalpinæ vel cisalpinæ appellationem sustulit, in quo maximum sententiæ sua præsidium constituit de Marca: Nam plures fuisse a Scriptoribus deinceps usurpatam, innumeris ipsorum testimoniis evincitur. His itaque missis præstantiora sunt proferenda. Princípio igitur Lucius Cæcilius affirmat tempore Neronis *non modo Roma, sed ubique quotidie magnam multitudinem defecisse a cultu idolorum, & ad religionem novam, damnata vetustate tran-*

*Epist. ad Henr.
Vales. Histor.
Eccl. Eusebii Edi-
t. Vales. pre-
fixa.*

*Histor. Sec. I.
Differt. xvij.
Tom. I. Orient.
Saerii.
Cap. iv. v. 10.*

*Histor. lib. 3.
cap. 4.
Ib. 3. oper. E-
dit. Sirmundi
pag. 505.
Hæres L.*

*To. 2. oper. Epi-
ph. pag. 90. E-
dit. Paris. A.
1622.*

*Vide Launoyum
in Disputatione
Epist. Petri de
Marca cap. 3.
Lib. de Mort.
Pers. cap. 2.*

*transisse : Et capite tertio : Rescissis, inquit, actis Domitiani non tantum in statum pristinum Ecclesia restituta est, sed etiam multo clarius ac floridius eniuit, secutisque temporibus, quibus non nullos inimicorum impetus passa est, manus suas in orientem, occidentemque porrexit, ut jam nullus esset terrarum angulus tam remotus, quod non religio Dei penetrasset, nulla denique natio tam feris moribus vivens, ut non suscepto Dei cultu ad justitiae opera mitesceret. Ne id autem post Antonini Pii tempora factum arbitremur, admonet Justinus Martyr, qui in Dialogo cum Tryphone, ne una quidem est hominum natio, ait, sive Barbarorum, sive Græcorum, seu etiam aliorum omnium, quocumque appellantur nomine, vel in plaustris degentium, vel domo carentium, vel in tentoriis viventium, & pecora aleantium, inter quos per nomen Crucifixi Jesu preces, & gratiarum actiones Patri, & Conditori universi non fiant. Jamvero quis putet remotissimis, & extra Romanum Imperium sitis regionibus Evangelium innotuisse; ignorasse vero adhuc Gallos ea ætate florentissimos, vicinosque gentium capiti Romæ, quam sanguine suo Petrus, & Paulus consecrarunt? Sibi ne quis quam persuadeat Apostolos, quorum ea præcipue cura fuit, ut ne barbaræ feræque gentes Jesum Crucifixum ignorantem, de illustri adeo Gallorum natione ad Christum adducenda minime cogitasse? Et sane Irenæus anno circiter 170., ut Hæreticos Novitatis argueret, ad Gallicanarum Ecclesiarum traditiones provocavit: *Et neque hæc, quæ in Germania sunt fundatae Ecclesiæ, aliter credunt, aut aliter tradunt; neque hæc, quæ in Iberia sunt, neque hæc, quæ in Celtis, neque hæc, quæ in Oriente, neque hæc, quæ in Ægypto.* Hoc autem argumento est eas jam inde ab aliquo tempore fuisse constitutas: Qui enim uti adversus Hæreticos potuisset traditione Ecclesiarum, quas novas tum fuisse constaret? Tertullianus præterea memorie prodidit apud diversas Gallorum nationes sua ætate Christianum cultum obtinuisse: *Getulorum varietates, & Maurorum multi fines, Hispaniarum omnes termini, & Galliarum diversæ nationes, & Britunnorum inaccessu Romanis loca, Christo vero subdita, & Sarmatarum, & Dacorum, & Scytharum, & abditarum multarum gentium, & Provinciarum, & Insularum multarum nobis ignotarum, quæ enumerare non possumus; in quibus omnibus locis Christi nomen, qui jam venit, regnat.* Non igitur in Viennensi, & Lugdunensi tantum, uti perperam Lau-*

Tom. I.

M m

noyus

Contra Heres.
Lib. I, cap. x.Advers. Jud.
cap. viij.

JESU CHR.
AN. 47.

*Lib. 4.
De Bello Civ.
lib. 4.*

*V. Abbadie nou-
velle Differ-
tation touchant le
tems au quel
la Religion a été
établie dans les
Gaules . Tol-
se 2703. in 12.
pag. 204. seq.*

*Abba Mart.
pag. 107. edit.
Parisien.
LXVIII. Edit.
oxoniens.
LXVII. Edit.
Buluz.*

*Inter oper. S.
Leonis T. 1. p.
993. edit. Bal-
lerin. & post
spiss. XLIX e-
dit. Quæsnellii.*

*Apud Coustant.
Ep. RR. Pont.
pag. 398.*

nous contendit ; sed in diversis Galliarum regionibus , cum Tertullianus Judæos refutaret , Christianorum coetus aderant : Quos cum paullatim auctos fuisse constet , nihil sane vetat , quominus illos multo antea constitutos , & eosdem omnino credamus , quos ab Irenæo memoratos ostendimus . Iis enim , qui animadverterint a Strabone , Appiano Alexandrino , aliisque Græcis Scriptoribus , Gallos oinnes *Celtas* appellatos fuisse , vix credimus Launoyum , ejusque similes persuasuros ab Irenæo , Græco homine , Celticam solum Galliam *Celtarum* nomine designari . Accedunt sincera S. Saturnini Episcopi Tolosani & Martyris Acta , quæ tertio extremo seculo scripta fuisse adnotat Ruinartius , quæque aperte satis declarauit *Apostolorum prædi-
cationem coruscasse in Gallia* , & Christianismum ante Saturninum in eadem regione viguisse . Porro Cypriani tempore plures in Galliis Episcopos fuisse , & Arelatensem potissimum Ecclesiam antiquitatis laude floruisse , plane constat ex ejus Epistola ad Stephanum Rom. Pontificem , quem vehementer rogat , ut ab eo mandata diriguntur ad Coepiscopos in Galliis constitutos , & ad Plebem Arelate consistentem , quibus abstento Marciano (illius urbis Episcopo) alias in ejus locum substituatur , & greci Chri-
stii , qui in hodiernum ab illo dissipatus , & vulneratus contem-
nitur , colligatur : sufficere namque multos illic ex fratribus an-
nis superioribus excessisse sine pace . Cypriano consonat , ma-
gnamque ex eo simul lucem mutuatur celeberrimus Episcopo-
rum Provinciæ Arelatensis ad Leonem I. Libellus : Namque me-
dio quinto Seculo hæc publice , palamque in eo scripta intelli-
gimus : *omnibus regionibus Gallicanis notum est , sed nec sacro-
sanctæ Ecclesiæ Romanae habetur incognitum , quod prima intra
Gallias Arelatensis Civitas missum a Beatissimo Petro Apostolo
Sanctum Trophymum babere meruit Sacerdotem , & exinde aliis
paullatim regionibus Galliarum bonum fidei & Religionis infu-
sum . Quæ nemo prudens sane dicet a frequenti universæ Pro-
vinciae Synodo tam confidenter proferri potuisse , nisi cognita
prorsus omnibus , & explorata per ea tempora fuissent . Et
Zosimus quidem Romanus Pontifex aliquibus ante annis hujus-
modi Arelatensium traditionem aperte probaverat ; In sua enim
ad Episcopos Galliæ Epistola , sane , inquit , quoniam metropolita-
na Arelatensium urbi vetus privilegium minime derogandum est ,
ad quam primum ex hac sede Trophymus summus antistes , ex
cujus fonte totæ Galliæ fidei rivulos acceperunt , directus est .*

4. Quair-

4. Quanti hæc essent momenti ad ejus sententiam omnino labefactandam , probe sensit Launoyus ; cum tamen eo , quem semel imbiberat , errore delectaretur , Cypriani , Zosimi , & Gallorum ad Leonem epistolas sequiori ætate a nebulone suppositas pronunciavit . Verum ab inani , nequid dicam gravius , Launoii censura illustria adeo monumenta doctrinæ vindicarunt , præter Menardum , & Milletum , Pearsonus in annalibus Cyprianicis , Baluzius , Quesnellus , Constantius , aliqui pluri- mi doctrinæ , & eruditioñis laude clarissimi . Neque felicius causæ suæ consuluit Launoyus , ubi ad conciliandam cum sua sententia Cypriani Epistolam conjecit : *dici posse Trophymum anno primo Imperatoris Decii venisse Arelate , & Marciunum Trophymo post quatuor , aut quinque , vel septem annos mortuo successisse* ; Cyprianus enim se diu ante de prava Marciani fide monitum fuisse Stephano affirmat : *Faustinus semel , atque iterum mibi scripsit* . Magno præterea numero Episcopos tum in Gallia fuisse testatur : *Quapropter facere te oportet plenissimas literas ad Coepiscopos nostros in Galliis constitutos* . Ea denique de Arelatensi Ecclesia scribit , quæ urbi , in quam paucos ante annos Trophymus fidem intulisset , nulla possunt ratione congruere . Ad quæ sane si Gerardus Sylvius paullulum animadvertisset , non adeo futile Launoii effugium probasset . Quod vero Sulpicii Severi , & Gregorii Turonensis auctoritatem reliquis omnibus præferendam contendunt Launoyus , Du Bois , ac ceteri , qui a nobis dissentunt , hi quidem errant vehementer . Sulpicius profecto sub Aurelio Antonini filio persecutionem quintam agitatam refert , ac tum primum inter Gallias martyria visa , serius transalpes Dei religione suscepta . Gregorius vero septem , inquit , Presbyteri Episcopi ordinati in Gallias missi sunt , sicut historia passionis Sancti Saturnini enarrat . Ait enim sub Decio & Grato Coss. sicut fidei recordatione retinetur , primum ac summum Tolosana Civitas S. Saturninum habere cæperat Sacerdotem . Hi ergo missi sunt , Turonicis Gratianus Episcopus , Arelatensis Trophymus Episcopus , Narbonæ Paulus Episcopus , Tolosæ Saturninus Episcopus , Parisiacis Dionysius Episcopus , Arvernis Astrenomius Episcopus , Lemovicinis Martialis est destinatus Episcopus . Si tamen Sulpicii verba bene spectentur , intelligi commode posse de generali perseguitione imperialibus editis jussa , & publica fidei per omnes Gallias professione , adnotavit Renatus Ouvrardus ; neque , si temporum ratio habeatur ,

M m 2

JESU CHR.

AN. 47.

Launoyi argumen-
ta solvun-
tur .In *Dissufficio*
Respons. ad
Dissertation. de
Duobus Dio-
nys. , & alibi .Pag. 43. oper.
Cypr. edit. oxon.
In notis ad e-
pist. Cypriani
LXVII.Tom. 2. Oper.
Leonis p. 1448.
edit. B. l. er.
Epist. R.R. Pont.
p. 933.
Loco citat.Histor. Eccles.
Paris. pag. 370.
371.In *Dissertationi-*
bis de Gregoriæ
Turon. & *Sul-*
picii Severi lo-
cis , atque ali-
*bi .*Histor. Eccles.
Paris.
Histor. lib. 2.
Lib. 1. Hist.
Francor. c. 28.Defense des an-
ciennes tra-
ditions des Eglises
de France Paris
1678. in 12.

JESU CHR.
AN. 47.

tur , quidquam iis prosunt , qui anno 251. natam fidem apud Gallos existimant . Præterea vero auscultemus ne Sulpicio & Gregorio , Scriptoribus , cum de rebus a memoria sua remotis agerent , minus diligentibus , minusque peritis Historiarum , fidemque tot indubiis ecclesiasticæ antiquitatis monumentis negemus , ex quibus plane liquet a primis ferme Christianorum temporibus evangelicam lucem in Gallia coruscafse ? Cum Sulpicius , inquit adposite Pagius , in *historia quarti seculi* , quo vivit , sapient erraverit , eum in antiquiori numquam ballucinatum , nullus , ut puto , sibi facile persuaserit . Sulpicius itaque , qui *historiam Eusebii in compendium redigebat* , cum videret in *historia Eusebiuna ante Imperium Marci Aurelii fidei in Galliis annunciatæ mentionem non fieri* , quemadmodum nec aliquorum *Martyrum in ea regione ante Irenæum passorum* , credidit *tum primum intra Gallias martyria visu esse* , & serius religionem Christianam transalpes suscepit . Gregorium autem ex actis Saturnini conclusisse id , cuius ne vestigium quidem in ipsis reperitur , & scite admonet Ruinartius ; & Pagius ipse Pearsonum sequiutus confirmat : *Gregorius citat quidem Historiam Passionis S. Saturnini . Verum verba , quæ refert , ad Saturninum solum pertinent , quæ adhuc etiam in ejus Passione reperiuntur . Religna vero : Hi ergo missi sunt &c. non sunt verba Passionis , sed ipsius Gregorii , qui banc Epocham Saturnini inde natus , reliquorum sex Episcoporum tempora , quorum certa initia ignoravit , ad eam referenda esse duxit . Sed e Gallia tandem abeuntes in Hispanias transcamus .*

A.D. Martyr.
P. 108.

Ad Ann. 255.
num. 6.

5. Quid de Hispanico Jacobi Apostoli itinere statuendum nobis videatur , jam supra ad annum 42. indicavimus . Nunc de Paulo dicendum , quem in Hispaniam contendisse negant Tillemontius , aliquic ; affirmant cum Baronio permulti , inter quos nominandi præsertim Michael a S. Maria Augustinianus , Floretius , Cajetanus Cennius , Mamachius . Dubitare aliquantisper videntur Natalis Alexander , & Calmetius . Nos tamen ita in hac quæstione versabimur , ut appositis tantum , quæ ab utraque parte proferuntur , argumentis , liberum omnino Lectoribus judicium relinquamus . De Hispania adeunda Paulum serio cogitasse scribit ipse in ea , quam ad Romanos dedit , Epistola . *Cum in Hispaniam proficiisci cæpero , spero , quod præteriens videam vos , & a vobis deducar illuc ; & paullo post , per vos proficietur in Hispanium . Neque tempus illi desuisse vide-*
tur ,

An Paulus A-
post. in Hispa-
niis prædicave-
rit .

To. 1. Mon. His-
t. Eccles.
Anno 61. n. 2.
Dissert. Histori-
ea de primo , po-
tius unicæ Evan-
geliæ prædica-
tore in Lusitani-
a et tæque His-
pania inter scri-
pt. acad. Reg.
Portugali. ad
an. 1722.
To. 3. Hispania
Sacra cap. 2.

tur, quo cogitata perficeret; ab anno enim 62., in quem desinit biennium, quod in docendis Romanis consumpsit, ad ann. 65. æræ vulgaris, quo capite plexus est, ferme triennium excurrerit. Cum itaque hoc intervallo potuerit Apostolus ad Hispanos proficisci, vero haud videtur simile, eum, qui tanto desiderio eos docendi flagraret, quique sine ulla conditione profecturum se in Hispaniam dixerat, cum opportunum tempus est consequitus, noluisse ei itineri sese committere. Porro in eam Provinciam revera Paulum Christianos ritus intulisse Græci, Latinique Patres litteris prodiderunt; & Clemens quidem Romanus epistola ad Corinthios prima de Paulo disserens sic habet: *In iustitia Mundum universum instruens, & ad Occidentis terminum veniens* &c. Hisce enim postremis verbis Hispaniam intelligi animadvertunt Schelestratus, Pearsonus, Grabius, Cennius, Mamachius, & alii. Clementi congruit auctor operis de vitis Apostolorum, quod Hyppolito Martyri tribuendum nonnulli arbitrantur. *Paulus*, inquit, *post annum unum a Domini ascensione munus Apostolicum aggressus est, ac a Hierusalem initium ducens usque ad Illyricum, Italiam, Hispaniamque pervenit Evangelium prædicans*. Athanasius quoque testatur studium Paulo fuisse usque ad Illyricum *Evangelium prædicare, neque omittere quin Romanam iret, & in Hispanium ascenderet*. Cyrilus vero Hierosolymitanus a Hierosolymis, ait, *usque ad Illyricum disseminavit Evangelium, qui regiam quoque Romanam instituebat, & in Hispaniam usque promptitudinem prædicationis ostendit*. Epiphanius: *Paulus in Hispanium profectus est*. Joannes Chrysostomus: *Cum igitur biennium Roma exegisset in vinculis, tandem dimissus est; deinde in Hispanias profectus, invisit illic Judæos quoque*. Accedunt Hieronymus, Theodoreetus, aliquie, quos referre non vacat; protulerunt vero diligentissime Michael a S. Maria, Natalis Alexander, Floretius locis paullo ante laudatis. Idem deinde confirmare forte quis posset ex veteri Marmore in Hispania reperto, cuius hæc est Inscriptio.

NERONI . CL. CAIS
AVG. PONT. MAX
OB. PROVINC. LATRONIB
ET . HIS . QVI . NOVAM
GENERI . HVM. SVPER
STITION. INCVL CAB
PVRGATAM

JESU CHR.

AN. 47.

De antiqu. Eccl.

Hisp. Differ. 1.

cap. 2.

Orig. Christ.

To. 2. p. 287.

seq.

Differ. t. xiv. in

Hist. t. Seculi.

In epist. ad Ro-

man. cap. xv.

Cap. xv. 24.

V. 28.

Apud Cotol. p.

151.

Scheleff. differ.

de Aucto. Pa-

triarch. pag. 9.

edit. Rom.

Pearf. in Cle-

ment. epist.

& in Annal.

Pauli pag. 20.

Grabius in no-

titis ad Iren. l.l.

cap. 3.

Antiquit. Eccl.

Hisp. tom. 1.

Loco citato no-

ta 4.

V. Fabricium te.

1. oper. S. Hipp.

p. 3. in appen-

dice.

Athan. ep. ad

Dracontium

tom. 1.

Cyrill. Catech.

17. n. 26. pag.

277.

Epiph. heres.

26. Joan. Chry-

soft. hom. 76. in

Math. & in

præfat. in ep. ad

Hebr. & hom.

7. de Pauli lau-

dibus alibi.

Theod. tom. 3.

in epist. ad Phi-

lippe.

Hier. in Iaj.

cap. 34.

Grut. ccxxxviii.

9.

Plane

JESU CHR.

AN. 47.

*De emendat.
temp. lib. v. p.*

471.

*In Diffr. cui
titulus. Mar-
mor. Hispanie
antiquum ve-
xationis Nero-
niane insigne
monumentum
illustratum. Je-
ne 1750. in 4:
Et in altera in-
scripta. Perse-
quutionis Chri-
stianor. Nero-
niane in Hispa-
nia ex antiquis
monumentis
probande ubi-
rior explanatio,*

*Ibid. 1753. 4.
Ad Philem. 22.*

**Adversariorum
argumenta ex-
ponuntur.**

*Epist. 2. ad Cor-
inthis.*

Plane siquidem ex hac liquet , Nerone imperante , vulgatam fuisse apud Hispanos Christianam Religionem , quam Ethnici per summum nefas superstitionem appellabant ; id autem arguemento utcumque esse poterit eo fuisse a Paulo importatam . Quamvis enim post Scaligerum plures , præcipue vero Gisbertus Cuperus , & Jo. Gaspar Hagenbuchius de Lapidis fide , & antiquitate vehementer dubitarint ; pro ejusdem tamen præstantia gravissime pugnarunt alii , & potissimum Jo. Ernestus Immanuel Walchius , qui illum semel , atque iterum ab omnibus adversiorum argumentis vindicandum suscepit .

6. Ad hæc , adversæ causæ Patroni reperisse in Pauli Epistolæ existimant nescio quid , quod cum ejusdem Hispanico itinere pugnare videatur . Principio enim ajunt ex ipsius ad Philemonem epistola facile intelligi Apostolum , cum jam e Romana custodia esset emittendus , non amplius de Hispanis adeundis , sed de nova in Orientem profectione cogitasse ; Hæc namque mandat Philemoni Colossis agenti : *Para mibi hospitium , nam spero per ora-
tiones vestras donari me vobis* . Deinde ex postremis ad Timotheum litteris constare Paulum non ex Hispania , sed recte ex Oriente itinere Romam rediisse ; Monet enim Timotheum , ut penulam apud Carpum Troade relictam ad se afferat : Meminit etiam Trophymi , quem Miletii reliquerat ægrotantem . Neque id ei vitio vertendum , ac si quadam animi levitate a suscepto primum consilio discesserit ; sed divinitus factum , ne cogitata perficeret . De novo ad Corinthios , & in Macedoniam inde , ac Judæam itinere Paulum cogitasse ; numquam tamen , Sancto intercedente Spiritu , perfecisse . Animadvertisunt præterea fuisse in more positum institutoque Apostolorum , ut fide in aliquam regionem inlata , Ecclesiæ in ea conderent , atque illis regendis Episcopos constituerent . Porro nullam tota , qua longe lateque patet , Hispania Ecclesiæ vere Apostolicam nominari ; nullum Episcoporum a Paulo apud Hispanos succedentium in veterum scriptis ac monumentis vestigium reperi . Per multos quidem Græcorum præcipue Patrum Hispanicam Pauli peregrinationem prodiisse ; ignorasse tamen Origenem , & Historiæ Ecclesiasticæ parentem Eusebium . Illos vero in errorem fuisse facile adductos a Pauli verbis , quibus in Hispaniam se profectum significat , vel exinde aperte probari , quod Innocentius I . & Gelasius Romani Pontifices , qui rerum ab Apostolo in Hispania gestarum notitia melius commodiusque instrui poterant , Hispa-

Hispaniensi peregrinationi repugnant. *Manifestum est*, inquit JESU CHR.
 Innocentius, *in omnem Italianam, Galliam, atque Hispaniam*
nullum instituisse Ecclesias, nisi eos, quos Apostolus Petrus aut
eius successores constituerunt Sacerdotes. Gelasii vero hæc sunt
 verba, perspicua sane, & aperta: *Beatus Paulus Apostolus non*
ideo, quod absit, fefelleret credendus est, aut sibi extitisse contra-
rius, quoniam cum se ad Hispanias promisisset iturum, dispo-
sitione divina, majoribus occupatus ex causis, implere non potuit,
quod promisit. Quantum enim ipsius voluntatis interfuit, hoc
pronunciauit, quod revera voluisse efficere; quantum enim ad
divini secreta consilii, quæ ut homo omnia non potuit, licet Spi-
ritu Dei plenus, agnoscere, superna prætermisit dispositione præ-
ventus. Quod ad veterem denique Inscriptionem pertinet, ostendit
profecto ex ea posse, modo tamen vera sit, Neronis tem-
pore Christianismum in Hispanias penetrasse; ceterum non in-
de effici Paulum eo divertisse, quippe cum ab aliis potuerit in
eas Regiones adferri Christiana Religio. Cetera, quæ utrinque ad-
feruntur, argumenta reperiet Lector apud eos Scriptores, quos
initio laudavimus; Nobis enim præcipua indicasse sat est, ut
qui alio properamus. Hoc solum iterum monemus, liberum
per nos esse cuique, utram velit sententiam diligere; ut ut enim
de hoc sit, antiquissimam, & a primis usque Christianismi tem-
poribus repetendam esse Hispaniensium Ecclesiarum originem
nemo prudens, & rerum Christianarum utcumque peritus in-
ficiabitur.

7. Jam vero Paulus, & Barnabas Lycaoniam universam
 perlustrantes, venerunt Lystram; ibique Paulus Claudum ab ute-
 ro matris suæ sanitati restituit. Hoc tanto portento in admira-
 rationem rapti Lystrenses, Barnabam Jovem, Paulum vero Mer-
 curium existimarunt, eisque veluti Diis Taurorum sacrificia of-
 ferre instituerant. Quod ubi Paulus, & Barnabas cognoverunt,
 vehementer indignati, sibi tunicas considerunt (qui summe do-
 lentium, & ob intolerandam blasphemiam indignantium, gestus
 fuit); enixeque curarunt, ut se homines esse, qui verum Deum
 nunciatum venissent Lystrenibus persuaderent, eosque a tam
 gravi scelere averterent.

8. Verum cum quidam ab Antiochia, & Iconio Judæi su-
 pervenissent, tam vehementer adversus Apostolos in contra-
 tria facile abeuntes turbas subito concitarunt; *Ut lapidantes Pau-*
lum

AN. 47.
In epist. ad De-
centium 25. a-
pud Coustant.

Apud Gratia-
num causa 22.
quest. 2. c. 5.

Paulus & Bar-
 nabas Dii ha-
 bentur.

ACT. 14.

Paulus a Ly-
 strenibus lapi-
 datur Derben
 proficitur &
 iude Lystram
 revertitur.

JESU CHR.
AN. 47.

Act. cap. 14.
v. 18.

2. Corint. 11.

Act. ut sup.

Cuspio Fado
Alexander in
Judæa procur-
atione succe-
dit.
Joseph. l. 20. 3.
Bar. an. 48.30.
Scaliger in Jo-
sephi locum.
Juven. Satyr. 1.

lum traxerint extra Civitatem, existimantes eum mortuum esse. Circumdantibus autem eum discipulis, surgens intravit Civitatem, & postera die profectus est cum Barnaba Derben. De hac lapidatione, veluti nobilissimo quodam sui Apostolatus insigni, meminit Paulus in altera ad Corinthios Epistola: In laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagiis supra modum, in mortibus frequenter: a Judæis quinques quadragenas una minus accepi, ter virginis cæsus sum, semel lapidatus sum &c. Postquam tamen Derbe evangelizarunt, multosque sibi ea in urbe discipulos Paulus, & Barnabas adjunxerunt, reversi sunt Lystram, & Iconium, & Antiochiam; confirmantes animas discipulorum, exhortantesque, ut permanerent in fide, & quoniam per multas tribulationes oportet intrare in Regnum Dei. Et cum constituisserent illis per singulas Ecclesias presbyteros, & orassent cum jejuationibus, commendaverunt eos Domino, in quem crediderunt. Porro in his omnibus peragendis, constituendisque annum saltem eos iussumpsisse nos sane arbitramur.

9. Cuspio Fado Judææ Procuratori successit hoc anno Tiberius Alexander, qui patrios Judæorum ritus abjecerat. Hic Alabarches dictus, salis præfectum fuisse visus est Baronio; Scaliger tamen Alabarchas Præfectos vectigalium existimavit. Ejusdem Alexandri meminit forte Juvenalis, qui ipsum statua Romæ donatum prodit, ridetque:

*Atque triumphales, inter quas ausus habere
Nescio quis titulos Ægyptius atque Alabarches;
Cujus ad effigiem tantum non mejere fas est.*

Messalinæ ava-
ritia, & libido
notatur.

Tacit. lib. 11.
cap. 1. 2. &
Dio lib. 60.

Svet. in Clau-
dio.

Tacit. lib. 11.
cap. 4.

Ludi sœculares
a Claudio cele-
brati.

10. Messalinæ Augustæ avaritia Valerio Asiatico iterum Consuli, aliisque Senatoribus hunc annum infastum accidisse pluribus narrant Tacitus, Dio, Svetonius. Ipsa vero furenti adeo erga Silium amore flagrabat, ut ejus domum non furtim, sed comitatu multo frequentaret, egressibus adhæresceret, opes, honores in eum profunderet; ac veluti translata fortuna, & maritali jure, conjugis Augusti servi, liberti, suppellectiles penes adulterum viserentur. In omnium hæc oculis & ore versabantur; Claudius tamen solus, quod vix credibile, ignorabat.

11. Ludos sœculares hoc an. urbis conditæ octingentesimo Claudius

dius celebravit , quos quatuor tantum & sexaginta ante annos Augustus quoque celebraverat . *Ludos seculares sextos* (idest sexta a quo instituti fuerant vice) fecit *Tiberius Claudius Caesar IV.* & *Lucius Vitellius III.* *Conjs. anno Urbis DCCC.* ait Censorinus : *Svetonius vero : ludos , inquit , seculares fecit , quasi anticipatos ab Augusto , nec legitimo tempori reservatos . Quare vox præconis irrisa est , invitantis more solemnii ad ludos , quos nec spectasset quisquam , nec spectaturus esset , cum superessent aliqui , qui spectaverant , & quidam hispionum producti olim , tunc quoque producerentur . Hos postea Philippus Augustus postremus edidit .*

JESU CHR.
AN. 47.

Censorinus de die natali. c. 17.

11. Secularium ludorum originem , & ritum exhibit Valerius Maximus : *Cum ingenti pestilentia Urbs , agrique vastarentur , Valesius vir locuples , rusticæ vitæ , duobus filiis , & filia ad desperationem usque medicorum laborantibus , aquam calidam iis a foco petens , genibus nixus , lares familiares , ut puerorum periculum in ipsius caput transferrent , oravit . Orta deinde vox est , habiturum eos salvos , si continuo flumine Tiberis develtos , Tarentum deportasset , ibique ex Ditis Patris , & Proserpinæ ara petita calida aqua recreasset . Linte Ostiam petens nocte concubia , ad Martium campum appulit . Sitientibus ægris succurrere cupiens , igne in navigio non suppetente , ex gubernatore cognoscit haud procul apparere fumum ; Et ab eo jussus egredi Tarentum , id ei loco nomen , cupide arrepto calice , aquam flumine haustam , eo unde fumus erat obortus , jam lætior pertulit , divinitus dati remedii quasi vestigia quedam in propinquuo naclum se existimans . Aqua pota , salutari quiete sopiti , diutina vi morbi repente sunt liberati ; patrique indicaverunt , vidisse se in somnis quos nescio Deorum spongia corpora sua pertegere , & præcipere ut ad Ditis Patris , & Proserpinæ aram , a qua fuerat portio ipsis allata , furvæ hostiæ immolarentur lectisternia , ludique nocturni fierent . Is quod eo loci nullum aram viderat , desiderari credens ut a se construeretur , aram empturus in urbem perrexit , relictis qui fundamentorum constituendorum gratia terram ac solidum foderent . Hi domini imperium exequentes , cum ad viginti pedum altitudinem humo egesta pervenissent , animadverterunt aram Diti Patri , Proserpinæque inscriptum . Hoc postquam Valesius nuntiante servo accepit , omisso emenda Aræ proposito , hostias nigras , quæ antiquitus furvæ dicebantur , Tarenti immolavit . *Ludos & lectisternia continua tribus noctibus ,**

Ludorum se-
cularium cri-
go.

Tom. I.

N II

quia

JESU CHR.
AN. 47.

Valer. Max. lib.
2. cap. 40

Apud Censorin.
ut sup.

quia totidem filii periculo liberati erant, fecit. Cujus exemplum Valerius Poplicola, qui primus Consul fuit, studio succurrenti civibus secutus, apud eamdem Aram publice nuncupatis votis, cæsisque atris bubus, Diti maribus, feminis Proserpinæ; Letisterniisque, ac ludis trinotio factis, aram terra, ut ante fuerat, obruit. Haec tenus Valerius, ex quo liquet quamobrem tribus noctibus ludi celebrarentur:

Trina Tarentino celebrata Trinotia ludo.

Nempe quia totidem Valesii filii periculo liberati fuere. Temporum intervalla, quibus ludi isti debeant referri, non modo quanta fuerint retro ignoratur; sed ne quanta quidem esse debeant scitur. Varro de scenicis originibus libro primo ita scriptum reliquit: *Cum multa portenta fierent, & murus, ac turris, quæ sunt intra Portam Collinum, & Esquilinam, de cælo essent tacta, & ideo libros Sibyllinos Quindecim viri adiissent, renunciarunt uti Diti Patri, & Proserpinæ ludi fierent, & hostia furva immolarentur, utque ludi centesimo quoque anno fierent. At contra, ut decimo centesimo quoque anno repetantur, tam Commentarii quindecim virorum, quam Augusti edicta testari videntur; adeo ut Horatius in Carmine, quod secularibus ludis edidit, tempus hoc modo designaverit.*

*Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos,
Ter die clara tosiensque grata
Nocte frequentes.*

Ludorum se-
cularium cele-
brandorum ra-
tio.

Zozim. lib. 2.
cap. 5.

12. Addamus & jam hæc ex Zozimo: *Modus ludorum-bijusmodi relatus est in litteras. Circumeuntes præcones universos invitabant ad spectaculum, quod neque vidissent antea, neque visuri post bac essent. Ipso autem messis tempore, per paucis diebus antequam ludi peragerentur, in Capitolio, Temploque Palatino quindecim viri sedentes in suggestu, lustralia Populo distribuebant. Ea sunt faces, & sulphur, & bitumen. Nec participes horum servi sunt, sed liberi dumtaxat homines. Postquam Populus universus in locis iis, quæ diximus, & in Templo Diunc, quid est in Aventino colle, convenit, triticum, & bordeum, & fabras quisque secum fert, ac Parcis nocturnos ludos castæ pudiceque ficiunt. Ubi ludorum tempus appetit, quos tribus diebus, totidemque noctibus in Campo Martio ficiunt, bo-*
flia

flia propter Ripam Tiberis ad Tarentum Diis consecrantur. His autem Diis rem sacrum faciunt, videlicet Jovi, Junoni, Apollini, Latona, Diana, tum præter hos Parcis, & Lucinis, & Cereri, & Diti Patri, & Proserpine. Prima nocte spectaculorum ad horam secundam, tribus aris in ripa fluminis constructis, Imperator cum Quindecim viris tres agnos cedit: & aris sanguine respersis, solidas victimas adolet. Scena vero sine theatro constructa, lumina cum rogis accenduntur, & hymnus recens factus canitur atque spectacula consentanea rebus divinis eduntur. Et hæc qui peragunt, pro mercede primitias fructuum tritici, fabarum accipiunt. Postridie consenso Capitolio, & consuetis ibidem immolatis bosciis, ad constructum inde Theatrum progressi, Apollinis & Diana ludos faciunt. In sequenti die matronæ nobiles ad horam ab oraculo constitutum in Capitulum convenientes, Deo supplicant, & hymnis, ut fas est, celebrant. Die tertio in Apollinis æde Palatina, ter novem illustres pueri cum totidem virginibus, omnes utrinque florentes, hoc est, qui ambos parentes adhuc superstites habent, bimnos Graeca, Romanaque lingua canunt, quibus subiectæ Romanis urbes servantur. His adjungenda sunt, quæ de Secularium ludo-rum pompa Dionysius Halicarnassæus memoriaræ prodidit. Post istos choros multi citbaristæ, & multi tibicines transibant. Post eos incedebant alii, qui thuribula & argentea, & aurea, & sacra, & publica ferebant. Postremum in pompa locum obtinebant Deorum simulacra, que hominum humeris portabantur; quæ tales habebant formas, quales apud Græcos finguntur, & eundem in habitum, eadem insignia, & munera, quæ ab eorum unoquoque inventa, & hominibus data traduntur. Nec solum Jovis, Junonis, Minervæ, Neptuni, & aliorum, quos Græci inter duodecim Deos recensent, sed etiam Antiquorum, ex quibus duodecim illos Deos genitos fabulae tradunt. Proserpine, Lucina, Nympharum, Musarum, Horarum, Gratiarum, Liberi, & aliorum Semi-Deorum. Ex portentosa hac Idololatria Imperii salutem omnem arbitrabantur.

Dionys. Hali-car. lib. 7.

JESU CHR.
AN. 48.

JESU CHRISTI AN. 48. PETRI APOST. AN. 17.

ROM. PONT. AN. 6. CLAUDII IMP. AN. 8.

Coss. PAULLO VITELLIO, ET L. VIPSANIO: POPLICOLA
AN. URBIS 801. OLYMP. 206. AN. I.

S. Marcus Ale-
xandriam pro-
ficietur.

Bolland. som.
ult. junii.

Chron. Alex.
pag. 230.
Chron. Orient.
pag. 109.

Eusebius de
origine Eccles.
Alexandr.

Vales. not. in
cap. 16. his.
Euseb. lib. 2.

De B. Virginis
Marie transitu
ad Celum.

A.B. 1.

Scaliger, Vail-
lar. not. ad Chr.
Euseb.

Bar. an. 48. 4.

And. Crat. Orat.
in dormit. Deip.
tom. 10. Bib.
bia. PP.

1. Vivente adhuc Tiberio, Marcum Petri Discipulum & Evangelistam Alexandriam contendisse existimant Bollandistæ ; contra vero Auctor Chrouici Alexandrini id tertio tantum Caligulæ anno contigisse memorat ; & Chronicon Orientale anno Chr. 49. in Lybiam , illincque anno 60. Alexandriam Marcum pervenisse litteris prodidit . Huic tamen , vel sequenti ad plurimum anno Ægyptiacum Evangelistæ iter esse alligandum cum Eutychio Patriarcha Alexandrino sentiunt Eruditorum plerique , uti Valeius animadvertisit . Et vero sane videtur similius Marcum cum Petro Apostolo in Orientem migrasse , quo tempore Claudii Imperatoris Edicto Judæi ab Urbe excedere coacti sunt .

2. Apostolicam historiam percurrentes miramur vehe-
menter Beatæ Virginis Mariæ semel tantum Lucam memini-
se iis verbis : *Hi omnes (idest Apostoli , & Discipuli) erant per-
severantes unanimiter in oratione cum mulieribus , & Ma-
ria Matre Jesu :* Præterea vero de ea nihil in Actis occurre-
re . Quod cum divino prorsus consilio factum fuisse credendum
sit , imperscrutabilia Dei Judicia admirari malumus , quam
in eorum causas temere inquirere . In Eusebii quidem Chronico , anno secundo Olympiadis 206. , hæc de Virginis transi-
tu legebantur : *Maria Virgo , Christi Mater , ad Filium in
Celum assumitur , ut quidam fuisse sibi revelatum affirmant .*
Sed hæc in pluribus Eusebiani Chronicæ Codicibus desiderantur ,
ideoque inter additamenta communi ferme doctorum virorum
sententia rejiciuntur . Quo potissimum tempore mortalis hujus
vitæ cursum Maria Virgo confecerit nos ignorare ultro fate-
mur , variasque tantum scriptorum opiniones hic adferendas
existimavimus : *Non possumus , inquit , Baroniūs , non ve-
hementer mirari tantæ rei historiam , vel saltem tempus migratio-
nis ejus , sic a Scriptoribus prætermissem , ut opus fuerit , quid
biuc , vel illi bac de re fuerit revelatum investigare , quod
tamen tolerandum esset , si omnes qui revelationibus innituntur ,
eadem proferrent .* Verum non revelationes modo revelatio-
nibus adversantur , sed & Scriptorum inter se testimonia ; non-
nulli

nulli enim Virginem Deiparam in extrema senectute diem ultimum clausisse tradunt ; alii anno tantum ætatis suæ quinqua gesimo , aut 57. , vel ad plurimum 58. ; quidam denique 72. , uti Cedrenus , aliique . Fuit autem hoc adeo superiore etiam ætate incertum , ut Epiphanius presbyter de Virginis obitu dubitasse videatur : *Quarant* , inquit , *vestigia scripturarum* ; *& invenient utique neque mortem Mariæ* , *neque an mortua sit* , *an non mortua* , *neque an sepulta sit* , *an non sepulta . . . Non omnino definio hoc* , *& non dico quod immortalis mansit* , *sed neque affirmo* , *an mortua sit* . *Excedit enim scriptura mentem humunam* , *& in suspendo relinquit* , *propter vas pretiosum* , *& excellentissimum* , *ut ne quis ad sustucionem veniat carnalium de ipsa rerum* . *Sive igitur mortua est* , *non novimus* , *sive sepulta est* : Quod vero dubitanter modo innuit Epiphanius , alii certo affirmarunt . Ceterum de Virginis obitu nullam prorsus communis Catholicæ Ecclesiæ sententia dubitationem admittit ; sed quam novit humanæ fuisse naturæ consortem , humanam pariter moriendi necessitatem expertam affirmat . Forro cum Mariæ Simeon prænunciasset fore , ut suam *ipsius animam gladius pertransiret* ; non defuere , qui Deiparam martyrio funeram tradiderunt , multaque præterea de ipsius transitu , & assumptione , præsertim in Apocrypho de Transitu Mariæ Virginis libello prodita sunt . Quæ tamen omnia ejusdem Ecclesiæ judicio plane constat esse falsissima .

3. Cum itaque certum sit Beatam Virginem e vivis excessisse , jam quæritur quo loco obierit ; atque Hierosolymis quidam , Ephesi vero ceteri id evenisse sunt arbitrati . Qui Hierosolymis mortuam affirmant , nituntur auctoritate Damasceni , qui oratione secunda de dormitione Virginis , Juvenalis Hierosolymorum Episcopi testimonium profert , qui ad Marcianum , & Pulcheriam scripsit in Gethsemani valle fuisse Virginis sepulchrum , in quo tamen corpus Virginis non extabat ; nam tercia post obitum die , cum illud Apostoli aperuissent , nihil præter vestes & sudaria invenerunt : His autem cognitis Marcianum , & Pulcheriam sepulchrum Virginis CPolim transferri jussisse , atque in Ecclesia in Virginis honorem adificata , quæ in Blanchernis dicta est , collocasse , uti videre est apud Nicéphorūm . Eadem postea tradiderunt Urbanus II. Rom. Pontifex , & Guaricus Abbas S. Bernardi Discipulus , aliique . Nullam tamen iis fidem esse habendam vel exinde patet , quod similia

JESU CHR.

AN. 48.

Niceph. lib. 3.
21.Epiph. Ser-
mo de Deip.
Cedren. in Tibe-
rīi hist.Epiph. hares.
78.V. Macedo de
clavib. Petri
tom. 1. lib. 4.
pag. 2. Sef. 3.
de peccato orig.
Canifius lib. 5.
de Deipara .Apud Ambr. in
Luc. c. 2. apud.
Ibid. de vit. &
obit. Sanc. cap.
68. & Bed. in
Luc. cap. 2.
Cap. Sanc. Ro-
man. dif. 15.Quo loco B.
Virgo obierit.

Damasc. orat. 2.

Niceph. lib. 14.
2. & lib. 15. 14.
Guericus Abbas
Serm. 2. de af-
sumpt.Urbanus 2. O-
rat. in Cone.
Clarom. anno1095.
Canif. lib. 3.
de Maria Deip.
cap. 3.
Petrus Valle ep.
13.

JESU CHR.
AN. 48.

*Hier ad Eusth.
Episs. 108.*

*Ephesi B. Virgo
Maria obiit.*

Joan. cap. 19.

*Hieron. de Vir.
Ml. in Joana.
Apocal. 1. 9.*

*Hard. Concil.
tom. 1. p. 1443.*

*Tillemont. Not.
16. in B. Virg.
Baillot die 15.
Aug. Serry E-
xercit. 65.*

*Natal. Alex.
hist. Eccles. c. 1.
art. 3. 5.*

*Marie SS. Vi-
ta ac Gesta To.
iv. Differt. 46.*

*Martyrol. U-
suard. dit 15.
Aug.*

lia omnino legantur in Pseudo Melitonis commentario de Transitu Virginis, & in libro Andreae Cretensis. Hieronymus quoque recensens loca, quæ Sancta Paula Palæstinam peragrans inviserat, meminit quidem sepulchri Christi, & Prophetarum, quinimmo Helenæ Adiabenorum Reginæ; de Sepulchro tamen Virginis Mariæ, quod Paula certe non præteriissest, tacet omnino. Ex quo facile quisque intelligit non solum posteriori ætate opinionem de obitu, & sepultura Mariæ in Urbe Hierosolymitana invaluisse; sed falsum præterea esse auctorem epistolæ eidem Hieronymo inscriptæ, in qua hæc habentur: *Monstratur autem Sepulchrum ejus (idest Virginis) cer-
nentibus nobis, usque ad præsens in vallis Josaphat medio. . .
quod tu, o Paula, oculis aspexisti.*

4. Ad veritatem igitur ii magis accedere videntur, qui Beatissimam Virginem Ephesi e vivis excessisse contendunt. Si enim Christus antequam moreretur eam vehementer Joanni Apostolo commendavit, atque hunc Ephesum longo post tempore incoluisse compertum est; quid quoquo probabilius, quam ipsam Joanni eam in urbem proficimenti, sese comitem adjunxiisse, ibique ad obitum usque permanisse? Rursus in epistola, quam An. 431. Clero, Populoque Constantinopolitano dederunt Patres Oecumenici Ephesini Concilii, proditum est Nestorium damnatum fuisse Ephesi in Principe Ecclesia, *in qua Joannes Theologus, & Deipara Virgo Sancta Maria;* Constat porro verbum hic deesse, suppleendumque, ex doctissimorum virorum sententia sunt, vel fuerunt. Quod si forte legendum potius existimes aliquando habitaverunt, aut aedes habent, aut in magno honore habentur, quæ nonnullorum quidem opinio fuit, nihil hoc tamen impediet, quin Mariam Ephesis mortuam arbitris. Quoto vero tempore Virginis Deiparæ corpus in tumulto permanserit, quando fuerit a mortuis excitatum, & Cælis denique illatum, pluribus tradunt Pseudo Melito, Pseudo Dionysius, Andreas Cretensis, Damascenus, Nicephorus, Metaphrastes, aliique, quorum testimonia nuper diligentissime collegit vir longe clarissimus Jo. Chrisostomus Trombelius. Nos ab his consulto abstinentes, id solum cum Usuando animadvertisimus: *plus elegit sobrietas Ecclesiæ cum pie-
tate nescire; quam aliquid frivolum, & Apocryphum inde-
tenendo docere.* Neque id eo a nobis dictum quisquam existimet, ac si corpoream Virginis in Cælum assumptionem inficie-
mur,

mur, ejusque sollempne adeo in Ecclesia festum improbemus. Negamus quidem veluti fidei dogma habendum esse Deiparam a mortuis fuisse excitatam, & corpore etiam cælis illatam; sed fatemur simul, ac dicimus adeo probabile, & Ecclesiæ monitis consentaneum, ut negari sine temeritate nequeat &c. *Quot enim sunt, inquit adpositæ Thomassinus, quæ cum minime rata sint, & divina fide nixa, ad examen tamen revocare non licet?* Tollenda prorsus esset omnis humani generis societas, si cobiberi oporteret assensum, quoties non suscipit evidens ratio, vel auctoritas, quæ errori non sit obnoxia. Porro Virginis assumptionem apertissime testantur Cyrillus Alexandrinus, Gregorius magnus, & Turouensis, Idelfonsus, Damascenus, Petrus Damiani, Bernardus, Fulbertus Abbas, Petrus Blessensis, Nicolaus Rom. Pontifex, aliique Patres & summa in Ecclesia auctoritate scriptores innumeri, quos infinitum pene esset hic recensere. Confirmant vetustissima Martyrologia, Kalendaria, Missales, ceterique Rituales libri, quos in Italia, Hispania, Gallia, aliiisque Regionibus antiquitus obtinuisse comperatum est. Ejus autem diem festum ab antiquissimis usque temporibus universa, qua late patet, Ecclesia sollemniter celebravit, recolitque adhuc non in Occidente tantum, sed etiam in Oriente; iis quoque consentientibus, qui a Romana communione diurno Schismate se junguntur. *Neque putandum est,* inquit Baronius, quod derogatum sit Virginis gloria, eo quod isthac obscura aliquandiu remanserint, quippe quæ ut sol alter, radiorum suorum fulgoribus splendens, non tantum nulla valuerit offundi ob Scriptorum inopiam densa caligine, sed in his tenebris multo splendidius jubar ejus effulerit. Etenim quænam pars est Orbis Catholicæ, ubi ejus transitus, & assumptionis celebritas, celeberrimo cultu annua quaque die non repetatur? nam secundum illud propheticum a se dictum, & ab Evangelista scriptum oraculum: *Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes, omnes prorsus superatae sunt temporum tenebra amplissima ipsa sua gloria illustrata, ut eo majoribus appareat cumulata laudibus, & auctu præconiis, quominus illa acceperit aliunde.*

5. Postquam Imperii universi Censum, quem anno superiore inchoaverat, Claudius condidit, quo censa sunt **LXIX. centena, & XLIV millia Civium, Ostiam Sacrificii, reique frumentariæ gratia**

JESU CHR.

AN. 43.

*V. Lambertini,
Benedicti XIV.
anno. in Fe-
stum Assumpt.
g. 115. Trom-
belli loc. cit.
cap. 3.*

*Launoi de ex-
scribendo U-
suard. marty-
rol.*

*Joli differt. de
verbis Uuardi.
Advocatus in
differt. contra
Laun. de Virg.
assumpt.*

*Thomass. de fe-
sti lib. 2. c. 20.
Homil. de Dor-
mit. Mar. in Sy-
nod. Hierosolym.
An. 1672.*

*To. 8. Coneil.
Greg. Magn. in
Sacrament. in
secretâ Misse
assumpt.*

*Greg. Turon. de
mirac. cap. 4.
Idelf. serm. 6.
de Assumpt. Ful-
bertus, Petrus
Bles., Bernar-
dus serm. de as-
sumpt.*

*Apud Mabill.
Lyturg. Gallic.*

*V. Synod. Hie-
rosolymit. an.
1672. apud
Hard. T. xi. p.
199.*

*Martyrol. Rom.
15. Aug.
Menolog. Græc.
Bar. an. 48. 9.*

*Census a Clau-
dio conditus &
Messallina Aug.
exdes.*

Jesu Chr.
AN. 48.

V. Plinius l. 10.
2. Cæsedorus
in Chronico, s.
linus cap. 35.
Tacitus annal.
lib. xi.

Herodes Rex
Chalcidis mo-
ritur.

Judæorum ira
in Rom. mili-
tes.
Joseph. lib. 20.
cap. 5.

Joseph. de Bello
Jnd. l. 2. c. 11.

tia prosectorius est. Interea vero Messallina perditæ luxuriæ se-
mina, quæ facilitate adulterorum in fastidium versa ad inco-
gnitas libidines profluebat, abrupta dissimulatione, post cetera
flagitia, atque dedecora C. Silio Consuli designato nupsit, &
cuncta nuptiarum sollemnia publice, palamque celebravit:
Quod cum Narcisi liberti opera Cæsari delatum fuisset, Si-
lius, aliqui fontium plurimi, Narciso eodem cædem prope-
rante, extremo suppicio affecti sunt: Messallina vero in Lucul-
lianis Hortis ferrum frustra jugulo, ac pectori per trepidatio-
nem admovens, iictu Tribuni transfixa. Ejus corpus Matri Le-
pidæ concessum; Nomen vero & effigies privatis, ac publicis
locis consulto Senatus abolitæ.

6. Porro cum Herodes Rex Chalcidis vita hoc anno ex-
cessisset, & Judæam Cumanus Tiberii successor procuraret,
conflata Hierosolymis seditio est, quæ Judæorum multis exitio
fuit. Veritus Cumanus, ne magna vis hominum, quæ ad festum
Paschæ diem celebrandum undique convenerat, quid novi for-
te moliretur; jussit militum cohortem sumptis armis stare ad
Templi porticus, & si qui fierent tumultus comprimere: Id quod
& alii ante eum Judææ Procuratores facere consueverunt. Ve-
rum cum quarta festivitatis die miles quidam nudata genitalia
populo ostendisset; id inique ferentes Judæi, clamantesque non
se, sed Deum contumelia nefarie affici, & turbas facere, &
convicia in Cumanum jactare ausi sunt, quod petulantem mi-
litem summisisset. Ut a seditione festi tempore abstinerent, ro-
gavit primo Cumanus; dein vero multitudine vehementius fu-
rente, exercitum universum sumptis armis in Antoniam illico
convenire jussit. Ad militum itaque conspectum metu percussa
multitudo fugam propere arripuit, cumque angusti essent viarum
exitus, rati a tergo hostem insequi, contrusique inter fugien-
dum, multi mutua compressione interierunt. Viginti homi-
num millia periisse memorat hoc loco Josephus, sed mendum
librariorum vitio in numerum irrepsisse conjicimus, puta-
musque præferendam lectionem librorum de Bello Judaico; in
quibus *supra decem millia* Hebræorum in illo tumultu interiisse
verosimilius traditur; quamquam in Eusebii Chronico defuncto-
rum *circiter triginta millia* numerentur. Interea vero quidam,
qui cito Hierosolyma effugerant, centesimo ab urbe stadio Ste-
phanum Cæsaris servum in via publica aggressi rebus omnibus
spo-

JESU CHR.
AN. 48.

spoliarunt . Quod ubi Cumano nunciatum est , eo milites conser-
stum , misit mandavitque , ut vicos , loco propinquos diriperent , &
ex illis nobilissimos quosque in vinculis ad se adducerent . Dum
autem ibi omnia vastarentur , miles quidam , Leges Mosaycas in
quodam vico repositas nactus , eas in omnium conspectu addi-
tis conviciis in frusta discerpit . Quamobrem , magno facto
concursu , fese ad Cumanum Cæsareæ agentem contulerunt , ro-
garuntque , ut non ipsis , sed Deo inlatam injuriam ulciscere-
tur . Qui veritus ne multitudo turbas iterum concitaret , mi-
litem , qui legibus contumeliam fecerat , securi percussit , no-
vosque tumultus opportune cohibuit .

JESU CHRISTI AN. 49. PETRI APOST. AN. 18.

ROM. PONT. AN. 7. CLAUDII IMP. AN. 9.

Coss. C. POMPEIO LONGINO GALLO , ET Q. VERRANIO NEPOTIS
AN. URBIS 802. OLYMP. 207. AN. I.

i. Non in Judæa solum , sed Romæ etiam turbas assidue
miscebant Judæi ; idque in causa fuit , quamobrem jussit hoc
anno Claudius omnes ab Urbe exulare , uti est a Svetonio lit-
teris proditum : *Judeos impulsore Chresto assidue tumultuantes*
Roma expulit . Cum enim Judæorum aliqui Christum Messiam
esse defenderent , & prædicatam ab ipso , ejusque Apostolis fi-
dem amplecterentur , alii contra negarent ; hinc dissidia & tu-
multus inter eos assidue oriebantur , quos ethnicus Scriptor
expers rerum Christianarum , ipsomet Christo auctore excita-
tos perperam tradidit . *Chresti* autem nomine Christum a Svetonio
indicari , quamvis infipientur Usserius , Hilscherus , aliquique
perpauci , ceteris tamen omnibus esse omnino , & jure sane
persuasum . Nam ut omittamus veteres Svetonii locum
de Christo intellexisse , testata res est Christum ab Ethni-
cis sæpe fuisse vocatum Chrestum . Porro cum nulla ratio
sit , cur alium quempiam a Svetonio memoratum fuisse pute-
mus , cuius causa tumultus inter Judeos Romæ fierent , fa-
teamur necesse est , de Christo Svetonium esse loquutum . Quid
quod Lucas non Judeos modo , sed Christianos quoque ex Urbe
simul ejectos fuisse memoravit ? Quid nemo sane mirabitur ,
qui noverit Ethnicos initio Christianam religionem veluti quam-
dam Judaismi sectam habuisse , ideoque Christianos Judæorum
nomine indicasse .

Tom. I.

O o

2. Por-

Judæi & Chri-
stiani Roma
expulsi .

In Claudio cap.
25.

Annal. p. 666.
Dissert. de Chri-
sto. Lipsie 1697.

Orosius lib. 7.
cap. 6.
V. Tacit. An-
nal. lib. XV.
cap. XLIV.

Afor. c. xvij.
ver. 1. seq.

JESU CHR.

AN. 49.

Basnagius re-
felliatur.Panvinius in
Histis.Ad Ann. 51.
num. 69.

2. Porro Claudium hoc ipso nono imperii anno Judæos ab Urbe expulisse nemo negat, si Panvinium, & Basnagium excipias; quorum alter sexto, alter anno tantum undecimo id accidisse arbitratur. At neuter sane audiendus. Nam quæ ad communem sententiam oppugnandam a Basnagio præsertim afferuntur, adeo inepta sunt, ut ne refellere quidem oportet. Et proiecto nisi summa veteres Ecclesiæ Scriptores carpendi libidine abreptus Basnagius ad hæc accessisset, facile quidem intellexisset se inepte satis Judæorum ab Urbe expulsionem in undecimum Claudi annum rejecere, quod eo labente Dörti conjurationem contingisse, est a Josepho traditum. Si enim vel ipso contra Usserium adsentiente, Christus, quo impulsore Judæi tumultuabantur, est ipse Christus Dominus; certe ob tumultus christianæ Religionis causa excitatos, non ob civiles conjurations Judæos Roma exulassee fateatur necesse est. Constat præterea hanc eis a Cæsare poenam illatam fuisse ob turbas tantum, quas Urbe in ipsa, non vero in provinciis longissimo intervallo dissitis, assidue miscabant. Denique si secum animo reputasset non ob novum aliquem, memorandumque tumultum, sed quod assidue inter se tumultuarentur, Urbe Claudi edicto excessisse Judæos, non adeo quidem miratus fuisset *anno Claudi nono nullum tumultus Judaici vestigium apparere in Historia*. Cum itaque Judæos, æque ac Christianos Claudi Edictum attigisse ex ipsis Apostolorum actis compertum plane sit, vix dubitamus Petrum Apostolum hoc ipso anno Roma abiisse, quem sequenti Concilio Hierosolymitano præfuisse, paullo post videbimus.

3. Quamvis Cladius post Messalinæ cædem pro concione apud Prætorianos confirmasset, quatenus sibi matrimonia male cederent, permanfurum se in cælibatu; Agrippinæ tamen, Germanici fratri sui filiæ, illecebris pellectus, eam in uxorem ducere constituit. Cum vero ad id tempus Patrui cum fratri filia conjugium incestum haberetur, subornavit proximo Senatu, qui censeret cogendum se ad ducendam eam uxorem, quasi Reipublicæ maxime interesset; dein Curiam ingressus Decretum postulavit, quo justæ inter patruos, fratrumque filias nuptiæ etiam in posterum statuerentur: Ac vix uno interposito die, nuptiarum sollemnia celebravit.

4. Prodidit Josephus Bellum Judaicum coepisse duodecimo anno Imperii Neronis, decimo septimo autem Regni Agrippæ, Mensa majo. Jam vero cum duodecimus Neronis annus, qui cum anno

Claudii cum
Agrippina nup-
tia.Suetonius in
Claudio cap. 26.
Tacitus Annal.
lib. viii.Agrippa Reg
Chalcidis crea-
tur.

anno decimo septimo Agrippæ Regis concurrebat , in annum Dionysianum 66. incidat , a quo si decem & septem Regni Agrippæ detrahas , in labentem 49. pervenies ; certo constat Agrippam Agrippæ filium patruo Herodi defuncto , Claudi Cæsaris indulgentia , in Chalcidis Regno hoc anno successisse .

JESU CHR.
AN. 49.

Pag. nov. 2. et.
48.

JESU CHRISTI AN. 50. PETRI APOST. AN. 19.

ROM. PONT. AN. 8. CLAUDII IMP. 10.

Coss. C. ANTISTIO VETERE, ET M. SUILLIO RUFO SERVILIANO
AN. URBIS 803. OLYMP. 207. AN. 2.

1. Christi anno quinquagesimo Concilium celebratum est Hierosolymis , cui Apostoli Petrus , & Paulus , Jacobus , & Joannes una cum illius Ecclesiæ senioribus adfuerunt . Quid autem in caussa fuerit , cur illa Synodus haberetur , Lucas in actis prodidit . Paulo & Barnaba Antiochiæ versantibus , *Quidam descendentes de Iudea docebant Fratres : quia nisi circumcidamini secundum morem Moysis , non potestis salvati . Facta ergo seditione non minima Paulo , & Barnabæ adversus illos , statuerunt , ut ascenderent Paulus , & Barnabas , & quidam alii ex aliis ad Apostolos , & Presbyteros in Jerusalem super hac quaestione . Illi ergo deducti ab Ecclesia pertransibant Phœnicem , & Samariam , narrantes conversionem Gentium , & faciebant gaudium magnum omnibus fratribus . Cum autem venissent Jero-
lymam , suscepisti sunt ab Ecclesia , & ab Apostolis , & senioribus , annunciantes quanta Deus fecisset cum illis . Surrexerunt autem quidam de heresi Pharisaorum , qui crediderunt , dicentes : quia oportet circumcidere eos , præcipere quoque servare legem Moysi .*

Hierosolymis
Concilium ce-
lebrant Apo-
stoli .

AG. 14. & 15.

2. A Cerintho excitatas fuisse turbas tradiderunt Epiphanius , Philastrius , aliquique veteres , quibus & recentiorum quidam accedunt : Quin tamen horum probemus sententiam , obstant Lucæ modo allata verba : *Quidam descendentes de Iudea docebant fratres : Et : Surrexerunt autem quidam de heresi Pharisaorum , qui crediderant dicentes : quia oportet circumcidere eos . Cerinthum enim Pharisaorum ducem fuisse a nemine traditur . Præterea apud Augustinum , Theodoretum , Irenæum , & Eusebium , qui de Cerintho pluribus egerunt , ne vestigium qui-*

Qui ques-
tionem de cir-
cumcisione agi-
taverint .

Epiph. heres.
28. Philast. de
heresi cap. 8.
Bar. an. 51. 5.
Nat. Alex. hist.
Eccles. sec. 1.
cap. 11. art. 5.
Cavens in Ce-
rinthe .

O o 2

dem

JESU CHR.
AN. 50.
Iren. de heresibus. Euseb. l.1. cap. 26.

Tertull. de praescript. 41.

Clem. Alexand. Stromat lib. 7.

De tempore Concilii Hierosolym.

Att. 15.

Ad Galat. 2.

Bar. an. 51. 7.

Clericus an. 49.

Pearf. in acta Apost.

Basinagius ad an. 50. num. 4.

& 5.

Cap. 2.

Epius ad cap. 2.
Epiſt. ad Galatas.

Paulus cum Apostolis de Legis Mesaycz obſervantia pri- vatiſt confert.

dem hujus ab eo motæ seditioñis occurrit. His accedit vero haud simile videri, Cerinthum hoc tempore tantum auctoritate valuisse, ut potuerit in Ecclesia tumultus excitare. Cum enim non Irenæo solum, & Tertulliano, sed vel ipsis Epiphanius & Philastrio auctoribus, post Valentiniū & Carpocratem fluerit Cerinthus, facile quisque intelligit ipsum nonnisi primo extremo seculo, & altero ineunte impia dogmata vulgare potuisse. Post Carpocratem Cerinthus erupit, inquit Tertullianus; Epiphanius vero: Post Carpocratem sequitur Cerinthus. Mouet denique Clemens Alexandrinus primos hæresum auctores (inter quos numerandi Carpocrates, Cerinthus, Basiliades &c.) Circu tempora Adriani Cæsaris fuisse, & pervenisse usque ad etatem Antonini natu majoris.

3. Porro Hierosolymitanum Concilium hoc ipso anno habitum fuisse, ex eo præfertum intelligimus, quod Patres, ceterique Ecclesiæ Scriptores ferme consentiunt Pauli adventum Hierosolymam, quem Lucas memorat, ut vidimus, non alium esse ab eo, cuius Paulus ipse in Epistola ad Galatas meminit his verbis: Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Hierosolymam cum Barnaba, assumpto Tito. Hæc certe fuit Patrum, & veterum Scriptorum pene omnium sententia, quam secuti sunt quotquot cum superiore, tum hac nostra ætate de hoc Hierosolymitano Pauli itinere disputationarunt. Dissentit tamen Basnagijs, & negat de una eademque profectione Lucam, & Paulum esse intelligendos. Cum enim Lucas affirmet Apostolum Ecclesiæ Antiochenæ decreto Hierosolymam profectum fuisse; Paulus vero in Epistola ad Galatas scribat sese ad eam urbem ex revelatione contulisse; ex hac cauſarum varietate sibi omnino persuasit itinerum quoque varietatem evidenter ostendi. Verum dum Basnagijs futili adeo ratione communem ferme opinionem oppugnandam suscepit, temere, inconsidereque, quod ipse Baronio exprobrat, fecisse sane videtur. Quid enim, uti jamdiu Estius animadvertisit, prohibet quo minus dicamus, & Divinitatis instinctu, & Antiochenæ simul Ecclesiæ mandato Paulum Hierosolymam ascendisse? Exploratum quidem est, Petrum cum divino monitu, tum legatorum Centurionis postulationibus profectum fuisse Cæsaream.

4. Deinde & illud hic prænotandum occurrit, Paulum scilicet autequam Synodo questionem publice dirimendam propon-

poneret , de eadem cum Petro , Jacobo , & Joanne privatim deliberasse : De re enim maxima agebatur , utrum videlicet qui ex gentibus Christi fidem suscepserant a Mosaycorum rituum observantia essent absolvendi , an vero illos cum Evangelio custodire oporteret , quod Judæorum plurimi paternæ legis & avitarum traditionum plus æquo studiosi vehementissime contendebant . *Ascendi autem , inquit Apostolus , secundum revelationem , & contuli cum illis Evangelium , quod prædico in Gentibus , seorsum autem iis , qui videbantur aliquid esse , ne forte in vacuum currerem , aut cucurrisem : deinde : cum cognovissent gratiam , quæ data est mibi , Jacobus , & Cephas , & Joannes , qui videbantur columnæ esse , dexteras dederunt mihi & Barnabæ &c.* Paulo nimurum assensi sunt & ceteri Apostoli , atque a legis Mosaycæ ritibus absolvendos esse fideles censuerunt ; resistentibus licet magno numero Judæis , quibus se neque ad horam cessisse , Paulus ibidem testatur .

5. His prænotatis , quæ in Concilio gesta fuerint videamus . Convenerunt Apostoli , & seniores videre de verbo hoc , (idest de quæstione Legis Mosaycæ) ; cum autem magna inquisitio fieret , surgens Petrus dixit ad eos : *Viri fratres , vos scitis , quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum audire Gentes verbum Evangelii , & credere . Et qui novit corda Deus , testimonium perhibuit dans illis Spiritum Sanctum , sicut & nobis , & nihil discrevit inter nos , & illos , fide purificans corda eorum . Nunc ergo quid tentatis Deum imponere jugum super cervices Discipulorum , quod nec patres nostri , neque nos portare potuimus ? Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari , quemadmodum & illi . Hactenus Petrus , cuius in sententiam , inquit Hieronymus , *Jacobus Apostolus , & omnes simul presbyteri transferunt* . Primatus autem jure Petrum Synodo præfuisse , & primum sententiam dixisse adeo patet , ut id vel inviti fateantur Heterodoxorum doctissimi ; quamvis pro summo suo in Romanum Pontificem , & Pontificatum odio , ordinis tantum , uti vocant , non Jurisdictionis Petri Primatum fuisse falso affirment . *Quis porro Synodi Princeps fuerit , in dubitationem adducitur , Nos Petro potius , quam Jacobo eam assignamus provinciam ; ut enim Petri privilegia mittamus , qui ordine ceteros eminebat Aposiulos , Ecclesiæque tum Judææ , tum Ethnicæ conditorem egerat , quod primus de oborta quæstione promulgarit in Synodo sententiam , ex eo ducimus argumentum .**

Concilium
Apostolorum
qua forma ce-
lebratum.

Hieron. ad Au-
gust epist. 112.
nam. 7.

Petrus Synodi
Præses primus
sententiam di-
cit .

JESU CHR.

AN. 50.

Ad ann. 50. 20.

tum Synodi præfecturam esse Petro assignandam. Quippe illis temporibus id moris fuit, ut primæ suffragii ferendi partes præfatis forent. Hæc ex Protestantium grege Basnagius; cui congruit Dodwellus in dissert. inter Cyprianicas septima de Unitatis Principio.

Decreta lega-
tio ad Antio-
chenos.

6. Jam vero, Locuto Petro, inquit Lucas, tacuit omnis multitudo, & audiebant Barnabam, & Paulum narrantes quanta Deus fecisset signa, & prodigia in Gentibus per eos. Et postquam tacuerunt, respondit Jacobus, dicens: Simon narravit quemadmodum primum Deus visitavit sumere ex Gentibus Populum nomini suo. Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scriptum est: Post hæc revertar, & reædificabo tabernaculum David, quod decidit, & diruta ejus reædificabo, & erigam illud: ut requirant ceteri hominum Dominum, & omnes Gentes super quas invocatum est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc. Notum a saeculo est Domino opus suum. Propter quod ego judico, non inquietari eos, qui ex Gentibus convertuntur ad Deum: sed scribere ad eos, ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum, & fornicatione, a suffocatis, & sanguine. Moyses enim a temporibus antiquis habet in singulis civitatibus, qui eum prædicens in Synagogis, ubi per omne Sabbathum legitur. His auditis, placuit Apostolis, & senioribus cum omni Ecclesia, eligere viros ex eis, & mittere Antiochiam cum Paulo, & Barnaba Judam, qui cognominabatur Barsabas, & Silam, viros primos in fratribus, scribentes per manus eorum. Epistola autem fuit ejusmodi:

Epistola Apo-
stolorum syno-
dica.

7. Apostoli, & seniores Fratres, his qui sunt Antiochiae, & Syriae, & Cilicie fratribus ex Gentibus salutem. Quoniam audivimus, quia quidam ex nobis exeuntes, turbaverunt vos verbis, evertentes animas vestras, quibus non mandavimus: placuit nobis collectis in unum, eligere viros, & mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba, & Paulo, hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi. Misimus ergo Judam & Silam, qui & ipsi vobis verbis referent eadem. Visum est enim Spiritui Sancto, & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc necessaria: ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione: a quibus custodientes vos, bene agetis. Valete. Hactenus allata de Concilio Hierosolymitano memoriae prodidit Lucas; verum ex Pauli epistola ad Galatas intelligimus ejusdem præ-

præterea Concilii sententia sancitum fuisse , ut Paulus , & Barnabas Gentium , Petrus vero , Jacobus , & Joannes Circumcisorum curam susciperent : *Cum vidissent , quod creditum est mibi Evangelium præputii , sicut Petro circumcisionis (qui enim operatus est Petro in Apostolatum circumcisionis , operatus est & mibi inter Gentes) & cum cognovissent gratiam , quæ data est mibi , Jacobus , & Cephas , & Joannes , qui videbantur columnæ esse , dexteræ dederunt mihi , & Burnubæ societatis : ut nos in Gentes , ipsi autem in circumcisionem : tantum ut pauperum memores essemus . Quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere .*

8. Censuit itaque primum Synodus , ut a contaminationibus , seu ab immolatis simulacrorum fideles abstinerent , ne videlicet Idolothyo polluerentur . Porro ii pollui vere putabantur , qui in *Idolio* , uti loquitur Paulus , seu loco , in quo sacrificatum Idolо fuerat , de immolatiis , & oblatis comedebant . *Nolo vos socios fieri dæmoniorum , non potestis Calicem Domini bibere , & calicem dæmoniorum . non potestis mensæ Domini participes esse , & mensæ dæmoniorum .* Idem quippe erat iis mensis adesse , & oblati vesci , ac sacrificio participem fieri ; quod Judæis , & Christianis vetitum omnino erat . Sacrarum hujusmodi epularum & innumera occurrunt apud ethnicos scriptores exempla ; & meminit in Apologetico Tertullianus : *Herculanarum decimarum , & polluctorum sumptus tabulari suppeditabunt , Apatariis , Dionysiis , mysteriis atticis , coquorum delectus indicentur , ad fumum cænæ Serapicæ Sparteoli excitabuntur .* De eisdem autem ita Canone quarto statuit Synodus An-cyrana . *De his qui sacrificare coacti sunt , insuper in templis Idolorum cœnaverunt , si qui eorum cum habitu cultiori ad tempora perducti sunt , atque ibi pretiosiore ueste adhuc mutata , cænae participes facti sunt Idolorum , indifferenter sumentes omnia , quæ fuerunt apposita , placuit eos inter audientes uno anno constitui , tribus autem aliis annis agere pænitentiam .* Neque vero sacrum solum , sed communem etiam Idolothytorum usum a Concilio prohibitum existimamus . Nam si sacrificiorum , oblationumque reliquiæ vel communi mensæ apponenterentur , vel in macello venales prostarent , iis quidem vesci fideles absque crimine potuissent : *De ecclis , enim inquit Paulus , quæ Idolis immolantur , scimus quia nihil est idolum , & inne quod in macello venit , manducate nihil interrogantes propter conscientiam ; si quis vocat vos infidelium , & vulnis ire , omne quod vobis apponi-*

JESU CHR.

AN. 50.

Galat. 2.

Disinflatio Appollonius .

De Synodi decreto & Canonicis .

Ad Corinth. ep. 1. 10.

Exod. 34. 15.
Valer. Max.
lib. 2. 1. Virgil.
Ænaid. lib. 8.
Pollio eap. 14.
Tertull. Apolog.
39.Ad Corinth. 8.
10.

JESU CHR.
AN. 50.

ponitur manducate, nihil interrogantes propter conscientiam, si quis autem dixerit hoc immolatum est Idolis, nolite manducare propter illum, qui indicavit. Cum tamen id esset imbecillioribus scandalo, & iis præcipue, qui ex Judaismo fidem suscep-
rant; cautum idcirco ab Apostolis, ut ne in communi quoque mensa Idolothitis uterentur fideles. Jam vero cum ab Augu-
stino quæsitum esset, an gravissima urgente fame in ipso templo
pollutis cibis vesci liceret, hæc ad Publicolam respondit: *Aut certum est esse Idolothytum, aut certum est non esse, aut ignoratur. Si ergo certum est esse, melius christiana virtute respuitur. Si autem vel non esse scitur, vel ignoratur, sine ullo necessitatis scrupulo in usum necessitatis assumitur.* Natalis Alexander ciborum in idolio inventorum usum absolute, & secluso scandali periculo spectatum, illicitum non esse statuit. Ad-
dit etiam, Augustinum non dixisse fidelem peccaturum, si ci-
bos immolatios comedat. Quod autem christiana virtute cum laude respuitur, an sine culpa possit usurpari, uti contendit Natalis, nobis incompertum est; si enim secluso etiam scandalo innocuus esset hujusmodi cibus, christiana virtute res-
pui non posset cum vitæ detrimento; ea quippe animi for-
titudo dici non potest, quæ sine causa, aut necessitate in-
magnum vitæ discrimen adducit.

De abstinentia
a suffocato.

Iren. lib. 3. 12.

Tertull. de pu-
die. 12.

Cyprian. ad
Quirinum 1. 3.

Pacian. de poe-
nit.

Ambrosiaſter in
epist. ad Galat.

9. Præter Idolothytorum, suffocati etiam constat a Sy-
nodo fuisse fidelibus esum prohibitum. Hujus quidem non
meminerunt veterum plurimi, qui reliqua ceteroquin Con-
cilii decreta recensent. Nam Irenæus hæc tantum habet: *Pla-
cuit Spiritui Sancto Eccl. . . Ut abstineatis ab Idolothytis, &
sanguine, & fornicatione.* Tertullianus *necessè est a sacri-
ficiis, & a fornicatione, & sanguine . . .* & Cyprianus, ab-
stinete vos ab Idololatriis, & sanguinis effusione, & fornicatione. Similiter & alii Patres, quorum omnium verba hic af-
ferre supervacaneum arbitramur. At suffocati vocem legerunt in Apostolico Decreto Origenes, Chrysostomus, Oecumenicus ac passim Græci Patres; eaque vox ter Græcis in Exemplaribus legitur, bis actorum 15., & iterum cap. 21. v. 15: Additamen-
tum autem tot locis irrepsisse haud vero videtur simile. Por-
ro cur eam Patres aliquot omiserint, illud fortasse fuit in
causa, quod in sanguinis prohibitione illam etiam suffocati con-
tineri existimarunt; non enim suffocato vesci quis poterat, ni-
si sanguinem simul comederet. Ceterum, cum alias prorsus
esset

esset esus sanguinis in suffocato contenti , & sanguinis effusi , at- JESU CHR.
que a ceteris animalium partibus sejuncti , hunc potissimum AN. 50.
damnarunt Apostoli iis verbis *abstineatis a sanguine.*

10. Sanguinis esus non solum Levitici 17. vetitus Ju-
dæis fuerat , sed & inter præcepta Noemo data hæc etiam le-
guntur : *Omne quod moveatur , & vivit erit vobis in cibum : quasi
olera virentia tradidi vobis omnia : excepto , quod carnem cum
sanguine non comedetis : & iterum , Homo , qui comedet
sanguinem , obfirmabo faciem meam contra animam illius ,
& disperdam eam de populo suo , quia anima carnis in sun-
guine est .* Ex Rabinorum disciplina hanc legem pluribus illu-
stravit Seldenus ; & ad moralia pertinere ineptissime aliquot
ex heterodoxis tradiderunt , Curcellæus scilicet , & cum eo
Grotius , Salmasius , Joannes Vossius , & Christianus Bec-
mannus . Hujusmodi autem sententiae has afferunt rationes :
Præcepti antiquitatem ; Animalium in sanguine eorumdem ani-
mam existere ; Noachi præceptum de abstinendo a sanguine ad
quintum Decalogi quodammodo referri , in quo sancitum est :
Hominem non occides ; Denique sanguinis abstinentiam inter ea
recenseri , quæ observatu necessaria decreto Apostolico sta-
tuuntur . Verum quid his quæso ineptius poterat excogitari ?
Principio enim constat plurima antiquitus Deum hominibus præ-
cepisse in Sacrificiis , ceterisque religiosi cultus cæremoniis omni-
no servanda ; quæ tamen licet antiquissima , ad moralia præ-
cepta pertinere , nemo , uti quidem arbitramur , existimabit :
Hinc autem facile quisque intelligit , quam futile sit , quod ex Gen. 8.
præcepti antiquitate petitur argumentum . Constat præterea
non vere , sed figurate tantum , ac metaphorice dictum fuisse
Animalium animam in sanguine esse , quatenus scilicet pro
anima hominis , quæ peccaverat , viëtimarum sanguis veluti vica-
ria quodammodo anima expiandis sceleribus effundebatur . Po-
stremo quamvis Apostolico decreto cautum sit , ut fideles a
sanguine abstinerent , non inde tamen efficitur id ad salutem
fuisse absolute necessarium , sed tantum ob commune Christiano-
rum bonum , & pacem in Ecclesia fovendam ; ut scilicet fi-
deles , qui ex gentibus crediderant , cum Judæis ex circumci-
sione venientibus arctius coalescerent , fraternaque caritate jun-
gerentur : Vix enim fieri potuisset , ut Judæi , qui reliquis eo tem-
pore fidelibus numero , & dignitate præstabant , mutuam cum
iis societatem inirent , eosque ex animo diligenter , qui vetito

Tom. I.

P p

cibo

De abstinentia
a sanguine .

Genes. 9.

Levit 17.

Selden de jure
nat. lib. 7. 1.Curcell. Dia-
triba de eſu
ſanguinis .Grot. in Gen.
cap. 9.Salmas de ſenon-
re trapez.Becman. exer-
cit. Theolog.
n. 26.

JESU CHR.
AN. 50.

cibo uterentur. Id autem adeo verum est, ut hoc scandali periculo sublatu, Apostolicum etiam de abstinentia a sanguine decreatum fuerit antiquatum.

Abstinentia a
sanguine ad se-
culum deci-
mum fere fer-
vata.

Can. Apost.

Epist. 12.
Tom. 6. Concil.
Labb.

Leonis Imp. No-
vell. 58.
Biblioth. PP.
tom. 18.

Ursperg. an.
1124.

Nat. Alex. sec.
1. differt. 10.

Aug. lib. 32.
contra Faustum.

11. Quamquam nos quidem non latet hanc legem non Apostolorum tantum ætate viguisse; sed sequentibus quoque seculis saepius fuisse a Patribus instauratam. Inter eos, qui sub Apostolorum nomine circumferuntur Canones, hic occurrit: *Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut omnino quicunque ex Sacerdotali consortio comedenter carnes in sanguine animæ ejus, aut a bestiis abreptum, aut suffocatum, deponatur.* Eadem ferme confirmarunt Canone 2. iv. seculo Concilium Ganganense, vi. Aurelianense secundum Canone 20., vii. Trullana Synodus Canone 67., viii. Zaccharias Pontifex epistola ad Bonifacium, ix. Synodus Wormatiensis. His congruunt libri Pœnitentiales quamplurimi, quibus addenda sunt Patrum, Scriptorumque testimonia ad decimum fere seculum, & ultra: Hæc enim ad Græcorum in Romanam Ecclesiam calumnias refellas Umbertum Cardinalem publice professum fuisse compertum est: *Antiquam consuetudinem, seu traditionem majorum nostrorum diligenter retinemus, nos quoque hæc abominamur: adeo ut sanguine, vel quocunque morticinio, aut aquis, seu quacumque negligentia præfocato, apud nos aliquando vescientibus, absque extremo periculo vita bujus pœnitentia gravis imponatur.* Rursus anno christianæ æræ 1124. ex Latinorum disciplina sanguinis & suffocatorum usum prohibitum fuisse ex Urspergenſi Abate intelligimus: *Anno Dominicæ Incarnationis 1124. Indictione secunda, Calixto Papa II. Romana Sedi præsidente, Otto Dei gratia Bambergensis Ecclesiæ Episcopus, divino admonitus instinctu, prædicti Apostoli auctoritate, & assensu roboratus, partes Pomeranorum Paganorum cum quibusdam civitatibus terra Lutitia aggressus est, ut eos ab errore suo revocaret.* Quanam vero religione Otto teneras Pomeranorum mentes imbuit? *Domas Idolorum non construant; Pythonissus non adeant; sortilegi non sint; ne quid immundum comedant, non morticinia, non suffocatum, neque Idolotyrum, neque sanguinem animalium, ne communicent Paganis.* Itaque uti minus vere a Natali Alexandro, viro alioquin doctissimo, affirmatum est, tempore Augustini jam abrogatam fuisse Apostolicam legem de sanguinis abstinentia; ita de ejusdem observantia aliquantulum ea ætate remissum Augustinus ipse verbis apertissimis admonet: *Ubi Ecclesia gentium talis effe-*

effecta est, ut in ea nullus Israelita carnalis appareat, quis jam hoc Christianus observat, ut turdos, vel minutiores aviculas non attingat, nisi quorum sanguis effusus est? aut leporem non edat, si manus a cervice percussus, nullo truento vulnera occisus est? *¶ qui forte pauci ubi tangere ista formidant, a ceteris irridentur.* Verum si cui plura de Christianorum a suffocatio, & sanguine abstinentia forte videre lubet, adeat præsertim Alexandrum, qui rem eruditissime, uti solet, est persequutus; ex acatholicis vero Seldenum, Spencerum, Basnagium.

JESU CHR.
AN. 50.

De jure nat.
Hæp. lib. 7.
De lib. ritual.
Hab. lib. 2.

Basnag. an. 50.

12. Ad extremum fornicationem in Apostolico Concilio vetitam Synodice epistolæ verba manifeste declarant. Quamvis enim naturali quoque jure prohiberetur; cavendum tamen nova hac lege Apostoli sapientissime judicarunt, ne gentium erroribus forte decepti fideles existimarent nullo, vel saltem levi admodum crimine fornicatores obstringi. Nam eo coecitatis Ethnici pervenerant, ut non modo fornicationem culpæ expertem crederent, sed & in Deorum honorem impie patrarent.

13. Quod autem Paulus ac Barnabas Gentium, Petrus Iudæorum ad fidem venientium curam suscipere jussi sunt, ne putas, inquit Baronius, contra divinam institutionem id esse sanctum; quasi cura totius gregis olim (quod vidimus) Petro a Christo commissa, hujus decreto Concilii fuerit limitata, vel subtrcta prædicatio ad Gentes illi divinitus impartita, quando ostendo illi cælitus linteo, dictum fuit: occide & manduca; quo signo (ut ipse in hoc eodem conventu testatus est) accepit a Deo Apostolatum in Gentes; nam ait: Viri fratres, vos scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum audire Gentes verbum Evangelii, & credere. Deliræ plane mentis esset, existimare ab Apostolis esse labefactatum, quod a Deo sciverant institutum. Nulla ergo abrogatio juris concessi, vel provinciarum facta est in eo Concilio limitatio. Non enim eas sic est facta divisio, ut alter ab alterius abstineret Apostolatum: alioquin & transgressor Apostolicæ Sanctiōnis Paulus plane habendus esset, qui non occasione quadam aliquando divertit ad Iudæos, sed (quod Lucas demonstrat) ipso primo ingressu, ubi Iudæi conventum agerent, requirebat, illisque Evangelium prædicabat: sic enim Philippis fecisse videmus, sic Thesalonicae etiam saepius, Athenis itidem, & Corinthi, idemque Ephesi frequenter; nam tres inenses ibi sermones habuit in synagoga cum Judæis: id ipsum Troade, ac denique Romæ; ubi

Fornicatio a
Concilio veti-
ta.
Euseb. lib. 3. de
vita Constant.
cap. 55. 58.
Strabo lib. 12.
Julius Firmicus
de erroribus
prof. relig.
Ioseph. l. 18. 4.

Petri Apo-
stolatus in Ju-
dæos, & Pauli
in Gentes quo
sensu accipien-
dus.

Bar. an. 51. 26.

Act. 16.
Act. 17.
Act. 18.
Act. 19.
Act. 20.

JESU CHR.
AN. 50.

licet minus liberum illi esset ex more synagogas Judæorum adire, quod retineretur sub custodia, tamen ipse continuo primores Judæorum accersivit, ut illis Evangelicam gratiam impariatur. Sicque videoas ipsum, cui cura Gentium credita erat, pri-
mum omnium quæfisse Judæos ad fidem adducere, atque in ea
functione non modo (quod lege permisum erat) derelictas post
messem spicas tantum collegisse, vel transeundo convulsisse, sed
in messem adbuc integrum immisisse falcam, atque Judæis pri-
mum, inde vero Gentilibus Evangelium prædicasse. Quod &
ipse apud Ephesos, pro concione eos alloquens, his verbis pro-
fessus esse videtur, dum ait: *Vos scitis, quomodo nihil subtra-
xerim utilium, quo minus annuntiarem vobis, docens vos publi-
ce, & per domos, testificans Judæis atque Gentibus in Deuna
pœnitentiam, & fidem in Dominum nostrum Jesum Christum.*
Sed hæc ipsa idem Apostolus in omnibus ferme suis epistolis sa-
pius manifestat. Similiter & Petrus videtur fecisse in Gentibus:
nam quo jure Paulus, cui Gentes commissa erant, id sibi
concessum putavit, eodem & Petrus, immo & potiori, ut cui
totius Ecclesiæ regimen creditum esset, idem licite usurparit.
Videoas ex his igitur, non jurisdictionem, nec populos esse divi-
sos, sed procurationem quamdam, atque illorum patrocinium
fuisse distinctum, atque discretum: ceterum tam Judæorum,
quam Gentium prædicationem fuisse inter eos communem constat.
Quare & Hieronymus hæc in eamdem sententiam litteris pro-
didit: *occulta hic oritur quæstio. Quid igitur Petrus si inve-
nisset ex Gentibus aliquos, non eos adducebat ad fidem? aut
Paulus ex circumcisione aliquos reperisset, non eos ad Christi
Baptismum provocabat? Quæ ita solvitur, ut dicamus, princi-
pale singulis in Judæos, & Gentes fuisse mandatum; ut qui de-
fendebant legem, haberent quem sequerentur; qui legi gratiam
præferebant, non deesset eis doctor & prævius. In commune
vero hoc eos habuisse propositi, ut Christo ex cunctis Gentibus
Ecclesiam congregarent.*

Hieron. in epist.
ad Gal. cap. 2.

Apostolatus no-
biliar Judæo-
rum, quam
Gentium.

Rom. 15.

14. Porro hac ratione fit manifestum, ut Baronius subdit, Paulo creditum esse Evangelium Gentium; Petro vero circum-
cisionis ministerium, ut honestissimo omnium titulo nobilita-
retur. Eo ferme pacto, quo & Christum, qui venit omnes homi-
nes salvos facere, & apud quem non est distinctio Judæi & Græci,
circumcisionis ministrum honoris causa dictum fuisse novimus.
Dico Christum ministrum fuisse circumcisionis: Ita Paulus, qui de
Ju-

Judæis in eadem Epistola differens, horum, inquit, erat adoptio filiorum, gloria, testamentum, & legislatio, & obsequium, & promissa: Gentes autem super misericordia honorare Deum. Quemadmodum vero Christus Dominus noster ita dictus est minister circumcisionis, ut tamen esset pastor omnium, atque salvator; eadem pene ratione & Petrus circumcisionis administrator est appellatus, quamvis universi gregis Pastor, ac moderator a Domino esset constitutus. *De toto mundo*, scribit adpositus, sapienterque Leo Magnus, unus Petrus eligitur, qui & universarum Gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesiæ Patribus præponatur: ut quamvis in populo Dei multi sacerdotes sint, multique pastores, omnes tamen proprie regat Petrus, quos principaliter regit & Christus.

15. Quod autem de Paulo Dominus dixit: *Vas electio-*
nis mihi est iste, ut portet nomen meum corum Gentibus, &
Regibus, & filiis Israel; non id ita intelligendum putamus,
 ac si Gentium ante omnia, dein vero Judæorum conversioni
 vacare debuisset: Qui enim fieri potuisset, ut Antiochiam Sy-
 riæ cum Barnaba profectus semper Synagogas primum ingre-
 retur, Hebreisque Evangelium prædicaret? Quid, quod Judæis
 Antiochiae Pisidiæ commorantibus hæc Paulum denunciasse
 compertum est? *Vobis primum oportebat loqui verbum Dei; sed*
quoniam repellitis illud, & indignos vos judicatis æterna vita,
ecce convertimur ad Gentes. Illud itaque solum Dominus signifi-
 cassæ iis verbis videtur, fore nempe, ut Pauli prædicatione ma-
 gna fieret ex Gentibus ad Christianam religionem accessio. Et sane
 quocumque sese contulit Apostolus, & Evangelium prædicavit,
 Gentes obsequentes, Judæos vero sibi semper adversantes in-
 venit: ideoque in ea, quam Galatis scripsit, epistola, *Qui, in-*
quit, operatus est Petra in Apostolatum Circumcisionis, operatus
est & mihi inter Gentes: Et rursus in priore ad Corinthios capite
 non ob Gentes ad fidem adductas se Apostolum esse certo con-
 firmat: *Non sum Apostolus? Nonne opus meum vos estis in*
Domino? Interea cum Judas, & Silas Concilii epistolam ad eos,
 qui ex Gentibus crediderant, & Antiochiae versabantur, defe-
 rendam accepissent; missi descenderunt Antiochiam: & congre-
 gata multitudine, tradiderunt epistolam, quam cum legissent,
 gavisi sunt super consolatione: *Judas autem, & Silas, & ipsi*
cum essent Prophetæ, verbo plurimo consolati sunt fratres, &
confirmaverunt. Facto autem ibi aliquanto tempore, dimissi sunt
cum

Paulus cur dñs.
etius Apostolus
Gentium.

Act. 13.

Galat. 2.

1. Corinth. 9.

Act. 15. 30.

Act. 9.

Leo Serm. 4.
cap. 2. de sua
assumpt. edit.
Baller.

JESU CHR.
AN. 50.

cum pace a fratribus ad eos, qui miserant illos. Vixum est autem Silæ ibi remanere: Judas autem solus abiit, Paulus autem, & Barnabas demorabantur Antiochiae, docentes & evangelizantes cum aliis pluribus verbum Domini. Hactenus Lucas, qui cetera Antiochiae gesta historiographi licentia, uti animadvertisit Hieronymus, prætermisit; & potissimum contentione inter Petrum & Paulum, de quibus anno sequenti nobis erit agendum.

Claudius Imp.
Neronem ado-
petat.

Tacit. lib. 12.
25.
Dio lib. 60.

16. Quamvis Imperium successionis jure ad Britannicum pertineret, Domitium tamen, Pallante liberto auctore, Claudius adoptavit; eumque biennio majorem natu Britannico anteposuit. Agrippinam præterea Augustam appellavit; quæ Tacito teste, *ut sociis quoque nationibus vim suam ostentaret, in oppidum Ubiorum, in quo genita erat, veterans, Coloniamque deduci* jussit, quæ *Colonia Agrippina ex ejus nomine dicta, uti nostra etiam ætate Ubiorum Civitas appellatur.*

JESU CHRISTI AN. 51. PETRI APOSTOLI AN. 20.

ROM. PONT. AN. 9. CLAUDII IMP. II.

COS. CLAUDIO AUG. V. ET SER. CORNELIO ORFITO.

AN. URB. 804. OLYMP. 207. AN. 3.

Paulus Apo-
lus Petrum re-
prehendit, quod
non recte age-
ret.

Epiſt. ad Ga-
lat. 2.

Oriſt. tom. I. hiſt.
Ecclesi. no. 49.

1. Hoc, quem ingredimur, anno Christianæ æræ quinquagesimo primo labente contigit, ut Paulus Hierosolyma Antiochiam reversus Petrum in eadem urbe versantem reprehenderet: Rem ipse in epistola ad Galatas memorat his verbis: *Cum autem venisset Cephas Antiochium, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat. Prius enim quam venirent quidam a Jacobo, cum gentibus edebat: cum autem venissent, subtrabebat, & segregabat se, timens eos, qui ex circumcisione erant. Et simulationi ejus consenserunt cæteri Judæi, ita ut & Barnabas duceretur ab eis in eam simulationem. Sed cum vidisssem, quod non recte ambularent ad veritatem Evangelii, dixi Cephae coram omnibus: si tu, cum Judæus sis, gentiliter vivis, & non judaice, quomodo cogis Gentes judaizare &c.* Fuerit ne Cephas, quem Paulus redarguit, alias a S.Petro, & an Petrus vere culpandus fuerit, cum antiquissima est, tum magnis difficultatibus impedita quæſtio; in qua id potissimum cavendum sapienter admonet gravissimus hac nostra ætate Historiæ Ecclesiasticae Scriptor, ne scilicet Petri culpa plus aequo exaggeretur, vel immunuatur. Adeo enim explicatu difficilis est hic Pauli locus, ut de ipsius inter-

JESU CHR.
AN. 51.

Bar. an. 51.
n. 34.

terpretatione Hieronymus & Augustinus , ultiro citroque datis litteris , inter se diu , vehementerque disputaverint ; & constet præterea ad eum veluti offensionis lapidem impegiisse viros alioqui doctissimos , quibus accensendus pietate , doctrina , dignitate , Eminentissimus Annalium Parens , de quo idem ferme dici posse quis forte arbitrabitur , quod ipse de Augustino pronunciavit , ubi inquit : *Non hi tantum . . . in offensionis lapidem offenderunt . Sed (quod quisque mirari debet) S. Augustinus vertex Theologorum Petrum in crimen adducit :* Et paulo post : *Ex his appareat plane quam scaber sit hic locus , quem nec Augustinus , (venia tanti Patris dixerim) inoffenso pede pertransiit .* Vera enim docuisse Augustinum , atque in errorem abductum Baronum fuisse , infra apparebit , postquam cum veterum , tum recentiorum ea de re sententias breviter expouserimus .

2. Pauli verbis abutentes non superiorum seculorum , sed nostræ etiam ætatis Hæretici , eo insaniæ progressi sunt , ut vel Petrum hypocrisy arguerint ; vel Paulum temeritatis , quod libere nimis , procaciterque Petrum objurgaverit ; vel utrumque culpaverint , quod in eamdem fidei regulam non convenienter . Et quidem Marcion cum Apostolorum scripta rejiceret , ex hoc loco non recta eos via incessisse , & veluti prævaricatores , & simulators habendos esse impie contendebat . Valentinus vero , quod Apostoli inter se contendissent , delire affirmabat , eos Religionem ignorasse , neque perfectam Evangelicæ veritatis notitiam habuisse : amborum temeritatem , & audaciam vellicat Tertullianus . Porphyrius nimiam Paulo procacitatem exprobavit , quod ausus fuisset Apostolorum Principem arguere , eique in faciem resistere ; cum ea potissimum & ipse ageret , quæ in Petro reprehendebat . Contra Julianus Apostata Petrum tamquam hypocrisy reum nefarie traducebat : *Cavillatur ,* inquit Cyrilus , *& eximum inter Santos Apostolos Petrum , quem & hypocritam esse dicit , & per Paulum reprehensum , eo quod interdum Græcorum moribus vivere studuerit , interdum etiam Judæorum ; ignorans plane singularem in his consilio rationem .*

Hæretorum
deliria de con-
tentione Petri ,
& Pauli .

Tertull. de pra-
script. 23. &
contra Marc.
lib. 4. 3.
Hier. epist. 75.

Cyrill. Alex.
con. Julian. lib.
9. in fine .

3. Sed de impiorum deliramentis jam satis . Quod vero ad Catholicos attinet , magnus fuit , & est adhuc inter ipsos in Pauli loco explicando opinionum conflictus . Veterum quidam existimarunt non Petrum Apostolum a Paulo reprehensum fuisse .

Variae Catholi-
corum opinio-
nes .

An Cephas
idem sit ac Pe-
trus .

JESU CHR.
AN. 51.

Euseb. lib. 1.
cap. 12.

Hier. in epist.
ad Gal. Greg. M.
in Fr. hom.
18.

Harduinus
Commentar. in
Nov. Testam.
Dissolut. in
Loc. Epist. ad
Galat. 2. 10.
Boileau Dissolu-
t. Theolog. in
hunc locum Pa-
risis 1713.

An in aliquo
peccaverit Pe-
trus.

Hieron. in epist.
ad Galat. 2. &
epist. 89. 112.

2. Cor. 12.

Galat. 2.

fuisse, sed quemdam de septuaginta Christi Discipulis nomine Cepham; atque hujus sententiae auctor Clemens Alexandrinus ab Eusebio perhibetur. Perratos nostra est fautores, eamque a Patribus ferme omnibus oppugnatam constat. Brevitati studentes, Hieronymi tantum, & Gregorii testimonia hic protegemus: *Sunt, inquit ille, qui Cepham, cui hic in faciem Paulus restitisse se scribit, non putent Apostolum Petrum, sed alium de septuaginta Discipulis isto vocabulo nuncupatum... Quibus primum respondendum, alterius nescio cuius Cephæ nescire nos nomen, nisi ejus qui in Evangelio, & in aliis Pauli epistolis, & in hac quoque ipsa, modo Cephas, modo Petrus scribitur...* Addit deinde totum argumentum epistolæ, quod oblique de Petro, Jacobo, & Joanne dicitur, huic intelligentiæ repugnare. Gregorius vero cognomento Magnus: *Sunt vero nonnulli, qui non Petrum Apostolorum Principem, sed quemdam alium eo nomine, qui a Paulo est reprehensus, accipiunt, qui si Pauli studiosus verba legissent, ista non dicerent.* Eamdem jam prope extinctam opinionem nuper excitavit Harduinus, & singulari Dissertatione propugnandam suscepit; refellit tamen strenue Doctissimus Boileau.

4. Cum itaque vix dubitandum videatur, quin Paulus Petrus in faciem restiterit, queritur rursus, quid illud fuerit, quod reprehensione dignum Petrus præstítit. Atque ipsum ab omni culpa labe immunem fuisse complures contendunt, quamvis non eadem omnes ratione id evincendum suscipiant. Hieronymus enim, & qui cum eo sentiunt, existimant Apostolos ex composito ejusmodi inter se dissidium simulasse, quo discipulorum utilitati consulerent. Nam cum legalium causa (ut narrat Lucas) malæ obortæ essent contentiones inter Christianos, qui ex Gentibus credidissent, & eos qui ex circumcisione ad fidem venissent; rati sunt non ausuros amplius mutire eos, qui legalia in cibis esse servanda contenderent, si Petrum ea de caussa a Paulo palam reprehensum esse, ac Petrum non contradicentem, sed assentientem illi vidissent: atque ita (quod alibi de se ait Paulus: *Cum astutus essem, dolo vos capi*) ea simulatione curarunt, ut qui ex circumcisione essent, in officio continerentur; simulate enim cuncta a Petro acta fuisse, ipsius Pauli verba significare videntur, dum cuncta ab eo gesta simulationem idem Paulus appellat, sic dicens: *Et simulationi ejus consenserunt cæteri Judæi, ita ut & Barnabas adduceretur ab*

ab eis in eam simulationem. In hac fuere sententia Origenes, Didymus, Apollinaris, Eusebius Emisenus, Theodorus Heraclotes, quos omnes sanctus Hieronymus citat: adde his Joannem Chrisostomum, itemque Theodoretum, Cassianum, Theophylactum, Oecumenium, & fortasse alios, hac nimirum omnes persuasos ratione: *Quomodo enim, inquiunt, fieri potuit, ut Paulus serio reprehendisset in Petro, quod saepius ipse, oblata eadem occasione, facturus esset? vel potius quomodo postea crebrius fecisset, quod in Petro coram Ecclesia reprehendisset?* Ipse quidem Paulus (ut inferius suis quibusque locis dicemus) Judaicos ritus, cum sibi ad profectionem Evangelii visum est opportunum, repetiit, ac saepius iteravit: ut cum Timotheum ex patre Gentili natum circumcidit; vel cum secundum Judaicum Nazariorum morem totondit caput in Cenchreis; aut quando Hierosolymam reversus, ad conciliamdam sibi gratiam Judaeorum, antequam ingredieretur in Templum, se purificavit cum illis. Hæc omnia probe perspecta habuit Baronius, ex quo fere ad verbum exscripsimus; ipse tamen diversa prorsus ab ea, quam Hieronymus, & Augustinus amplexi sunt, ratione Petrum ab omni etiam culpæ suspicione purgari posse sibi persuasit. *Dum ergo, ait, iidem auditores omnes in alterutram sententiam conspirarint, atque in ea convenerint, vel ea cuncta esse simulate peracta, ac sic nullum fuisse Petri peccatum* (quæ Hieronymi opinio erat;) *vel serio esse facta, ac sic Petrum errasse* (quod Augustinus existimavit) nos neutram barum sequentes, dicimus ea nec ex composito facta, nec ea faciendo Petrum vel minimum deliquisse. Has porro sententiæ suæ rationes profert Eminus Auctor. *Exploratum est omnibus, & nemo prudens negare poterit Apostolos absque levissima culpa secundum loci & temporis rationem uti potuisse legalibus; ut & Paulus ipse saepe fecisse conspicitur... licentius autem hæc a Petro, quam a Paulo usurpari potuisse, cum ille Judæorum, Paulus vero Gentium patrocinium suscepisset, neinon non videt: nam ea ratione major Petro, quam Paulo intercedebat cum Judæis consuetudinis usus.* Si itaque nullius peccati reus est Paulus, quod saepe legalibus usus est; multo minus redarguendus est Petrus, qui semel se cum illis immiscuit: non ergo ea ex causa a Paulo reprehendi meruit. Unum illud igitur reliquum est, quod in Petro reprehendi posset; si fortasse, quod licite facere poterat, minus opportuno loco, & tempore fer-

Tom. I.

Q q

cerit.

JESU CHR.

AN. 51.

*Hieronym. ut sup.**Chrys. in ep. ad Galat. cap. 2. & de Sacerdotio.**Theod. in ep. ad Galat. c. 2. Cassian. collat. 17. Theophyl.**Oecumen. in d. ep. c. 2.*

Act. 16.

Act. 18.

Act. 21.

Baronii opinio refellitur.

Bar. an. 51. 39.
40. 41.

JESU CHR.
AN. 51.

Petrus an op-
portune sit usus
legalibus.

cerit. Hoc igitur attentius disquiramus: in hoc enim uno totius questionis vertitur cardo, an quod Petro facere licitum erat, tunc temporis prudenter fecerit. Sane quidem si factum ex even- tu pensetur, imprudenter nimis illud attentatum fuisse videtur: nam exemplo Petri (quod redarguit Paulus) Gentes quodammodo cogebantur judaizare; Sed in unaquaque re aliter quod principali- ter geritur, aliter quod inopinato per occasionem oboritur, considerandum est. Videamus igitur causas, quibus ad id agen- dum Petrus compulsus sit. Si unquam ea licentia illi uiendum erat; nullo quidem opportuniore loco, vel tempore id fieri potui- se, facile intelligemus, si exinde rei gestæ historiam exquiramus: quæ est hujusmodi. Veniens Petrus Antiochiam, compon- sis jam rebus inter Gentiles, & Judæos, absque aliqua offen- sione cuiuspam cum Gentilibus edebat. Post hæc accidit, ut cum quidam a Jacobo Hierosolymis venirent Antiochiam, sub- traxerit se a Gentilibus Christianis: & Judæis Fidelibus inba- rens, se judaice vivere simulaverit: cui simulationi & ceteri, qui Antiochiae erant, consenserunt Judæi, usque adeo ut etiam Pauli collega Barnabas id fecerit, & Gentiles ad id faciendum eodem exemplo quodammodo cogerentur: hæc enim omnia scrip- tis consignata habentur a Paulo in dicta epistola ad Galatas, quæ & superius recitavimus. Ex his itaque satis liquet, Pe- trum institutum vitæ mutasse occasione Judæorum, qui a Jacobo Hierosolymis venerant Antiochiam. Qua autem occasione id fe- cerit, nulla redditur, nisi quod ait Paulus: timens eos, qui ex circumcisione erant.... Timebat igitur Petrus, ne si ab il- lis nuper advenientibus Hierosolymis compertus esset gentiliter, & non judaice vivere, scandalum illis, & offenditionem inferret. Rursum, pergit Baronius, si Petrus, qui suscepserat patrocinium Judæorum, ab iisdem repertus esset cum Gentilibus manducare, & communibus cum illis cibis uti; plane non protectoris, sed desertoris partes agere creditus esset. His igitur, qui ad conflan- das dissensiones digni justique videri illis poterant esse praetextus, Petrus quam primum fibi occurrentum existimans, cum batteatus (quod ait Paulus) vixisset gentiliter, & non judaice, post adven- ture illorum Antiochiam, subirahabat, & segregabat se a Gentilibus, timens eos, qui erant ex circumcisione, & Judæis inbaorens ritu Judaico visitabat. Hoc autem Petri consilium adeo prudens, & sagax, ac denique necessarium fuisse Baronio visum est, ut nec levioris peccuti culpa, ipsius quidem judicio, illi ea de re justæ

juste possit adscribi. Neque Baronium quidquam movit, quod Paulus aperte testatur, se nimirum Petro in faciem restitisse *quia reprehensibilis erat*: Quamvis enim pugnant hæc ex diametro, *Non peccavit: & reprehensibilis erat*; atque fatendum necessario videatur vel peccasse Petrum, vel esse mentitum Paulum; Nihil tamen inde adversus ipsius sententiam concludi posse, & commode satis rem omnem explicari putavit, si animadvertisatur duo in unaquaque hominis actione posse considerari; intentionem scilicet, *qua aliquid factum est*, & opus ipsum, *quod quale sit ab omnibus cernitur*. Prioris quidem Deus tantum est judex & vindex, opus vero tantum, quod videtur, humano iudicio judicatur. Non potuit ergo Paulus reprehensibilem vidisse Petrum ex ejus animi intentione, quam non inspiceret, sed tantum ex facto, quod cerneret. In quo rursum duo adhuc sunt pensanda, opus ipsum, & quod ejus occasione provenit. Sed quod ad opus ipsum spectat; illud quod permisum esset, quod & ipse Paulus saepius facturus esset, nec a Paulo reprehendi poterat, nec ejus causa Petrus reprehensibilis dici. Solum ergo restat, ut Paulus reprehensibilem Petrum dixerit, quod occasione operis jure riteque ex dispensatione patrati, res, quæ reprehendenda merito foret, esset oborta; nimirum quod ejus exemplo Gentes ad judaizandum impellerentur; a quo quidem facto cum & animus Petri procul absset (nam hac tenus Antiochiae Paulo ipso restante gentiliter vixerat, & dicta occasione ad Judaicos ritus ad modicum tempus deflexerat) nec peccatum inesse potuisse certissimum est. Sic igitur Petrus, qui a culpa innocens, atque immunis erat, ex dicta occasione Paulo reprehensibilis visus est: sicut & ipse Paulus etiam aliis reprehensibilis videri potuisse, si cum Timotheum Gentilem hominem circumcidit, vel more Nazariorum caput rotundit in Cenchreis, vel Hierosolymis se purificavit cum Judæis; Gentiles Christiani, qui ea vidissent, ad id ipsum faciendum in Judaismum declinantes ejus exemplo fuissent impulsi: de quibus sane idem, quod ipse Paulus de Petrum imitantibus dixit, jure dici potuisse, quod non recte ambularent ad veritatem Evangelii: sed & in ipsum Paulum quoque dici, quod ipse in Petrum, ac multo æquius; quod cum suscepisset patrocinum Gentium, immiscens se Judæis ritibus, suo exemplo cogaret Gentes judaizare: & quod in Petro damnasset, inconstanter admitteret: cum alioqui ea omnia Paulus absque ulla levioris criminis culpa perageret. At hæc satis

JESU CHR.
AN. 51.

esse putamus ad obscurissimas illas questionum caligines illustrandas: ut jam clara luce nonnisi sciens volensque errore labatur. Hactenus Baronius, quem miramur mutuas Hieronymi, & Augustini de hac questione Epistolas iterum atque iterum legisse, & accurate perspexisse; neque tamen adduci potuisse, ut præconceptam animo opinionem abjiceret. Secus quidem Hieronymo accedit, quem in Augustini sententiam postea descendisse ipsius scripta declarant. Et sane in priore adversus Pelagianos Dialogo explicans illa Pauli verba: *oportet Episcopum irreprehensibilem esse* fatetur Petrum sese reprehensione dignum exhibuisse: *Quod dixit irreprehensibilis, aut nullus, aut rarus.* Si enim ipse Apostolus dicit de Petro, quod non recte pede incesserit in Evangelii veritate, & in tantum reprehensibilis fuerit, ut & Barnabas adductus sit in eamdem simulationem, quis indignabitur id sibi denegari, quod Princeps Apostolorum non habuit? Similia occurunt & in Apologia tertia adversus Russinum; ex quibus constat Hieronymum retractasse, quæ ante de simulatio inter Apostolos dissidio in commentariis Epistola ad Galatas tradiderat, vehementerque ad Augustinum scribens propugnaverat. Jam vero iisdem pene armis, quibus Hieronymum vicit Augustinus, Baronium etiam, aliosque profligari arbitramur. Si enim Petrus nullo prorsus modo peccasset, *Sacra utique Scriptura, quæ ad fidem posteris edita est, admissa auctoritate mendacii, tota dubia nutaret ac fluctueret*, uti Augustinus ajebat: *Siquidem apertis verbis traditum a Paulo est, Petrum non recte incessisse, & reprehensibilem fuisse.* Ad hæc, Baronii opinioni videtur vehementer obesse, quod nova sit prorsus, & ab eo primum excogitata. Etsi tamen aliquali antiquorum auctoritate fulciretur, quis quo se aper-
tissimum Apostoli testimonium ceteris quibuscumque præferendum esse cum Augustino non judicaverit? Hieronymus quidem cum Origenem, Theodorum Horacleæ Episcopum, Chrysostomum, Appollinarem Laodicenum, Alexandrum, Dydimum, & Eusebium Emisenum eadem ac ipsum sensisse cognosceret, sic adversantem Augustinum urgebat: *Si igitur me reprehendis errantem, patere me quæso errare cum talibus, & cum me erroris mei multos socios babere perspexeris, tu veritatis tuae saltem unum ad stipulatorem proferre debebis.* Verum quid ad hæc Augustinus? Postquam animadvertisit Scriptorum, quos numero septem Hieronymus testes citaverat, quatuor saltem

Bar. an. 51.
De Mæca lib.
de concord Se-
cerd. & Imp. 30.
15.
Vasquez tom. 4.
dijo 82.

Hier. ep. 212.

Aug. ep. 82. n.
23.

tem nihil ab ipso faciendam , immo rejiciendam prorsus auctoritatem fuitse ; quippe cum Apollinaris , & Alexander inter Hæreticos numerarentur , Origenem vero & Dydimum *non mediocriter* , nec in mediocribus quæstionibus ipse reprehendisset ; Cyprianum , & Ambrosium pro sua sententia profert Augustinus , deinde : *Quamvis* , ait , *sicut ante dixi* , *tantummodo scripturis canonicis hunc ingenuam debeam servitutem* , *qua eas solas ita sequar* , ut conscriptores earum nihil in eis omnino errasse , nihil fallaciter posuisse non dubitem ; *Proinde cum queru tertium* , *ut tres etiam ego tribus opponam* , *possem quidem* , *ut arbitror facile reperire* , *si multa legiſſem* : *verumtamen ipſe mibi pro his omnibus* , *immo supra hos omnes Apostolus Paulus occurrit* . *Ad ipsum configio* : *ad ipsum ab omnibus* , *qui aliud sentiunt* , *litterarum ejus tractatoribus provoco* : *ipsum interrogans interpello* , *& requiro in eo quod scripsit ad Galatas* , *vidisse se Petrum non recte ingredientem ad veritatem Evangelii* , *eisque in faciem propterea restitisse* , *quod illa simulatione Gentes iudaizare cogebat* , *utrum verum scripserit* , *an forte nescio qua dispensativa falsitate mentitus sit* . *Et audio eum paulo superius in ejusdem narrationis exordio religiosa voce mibi clamantem* ; *Quæ autem scribo vobis* , *ecce coram Deo* , *quia non mentior* . *Dent veniam quilibet aliud opinantes* , *ego magis credo tanto Apostolo in suis* , *& pro suis litteris juranti* , *quæ cuicunque doctissimo de alienis litteris disputanti* .

7. Hæc Augustinus . Cæterum etiamsi Scriptorum numero & auctoritate res esset definienda , adhuc tamen Augustini sententia ceteris præstaret . Petrum enim reprehensibilem revera fuisse professi sunt præter Augustinam , & Hieronymum (qnem postea sententiam mutasse jam supra monuimus) Tertullianus , Cyprianus , Ambrosiaſter , sive Auctor commentarii in epistolam ad Galatas , Gelasius , Agapetus , Gregorius M. Romani Pontifices . His adde Venerabilem Bedam , Remigium Antissiodorensem , Petrum Lombardum , D. Thomam , Bellarminum , Sadoleatum , aliosque , qui de Romano Pontifice scripserunt , vel commentaria in epistolam ad Galatas ediderunt ; præter Natalem Alex. , Fleury , Tillemontium , Dupinum , Calmetum , Ursium Cardinalem , aliosque , quos recensere non vacat . Porro quam sanè eximiumque & justæ libertatis , sanctæque humilitatis exemplum Ecclesiæ Pastoribus in hac consentione præbuerint Apostoli , Augustinus diserte declarat : *Fidelis igitur* ,

*August. epist.
82. u. 24.*

Petrum reprehensibilem fuisse Patres tradunt .

Dial. 1. contra Pelag. & Apolog. 3. in Ruffinum.

Tertull. lib. 3. contra M-rc. & de prescript.

Cypr. ep. ad Quintum 71. Ambr. comment. in epist. ad Galat.

Gelasius de Anath.

Agap. ep. 4. ad Justin. Pelagius 11. epist. ad Episc. Istria.

JESU CHR.
AN. 51.

Samaritarum diripiunt, & incendunt. Cumanus autem, ubi ad eum fama rei pervenerat, assumpta Sebstenorum ala cum quatuor peditum cohortibus, armatisque etiam Samaritanis, contra Judæos proficiscitur; eosque asequutus, multos quidem illorum perimit, plurimos autem vivos cepit. Tum vero Hierosolymitarum primi genere pariter ac honore, ut viderunt ad quam calamitatum magnitudinem ventum erat, saccis induitis, capitibusque cinere repletis, modis omnibus seditiones obsecabant, & bortabantur, ut, ob oculos positis patria diruenda, & templo flammis vastando, & ipsis cum uxoribus & liberis in servitutem deducendis, consilium mutarent, & abjectis armis quiescerent imposterum, & suas quisque domos repeterent. Cum autem ista dixissent, eos flexerunt, atque illi quidem se disperserunt, latrones vero ad loca munita iterum reversi sunt. Atque ex eo tempore Judæa omnis latrocinii infestata erat. At Samaritarum primates Nummidium Quadratum Syric Præsidem, tunc Tyri de gentem, adibant, & Judæos accusabant; quod vicos eorum diripuerint, atque incenderint, & non tam se ægre ferre propriam injuriam, dicebant, quam quod Romanos contempserint, ad quos judices, si quid damni accepissent, oporteret eos potius provocare, quam nunc, quasi a Romanis Imperio non regerentur, incurioses facere, quamobrem ad ipsum se venire, ab eo hoc demum impetraturos, ut vindicarentur. Et quidem hujusmodi accusationem instituebant Samaritani. Judæi vero & seditionis & pugnae autores Samaritas extitisse ajebant, & ante omnia Cumnum ab illis muneribus corruptum, adeoque interfectorum cadem occultasse, & dissimulasse. Et Quadratus, cum ista audivisset, judicium distulit, dicens se ea de re pronunciaturum esse, postquam in Judæam venerit, & veritatem accurate magis perspectam habuerit. Et illi quidem re infecta discesserunt. Non multo autem post Quadratus Samariam venit, ubi omnibus auditis, in ea erat sententia, ut Samaritanos turbarum autores fuisse existimaret. Quamprimum vero Judæos quosdam res novas molitus esse intellexit, captos a Cumano in cruces egit. Atque inde profectus in vicum, cui nomen Lidda, Civitati magnitudine non cedentem, cum pro tribunali sedisset, iterumque Samaritanorum causam audisset; a Samarita quosdam edocitus est, certum Judæorum primatem nomine Dörtum, nonnullosque cum eo novis rebus studentes, quatuor numero, populum, ut a Romanis deficerent, sollicitasse. Et illos quidem Quadratus occidi imperi

imperavit: Ananium vero Pontificem & Ananum ducem, vin-
ctos Romam misit, factorum rationem Claudio Cæsari redditu-
ros. Primores etiam Samaritarum & Judæorum simulque Cu-
manum procuratorem, & Celerem (is autem tribunus erat)
jubet in Italiam ad Imperatorem discedere, illius judicio sisten-
dos de iis quis inter se haberent controversias. At ipse, veritus
ne novi aliquid moliretur populus Judaicus, in Hierosolymitarum
Urbem se confert; ipsaque pacatam deprehendit & tranquil-
lam, festumque patrium Deo consecratum agentem: Credidit ita-
que nihil ab iis novatum iri, illisque in festivitate relictis An-
tiociam se recepit. Cumanus autem, & Samaritanorum primo-
res, Romam missi, diem ab Imperatore sibi constitutum acci-
piunt, quo causam acturi essent de rebus inter se controversis.
Summoque studio pro Cumano, & Samaritis contendebant Cæsa-
ris liberti, & amici: & Judæos sane vicissent, nisi Agrippa
junior, qui eo tempore Roma erat, cum intelligeret Hierosoly-
mitarum Proceres non mediocriter laborare, multis precibus im-
plorasset Agrippinam Imperatoris uxorem, ut marito persuade-
ret, ubi causam cognosceret, a defectionis auctoribus convenien-
ter sua justiæ pœnas exigere. Claudius igitur his precibus in-
antecepsum instructus, & paratus, quaque dicere utrumque
auditum, ut comperit Samaritas malorum duces, auctoresque ex-
titisse, eos quidem qui ad ipsum ascenderant occidi jussit, Cu-
manum vero in exilium egit, atque Celerem Tribunum Hierosoly-
mam duci præcepit, & omnium in conspectu per totam urbem trahi
atque enecari. Hactenus Josephus, qui statim initio capitis se-
quentis addit: Claudium deinde misisse Felicem Pallantis fratrem,
ut rebus in Judæa præcesset. Visum Baronio, aliisque a Josepho
dissentire Tacitum, ubi prodidit Felicem, quem ipsi Roma-
missum Cumano successorem putant, Samaritis hoc tempore
præfuisse, ejusque intempestivis remediis, ac mutuis inter se
& Cumanum discordiis factum, ut Galilæorum, Samaritarum-
que minus coercita odia in hos tumultus erumperent: Qua-
dratum tamen in gratiam Pallantis libertorum apud Claudium
potentissimi, Felicem ejusdem fratrem in cognitione caussæ,
qua Cumanus damnatus est, inter Judices in Tribunal rece-
pisse. Quæritur itaque utri horum fidem oporteat adhibere?
Et Josephum quidem Rerum Judaicarum valde peritum, atque
in Judæa seditionis tempore versantem Tacito præferendum om-
nino contendunt. Contra Baronius: *In his præsertim, quæ d*
Romanos pertinent magistratus, Tacito potius credendum existi-

Joseph. antiq.
lib. 20. 5.Tacit. l. 12. 54.
A. 50. n. viii.

JESU CHR.
AN. 51.

*Card. Naris in
Cenotaph. Pic.
differt. 2. c. 15.
§. 13.
Joseph. de bello
Judaico l. 2. ii.*

*Pearson. annal.
Paul. p. 130*

*Uffrius Annal.
52. 53.*

mat, & Josephum ignorasse causam primariam harum dis-
ensionum, & multos involuisse simul errores. Controversiam
tamen omnem sustulit, & Josephum simul a Baronii objectionibus
vindicavit strenue ingenioseque Narisius. Etenim animadver-
tit nusquam a Josepho dictum Felicem Roma missum Cumanu
successorem, immo aperte ex libro 2. Belli Judaici cap. 11.
oppositum colligi: Siquidem cum dixisset Cumanum Romæ
damnatum a Claudio Imperatore, statim ait: *Post hæc Felicem*
Pallantis fratrem misit ad Judæos, qui eorum Provinciam cum
Samaria, & Galilæa curaret, Agrippam vero de Chalcide in
Regnum majus transstulit, tradens ei illam quoque Provinciam
quæ Felici fuisset. Felix igitur, vel ipso Josepho auctore,
antequam damnato Cumanu, Judææ imponeretur, Galilæam
*transamnanam, quæ Jordane, ac montibus Cœlesyriæ, ac Phi-
ladelphiæ includebatur, regebat; proindeque in Judæam non ex*
*Urbe, ut minus recte Josepho impositum, sed ex Galilæa tran-
samnana profectus est. Non itaque inter se Tacitus, & Josephus*
*discrepant; sed utriusque mira consensio est. Pearsonius qui-
dem alia prorsus ratione componi rem posse sibi persuasit; pu-
tavitque Cumanum bis Judæam procurasse: Cum Cumanus,*
*inquit, jam condemnatus esset, Felix a Claudio Procurator Ju-
dææ rursus factus est; quam cum jure gladii Provinciam una*
cum Samaria, & Galilæa administraret. Verum id nullo
*antiquitatis testimonio affirmatur; & constat præterea a Ro-
manorum moribus alienum fuisse, ut quemquam uni eidem-
que Provincia iterum præficerent. Ceterum, si cui forte No-
risii sententia minus probaretur, potius quam Josephum, er-
rasse quidem Tacitum judicaremus, cui sæpe alias in Judæo-
rum rebus persequendis id accidisse exploratius est, quam ut
hic oporteat demonstrare. Porro quamvis hoc labente anno Ju-
dæos inter & Samaritanos exorta feditio fuerit; eam tamen
sequenti solum omniino sedatam existimamus.*

JESU CHRISTI AN. 52. PETRI APOST. AN. 21.

Rom. PONT. AN. 10. CLAUDII IMP. AN. 12.

Coss. FAUSTO SULLA, ET SALVIO OTHONE.

AN. URBIS 805. OLYMP. 207. AN. 4.

*Paulus & Bar-
naba separatur.*

Act. 15.

I. Fausto Sulla, & Salvio Othon Consulibus, cum Pau-
lus, & Barnabas Antiochiæ adhuc, Luca teste, versarentur Do-
centes, & evangelizantes cum aliis pluribus verbum Domini;
dixit ad Barnabam Paulus, revertentes visitemus fratres per uni-
ver-

versas civitates, in quibus prædicavimus verbum Domini, quomodo se habeant. Barnabas autem volebat secum assumere & Joannem, qui cognominabatur Marcus. Paulus autem rogabat eum (ut qui discessisset ab eis de Pambilia, & non esset cum eis in opus) non debere recipi. Facta est autem dissensio, ita ut discederent ab invicem; & Barnabas quidem assumpio Marco navigaret Cyprum. Paulus vero electo Sila profectus est, traditus gratia Dei a Fratribus. In ejusmodi Pauli & Barnabæ dissensu visum est Hieronymo aliquid humanæ fragilitatis inesse: *Paulus severior*, inquit, *ille clementior*; *uterque in sensu abundabat*, & tamen dissensio habet aliquid humanae fragilitatis. Chrysostomus tamen cum probe intelligeret Apostolos mutua caritate nec minimum dissoluta varie de Marco sensisse, neutrum culpandum existimavit: Nam & in Prophetis ait, *invenimus varias sententias*, & *varios mores*. Erat Elias austerus, Moyses vero mitis. Et hic quoque asperior est Paulus. Sed vide etiam hoc loco ejus mansuetudinem. Volebat, ut ille qui defeceras ab illis a Pambilia, ne simul assumeretur. Sic dux quidam belli non vellet aliquem bajulum semper esse folidum, & inter licias: ita neque Apostolus, hoc enim & alios docuit. & illum emendavit. Et sane ad Marci emendationem plurimum contulisse ejusmodi Pauli severitatem, quæ postea consequuta sunt manifester demonstrant. Qui enim, inquit Baronius, ut desertor militiae in hunc modum a Paulo rejectus est, majoribus deinde assumptis spiritibus, animosior redditus, posthac inter primos ordines militavit. Hunc enim illum ipsum esse Marcum superius demonstravimus, qui postea iterum adhæsit Pauli, cuius ipse meminit scribens ad Colossenses; quem & ex Oriente per Timotheum Romam, ut sibi valde utilem in ministerio, ad vocavit; quem & ad Philemonem scribens, suum coadjutorem appellat. Paulum igitur non actum spiritu dissensionis, sed divino plane afflatum fuisse, dum in Marcum in præsentiarum severius agere visus est, probavit eventus.

2. Sed quid de Barnaba? Male ne ergo, sequitur deinde Chrysostomus, fecit Barnabas? minime: quoniam valde absurdum esset hoc putare. & quomodo non absurdum, ob levem causam dicere illud malum? Sed vide, quia primum quidem malum nullum fuit; nam quod divisus sit alter ab altero, magnum inde bonum provenit; quod si hoc non fuisset, haud facile relicturus alter alterum fuisset. Et infra: Mihi quidem videtur etiam separatio illa facta, & quod inter se dixerint:

JESU CHR.
AN. 52.

rint: Quoniam ego non volo, nec tu vis; ne pugnemus, distribuamus Provincias. Et ita sibi invicem multum credentes hoc fecerunt. Volebat enim Barnabas non dejici, quod a Paulo eret: idcirco & secessit. Volebat similiter & Paulus non infirmari quod illi visum: eapropter & ipse idem facit, ac secedit. Utinam & nos tales secessiones faceremus, & sic ad praedicandum abiremus. Jam vero Barnabam, postquam se a Pauli societate sejunxit, Assumpto Marco navigasse Cyprum, memorat quidem Lucas, sed quae deinceps gesta illic ab eo fuerint silent omnino: Nec ulla supersunt exploratae fidei monumenta, ex quibus quidquam de Barnabæ in posterum rebus gestis, ejus scriptis, & obitu liceat certo cognoscere. Quæ enim de Barnaba memorat Auctor Recognitionum, quæque sub Marci nomine circumferuntur ejusdem Acta, pro adulterinis, ac supposititiis jam pridem Doctorum judicio damnata sunt. Hæc tantum de Barnaba in Hieronymi libro de Viris illustribus occurunt. Cyprius, qui & Joseph Levites cum Paulo Gentium Apostolus ordinatus, unam ad ædificationem Ecclesiæ pertinentem epistolam composuit, quæ inter Apocryphas scripturas legitur. Hic postea propter Joannem discipulum, separatus a Paulo nibilominus Evangelicæ prædicationis injunctum sibi opus exercuit. Verum quibus potissimum in locis, & quamdiu id Barnabas præstiterit, quis quæso omni antiquitatis testimonio destitutus poterit dividare? Itaque vehementer veremur, ne satis firma sit Mediolanensium traditio, qua fertur Barnabam in Italiam navigasse, & nobilissimam Mediolani Ecclesiam ab ipso fuisse constitutam. Incompta quidem ejusmodi fuerunt Origeni, Eusebio, Rufino, Sulpicio, Ambrosio illius Ecclesiæ Episcopo, ceterisque; Nec veterum quisquam inter Apostolicas Mediolanensem Ecclesiam recensuit. Nam quod Pseudo Dorotheum, & Recognitionum auctorem hujusmodi traditionis testes citant; non sunt jam omnes scripta illa Apocryphis accenseri, ideoque nihil ipsorum auctoritatem in hac disputatione faciendam esse. Denique de Mediolanensi Barnabæ Itinere, & Episcopatu, altum quoque in Romano Martyrologio silentium; cujus præstat hic verba referre: Natalis S. Barnabæ Apostoli, qui natione Cyprius, a Discipulis cum Paulo Gentium Apostolus ordinatus, multas regiones cum eo peragravit, Evangelicæ prædicationis injunctum sibi opus exercens, postremo Cyprum profectus, ibi Apostolatum suum glorioso martyrio decoravit. Cujus corpus, sequitur Martyrologium, tempore Zenonis Imperatoris ipso revelante repertum est,

Tillemt. not. 3.
Voss. de hist.
Gracis lib. 2. 9.

Hier. de vir.
Ill. 6.

Barnabæ Elo-
gium.

Martyr. Rom.
die II. Junii.

Vide Tillemt.
• 4. in Barnab.

una cum Codice Evangelii S. Matthæi , sua manu descripto. Barnabam Salaminæ a Judæis lapidibus obrutum tradit Alexander monachus , cuius exstat hodieque de Barnabæ gestis & Martyrio liber . Sed cum Encomium potius , quam Historiam scripsisse videatur , & longo post tempore , quinto nimurum seculo , floruerit , idcirco non satis idoneum Apostolicæ Historiæ testem ipsum existimant . Ceterum id verissime dici potest post reperatum Salaminæ Apostoli corpus , in eam plerosque opinionem adductos , ut crederent ipsuī eadem in urbe glorioſo Martyrio vitam consumasse .

3. Præter Hieronymum , meminerunt Epistolæ Barnabæ inscriptæ Clemens Alexandrinus , Origenes , Eusebius , aliquie , illamque superiore adhuc seculo in Membranis latentem primus protulit Hugo Menardus ; recudendam deinde pluries curarunt Vossius , Cotelerius , aliquie plurimi , qui doctissimis præterea annotationibus illustrarunt . Porro magna de hac epistola cum apud antiquos , tum hodieque inter eruditos quæſtio est , ac diſſenſio ; etenim ab antiquissimis usque temporibus , Alexandrinus Clemens , & Origenes ; recenti autem memoria Pearsonius , Dodwellus , Caveus , & Elias Dupin a Barnaba vere scriptam fuisse affirmarunt ; alii plures , easque graves adesse cauſas dixerunt , cur de ejusdem auctore vehementer dubitaremus ; qui-dam denique veluti indignam prorsus ſcriptionem Barnabæ abjudicarunt . Quæritur rurſum quo ſenu intelligenda ſint Hieronymi de eadem epistola verba : *Barnabas unam ad ædificationem Ecclesiæ pertinentem epistolam composuit , quaæ inter Apocryphas Scripturas legitur* . Et Cotelerius quidem , Pagius , Pearsonius in Vindiciis Ignatii contendunt ideo tantum abs Hieronymo epistolam hanc *apocrypham* dictam fuisse , quod eſſet extra Canonem ſcripturarum ; ceterum non dubitaffe quin eſſet Barnabæ tribuenda : *Barnabæ* , inquit Pearsonius , *epistolam fuisse tradit , non ipſi ſuppoſitam , aut ſpurium* . Et paullo poſt : *ex nuda voce apocrypha nihil aliud recte infertur , ubi de libris Canonicis agitur , quam ſcriptum aliquod eſſe a Canone S. Scripturæ removendum* . Ab his tamen vehementer discrepat Natalis Alexander ; cuius hæc præceteris dignissima nobis viſa ſunt , quaæ hic afferrentur . *Apocrypha bifarium ſumuntur , (ut legentibus Romanam ſub Gelasio Synodum perſpicuum eſt)* . *Vel pro iſeudopigraphis , & quorum ſecreti auctores atque incogniti ; vel pro iis , quaæ notam aliquam merentur erroris , aut im-*

JESU CHR.
AN. 52.
Boll. die 11.
Junii Sunius ea
die .

De epiftola
Barnabæ inscrip-
pta .

Cœl. tom. I.
PP. Apost.

Pearf. annal.
Paul p. 44.
Caveus hiſt. lit-
teraria tom. I.
Dupin tom. 3.
diſſert. ſur la
bible pag. 327.

Hieron. de Viris
Ill. cap. 6.
Ad An. XLIX.
num. 4.
Parte 2. cap. iv.

Hiſt. Eccles.
See. I. cap. 12.
art. viii.

JESU CHR.
AN. 52.
*Euseb. Hist.
lib. 3. cap. 25.
& lib. 6. cap.
13. 14.*

pietatis, ideoque abscondi debent, & ignorari nec in publica ver-
fari Ecclesie luce, sicut libri Canonici Scripturarum, vel tra-
ctatus Ecclesiastici Sanctorum Patrum, qui inoffenso pede decurri
queunt. Atqui S. Hieronymus, & Eusebius non amandant epi-
stolam Barnabæ ad Apocryphas scripturas, quia notam aliquam
erroris, aut impietatis mereatur: quinimo testatur S. Hierony-
mus, illam ad Ecclesie edificationem pertinere. Ergo censem
illam Apocrypham esse, quod sit pseudepigrapha, & S. Bar-
nabæ supposita. Quod omnino confirmat notio Apocryporum
tradita a S. Hieronymo epistola 7. ad Lactum: Apocrypha sciat
non eorum esse, quorum titulis prænotantur. Itaque cum S. Hierony-
mus banc epistolam compositam dicit a S. Barnaba, titulum
spectat epistolæ, non rei veritatem: & statim innuit, illegiti-
mam se prolem illam suspicari, quam inter Apocrypha recen-
set. Hactenus Alexander, qui sane videtur Hieronymi sensum
assequutus. Nam eadem ferme sententia operis ejusdem cap.
primo inter Apocryphas Scripturas repudiari affirmat Hierony-
mus libros quosdam Petro perperam tributos; & rursus capite
septimo Periodos Pauli, & Thecla, & totam baptizati Leonis
fabulam inter apocryphas Scripturas computari. Quamlibet ta-
men quisque voluerit verborum Hieronymi interpretationem
eligit; liberum enim lectoribus judicium relinquimus. Quod
vero ad epistolæ auctorem attinet, plurima sane sunt, quæ im-
pedire videntur, quominus Barnabæ tribuatur. Inprimis enim
intelligi nulla ratione potest, cur, si hæc epistola ab Apostolo
scripta revera fuit, non eam in Canonicarum Scripturarum
Censum Ecclesia retulerit; atque idem prorsus de ea affirma-
ri posse videtur, quod ad explodenda Andreæ, & Joannis apocry-
pha scripta protulit Augustinus: *Si enim, inquit, illorum ef-
fent, recepta essent ab Ecclesia.* Multa deinde in hac epistola
continentur, quæ ab Apostolorum stylo, & simplici dicendi ge-
nere quam longissime distant: Nam passim offendas mysticas
Sacrae Scripturæ interpretationes longius quæfitas, Allegorias
coactas, detortas, adeoque inconcinnas, fabulas de animali-
bus, aliaque plura, quæ vix credi potest scripta fuisse ab Apo-
stolo, qui Sancti Spiritus, fideique lumine collustraretur. Quid
quod excidium Hierosolymitanum aperte memorat, quod Bar-
naba defuncto certissime contigit? Visum propterea quibusdam
solum ante finem secundi seculi Epistolam hanc suppositam es-
se, & in lucem publicam prodiisse: Namque sub initium ter-
tii

*Augustinus l. i.
contra advers.
Leg., & Pro-
phet. cap. 20.*

tii non semel eam citavit Clemens Alexandrinus , laudavitque eodem etiam seculo Origenes ; atque hæc quidem Pagii , Natalis Alexandri , & aliorum opinio fuit . Ex Acatholicis tamen Tentzelius conjectit , & pluribus probare conatus est , *Epistolam hanc Alexandriae in Ægypto extremis Hadriani annis ab Alexandrino aliquo ex Judæo Christiano effiditum esse* . Stephanus vero le Moyne , quem refellunt Tentzelius idem , & Guillelmus Cave , Polycarpo confidenter adjudicavit , non alia fere innexus ratione , quam quia in Codicibus Mss. cum Polycarpi epistola conjungitur , ita ut hæc fine , illa autem initio careat . Quod librariorum vitio tribuendum monuit jam Usserius . Illorum enim solo defectu factum , ut quaternione vel omisso , vel transposito in Græcis Codicibus superstibis , & finem epistolæ Polycarpi desideremus , & principium Barnabæ . Sed hac epistola tandem seposita , rerum a Paulo gestarum historiam prosequamur .

4. Paulus itaque a Barnaba sejunctus , electo Sila , profectus est traditus gratiæ Dei a Fratribus . Perambulabat autem Syriam , & Ciliciam confirmans Ecclesiæ , præcipiens custodire præcepta Apostolorum & seniorum ; ea nimirum , quæ ab Apostolis , & senioribus Hierosolymis paulo ante statuta fuerant , de abstinentia ab idolothytis , suffocato sanguine , & fornicatione , uti Lucas idem subinde testatur his verbis : *Cum autem pertransirent Civitates , suadebant eis custodire dogmata , quæ erant decreta ab Apostolis , & senioribus qui erant Hierosolymis . Peruenit autem Paulus , pergit Lucas , Derben & Lystram , & ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timoteus filius mulieris Judææ nomine Eunice (cuius uti & aviæ nomine Lois , pie-tatem vehementer commendat Apostolus) fidelis , patre Gentili . Huic testimonium bonum reddebat , qui in Lystris erant , & Iconio fratres . Hunc voluit Paulus secum proficiisci : & assumens circumcidit eum propter Judæos , qui erant in iis locis . Sciebant enim omnes , quod Pater ejus erat Gentilis . Dignum est , inquit Chrysostomus , ut obstupecamus Pauli sapientiam , qui tantopere pugnavit propter circumcisionem ; qui omnia moverat , & non prius destitutus , quam correxisset confirmatum dogma . Circumcidit discipulum : non solum aliis non prohibet , sed etiam ipse hoc facit : & ita omnino ad utilitatem spectabat , & nihil cum animi præcipitatione agebat . Hunc voluit , inquit , secum egredi . Mirabile hoc quod & illum assu-mit .*

JESU CHR.

AN. 52.

V. Jo. Albert.

Fabricii Biblioth. Eccles. pag. 42. seq.

Le Moyne in Prolegomenis ad varia Sacra.

Tentz Part. 1.

Exercit. select.

P. 152. seq.

Histor. litter.

Part. 1.

Patr. Apostol.

Tom. 1. p. 11.

Edit. Amst.

1698-

Paulus Timo-theum circumcidit.

Act. 15 & 16.

Epist. ad Timo-th. 2. 1.

Chrys. hom. 34. in Act.

JESU CHR.
AN. 52.

August. lib. de
mend. ad con-
sent. cap. 5.

Galat. 5.

Paulus vijone
admonitus in
Macedoniam
transit.

AG. 16. 5.

Hieron. de lo-
cis Hebraic. &
Pin. lib. 5.
cap. 30.

Lucas adharet
Paulo.

mit. Propter Judacos, inquit, qui erant in illis locis. Hæc est causa circumcidendi; non enim ferebant audire verbum ab incircumcisso. Et cur? Vide opus: Circumcidit, ut circumcisionem tollat. Hæc Chrysostomus de Pauli consilio in circumcisione Timothei; Augustinus vero hanc rei ejusdem attulit causam. Ideo, inquit, Timotheus, cum in præputio vocatus esset, tamen quia de Judæa matre ortus erat, ostendere cognatis suis debebat, ad eos lucrificiendos, non hoc se didicisse in disciplina Christiana, ut illa Sacra menta, quæ legis veteris essent, abominaretur, circumcisus est ab Apostolo: ut hoc modo demonstraret Judæis, non ideo Gentes non ea suscipere, quia mala sunt, & perniciose a patribus observata: sed quia jam saluti non necessaria post adventum tanti Sacramenti, quod per tam longa tempora tota vetus illa scriptura propheticis figurationibus parturivit. Nam & Titum circumcideret, cum hoc urgerent Judæi, nisi subintroducti falsi fratres ideo fieri vellent, ut haberent quod de ipso Paulo disseminarent, tamquam eorum veritati cesserit, qui spem salutis Evangelicæ in circumcisione carnis, atque bujusmodi observationibus esse prædicarent, & sine his nemini Christum professe contenderent: cum contra nihil prodeisset Christus eis, qui eo animo circumciderentur, ut ibi esse salutem putarent. Unde est illud: Ecce ego Paulus dico vobis, quia si circumcidamini, Christus nihil vobis proderit.

5. Dum igitur Paulus cum itineris & laborum sociis Ecclesias visitaret, Confirmabantur fide, & augebuntur quotidie numero. Transeuntes autem Phrygiam, & Galatæ regionem, vetati sunt a Spiritu Sancto loqui verbum Dei in Asia: Cum venissent autem in Mysiam, tentabant ire in Bithynium: & non permisit eos Spiritus Jesu. Cum autem pertransissent Mysiam, descenderunt Troadem (civitatem maritimam Asie, quæ & Antigonia dicta est,) & visio per noctem Paulo ostensa est. Vir Macedo quidam erat stans, & deprecans eum, & dicens: Transiens in Macedonia, adjuva nos. Ut autem visum vidi, statim quæsivimus proficii in Macedonia, certi facti quod vocasset nos Deus evangelizare eis. Navigantes autem a Troade, recto cursu venimus Samothraciam, & sequenti die Neapolim, & inde Philippos, quæ est prima partis Macedonia civitas colonia. Ex hoc tempore nec unquam antea Lucam Paulo adhæsile satis probabiliter adfirmasse videatur Baronius. Ita enim deinceps loquitur ut manifeste demonstret

stret & ipsum in Pauli comitatu fuisse. Atque Irenæus quidem ab hoc tantum tempore, cum Paulus scilicet venisset Troadem, Lucam sese illi comitem adjunxisse significat. Idcirco non strictim intelligendus Hieronymus, ubi de Luca loquens, ipsum totius peregrinationis Pauli comitem individuum appellat; sed dicendum omnino id ab ipso affirmatum de eo, quod exinde consequutum est, tempore. Quamquam ne sic quidem id accipi debet, ac si Paulo perpetuo adhæserit, nec unquam postea, quando occasio postulasset ab ipso secesserit.

6. Porro cum Lucas prodit prohibitos fuisse Apostolos ne in Asiam, & Bithyniam irent, divinaque revelatione in Macedoniam vocatos, demonstrat non temere, aut humano consilio Apostolos huc illucque importasse Evangelium, sed di-vino prorsus afflatu sese ad varias regiones contulisse. Cur autem ab Evangelio alicubi prædicando divinitus prohibentur, hanc attulit caussam Origenes: *Quia tales erant auditores, in quibus nimis & semen periret, & non posset baberi successio*. Ceterum hæc minus vere ab Origene dicta fuisse, quæ aliquanto post tempore consequuta sunt, demonstrare videntur; Nam multos posthac Apostoli in Bithynia, & in Asia ad Christi fidem adduxerunt, illustri adeo Ecclesia Ephesi constituta. Præclare de hac disputatione Prosper ad objectiones Gallorum: *si autem aliquo modo inveniuntur homines, quibus Evangelium non fuit prædicatum, non potest dici sine iudicio Dei factum. Quod nefus est ideo reprehendere, quia non potest comprebendi*. Nec ultra progredi Christiano licet, sed ei potius cum Apostolo dicendum: *Ob altitudo sapientiae, & scientie Dei! & quis consiliarius ejus fuit?*

7. Interea dum Philippis consisterent Paulus, Lucas, & Silas, *Die sabbatorum*, inquit Lucas, *egressi sumus foras portam, juxta flumen ubi videbatur oratio esse: & sedentes loquebamur mulieribus, quæ convenerant. Et quædam mulier nomine Lydia purpuraria civitatis Thyatirenorum colens Deum, adivit: cuius Dominus aperuit cor intendere his, quæ dicebuntur a Paulo. Cum autem baptizata esset, & domus ejus, deprecata est dicens: Si judicastis me fidelem Domino esse, introite ad domum meam, & manete. Et coegit nos.* Præter Synagogas, quæ urbium moenibus continebantur, loca etiam habebant Hebrei in suburbis posita, quantum sabbati haberet iter, in quæ deambulantes convenienter, ac simul Deo preces offerrent. De ejusmodi locis Epiphanius agens, hæc ait: *Fuerunt quidam*

Tom. I.

S f

anti-

JESU CHR.
AN. 52.
Iren. lib. 3. c.
14. Hieron. de
Script. Ecel. in
Luca.

Qua de causa
prohibiti sunt
Apostoli, in
aliquot locis
Evangelium
prædicare.

Orig. hom. 6. in
Levit.

Prop. ad objec^t.
Gallor. n. 10.

Lydia purpura-
ria Christo cre-
dit.
act. 16.

Epiph. hæres
89.

antiquitus orationum loci , tum inter Judæos extra civitatem ; tum inter Samaritas ; velut etiam in actibus Apostolorum invenimus : ubi purpurarum venditrix Lydia Paulo occurrit , & sic quoque divina scriptura narrat , quod videbatur locus orationis esse : & accesserunt & docuerunt Apostoli mulieres , quæ illo tempore convenerant . Sed & orationis locus est in Scimis , quæ nunc appellatur Neapolis , extra urbem in campestri regione duorum ferme signorum distantia , speciem theatri præseferens , in aere & sub dio constructus a Samaritis , qui omnia Judæorum imitantur .

De Pythonissa
liberata .
Act. 16. 16.

8. Quid autem post hæc acciderit , idem Lucas declarat his verbis : Factum est autem , euntibus nobis ad orationem , puellam quamdam habentem spiritum Pythonem obviare nobis , quæ quæstum magnum præstabat dominis suis divinando . Hæc subsecuta Paulum , & nos , clamabat dicens : Ipsi homines servi Dei excelsi sunt , qui annuntiant vobis viam salutis . Hoc autem faciebat multis diebus . Dolens autem Paulus , & conversus spiritui dixit : præcipio tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea . Et exiit eadem hora . Videntes autem Domini ejus quia exiit spes quæstus eorum , apprehendentes Paulum & Silam perduxerunt in forum ad principes : & offerentes eos magistratus dixerunt : Hi homines conturbant civitatem nostram , cum sint Judæi , & annuntiant morem , quem non licet nobis suscipere , neque facere , cum simus Romanii . Erat enim Philipporum Civitas Colonia Romanorum , uti eam appellat Plinius . Porro coloni jure Romanorum vivere cogebantur ; non sic quidem Municipia , quæ suis juribus , & legibus uti poterant , ut Gellius pluribus docet . Cum ergo Philippenses dixerunt se esse Romanos , eaque ex causa non licuisse sibi peregrinum morem accipere ; jure colonorum eos esse locutos constat : nam et si municipes itidem dicti sint cives Romani , tamen quos vellent , moribus & institutis utebantur . Cum igitur Paulus , & Silas sic ante magistratus civitatis sistarentur ; Cucurrit (pergit Lucas) plebs adversus eos : & magistratus scissis tunicis eorum , iussérunt eos virgis cædi . Et cum multas plagas eis imposuissent , miserunt eos in carcerem : custos autem pedes eorum strinxit ligno . Media autem nocte Paulus & Silas orantes laudabant Deum : & audiebant eos , qui in custodia erant . Horum insaniam perstringit Chrysostomus : Tu dicas , quod turbant nostram civitatem .

Plin. lib. 4.
cap. 11.

Gell. lib. 16.
cap. 13.

Chrysost. in
Acta Hom. 35.

JESU CHR.
AN. 52.

V. Tertull. A-
pologet. cap. 5.

Quid esset
Nervus.

Gellius l. 70. 1.

Gallion. de cru-
ciat. martyrs.
Pap. 70.

Paulus &
Silas e carce-
re educti.
Act. 16. 26.

civitatem; Daemon dicit, quod annunciant nobis viam salutis: Tu dicis, tradunt nobis mores, quos non licet suscipere: Vide illos neque Daemonis auscultantes, sed unam avaritiam spectantes. Ceterum cum Apostoli novam Populo religionem suadarent, quod nefas Romanorum legibus erat; nil mirum in eos veluti gravissimi criminis reos, & seditionis auctores totam civitatem concitatam, & publice animadversum fuisse.

9. Porro lignum, quo memorat Lucas strictos fuisse in interiori carcere Apostolorum pedes, coimpertum est idem prorsus fuisse cum nervo, de quo ita lege duodecim Tabularum: *Vincito aut nervo, aut compedibus quindecim pondo.* Nervus autem ex ligno constabat foraminibus plurimis distincto, quo reorum pedes inclusi, vicinioribus, aut longioribus intervallis ita vinciebantur, ut humi jacentes, nullo modo movere se possent. Quo vero longioribus intervallis includebantur, eo majori poena vinciti afficiebantur. De his vide Valesii notas in Eusebium, vel Gallonium in suo de Martyrum cruciatibus tractatu.

10. Paulus itaque & Silas, plagis acceptis, in carcerem interiorem conjecti, & pedibus in nervo positis, media nocte orantes laudabant Deum, tum subito Terranotus factus est magnus, ita ut moverentur fundamenta carceris, & statim aperta sunt omnia ostia, & universorum vincula soluta sunt. Expergefatus autem custos carceris, & videns januas apertas carceris, evaginato gladio volebat se interficere, astimans fugisse vincitos. Clamavit autem Paulus voce magna, dicens: Nihil tibi mali feceris: universi enim hic sumus. Petitoque lumine, introgressus est, & tremefactus procidit Paulo & Silas ad pedes: & producens eos foras, ait: Domini, quid me oportet facere, ut salvus fieri? At illi dixerunt: Crede in Dominum Jesum, & salvus eris tu, & domus tua. Et locati sunt ei verbum cum omnibus, qui erant in domo ejus. Et tollens eos in illa hora noctis, lavit plagas eorum, & baptizatus est ipse, & omnis domus ejus continuo. Cumque perduxisset eos in dominum suam, apposuit eis mensam, & letatus est cum omni domo sua, credens Deo. Et cum dies factus esset, miserunt magistratus littores dicentes: Dimitte homines illos. Nunciavit autem custos carceris verba bae Pau- lo: Quia miserunt Magistratus ut dimittantini, nunc igitur exeuntes ite in pace. Paulus autem dixit eis: Cæsos nos publi- ce, indemnatos homines Romanos miserunt in carcerem, & nunc

occulte nos ejiciunt? Non ita; sed veniant, & ipsi nos ejiciant. Nuntiaverunt autem magistratibus lictores verba hæc; Timueruntque auditio quod Romani essent, & venientes deprecati sunt eos, & eduentes rogabant, ut egredierentur de Urbe. Exeuntes autem de carcere, introierunt ad Lydiam, & visis fratibus, consolati sunt eos, & profecti sunt. Hactenus Lucas. Cives Romanos vincire, facinus erat, Tullio teste, scelus verberare, prope parricidium necare & paullo ante Claudius Rhodiis jus libertatis ademerat, quod in Romanos quosdam Cives peccaverant; atque hinc factum existimamus, ut Philippenses Judices, ubi intellexerunt se in Romanos Cives animadvertisse, vehementer timuerint, humanisque eos verbis deprecati sint, ut ab urbe discederent.

Quid Thessalonicæ Paulus egerit.
Ad. 17.

3. Thes. 1. 2.

3. Thes. 1. & 2.

11. Philippis egressi Paulus, & Silas cum perambulassent Amphipolim & Apolloniam, (Macedoniae Urbes) venerunt Thessalonicanam, ubi erat Synagoga Judæorum, secundum consuetudinem autem Paulus introivit ad eos: & per sabbata tria disserebat eis de scripturis; adaperiens, & insinuans, quia Christum oportuit pati, & resurgere a mortuis, & quia hic est Christus, quem ego annuntio vobis. Et quidam ex eis crediderunt, & adjuncti sunt Paulo & Silæ, & de colentibus gentilibusque multitudo magna, & mulieres nobiles non paucæ. Sui in Thessalonicanam urbem adventus meminit & Paulus in priore, quam ad ipsos Thessalonicenses scripsit, epistola cap. 2. *Ipsi scitis, fratres, introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit. Sed ante passi, & contumeliis affecti (sicut scitis) in Philippis, fiduciam habuimus in Deo nostro, loqui ad vos Evangelium Dei in multa sollicitudine.* Memorat præterea quanta iidem animi alacritate Evangelii prædicationem suscepérunt: *Evangelium nostrum, inquit, non fuit ad vos in sermone tantum, sed in virtute, & in Spiritu Sancto, & in plenitudine multa: sicut scitis, quales fuerimus in vobis propter vos.* Et vos imitatores nostri facti estis & Domini, excipientes verbum in tribulatione multa cum gaudio Spiritus Sancti: ita ut facti sitis forma omnibus creditibus in Macedonia, & in Achaja. A vobis enim diffamatus est sermo Domini non solum in Macedonia, & in Achaja; sed in omni loco fides vestra, quæ est ad Deum, profecta est: ita ut non sit nobis necesse quidquam loqui. *Ipsi enim de nobis annuntiant, qualem introitum habuerimus ad vos, & quomodo conversi estis ad Deum a simulacris, servire Deo vivo.*

¶ vero : & inferius : Ideo & gratias agimus Deo sine intermissione : quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei , accepistis illud , non ut verbum hominum , sed sicut est vere , verbum Dei , qui operatur in vobis , & creditis . Vos enim imitatores facti estis , fratres , Ecclesiarum Dei , quae sunt in Judaea , in Christo Jesu : quia eadem passi estis & vos a contribulibus vestris , sicut & ipsi a Judais . Quanam vero fuerit ejusmodi tribulatio , quam passi sunt Fideles Thessalonicæ verfantes , Lucas , ex parte saltem , declarat his verbis : Zelantes autem Judæi , assumentesque de vulgo viros quosdam malos , & turba faciū , concitaverunt civitatem : & assistentes domui Jasonis , quaerebunt eos producere in populum . Et cum non inventissent eos , traherent Jasonem & quosdam fratres ad principes civitatis , clamantes : Quoniam hi qui orbem concidunt , & huc venerunt , quos suscepit Jason : & hi omnes contra decreta Cæsaris faciunt , Regem alium dicentes esse Jesum . Concitaverunt autem plebem , & principes civitatis audientes hæc : & accepta satisfactiōne a Jasone , & ceteris , dimiserunt eos . Fratres vero confestim per noctem dimiserunt Paulum & Silam in Beream . Hucusque Lucas de rebus Thessalonicæ gestis . Sed & de conversatione Pauli & Silæ , cum essent Thessalonicæ , nolumus illud præterisse , quod idem Paulus ad eos scribens inculcat his verbis : Neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis , sicut scitis , neque in occasione avaritiæ , Deus testis est : nec quaerentes ab hominibus gloriam , neque a vobis , neque ab aliis . Cum possemus vobis oneri esse , ut Christi Apostoli : sed facti sumus parvuli in medio vestrum , tamquam si nutrix foreat filios suos . Ita desiderantes vos cupide , volebamus tradere vobis non solum Evangelium Dei , sed etiam animas nostras , quoniam carissimi nobis facti estis . Memores enim estis , fratres , laboris nostri , & fatigationis : nocte & die operantes , ne quem vestrum gravaremus , prædicavimus vobis Evangelium Dei . At non solum hæc , sed & omnes præterea , quæ in se & Silam concitatæ sunt postea persecutioes , prædixit : Commemorat id ipsum Paulus eadem epistola , ubi ait : Nemo moveatur in tribulationibus istis ; ipsi enim scitis , quod in hoc positi sumus . Nam cum apud vos essemus , prædicebamus vobis , passuros nos tribulationes , sicut & factum est , & scitis . Hæc omnia prætermissa sunt a Luca , qui neque cetera recensens , numquam inuit se una cum illis fuisse , nec prima pluralis numeri perso-

Act. 17.

1. Thes. 2.

1. Thes. 3.

JESU CHR.
AN. 52.

na loquitur , uti antea fecerat : Idcirco par est credere ipsum a Paulo alio amandatum fuisse prædicandi Evangelii causa , ad eum iterum redditum ; quod Timotheo , Tito , aliisque Pauli discipulis sæpe accidere consuevit . Hinc admirabilem in Sacro Scriptore modestiam facile cognoscas , tum quod quæ præfens non vidit , compendio brevi perstrinxerit , ne vel in minimo veritas periclitaretur ; tum etiam quod res a se gestas , rebus tantum Pauli narrandis intentus , obvolutas silentio præterierit .

Quid Berœe
Paulus egerit .
Act. 17.

12. Quæ postea Paulo , & Silæ acciderint cum Thessalonica advenerunt Berœam ejusdem Provinciæ civitatem , idem Lucas in hunc modum recenset : *Cum venissent , in Synagogam Judæorum introierunt : bi autem erant nobiliores eorum , qui sunt Thessaloniciæ , qui suscepérunt verbum in omni aviditate , quotidianè scrutantes scripturas , si hæc ita se haberent . Et multi quidem crediderunt ex eis , & mulierum gentilium honestarum , & viri non pauci . Cum autem cognovissent in Thessalonica Judæi , quia & Berœæ prædicatum est a Paulo verbum Dei , venerunt & illuc , commoventes & turbantes multitudinem . Qui autem deducebant Paulum , perduxerunt eum usque ad Athenas : & accepto mandato ab eo ad Silam , & Timotheum , ut quam celeriter veniret ad illum , profecti sunt . Paulus autem cum Athenis eos expectaret , incitabatur spiritus ejus in ipso , videns idolatriæ deditam civitatem . Disputabat igitur in synagoga cum Judæis , & coletibus , & in foro , & per omnes dies ad eos qui aderant . Quidam autem Epicurei , & Stoici Philosophi disserabant cum eo , & quidam dicebant : Quid vult seminator verborum hic dicere ? Alii vero novorum Dæmoniorum videtur annunciator esse ; & apprehensum eum ad Areopagum duxerunt . Quo fine atque consilio , non est ambiguum : Duxerunt , ait Chrysostomus , non ut discerent , sed ut punirent . Ibi erant judicia sanguinis ; gravissimi quippe sceleris reus habebatur Athenis quisquis vetustam religionem improbaret , aut novam civitati inferret . Insignis est in hanc rem Josephi locus : *Et quia existimantibus Atheniensibus Solem esse Deum , Anaxagoras eum saxum igneum asseruit , paucorum sententia morte damnatus est ; & adversus Diagoram Melium talentum decreverunt ei , qui occideret eum , quoniam eorum mysteria deridere ferrebatur . Protagoras autem , nisi cito fugisset , comprehensus occisus fuisset , quod dubium de Diis Atheniensium conscripsisse putabat**

Chrysost. in act.
hom. 38.

Joseph. contra-
App. lib. 2.

tabatur. Nil itaque mirum Paulum Apostolum Athenis reum mortis habitum fuisse , cum eorum Deos omnino aspernaretur ; & uni tantum vero Deo , Cæli & Terræ conditori servendum esse palam & publice profiteretur .

13. Antequam vero Paulum suæ causæ patrocinantem coram amplissimo senatu audiamus , pauca de celeberrimo Areopagitarum conventu præmittenda . Nomen quod attinet , a loco , in qua coibant , quiique *Martis Saxum* , seu *rupes Græce* appellabatur , ortum esse plerique arbitrantur ; quamvis non nulli aliam ejusmodi appellationis causam afferant . *Vocatus est Areopagus* , inquit Suidas , *quod in Saxo & loco editiore est forum* . *Arius vero , quod de cædibus judicatur , quibus præest Mars* . Ab antiquissimis usque temporibus , Moysis nempe tempore , & regnante Athenis Cranao , Magistratum hunc fuisse ea in urbe institutum tradiderunt Baronius , Capellus , Seldenus , Marshamus , & omnes pene Chronologi , Eusebiani Chronicæ auctoritatem sequunt . Sunt tamen , qui putent recentiori multum ætate , & Solonis consilio constitutum . Atque hæc sane Ciceronis , & Plutarchi opinio fuit . *Quamvis , inquit ille , Themistocles jure laudetur , & sit ejus nomen quam Solonis illustrius , citetur Salamis clarissimæ testis victoriae , quæ anteponatur consilio Solonis ei , quo primum constituit Areopagitas ; non minus præclarum hoc , quam illud judicandum est* . Plutarchus vero : *Plurimi igitur , ait , Areopagitarum Curiam ad Solonem , uti diximus , referunt auctorem , quibus ad stipulari vindetur , quod nusquam meminerit Draco Areopagitarum , vel eos appellaverit* . Ut ut de hoc sit , summa certe integratatis , & prudenter laude floruit hic Atheniensium Senatus , eaque fuit apud omnes estimatione , ut Cicero Romanam Curiam Areopagi nomine , veluti insigni quodam titulo , decoraverit ; & Galienus Augustus , Trebellio teste , *Areopagitarum cuperet ingeri numero , contempta prope Republica* . Qui sapientia , virtute , genere , & opibus ceteris præstarent , hi tantum in ordinem diligebantur : Potissimum vero Magistratus illi , qui novem viri dicebantur , aut etiam sex viri , id est , Thesmothetæ in Areopagi Concilium quotannis adoptari solebant . De Areopagitarum numero non constat ; illorum tamen probabilior nobis videtur opinio , qui putant cum Budæo Areopagitas certo numero circumscribi non potuisse . Ter tanum in singulos menses ad judicia conveniebant , nimirum quartio Kal. , tertio , ac pri-

De nomine,
antiquitate &
auctoritate A.
reopagi ; atque
judiciorum
forma .

*V. Aug. de Ci-
vit. Dei lib. 18.
10. & Vives in
Commentario .*

*V. Baenogium
ad A. 51. n. 42.
Cicero De offic.
lib. 1. n. 75.*

Plut. in Solone.

*Cicer. lib. 1. ad
attic. Ep. 2.*

*Trebellius in
Gal. cap. 2.
Nicephor. lib. 2.
cap. 20.*

Bud. in Pand.

Bud. loc. cit.

JESU CHR.
AN. 52.
Valer. Max.
lib. 4. cap. 6.
Aelianus lib. 5.
cap. 15.

die. *Quid quisque Atheniensium ageret, aut quonam quaestu fluctaretur, diligentissime ab iis inquire solebat, ut homines honestatem, vitæ rationem memores reddendum esse, sequerentur.* In eos, qui consulto mortem alicui intulissent animadvertebant; atque impios castigabant severissime: Qui erant causam dicturi, non oratorum more verbisque ad persuadendum compositis, sed simplici rei gestæ narratione id facere jubebantur; & si forte eloquentia illecebris vel paululum indulsisserent, præconis voce silentium eis protinus indicebatur. Ne porro miserando reorum, qui semper aderant, adspectu commoverentur, ipsa nocte, nullis admotis luminibus judicia exercebant, summoque silentio tabellarem quisque dabat sententiam.

Pauli oratio in Areopago.

14. Adductus itaque Paulus in Areopagum, & causam in amplissimo & frequenti senatu dicere jussus; Stans, inquit Lucas, *in medio Areopagi, sic ait: Viri Athenienses, per omnia quasi superstitiones vos video. Præteriens enim, & videns simulacra vestra, inveni Aram, in qua scriptum erat: Ignoto Deo. Quod ergo ignorantes colitis, hoc ego annuntio vobis. Deus autem qui fecit mundum, & omnia quæ in eo sunt, hic Cæli & Terra cum sit Dominus, non in manuæ templis habitat, nec manibus humanis colitur, indigens aliquo, cum ipse det omnibus vitam & inspirationem, & omnia: fecitque ex uno unne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ, definiens statuta tempora, & terminos habitationis eorum, querere Deum, si forte attrectent eum, aut inveniant: quamvis non longe sit ab unoquoque nostrum. In ipso enim vivimus, & movemur, & sumus, sicut & quidam vestrorum poetarum dixerunt: Ipsius enim & genus sumus. Genus ergo cum sumus Dei, non debemus estimare auro, aut argento, aut lapidi, sculpturæ artis, & cogitationis hominis, Divinum esse simile. Et tempus quidem ignorantia despiciens Deus, nunc annuntiat hominibus, ut omnes ubique pænitentiam agant, eo quod statuit diem, in quo judicaturus est Orbem in æquitate, in vitro in quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum a mortuis.*

Athenienses tenacissimi Deorum cultores.

15. Hæc in Areopago Paulus, qui perdifficilem sane prævinciam suscepit. Quomodo enim fieri poterat, ut Athenienses toto orbe usque adeo celebres, ut & Romanis ipsis leges dedissent, has ipsi in re maxima, nimirum cultu divino, a barbaro homine, Judæo scilicet, acciperent; & qui prædictetur ab eo Judæus homo crucifixus, idem Deus esse crederetur?

retur ? At Paulus prudenter admodum divino afflatus spiritu causam egit : cum enim probe sciret se a multis veluti novorum dæmoniorum annunciatorem traduci, quod Jesum Christum prædicaret; ne novum aliquod Numen inducere sed potius antiquam ipsorum religionem afferere videretur, ex eorumdem Theologia ad insinuandum verum Dei cultum mira sagacitate sibi aditum patefecit, atque titulo, quo ara publice posita inscribebatur, in medium adducto, suis eos testibus convincere aggressus est. Quod porro ad Atheniensis aræ inscriptionem pertinet, hæc habet Hieronymus: *Inscriptio autem aræ non ita erat, ut Paulus afferuit: Ignoto Deo: sed ita: Diis Asiae, Europe & Lybiae, Diis ignotis & peregrinis. Verum quiu Paulus non pluribus Diis indigebat, sed uno tantum, ignoto Deo singulari verbo usus est.* Ab Hierouymo in eo tantum Oecumenius dissentit, quod ait non *Diis*, sed *Deo ignoto & peregrino* in ara scriptum fuisse. Adsentior equidem Aram Athenis extitisse cum ea, quam Hieronymus & Oecumenius afferunt epigraphe; namque Athenienses ignotis quoque Diis aras dedicasse memorant Apollonius Thyanæus apud Suidam, Pausanias, aliique; at in illa, cuius meminit in concione Paulus, aliam fuisse inscriptionem ab ea, quam idem Apostolus protulit ne vix quidem possimus suspicari. Quamvis enim Paulus (quod quæso quis dixerit) de inscriptione mutanda cogitasset, non potuisset sane, quin sibi calumniæ, vel impudentiæ notam imponeret. Enim vero Ignatum Deum publice Athenis cultum aperte testatur Lucianus, vel quivis alias sit auctor, antiquus certe, Philopatridos: *Nos autem, inquit, illum Athenis ignotum inventum adorantes, & manus ad calcum tollentes gratias illi agamus.* Ethnicus præterea homo apud eundem *Per ignotum Athenis jurat.* Accedunt Clemens Alexandrinus, & Chrysostomus, qui aram Deo Ignoto sacram Athenis fuisse confirmant. Athenienses etenim cum superstitionibus, quantum vix credi poterat, addicti essent, non modo Ignatis omnium gentium Diis, sed & Ignoto omnium Deo aras publice constituerant.

16. Porro cum veterum Philosophorum placitis receptum esset unum Deum esse, invisibilem, imperceptibilem, euindemque innominatum, & ineffabilem; hunc arbitramur sub titulo *Ignoti Dei* Athenienses coluisse, eadem prorsus ratione, qua Samaritani Idola simul cum vero Deo colebant, atque Alexander Severus Imperator in Larario Christum, Abraham, & Orpheum venerabatur. Eruditione quidem, sapientiaque se omni-

Tom. I.

T t

bus

*Hieron. in epist. ad Tit. cap. 1. p. 707. tom. 7.**Oecum. in acta Apost. cap. 7.**Pausan. lib. 5.**Clem. Alex. Strom. lib. 5. Chrys. in act. hom. 38.**De Deo Athenis ignoto.*

JESU. CHR.
AN. 52.

bus præstare Athenienses existimabant ; adeo tamen a veri Dei cognitione aberant , ut illum prorsus ignorarent . Idcirco vere sapienterque Clemens Alex. non enim , inquit , de Deo dicunt aliquid philosophi , sed suas affectiones Deo attribuentes exponunt . Merito itaque potuit ab Atheniensibus Ignotus appellari , ea ferme ratione , qua incertum eumdem dixit Trebellius , & innominatum vocat eum Catus apud Philonem in legatione : *Vosne estis Diis invisi , qui me omnium confessione Deum declaratum soli aspernamini , mawultisque vestrum innominatum colere;* Huc accedit non proprio aliquo nomine , uti falsa Ethniconum numina , verum Deum designatum fuisse ; immo vetitum Judæis augustum Dei nomen proferre : *Quisquis autem , ait Philo , nominaverit nomen Domini , capitalis esto : o dictum bene , vir sapientissime . Solus habuisti sapientiam , nominare gravius credidisti , quam execrari .* Philoni congruit Justinus : *Deum inefabilem nemus unquam nomen babere dicat , si quis vero id audiat dicere , delirat stolidissime .* Vere igitur Paulus in Areopago professus est : *quod vos ignorantes colitis , hoc ego annuncio vobis ; ac proinde vos ad veræ religionis cultum instituo .* At illi : *cum audissent , inquit Lucas , resurrectionem mortuorum , quidam quidem irridebant , quidam vero dixerunt ; Audieamus te de hoc iterum . Sic Paulus exivit de medio eorum . Quidam vero viri adhaerentes ei crediderunt , in quibus & Dionysius Areopagita , & mulier nomine Damaris , & alii cum eis . Damarim Dionysii uxorem fuisse Patres tradunt ; sic Amasenus : Tantum abest , ut idiota ille ac rudis , quod ad externam sapientiam spectat , aliquid dicendo peccaverit , ut etiam Senatus ejusmodi principem Dionysium , una cum uxore dictis acquiescentem converterit ; Ambrosius quoque in Epistola ad Vercellenses : *Siquidem , ait , etiam Dionysius Areopagites , cum Damaris uxore sua , aliisque multis creditit ; Denique Chrysostomus . Areopagita ille superstitionis urbis illius civis , nonne cum uxore , auditu tantum Pauli concione , illum secutus est ?**

Ambr. ep. 63.
num. 22.

Chrys. de Sa-
cerd. lib. 4.

Timotheum
Thessalonicanum
Paulus mittit .

1. Thes. 2.
& 3.

17. Postquam vero favente Christo Paulus egressus est Areopago , cum aliquantulum adhuc temporis Athenis permansisset , Timotheum inde Thessalonicanam abire jussit . Memorat id ipse in priore ad Thessalicenses epistola : *Vos enim estis gloria nostra , & gaudium , propter quod non sustinentes amplius , placuit nobis remanere Athemis solis : & misimus Timotheum fratrem nostrum & ministrum Dei in Evangelio Christi , ad confir-*
man-

JESU CHR.
AN. 52.

mandos vos, & exhortandos pro fide vestra, ut nemo moveatur in tribulationibus istis: ipsi enim scitis, quod in hoc positi sumus. Nam cum apud vos essemus, praedicebamus vobis pa-
furos nos tribulationes, sicut & factum est, & scitis. Propte-
rea & ego amplius non sustinens, misi ad cognoscendam fidem
vestram: ne forte tentaverit vos is qui tentat, & inanis fiat
labor noster. Haec Paulus; qui postea, Auctore Luca, venit
Corinthum, & inveniens quemdam Judæum, nomine Aquilam,
Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, & Priscillam-
uxorem ejus (eo quod præcepisset Claudio discedere omnes Judæos
a Roma) accessit ad eos, & quia ejusdem erat artis, mune-
bat apud eos, & operabatur, erant enim scenofactoria artis.
De Claudii edicto egimus A. 50., cui illud Orosius alligat,
ideoque uno, aut altero abhinc anno Corinthum Aquila vene-
rat: quod autem nuper illuc venisse tradit Lucas, de superio-
ri æque ac de labenti anno intelligi commode potest. Porro
Paulum non Corinthi tantum, sed & aliis in locis victum ma-
nuum suarum artificio sibi quæsisse compertum est; Id etenim
se fecisse Thessalonicae aperte scribit. Hoc ipsum postea, Ephesi-
cum moraretur, egisse etiam ipse testatur ubi ait, ipsi scitis,
quoniam ad ea, quæ mibi opus erant, & his qui mecum sunt,
ministraverunt manus istæ; & ad Corinthios scribens: labora-
nus, inquit, operantes manibus nostris. Hanc autem sui insti-
tuti rationem aliquando reddidit: Non inquieti fuimus inter
vos: neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in la-
bore, & in fatigatione, nocte & die operantes, ne quem ve-
strum gravaremus: Non quasi non haberimus potestatem, sed ut
nos in ipsis formum daremus vobis ad imitandum nos. Nam &
cum essemus apud vos, hoc denunciabamus vobis: quoniam si-
quis non vult operari, nec manducet. Auditivimus enim inter
vos quosdam ambulare inquiete, nihil operantes, sed curiose
agentes. Iis autem, qui ejusmodi sunt, denuntiamus & obse-
cramus in Domino Iesu Christo, ut cum silentio operantes, suum
panem manducent. Ne igitur aliquam, vel levem saltem
occasione daret oblatrandi, ac dicendi, Evangelii præ-
dicationem prætextum quemdam honestum fuisse Orbis cir-
cumeundi, lucri captandi gratia, ac quæstus faciendi; ideo
necessarium quoque cibum sibi manuum labore comparandum
Apostolus existavit; idque ceteris discipulis imitandum pro-
posuit. Et saepe Barnabam ab hoc Pauli instituto nec minimum

*Ad Thessal. 2.3.
Act. 20.*

1. Cor. 4.

2. Thess. 3.

Paulus victum
sibi comparat
manuum labo-
re.

T t 2 receſ-

JESU C HR.
AN. 52.
1. Cor. 9.

recessisse, declarat idem Paulus in priore ad Corinthios epistola his verbis: *Nunquid non habemus potestatem manducandi & bibendi?* Et paullo post: *Aut ego solus, & Barnabas, non habemus potestatem hoc operandi?* *Quis militat suis stipendiis umquam?* *Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit?* *Quis pascit gregem, & de lacte ejus non manducat?* Deinde post multa id genus inculcata: *Sed, inquit, non usi sumus hac potestate, sed omnia sustinemus, ne quod offendiculum demus Evangelio Christi.* Quod autem Paulus cum nobilitate, tum doctrina insignis artem exercuerit, ex Rabbinorum disciplina factum est. Pervulgata quippe est haec illorum sententia: *Quid debet Pater filio? eum circumcidere, redimere, legem docere, uxorem ei comparare.* Rabbi Juda dixit, qui non docet filium suum opificium, perinde est ac si furem eum faceret. Sed quodnam Pauli opificium fuerit, cognoscimus ex Luca: eum nempe scenofaetoriæ arti, nimirum tabernaculis ex pellibus consuendis operam dedisse. Hujusmodi enim tabernaculis usos fuisse milites testatur Tacitus, qui illa *Pelles* ideo nominavit: *Retentus est omnis exercitus sub pellibus:* & in epistola Valeriani ad Zozomionem Syriae Procuratorein, Claudio dantur *Pellum territoriarum decuria triginta;* Quare Origenes *Paulus*, inquit, *arte erat faber tabernaculorum:* Et paulo inferius: *sicut illi ex piscatione piscium pescatores hominum facti sunt, ita & iste a faciendis tabernaculis terrenis, ad caelestia construenda tabernacula translatus est.* De eodem Chrysostomus haec eleganter: *At, inquit, Tabernaculorum texendorum artifex hic non Siciliam modo, atque Italiam, verum universum terrarum orbem, verbum Dei praedicans, peragravit?* cum interim artem non intermitteret, sed vel tum quoque pelles consueret, & officina sua praeasset: *neque enim ea res patricios, aut magnates offendebat: idque jure optimo.*

18. Hinc factum, ut deinceps Episcopi, Presbyteri, & potissimum Monachi manuum opera non dignarentur: Monet id Auctor constitutionum sub Clementis nomine: *Qui in Ecclesia juvenes es sis, curate in omnibus rebus necessariis sedulo ministrare;* cum omni sanctitate operi vestro vacate, ut omni tempore & vobis & gentibus suppeditare possitis; ne Ecclesiam Dei oneretis. Etenim nos quoque vacantes verbo Evangelii, subcisiae horas non negligimus. Alii enim ex nobis pescatores sunt, alii scenarum artifices, alii agricolæ, nec unquam otiosi sumus.

Insi-

Quam artem
exerceret Pau-
lus.

Tacit. lib. 13.
8.

Trebell. in Clau-
cep. 14.
Origenes hom.
17. in num.

Chrys. hom.
2. in ep. ad
Rom.

Clerici & Mo-
nachi in innum
operibus va-
cant.

Clem. Conf.
lib. 2. cap. 67.

JESU CHR.
AN. 52.
Epiph. h. 80.
n. 6.

Insignis præterea est de hac eadem re Epiphanii locus , si-
lentio non prætereundus : *Illi tametsi e Sacerdotum numero sint, ad
sanctissimi sui secundum Deum in Christo Patris exemplum, Pau-
lum Apostolum intelligo, non omnes quidem, sed plerique tamen,
ad suscepsum divini verbi prædicationem externum manuum ope-
rum adjungunt : quamcumque demum artem adepti sint, qua
nec a dignitate sua, nec ab Ecclesia cura, quam perpetuum ge-
runt, abhorreat. Ut ipsorum conscientia præter illum Divini
verbi prædicandi laborem, propriarum manuum fructum ferens,
ac cum sibi ipso, tum fratribus & egentibus, operis sui qua-
stum impertiens. voluptate perfundatur : hoc est, tam primitias
& oblationes, quam quod manuum suarum opera lucelli quaesi-
rit, cum proximis suis ultro pro ardenti in Deum amore com-
municet.* Neque asceticæ vitæ institutum veteres Monachos ab
opere manuari prohibebat. Celeberrimo Ascetarum Patri An-
tonio fratres sollicite panem mittebant ; Ipse tamen ne iis
oneri esset, a nonnullis qui ad ipsum veniebant, petiit, sibi
ut ligonem, bipennem, & frumenti modicum afferrent. Qui-
bus allatis, & campo circa montem peragrato, locum haud ita
amplum, sed aptum invenit, quem coleret, in quem etiam,
quod rigandi fons esset uberrimus, semina sparxit. Quo singu-
lis annis facto, satis inde panis sibi suppeteret latabatur, nec
ulli quidquam exhiberet molestia, neque oneri se ulli in re qua-
libet esse. Aliud ex Sozomeno exemplum lubet afferre : *Sera-
pion juxta Arseniticum Prefectorum vixit, mille circiter
Monachos regens. Quos omnes ita insituebat; ut propriis labo-
ribus victum sibi compararent, & aliis indigentibus submini-
strarent. Messis autem tempore, prelio conducti fruges mete-
bunt, & frumentum, quod ipsis sufficeret, recondebant, & aliis
Monachis gratis dabant.* Constat præterea ne vel ipsos Abba-
tes a labore manuum abstinuisse. Hæc enim de Equitio memo-
riæ prodit M. Gregorius : *Julianus defensor Roma ad deducen-
dum Abbatem Equitium missus, ubi esset, requisivit. Qui dixe-
runt, in Valle buc, qua Monasterio subjacet, fænum secut.* De
Stephano quoque testatur : *Quod messum, quam sua manu secue-
rat, ad aream deduxerit. Quid multa? Monachorum mores
ita ob oculos ponit Augustinus : Nemo quidquam possidet pro-
prium, nemo cuiquam onerosus est : operuntur manibus ea,
quibus & corpus pasci possit, & a Deo mens impediti non pos-
sit. Opus autem juum tradunt eis, quos Decanos vocant, eo
quod*

Athan. Vit.
ant. lib. 2. pag.
481.

Sozom. lib. 6.
cap. 2.

Greg. Dial. 1.1.
cap. 4.

Dialog. lib. 4.
cap. 19.

August. de
Mor. Eccl. cap.
31.

JESU CHR.
AN. 52.
Aug. de Oper.
Monach. c. 28.

quod sint denis præpositi. Quamobrem in otiosos Monachos San-
ctissimus ille Pater his verbis invehitur: Hostis humani gene-
ris tam multos hypocritas sub habitu Monachorum usquequaque
dispersit, circumeuntes Provincias, nusquam missos, nusquam
fixos, nusquam stantes, nusquam sedentes. Alii membra Mar-
tymrum, si tamen Martyrum, venditant: alii fimbrias & phila-
eteria sua magnificant: alii parentes vel consanguineos suos in
illa vel illa regione se audisse vivere, & ad eos pergere men-
tiuntur, & omnes petunt, omnes exigunt aut sumptus lucro-
sa egestatis, aut simulatae pretium egestatis.

Agrippa ma-
jori Regno do-
natur.

Joseph. I. 20. 5.

A.D. 25.

Tacit. lib. 12.

Plin. lib. 7.
ep. 29.

Sveten. in-
Claud. c. 29.

19. Anno Imperii sui duodecimo, ait Josephus, Claudio-
Agrippam donavit Philippi Tetrarchia, & Batanea, adjuncta
bis Trachonitide cum Abila, quæ Tetrarchia Lisan fuerat, Chal-
cidem vero ei abstulit, cum jam Dynasta illius fuisset quadrien-
nio. Agrippa vero eodem tempore Azizo Emesenorum Regi
Drusillam Sororem matrimonio junxit, quæ postea, Azizo re-
lido, Præsidi Judææ Felici nupsit. Hanc cum marito Paulum
de Evangelio differentem audivisse, meminit Lucas: Veniens
Felix cum Drusilla uxore sua, quæ erat Judæa, vocavit Pau-
lum &c. Furius Scribonianus, quasi finem Principis per Chal-
dacos scrutaretur, uti refert Tacitus, in exilium altus est; fa-
ctumque Senatus Consultum de Mathematicis Urbe & Italia
pellendis. Præterea cum Pallanti Cæsaris liberto, cuius arbi-
trio omnia in aula gerebantur, præter ornamenta Prætoria,
Senatus decrevisset sextertia centies quinquagies (tercenta sci-
licet & septuaginta scutorum millia) ille honore contentus
pecuniam recusavit; reique memoriam publico monumento in-
scribendam curavit. Est via Tiburtina, inquit Plinius, intra
primum lapidem monumentum ita inscriptum. Huic Senatus ob
fidem, pietatemque erga Patronos ornamenta prætoria decrevit,
& H-S. centies quinquagies cujus honore contentus fuit. Hæc
Plinius, qui jure quidem ejusmodi libertorum ornamenta, Clau-
dii fatuitatem, & Senatus adulationem deplorat: Nämque
proditum est a Svetonio Cæsarem libertis adeo addictum fuisse,
ut non Principem se, sed ministrum ageret; atque illorum cu-
jusque studio ac libidine, honores, exercitus, impunitates, sup-
plicia largiretur.

JESU

JESU CHR.
AN. 53.

JESU CHRISTI AN. 53. PETRI APOST. AN. 22.

ROM. PONT. AN. 11. CLAUDII IMP. 12. ET 13.

C OSS. DEC. JUNIO SILANO ET Q. HATERIO ANTONINO.

AN. URBIS 806. OLYMP. 208. AN. 2.

1. Cum Paulus esset Corinthi , ubi per annum cum dimido substituit , *Disputabat* , inquit Lucas , *in Synagoga per omne Sabbatum , interponens nomen Domini Jesu , suadebatque Judæis & Græcis* . Cum venissent autem de Macedonia Silas , & Timotheus , instabat verbo Paulus , *testificans Judæis esse Christum Jesum* . *Contradicentibus autem eis , & blasphemantibus , excutiens vestimenta sua dixit ad eos : Sanguis vester super caput vestrum : mundus ego , ex hoc ad Gentes vadam* . Et migrans inde intravit in domum cuiusdam , nomine Titi Justi , colentis Deum , cuius domus erat conjuncta Synagogæ . *Crispus autem Archisynagogus credidit Domino curæ omni domo sua ; & multi Corintiorum audientes credebant , & baptizabantur* . Dixit autem Dominus nocte per visionem Paulo : *Noli timere , sed loquere , & ne taceas ; propter quod ego sum tecum , & nemo apponetur tibi , ut noceat te : quoniam populus est mibi multus in hac civitate* . *Sedit autem ibi annum , & sex menses , docens apud eos verbum Dei* . Cur vero inde Paulus abierit , mox memorat ipse Lucas : *Gallione autem Proconsule Acajæ , insurrexerunt uno animo Judæi in Paulum , & adduxerunt eum ad Tribunal , dicentes : Quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum* . Incipiente autem Paulo aperire os , dixit Gallio ad Judæos : *si quidem esset iniquum aliquid , aut facinus pessimum , o viri Judæi , rebete vos sustinerem ; si vero quæstiones sunt de verbo , & nominibus , & lege vestra , vos ipsi videritis , Judex ego borum nolo esse* . Et minavit eos a Tribunali . Apprehendentes autem omnes Sosthenem principem Synagogæ , percutiebant eum ante tribunal , & nihil Gallioni curæ erat . Paulus vero cum adhuc sustinuissest dîes multos , fratribus valefaciens , navigavit in Syriam , & cum eo Priscilla , & Aquila , qui sibi totonderat in Cenchris caput : habebat enim votum . Devenitque Ephesum , & illos ibi reliquit .

2. Antequam cetera a Paulo Corinthi gesta memoremus , prænotandum arbitramur , Gallionem Asiac Proconsulem , ad cuius Tribunal Judæi tumultuantes Paulum deduxerunt , fratrem

Pauli gesta
Corinthi.
Act. 18.

Paulus coram
Gallione Asiac
Proconsule fu-
ritur.

De Gallione
Asiac Procon-
sule .

JESU CHR.
AN. 53.

*Seneca pref.
in lib. 4. natu-
ral. qua. s. epi-
stvl. 104.*

trem fuisse L. Annæi Senecæ; atque ideo Gallionem dictum, quod a Gallione Senatore fuerat adoptatus. Ejus sape cum laude meminit Seneca, eumque, utpote natu majorem, Dominum suum appellat: *Illud mibi in ore erat Domini mei Gallionis, qui cum in Achaja febrem habere cœpisset, protinus navem ascendit, clamitans non corporis, sed loci morbum esse.* Ceterum Gallion, quamvis religione Ethnicus, suo laicos magistratus exemplo docet, ne se spiritualibus rebus, & christianorum de fide controversiis immisceant: *Si quidem, ajebat, esset iniquum aliquid, aut facinus pessimum, o viri Judæi, recte vos sustinerem, si vero quaestiones sunt de verbo, & nominibus, & lege vestra, vos ipsi videritis, Judeæ ego horum esse nolo.* Jam vero Paulum, cum Corinthi versaretur, baptizasse Crispum, Cajum & Stephanæ domum intelligimus ex priore ipius ad Corinthios epistola: *Gratias ago Deo, quod neminem vestrum baptizavi, nisi Crispum, & Cajum, ne quis dicat, quod in nomine meo baptizati estis. Baptizavi autem & Stephanæ domum, ceterum nescio si quem alium baptizaverim, non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare.*

*De gestis a
Paulo, dum
Corinthi esset.*

*Ad Corinth. 1.
cap. 1. 15. &
16.
2. Corinth. 12.
Binas epistolas
ad Thessalonici-
enses scribit.*

3. Sed & prodigia ac signa plurima ad evangelicam doctrinam confirmandam ab se ibidem edita fuisse idem Paulus ad Corinthios scribens testatur: *Signa tamen Apostolatus mei sunt super vos in omni patientia, in signis, & prodigiis, & virtutibus. Quid est enim, quod minus habuistis præ ceteris Ecclesiis?* Denique dum Corinthi esset, utramque epistolam ad Thessalonicenses scripsit; priorem scilicet, cum in eam urbem Silas, & Timotheus advenissent: *Nunc autem, inquit Apostolus veniente Timotheo ad nos a vobis, & annuncians nobis fidem, & charitatem vestram, & quia memoriam nostri habetis &c.* Alteram vero non multo post; Cum enim Paulus cognovisset a nonnullis Pseudo Apostolis cœlesti revelatione simulata nuntiationum Thessalonicensibus fuisse instare diem Domini, idest mundi finem, idque supposita ipiusmet epistola ab impostoribus confirmari; quod eos vehementer perturbaverat: Ut hisce malis quantocvus occurreret, alteram eisdem epistolam scribendam existimavit, qua postquam ad mala æquo animo perferendas hortatus est, mox hæc subjungit: *Rogamus autem vos fratres per adventum Domini nostri Jesu Christi, & nostræ congregatiōnis in ipsum, ut non cito moveamini a vestro sensu, neque terreunimi, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per episo-*

epistolam tamquam per nos missam: quasi instet dies Domini; neque quis vos seducat ullo modo. Ad extremum admonet, ut se subtrahant a fratribus inordinate ambulantibus, illis scilicet, qui nihil operantes, sed curiose agentes, ex Evangelio lucrum captabant, vel otiosam vitam ducebant. Non solum autem in postrema, sed & in priore epistola fideles docuit, ut manuum labore sibi victimum compararent; & tandem manu sua subscriptis: Salutatio mea manu Pauli.

4. Ceterum Thessalonicensibus iterum scribens Apostolus eos potissimum admonuit, ut quæ oretenus ipsis tradiderat memoria retinerent: *Itaque fratres, ait, state, & tenete traditiones, quas didicistis sive per sermonem, sive per epistolam nostram.* Quare Chrysostomus: *perspicuum est, inquit, quod non omnia tradiderunt per epistolam, sed multa etiam sine scriptis, & ea quoque sunt fide digna.* *Quamobrem Ecclesiæ quoque traditionem censemus esse fide dignam.* *Est traditio? nihil quæras amplius.* Basilius vero, eumdem Paulinæ epistolæ locum enarrans, hæc simili sententia adnotavit: *Apostolicum autem arbitror esse etiam in non scriptis traditionibus inhaerere.* *Laudo enim, inquit ad Thessalonenses, vos quod omnia mea meministis, & quemadmodum tradidi vobis, traditiones tenetis:* deinde argumentum erudite persequens ex majorum traditione demonstrat Spiritum Sanctum, Deum appellari debere. Epiphanius quoque, oportet, inquit, *& traditione uti; non enim omnia a divina Scriptura accipi possunt: qua propter aliqua in Scripturis, aliqua in traditione Sancti Apostoli tradiderunt; quemadmodum dicit Apostolus: Sicut tradidi vobis;* & iterum: *Sic doceo, sic tradidi Ecclesiis: & si continetis, nisi frustra credidistis.* His congruunt plerique Patrum, qui Pauli verba eodem omnino sensu accipienda esse docuerunt. Enim vero non in recitato tantum epistolæ ad Thessalonenses loco, sed & alibi id ipsum de traditione servanda idem Apostolus insinuat; Nam & ad Corinthios scripsit in hæc verba: *Laudo autem vos fratres, quod per omnia memores mei esis, & sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis;* & post alia: *Ego enim accepi a Domino quod & tradidi vobis: quoniam Dominus Jesus, in qua nocte tradebatur Eccl.* Verum quo tempore, vel qua ratione hæc illis tradidit, certe cum apud illos versaretur, neque scripto, sed sermonibus tantum monens ipsos ad fidem instituit. Quæ igitur non scriptura, sed sermone

De traditionibus Apollolo-ruin.

Chrysost. in 2. e-
pist. ad The. S.
homil. 4.Basil. ad Am-
philoc. de Spir.
Sanct. 29.

Epiph. her. 61.

JESU CHR.

AN. 53.

1. Timoth. 6.

2. Timoth. 1.

¶

Iren. lib. 3. c. 3.

August. epist.
54. ad Januar.Council. Trident.
sept. 4.Ulp. de iust. &
jure Digest. lib.
6. Plato de leg.
lib. 6.Jus non scrip-
tum legibus an-
tiquius.Philo de Abra-
ham in prin-
cip.

tautum servanda esse docuerat, ea, cum Thessalonicensibus scriberet, *traditiones* nominavit; *Depositum* autem in epistola ad Timotheum: *O Timothee, depositum meum custodi;* ac iterum: *Bonum depositum custodi.* Apostolicum vero depositum traditiones esse monuit iamdiu Irenæus. Præterea non aliqua modo oretenus tradidisse Paulus commemorat, sed & alia etiam se in posterum traditurum Corinthiis pollicetur: *Cetera autem, cum venero, disponam.* Hinc scite Augustinus: *Illa, inquit, quæ non scripta, sed tradita custodimus, quæ quidem toto terrarum orbe servantur, datur intelligi vel ab ipsis Apostolis, vel plenariis Conciliis, quorum est in Ecclesia saluberrima auctoritas, commendata, atque statuta retineri.* Constat itaque, nonnulla ab Apostolis sine scripto tradita Ecclesiæ fuisse, quæ sancte ac religiose custodiret; atque merito a Tridentina Synodo adnotatum: *Veritatem, & disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis Spiritu Sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque pervenerunt.* Atque id quidem in omni bene instituta Republica usuvenisse compertum est. Lacedemones enim, Athenienses, Romanos, aliasque ad Rempublicam recte administrandam non modo scriptis legibus, sed non scriptis etiam, iis scilicet, quæ majorum consensione probatae, ac communi usu receptæ essent, usos fuisse, neminem latet. *Jus nostrum constat aut scripto, aut sine scripto,* inquit Romanæ jurisprudentiæ consultissimus Ulpianus, atque eadem de Græcis testatur Plato: Hebræos quoque, præter jus scriptum, & traditiones habuisse, quas Deuterofes vocabant, exploratus est, quam ut hic oporteat confirmare.

5. Quin immo constat certissime hujusmodi traditiones scriptis legibus antiquitate præstare; Etenim si primam legum originem animo repetas, facile intelliges ex insitis a Deo in mente hominum naturæ legibus jura universa fluxisse. Invenies præterea Hebræos a priscis usque temporibus cum Sacra, tum civilia omnia traditionibus composuisse usque adeo, donec scriptas a Moysè leges acciperent. Quare: *Prisci illi, inquit Philo, ante leges singillatim proditas non scripto jure usi, pari felicitate, ac facilitate vixerunt, ut merito quis dicere possit leges scriptas nihil aliud esse, quam vitarum Patrum commentarios, in quibus eorum dicta, factave narrantur: nam illi scholas nullas frequentaverant, nullis præceptionibus usi fuerant, sed a se ipsis instituti, doctique ordinem naturæ sunt sequuti; quæ lex est proculdu-*

proculdubio antiquissima omnium, quam ipsi jus summum, fasque rati esse totam vitam suam ultro ei subdiderunt.

6. Verum non omnium traditionum eadem est auctoritas, idemque nomen: Quæ a Christo Domino Apostolis traditæ, ab ipsis in Ecclesiam descenderunt, *Divine* dicuntur; atque hujus generis sunt, quæ ad materiam, & formam Sacramentorum pertinent, veluti Confirmationis, & Ordinis, quæ licet in Sacris Scripturis definitæ non sint, ab Apostolis tamen, & a Christo Sacramentorum Auctore earum originem esse repetendam minime dubitamus. Quas porro Apostoli Successoribus commendarunt, eas *Apostolicas* nominamus, cujusmodi sunt certæ in Sacramentorum administratione preces ritusque, quorum usus ubique, semperque viguit: *Quadragesimale Jejunium*, Dierum festorum observatio, & si quæ sunt alia hujus generis; quorum quidem Apostolica Scripta expresse non meminerunt; nos tamen ex Apostolorum institutione ad nos usque derivasse plane fatemur. Rursus *Ecclesiasticas* traditiones eas appellamus, quibus exempli caussa Cæremonias quasdam in eorumdem Sacramentorum celebratione observare jubemur, ab opere certis anni diebus abstinere, jejunare, atque alia hujusmodi, quæ Ecclesiastica sane traditione sunt constituta. Sunt denique traditiones, quæ *humanae* dicuntur, eæque si utiles, retinendæ quidem sunt pro temporum, & locorum circumstantiis; secus improbandæ. His præter modum, & impie additiones fuisse constat Phariseos, quibus idcirco Christus: *Quare, ajebat, vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestiram.* Tot autem, inquit Hieronymus, erant Phariseorum traditiones, quas vocabulo græco *Deuteroses* vocabant, & animales fabulæ, ut eas evolvere nequeam. Neque enim libri patiuntur magnitudo, & pleraque tam turpia sunt, ut erubescam dicere. Verum, quæ ab Apostolis in Ecclesiam descenderunt, traditiones, perpetuaque observantia veluti consecratæ summa semper apud fideles in veneratione fuerunt, hæ non secus ac leges ab Apostolis latæ suspiciendæ sunt; namque, ut ait Tertullianus: *Certe prior anima, quam littera, & prior serino, quam liber, & prior sensus, quam stylus.*

7. Errant igitur, & quidem vehementer Novatores, & quotquot cum iis sentiunt, dum furore quodam obcæcati quid quid ex sacra Scriptura non percipitur, continuo aspernantur, & abjiciunt, atque nisi a se ipsis velint dissidere, eos sanc-

V u 2

opor-

Matth.15:
Mare.7.Hieron.epist.
121. n. 10. ad
Algas.pag.577.Tertull. de te-
mim. animæ
cap.5.Hæretici tra-
ditiones ref-
puunt.

JESU CHR.
AN. 53.

portet & Symbolum Apostolicum , & ipsam divinitus inspiratam Scripturam abjecere ; quippe cum hanc sola demum traditione ab Apocryphis libris certo secernamus . Qui itaque his se finibus coercent , & premunt angustiis , ii quidem ab omni fidei regula excidant necesse est , neque ipsis Apostolorum scriptis , quibus tantummodo innitendum clamitant , uti possunt . Unde enim , quæso , iisdem constabit hæc illa eadem esse , quæ Apostoli , vel Evangelistæ scripserunt , non vero alia illorum nomine dolose supposita , nisi Ecclesiæ auctoritate , qua ab Apocryphis divinitus inspirata secernimus ? Quare ad rem nostram adposite Augustinus : *Ego , inquit , Evangelio non crederem , nisi me Catòlicæ Ecclesiæ commoveret auctoritas* . Porro Ecclesia non ex simplici sane Scriptorum titulo , aliaque faliaci ratione , quæ certa essent , atque germana Apostolorum opera adeo firmiter constituit ; sed ex sola ferme , eaque indubia traditione didicit , docuitque . Cum itaque Scripturarum fundamentum sit ipsa traditio ; eo convulso totam desuper structam molem collabi , quis non facillime intelliget ? Enim vero dum nostri temporis Novatores Divinas , & Apostolicas traditiones nefarie abjiciunt , veteres sane Hæreticos imitantur : namque Valentianos , Gnosticos , Marcionitas , aliasque hujusmodi pestes , idem ferme præstítisse auctor est Irenæus . Cum enim , inquit , ex scripturis arguuntur , in accusationem convertuntur ipsarum scripturarum , quæsi non recte habeunt , neque sint ex auctoritate , & quia variæ sint dictæ , & quia non possit ex his inveniri veritas ab his , qui nesciant traditionem . Non enim per litteras traditam illam , sed per vivam vocem , ob quam causam , & Paulum dixisse : Sapientiam autem loquimur inter perfectos , sapientiam autem non mundi hujus . Et banc sapientiam unusquisque eorum esse dicit , quam a semetipso adinvenit , fictionem videlicet , ut digne secundum eos sit veritas , aliquando quidem in Valentino , aliquando autem in Marcione , aliquando in Cerintho , deinde in Basilide : Unusquisque enim ipsorum omni modo perversus semetipsum regulam veritatis depravans , prædicare non confunditur . Cum autem ad eam iterum traditionem , quæ est ab Apostolis , quæ per successiones Presbyterorum in Ecclesiis custoditur , provocamus eos , adversantur Traditioni ... Eventit itaque neque Scripturis jam , neque Traditioni consenire eos . Adversus tales certamen nobis est . Arianos quoque traditiones rejecisse , prodit ipsorum Coriphæus Maximinus apud Augustinum :

August. contra epist. Manich. cap. 5.

Iren. lib. 3. cap. 2. adversus haeres.

JESU CHR.
AN. 53.
August. collati.
cum Maxim A-
riano tom.8. p.
649.

num: Si quid de divinis Scripturis protuleris, quod commune est cum omnibus, necesse est ut audiamus. Haec vero voces, quae extra Scripturam sunt, nullo casu a nobis suscipiuntur. Cum ipse Dominus monet nos, Et dicit: Sine causa colunt me. docentes mundata, Et præcepta hominum. De Arianis testatur Epiphanius *Hæresi* 75; de Eunomianis Basilius lib. de Spiritu Sancto cap. 27. Et 29. De Pelagianis vero Pelagius ipse apud S. Augustinum lib. de Natura Et Gratia cap. 39.: Credamus igitur quod legimus, Et quod non legimus, nefas credamus adstruere. Constat præterea Nestorianos Beatam Virginem Theotocos dicere noluisse, quod illa vox in Scripturis non extaret; atque Eutychem in Concilio Chalcedonensi act. 1. impie clamasse: In qua Scriptura jacent due naturæ? Eodem in luto hæserunt Icōnomachi, Petrobusiani, Waldenses Wiclefistæ; atque hos, egregios profecto magistros, sequuntur Sociniani, Lutherani, Calvinistæ.

8. Verum Catholica Ecclesia divinitus edocta non Apostolorum modo Scriptis, sed & Traditionibus fidem, ac disciplinam contineri testatur, atque ideo utrisque a primis usque temporibus usa est. Quamobrem Irenæus: Quid, inquit, si neque Apostoli quidem Scripturas reliquissent nobis? nonne oportebat ordinem seu traditionis, quem tradiderunt iis, quibus commitebant Ecclesiæ? Cui ordinationi assentient multæ gentes Barbarorum eorum, qui in Christum credunt, sine charæctere, vel atramento scriptam habentes per Spiritum in cordibus suis salutem, Et veterem traditionem diligenter custodientes, in unum Deum credentes fabricatorem Cœli, Et Terræ, Et omnium, quæ in eis sunt, per Jesum Christum. Et paullo post: Hanc fidem qui sine litteris crediderunt, quantum ad sermonem nostrum barbari sunt; quantum autem ad sententiam, Et consuetudinem, Et conversationem propter fidem, per quam sapientissimi sunt, Et placent Deo conversantes in omni justitia, castitate, Et sapientia. Irenæo consentit Tertullianus, qui traditionum usum, & auctoritatem his disertissimis verbis expavit: Hæc si nulla scriptura determinavit, certe consuetudo corroboravit, quæ sine dubio de traditione manavit. Quomodo enim usurpari quid potest, si traditum prius non est? Etiam in traditionis obtentu exigenda est, inquit, auctoritas scripta: Ergo quæramus, an Et traditio non scripta non debeat recipi. Plagne negabimus recipiendam, si nulla exempla præjudicent aliarum

In quo traditio
Scripturæ præ-
stet.

Iren. lib. 3. 4.

Ritus Ecclesiæ
traditione inve-
sti.
Tertull. de co-
ren. cap. 3.

JESU CHR.
AN. 53.

rum observationum, quas sine ullius Scripturæ instrumento, solius traditionis titulu exinde consuetudinis patrocinio vindicamus. Denique ut a baptismate ingrediar: aquam adituri ibidem, sed & aliquanto prius in Ecclesia sub Antistitis manu contestamur, nos renuntiare diabolo, & pompe, & Angelis ejus: debinc ter mergitamur, amplius aliquid respondentes, quam Dominus in Evangelio determinavit. Inde suscepisti, lactis, & mellis cordium prægustamus. Exque ea die lavacra quotidiano per totam hebdomadam abstineremus. Eucharistia Sacramentum, & in tempore vicitus, & omnibus mandatum a Domino etiam unelucanis cætibus, nec de aliorum manu, quam præsidentium sumimus. Oblationes pro defunctis, pro natalitiis, annua die facimus. Die dominico jejunium nefas ducimus, vel de geniculis adorare. Eadem immunitate a die Paschæ in Pentecosten usque gaudemus. Calicis, aut panis etiam nostri aliquid decuti in terram anxie patimur. Ad omnem progressum atque promotum, ad omnem aditum, & exitum, ad vestitum, & calceatum, ad lavacra, ad mensas, ad luminu, ad cubilia, ad sedilia, quæcumque nos conversatio exercet, frontem Crucis signaculo terimus. Harum, & aliarum ejusmodi disciplinarum, si legem expostules scripturarum, nullam invenies: traditio tibi prætempetur auctrix, consuetudo confirmatrix, & fides observatrix: rationem traditioni, consuetudini, fidei patrocinaturam, aut ipse perspicies, aut ab aliquo, qui perspexerit, disces. Hæc Tertullianus, antequam ad Montani castra transiret, de iis, quæ ante Montanum in Ecclesia Catholica ex traditione invaluerant, de Baptismi scilicet, & Eucharistia Ritibus, de oblationibus pro defunctis, de Crucis signo, aliisque, in quibus Novatores ab Ecclesia Catholica tantopere dissentient.

Patrum testimonia, quibus traditionis necessitas evincitur.

Euseb. lib. 3. 36.

9. Atque ad traditionum necessitatem, & summam in Ecclesia auctoritatem confirmandam hactenus allata sufficere plerisque fortasse, nec injuria, videri poterit; monet tamen rei magnitudo, ut perpetuam de ea Patrum confessionem ostendamus. Ignatius itaque celeberrimus Antiochenorum Episcopus, & Martyr ad id potissimum fideles hortabatur, ut nimirum Apostolorum traditionibus firmiter inhærerent: Cum per Asiam, inquit Eusebius, sub accuratissima satellitum custodia ductaretur, singularum nibilominus civitatum, quas ingredieretur, Ecclesiæ sermonibus, & cohortationibus suis confirmans, monebat in primis, ut sibi a pravis Hæreticorum opinionibus carenter.

verent, quæ tunc primum in lucem emergere cum cœpissent, copiosius pullulabunt. Hortatusque est, ut Apostolorum traditionibus tenaciter inhærerent; quas quidem ad certiorem posteritatis notitiam testimonio suo confirmatas, scriptis mandare necessarium duxit. Similia prorsus docuit Papias, Joannis Apostoli auditor, cuius hæc sunt verba apud eumdem Eusebium: *Quod si quis interdum mibi occurrebat, qui cum senioribus verjatus fuisset, ex eo curiose sciscitabar, quænam essent Seniorum dicta: quid Andreas, quid Petrus, quid Philippus, quid Thomas, quid Jacobus, quid Joannes, quid Mattheus, quid ceteri Discipuli Domini dicere soliti essent; quidnam Aristion, & Joannes Presbyter Discipuli Domini prædicarent?* Neque enim ex librorum lectione tantum me utilitatem capere posse existimabam, quantum ex hominum abhuc superfluum viva voce. Polycarpus præterea, Joannis ejusdem Discipulus, de miraculis Domini, ac de doctrina, prout ab iis, qui verbum vitæ conspexerant, acceperat, eodem prorsus modo referebat, in omnibus cum Scriptura Sacra consentiens, uti auctor est Irenæus in Epistola ad Florinum, qui addit: *Hæc ego divina mibi largiente clementia tunc studiosius audiebam, non in charta, sed in corde meo audita describens: eademque per Dei gratiam assidue repto, ac revolvo.* Non omnis igitur doctrina Domini scriptis continetur; sed quædam oretenus ab ipso Apostolis tradita, quæ suis hi Successoribus commendarunt ceteris in posterum perpetuo transmittenda. Hinc idem Irenæus: *Traditionem, ait, Apostolorum in toto Mundo manifestabam, in omni Ecclesia adest prospicere, omnibus qui vera velint audire:* Et rursus: *in Ecclesia Romana omnium Ecclesiarum maxima, & antiquissima, eam, quæ est ab Apostolis, traditionem, & enunciatum hominibus Fidem, per successiones Episcoporum, ad sua usque tempora pervenisse;* cuius vi traditionis confundantur omnes, qui quoquo modo, vel per sui placentiam malum, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem, & malam sententiam, præterquam oportet, colligunt. Memorat deinde Clementem, qui tertio ab Apostolis loco Romanum Episcopatum sortitus est, vidisse ipsos Apostulos, & contulisse cum eis, cum abhuc insonantem prædicationem Apostolorum, & Traditionem ante oculos haberet. Tum infra refert: *Cum Clementis Papæ ætate dissensio non modica inter Christianos Corinthi exorta esset, scripsisse Romanam Ecclesiam potentissimas litteras Corintiis, quibus eos ad pacem*

Papias apud
Euseb. lib. 3.
39.

Apud Euseb. lib.
5. cap. 20.

Iren. lib. 3. ad-
vers. heres. cap.
3.

JES. CHR.
AN. 53.

*pacem congregavit, & reparavit fidem eorum: Annunciavitque, quam in recenti ab Apostolis acceperant Traditionem, decentem unum Deum omnipotentem, Factorem Cœli, & Terra. Quæ postquam prodidit Irenæus, Hunc Patrem, subdit, Domini nostri Jesu Christi ab Ecclesiis annunciarι, ex ipsa Scriptura, qui velint, discere possunt; & Apostolicam Ecclesia Traditionem intelligere, cum sit vetustior Epistola his, qui nunc fulso docent, & alterum Deum, super Factorem borum omnium, quæ sunt, commentiuntur. Rursus recensita duodecim Romanorum Pontificum successione, a S. Petro scilicet ad Eleutherium: *Hac ordinatione, inquit, & successione, ea quæ est ab Apostolis in Ecclesia Traditio, & veritatis praconizatio per venit usque ad nos.* Et est plenissima hæc ostensio, unam & eamdem vivificatricem fidem esse, quæ in Ecclesia ab Apostolis usque nunc sit conservata, & tradita in veritate. Denique ubi de S. Polycarpo, quem ab Apostolis edocēt fuisse præmonet, & conversatum cum pluribus, qui Dominum nostrum viderant, affirmavit: *Hunc docuisse semper, quæ ab Apostolis didicerat, quæ & Ecclesia tradidit, & sola sunt vera, & testimonium &c.* Toto deinceps capite demonstrat, duplēcēt esse fidei regulam, sacram nimirum Scripturam, & traditionem; & utramque oppugnandis hæresibus necessariam, atque ab iis, quibus æterna salus cordi est, amplectendam. Sed Irenæo tandem dimisso, Clementem Alexandrinum audiamus, qui non solum in Hypotyposeson Libris aperte testatur Pantenū Magistrum suum quæcumque a majoribus accepisset, & traditiones, quas posteris reliquissent, exposuisse; sed & in libris Stromatum pluribus in locis vim traditionis adstruit, ac potissimum libro 6. *Cognitio autem, inquit, ipsa est, quæ per successionem ad paucos ex Apostolis, absque scriptis tradita per venit:* & rursus lib. 8. *Domino fidelis esse desit, qui adversus Ecclesiasticam recalcitravit traditionem, & in humanarum hæresion defilivit opiniones.* Origenes vero postquam adnotavit, diversas circumferri opiniones non in minimis modo, sed in rebus quoque maximis, *de Deo, de Domino nostro Jesu Christo, vel de Spiritu Sancto*, hanc hisce opinionibus secernendis regulam statuit: *Servetur Apostolica prædicatio per successionis ordinem ab Apostolis tradita, & usque ad præsens in Ecclesiis permanens; illa sola credenda est veritas, quæ in nullo ab Ecclesiastica discordat traditione.* Vel ipso itaque Origene Auctore, fideli*

Euseb. lib. 6. 13.

Orig. pref. in
lib. Periarch.

JESU CHR.
AN. 53.

dei controversiæ traditione definiendæ sunt ; quantum enim ad Se-
Etæ suæ errores confirmandos Sacra Scriptura quisque facile
abutatur nemo sane non intelligit . Idcirco Origenes ipse , tra-
Etatu in Matthæum , hæc Christi verba : *Si autem dixerint vo-
bis , ecce in solitudine nolite exire , ecce in domibus nolite cre-
dere , hæreticis accommodans , qui apocryphas , aut ge-
nuinas etiam Scripturas proferant , nos , inquit , illis cre-
dere non debemus , nec exire a prima , & Ecclesiastica tra-
ditione , nec aliter credere , nisi quemadmodum per successionem
Ecclesiæ Dei nobis tradiderunt .*

10. Quæ Tertulliani de traditionibus sententia fuerit ,
paullo ante jam vidimus . Verum allato loco hæc inter pluri-
ma præstat adjungere , quibus Marcionem traditionibus adver-
santer exagitat , & in Marcione Lutheranos , & Calvinistas :
*Si , inquit , Propheta es , pronuncia aliquid , si Apostolus præ-
dica publice , si Apostolicus cum Apostolis senti : Si tantum Chri-
stianus es , crede quod traditum est : Si nihil istorum es , meri-
to dixerim , morere ; nam & mortuus es , qui non es Christianus ,
non credendo quod creditum Christianos facit .* Et paullo
post : *Porro quod traditum erat , id erat verum , ut ab eis tra-
ditum erat , id erat verum , ut ab eis traditum , quorum fuit
tradere . Ergo quod erat traditum rescindens , quod erat verum
rescidisti : Nullo jure fecisti . Sed plenius ejusmodi præscriptio-
nibus adversus omnes hæretes alibi usi sumus ; Porro in eo , quem
hic Tertullianus appellat , de Præscriptionibus Libro , tantum
in traditione auctoritatis inesse statuit , ut ad eam potius , quam
ad Sacram Scripturam in fidei controversiis provocandum oin-
nino doceat : *Non ad Scripturas , ait , provocandum est , nec
in his constituendum certamen , in quibus aut nulla , aut incer-
ta victoria est , aut par incerti . Nam et si non ita evaderet colla-
tio Scripturarum , ut utramque partem sisteret , ordo rerum de-
siderabat illud prius proponi , quod nunc solum disputandum
est . Quibus competit fides ipsa ? cuius sint scripturæ , a quo ,
& per quos , & quando , & quibus sit tradita disciplina , qua
fiant Christiani ? ubi enim apparuerit esse veritatem disciplinæ .
& fidei Christianæ , illuc erit veritas Scripturarum , & expo-
sitionum , & omnium traditionum Christianarum .* Ab Ecclesia
itaque , penes quam fidei Depositum custoditur , legitimus Scri-
pturarum sensus accipiendus , atque ideo recte , postquam tra-
ditionum necessitatem , & originem exposuit , concludit Ter-*

Tom.I.

X x

tullia-

Quantum
deferendum sic
traditionibus .

Tertull. de Chri-
sti carne .

De præscript.
cap. 19.

JESI CHR.
AN. 53.
Cyprian. epist.
63. edit. Amst.
lod.

Cypr. ad. Pomp.
epist. 74.

Aug. de Baptis-
mo lib. 2. contra
Donat.

Athanaf. de Ni-
cen. Synod.
Euseb. demonstr.
Evang. lib. 1. 8.
Basil. de Spirit.
S. cap. 27. &
hom. 27. contra
Sabell. & epist.
61. ad Ovid. E-
pisc.

Nyssen. lib. 3.
contra Eunom.
Epiph. her. 75.
Aug. de baptis.
contra Donat. l.
2. 7. & 1. 5. & 6.
Hier. adver. Lu-
cifer. & alibi.
Bellarm. de jure
non scripto.

Nat. Alex. sec. 2.
di scrit. 16.
Pauli epist. ad
Thessal. Corin-
thi scripta.
Synopsis Atha-
nastiana.
Theodoret pref.
in Epist. Pauli.

tullianus: *Communicamus cum Ecclesiis Apostolicis, quod nulli doctrina diversa. Hoc est testimonium veritatis.* Tertullianum Cyprianus excipit, qui non meram aquam, sed vinum aqua mixtum in Sacramento Eucharistiae offerri oportere, ex traditione confirmat: *Admonitos, ait, nos scias, ut in calice offrendo Dominica traditio servetur, neque aliud fiat a nobis, quam quod pro nobis Dominus prior fecerit.* Sed & pervulgatum illud est Stephani Papæ, & Martyris ad Cyprianum in celebri de baptismate Hæreticorum controversia responsum: *nihil innoveretur, nisi quod traditum est:* Qua unica sententia irritum haud esse Hæreticorum baptisma ex traditione Pontifex definivit, uti observatum est ab Augustino: *Consuetudo illa, quæ opponebatur Cypriano, ab Apostolorum traditione exordium sumpsisse credenda est, sicut sunt multa, quæ tenet Ecclesia, & ob hoc ab Apostolis præcepta bene creduntur, quamquam scripta non reperiantur.* Cur autem Cyprianus Stephani Decreto non subscripterit, illud tantum in causa fuit, quod eam, quam Stephanusurgebat traditionem, inter humanas recensendam existinabat: *Vnde est, ajebat, ista traditio? utrumne de Dominica, & Evangelica auctoritate descendens, an de Apostolorum mandatis,*

atque epistolis veniens? Athanasius quoque traditionis auctoritate Arianos oppugnabat: *ecce, inquit, nos demonstramus istiusmodi sententiam a Patribus ad Patres, quasi per manus traditam esse.* Eusebius vero duos veluti Christianæ disciplinæ fontes digito ostendens, *partim litteris, ait, partim sine litteris, quasi jure quodam non scripto servanda commendarunt Apostoli.* Traditionum denique in Ecclesia usum & præstantiam ostendunt Basilius, Gregorius Nyssenus, Cyrillus, Epiphanius, Augustinus, Hieronymus, & reliqui ferme Patres; recentiori vero memoria adversus Hæreticos strenue vindicarunt potissimum Melchior Canus, Bellarminus, fratres Walemburgen-ses, & nuperrime Natalis Alexander, qui insanos Riveti, & Dallæi adversus traditiones conatus doctissima sane dissertatione retudit.

11. Sunt qui binas Pauli ad Thessalonenses Epistolas Athenis, vel Romæ scriptas existimarent; quos tamen vehementer errasse, & animadverterunt jamdiu Baronius, & Estius, & nos paullo antea ostendimus, ubi Pauli ipsius testimonio probavimus datas ab Apostolo suis Corinhi. Porro apud omnes fere convenit Paulum easdem hoc circiter anno exarasse,

se , ideoque primo inter ceteras loco esse numerandas : Constat siquidem falli Grotium , qui harum priorem sub Caligula scriptam tradidit ; nondum enim eo tempore Paulus vel Macedoniam attigerat , vel Thessalonicæ Ecclesiam , ad quam scriberet , constituerat .

12. Nero sexdecim annos natus Octaviam Cæsariss filiam hoc anno uxorem duxit , si Tacito fides habenda est ; Suetonius enim , & Dio , id toto anno ante contigisse memorant . Præterea ut eloquentiæ , cui vacabat , laude celebraretur , Iliensis causam in se suscepit , atque diserte adeo Græca oratione in Senatu egit , ut iis quasi Romanæ Gentis auctoribus , plenissimam a publicis quibuscumque oneribus immunitatem impetraverit . Eodem oratore Bononiensi Coloniae subventum est , datis ad restituendam urbem incendio consumptam centies sestertiis , seu ducentis quinquaginta millibus scutorum . Reddita quoque , orante Nerone , Rhodiis libertas , quam propter cives quosdam Romanos in crucem actos Claudius nuper ademerat ; Tributumque Apamiensibus in quinquennium remissum ,

13. Berenices postquam , Herode Chalcidis rege , (qui ipsius maritus fuerat idemque Patruus ,) vita functo , longum tempus in viduitate egisset ; ut suspicionem de fraterno incestu declinaret , Polemoni Ciliciæ Regi nupsit , qui sese quidem matrimonii causa circumcidendum præbuerat ; sed ab uxore postea relictus Judaicam Religionem abjecit . Porro Berenicem , cuius Lucas in actis meminit : fraterni concubitus suspicione apud Ethnicos quoque laborasse testatur aperte Juvenalis

JESU C HR.

AN. 53.

*Eftius pref in
Epiſt. ad Theſſal. Baſnag. an.*

51. 73.

*Neronis nuptiæ , aliaque
gesta .*

Tacie. lib. 12. 58.

Berenicis Nu-
ptiæ cum Po-
lemoni Cilicie
Rege .

Act. 25.

Juven. Satyra 6.

..... Adamas notissimus ♂ Berenices
*In digito factus præciosior , hunc dedit olim
Barbarus incestæ , dedit hunc Aprippa Sorori .*

Eodem quoque tempore , cum Mariamne , teste Josepho , Archelaum repudiasset , Demetrio inter Alexandrinos Judæos genere pariter ac opibus primo , & tunc etiam Alabarchiam gerenti nupsit ; atque filium ex eo genuit , quem Agrippinum appellavit .

*Joseph. antiqu.
lib. 20. c. 7.*

JESU C.H.R.
AN. 54.

JESU CHRISTI AN. 54. PETRI APOSTOLI AN. 23.
ROM. PONT. AN. 12. NERONIS IMP. I.
COSS. M. ASINIO MARCELLO, ET M. ACILIO AVIOLA
AN. URB. 807. OLYMP. 208. AN. 2.

Paulus vo-
sum Nazaræa-
tus solvit.

Act. 18. 18.

Strab. lib. 8.

Joseph. de bello
Jude. lib. 2. 15.

Pauli iter in
Syriam, & Ga-
latiam.

Act. 18. 20.

Ad Gal. cap. 4.

Act. 18.

1. Hoc Christi anno 54. Cum Paulus dies multos, inquit Lucas, *adhuc Corintbi sustinuisse*, fratribus valeficiens *navigavit in Syriam*, & cum eo Priscilla, & Aquila, qui se totonderat in Cenchrus; *babebat enim votum*: Niimirum, antequam Cenchrus Corinthiorum portu, seu navalii, Paulus solveret, exacto Nazaræatus tempore cæsariem deposuerat. De hoc Nazaræorum voto, & ritu Numerorum capite sexto agitur, atque viris, & feminis commune fuisse scimus. Hinc Josephus de Berenice: *Venerut*, ait, *Hierosolymam*, ut vota (Nazareatus scilicet) Deo solveret; *His enim qui morbo, vel aliis necessitatibus implicantur, consuetudinis est vorere per triginta dies, antequam immolent hostias, & vino abstinere, & cupillos radere*. Quid autem Apostolum ad Nazaræatus votum solvendum adduxerit incertum est. Ceterum id forte præstítit, ut *cum Judæis Judæus factus eos facilius Christo lucri faceret*.

2. Corintho itaque solvens Paulus Ephesum venit, & Aquila, ac Priscilla itineris sociis in urbe relictis, ingressus Synagogam disputabat cum Judæis. Rogantibus autem eis, ut ampliori tempore maneret, non consensit, sed valeficiens, & dicens, iterum revertar ad vos Deo volente, profectus est ab Epheso, & descendens Cæsaream ascendit, & salutavit Ecclesiam (Hierosolymorum) & descendit Antiochiam, & facto ibi aliquanto tempore profectus est, perambulans ex ordine Galatiam regionem, & Phrygiam, confirmans omnes discipulos. Hæc Lucas, paucis complectens quæ ab Apostolo Ephesi, Cæsareæ, Hierosolymis, Antiochiae, & Galatiæ gesta fuerunt. Porro Paulum peramanter a Galatis exceptum fuisse prodit ipse in ea, quam ad illos postea scripsit epistola: *Scitis, quia per infirmitatem carnis evangelizavi vobis jampridem, & temptationem vestram in carne mea non spreviatis, neque respuistis, sed fecut Angelum Dei exceptiis me, sicut Christum Jesum*. Et paullo post: *Testimonium enim perhibeo vobis, quia, si fieri posset, oculos vestros eruissetis, & dedissetis mibi*. Enim vero quo tempore Paulus Syriam, & Asiam peragrabat, *Judæus quidam*,

Apoll-

Apollo nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens devenit Episcopum, potens in Scripturis. Hic erat edocitus vium Domini, & fervens spiritu loquebatur, & docebat diligenter ea, quae sunt Jesu, sciens tantum baptismum Joannis. Hic ergo cœpit fiducialiter agere in Synagoga. Quem cum audissent Priscilla, & Aquila, assumperunt eum, & diligentius exposuerunt ei viam Domini. Cum autem vellet ire Achajam, exhortati fratres, scripserunt Discipulis, ut susciperent eum. Qui cum venisset, contulit multum his, qui crediderant, ostendens per Scripturas esse Christum Jesum.

JESU CHR.
AN. 54.

3. Sub exitu vitæ signa quædam pœnitentis de matrimonio Agrippinæ, deque Neronis adoptione Claudius dedit; atque Britannicum sibi in Imperio successorem destinasse non obscure significavit. Verum Agrippina prius quam ultra progrederetur veneno sustulit, quod privato convivio boletis infusum illorum temporum Scriptores prodiderunt. Hinc Juvenalis:

*Boletus Domino, sed qualem Claudius edit
Ante illum uxoris, postquam nil amplius edit.*

Mors ejus celata est, donec omnia firmando Neronis Imperio componerentur. Itaque a Consulibus ac Sacerdotibus pro incolumitate ipsius adhuc vota suscepta sunt; & inducti per simulationem comœdi, qui velut desiderante in oblectarent. Excessit tertio idus Octobris, postquam imperasset Annos tresdecim, menses octo, dies viginti. Funeratus est sollemni Principum pompa, & in numerum Deorum relatus; quem honorem a Nerone abolitum, recepit mox per Vespasianum. Interea illatus Castris Nero, & congruentia temporis præfatus, promisso donativo ad exemplum paternæ largitionis, Imperator consalutatur. Sententiam militum sequuta Patrum consulta, nec dubitatum est apud Provincias. Sexdecim annos, menses novem, diesque viginti octo natus erat Nero, cum imperium suscepit; ortus enim erat *Antii post novem menses, quam Tiberius excessit octavo Kal. Januarius.* Neque audiendus Baronius, qui reclamante veterum annualium fide affirmat tunc Neronem ætatis annum decimum septimum explevisse. Regnavit annos tresdecim, menses septem, dies 280. uti Clemens Alexandrinus, & Eusebius testantur: Obiit autem die nona Junii anno Christi 68., ætatis vero primo & trigesimo, uti recte scribitur a Dione; non trigesimo secundo, uti memoriae prodidit Suetonius; quem tamen cum Dione conciliat Pagius, animadvertis annos duos incompletos Suetonium

Claudii Imp.
obitus, cui suc-
cedit Nero.
Suetonius in
Claud.
Tazit. annal.
lib. 12.
Juven. satyr. 5.

Tazit. lib. 12.
Sueton. in Cla-
ud. 45. Dio. lib.
60.

Suet. in Neronis
cap. 6.

Sar. an. 56. 42.

Clem. Alex-
andr. l. 1. Euseb.
in Chron. Pagius
an. Baron. 57.
ner. 2. & an. 700
30.

JESU CHR.

AN. 54.

Mors Junii Silani, & Narcissi Liberti.

Tacit. lib. 13.

Sueton. lib. 5. 28.

Dio lib. 60.

Tacit. l. 13.

Senec. de Clem. lib. 2.

Sueton. in Neron.

Iudea cædibus
vaflatur, & a
Latronibus po-
pularunt.Ioseph. antiq.
lib. xx. cap. 8.

tonium numerasse, quod alios etiam historicos sæpe fecisse compertum est.

4. Vix dum Nero Imperii habendas susceperebat, cum per dolum Agrippinæ Junius Silanus Augusti abnepos, & Asiz Proconsul veneno sublatus est, quod P. Celer Eques Romanus, & Ælius libertus rei familiaris Principis in Asia impositi, inter epulas dederunt. Nec minus properato Narcissus Claudi Libertus aspera custodia, & necessitate extrema ad mortem aëtus est. Ditissimus hic erat, adeo ut conquerenti Claudio de Fisci paupertate quidam responderit: *Abundaturum se divitiis, si a duobus Libertis in consortium reciparetur*; Narciso scilicet, & Pallante: Hæc tamen inscio prorsus Nerone parata fuisse testantur Tacitus, & Dio. Namque Seneca iis Principem moribus imbuerat, ut nocentissimi etiam supplicium exhorresceret. *Animadversus in Latrones duos* (inquit Seneca Neronem ipsum alloquens) *Burrhus Praefectus tuus vir egregius, & tibi Principi notus exigebat a te ut scriberes, in quos, & ex qua causa animadvertis velles; hoc sæpe dilatum, ut aliquando fieret, instabat. Invitus invito cum chartam protulisset, traderetque, exclamasti: vellem nescire litteras. O dignum vocem, quam audirent omnes gentes, quæ Romanum Imperium colunt!* Et sane ex Augusti præscripto imperaturum se professus, neque liberalitatis, neque clementiæ, nec comitatis quidem exhibenda ullam occasionem omisit. In Agrippam vero Judæorum regem, ejusque gentem sub principatus initia propensior adeo animo fuit, ut ejus regno quatuor Urbes addiderit cum illarum Toparchiis, Abilam & Juliadem in Peträa Tarichæas, & Tiberiadem in Galilæa.

5. Ceterum res Judaicæ in deterius quotidie prolabebantur; nam regio iterum Latronibus repleta est, & impostoribus, qui multitudinem seducebunt, quorum tamen multos Felix sustulit, atque Eleazarum Dinæ filium, qui latronum agmen collegerat, ex insidiis captum Romam mittendum curavit. Porro Felix frequentia Jonathæ summi Sacerdotis monita de rebus Judaicis melius administrandis pertusus, Doræ Jonathæ amicissimo præmiis propositis sualit, ut ad eum interficiendum immitteret latrones; qui quasi Deum adoraturi in Urbem venientes sub vestibus sicuti succinti, atque Jonathæ famulitio permixti ipsum occiderunt. Cum autem inulta mansisset cædes, in posterum latrones sine omni metu in festivitatibus ascen-

ascendunt , ferrumque similiter ac antea occultatum babentes , turbæ immixti partim e suis inimicis quosdam perimunt , partim aliorum , aliis pecunia operam suam præstantes , idque non modo in Urbe reliqua , sed ipso etiam in templo nonnullos ; num & illic cædem facere non verebantur , quasi ita agendo nibil pietatem lacererent .

JESU CHR.
AN. 54.

6. Sublato e vivis Jonatha , Agrippa Rex Pontificatum contulit Ismaeli Phabi filio ; quo Pontifice orta est *ingens sedatio Pontificum adversus Sacerdotes , primoresque plebis Hierosolymitanæ , adeo ut singuli illorum collecta manu perditorum hominum , novisque rebus studentium auctores se palam ferrent ; congressique interdum conviciis & lapidibus se mutuo impeterent : Cum interim nemo esset , qui eos objurgaret ; sed tamquam in civitate omni rectore destituta hæc liberius agerentur . Pontificum vero tanta fuit impudentia & audacia , ut non vererentur servos suos ad areas mittere , qui decimas Sacerdotibus debitas raperent ; unde factum ut horum quidam præ alimentorum inopia mortem oppeterent . Denique quidam ex Ægypto Hierosolymam venit , qui se Prophetam esse simulans plebi suasit , ut secum montem olivarum ascenderet ; inde enim , Hierosolymorum mœnibus suo jussu collapsis , ei per ipsos adiutum se patefacturum pollicebatur . Quod ubi Felix audivit , magna peditum equitumque manu Ægyptium , ejusque asseclas invasit ; ac quadringentos quidem occidit , ducentos vero vivos cepit , Ægyptio interea pugna elapsò , & e conspectu statim sublato ; ad quem certe animum intendens Lysias Paulo dixit : non ne tu es Ægyptius ? qui ante hos dies tumultum constitasti , & eduxisti in desertum quatuor millia Sicuriorum .*

Jonathæ Sacerdoti succedit Ismael .
Idem loco citato

JESU CHRISTI AN. 55. PETRI APOST. AN. 24.

ROM. PONT. AN. 13. NERONIS IMP. AN. 2.

Coss. NERONE CLAUDIO CÆSARE I. ET LANTISTIO VETERE .

AN. URBIS CONDITÆ 808. OLYMP. 208. AN. 3.

1. Postquam Asiac Provincias Paulus peragraverat , Ephesum prosectorus per trienium ea in Urbe versatus est , ut ipse tradidit ita Ephesios allocurus : *vigilate memoria retinentes , quoniam per triennium nocte , & die non cessavi cum lacrymis , monens unumquemque vestrum . Dum autem ibi consisteret , cum invenisset quosdam discipulos , dixit ad eos : Si Spiritum*

De Pauli gestis
Ephesi; & de e-
ius pugna cum
bestiis .

AD. 19. 21.

San-

JESU CHR.
AN. 55.

Sanctum accepistis, credentes. At illi dixerunt ad eum: sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus. Ille vero ait: In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt: in Joannis baptismate. Dixit autem Paulus: Joannes baptizavit baptismo pœnitentia populum, dicens: In eum qui venturus esset post ipsum, ut crederent, hoc est in Jesum. His audiis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu. Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant: erant autem omnes viri fere duodecim. Hos putat Joannes Chrysostomus fuisse advenas Judæos ex Asia, qui cum Hierosolymam ad diem festum accessissent, Joannis Baptismum susceperant, neque de rebus sibi postea gestis quidquam amplius acceperant. Post hæc vero, sequitur Lucas, ingressus Paulus Synagogam, cum fiducia loquebatur per tres menses, disputans, & juadens de regno Dei. Cum autem quidam indurarentur, & non crederent, maledicentes viam Domini coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos quotidie disputans in Schola Tyranni cuiusdam. Hoc autem factum est per biennium, ita ut omnes qui habitabant in Asia audirent verbum Domini, Judæi, atque Gentiles. Paucis hic Lucas Pauli gesta complectitur; & quamvis plurima cum a Judæis, tum a Gentibus Apostolum pertulisse certissime constet, ea filet omnino, præter illa quæ Demetrii caussa contigisse anno sequenti videbimus. Quædam tamen ex ipso Paulo cognoscimus; Namque vo: scitis, ajebat, a prima die, qua ingressus sum in Asiam, qualiter vobisum per omne tempus fuerim serviens Deo cum omni humilitate, & lacrymis, & temptationibus, quæ mihi acciderunt ex insidiis Judæorum. Præterea in priore, quam ad Corinthios scripsit Epistola Si secundum hominem, inquit, ad bestias pugnavi Ephesi, quid mihi prodest, si mortui non resurgent. Itaque ex his Apostoli verbis nonnulli sibi facile persuaserunt eum revera ad bestias Ephesi damnatum fuisse. Verum illorum sane probabilius sententia videtur, qui metaphorice Apostolum loquutum fuisse putant; atque homines ferinis moribus præditos bestiarum nomine intellexisse, eodem fere modo, quo in Psalmis scriptum novimus: Tauri pingues obfederunt me, salva me ex ore Leonis; & ne tradas bestiis animas confitentes tibi. Atque Paulus ipse Neronem innuens, Liberatus sum, inquit, de ore Leonis; Ignatius vero hæc in sua ad Roma-

nos

1.ad Corint. 15.
Quo sensu S.
Paulus cum be-
ficiis pugnaverit.

Ambroſiaſter,
& Theoderetus
com. in Epist. ad Corinθ.

Tertull. de reſ-
ſurrect. carnis c.
43. Chrysost. Te-
oph. in Epist. ad Corinθ. 1. cap. 15.

Pjul. n. 21. & 37.
ad Timoth. 4.

nos Epistola de militibus scripsit a quibus in urbem deducbatur: *A Syria Romam usque cum bestiis pugno, per terram, & per mare nocte, & die vinctus decem Leopardis, quod est militaris ordo.* Quo igitur sensu Ignatius, se cum bestiis pugnasse dixit, suosque custodes Leopardos appellavit, eodem prorsus perversos, quorum causa tam multa Paulus Ephesi sustinuit, bestias cum quibus ei pugnandum fuerat, nominavit.

2. Porro quænam fuerit pugna, quam cum hujusmodi ferinis hominibus Ephesi pugnavit Apostolus, vix dum conjectura assequi possumus. Sunt qui putent tumultum a Deme-
rio argentario, ejusque sociis Ephesi excitatum, iis Pauli verbis commemorari; quorum tamen quam sit inanis opinio
ii facile intelligent, qui animadverterint priorem ad Corinthios ante datam fuisse, quam ille tumultus excitaretur. Qua-
mobrem iis potius accedendum existimamus, qui judicarunt Pau-
lum designasse potius Judæos, qui furore perciti omni insidiarum genere ipsum assidue vexabant, uti in Actis aperte legimus.
Immane illorum in fideles odium adposite quidem sub ocu-
los ponit S. Justinus Martyr: *Cum Christum occideritis, in-
quit, ne sic quidem paenitentiam agitis, sed nos etiam qui per
eum Deo & Patri universorum credidimus odistis, & quoties
facultas datur, occiditis; illumque indesinenter, & eos, qui
ab illo orti sunt execramini; cum nos omnes pro vobis pra-
cemur.*

3. Inter hæc vero, prodigia quam plurima ab Aposto-
lo patrata fuisse meminit Lucas: *Virtutes non quaslibet facie-
bat Deus per manum Pauli, ita ut etiam super languidos de-
ferrentur a corpore ejus sudaria, & semicinctia, & recedebant
ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur.* Sudaria
cum Semicinctiis confundunt plerique, constat tamen sudarium
veteres dixisse linteum, quo ad sudorem faciei detergendum,
vel nares purgandas utebantur; Semicinctum contra fasciam,
qua uestes corpori adstringebant, succingebantque: Hinc illud
Martialis:

Jam mini nigrescunt tonsa sudaria barbae:

Et rursus:

*Det tunicam dives, ego te præcingere possum,
Effem si locuplex, munus utrumque, darem.*

atque Arator etiam, in Historia Evangelica, Pauli Sudaria a
Semicinctiis aperte distinguit.

Tom. I.

Y y

Semis

Quænam Ephesi
fi Apostolus su-
stinxerit.

Dial. cum
Tryph. n. 133.
pag. 239. editio
Vene.

Miracula Ephesi
per Paulum
gesta.
Act. 19. 11. &
12.

Mart. lib. 11. 6.
14-

Arat. lib. 2. hist.
Evang.

JESU CHR.
AN. 55.

Sacrarum Re-
liquiarum usus
vindicatur.
Jo. Cleric. an-
nat. 55. 6.

Ad A 55 n. ix.

De Eccles. Dogm.
cap. 73.

E 54. n. 8.

Semicintia denique Pauli
Atque oblata palam sudaria fusa per artus
Languorum pressere focos.

4. Admonet Joannes Clericus, ridetque Romanæ communionis theologos, ex hujusmodi curationibus, quæ Pauli Sudariis, & Semicinctiis morbo laborantibus Ephesi admotis fiebant, reliquiarum apud Catholicos cultum adstruere ac vindicare. Verum, quis quæsto studio partium seposito, ex his non videat quam recte sacrarum reliquiarum in Ecclesia cultus fuerit institutus? Quis jure poterit Catholicos calumniari propterea quod cum Hæmorrhioissæ, & aliorum qui tangentes Domini fimbriam sanabantur; tum Ephesiorum credentium exemplo, sanctorum reliquias venerantur, ut eadem & ipsi percipient, quæ illi olim sunt fide prævia consequuti? *Penes quos*, uti merito animadvertisit Baronius, *Catbolica veritas?* *An apud eos*, qui ex Evangelistarum præscripto, Domini, & Pauli auctoritate, hæmorrhioissæ, & aliorum, ac denique Ephesiorum exemplo sanctorum reliquias, ut aliquam inde salutem hauriant, quo decet cultu, & honore prosequuntur; *an apud eos*, qui eas ut Dæmones, detestantur? O quam profundò barathro, obscurissima offusi caligine detinentur, qui hac tam patentia, ac toto cælo perspicua non intelligunt. Primus omnium sacrarum reliquiarum cultum oppugnavit Eunomius, quem perditissimus Vigilantius, & inde Claudius Jaurinensis, aliique sunt consecrati: unde Gennadius *Sanctorum corpora*, & præcipue beatorum martyrum reliquias, perinde ac si Christi membra sincerissime honoranda, & Basilicas eorum nominibus appellatas, velut loca sancta divino cultui mancipata, affecto piissimo, & devotione fidelissima adeundas credimus. Si quis contra banc sententiam venerit; non christianus, sed Eunomianus, & Vigilantianus creditur. Hos tamen quam longe impietate vicerunt Lutherani, Calvinistæ, ceterique hujusmodi Reformatores, quos merito quidem Hagiomachorum nomine compellavit Baronius. Namque Martyrum, aliorumque Sanctorum, sepulcris effossis, aris loculisque disiectis, ossa cineres, reliquias omnes vel in sterquilinia, vel in ignem impie abjecerunt. Quamobrem oportuisset sane Basnagium cum suis potius de hujusmodi sceleribus expostulare, quam Baronium in invidiam adducere quod ipsos proprio adeo nomine appellaverit. Et sane quam id inique Annalium Parenti exprobret, & Re-

& reliquiarum cultum veluti a pietate alienum , palamque & aperte damnatum traducat , Basnagius ipse vel invitus prodit . Namque Baronio sciscitanti quid facturi essent Novatores , si illa ipsa Pauli Sudaria & Semicinctia haberentur atque ob ipsorum oculos ponerentur ? respondet : *Pauli Sudaria hæc atque Semicinctia preciosa ipsi fore , & Apostoli monumenta , & sacra divinæ potentie pignora ; quomodo Hebrais manna , serpensque Aeneus , Dei benevolentia , providentiaque argumenta fuere certissima , quibus ad amorem sui Numinis laudesque alliciebantur . Si ergo Pauli Sudaria atque Semicinctia uti preocosa Apostoli monumenta , & sacra divinæ potentie pignora essent suspicenda , quæ te Basnagi , tuosque contribules præpostera religio incessit , ut impium adeo bellum SS. Reliquiarum cultui inferretis ; quibus veluti potentia suæ pignoribus , certissimisque benevolentia ac providentia argumentis , & tot ac tanta Deus Christiano populo beneficia contulit ; & ad amorem sui numinis laudesque , adeo vehementer allicimur ? An fortasse quæ sunt divinitus concessa orariis ac semicinctiis eadem negaverimus Pauli ossibus attributa ? An hæc omnia , Paulo privatim , & non ceteris Sanctis omnibus communicata , vel ipsa tot seculorum experientia reclamante , dixerimus ? Certe non aliorum , (inquit , jure quem frustra carpis , Baronius) quam maiorum Dæmonum vos participes esse significastis , eorumdemque vos consortes esse professi estis , qui cum ea Pauli Sudaria & Semicinctia tum aliorum quoque Sanctorum pignora exhorrescentes , potius quam illa pati sustinentes , obsessis diu corporibus repente prosiluerunt .*

4. Etenim , inquiunt Heterodoxis idolatrico prorsus cultu reliquias prosequitur Romana Ecclesia ; eas thurificationibus & genuflexionibus non secus ac Deum adorat , atque divinam in eis , eamque inhærentem virtutem profitetur . Abjiciendus ergo hujusmodi cultus , & purganda nefariis hisce superstitionibus erroribusque Christi Domini Ecclesia : idcirco Basnagius idem Catholicis impudenter insultans , *abfit a nobis ait , ut Pauli Sudariis , semicintiisque impressum divinitus vim fuisse aliquam existimetus , qua morbi pellerentur . Apage calumnias . Constat enim inter omnes Catholicos , Martyrum ossa ceterorumque Sanctorum reliquias divinam , eamque inhærentem virtutem in se non habere , neque ab ipsis immediate , sed quidem a Deo vero illorum auctore , iis veluti signis & instrumentis miracula pa-*

Y y 2

trari

Hæreticorum
calumniæ in
Catholicos ob
Reliquiarum
cultum .

JESU C HR.

AN. 55.

August. de Civ.
Dei lib. ult. cap.
10.

trari. Denique non absolutum, sed relativum tantum uti scholæ loquuntur cultum nos Sanctis eorumque Lipsianis adhibere. Hinc Augustinus adversus eos, qui jam tum illis temporibus eadem ferme Catholicis per summam injuriam affingebant; *Nos Martyribus nostris, ajebat, non templu sicut Diis, sed memorius fabricamus; nec erigimus altaria, in quibus sacrificemus Martyribus, sed uni Deo & Martyrum, & nostro sacrificium immolamus.* Sed de his, quibus pleni nostrorum libri plura fortasse quam oporteret.

Vela, & linteas,
aliaque res se-
pulchris Sanctorum
admox
vim curandi
morbos haurie-
ban.Bar. Martyrol.
Rom. die 15. Ju-
nii.Greg. Papa lib.
4. Epist. 30.
Greg. Turon. de
glor. Martyr. c.
28.August. de Ci-
vit. Dei lib. 22.
cap. 5.

5. Ea porro veterum Christianorum erga Sanctorum Reliquias religio fuit, ut cum nefas esset, eorum corpora sepulchris condita tangere, sudaria, vel aliquod aliud velum eiusdem desuper admoveherent, quæ Sanctuaria, sive Brandea dicebantur: Quantam autem Sanctorum tumulis admota hujusmodi vela inde virtutem haurirent testatur Gregorius I. Pontifex in Epistola ad Constantinam Augustam. Neque solum velamina, atque panniculos, sed & languentium, ac defunctorum vestes, sacris Altaribus, ubi essent Reliquiae Martyris, superpositæ, ad restituendam ægrotis valetudinem, defunctis vitam, accepisse virtutem, fidelissimus testis est S. Augustinus, qui ad arguendam Gentilium impietatem, complurium miraculorum suo tempore in Africa editorum catalogum texuit; eamdemque gratiam floribus, qui iisdem sacrarum Reliquiarum loculis admovevi consueverunt, pluribus idem demonstrat exemplis. Sed majora adhuc memorant indubia antiquitatis ecclesiasticæ monumenta, ex his enim intelligimus, non modo Sudaria, & Semicinctia, velamina, vestes, flores, & frondes, & si quæ alia sacris admota Reliquiis tantam operandi miracula vim consequi consuevisse; sed ipsum pulverem, & situm, quo, ut accidit, Sanctorum Sepulcra aliquando obducerentur, eadem virtute valuisse. Fidem horum integrum faciunt Patres fere omnes, & potissimum Gregorius Nyssenus, qui de ejusmodi consuetudine pulvis colligendi hæc: *Si quis pulverem, quo conditorum, ubi Martyris corpus quiescit, obfitum est, auferre permittat: pro munere pulvis accipitur, atque tamquam res magni pretii condenda terra colligitur.* Ceterum quot quantave miracula ex collecto pulvere circa Sanctorum sepulcra jacente, Deus operari consuevit, prodit Gregorius Papa, qui fideli, certaque attestatione refert, ex pulvere collecto ex Altaris crepidine mortuum esse revocatum ad vitam. Multa

Pulvis ex sepul-
chris Sanctorum
collectus ma-
gnæ virtutis.Greg. Nyss.
erat. in laud.
magni Theodori.Greg. Dial. lib.
3. cap. 17.Greg. Tur. de
mirac. S. Mar-
tin. lib. 2. cap. 1.
l. 3. c. 1. 2. l. 4. c.
32. 33. & scđ
de glor. Martyr.
l. 1. c. 6. 2. l. 2. c.
24. 33. & 45.

AN. 55.
De Oleo Lam-
padum incensa-
rum in Sancto-
rum Sepulcris.

ta etiam id genus , & quorum nonnulla ipse expertus est , scribit Gregorius Turonensis .

6. Præterea quæ a Sanctorum loculis sunt penitus sepa-
rata , sed tamen in ipsorum impenduntur honorem , eamdem
edendi miracula facultatem sunt divinitus assequuta ; ut oleum ,
quo ex antiquissimo Ecclesiæ more , lampades ad sepultra Mart-
yrum solent incendi : eo enim unctum cadaver filii Irenæi ad
vitam eise revocatum , S. Augustinus est auctor . Theodore-
tus quoque ingentia plane miracula de eodem oleo ex lych-
nis ad Martyrum sepulturas suspensis collecto , memoriae pro-
didit . Venantius Fortunatus admirabilem sane gratiam ex oleo
Lampadis consequutus , id carmine cecinit : cui etiam rei ad-
stipulatur Paulus Diaconus . Sed in his non immorandum ; sa-
tis enim superque erit de his dignam Gregorii Nazianzeni sen-
tentiam protulisse , qui hæc de Sanctis Martyribus non minus
vere , quam diserte affirmat : *Quorun corpora idem possunt ,*
quod animæ , sive manibus contrectentur , sive bonorentur ; quo-
rum vel solum sanguinis guttae , atque exigua passumis signa idem
possunt , quod corpora . Et alibi .

Martyres Clarissimi

Venerationi tamque magna est veritus
Exiguus etiam pulvis , ut vel ossum
Particula veterum quæpiam , aut paulum comæ
Vestesve , sparsi aut sanguinis quædam notæ
Cultum parem habeant , atque corpus integrum
Post aliqua

O Miraculum

Meminisse nam vel martyrum solum
Affert salutem . Quid febres , ac Dæmones
Mirum binc fugatos in medium recensem .

7. Cum igitur eadem prorsus , quæ a toto Martyris ali-
cujus corpore , ab exigua etiam ipsius parte , beneficia fi-
deles consequerentur , factum exinde est , ut unius Mar-
tyris corpus in plures interdum partes fideles dividerent ,
conderentque sub diversis Altaribus , quæ sepultra sunt Mar-
tyrum ; indeque etiam accidit fortasse , ut cum unius ejus-
deinde Martiris diversis in locis Reliquæ conditæ haberentur , & æque ac si integrum corpus ubique horum locorum
conditum esset , eadem miracula sint operatae , unius ejusdem-
que Martiris corpus diversis in locis haberi dicatur . Tolera-
bilis error , inquit Baronius , cui non hominum impostura , sed
exube-

Cur sint Reli-
quiae Sancto-
rum divitæ .

Baron. Assas.
xxv.

JESU CHR.

AN. 55.

exuberans divina largitas præbuit occasionem ; dum quod ob virtutis præstantiam diversis in locis sit , unius ejusdemque Martyris erecta memoria , vel excitatum sepulcrum (quod esse consuevit sacram Altare) quisque apud se corpus illius habere est opinatus .

*Dionys. Halie.
lib. I.*

At si licet sacra profanis conferre , Dionysius Halicarnassæus de pluribus Æneæ sepulcris hanc afferat rationem , sic dicens : Quod si quem perplexum facit , quod Ænæ sepulcra monstrarent multis in locis , nec possit nisi uno esse conditus : cogitet hanc dubitationem esse vulgarem , & intelligat , quod quamvis unicus locus capiat corpora talium , apud multos tamen monumenta eis facta sunt , in gratiam acceptam utilitatis cuiuspiam .

*Basil. orat. in
40. Martyr.*

Hac ille : Quæ quidem de Sanctis Martyribus multo magis potuerunt accidisse , cum præsertim non satis esset ob accepta beneficia memoriam illis erigere , nisi etiam ipsorum Reliquiis consecraretur Altare ; qua ratione Basilius ait : Quadragesita illos Martyres dictos esse conditos in variis civitatibus , quia quælibet ipsarum partem aliquam Reliquiarum possideret .

*Fidelium cura
in colligendis
Sanctorum Re-
liquiis .**Hymn. v. vers.
341.*

8. Ad hæc qui paullo animum adverterit , non mirabitur sane fideles a primis usque temporibus de Sanctorum reliquiis sibi comparandis perquam sollicitos fuisse . Antiquissimus enim , iisque indubii Ecclesiæ monumentis traditum est Christianos diligentissime curasse , ut eluentem e Martyrum vulneribus sanguinem colligerent , & religiose servarent , præsidium scilicet sibi posterisque haud leve futurum . Illustris est cunctisque notissimus Prudentii locus in Libro Peristefanon :

*Plerique vestem linteum
Stillante tingunt sanguine
Tutamen ut sacrum suis
Domi reservent posteris .*

Et alibi :

*Palliolis etiam bibulae sicutur arenae .
Ne quis in intacto pulvere ros maneat .
Si quis , & in sudibus recalenti aspergine sanguis
Insidet , hunc omnem spongia pressa rapit .*

Plura veterum testimonia in hanc rem proferre & longum esset , & minime necessarium ; Illud tantum non filebimus plurima etiamnum reperiri in veteribus Cœmeteriis vitrea , figlina vascula , quibus Martyrum sanguis exceptus fuit , quibusque veluti certo atque indubitato indicio Martyrum Cadavera dignoscuntur , uti monuerunt jamdiu , Bosius , Aringhius , Bold-

*De S. Hippolito
Hymn. v. 139.*

JESU CHR.
AN. 55.

Boldetus , aliquique præclarissimi viri , qui summa cum diligen-
tia investigatis , descriptisque Romanis coemeteriis maximam
sibi gloriam compararunt . Quo autem in honore & Martyrum
sanguis , & ipsa martyrii instrumenta a fidelibus haberentur de-
clarat Ambrosius his verbis . *Detuli ergo vobis munera , quæ
meis legi manibus.... Condant alii aurum , atque argentum ,
ac de latentibus eruant venis , legant preciosa monilia sertu:
temporalis ille thesaurus est , & saepe habentibus perniciosus .
Nos legimus martyrum clavos , & multos quidem , ut plura
fuerint vulnera , quam membra... Collegimus sanguinem trium-
phalem .* His porro , veluti sacris , venerandisque reliquiis usum
suisse Ambrosium in Basilicæ dedicatione , intelligimus ex his
ejusdem Ambrosii verbis statim sequentibus : *Hæc sanctæ vi-
duæ negare non potuimus postulanti . Munera itaque salutis ac-
cipite , quæ nunc sub sacris Altaribus reconduntur . Ea igitur
vidua Sancta est Juliana , quæ hoc Domino templum paravit ,
atque obtulit , quod hodie dedicamus . Præterea idem Ambro-
sius de Sanguine SS. Martyrum Gervasii , & Protasii . Et hic ,
inquit , *Sanguis clamat coloris indicio : sanguis clamat opera-
tionis præconio sanguis clamat passionis triumpho .* Gaudentius
vero Sanctissimus Brixientium Episcopus . Post istos , ait , ba-
bemus Gervasium , Protasium , atque Nazarium Beatissimos
Martyres , qui se ante paucos annos apud urbem Mediolanen-
sem Sancto Sacerdoti Ambroso revelare dignati sunt , quorum san-
guinem tenemus gypso collectum , nihil amplius requirentes ; tene-
mus enim sanguinem , qui testis est passionis . Rursus a Magno Gre-
gorio relatum legimus , quo tempore Petrus , & Paulus passi sunt ,
Christianos ex Oriente Romam advenisse , ut ipsorum sibi reliquias
vindicarent ; quominus tamen id facerent divinitus impeditos . An-
tiochenos vero postquam Ignatius Martyrium Romæ consuma-
verat , quidquid ex ejus corpore supererat Antiochiam detu-
lisse , ibique veluti thesaurum magno cultu adservasse , testantur
apertissime sincera Passionis ejusdem acta his verbis : *Sic be-
stiis crudelibus ab impiis apponebatur... ut sit nulli fratrū
gravis per collectionem reliquiarū... sola enim asperiora san-
ctorum ossium derelicta sunt , quæ in Antiochium reportata sunt ,
& in cufsu deposita sicut Thesaurus inappretabilis .* Actis
congruit oīnnino Chrysostomus , cui utpote Antiocheno præ ce-
teris fides est adhibenda : *Roma , inquit , ejus sanguinem exceptit ;**

*De Exhortat.
Virg. cap. 2. n.
9.*

*In Epist. ad So-
ror. Clas. 1. E-
pist. 22. n. 23.*

*Tractatu de Die
Dedicat. Basil.
Concil. SS.*

Lib. 3. Epist. 30.

*Apud Ruinare.
pag. 10. n. 7.*

vos

JESU CHR.
AN. 55.

vos reliquias ejus suscepisti. Vos Episcopatu ejus gavisti estis; illi martyrio sunt lactati. Certantem illi, vincentem, ac coronatum conspexerunt; vos perpetuo illum possidetis. Exiguum ad tempus eum vobis ademit Deus, sed majori cum gratia restituit. Et paullo inferius: Sanctum illum omnes ex ordine Civitates ab urbe relatum suscipientes, humerisque gestantes, Antiochiam usque sunt comitatae martyrem corona tum concelebrantes, collaudantes victorem, diabolum deridentes. Hactenus Chrysostomus, qui post hac de miraculis, quae ad Ignatii sepulcrum saepe fiebant plura commemorat. Id iniquissime fidei Christianæ hostes perferrebant; atque ideo eos saepe curasse legimus, ne martyrum reliquiae a fidelibus auferrentur, exprobrasseque (quod ferme faciunt nostrorum temporum Novatores) nefarium illis cultum ab ipsis adhiberi. Quod quidem quam falso fuerit ab utrisque jaetatum, plane intelligimus ex celeberrima Smyrnensis Ecclesiæ Epistola de Martyrio S. Polycarpi. Sed cum ajunt Smyrnenses, amulus ille ac invidus & malus cerneret insigne illius Martyrium.... operam dedit, ne reliquia ejus a nobis auferrentur; quamvis multi id facere cuperent. & Sancti illius corpori communicare. Suggerit ergo Niceta Herodis patri, fratri autem Alces, adire Proconsulem, ne corpus illius ad sepeliendum traderet; ne, inquit, relicto Crucifixo hunc colere incipient. Atque haec ajebant, suggestoribus, & instantibus Judæis, qui etiam nos observaverant cum ex igne extracturos. Ignari quod nec Christum unquam derelinquere poterimus, qui pro salute omnium, qui in toto mundo salvi fient, passus est inculpatus pro peccatoribus; nec alium quempiam colere. Illum siquidem, utpote filium Dei adoramus; Martyres vero tamquam Domini discipulos & imitatores merito diligimus, propter illorum erga suum regem ac magistrum benevolentiam eximiam: quorum utinam & nos fiamus consortes ac condiscipuli. Videns autem Centurio a Judæis ortam contentionem, corpus in medio ignis positum exussit. Atque ita nos postea ossa illius gemmis prætiosissimis exquisitora, & super aurum probatoria tollentes, ubi decebat deposuimus. Quo etiam loci nobis ut fieri poterit congregatis, in exultatione ac gaudio, præbebit Dominus Natalem Martyrii ejus diem celebrare tum in memoriam eorum, qui certamina pertulerunt, tum in venturorum hominum exercitationem & alacritatem. Hucusque Smyrnensis Ecclesia, cuius sane luculentissimis verbis

Ruinart. acta
Martyr. pag. 37.
n. 17. & 18.

bis nihil poterat illustrius proferri , cum ad Catholicorum de Reliquiarum cultu sententiam declarandam , tum ad omnes hæreticorum calumnias penitus repellendas .

9. Porro Altaribus super Martyrum sepulcra constitutis , Deo in ipsorum memoriam sacrificium offerri consuevit : atque hujusmodi morem , ubique fere quarto Ecclesiæ Seculo receptum , a Vigilantii calumniis ita vindicat Hieronymus : *Male ergo facit Romanus Pontifex , qui super mortuorum hominum Petri & Pauli , secundum nos ossa veneranda , secundum te vilem pulvisculum , offert Domino Sacrificia , & tumulos eorum Christi arbitratur Altaria .* S. Ambrosius vero de Reliquiis SS. Gervasii , & Prothasii Martyrum recens inventis : *Succedant , inquit , victimæ triumphales in locum , ubi Christus hostia est ; sed ille super Altari , qui pro omnibus passus est ; isti sub Altari , qui illius redempti sunt passione . Hunc ego locum prædestinaveram mibi ; dignum est enim , ut ibi requiescat Sacerdos , ubi offerre consuevit . Sed cedo Sacris victimis dexteram portionem ; locus iste Martyribus debebatur .* Augustinus etiam de S. Cypriano : *Denique , sicut nostis quicumque Carthaginem nostris , in eodem loco mensa Deo constructa est : tamen dicitur Cypriani , non quia ibi est immolatus , sed quia ipsa immolatione sua paravit hanc mensam , non in qua pascut , sive pulsatur , sed in qua sacrificium Deo , cui & ipse oblatus est , offeratur .* Denique de Ara super Hippolyti Martyris sepulcro excitata ita Prudentius canebat :

Super Martyrum Sepulcra Altaria erecta.

Hieronym. contra Vigil cap 9. p. 195. tom. 2.

Ambros. epist. 22. n. 13. ad Marcellinam Sororem.

Serm. III. de diversis.

Hymno XI.

*Talibus Hippolyti corpus mandatur operis
Propter ubi adposita est Ara dicata Deo .
Illa Sacramenti donatrix mensa , eademque
Custos fida sui martyris adposita .
Servat ad æterni spem Judicis ossa sepulcro ,
Pascit idem sanctos Tibricolas dapibus .*

Et Nolanæ Ecclesiæ Antistes Paulinus de prisco codem usu :

*Sic geminata piis adspirat gratia votis
Infra Martyribus , desuper alta Sacris .*

Ceterum aliis longe pluribus pii religiosique cultus significacionibus Sanctorum reliquias fideles semper prosequuti sunt ,

Tom. I.

Z z

quas

quas hic singillatim recensere non vacat , quum eas præsertim rerum Christianarum Tractatores perquam docte & diligenter illustraverint . Quamobrem nonnulla tantum ex Prudentio , & Chrysostomo subjiciemus , quæ summam erga easdem reliquias venerationem luculentissime declarant . Prudentius itaque hæc ad rem nostram non minus vere , quam eleganter cœcinit .

Hymn. xi.

*Mane salutatum concurritur: omnis adorat
Pubis ; eunt , redeunt solis ad usque obitum .
Conglobat in cuncum latios simul ac peregrinos
Permixtum Populos Religionis amor .
Oscula perspicuo figunt impressa metallo ,
Balsama defundunt , fletibus ora rigant .
Jam quum se renovat decursis mensibus annus ,
Natalemque diem passio festa refert ,
Quanta putas studiis certantibus agmina cogi ,
Quæve celebrando vota coire Deo ?
Urbs Augusta suos vomit effunditque Quirites ,
Una & Patricios ambitione pari . .
Confundit plebeja phalanx umberibus æquis
Discrimen procerum , præcipitante fide .
Nec minus Albanis acies se candida portis
Explicat , & longis ducitur ordinibus .
Exsultant fremitus variarum binc inde viarum ,
Indigena , & Picens , plebs & etrusca venit .
Concurrit Samnitis atrox , habitator & alta
Campanus Capua , jamque Nolanus adest .
Quique sua latus cum conjugi , dulcibus & cum
Pignoribus rapidum carpere gestit iter . .
Vix capiunt patuli populorum gaudia campi ,
Hæret & in magnis densa cohors spatiis .*

Homil. 26. in 2.
ad Cor.

Chrysostomus autem ille ipse , inquit , qui purpura vestitur vadit , ut monumenta illa complectatur , & fastu posito stat Sanctis supplicans , ut se patrocinio apud Deum adjuvent ; & Scene pegum vel Piscutorem (idest Petrum , & Paulum) , vel vita functos Patronos exhibet ille diademate redimitus ; atque hoc non solum Romæ fieri videoas , sed etiam Constantinopoli . Num & illic Constantinum Magnum magno affecturum bonore hujus filius existinuvit , si in vestibulo Piscatoris corpus illius

JESU CHR.

AN. 55.

Hæretorum
quædam obje-
cta refelluntur.

illius collocaret, ita quod sunt Imperatoribus in Palatio jani-
tores, hoc in sepulcro Piscatoribus sunt Imperatores.

10. Ad extremum, ne cui forte negotium facessant quæ Novatores adversus reliquiarum cultum ad ravim usque con-
clamant, falsas scilicet suppositasque in Ecclesia proponi; ple-
rasque a pluribus Ecclesiis vindicari, cum unicæ esse debeant;
multosque in earumdem cultum abusus irrepissse, oportet cum
Natale Alexandro animadvertere, *De singularum reliquiarum*
cum Heterodoxis nobis non esse questionem, sed tantum de illarum
cultu, quarum probata veritas est. Et si qui irrepserint abu-
sus in Religiosum cultum, si superstitiones quædam rudiorum
hominum, aut simplicium muliercularum, si quæstus sacrilegi;
pravos illos mores degeneris pietatis excessus, quæstuariam Re-
ligionem, immo potius Religionis corruptelam, semper detesta-
tum esse Ecclesiam, & vitia illa emendare studuisse, ut ex La-
teranensi Concilio sub Innocentio III. cap. 62., & ex Concilio Tri-
dentino sess. 25. compertum est; & in vindicandis Sanctorum
Reliquiis, idest in earum delectu, & verarum a falso discre-
tione a primis seculis diligentiam adhibuisse singularem. Hujus
rei insigne habetur exemplum in historia, & origine Donatista-
rum, quorum schismaticum factionem ex Reliquiarum occasio-
ne conflatam apud Cartbuginem Optatus afferit per Lucillam fe-
minam factiosam, quæ ante concessam persecutionis turbinibus
pacem, dum ubiuc in tranquillo non esset Ecclesia, cum corre-
ctionem Archidiaconi Caciliani ferre non posset, quæ ante spi-
ritualem cibum, & potum os, nescio cuius Martyris, si tamen
Martyris, libare dicebatur, & cum præponeret calici salutari
os, nescio cuius hominis mortui, et si Martyris, sed necdum vin-
dicati, correpta cum confusione, irata discessit. His adjungen-
da sunt Gregorii Magni, atque Turonensis exempla: quorum
primus Augustino Anglorum Apostolo in hæc verba rescri-
psit: *Fecimus quod petisti, quatenus populus, qui in loco quo-
dam S. Sixti Martyris corpus dixerunt venerari, quod tue fra-
ternitati nec verum, nec veraciter sanctum videtur, certa san-
ctissimi Martyris beneficia suscipiens, colere incerta non debeat.*
Mibi tamen videtur, quia si corpus quod a populo cuiusdam
*Martyris esse creditur, nullis illic miraculis coruscat, & ne-
que aliqui de antiquioribus existunt, qui se a parentibus passio-
nem ejus audisse fateantur; ita reliquia, quas petisti, seorsum
condendæ sunt, ut locus, in quo præfatum corpus jacet, modis*

Z Z 2

omni-

Nat. Alex. toni.
5. p. 402.Lib. 1. aduersus
Parmeniarum.

Lib. 12. epist. 9.

JESU C HR.
AN. 55.

omnibus obstruatur, nec permittatur populus certum deferere, & incertum venerari. Alter vero Altare in loco, quem falsa vulgi opinio, velut consepultis ibi Martyribus, sacraverat, a superioribus Episcopis constitutum, inquisitione facta diligenti diruit, cum divina revelatione nulos ibi Martyres, sed latronem sepultum, & vulgi errore celebratum cognovisset.

De Pauli Epi-
stola ad Galas-

11. Sed ad Historiam, a qua Sudiorum caussa paullulum digressi sumus, est denique redeundum. Itaque Paulus, cum Ephesi hoc tempore versaretur, Epistolam ad Galatas scripsit, in qua illud singulare prorsus observandum monet Hieronymus, scilicet non unius tantum urbis fidelibus, uti ceteræ omnes, sed regioni universæ, quæ Galatia dicebatur, Epistolam hanc inscriptam fuisse. Ut autem Ephesi potius, quam Romæ datam existimemus, pluribus adducimur: Constat enim Paulum in iis, quas Romæ certe scripsit, sua vincula meminisse; de his vero in Epistola ad Galatas ne verbulum quidem occurrit. Præterea Galatarum erga pauperes munificientiam ita in priore ad Corinthios memorat: *De collectis autem, quæ fiunt in sanctos, sicut ordinavi Ecclesiis Galatæ, ita & vos facite:* atque iterum ad Romanos his verbis: *Probauerunt enim Macedonia, & Achaja collationem aliquam facere in pauperes Sanctorum, qui sunt in Jerusalem:* Si itaque priorem ad Corinthios Epistolam ante Romana vincula scripsit Paulus, de quo sane nullus dubitat; multo magis idem dicendum de altera ad Galatas, in qua eos de memorata collatione in pauperes facienda vehementer admonet: *Communicet autem is, qui se catechizat in omnibus bonis. Nolite errare; Deus non irridetur: Quia enim seminaverit homo, haec & metet . . . Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei.* Rursus miratur Apostolus Galatas tam cito translatos ab eo, qui eos *vocaverat in gratiam Christi, in aliud Evangelium:* id autem quis quæso Paulum multos postquam acciderat annos Romæ scripsisse dixerit? Adfirmandum igitur cum eruditis plane viris per haec tempora hanc ad Galatas Epistolam Epheso misisse. Cum enim intellexisset Apostolus a falsis ex circumcisione fratribus Galatas sollicitari, ut præter Christianam fidem Legis quoque Mosaicæ cærimonias observarent, sese circumcisioni subjicerent, ipsique longe alia docenti minus fiderent; Hinc factum, ut Paulus de Apostolatus sui præstantia Galatas ea Epistola docendos duxerit, monen-

1. ad Corinth.

ad Rom. 15. 26.

ad Galat. 6. 6.

Bid. 1. 6.

Titelmont. To. 1.
P. 253. Cleric.
An 58.

Qua de causa
Apostolus ad
Galatas scrip-
rit.

AN. 55.

S. Petrus Co-
rinthi Evange-
lium prædicat.

monendosqué non in legis observantia , sed in Christi gratia spem omnem salutis esse constitutam .

12. Porro Petrum hoc circiter tempore Corinthum adiisse , eaque in urbe Evangelium prædicasse , conjicere forte quis poterit ex priore Pauli ad Corinthios epistola : Meminit enim Petri , Pauli , & Apollo , sive Appollonii discipulos fuisse Corinthi , atque inter eos contentionem exortam , cum quisque diceret : *Ego sum Cephae , ego Pauli , vel ego Apollo .* Quæ tamen illa in urbe , & alibi postea a Petro gesta fuerint , quove Neronis anno Romam iterum advenerit , nos adeo latet , ut ad postremum usque ejusdem Apostoli annum , quo alteram Epistolam scripsit , & vitam Martirio consummavit , nihil profsus de ipso referendum occurrat .

13. Consulatum Pridie Kalend. Martii Nero abdicavit ; Verum qui fuerint in ejus locum suffecti Consules , ignoramus . Interea vero invalescentibus vitiis , & imminuta paulatim Agrippinæ Matris potentia , ejusque auctoritate spreta , parum absuit , quin Acten libertam justo matrimonio sibi coniungeret , submissis consularibus viris , qui regio genere ortam pejerarent ; ab ejus tamen sinu neque minis , neque blanditiis a Matre divelli unquam potuit . Britannicum præterea optimæ spei Juvenem , suumque in Imperio Collegam hoc eodem anno veneno sustulit , *ministro* , uti memorie prodidit Tacitus , *Pollione Julio Prætorie cohortis tribuno , cuius cura attinebatur damnata beneficij nomine Locusta , multa sce-lerum fama .*

Neronis libi-
do , & crude-
litas .

Svet.in Neron.

Nero Britanni-
cum veneno ec-
cidit .Tacitus Annal.
lib. I 30.

F I N I S.

INDEX

I N D E X

R E R U M P RÆCIPUARUM,

QUAE IN HOC TOMO CONTINENTUR

Numerus primus paginam, secundus paragraphum indicat.

A

- A** Aron Sacerdos eligitur. 10.
moritur. *ibid.*
- Abdias Propheta. 15.
- Abel occiditur. 5.
- Abgari epistola ad Jesum Chr.
191. 37. J. Christi ad eum
192. 38. an genuina sit 193.
40.
- Abgaro Taddæus prædicat E-
vangelium. 193. 39.
- Abias succedit Roboamo. 13.
- Abraam a Deo vocatur. 6. &
7. Melchisedecho oblationes
offert. *ibid.* Moritur. 8.
- Achabus Amri filius & succe-
sor. 14. ab Elia Propheta cor-
ripitur. *ibid.*
- Achaz Rex Judæ. 16. ei suc-
cedit Ezechias. 17.
- Acta, & epistola Pilati ad Ti-
berium. 82. 18. & 85. 19. an
genuina sint. *ibid.*
- Adam a Deo creator. 5.
- Ægypto Templum Heliopoleos
adificatur. 31.
- Ælius Sejanus veneno Drusum
enecat. 58.
- Æra vulgaris, seu Dionysia-
næ initium. 43. & 50.

- Agrippa Junior, ultimus Ju-
dæorum Rex, nascitur. 60.
idem Herodes dictus. *ibid.*
Romam proficiscitur. 146.
10. in vincula conjicitur. *ibid.*
a Cajo liberatus Regno dita-
tur. *ibid.* in Judæam pergit.
151. 4. Quid in Agrippam
Alexandrini egerint. 152. 5.
Delusus in Caraba. *ibid.* Ad
Regnum suum pervenit. 158.
2. Herodem Antip. accusat.
ibid. Cajum Imp. adit pro Ju-
dæis. 200. 46. Epistola ad
Cajum. 201. 47. Illius redi-
tus in Judæam. 213. 11. Ec-
clesiam persecutur, Jaco-
bum occidit, & Petrum in
carcerem mittit. 214. 1. In
Custodes animadvertis. 218.
5. Illius obitus. 255. 9.
- Agrippa Filius Agrippæ, Hero-
di in Chalcidis Regno succe-
dit. 290. 4. Majori Regno
a Claudio donatur. 334. 19.
A Nerone quatuor Civitates
obtinet. 349. 3.
- Alexander M. Darium vincit.
26. Eo mortuo, varia Regna
exoriuntur. 27.
- Alexander Cuspio Fado in Ju-
dææ

dæc Procuratione succedit .
280. 9. Quis fuerit . *ibid.*
Alexandrini tumultus sedantur .
211. 8.
Alexandrini Judæos persequuntur . 153. *O seq.*
Amasias in Regno Judæ succedit . 15.
Amon biennio regnat . 18. **Ei succedit Josias .** *ibid.*
Amos quando vixit . 15.
Amri solus regnat in Israel . 14.
ei succedit Achabus . *ibid.*
Ananiæ , & Zaphiræ interitus .
75. 9. **Eorum crimen , & poena .** 76. 10. An Ipsorum interitus S. Petrus Auctor dici debeat . 77. 11.
Ancus Martius Romanorum Regnum dilatat . 18.
Andreæ Apostolatus . 176. 16.
Acta illius Martyrii . *ibid.* 17.
an vulgata a Christiano Voog fint sincera *ibid.*
Angelus Sennacherib cum exercitu percutit . 17.
Annas cur Sacerdotum Princeps dicatur . 74. 6.
Annunciatio Mariæ V. per Angelum facta . 44.
Antiochus Syriæ Rex , cognomento Magnus . 29. *eidem* , succedit Seleucus filius . *ibid.*
Antiochi Epiphanes in Judæos persecutio . 30.
Antiochus Eupator illi succedit
ibid.
Antipodes Patribus ignoti . 186.
30.
Apion Alexandrinorum Lega-

tus . 205. 52. **Ejus calumniæ in Judæos .** *ibid.* 53.
Apostolorum miracula . 70. 3.
Cur hora nona Templum adierint . 71. 4. **Eorum digna sententia .** 74. 7. An alii præter Petrum infirmos umbra sanaverint . 79. 14. In carcerem conjiciuntur . 80. 15.
Sæviente persecutione cur Hierosolyma non excesserint .
107. 22. **Eorum in Orbem dispersio .** 166. 4. **Symbolum edunt.** *ibid.* 5. Quo sensu Auditores Symboli dicantur . 167.
6. & 170. 9. An singuli Articulum ediderint . 168. 7.
Quam Regionem singuli adierint . 171. 11. & 175. 14.
Spiritus Sancti instinctu facta Provinciarum divisio . *ibid.*
Dei virtus elucet in eorum prædicatione . 173. 12. An in India prædicaverint . 181. 21.
An ad omnes gentes iverint .
184. 28. Et ubique prædicatum fuerit Evangelium . 185.
29. **Eorum acta supposititia .**
186. 31. Vitæ apocryphæ .
187. 32. Libri eisdem falso tributi . 189. 35. **Eorum Cathedræ servatæ .** 235. 2. An in Galliis Evangelium prædicaverint . 272. 3. Qua de causa prohibiti alicubi prædicare . 321. 6. *Iudem* Traditionibus suffragantur . 337. 4.
Archelaus Regno ejectus , in Galliis cogitur exulare . 52.
Archelao relicto , Mariamne Demo-

Demetrio Alex. nubit . 347.
13.

Areopagi nomen , antiquitas ,
& dignitas . 327. 13.

Aristobolus homo execrandus ,
& impius . 34. Ejus Frater
Alexander Judæorum Rex e-
ligitur . 35.

Arphaxad , seu Dejoces primus
Medorum Rex . 18.

Arria Cæcinae Conjux se inte-
rimit . 233. 18.

Arsen Persarum Rex . 26. Ejus
solium occupat Darius Codo-
manus . *ibid.*

Artaxerxes Longimanus . 23. ei
succedit Ochus filius . 26.

Arthabanus Regnum recuperat.
144. 7.

Asæ Regnum . 13. & 14. Josa-
phantum successorem relin-
quit . *ibid.*

Afinii Galli in Claudiū conspi-
ratio . 268. 5.

Assarhaddon Sennacheribi Suc-
cessor . 17. Cui succedit Saos-
duchinus . 18.

Affyriorum Imperium funda-
tur . 11. In tria Regna divi-
ditur . 16.

Affuerus , de quo in lib. Esthe-
ræ , quis fuerit . 24.

Athenienses regia dignitate pri-
vantur . 12. Deorum culto-
res tenacissimi . 328. 14. De
Deo ignoto Athenis . 329.
15. & 16.

Attalus Pergami Rex Roma-
num Populum instituit hære-
redem . 33.

Augusto Cæsare imperante ,
J. C. nascitur . 45. Illius cle-
mentia in Cinnam . 51. Ovi-
dium relegat . 53. Legem
Poppeam edit . *ibid.* Ei pro-
rogatur Imperium . 55. Cen-
sum agit , & moritur . *ibid.*

Azarias , qui & Osias , Ama-
siæ filius . 15.

B

B Abyloniorum Regni prin-
cipium . 16. Illius finis . 20.

Babylonis nomine cur Roma
designata fuerit . 242. 8.

Barjesu Magus excæcatus . 261.
7. Utrum Christi Fidem fue-
rit amplexus . *ibid.*

S. Barnabas , qui & Joseph , a-
gri prætium Apostolis attu-
lit . 75. 8. Cum Paulo ordi-
natur . 250. 4. Lystris , ut
Deus habetur . 279. 6. A
Paulo recedit . cum Marco
Cyprum navigat . 314. 1.
Excusatur . 316. 2. Ubi E-
vangelium prædicaverit . *ibid.*

An Mediolano fuerit . *ibid.*
Ejus epistola an genuina sit.
317. 3.

S. Bartholomæi Apost. prædi-
catio . 182. 21.

Bellum Civile inter Cajum Cæ-
sarem , & Pompejum . 37.

Bellum Parthicum Tiridatem
inter , & Arthabanum . 144.
7.

Bellum Punicum , primum , &
secundum . 28.

Tom. I.

A a a Bere-

Berenices Polemoni Ciliciæ regi nubit. 347. 13.
 Bonis Fideles primi renunciant. 75. 8.
 Bonorum renunciatio an fuerit præscripta. 78. 12.
 Brittanicus a Nerone veneno sublatus. 365. 13.

C

C Adaverum cura, sepulcra, ac funeris pompa. 99. 16. & seq.
 Cæsarea a Philippo Tetrarcha instauratur. 59. Metropolis Palæstinæ dicta. 140. 3.
 Cain Abelem occidit. 5.
 Caiphas Sacerdotium obtinet. 59.
 Cajus Caligula Claudiam Uxorrem dicit. 110. 27. Solus imperat. 149. 5. Illius gesta. 150. 6. Crudelitas. 151. 2.
 Macronem interficit. *ibid.*
 Ejus libido. *ibid.* 3. Se Deum credit. 160. 5. Æquum suum in Sacerdotio collegam habet. *ibid.* Statuam suam in Templo Hierosol. collocare jubet. *ibid.* 6. A Capitone in Judæos excitatur. 161. 7.
 Galliarum Provincias affigit. 195. 41. In Urbem reddit. *ibid.* Legatio Judæorum ad eumdem. *ibid.* 42. Quid Legati Romæ egerint. *ibid.* Nuntium de statua in Templum inferenda accipit. 197. 43. ejus ad Petronium

epistola. 203. 49. Legatos Judeorum audit. *ibid.* 50. De esu porcinæ carnis compellat Judæos. 204. 51. Occiditur. 210. 6.
 Cajum Cæsarem inter, & Pompejum Civile bellum. 37.
 Caligula. Vide *Cajus Caligula*.
 Cambyses succedit Cyro. 21.
 Eo occiso Darius Histafis filius. *ibid.*
 Capito in Judæos Cajum excitat. 161. 7. Ejusqne Colossum Jamniæ erigi curat. *ibid.* 8.
 Carnis esus hominibus a Deo concessus. 6.
 Carthago quo tempore condita. 14.
 Carthago, & Corinthus revertuntur. 31.
 Cassius Longinus Judææ præficitur. 263. 9.
 Cathedræ Apostolorum servatae. 235. 2. Quo honore habitæ. *ibid.* De varia Cathedræ significacione. *ibid.* 3. Materia, & forma. 236. 4.
 Catholicus ab hæretico quo signo dignoscendus. 239. 6.
 Chrisnatis unctio in confirmatione adhibita. 115. 6.
 Christianorum pompa funebris 99. 16. & seq. Crimina eisdem apposita. 131. 26.
 Eo nomine ubi primum Fideles appellati. 207. 1. Vario nomine noncupati. *ibid.* 2.
 Nomen Christiani ab Apostolis

stolis derivatum. 208. 2. Aliquando Chrestiani , & Fratres . *ibid.* 3. a Judæis Nazareni appellantur . 209. 4. Vocantur etiam Catholici . 210. 5. Claudii edicto Roma ejecti . 289. 1. Ciceronis eloquentia Catilinæ conjuratio dissipatur . 36. Circumcisio instituitur . 7. Gentiles ab ea liberati . 294. 6. & 7. Claudius Drusi filius Cajo succedit . 210. 7. ejus edictum pro Judæis Alex. 211. 9. Alterum pro eisdem edictum . 212. 10. Conjuratio adversus illum detecta . 233. 18. Portum ad Ostia Tiberina aedificat . *ibid.* 19. de Britanniis Triumphat . 247. 13. Plurima festa , & ferias abrogat . *ibid.* Anno 4. ejus Imperii adimpletur Agabi prophetia . 248. 1. solis deliquum populo nunciat . 263. 10. Asinii Galli conspiratio . 268. 5. Ludos sacerulares celebrat . 280. 11. Censum agit . 287. 5. Christianos & Judæos Roma ejicit . 289. 1. Nuptias cum Agrippina celebrat . 290. 3. Neronem adoptat . 302. 16. ab Agrippina veneno sublatus . 349. 3. Inter Deos relatus . *ibid.* Cleopatræ indignatio , ac infidiae in maritum , & filios . 34. Clerici , Monachi , & Episco-

pi Apostolorum exemplo manuum labori vacant . 332. 18. Ordinationes Clericorum a Deo institutæ , inter Sacra menta recensentur . 252. 6. Earum ritus , & tempora . *ibid.* 7. Collectæ Antiochiæ factæ pro Christianis . 248. 2. In Ecclesia fieri solitæ . 249. 3. Etiam ab invitis exactæ . *ibid.* Communicatio cum Rom. Ecclesia Catholicum probat . 239. 6. Concilium Hierosolym. ab Apostolis celebratum . 291. 1. Quo anno . 292. 3. Quis Concilii Præses . 293. 5. Qua de causa celebratum . *ibid.* Quis auctor de Circumcisione servanda . 294. 7. Decreta Synodi , & Canones . Gentiles a necessitate circumcissionis liberati . *ibid.* 6. & 7. a contaminationibus Idolorum abstinentia præscribitur . 295. Qua de causa id vetitum . *ibid.* Quando immolatis uti licitum . De abstinentia a suffocato , & sanguine . 296. 9. & 297. 10. Qua de causa id statutum . *ibid.* quan diu ea abstinentia viguerit . 298. 11. Fornicatio prohibetur . 299. 12. Confirmationis qui Ordinarii Ministri . 113. 4. & seq. inter Sacra menta numeratur . 116. 7. illius effectus . *ibid.* 8. Consules Romæ creantur . 22.

A a a 2 Cor-

Cornelius Centurio . 133. 2.
 Angelus eidem apparet. 134.
 3. a Pet ro Apost. baptizatur.
 an Cæsareæ fuerit Episcopus.
ibid. ejus Domus in Eccle-
 siam converſa . *ibid.*
 Cumanus Præses Judæos casti-
 gat , plurimosque occidit .
 288. 6.
 Cuspius Fadus Syriæ Præses .
 255. 10.
 Cyrus univerſum tenet Orien-
 tem . 21. post ejus mortem
 Cambyses filius . *ibid.*

D

Daniel captivus . 19. Heb-
 domades Danielis quo-
 modo numerentur . 21. unde
 incipient . 24. Prophetia
 de Christi Adventu . 41.
 Darius Codomanus succedit Ar-
 seni . 26.
 Darius Histaspis filius , sive Af-
 fuerus in lib. Estheræ memo-
 ratus . 21. illi succedit Xer-
 ses . 23.
 David loco Saulis Rex innungi-
 tur . 12.
 Defunctorum commemoratio ,
 & anniversaria . 99. 16. &
seq. pro preces , & sacrificia
 offerebantur . 101. 19.
 Dejoces , qui & Arphaxad ,
 primus Medorum Rex . 18.
 Demetrius totam Syriam occu-
 pat . 32.
 Deus cælum , & terram , dein-
 de hominem creat . 5.

Diaconissarum institutio . 91. 6.
 Officia . 92. 7. an illis manus
 imponerentur . 93. 8.
 Diaconorum septem elictio . 87.
 2. Rom. Ecclesia septem ha-
 buit . 88. 3. eorum Officia .
 88. 4.
 Diluvio homines pereunt præ-
 ter Noeum , & ejus fami-
 liam . 5.
 Diodorus cognomento Triphon.
 32.
 Drusi Cæsaris mores . 56. a
 Sejano veneno sublatus . 58.
 Drusillæ , & Juliæ nuptiæ . 110.
 27.

E

Ecclæsia cum Adamo or-
 ta . 2.
 Eleazarus Summus Pontifex
 ungitur . 10.
 Elias in Cælum raptus . 14. Ei-
 dem Liber Apocalypsis falso
 tribuitus . 189. 35.
 Eliodorus ab Angelo flagella-
 tur . 26.
 Eliseus succedit Eliæ . 14.
 Episcopi ordinarii Ministri Sa-
 cramenti Confirmationis .
 113. 4. & *seq.* Ordo Episco-
 porum in Rom. Eccl. a B.
 Petro incipit . 222. 10. Apo-
 stolorum exemplo manum
 labori vacant . 332. 18.
 Esaiæ Vaticinium de Templi
 reædificatione adimpletur . 21.
 Esdras Sacetdos , & Scriba . 24.
 & 25.
 Estheræ historia quo tempore .
 acci-

acciderit. 22.

Evangelium cur alibi citius ,
aut tardius prædicatum. 171.
11.

Evilmerodachus succedit Nabu-
codonosori II. 20. huic Ne-
riglissor . *ibid.*

Eunuchus obviam Philippo fa-
ctus . 122. 15. utrum Judæus
fuerit , vel Proselytus . *ibid.*
16. a Philippo baptizatur .
123. 17. Aetiopibus prædicat
Evangelium . *ibid.* 18.

Evodius an Petro Apost. in
Antiochena Ecclesia Succe-
fstor fuerit . 241. 7.

Ezechiel cum Daniele Babylo-
nem perductus . 19.

F

F Ames graffatur per Or-
bem . 248. 1.

Fidelium primorum mores . 70.
2. Bonis renunciant . 75. 8.
eorum dispersio . 111. 2. An-
tiochiae augentur . 207. 1.
Christiani vocantur . *ibid.*

Filiī Dei qui intelligantur . 5.
Qui filii hominum . *ibid.*

Flacci Præsidis in Agrippam
contumeliæ . 152. 5. ejus
crudelitas in Judæos . 153.
6. & seq. Exilium , & obi-
tus . 157. 10.

Fornicatio Apostolico Concilio
vetita , 299. 12.

Funeris pompa , sepultura &c.
Vide *Cadaverum cura* .

G

G Allio Asiac Proconsul quis
fuerit . 335. 2.

Gallis quo tempore Evangelium
prædicatum . 271. 2. Aposto-
lorum ævo probabilius . 272.
4. Launoi objectiones solvun-
tur . 275. 4. Sulpicii Severi ,
& Gregorii Turon. Testimo-
nia explicantur . *ibid.*

Gamalielis ad Judæos consilium.
80. 15. an Christianus fue-
rit . 81. 16.

Gazophilacia Ecclesiac . 249. 3.

Gentes in Ecclesiam admittun-
tur . 134. 3. earum mores
in melius mutantur . 173. 12.
a necessitate Circumcisionis
liberantur . 294. 6. & 7. a
contaminationibus Idolorum ,
& a suffocato , & sanguine ab-
stineri jubentur . 295. 96. 97.
8. 9. 10. Qua de causa id sta-
tutum . *ibid.* Quandiu ea ab-
stinentia viguerit . 298. 11.
Germanici triumphus de Ger-
manis . 56. Res Armeniac
componit . 57. Illius obitus .
ibid. Cineres Romam dela-
ti . 58.

H

H Æreticorum argumenta ,
quibus Petri Adventus
Romam impugnatur . 223.
11. solvuntur . 224. 225. 12.
Hebdomadarum Danielis nume-
ratio . 21. & 24.

Hebræ-

Hebræi in deserto moriuntur. 10. Terram Chanaam occupant, ob idolatriam in manus inimicorum traduntur. 11. illorum Judices. *ibid.* ex eis qui Græci dicerentur. 87. 1. aut Libertini. 96. 11. Vide *Judæi*.
 Helena Regina, & Izates filius Hierosolymam veniunt. 268. 7. Eorum eleemosinæ erga egenos. *ibid.* utrum fuerint Christiani. 269. 8. Judæi fuerunt. 269. 8. 9. Eorum sepulcrum. 270. 10.
 Heli Hebræorum Pontifex. 12. Henoch Jaredi filius. 5.
 Herodes Infantes jubet occidere. 47. an etiam proprium filium. 48. ejus dies ultimus ut festus a Judæis celebratur. *ibid.* Regnum inter filios dividitur. *ibid.*
 Herodes Antipa Tiberiadem ædificat. 58. Joannem Baptistam interficit. 63. ejus exercitus profligatur. 145. 9. Romam navigat. 158. 2. Regnō privatur, ac relegatur. *ibid.*
 Herodes Agrippa Aristoboli filius. 146. 10. Vide *Agrippa*.
 Herodes Rex Chalcidis, Agrippæ succedit. Jus in Templum, & Sacerdotes eligendi obtinet. 256. 11. Stolæ Pontificiæ custodiam a Claudio Judæis impetrat. 263. 9. Illius obitus. 288. 6.
 Hierarchia Eccles. *juxta Imperii divisionem statuta*. 140. 3.
 Hierusalem cum Templo destruitur. 19. Denuo restaurantur. 24.
 Hircanus Vide *Joannes Hircanus*.
 Hispaniis quando Evangelium fuerit prædicatum. 276. 5.
 Holofernes a Juditha occisus. 18.
 Horæ Canonicae Apost. traditione inductæ. 71. 5. Immerito a novatoribus reprobatæ. 73. 5.
 Hypocrisis in Anania, & Zaphira. 76. 10.

J

Jacob duodecim Patriarchas generat, singulis eventura prædictis, in Ægypto moritur. 8. Illius prophetia de Christi adventu. 38.
 Jacobus ordinatur Episcopus Hierosolym. 107. 23. Quis fuerit. 109. 24. Cur Frater Domini dicatur. *ibid.* 25. Ubinam prædicaverit. 182. 23.
 An duo, vel tres Jacobi Apostoli. 183. 24. Zebedæi filius ab Herode occiditur. 214. 1. an idem Hispanis prædicaverit. 215. 2. Quo anno Martyrio occubuerit. 216. 3.
 Jeremias insignis Propheta. 19. Jeroboam super decem Tribus Rex constituitur. 13. Jero-

Jeroboam II. 15.

Iesus Christus quo anno natus.

43. ubi , & quo die . 45. Circumciditur , a Magis adoratur , in Templo præsentatur , in Ægyptum transfertur . 46. Ex Ægypto in Judæam transportatur . 48. in Templo a Parentibus invenitur . 53. a Joanne baptizatur . 61. Primo Petrum , & Andream vocat . 62. celebrat primum Pascha . *ibid.* Secundum J. C. Pascha . 63. Apostolos eligit. *ibid.* Tertium Pascha celebra-
t. 64. Bis turbas pascit in deserto . *ibid.* in Monte transfiguratur . 65. Quartum Pascha , quo , ipse immola-
tur . 66. an epistolam mis-
rit ad Abgarum . 192. 38.

**Ignatius , an Evodius Petri A-
post. in Antiochena Ecclesia
successor fuerit . 241. 7.**

**Indiis an Apostoli prædicave-
rint . 181. 21.**

Infantium cædes . 46.

**Interpretes septuaginta , eo-
rumque versio . 28.**

**Joannes Hircanus Simonis filius
in Pontificatu successor . 33.
cui succedit Aristobulus . 34.**

**Joannes Baptista in utero exul-
tat . 45. in deserto prædicat
poenitentiam . 60. ab Herode
decollatur . 62. & 64.**

**Joannis Apostolatus in Asia .
175. 15.**

**Joas Ochoziæ filius , Jojadæ o-
pera in paternum regnum re-**

stituitur . 15. Amasiam hæ-
redem relinquit . *ibid.*

**Job quo tempore vixit . 9.
Jonathas Judæ fratri succedit .
30.**

**Jonathas summus Judæorum Sa-
cerdos Felicis Præsidis dolo in-
terficitur . 350. 5:
Jonas Propheta quando vixit .
15.**

**Joramus Regnum Judæ obti-
net . 14. huic succedit Ocho-
zias . *ibid.***

**Joseph Ægypto præficitur . 38.
Joseph Cognominatus Barnabas
quis fuerit . 75. 8. Reliqua
Vide . S. Barnabas .**

**Josephus Hebræus historicus na-
scitur . 150. 7.**

**Josias oœtensis ad Imperium
evehitur . 18.**

**Josue post Moisem populi du-
ctor . 11.**

**Iris datur in signum fœderis . 6.
Isaac sacrificio destinatur , Ra-
chelem ducit , Jacobum be-
nedit . 8.**

**Isaias Propheta . 15. Liber ei-
dem falso tributus . 189. 35.**

**Ismael Abrami , & Agaræ fi-
lius . 7.**

**Ismael Judæorum Sacerdos post
Jonatham . 351. 6.**

**Israelitarum unde nomen . 8.
Regnum dividitur . 13. In ca-
ptivitatem ducti . 17.**

**Judaica Respublica destruitur .
39.**

**Judas Galilæus Judæos ad re-
bellionem excitat . 52.**

Judas

Judas Machabæus occidit Antiochum Eupatorem . 30.
 Judas Thaddæus , ejus Apostolatus . 183-26.
 Judæa a Latronibus , & cædibus vastatur . 350. 5.
 Judæi a quo denominati . 8. eos inter , & Samaritanos litium origo . 18. inter eosdem magna excitatur seditio . 31. Babylonem trasferuntur . 19. a captivitate liberantur . 21. Eorum Regnum cum Sacerdotio junctum . 33. Qua de causa Messiam non cognoverint . 40. Post Christi Adventum frustra tentant Tempulum reædificare . 42. Italia pulsi . 57. quinque millia Christo credunt . 73. 6. Persecutio Judæorum in Christians . 110. 1. in Ecclesiam calumnia . 131. 25. illis a Vitellio traditur Stola . 136. 5. Eorum Synagogæ Alexandriae destruuntur . 153. 6. erectis statuis violentur. *ibid.* eorum variæ calamitates . 154. 7. fame , & cæde perreunt . *ibid.* flagris cæduntur . 155. 8. diebus festis crucifixi . 156. 9. ubique afflicti . 206. 55. Romæ exhibiti . 212. 10. adversus Rom. milites seditionem excitant . 288. 6. a Cumano Præside castigantur . *ibid.* Claudi edicto Roma expulsi . 289. 1. illotum Apostolus B. Petrus eligitur . 295. 7. eo-

rum Apostolatus nobilior . 300. 14. cum Samaritanis digladiantur . 311. 9. Qua de causa . *ibid.* Pontificum , & Sacerdotum dissidia . 351. 6. Ægyptum Impostorem sequuntur ab eo decepti . *ibid.* a Felice Præside occiduntur . *ibid.*

Julia Augusti filia in exilium relegatur . 49.

Junii Silani mors , & Narcisi liberti . 350. 4.

Justi ab origine mundi , per Jesus Christum æternam salutem sunt consequuti . 3.

Izates Helenæ filius . Vide *Helenæ*.

L

L Ex a Deo per Moyse data . 10.

Lex Romanorum de Deorum consecratione . 83. 18.

Libertini inter Hebræos qui dicantur . 96. 11.

Liviæ Tiberii Matris obitus . 62.

Lothus ab incendio liberatur . 8.

Lucii Cæsaris obitus . 50.

Ludi Seculares Claudi jussu celebrantur . 280. 11. eorum origo . *ibid.* quo ritu celebri . 282. 12.

Lydia Purpuraria Christo credit . 321. 7.

Mace-

M

Macedoniorum Regnum a Romanis extinctum . 30. Machabæorum victoriæ . *ibid.* Magi Jesu Christo munera offerunt . 46. Manahemus in Israelitarum Regno confirmatus . 16. Manasses Patri succedit . 17. Marcus Romæ Evangelium scribit . 256. 1. an de mandato Petri Apost. *ibid.* qua methodo illud scripsit . 257. 2. quo tempore . 258. 3. Græce , an latine . *ibid.* 4. an ex 70. Discipulis fuerit , vel idem cum altero Marco Barnabæ consobrino . 260. 5. cur interpres Petri dicatur . *ibid.* 6. Alexandriæ Evangelium prædicat . 284. 1. Maria V. ab Angelo nuntiata . 44. Invisit Elisabetham . 45. in cælum assumitur . 284. 2. quo loco obierit . 285. 3. Ephesi obiisse verosimile . 286. 4. Maria Magdalena cum Lazaro , & aliis an Marsiliam apulerit . 112. 3. Mariamne , Archelao relicto , Demetrio Alexi nubit . 347. 13. Martyrum reliquiæ . Vide *Reliquiarum usus*. Matthæus Evangelium scribit . 164. 1. qua lingua . *ibid.* 2. de illius in Græcum versione . 165. 3. Æthiopibus prædicat . 182. 22.

Tom. I.

Matthiae Apostolatus . 184. 27. Medorum Regni initium , & incrementum . 16. & 20. Mælchisedech panem & vinum Deo offert . 7. Mendacii pæna . 76. 10. Messalinæ turpidines . 248. 14. ejus avaritia . 280. 10. Interitus . 287. 5. Memoria damnatur . *ibid.* Messiae expectatio , temporis plenitudo comprobata . 38. & seq. Ministerii quotidiani nomine quid intelligatur . 87. 2. Mortuorum exequiæ . 99. 16. & seq. Moyses ab aquis Nili liberatur . omni Ægyptiorum sapientia informatur . Aulæ Regiæ delicias spernit . Hebræos ex Ægypto educit . 9. Legem accipit ; & populo tradit , moritur . 10. Mundi ætas prima . 5. Secunda . 6. Tertia . 7. Quarta . 10. Quinta . 13. Sexta . 19.

N

Nabopolassar Pater Nobucodonosoris II. 19. Nabucodonosor , qui & Saosduchinus . 18. ejus Regnum occupat Nabopolassar . *ibid.* Nabucodonosor II. 19. ob superbiam a Deo percussus . *ibid.* ei succedit Evilmerodachus . 20. Neriglissor Evilmerodachum occidit . *ibid.* Neronis ortus . 150. 7. a Claudio

B b b dio

dio Imp. adoptatur . 302.
 16. Virili toga induitur , Pro-
 consulari Imperio ornatur ,
 Consul destinatur . 311. 6.
 Octaviam uxorem dicit . 347.
 12. eloquentiae studet . *ibid.*
 Imperator dictus . 349. 3.
 Imperii initio clemens . *ibid.*
 Agrippam Judæorum Regem
 quatuor Civitatibus donat .
ibid. in Judæos propensior .
ibid. ejus libido , & crude-
 litas . 365. 13. Brittanni-
 cum veneno enecat . *ibid.*
 Nervus , quo reorum pedes vin-
 ciebantur . 323. 9.
 Noe post diluvium Deo sacri-
 ficat . 6. ejus filii universam
 terram inter se partiuntur . 6.
 Novatores immitto horas ca-
 nonicas reprobant . 73. 5.

O

O Chozias succedit Joram .
 14. ei filius Joas a Jo-
 ñaba liberatus . 15.
 Ochus successor Artaxeris .
 veneno a Bagoa sublatus . 26.
 Patrem excipit Arsen filius
 natu minimus . *ibid.*
 Octavius Cæsar primus Roma-
 norum Imperator . 37.
 Olympiadum origo . 16.
 Onias Eliodorum Seminecem
 liberat . 29.
 Orbis descriptio iussu Augusti
 Cæsaris facta . 45. secunda
 descriptio . 52.
 Ordinationes Clericorum a Deo

institutæ , inter Sacramen-
 ta recensentur . 252. 6. ca-
 rum ritus , & tempora . *ibid.*
 7.
 Ordines Sacri quibus conferen-
 di . 251. 5.
 Ordinum inferiorum gradus .
 90. 5.
 Osee Prophetæ quando vixit :
 15.
 Osias aliter Azarias Amasis
 filius , & successor . *ibid.*
 Osculi Sancti usus , & antiqui-
 tas . 245. 11. & 12.
 Ovidius Poeta in Pontum rele-
 gatus . 53. anno exilii nono
 obit . 57.

P

P Atriarchales Sedes quæ fue-
 rint . 144. 5.
 S. Paulus , qui prius Saulus .
 125. 19. de ejus Patria . *ibid.*
 20. quo anno vocatus . *ibid.*
 cur Pauli nomine appellatus .
 126. 21. Illius conversio .
 128. 22. Damascum profici-
 cens J. C. videt . 199. 23. au-
 tunc fuerit ad tertium Cæ-
 lum raptus . *ibid.* ad eum mit-
 titur Ananias . 130. 24. Ec-
 clesiæ visitat . 133. 1. ejus
 miracula . *ibid.* evangelium
 Antiochiæ prædicat . 137. 1.
 Judæorum insidias devitat .
 147. 2. qua de causa Petrum
 Apost. adierit . 148. 3. Tarsi
 evangelizat . 158. 1. Scripta
 ejus nomine supposita . 188.

34. cum Barnaba ordinatus.
250. 4. ad Cælum raptus.
254. 8. ejus inter in Cyprum.
261. 7. Antiochiæ Pisidiæ Ju-
dexos contestatus ad Gentil-
les transit. 262. 8. inde e-
xiens pulverem de pedibus
excudit. *ibid.* Iconii quid pas-
sus sit. 264. 1. an in Hispa-
niam prædicaverit. 276. 5.
variæ ea de re opinione.
277. 6. de eo itinere nil cer-
ti habetur. 279. 6. Lystris
ut Deus colitur. *ibid.* 7. a
Lystrensis lapidatur. 280.
8. de Circumcisionis quæstio-
ne privatim cum Apostolis
agit. 292. 4. Gentium Apo-
stolus a Concilio Apostolor.
destinatur. 295. 7. quo sensu
gentium Apostolus dicatur.
299. 12. & 301. 15. S. Pe-
trum Apost. reprehendit.
302. 1. a Barnaba sejungi-
tur, qua de causa. 314. 1.
Timotheum circumcidit.
319. 4. qua de causa id e-
gerit. *ibid.* divina revelatio-
ne admonitus in Macedoniam.
transit. 320. 5. Philippis præ-
dicat. 321. 7. in domo Ly-
diæ Purpurariæ divertit. *ibid.*
e Pytonissa Dæmonem ejicit.
322. 8. flagellis Liddæ sub-
ditur, cum Sila in carcerem
conjicitur, ejus pedes nervo
vinciuntur. *ibid.* Divinitus
e Carcere liberatur. 323.
10. Theſſalonicaæ Evangelium
prædicat. 324. 11. quomodo

a Theſſalonicensibus exce-
ptus. *ibid.* quæ ibi sustinuer-
it. *ibid.* Pergam transit. In-
de Athenas. Areopago fi-
stitur. 326. 12. ejus oratio
in Areopago. 328. 14. Ti-
motheum Theſſalonicanam
mittit. 330. 17. Corinthum
divertit. *ibid.* apud Aquilam,
& Priscillam moratur. *ibid.*
Scenofactoriam artem exer-
cit, manuum labore victum
sibi comparat. *ibid.* illius ge-
sta Corinthi. 335. 1. coram
Gallione Proconsule addu-
ctus, quæ sustinuerit. *ibid.*
Or. 336. 3. ad Theſſalonicen-
ses Epistolas duas scribit.
346. 11. quo tempore, &
ubi eas scripsit. *ibid.* Cen-
chris votum Nazareatus a-
dimplet. 348. 1. ejus iter in
Syriam, & Galatiam. *ibid.*
2. Epheso per triennium mo-
ratur. 351. 1. quid intersit
inter Baptisma Joannis, &
Christi discipulos docet. 352.
2. in Schola Tyranni Fideles
congregat. *ibid.* cum bestiis
pugnat. *ibid.* quid ea pugna
Apostolus designaverit. *ibid.*
a Judæis persecutiones susti-
net. 353. 2. miracula Ephe-
si patrata. *ibid.* 3. ejus Suda-
ria, & semicinctia curandis
languoribus adhibita. *ibid.*
Ephesi ad Galatas scribit.
364. 11. qua de causa. *ibid.*
Petri Primatus ostenditur.
64. vindicatur. 237. 5. cum
B b b 2 Joan-

Joanne in carcerem conjicitur. 73. 6. Concio ad Judæos in Concilio congregatos. 74. 7. in patrandis miraculis prærogativa. 78. 13. an alii præter Petrum infirmos umbra sanaverint. 79. 14. Ecclesiæ visitat. 133. 1. alia miracula. *ibid.* a Deo monitus gentes in Ecclesiæ admittit. 134. 3. ea de re ad Ecclesiæ rationem reddit. 147. 1. Ecclesiæ Antiochenam fundavit. 137. 1. Objectiones solvuntur. 138. 2. per varias Provincias evangelizat. 150. 1. ejus nomine scripta supposita. 188. 33. iterum in carcerem conjectus. 214. 1. ab Angelo liberatur. 216. 4. invisit suos. 218. 5. relicta Judæa Romam pergit. Episcopos in Oriente ordinat. *ibid.* 6. illius Romanum adventus. 219. 7. de ejus Romano itinere veterum testimonia. *ibid.* 8. alii testes hujus traditionis. 220. 9. Hæreticorum argumenta, solvuntur. 223. 11. Salmasii argumentum diluitur. 225. 12. Victoria contra Simonem Magum. 229. 16. Sedem Pontificiam Romæ erigit. 234. 1. de ejus prima Epistola, unde scripta. 242. 8. Babylonis nomine Romanam designavit. *ibid.* quibus eam inscripserit. 245. 10. an eam Graece, vel hebraice scripserit.

247. 12. ejus opera Evangelium in Occidentales provincias propagatum. 270. 1. Concilio Hierosolym. presest. 293. 5. Judæorum Apostolus eligitur. 295. quo sensu Judæorum Apostolus dicitur. 299. 13. Judæorum Apostolatus nobilior. 300. 14. a Paulo reprehensus. 302. 1. & 303. 3. an idem ac Cephas. 303. 3. an peccaverit. 304. 4. S. Hieronymi, & Baronis sententia. *ibid.* 6. Reprehensibilem fuisse Patres tradunt. 309. 7. Epheso Evangelium prædicat. 365. 12.

Petronius in Syriae Praefectura Vitellio succedit. 160. 4. Caii statuam in Templo locare jussus maturius agit. 162. 9. ejus Exhortatio ad Judæorum Magistratus. 197. 44. quid Judæi ad eumdem. 198. 45.

Philippus Apost. ad Eunuchum missus. 122. 15. illum baptizat. 123. 17. de ejus filiabus. 178. 18. & gestis. 19.

Philippus Macedonum Rex. 26. ei succedit Alexander. *ibid.*

Philippus Tetrarcha Cæsaream, & Juliadem instaurat. 59. ejus obitus, & elogium. 136. 6.

Philo Judæus qualis fuerit. 206. 54.

Phinees Eleazar succedit. 10.

Phulus, sive Pulus Assyriæ Rex 16.

Pi-

Pilatus . Vide *Pontius Pilatus* .
 Planctus Magnus quid significet . 99. 15.
 Pompei gesta . 36. ejus dissidia cum Cæsare . 37.
 Pontius Pilatus Judææ Procurator . 59. illius mores . *ibid.*
 acta , & Epistola ad Tiberium . 82. 18. & 85. 19. Samaritanos clade afficit . 145.
 8. Romam mittitur . *ibid.* in Galliis relegatus se interimit . 160. 3.
 Ptolomæus Philometor pater Cleopatræ . 31.
 Purgatorium extare ex Ecclesiæ traditione constat . 104.
 21. quo loco , aut poenarum genere purgentur animæ . *ibid.*
 Pyrrhus Epirotarum Rex a Muliere occisus . 28.

Q

Quirinus in Judæa censum agit . 45. illius obitus . 58.

R

REgnorum diversorum origines . 6.
 Reliquiarum usus ab Apostolo comprobatus . 354. 4. Ephesiorum , aliorumque exemplis confirmatur . *ibid.* ab hæreticorum objectionibus vindicatur . 355. 4. & 363.
 10. Vela , & Lintea Sanctorum sepulchris admota cu-

randis morbis adhibita . 356.
 5. eadem virtus ex oleo Lampadarum ad Martyrum Sepulchra appensarum . 357.
 6. Martyrum reliquiæ in partes divisæ . Qua de causa . 358. 7. fidelium sollicitudo in colligendis Martyrum reliquiis . *ibid.* 8. quo cultu haberentur . *ibid.* sub Altaribus reconditæ . 361. 9.
 Roboam Tribui Judææ , & Benjamini præficitur . 13. cui succedit Abia *ibid.*
 Roma conditur . 16. a Gallis vastatur . 26. Romanæ Republicæ mutatur forma . 24.
 variæ Victoræ Romanorum . 27. & 35. de Deorum consecratione Romanorum lex . 83. 18. Imperii Romani , seu Provinciarum divisio . 141.
 4. incendio , & Tiberis inundatione vastatur . 144. 6. fame vexatur an . 2. Claudi Imp . 233. 19. iterum an . 4. 248. Y. Romanæ Sedis institutio . 234. 1. Romanæ Ecclesiæ Primatus , & privilegia . 237. 5. Roma Babylon dicta , 242. 8. ab Ecclesia Romana distincta . 244. 9.

S

SAcerdotium nemo , nisi a Deo vocatus , assumere debet . 251. 5.
 Sacrificia pro fidelibus defunctis oblata . 101. 19. Patrum de ea con-

consensio . 102. 20.
 Salamon Davidi succedit . 12.
 Hierosolymorum Templum ædificat . 13. ejus pœnitentia incerta . *ibid.*
 Salmanasar Israelitas captivos dicit . 17.
 Salutatio in osculo sancto . 245.
 11. quando fideles ab eo abstinerent . 246. 12.
 Samaritani a Leonibus infestati . 18. suscipiunt Evangelium . 113. 4.
 Samaritarum Templum qua de causa ædificatum , 26.
 Samuel Propheta , & Judicium postremus . 12.
 Sanctorum Reliquæ . Vide *Rliquiarum usus* .
 Saosduchinus , qui Nabucodonosor dictus . 18.
 Saphiræ , & Ananiæ supplicium . 75. 9. & 76. 10.
 Saul Judæorum Rex . 12.
 Saulus vide Paulus .
 Scripturæ Sacræ , & Patrum lectione commendatur . *ibid.* 18.
 earum sensus ab Ecclesia pertendus . 345. 10.
 Sejanus cum multis aliis a Tiberio occisus . 65.
 Seleucus Antiochi Magni filius . 29. ei succedit frater Antiochus Epiphanes . 30.
 Semicinctia & Sudaria Pauli , quid essent . 353. 3.
 Sennacheribus succedit Salmannassaro . 17. cum Exercitu ab Angelo percussum . *ibid.*
 Sergius Paulus credit Evangelio . 261. 7: cur dicatur Proconsul. *ibid.*
 Servius Tullius Censum instituit . 20.
 Sesacus , qui & Sesostris , Rex Ægypti . 13.
 Sicyoniorum Regni initium . 6.
 Simon Machabeus Judæos a Gentilium jugo liberat . 32.
 Simon , qui & Zelotes , ejus Apostolatus . 183. 25.
 Simon Magus suscipit Baptismum . 113. 4. offert Petro Apost. pecuniam . 117. 9.
 quis , & unde fuerit . *ibid.* 10. ejus præstigia . 119. 11.
 errores . 120. 12. Helena ejus uxor . 13. ejusdem discipuli . 121. 14. præstigiis Romanos decipit . 226. 13. eidem a Romanis Statua erigitur . 227. 14. frustra id impugnatur . 228. 15. de illius volatu , & lapsu Patrum testimonia . 231. 17.
 Sodoma , Gomorra , Adama , & Seboim igne & sulphure extinguntur . 7.
 Spiritus Sanctus super Apostolos descendit . 69. 1.
 S. Stephanus quo anno , & die Martyrium subierit . 95. 9.
 Judæorum in eum insidiæ . *ibid.* 10. Oratio coram Syndrio . 96. 12. Martyrium . 97. 13. Miracula . *ibid.* 14. Sepultura . 98. 15.
 Symboli Apost. constitutio , e jusque etymologia . 166. 5.
 quid significet . 168. 8. ejus usus .

usus . 170. 10.

T

T Arquinius Priscus Romanorum Rex . 20. ei succedit Servius Tullius *ibid.*

Thaddæi , qui & Judas , Apostolatus . 183. 26.

Thare ætas , & obitus . 7.

Theclæ conversio ad fidem , e-
jusque acta . 264. 2. SS. Patrum elogia . 265. 3. Sponsum relinquit . *ibid.* ab eo ac-
cusata damnatur . *ibid.* Leon-
nes superat . *ibid.* an vitam
Martyrio finierit . 267. 4.

Theodas Judæus , & Seductor .
80. 15. & 81. 17.

Theudas impostor a Fado occi-
ditur . 268. 6. duo Theodæ
distinguendi . *ibid.*

Thomæ Apost. prædicatio . 179.
20. an in India prædicaverit .
ibid.

Tiberius Concordiæ Templum
dedicat . 54. Proconsulare Im-
perium eidem collatum . *ibid.*
ejus Imperii epocha . *ibid.* &
60. Triumphus de Germani-
nis . 55. gesta . 85. 19. Ro-
mani Senatus in illum adu-
latio . 86. 21. ejus crudeli-
tas . 110. 26. & 132. 27. e-
jus obitus . 149. 4.

Timotheus a Paulo Apost. cir-
cumcisus . 319. 4. qua de
causa . *ibid.*

Traditionibus Apostoli suffra-
gantur . 337. 4. Jure scripto

antiquiores ; & potiores .
sunt , 338. 5. & 341. 8. di-
versa Traditionum genera .

339. 6. iisdem frustra Hære-
tici adversantur . *ibid.* 7.
SS. Patres usum traditionum
commendant . 342. 9. Non-
nulla , quæ Ecclesiæ fidem ,
ritus , & disciplinam spectant ,
Traditionibus tantum inni-
tuntur . 341. 8. earum usus ,
& auctoritas . 345. 10.

Tribuni Plebis Romæ creantur .
22.

Thriphonis , five Diodori insi-
diæ . 32.

Troja incenditur . 11.

Turris Babylonica ædificatur .
linguae confunduntur . Homi-
nes per Orbem dispergun-
tur . 6.

V

V Ibius Marsus Præfetus
Syriæ Petronio succedit . 234.
20.

Vitellius Syriæ Proconsul sto-
lam Judæis tradit . 136. 5. a
Cajo in Urbem revocatur .
160. 4.

X

X Erses Darii filius , & suc-
cessor . 23.

Z

Zacharias Propheta Jo-
dæ filius a Joade occisus .
15.

Zachariæ Sacerdoti Gabriel An-
gelus apparer & filium ex
Elisabetha suscipiendum nun-
ciat . 44.

E R R A T A.

- Pag. 89. Poculo
- 97. Lapidavetus est
- 130. Habitatem
- 133. Et pertransiendo
- 136. Håbuerint

C O R R I G E.

- Pocula
- Lapidatus est
- Habitantem
- Et pertranseundo. i.
- Habuerunt ,

29

1860.

99

